

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

B/2418. számú

BESZÁMOLÓ

a Magyarország területén élő nemzetiségek helyzetéről

(2019. január — 2020. december)

Előadó: dr. Semjén Zsolt
nemzetpolitikáért, nemzetiségpolitikáért,
egyházpolitikáért és egyházdiplomáciáért felelős miniszter,
a miniszterelnök általános helyettese

Budapest, 2022. december

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	7
I. RÉSZ: ÁLTALÁNOS HELYZETLEÍRÁS	9
1. A nemzetiségek általános helyzete	9
1.1. A Központi Statisztikai Hivatal adatgyűjtései	9
1.2. A Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes tevékenysége	10
1.3. Nemzetiségpolitika a kormányzatban	14
1.4. Jogszabályi változások	15
1.5. A 2019. évi nemzetiségi önkormányzati választások	18
2. A nemzetiségi feladatok finanszírozása	21
2.1. Országos nemzetiségi önkormányzatok működési és média támogatása	22
2.2. Az országos nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott intézmények támogatása ..	23
2.3. Pályázati úton és egyedi kérelem útján nyújtott nemzetiségi támogatások	24
2.4. A települési és területi nemzetiségi önkormányzatok központi költségvetésben megállapított támogatásai	29
2.5. Nemzetiségi intézmények fenntartói részére nyújtott bérkompenzáció	31
3. A nemzetiségi köznevelés, oktatás, felsőoktatás	31
3.1. A nemzetiségi nevelés-oktatás tartalma, struktúrája, szabályozása	31
3.2. A nemzetiségi önkormányzatok mint intézményfenntartók	33
3.3. Nemzetiségi tananyagfejlesztés, nemzetiségi tankönyvbeszerzések támogatása	39
3.4. Nemzetiségi szakképzés	41
3.5. Az Oktatási Hivatal Nemzetiségi Pedagógiai Oktatási Központja	42
3.6. Felsőoktatás, nemzetiségi pedagógusképzés	49
3.7. Nemzetközi felsőoktatási ösztöndíjak	54
3.8. Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíj	58
3.9. A Nemzetiségi Pedagógus Program	59
4. A nemzetiségi közművelődés, hagyományörzés, nemzetiségi kultúra	62
4.1. Nemzetiségi színjátszás, előadó-művészeti tevékenység	62
4.2. Könyvtári szakterület	66
4.3. Levéltári szakterület	70
4.4. Közművelődési szakterület	72
4.5. Múzeumi szakterület	73
4.6. Nemzetiségi kutatások	81
4.7. Ünnepek, nemzetiségi elismerések	87
5. A nemzetiségek anyanyelvű hitellete	89
5.1. Anyanyelvű vallásgyakorlás	89
5.2. Egyházak nemzetiségi vonatkozású támogatásai	91

5.3. A nemzetiségi egyházak ingatlanrendezése	92
6. A nemzetiségek anyanyelvű médiája	93
6.1. Nemzetiségi műsorok a közszolgálati médiában	93
6.2. Kossuth Rádió, Nemzetiségi Rádió	95
6.3. Nemzetiségi televíziós műsorok	99
6.4. A magyarországi nemzetiségek reprezentációja a hírműsorokban.....	101
7. A nemzetiségpolitika egyéb területei	103
7.1. Miniszterelnökség.....	104
7.2. Emberi Erőforrások Minisztériuma	107
7.3. Innovációs és Technológiai Minisztérium.....	110
7.4. Belügyminisztérium.....	111
7.5. Családokért Felelős Tárca Nélküli Miniszter	114
7.6. Agrárminisztérium.....	118
8. A nemzetiségek és a kisebbségvédelem nemzetközi kapcsolatrendszere	120
8.1. Kétoldalú államközi kapcsolatok.....	122
8.2. Anyaországi kapcsolatok	127
8.3. Kapcsolatok nemzetközi szervezetekkel	133
8.4. A nemzeti kisebbségeket érintő egyéb nemzetközi kezdeményezések	136
II. RÉSZ: AZ EGYES NEMZETISÉGEK HELYZETE	138
1. A magyarországi bolgárokról	138
2. A magyarországi görögökről.....	140
3. A magyarországi horvátokról	142
4. A magyarországi lengyelekről.....	145
5. A magyarországi németekről	148
6. A magyarországi örményekről.....	149
7. A magyarországi románokról	150
8. A magyarországi ruszinokról.....	152
9. A magyarországi szerbekről.....	154
10. A magyarországi szlovákokról.....	157
11. A magyarországi szlovénekről	161
12. A magyarországi ukránokról	164
III. RÉSZ: TOVÁBBI NEMZETISÉGPOLITIKAI FELADATOK	166

IV. RÉSZ: A ROMA NEMZETISÉG ÁLTALÁNOS HELYZETE	169
1. A Központi Statisztikai Hivatal adatgyűjtései.....	169
2. A Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes tevékenysége.....	171
2.1. A nemzetiségi jogterület és a roma közösségekkel kapcsolatos ügyek sajátosságai ...	171
2.2. A roma nemzetiséget érintő jellemző ügytípusok és azok tapasztalatai.....	172
2.3. Nevelés-oktatás.....	173
2.4. A gyűlöletbeszéddel és gyűlölet motiválta cselekményekkel kapcsolatos tapasztalatok	173
2.5. Nemzetközi tevékenység	173
2.5. Kiemelt szakmai dokumentumok 2019-2020. év folyamán	174
3. Roma nemzetiségpolitika színterei	175
3.1. A nemzetiségi szószóló és a Magyarországi Nemzetiségek Bizottsága.....	175
3.2. Az Emberi Jogi Munkacsoport	175
3.3. Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkárság	176
3.4. Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság.....	176
4. Nemzetiségi önkormányzati választások.....	178
4.1. 2019. évi nemzetiségi önkormányzati választás.....	178
4.2. Időközi választások.....	180
5. A megyei közgyűlések roma nemzetiségpolitikával összefüggő tevékenységei.....	182
6. Jogszabályi változások	184
6.1. A Nemzetiségi törvény módosítása	184
6.2. A Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíjról szóló miniszteri rendelet módosítása.....	184
V. RÉSZ: A NEMZETISÉGI FELADATOK FINANSZÍROZÁSA.....	186
1. A roma nemzetiségi feladatok támogatásáról.....	186
1.1. Országos Roma Önkormányzat működési és média támogatása	187
1.2. Az Országos Roma Önkormányzat által fenntartott nemzetiségi intézmények támogatása	187
1.3. Roma nemzetiség pályázatainak támogatása.....	188
1.4. Roma nemzetiségi önkormányzatok, civil szervezetek pályázati támogatása beruházásra, felújításra, pályázati önrészre	191
1.5. Roma nemzetiségi önkormányzatok feladatarányos költségvetési támogatása	191
2. Roma egyedi támogatások	193
VI. RÉSZ: ROMA NEMZETISÉGI KÖZNEVELÉS, OKTATÁS, FELSŐOKTATÁS	194
1. Roma óvodai nevelés	195

2. Roma nemzetiségi iskolai nevelés, oktatás	195
3. Roma pedagógusképzés, pedagógus-továbbképzés	198
4. A nemzetiségi köznevelési intézmények működtetése, finanszírozása	199
5. Oktatási Hivatal Nemzetiségi Pedagógiai Oktatási Központ	200
5.1. Szaktanácsadás, tantárgygondozás	200
5.2. Szakmai anyagok	201
5.3. Pedagógus továbbképzések	201
5.4. Tehetség gondozás, tanulmányi versenyek	202
5.5. Az Oktatási Hivatal roma nemzetiségi nevelést, oktatást folytató bázisintézményei .	203
5.6. Romológia	205
6. Szakképzés és a végzettség nélküli iskolaelhagyás kockázatának csökkentése a szakképzésben.....	205
7. Roma nemzetiségi tankönyvek, tananyagfejlesztés	207
8. Szakmai fejlesztő munka	207
8.1. Gandhi Gimnázium, Kollégium és Alapfokú Művészeti Iskola.....	207
8.2. Gandhi Gimnázium Közhasznú Nonprofit Kft. és Nemzetiségi - Roma Módszertani, Oktatási és Kulturális Központ.....	207
9. A romák történelmének tankönyvi reprezentációja	208
10. Ösztöndíjak, támogatások	209
10.1. Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíj	209
10.2. Roma Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíj.....	209
10.3. Útravaló Ösztöndíjprogram	210
11. Lippai Balázs esélyegyenlőségi ösztöndíj	212
12. Nemzetiségi Pedagógus Tanulmányi Ösztöndíjprogram.....	212
12.1. Nemzetiségi Pedagógus Tanulmányi Ösztöndíjprogram.....	213
12.2. Nemzetiségi Óvodapedagógus Tanulmányi Ösztöndíjprogram	213
12.3. Nemzetiségi pótlék pedagógusok részére.....	214
13. Bursa Hungarica ösztöndíj	214
14. Nemzeti Tehetség Program	216
14.1. Snétberger Program	216
14.2. Az NTP-KTK kategória „B” komponense	216
14.3. Az NTP-KTK-19 kategória	216
14.4. Az NTP-KTK-M meghívásos pályázati kategóriában.....	217
14.5. Szakkollégiumok NTP keretén belüli támogatása a beszámolási időszakban.....	218
14.6. NTP egyedi támogatás.....	218

15. Roma szakkollégiumok	218
16. A hátrányos és halmozottan hátrányos, köztük roma gyermekek, tanulók iskolai előrehaladását támogató intézkedések a köznevelés területén.....	220
16.1. Kötelező óvodai elhelyezés	220
16.2. Lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer.....	220
17. A roma gyermekek, tanulók oktatási, nevelési esélyeinek javítását célzó programok	221
17.1. „Jó kis hely”	221
17.2. Biztos Kezdet Gyerekházak.....	222
17.3. Esélyteremtő óvoda	222
17.4. „Integrált gyermekprogramok szakmai támogatása” – EFOP-1.4.1.	223
17.5. „Végtelen lehetőség” – projektek EFOP-1.5.1-17.....	223
17.6. Tanoda program.....	223
17.7. Kollégium Plusz program – Gondoskodó Kollégium	226
17.8. Anyanyelvi-roma dajkák foglalkoztatása	226
17.9. Bari Shej – Nagylány – Fátá Máré EFOP-1.4.4-17	227
18. Deszegregációs folyamatok támogatása	228
18.1. Az EFOP-3.1.3 – 16-2016-00001 projekt - Társadalmi felzárkózási és integrációs köznevelési intézkedések roma nemzetiséget érintő támogatása	228
18.2. EFOP 3.1.5. projekt - A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása	228
18.3. Az Antiszegregációs Munkacsoportok	229
18.4. Arany János Programok.....	229
19. Agrárszakképzés.....	230
VII. RÉSZ: ROMA NEMZETISÉGI KULTÚRA, KÖZMŰVELŐDÉS, HAGYOMÁNYŐRZÉS	232
1. Roma nemzetiségi színházak	232
2. Cziffra Művészeti Központ.....	232
3. NMI Művelődési Intézet tevékenysége	233
4. Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program	235
4.1. Muzsikáló Magyarország	235
4.2. Roma kulturális közösségek aktivizálása program.....	235
5. Roma Kultúra támogatása (ROM-RKT pályázat)	237
6. „Mindenki szívében van egy dallam!” Zenei program megvalósítása	238
7. Hungarikumok	239

8. A nemzetiségek anyanyelvű könyvtári ellátása – Országos Idegennyelvű Könyvtár	239
8.1. Nemzetiségi és roma gyűjtemény	240
8.2. Digitális nemzetiségi gyűjtemény	241
8.3. Nemzetiségi Adatbázis	241
8.4. Anyanyelvű tájékoztató	241
8.5. Roma kulturális programok	241
9. Rác Gyöngyi Közösségi Központ	242
9.1. Roma Könyvtár.....	242
9.2. Újpesti Cigány Helytörténeti Gyűjtemény	243
VIII. RÉSZ: ROMA NEMZETISÉGI HITÉLET – CIGÁNYPASZTORÁCIÓ.....	244
IX. RÉSZ: ROMA NEMZETISÉG KUTATÁSOK, ELEMZÉSEK	247
1. Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Társadalomtudományi Kutatóközpont Kisebbségkutató Intézet.....	247
2. Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért	247
X. RÉSZ: NEMZETISÉGI ELISMERÉSEK.....	249
1. Nemzetiségekért Díj	249
2. Pro Cultura Minoritatum Hungariae díj	249
3. Balázs János díj	249
XI. RÉSZ: NEMZETISÉGI MÉDIA	251
1. Romák reprezentációja a hírműsorokban	251
2. A Magyarországon élő roma nemzetiség megjelenése a közszolgálati médiumokban	252
2.1. Roma Magazin.....	253
2.2. P'amende	253
2.3. Jelenlét – roma közéleti magazin, Jelenlét – roma kulturális magazin	253
2.4. Nemzetiségi Rádió.....	254
XII. RÉSZ: NEMZETKÖZI KISEBBSÉGVÉDELEM	255
MELLÉKLETEK.....	257

BEVEZETÉS

A Magyarország területén élő nemzetiségek helyzetéről szóló beszámolóban a *nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény* (a továbbiakban: nemzetiségi törvény) 150. § a) pontja szerint a Kormány két évente áttekinti a Magyarországon élő nemzetiségek helyzetét. A törvényi kötelezettségnek eleget téve a Kormány a 2019. január – 2020. december közötti időszakokra vonatkozóan a következőkben számol be az Országgyűlésnek. Jelen beszámoló átfogó képet kíván nyújtani mindarról, ami a hazai nemzetiségpolitika területén az elmúlt két év során történt. Összegezni kívánja az európai szinten is példaértékű nemzetiségi politika eredményeit, a kormányzati kezdeményezések sorát, a nemzetiségi közösségek aktivitásának irányait. Emellett természetesen kitér hazánk nemzetközi dokumentumokból fakadó kötelezettségeinek a végrehajtására, a nemzetiségpolitikai együttműködés nemzetközi eseményeire is.

Amint az az előző beszámolóban is szerepelt, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 32. § (1) bekezdése rögzítette, hogy a miniszterelnök általános helyettese a Kormány nemzetiségpolitikáért felelős tagja, a belügyminiszter kivételesen a Statútum 40. § (2) bekezdésében taxatív módon felsorolt jogszabályok tekintetében és azon belül is a roma nemzetiség vonatkozásában minősül a Kormány nemzetiségpolitikáért felelős tagjának. A 2018. év során a nemzetiségekért felelős szakterület kettéválása miatt tehát a roma nemzetiség helyzetéről szóló beszámolót a szakterületért felelős Belügyminisztérium készítette el párhuzamosan, a Miniszterelnökség nemzetiségi szakterületétől függetlenül. Jelen beszámoló mind a 13 nemzetiség – azaz **a bolgár, a görög, a horvát, a lengyel, a német, az örmény, a roma, a román, a ruszin, a szerb, a szlovák, a szlovén és az ukrán** – 2019. január és 2020. december közötti időszak szerinti helyzetének áttekintése alapján készült; a beszámoló Országgyűlés részére történő benyújtásával a Kormány a nemzetiségi törvényben meghatározott kötelezettségét teljesíti.

A beszámolási időszakban hangsúlyos szerepe volt a 2019. őszi nemzetiségi önkormányzati választásoknak. A nemzetiségi választópolgárok települési, területi (megyei és fővárosi), valamint országos szintű önkormányzatokat választhattak. Az országos választási adatokat tekintve az országos nemzetiségi szavazói névjegyzékbe vettek száma 2019-ben összesen 106.660 fő volt (a 12 nemzetiségre értendő), a részvételi arány mintegy 72%-os volt. A választásokat követően újraalakultak a nemzetiségi önkormányzatok.

A beszámolási időszak másik kiemelkedő jelentőségű eseménye **a nemzetiségi törvény módosítása** volt 2020-ban, amely intézkedéssel a Magyar Kormány a nemzetiségek életében felmerült változásokat kívánta lekövetni néhány területen. A törvénymódosítás célja a nemzetiségi jogok gyakorlásához szükséges eszközrendszer megerősítése volt, valamint továbbra is kiemelt célként tűzte ki az ún. „etnobiznisz” esetleges felbukkanásának visszaszorítását. A törvény előkészítési folyamatának egyik legnagyobb vívmánya volt, hogy az a magyarországi nemzetiségek jelzései, kérései alapján került megszövegezésre, és azt 2020. április 28-án a Magyarországi nemzetiségek bizottsága terjesztette a magyar Országgyűlés elé. A záró szavazásra 2020. június 16-án került sor, amelynek során a benyújtott módosítást a Magyar Országgyűlés – több mint 95%-os többséggel – elfogadta.

Az Országgyűlés Magyarországi nemzetiségek bizottságával – melynek a nemzetiségi képviselő és a nemzetiségi szószólók a tagjai – való hatékony együttműködésnek is

köszönhetően a **nemzetiségi célú előirányzatok kerete tovább emelkedett**. Míg a beszámolási időszak első évében, 2019-ben 15.157,1 millió Ft állt rendelkezésre, addig 2020-ban a nemzetiségi szakterület kezelésében lévő támogatási keretek összege (beleértve a központi költségvetési törvényben biztosított fejezeteket, valamint a Kormány normatív határozatait) 23.259,3 millió Ft volt.

A beszámolási időszakban indult a **COVID-19 világjárvány**, ami sajnos szintén meghatározó volt a vizsgált időszak vonatkozásában. A nemzetiségi önkormányzatok működését a 2020. évben jelentősen befolyásolta a pandémiás helyzet. Az alapfeladataikat ellátták, azonban a járványügyi intézkedések miatt nagyon sok nemzetiségi program, korábbi kezdeményezés, nemzetiségi ünnep, stb. nem került megtartásra, a rendezvények átütemezésre kerültek a következő évekre. Remélhetőleg – túljutva a járványhelyzeten – egy következő beszámolási időszakban már lesz miről tájékoztatni e rendezvények tekintetében is.

A beszámoló összeállítása során részanyagokat, információt és adatokat kértünk és kaptunk

- a Kormány minisztériumaitól, államtitkárságaitól, az érintett szakterületektől és háttérintézményektől,
- a fővárosi és megyei kormányhivataloktól (a továbbiakban: kormányhivatalok),
- a megyei közgyűlésektől,
- a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóságtól (a továbbiakban: NMHH) és a Duna Médiaszolgáltató Nonprofit Zrt.-től,
- az országos nemzetiségi önkormányzatoktól,
- a nemzetiségi képviselőtől és szószólóktól,
- az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalától,
- a Központi Statisztikai Hivaltól (a továbbiakban: KSH),
- a Nemzetiségi Pedagógiai Oktatási Központtól,
- valamint a Magyar Tudományos Akadémia Társadalomtudományi Kutatóközpont Kisebbségkutató Intézetétől.

Az egyes területekről érkezett ismertetőket feldolgozását követően készült el a beszámoló, amely az adott két év nemzetiségpolitikai folyamatairól, a nemzetiségi oktatásban, a kultúrában és a médiában történekről, valamint az önkormányzati szférában zajló folyamatokról részletes információkat és adatokat közvetít az Országgyűlés és a terület iránt érdeklődők számára.

A roma nemzetiséghez kapcsolódva a beszámoló tartalmaz továbbá a társadalmi felzárkózás hátrányos helyzetűeket érintő intézkedéseire vonatkozó információkat is, jellemzően azokat, amelyek a romák társadalmi felzárkózását segítő komponensen túl nagyban hozzájárulnak a roma nemzetiségi identitás megőrzéséhez is, elősegítve ezzel a Nemzetiségi törvényben megfogalmazott kulturális autonómiához kötődő közfeladat-ellátás hatékonyságának növelését.

I. RÉSZ: ÁLTALÁNOS HELYZETLEÍRÁS

1. A NEMZETISÉGEK ÁLTALÁNOS HELYZETE

1.1. A Központi Statisztikai Hivatal adatgyűjtései

A KSH az elmúlt években jelentős fejlesztéseket tett annak érdekében, hogy a tízévente végrehajtásra kerülő népszámlálások közötti időszakban is rendelkezésre álljanak megbízható **statisztikai adatok** a nemzetiségek helyzetéről. Amint arról a korábbi jelentésekben beszámoltunk, 2013-óta a rendszeres lakossági adatfelvételekben is bevezetésre került a nemzetiségi hovatartozásra vonatkozó kérdés, 2016-ban pedig a jelentős, 10%-os mintán végrehajtott mikrocenzus programjában a 2011. évi népszámlálásával azonos módon szerepelt a nemzetiségi adatkör.

A **2022. évi népszámlálás** előkészítése megkezdődött a beszámolási időszakban. A koronavírus okozta világjárványra tekintettel – több más európai országhoz hasonlóan – Magyarország is elhalasztotta az eredetileg 2021 tavaszára tervezett népszámlálást. A 45/2021. (II. 5.) Korm. rendelet 9/C. §-a szerint a népszámlálásra 2022. október 1. és november 20. között kerül sor.

A népszámlálás programjának a nemzetiségi adatok gyűjtése kiemelten fontos részét képezi, hiszen ez a teljes körű adatgyűjtés teszi lehetővé, hogy valamennyi hazai nemzetiségről széles körű és megbízható adatokkal rendelkezünk. Ennek megfelelően 2020. januárjától kiterjedt egyeztetési folyamat során történt a kérdőív nemzetiséggel kapcsolatos kérdéseinek kidolgozása és a nemzetiségek részvételét támogató végrehajtás kialakítása.

Az egyeztetések az országos nemzetiségi önkormányzatok, a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes (a továbbiakban: nemzetiségi biztoshelyettes), valamint nemzetiségi szervezetek képviselői és az adatokat felhasználó kutatók részvételével zajlottak. Az együttműködés a nemzetiségek képviselőivel nem zárult le, hanem az eredeti terveknek megfelelően folytatódik a népszámlálás végrehajtásáig, illetve azt követően az adatok közzétételéig.

A népszámlálás a tervek szerint kizárólag elektronikusan, papír kérdőívek nélkül fog történni. A válaszadás önállóan az interneten keresztül vagy elektronikus eszközt (tablet) használó számlálóbiztosoknak adott interjú keretében lesz lehetséges. A válaszadás névvel történik, ami a kérdőívek teljesszűrésének ellenőrzéséhez szükséges, és a felelős kitöltést is támogatja.

A népszámlálás során a nemzetiségre, az anyanyelvre és a családi, baráti körben beszélt nyelvre vonatkozó kérdésekre (a vallásra és az egészségi állapotra vonatkozó kérdésekhez hasonlóan) a válaszadás önkéntes. A kérdések feltevését azonban kikényszeríti az elektronikus kérdőív, legalább „nem kívánok válaszolni” választ kell adni a továbblépéshez. A kérdések a korábbi gyakorlattól eltérően nem a kérdőív végén, hanem a demográfiai kérdéseket követően, a kérdőív szövegébe beépülve találhatók, ezzel is segítve a válaszadást.

1.2. A Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes tevékenysége

A nemzetiségi biztoshelyettes tevékenysége során figyelemmel kíséri, értékeli és ellenőrzi azon jogszabályi rendelkezések érvényesülését, amelyek biztosítják a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét. A folyamatos szakmai kapcsolattartás, információszerzés és -feldolgozás az ombudsmanhelyettes kiemelt feladata. Ennek megfelelően a nemzetiségi biztoshelyettes törekszik arra, hogy jelen legyen a közösségek mindennapi életében, és nyomon kövesse, gyűjtse és rendszerezze a hazai nemzetiségek jogainak érvényesülésével, ezzel párhuzamosan pedig a nemzetiségi közösségek aktuális helyzetével és a nemzetiségi közélettel kapcsolatos információkat.

Megbízásának lejártát követően a nemzetiségi biztoshelyettesnek a tisztségre történő újrajelölését az Országos Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetsége, az Országgyűlés Magyarországi Nemzetiségek Bizottsága és a Nemzeti Összetartozás Bizottsága is egyhangúlag támogatta, majd az Országgyűlés **2019. november 4-én ismételten Dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébetet választotta meg** az alapvető jogok biztosa Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó helyettesévé.

Általános információk és tapasztalatok a beszámolási időszakban

A nemzetiségi biztoshelyettes az egyéni és közösségi úton beérkező panaszok kezelése, valamint a hivatalból kezdeményezett eljárások mellett a vizsgált időszakban is folyamatos figyelemmel kísérte a nemzetiségi közösségeket érintő jogalkotói és jogalkalmazói gyakorlatokat, amely során számos kérdésben fejtette ki a véleményét. Az intenzív szakmai kapcsolattartás keretében részt vett az Igazságügyi Minisztérium Emberi Jogi Munkacsoport Nemzetiségi Ügyekért Felelős Tematikus Munkacsoport, a Digitális Szabadság Munkacsoport, valamint a Gyűlölet-bűncselekmények Elleni Munkacsoport ülésein is. 2020 márciusától a világjárvány és a veszélyhelyzet jelentősen átformálta a szakmai együttműködések formáit, kereteit, szükségessé vált az online kapcsolattartási lehetőségek kiépítése és megteremtése.

A **panaszügyek** megoldása során a nemzetiségi biztoshelyettes széles körű együttműködést folytatott az alábbi intézményekkel, illetve személyekkel:

- **Választott testületek**

- Országos Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetsége
- Települési, területi és országos nemzetiségi önkormányzatok
- Országgyűlés Magyarországi nemzetiségek bizottsága
- Országgyűlés szakbizottságai
- Alkotmánybíróság

- **Más alapjogvédő szervek**

- Egyenlő Bánásmód Hatóság
- Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság
- Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság

- **Kormányzati és közigazgatási szervek**

- Miniszterelnökség, Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság
- Oktatási Hivatal Nemzetiségi Pedagógiai Oktatási Központ

Nemzeti Választási Bizottság
Nemzeti Választási Iroda

- **Egyeztető testületek**

Igazságügyi Minisztérium Emberi Jogi Munkacsoport
Igazságügyi Minisztérium Emberi Jogi Munkacsoport Nemzetiségi Ügyekért Felelős
Tematikus Munkacsoport
Gyűlölet-bűncselekmények Elleni Munkacsoport

A beszámolási időszakban a következő **nemzetközi** események, együttműködések voltak kiemelten fontosak:

- folyamatos együttműködés az Egyenlő Bánásmód Intézmények Európai Hálózatával (European Network of Equality Bodies – **Equinet**), annak szakcsoportjaival és a hálózathoz tartozó ombudsmani intézményekkel;
- folyamatos együttműködés az Európa Tanács A nemzeti kisebbségek védelméről szóló keretegyezmény Tanácsadói Bizottságával (Advisory Committee on the Framework Convention for the Protection of National Minorities – **AC FCNM**);
- rendszeres képviselet az Egyesült Nemzetek Szervezete (a továbbiakban: ENSZ) Kisebbségügyi Fórumán;
- közreműködés az ENSZ Faji Diszkrimináció Felszámolásával Foglalkozó Bizottság (Committee on the Elimination of Racial Discrimination – **CERD**) Magyarország időszaki jelentésének megtárgyalásában;
- közreműködés az Európa Tanács Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság (European Commission Against Racism and Intolerance – **ECRI**) Magyarország időszaki jelentésének előkészítésében;
- közreműködés az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének (European Union Agency for Fundamental Rights – **FRA**) és egyes munkacsoportjainak munkájában;
- valamint specifikus szakmai tájékoztatás nemzetközi szervezetek megkereséseire.

A nemzetiségi biztoshelyettes titkárságán több fontos **infrastrukturális és személyi változás** is történt 2020 folyamán. Miközben a járványhelyzet és az annak kapcsán elrendelt rendkívüli intézkedések felülírták a szakmai kapcsolattartással, kulturális programokkal és kiemelt vizsgálatokkal kapcsolatos terveket, öt területen infrastrukturális és személyi változások jelentősen átalakították a működés körülményeit is, ezzel pedig új lehetőséget adtak a tevékenység jövőbeli jelentős fejlesztésére.

Az egyes törvényeknek az egyenlő bánásmód követelménye hatékonyabb érvényesítését biztosító módosításáról szóló, T/13631. számú törvényjavaslatot 2020. november 10-én terjesztette be az Országgyűlés Igazságügyi Bizottsága. A tervezet az **Egyenlő Bánásmód Hatóság**ot, ezzel pedig az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatos hatósági eljárásokat az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalába kívánta integrálni, valamint javaslatot tett a beadványok új eljárásjogi és ügyviteli rendjére. Ennek alapján valamennyi, diszkriminációs esetet tartalmazó ügyben automatikusan az új Egyenlő Bánásmód Főigazgatóság jár el, amennyiben a beadványozó nem kifejezetten ombudsman-típusú eljárás megindítását kérte.

Az Országgyűlés Magyarországi nemzetiségek bizottsága határozott és szakmailag megalapozott kérésének megfelelően azonban – az eredeti rendelkezések nemzetiségi jogterületre ható kockázata miatt – a tervezet jelentősen megváltozott. A 2020. december 3-án kihirdetett és közvetlenül a jelen beszámoló által tárgyalta beszámolási időszak után, 2021. január 1-jén hatályba lépett módosítás értelmében a nemzetiségi alapú diszkrimináció tilalma kettős alaptörvényi (XV. cikk és XXIX. cikk) védelme miatt szakmai és munkaszervezési okokból a nemzetiségi biztoshelyettes tehet javaslatot az alapvető jogok biztosa számára arról, hogy az érintett speciális ügyeket az ombudsmantörvény vagy az egyenlő bánásmódról szóló törvény szerinti eljárásrendben kell-e vizsgálni. A jogszabály-módosítás külön garanciális elemet is tartalmaz a nemzetiségi jogterülettel kapcsolatban. Az Egyenlő Bánásmód Főigazgatóság a nemzetiségi tartalmú ügyekben a nemzetiségi biztoshelyetttel köteles együttműködni.

A nemzetiségeket érintő jellemző ügytípusok és azok tapasztalatai

A beszámolási időszakban a korábbi gyakorlatnak és tapasztalatoknak megfelelően a hivatalba érkező beadványok több mint fele a bolgár, görög, horvát, lengyel, német, örmény, román, ruszin, szerb, szlovák, szlovén és ukrán nemzetiséghez tartozók elsődlegesen kulturális autonómiáját érintő kérdésekkel függtek össze. A beadványok jellemzően a nemzetiségi önkormányzatok, nevelési-oktatási intézmények működését, a nemzetiségi kulturális jogok, anyanyelvhasználat, névhasználat területét érintették. A korábbi évekhez hasonlóan 2019-ben és 2020-ban is több olyan ügyben is eljárta a nemzetiségi biztoshelyettes, amely több vagy valamennyi nemzetiségi közösség jogait érintette. Míg 2019-ben 409, addig 2020-ban 355 panaszos ügyben folytatott eljárást a nemzetiségi biztoshelyettes, ezek közül 2019-ben 237, 2020-ban 183 esetben volt a beadványozó vagy a hivatalból indult eljárás érintette a bolgár, görög, horvát, lengyel, német, örmény, román, ruszin, szerb, szlovák, szlovén, valamint ukrán nemzetiségi közösség, vagy annak valamely tagja.

A nemzetiségi közösségekhez tartozó gyermekek anyanyelvi **nevelése-oktatása** tekintetében a 2019-ben érkezett panaszok jellemzően a pedagógushiányt, az eszköz- és felszerelés hiányosságait és a tankönyvek nemzetiségi tartalmát kifogásolták, de megjelent a gyermekkel szembeni iskolai bánásmód tárgyköre is. Emellett külön problémakörként jelentkezett a fenntartói jogok helyes gyakorlása. Nemzetiségi nevelést-oktatást a nemzetiségi önkormányzati fenntartók mellett állami és egyházi intézmények is biztosíthatnak, ilyen esetekben azonban egyértelműen garantálni kell az érintett nemzetiségi érdekképviseleti fórumok hatékony bevonását, kiemelt figyelemmel a nemzetiségi önkormányzatok együttdöntési, egyetértési jogára.

2020-ban a nemzetiségi nevelés-oktatás területéről érkező panaszok száma csökkent, és jellegük is megváltozott. A járvány következtében kialakult rendkívüli helyzettel összefüggésben elsősorban a digitális oktatásra való átállás kihívásai, valamint a nemzetiségi önkormányzatok veszélyhelyzet alatti működésével, véleményezési, egyetértési jogának gyakorlásával kapcsolatos nehézségek jelentek meg a panaszügyekben. A járvány következtében kialakult rendkívüli helyzetben a nemzetiségi nevelés-oktatás területén is jelentkező különböző problématerületek feltárása, valamint a nemzetiségi közösségekre gyakorolt hatásainak megismerése érdekében a 2020-as év folyamán komplex vizsgálatot folytatott a nemzetiségi biztoshelyettes. A vizsgálat eredményéről, a kapcsolódó megállapításokról és javaslatokról a világjárvány nemzetiségi közösségekre gyakorolt hatásairól szóló 4/2020. számú elvi állásfoglalás számol be.

2019-ben különleges kettős ünnepe volt a **nemzetiségi önkormányzati** rendszer működésének: egyszerre emlékezhetünk meg a rendszer 25 éves fennállásáról, és követhettük végig az aktuális választások eseménydús időszakát. A folyamat léptékét jól jelzi, hogy 2019-ben 1000 helyi és 42 területi nemzetiségi önkormányzat alakult, és mind a 12 nemzetiségnek megalakult az országos önkormányzata. Az általános nemzetiségi önkormányzati választások kiírását megelőzően, majd azt követően is nagy számban érkeztek beadványok, amelyek egyrészt jogszabály-kritikát fogalmaztak meg, másrészt a választási szervek gyakorlatát kifogásolták, harmadrészt pedig a nemzetiségi önkormányzati választásokat érintő, más jellegű nehézségekre hívták fel a figyelmet.

A korábbi évekhez hasonlóan 2019-ben és 2020-ban is meghatározóak voltak azok a panaszbeadványok, amelyek a nemzetiségi **önkormányzatok működését**, finanszírozási kérdéseit érintették, illetve a nemzetiségi önkormányzati képviselők tisztségével, továbbá a települési nemzetiségi és a helyi önkormányzatok együttműködési nehézségeivel összefüggő problémákat sérelmeztek. A nemzetiségi nevelési-oktatási intézmények vezetőinek megbízásához szükséges egyetértési jog megilleti a nemzetiségi önkormányzatokat; az e jog gyakorlásával összefüggő ügyek évek óta visszatérő panaszok: az anomáliák miatt 2020-ban a biztossal közösen, AJB-672/2020. számon kiadott jelentés készült.

A 2019. évi szakmai megbeszélések és helyszíni látogatások alkalmával több jelzés is érkezett a nemzetiségi biztoshelyetteshez a KSH **népszámlálási** gyakorlatával, a népszámlálások során gyűjtött adatok feldolgozásával és a 2021. évi népszámlálás előkészítésével kapcsolatban. A 2021. évi népszámlálás előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos nemzetiségi jogi vonatkozású komplex kérdéseket a 2/2020. számú elvi állásfoglalás mutatja be részletesen. A nemzetiségi biztoshelyettes az elvi állásfoglalás kiadását követően szakmai javaslataival továbbra is aktívan támogatta a soron következő népszámlálás előkészítését.

A nemzetiségi biztoshelyettes szintén aktívan részt vett a **nemzetiségi törvény módosításának** folyamatában. A széleskörű egyeztetésen megvitatásra kerültek – egyebek mellett – a nemzetiségi biztoshelyettes javaslatai is.

Az egyedi panaszok konkrét kezelése mellett a nemzetiségi biztoshelyettes számos jogi jellegű, általános **szakmai dokumentumot** adott ki a beszámolási időszakban is.

- A biztossal együtt kiadott **közös jelentés** az adott egyedi ügyben folytatott vizsgálat részleteiről, a megállapított tényállásról és a felmerült jogsértésről ad részletes tájékoztatást, valamint rendelkezik az ombudsmantörvény által kínált, „ombudsman-típusú” eszközök alkalmazásáról.
- Az **elvi állásfoglalás** célja, hogy a biztoshelyettes felhívja a jogalkotó és a nyilvánosság figyelmét a hazai nemzetiségi közösségek tagjai egyéni és kollektív jogainak megőrzésével kapcsolatos teendők fontosságára, a nemzetiségi alapjogok, illetve az egyenlő bánásmód elvének sérelmével fenyegető helyzetre és aggályos gyakorlatra, továbbá felmutasson olyan jó gyakorlatokat, amelyek a nemzetiségi jogok sikeres érvényesítését szolgálhatják.
- A vizsgált szervnek küldött **jogalkalmazási javaslatot tartalmazó zárólevél** az adott egyedi ügyben részletesen feltárt tényállás bemutatása és a jogi helyzet elemzése után felhívja a figyelmet a tapasztalt jogalkalmazási koherenciazavarra, majd annak saját hatáskörben történő kijavítására kéri fel a szerv vezetőjét.

2020-ban a nemzetiségi jogterületen hat elvi állásfoglalás és három közös jelentés született, három ügyben pedig jogalkalmazási javaslatot tartalmazó zárólevelet adott ki a nemzetiségi biztoshelyettes. Az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala által kiadott, jelentősebb nemzetiségi vonatkozású szakmai dokumentumokat a 8. sz. melléklet sorolja fel.

A beszámolási időszakot érintő panaszügyekhez és szakmai dokumentumokhoz kapcsolódó részletes anyagok megtalálhatóak az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala honlapján.

1.3. Nemzetiségpolitika a kormányzatban

A 2019-2020 közötti időszakban nem változott a nemzetiségpolitika kormányzati felügyelete. Amint azt az előző beszámoló részletesen ismertette, 2018-ban a nemzetiségekkel kapcsolatos kormányzati tevékenység központja kettévált. Az átszervezés eredményeképp a romák ügyei előbb az Emberi Erőforrások Minisztériuma (a továbbiakban: EMMI) **Szociális Ügyekért és Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárságához**, majd a Belügyminisztériumba kerültek, míg a nemzetiségpolitika egyéb szakterületei az EMMI-től átkerültek a Miniszterelnökségre, ahol a miniszterelnök általános helyettese alá tartozó **Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság** hatáskörébe tartoznak a 12 hazai nemzetiséget érintő kapcsolattartási, támogatáspolitikai, kulturális és nemzetközi ügyek.

A beszámolási időszakban továbbra is a Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárságán belüli **Nemzetiségi Főosztály** (a továbbiakban: Nemzetiségi Főosztály) dolgozott a nemzetiségeket érintő ügyeken – elsősorban ez a terület a felelős a nemzetiségek jogaiért, illetve a nemzetiségeket érintő kérdésekért. Az államtitkárság évente több alkalommal szervez megbeszéléseket a nemzetiségi önkormányzati képviselőkkel, a Nemzetiségi Főosztály napi kapcsolatban áll a nemzetiségek országos önkormányzati vezetőivel, illetve az Országgyűlés Magyarországi nemzetiségek bizottságának tagjaival. A felsorolt területeken kívül a nemzetiségpolitikához kapcsolódó ügyek természetesen érintenek egyéb szakterületeket is – mint például az oktatás vagy a kultúra –, ezért valamennyi egyéb tárca munkáját is. E vonatkozásokat részletesen is bemutatjuk a későbbi fejezetekben.

A nemzetiségek képviseletének további területeit a korábbi beszámolók részletesen bemutatják. Tartalmazzák a települési, területi, és az országos nemzetiségi önkormányzatok rendszerének, a nemzetiségi szószólók országgyűlési munkájának és a Magyarországi nemzetiségek bizottságának ismertetését. Szóltunk a korábbi években arról is, hogy munkája során a bizottság szorosan együttműködik az Országos Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetségével, nemzetiségi szószóló tagjai kapcsolatot tartanak az országos önkormányzatok elnökeivel, akik állandó meghívottként, tanácskozási joggal vehetnek részt a testület ülésein. A bizottság kiemelt partnerének tekinti a Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárságát, valamint az alapvető jogok biztosának a nemzetiségi jogok védelmét ellátó helyettesét, aki rendszeresen tájékoztatja az országgyűlési szószólókat a lezárt nemzetiségi tárgyú vizsgálatokról.

Az Emberi Jogi Munkacsoport keretén belül a beszámolási időszak során – a járványhelyzet körülményeihez alkalmazkodva – továbbra is rendszeresen ülésezett a Nemzetiségi Ügyekért Felelős Tematikus Munkacsoport.

1.4. Jogszabályi változások

Magyarország Alaptörvénye deklarálja a nemzetiségeket érintő, és alkotmányi szintű szabályozást igénylő alapvető jogokat és kötelezettségeket, amelyeknek érvényesülését a sarkalatos törvényi formát öltő nemzetiségi törvény biztosítja. A nemzetiségi törvény hatálybalépése óta széles körben meghatározza a nemzetiségeket megillető egyéni és közösségi jogokat, rendszerezi az oktatási, a kulturális és médiajogokat, valamint szabályozási keretet biztosít a nemzetiségi önkormányzatok választására, működésére és gazdálkodására vonatkozóan.

A **kormányzati szerkezetátalakítás** következtében a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: Statútum) foglaltak alapján változás következett be a nemzetiségpolitikai szakterülethez tartozó hatáskörökben. A Statútum 32. § (1) bekezdése rögzítette, hogy a miniszterelnök általános helyettese a Kormány nemzetiségpolitikáért felelős tagja, a belügyminiszter kivételesen a Statútum 40. § (2) bekezdésében taxatív módon felsorolt jogszabályok tekintetében és azon belül is a roma nemzetiség vonatkozásában minősül a Kormány nemzetiségpolitikáért felelős tagjának. Mindezekre tekintettel – a Statútumban foglalt rendelkezéseknek megfelelően – indokoltá vált a Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíjra vonatkozó jogi szabályozás átalakítása.

A Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíjról szóló 44/2013. (VI.26.) EMMI rendelet (a továbbiakban: Rendelet) kiadására a nemzetiségi törvény 156. § (2) bekezdése adott felhatalmazást, amely alapján a nemzetiségpolitikáért felelős miniszter, továbbá a Statútum 40. § (2) bekezdésében foglalt kivételek alapján, a roma nemzetiség vonatkozásában a belügyminiszter – mint a kivételesen eljáró nemzetiségpolitikáért felelős miniszter – rendeletben szabályozza a nemzetiségi köznevelésben részt vevő tanulók számára nyújtható ösztöndíj mértékét, az ösztöndíjban részesíthető személyek körét, az ösztöndíj nyújtásának módját és feltételeit, továbbá a jogosulatlanul kifizetett ösztöndíj visszafizetésének szabályait.

A fentiek alapján szükségessé vált a Rendelet módosítása, tekintettel arra, hogy a roma nemzetiséget is érintő **Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíj** szabályozása vonatkozásában – a Statútum 2019. május 1-jén hatályba lépett módosítása révén – kizárólag a belügyminiszternek van felhatalmazása. Az előterjesztés további kiemelt célja az volt, hogy – az elmúlt évek tapasztalatait alapul véve – a Kormány lehetőséget teremtsen az ösztöndíjban részesíthető tanulók számának növelésére. Tekintettel arra, hogy egyre nagyobb számú a kiemelkedő tanulmányi eredménnyel rendelkező tanulók száma, indokoltá vált a nemzetiségi tanulmányi ösztöndíjban részesíthető tanulók számának növelése, ezzel továbbtanulásuk szélesebb körű támogatása. A kormányzati szándék a Rendelet hatályon kívül helyezésével, így a Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíjról szóló 4/2019. (VI. 13.) TNM rendelet hatálybalépésével valósult meg.

Magyarország a rendszerváltoztatást követően a helyi önkormányzatok mellett létrehozta a nemzetiségi önkormányzatok jogintézményét, megfelelő jogi eszközök biztosításával elősegítette a Magyarországon élő nemzetiségek identitásának megőrzését. A **nemzetiségi törvény** meghatározza azokat a jogi kereteket, amelyek lehetővé teszik és biztosítják a nemzetiségek szabad identitásválasztása alapján az egyéni és közösségi jogaik érvényesülését, valamint a nemzetiségi lét megéléséhez szükséges intézményi alapokat.

2019 tavaszán az átfogó ellenőrzések és a rendszeres kapcsolattartás eredményeként megállapításra került, hogy 2020 tavaszán szükséges a nemzetiségi törvény átfogó

felülvizsgálata. A törvénymódosító javaslat kidolgozása érdekében a Miniszterelnökség irányításával 2019 nyarán jogszabály-előkészítő munkacsoport (a továbbiakban: Munkacsoport) került összehívásra többek között a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes, a Magyarországi nemzetiségek bizottsága elnöke és tagjai, az Országos Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetsége, a Belügyminisztérium¹, az Emberi Erőforrások Minisztériuma², valamint a jogalkotásban közreműködő egyéb kormányzati szereplők (Igazságügyi Minisztérium, Pénzügyminisztérium) részvételével.

A Munkacsoport ülésein elsősorban a fővárosi és megyei kormányhivatalok, a Magyarországi nemzetiségek bizottsága és az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala által megküldött, valamint a Nemzetiségi Főosztály által kidolgozott törvénymódosítással összefüggő javaslatok értékelése, összegzése, továbbá számos módosító javaslat esetében végleges szakmai állásfoglalás kialakítása történt meg.

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény módosításáról szóló T/10303 számú törvényjavaslat (a továbbiakban: Javaslat) az Alaptörvény XXIX. cikkében említett kötelezettségnek eleget téve kívánta lekövetni néhány területen a nemzetiségek életében felmerült változásokat, célja a nemzetiségi jogok gyakorlásához szükséges eszközrendszer megerősítése volt, valamint továbbra is kiemelt célként tüzte ki az ún. „etnobiznisz” esetleges felbukkanásának visszaszorítását. A Javaslat talán legnagyobb vívmánya volt, hogy az a magyarországi nemzetiségek jelzései, kérései alapján került megszövegezésre – szoros együttműködésben a Nemzetiségi Főosztállyal –, és azt 2020. április 28-án a Magyarországi nemzetiségek bizottsága terjesztette a magyar Országgyűlés elé.

A Javaslat általános vitája a plenáris ülésen zajlott le, amelyet részletes vita követett a kijelölt és a vitához kapcsolódó (tárgyaló) bizottságokban. A záró szavazásra 2020. június 16-án került sor, amelynek során a benyújtott Javaslat elfogadásra került. Végezetül 2020. június 23-án Magyarország hivatalos lapjában, a Magyar Közlönyben került kihirdetésre a *nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény módosításáról szóló 2020. évi LXVIII. törvény* (a továbbiakban: módosított nemzetiségi törvény).

A **módosított nemzetiségi törvény** elsősorban az alábbi változásokat rögzíti:

- A nemzetiségi törvény nem rendezte a természetes személyeknek a **személyes adatok kezelése** tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (GDPR Rendelet) és az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvénnyel összhangban az ösztöndíjak odaítélése során felmerülő személyes adatok kezelésével kapcsolatos különösen érzékeny kérdéskört, amire tekintettel indokoltá vált a kérdés törvényi szintű kezelése.
- Az intézményfenntartó nemzetiségek részéről folyamatos jelzések érkeztek azzal kapcsolatban, hogy a fenntartott köznevelési intézmények működtetésében milyen nehézségeket okoz, hogy a **fenntartó** nem rendelkezik **tulajdonjoggal** a feladatellátás helyszínéül szolgáló ingatlan tekintetében, ezért a módosítás által a fenntartói jog

¹ Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkárság

² Oktatásért Felelős Államtitkárság, Köznevelés-igazgatási Főosztály

átadásával együtt a köznevelési intézmény feladatainak ellátását szolgáló ingó és ingatlan vagyont a feladatátvételt követően haladéktalanul, de legkésőbb a nevelési-, illetve a tanév kezdetéig ingyenesen a fenntartó nemzetiségi önkormányzat tulajdonába kell adni.

- Rögzítésre kerültek a helyi nemzetiségi önkormányzatok, közöttük kiemelten is az újonnan létrejövő helyi nemzetiségi önkormányzatok **kötelező közfeladatai**, valamint az **intézményalapításra és átvételre** vonatkozó szabályok.
- A módosítással a **nemzetiségi önkormányzati** képviselők 2024. évi általános választásától kezdődően a települési nemzetiségi önkormányzati képviselők választását akkor kell kitűzni, ha a településen az adott nemzetiség önszerveződése fokának és a településen való honosságának vizsgálata alapján az országos nemzetiségi önkormányzat szükségesnek tartja a település nemzetiségi közösségének öngazgatását.

Az országos nemzetiségi önkormányzat a településen az adott nemzetiség önszerveződése fokát, valamint a településen való honosság időtartamát vizsgálja. Az adott nemzetiség önszerveződése foka kapcsán indokolt vizsgálni, hogy a településen működik-e nemzetiségi alapítvány vagy nemzetiségi egyesület, a működés szabályszerűsége biztosított-e (pl.: az éves beszámoló benyújtása a jogszabályoknak megfelelően megtörtént-e), valamint adózott eredménye (tárgyévi eredménye) nem negatív. További vizsgálat tárgya, hogy állami támogatásban részesül-e a nemzetiségi alapítvány vagy nemzetiségi egyesület.

Az országos nemzetiségi önkormányzat a nemzetiség adott településen való honosságának vizsgálata során köteles kikérni a Magyar Tudományos Akadémia elnökének állásfoglalását. Az országos nemzetiségi önkormányzat azokról a településekről, ahol a vizsgálat alapján a nemzetiségi közösség öngazgatása szükséges, a választás évében május 31-ig tájékoztatja – a Nemzeti Választási Bizottság által meghatározott módon – a Nemzeti Választási Bizottságot. Az előzőektől eltérően települési nemzetiségi önkormányzati képviselők választását akkor is ki kell tűzni, ha a településen az adott nemzetiséghez tartozó személyek száma – a legutolsó népszámlálásnak az adott nemzetiséghez tartozásra vonatkozó kérdéseire nyújtott adatszolgáltatás nemzetiségenként összesített adatai szerint – a huszonöt főt eléri, és a településen adott nemzetiségi önkormányzat működik.

Az előírt létszám harminc főről huszonöt főre történő csökkentésével számos kistélepülés által létrehozott nemzetiségi önkormányzat, illetve több kisebb nemzetiség által létrehozott nemzetiségi önkormányzat működése válik biztosítottá.

- A nemzetiségi önkormányzat részére biztosított **egyetértési joggal** kapcsolatos részletszabályok, valamint a helyi önkormányzat és a helyi nemzetiségi önkormányzat, ennek hiányában a területi nemzetiségi önkormányzat együttműködése során megvalósuló mulasztáshoz kapcsolódó garanciális szabályok kialakítása valósult meg.
- A módosítással a nemzetiségi önkormányzatok részére **jogorvoslathoz** való jog került biztosításra, amennyiben nem kerül sor helyi önkormányzat feladatkörébe tartozó, a nemzetiségi jogokat közvetlenül érintő ügy megtárgyalására.
- Fontos cél volt, a **nemzetiségi képviselő-testületek** működésének biztosítása, a működőképesség személyi feltételeinek pontosítása. A módosítással a nemzetiségi

önkormányzati képviselő megbízatása megszűnésének esetei kibővültek a nemzetiségi törvény 87. § (3) bekezdése miatt kiírt időközi választás napjával, valamint a képviselő kilencven napon túli vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségének elmulasztásával. Annak érdekében, hogy a képviselő kilencven napon túl fennálló kötelezettségszegése ne tegye működésképtelenné a kis létszámú települési nemzetiségi képviselő-testületeket, a módosítással a képviselő e kötelezettség mulasztásának jogkövetkezménye került szabályozásra.

- Egyértelműsítésre került, hogy a **közmeghallgatás** a képviselő-testületi ülés egyik formája, amelynek gyakorlati jelentősége elsősorban a nemzetiségi önkormányzatok feladatalapú támogatása vonatkozásában jelentkezik az erre való jogosultság feltételeinek vizsgálatakor.
- A fent említetteken túl az országos nemzetiségi önkormányzat önként vállalt közfeladatai kiegészültek az érintett miniszter engedélyével történő **szociális ellátó intézmény** alapításával és fenntartásával. Ezzel a módosítással a jövőben lehetővé válik, hogy valamely nemzetiséghez tartozó honfitársaink ezen identitásukat gyakorlatilag születésüktől életük utolsó pillanatáig megélhessék.
- Garanciális szabály került beépítésre arra vonatkozóan is, hogy a nemzetiségi nevelés-oktatásban résztvevő tanulók számára a **tankönyveknek térítésmentesen** kell rendelkezésre állniuk.

Mindezen felül a módosítás a jogalkalmazás egységessége és egyértelműsége érdekében számos szövegponosító jellegű módosítást és kodifikációs technikai pontosítást tartalmaz.

1.5. A 2019. évi nemzetiségi önkormányzati választások

A beszámolási időszakban jelentős esemény volt a **2019. évi őszi nemzetiségi önkormányzati választások**, amelyet követően újraalakultak a nemzetiségi önkormányzatok. A nemzetiségi választópolgárok települési (és kerületi), területi (megyei és fővárosi), valamint országos szintű önkormányzatokat választhattak.

A **települési** nemzetiségi önkormányzat választására csak azokon a településeken és nemzetiségekre vonatkozóan került sor, ahol a 2011. évi népszámlálás adatai alapján legalább 25 személy vallotta magát az adott nemzetiséghez tartozónak. A települési nemzetiségi önkormányzat tagjainak száma 3 fő (ha a nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgárok száma a településen kevesebb, mint 100 fő), illetve 5 fő, (ha a választópolgárok száma legalább 100 fő). A választás az „egyéni listás” választás szabályai szerint történt.

A Nemzeti Választási Bizottság állapította meg, hogy mely nemzetiség vonatkozásában mely megyében került sor **területi** nemzetiségi önkormányzati választásra: Területi nemzetiségi önkormányzati képviselők választását ki kell tűzni, ha a fővárosban, megyében kitűzött települési választások száma legalább tíz. A területi nemzetiségi önkormányzat tagjainak száma 7. A listaállítási feltétele, hogy a nemzetiségi szervezet a megyében, illetve a fővárosban kitűzött települési nemzetiségi önkormányzati választások legalább 10%-án állítson legalább 1-1 jelöltet. A listák a leadott szavazatok arányában jutnak mandátumhoz.

Az **országos** nemzetiségi önkormányzati képviselők száma 15 fő, ha a nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgárok száma legfeljebb 5000 fő. Ha több mint 5 ezer fő, 23 fő, 10 ezer fő felett 31 fő, 25 ezer fő felett 39 fő, és 50 ezer fő felett 47 fő. A listaállítási feltétele, hogy a nemzetiségi szervezet az országban kitűzött települési nemzetiségi önkormányzati választások legalább 10%-án állítson legalább 1-1 jelöltet. A listák a leadott szavazatok arányában jutnak mandátumhoz.

A 2019. évi, (12 nemzetiségre értendő) **települési választási adatok** alakulását az alábbi táblázat összegzi. Érvényes helyi nemzetiségi önkormányzati választást 2014-ben 946, 2019-ben 980 településen tartottak.

1. sz. táblázat: Települési választási adatok

Nemzetiség	Érvényes helyi nemzetiségi önkormányzati választás		Megalakult települési nemzetiségi önkormányzatok	
	2014	2019	2014	2019
Bolgár	33	34	33	34
Görög	35	35	35	34
Horvát	112	116	113	116
Lengyel	41	44	41	44
Német	406	406	406	406
Örmény	32	32	32	32
Román	61	69	56	65
Ruszin	43	42	43	42
Szerb	45	46	45	46
Szlovák	112	112	112	112
Szlovén	10	10	10	10
Ukrán	16	34	16	32
Összesen:	946	980	942	973

Forrás: Miniszterelnökség
Megjegyzés: 12 nemzetiség esetében

A 12 nemzetiségre értendő **területi választási adatok** értelmében a német nemzetiség 15 db, a horvát 7 db, a szlovák 6 db, a román 5 db, a szerb, a ruszin 2-2 db, a bolgár, görög, lengyel, örmény, és ukrán nemzetiség 1-1 db területi szintű választást tarthatott, míg szlovén területi választás nem volt lehetséges 2019-ben.

Az **országos választási adatokat** tekintve az országos nemzetiségi szavazói névjegyzékbe vettek száma 2019-ben összesen 106.660 fő volt³ (szintén 12 nemzetiségre értendő). A megjelentek száma 76.577 fő volt, így a részvételi arány mintegy 72%-os volt. Az országos

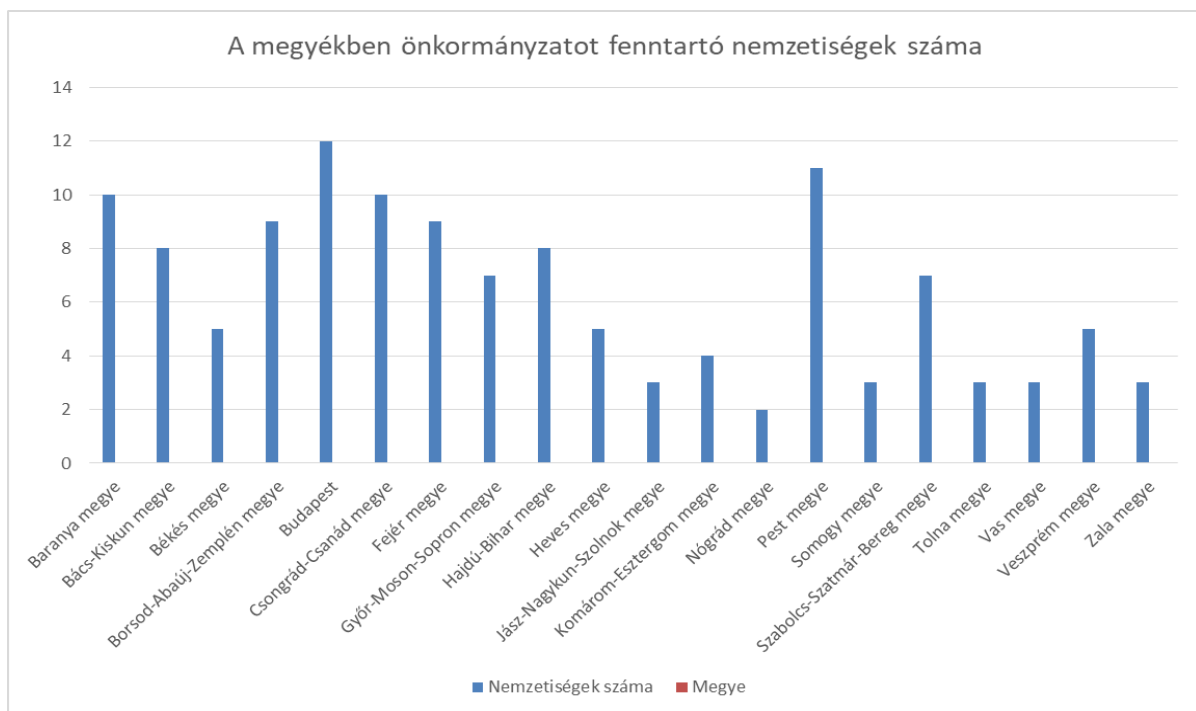
³ Névjegyzékbe vettek száma nemzetiségenként: bolgárok 1364 fő, görögök 2791 fő, horvátok 11.593 fő, lengyelek 3556 fő, németek 54.899 fő, örmények 3270 fő, románok 7268 fő, ruszinok 4294 fő, szerbek 2444 fő, szlovákok 12.402 fő, szlovének 859 fő, ukránok 1920 fő.

névjegyzékbe vettek számában 2014 és 2019 között a következő változások voltak nemzetiségenként:

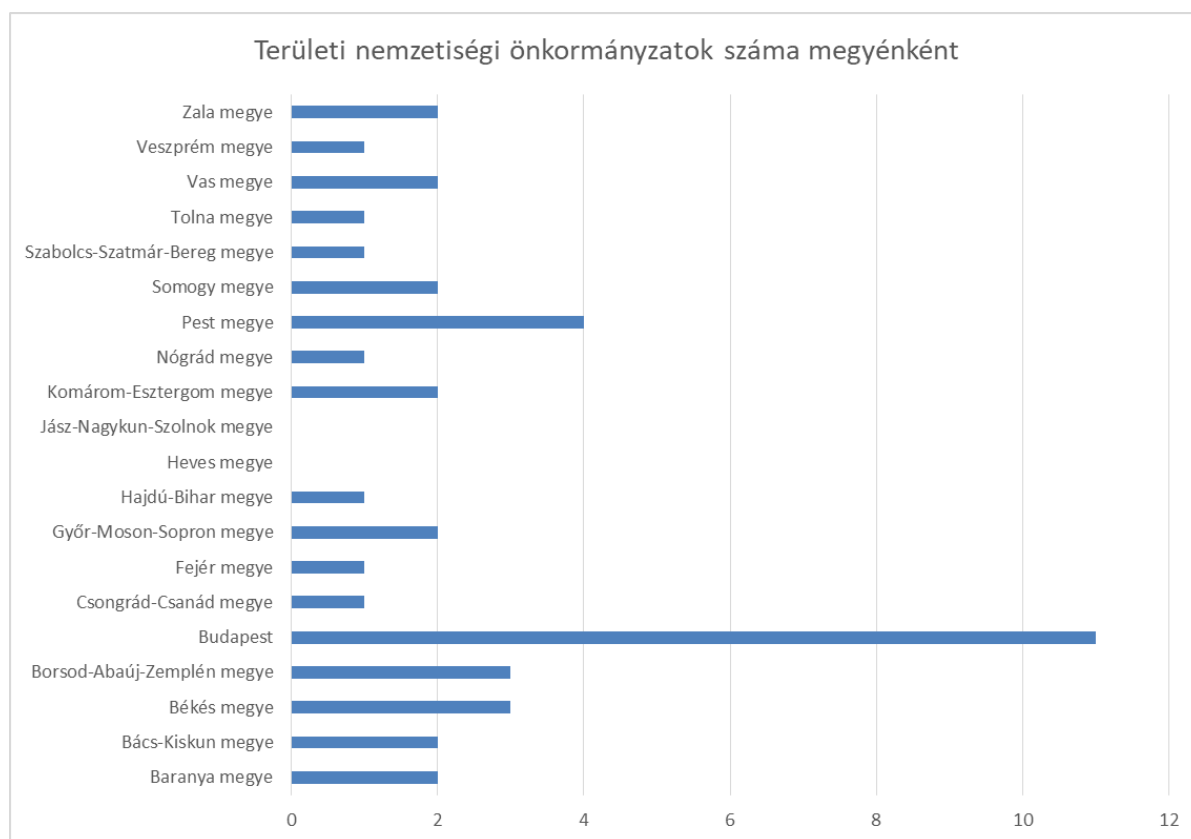
- Az ukrán nemzetiség országos névjegyzékben közel 90%-os, a görög és lengyel nemzetiség esetében közel 60%-os növekedés figyelhető meg.
- A szerb nemzetiségnél közel 50%-os, a román nemzetiségnél közel 45%-os, a német és örmény nemzetiségnél közel 35%-os, a ruszin és szlovén nemzetiségnél közel 25%-os növekedés tapasztalható.
- Érdemben nem változott a bolgár, a horvát, és a szlovák nemzetiség országos névjegyzékében szereplők száma.

A **megyei közgyűlések és kormányhivatalok** beszámolóí alapján az alábbi két ábra szemlélteti a beszámolási időszakban a települési önkormányzatot fenntartó nemzetiségek, valamint a területi nemzetiségi önkormányzatok számát az egyes megyékben.

1. sz. ábra: Helyi nemzetiségi önkormányzatot fenntartó nemzetiségek száma

2. sz. ábra: Területi nemzetiségi önkormányzatok

Forrás: Miniszterelnökség, a kormányhivatalok és megyei közgyűlések beszámolóí alapján

Megjegyzés: A táblázatok – a jelen beszámolóval összhangban – a roma nemzetiségre vonatkozó adatokat nem tartalmazzák.

A nemzetiségi és települési önkormányzatok összefüggésében kiemelendő, hogy Borsod-Abaúj-Zemplén megyében **Rátka község** helyi önkormányzata a nemzetiségi törvény 71. §-a alapján átalakult nemzetiségi önkormányzatként ellátja a települési önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzat feladatait is.

2. A NEMZETISÉGI FELADATOK FINANSZÍROZÁSA

A magyarországi nemzetiségek számára biztosított közvetlen központi támogatásokat a Magyarország központi költségvetéséről szóló törvények (a Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről szóló 2018. évi L. törvény, valamint a Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény) tartalmazzák. Az 1. számú melléklet tartalmazza a 2019. január 1-je és 2020. december 31-e közötti időszak költségvetéseiben nevesített nemzetiségi vonatkozású tételek összevont táblázatát, az egyedi és a pályázatos támogatásokat pedig a 2. számú melléklet összesíti.

Amint azt már jeleztük, a 2018. évi országgyűlési választásokat követően a nemzetiségpolitikáért felelős szakterület – a nemzetiségeket érintő kapcsolattartási,

támogatáspolitikai, kulturális és nemzetközi ügyek – átkerült a Miniszterelnökségre, továbbá a roma ügyekért felelős szakterület a 2019. évtől kezdődően az Emberi Erőforrások Minisztériumától átkerült a Belügyminisztériumba. A nemzetiségi célú támogatások – függetlenül a szakterület intézményi keretrendszerétől – a következő főbb területeket érintették:

- Országos nemzetiségi önkormányzatok és média támogatása;
- Országos nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott intézmények támogatása;
- Pályázati úton és egyedi kérelem elbírálása útján nyújtott támogatások;
- Települési és területi nemzetiségi önkormányzatok támogatása (működési és feladatalapú támogatás);
- Nemzetiségi intézmények fenntartói részére nyújtott bérkompenzáció támogatása;
- Ösztöndíjak, díjak (Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíj; Nemzetiségekért Díj; Pro Cultura Minoritatum Hungariae Díj).

A feladatok finanszírozására szolgáló keretösszegeket a mindenkori költségvetési törvény, a részletszabályokat annak 9. melléklete tartalmazza. Az előzőekben felsorolt területeket az alábbiakban mutatjuk be részletesen.

2.1. Országos nemzetiségi önkormányzatok működési és média támogatása

A nemzetiségi törvény által rögzített, az országos nemzetiségi önkormányzatok által ellátott feladatok közül kiemelendő, hogy amennyiben a településen nemzetiségi önkormányzat nem működik, az országos nemzetiségi önkormányzat ellátja az adott nemzetiségi közösséggel kapcsolatosan a településen jelentkező érdekképviseleti, érdekvédelmi feladatokat. Ugyanúgy a megyei önkormányzat által ellátott önkormányzati feladatok kapcsán – külön törvényben meghatározott – érdekképviseleti, érdekvédelmi tevékenységet fejt ki, továbbá ellátja az általa képviselt nemzetiség érdekeinek országos szintű képviseletét és védelmét. A nemzetiségi kulturális autonómia fejlesztése érdekében pedig országos szintű nemzetiségi intézményhálózatot tart fenn.

2. sz. táblázat: Országos nemzetiségi önkormányzatok és média támogatásai

Országos nemzetiségi önkormányzatok és média támogatása		
Országos nemzetiségi önkormányzat	2019 (millió Ft)	2020 (millió Ft)
Bolgár Országos Önkormányzat és Média	84,2	84,2
Magyarországi Görögök Országos Önkormányzata és Média	85,1	85,1
Országos Horvát Önkormányzat és Média	217,9	224,9
Országos Lengyel Önkormányzat és Média	101,4	101,4
Magyarországi Németek Országos Önkormányzata és Média	352,8	352,8
Országos Örmény Önkormányzat és Média	69,2	69,2
Magyarországi Románok Országos Önkormányzata és Média	165	165
Országos Ruszin Önkormányzat és Média	80,8	80,8
Szerb Országos Önkormányzat és Média	143,8	143,8
Országos Szlovák Önkormányzat és Média	199,2	199,2

Országos Szlovén Önkormányzat és Média	105,6	105,6
Ukrán Országos Önkormányzat és Média	92,9	92,9
Összesen:	1697,9	1704,9

Forrás: Miniszterelnökség

A médiatámogatás kapcsán fontos kiemelni, hogy a nemzetiségeknek joguk van az információkhoz való – saját anyanyelvükön történő – szabad hozzáféréshez, és azok továbbadásához a tömegkommunikációs eszközök útján való – anyanyelvükön történő – tájékozódáshoz és tájékoztatáshoz, médiaszolgáltatás és sajtótermék eléréséhez és terjesztéséhez.

Az országos nemzetiségi önkormányzatok a kötelező és önként vállalt feladataik ellátására, hivatalaik működtetésére, valamint a nemzetiségi médiához kapcsolódó feladatok ellátására részesülnek működési támogatásban. A támogatás összegéről a mindenkori költségvetési törvény rendelkezik, ami 2019-ben 1697,9 millió Ft, 2020-ban pedig 1704,9 millió Ft összeget rögzített a fent nevezett célra.

2.2. Az országos nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott intézmények támogatása

Az országos nemzetiségi önkormányzatok az általuk képviselt nemzetiség kulturális autonómiájának megteremtése érdekében intézményeket hozhatnak létre és vehetnek át. Az országos nemzetiségi önkormányzatok által kizárólagosan vagy részben működtetett nemzetiségi kulturális, oktatási intézmények működésének, valamint fejlesztésének támogatására, ilyen intézmények alapításának elősegítésére, valamint országos illetve regionális tevékenységű nemzetiségi intézmények más intézményfenntartótól való átvételének támogatására a költségvetési törvény több éve tartalmaz támogatási előirányzatot. Az éves költségvetési törvények közvetlenül az intézményfenntartó országos nemzetiségi önkormányzatokhoz rendelik az általuk fenntartott intézmények működési támogatását. Az előirányzat keretösszege 2019-ben és 2020-ban ugyancsak 1159,7 millió Ft volt. Az országos nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott intézmények támogatásának 2019-2020 közötti időszakra vonatkozó önkormányzatonkénti megoszlását az alábbi kimutatás foglalja össze.

3. sz. táblázat: *Országos nemzetiségi önkormányzatok intézményi támogatása*

Országos nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott intézmények támogatása		
Országos nemzetiségi önkormányzat	2019 (millió Ft)	2020 (millió Ft)
Bolgár Országos Önkormányzat által fenntartott intézmények támogatása	80,1	80,1
Magyarországi Görögök Országos Önkormányzata által fenntartott intézmények támogatása	39,1	39,1
Országos Horvát Önkormányzat által fenntartott intézmények támogatása	160,5	160,5
Országos Lengyel Önkormányzat által fenntartott intézmények támogatása	58,3	58,3
Magyarországi Németek Országos Önkormányzata által fenntartott intézmények támogatása	262,6	262,6

Országos Örmény Önkormányzat által fenntartott intézmények támogatása	36,7	36,7
Magyarországi Románok Országos Önkormányzata által fenntartott intézmények támogatása	52,8	52,8
Országos Ruszin Önkormányzat által fenntartott intézmények támogatása	38,8	38,8
Szerb Országos Önkormányzat által fenntartott intézmények támogatása	125,4	125,4
Országos Szlovák Önkormányzat által fenntartott intézmények támogatása	217,7	217,7
Országos Szlovén Önkormányzat által fenntartott intézmény támogatása	64,2	64,2
Ukrán Országos Önkormányzat által fenntartott intézmény támogatása	23,5	23,5
Összesen:	1159,7	1159,7

Forrás: Miniszterelnökség

2.3. Pályázati úton és egyedi kérelem útján nyújtott nemzetiségi támogatások

A mindenkorai költségvetési törvény által meghatározott „*Nemzetiségi támogatások*” megnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat jelentős részét képezi azon támogatások forrásának, mely elősegíti, hogy a nemzetiségekhez tartozók törvényben biztosított egyéni és közösségi jogaik, valamint a nemzetiséghez tartozók érdekei kifejezésre jussanak. Így különösen hozzájárul a nemzetiségek önazonosságának megőrzéséhez, anyanyelvük, történelmi hagyományaik, valamint szellemi és tárgyi emlékeik ápolásához, országos vagy regionális jelentőségű, a kulturális autonómia, a nyelvi és kulturális identitás szempontjából meghatározó rendezvények szervezéséhez. Előremozdítja a nemzetiségek kulturális autonómiáját megvalósító intézményrendszer fejlesztését, valamint a szomszédos országokkal kötött megállapodások alapján működő kisebbségi vegyes bizottságok (a továbbiakban: KVB) ajánlásaiban megfogalmazottak teljesülését.

Az egyes nemzetiségi intézmények fejlesztési támogatási céljainak finanszírozására 2015-től a „*Nemzetiségi intézmények támogatása beruházásra, felújításra, pályázati önrészre*” megnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat szolgált. 2020-ban új előirányzatként jelent meg „*A hazai nemzetiségi közösségek céljait szolgáló projektek támogatása*” megnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat. E nemzetiségi célú előirányzatok a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelő módon és célra elsősorban pályázati úton és egyedi kérelmek benyújtása útján fedezték:

- a nemzetiségi civil szervezetek működési támogatását;
- a nemzetiségi intézmények kiegészítő működési és fejlesztési támogatását;
- a nemzetiségi kultúra támogatását;
- a nyelvi környezetben megvalósuló nemzetiségi táborok megvalósításának támogatását;
- az anyaországban szervezett pedagógus-továbbképző programok megvalósításának támogatását;
- a Nemzetiségekért Díj és az átadó ünnepség megszervezésének költségeit;
- a Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíj fedezetét;

- a nemzetiségi intézmények átvételével kapcsolatos feladatbővülés többletkiadásainak támogatását;
- intervenciós támogatások nyújtását az önhibájukon kívül bajba jutott nemzetiségi önkormányzatok, nemzetiségi intézmények támogatásait, valamint nemzetközi kötelezettségként a KVB-k jegyzőkönyveiben a magyar fél által vállaltak forrásait.

A 2019. évi nemzetiségi pályázatok

A 2019. évre az alább részletezett négy kiírásra került pályázati kategóriában összesen 2015 db pályázatot nyújtottak be, amelyek közül 1870 db volt érvényes. A támogató döntését követően 1676 db pályázat részesült támogatásban, amely az érvényes pályázatok 79,6%-át tette ki. A kiírási keretösszeg 1415 millió Ft volt.

A nemzetiségi kulturális kezdeményezések, programok költségvetési támogatása kategóriában benyújtott 1441 db pályázat közül 1286 pályázat volt érvényes. Az érvényes pályázatok 85,5%-ának, 1100 pályázónak ítélt költségvetési támogatást a Támogató. A kiírás keretösszege 500 millió Ft volt.

A nemzetiségi civil szervezetek költségvetési támogatása kategóriában 318 pályázat került benyújtásra. A német nemzetiséghez tartozó szervezetek pályázási aktivitása kimagasló volt. A benyújtott pályázatok 85,8%-a (273 db) volt érvényes, 267 pályázat lett nyertes. A támogatásra rendelkezésre álló keretösszeg mértéke 2019-ben 500 millió Ft volt. A keretösszeg a benyújtott érvényes pályázatokon igényelt támogatás teljes összegének (665.902.855 Ft) 75,1%-át fedte le.

Magyarországon és az anyaországban megvalósuló nemzetiségi, népismereti, művészeti, hagyományőrző és olvasó táborok megvalósításának támogatása kategóriában benyújtott 337 db pályázat közül 302 db volt érvényes. Az érvényes pályázatok 99,3%-ának (300 db) ítélt költségvetési támogatást a Támogató. A kiírás keretösszege 400 millió Ft volt.

Az anyaországok közreműködésével megvalósuló nemzetiségi pedagógus-továbbképzések megvalósításának támogatása kategóriában 9 db pályázatot nyújtottak be, amelyek mindegyike érvényes volt. A kiírás keretösszege 15 millió Ft volt, amelyre 19.092.670 Ft összegű támogatási igény érkezett be.

A 2020. évi nemzetiségi pályázatok

A 2020. évi nemzetiségi pályázatok kiírása során a nemzetiségi civil szervezetek (500 millió Ft), a nyelvi környezetben megvalósuló táborok (400 millió Ft), a nemzetiségi kulturális kezdeményezések (700 millió Ft) pályázati kiírások kerültek meghirdetésre. Az anyaország közreműködésével megvalósuló nemzetiségi pedagógus-továbbképzések támogatása 2020. évben már egyedi támogatás formájában valósult meg.

A három meghirdetett pályázati kategóriából kizárólag a nemzetiségi civil szervezetek kiírásánál került sor nyertesek kihirdetésére és támogatására. E kategóriában a 309 beérkezett pályázatból 294 volt érvényes, amelyek közül 292 részesült támogatásban.

A nemzetiségi kulturális kezdeményezések és a nyelvi környezetben megvalósuló táborok kiírásai a COVID-19 vírus okozta világvilágjárvány miatt visszavonásra kerültek. Utóbb a

kulturális kezdeményezések között benyújtott, az út menti keresztek állítását, felújítását célzó pályázatok egyedi támogatásban részesültek.

Ugyancsak egyedi támogatás keretében került sor a nemzetiségi táborok finanszírozására. Döntő többségében az adott nemzetiség országos nemzetiségi önkormányzata volt a támogatás kedvezményezettje, és koordinációjukban valósíthatták meg a táborokat a helyi önkormányzatok, civil szervezetek, köznevelési intézmények. (Az előzőekben bemutatott, egyedi formában megvalósított projekteket a 2. sz. melléklet tartalmazza.)

A 2019. és 2020. évi Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíj

A Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíjról szóló 44/2013. (VI. 26.) EMMI rendeletben foglaltak szerint az ösztöndíj célja a felsőoktatási intézményben történő továbbtanulás elősegítése érdekében támogatásban részesíteni a valamely nemzetiséghez tartozó, kiemelkedő képességű középiskolai tanulókat. Az ösztöndíj mértéke tanulónként, két tanéven keresztül havonta 30.000 Ft, amely összeg a megállapítását követő szeptember 1. napját követő két tanítási évben kerül folyósításra. A 2019. és 2020. évben is 34-34 fő tanuló részére került megítélésre az ösztöndíj.

A Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíjról a későbbi fejezetekben részletesen is szólunk.

A 2019. és 2020. évi egyedi kérelem alapján nyújtott támogatások

Egyedi támogatásként 2019-ben 258 db pozitív elbírálásban részesült kérelemre több mint 4590 millió Ft, 2020-ban pedig 675 támogatott kérelemre több mint 11.369 millió Ft került megítélésre.

A 2019. évi egyedi támogatások közül a következők kiemelendők:

4. sz. táblázat: Kiemelt egyedi támogatások (2019)

Nemzetiség	Kedvezményezett	Támogatási projekt célja	Támogatási összeg (Ft)
Bolgár	Bolgár Országos Önkormányzat	A Bolgár Művelődési Ház színháztermében lévő hang-, fény és színpadtechnika cseréje, valamint az új multifunkcionális terem videó rendszerének kiépítése	25.000.000
Görög	Magyarországi Görögök Országos Önkormányzata	A Görög Kultúrház oktatási-nevelési célra történő kialakítása keretében szükséges felújítási munkálatok támogatása	50.000.000
Horvát	Országos Horvát Önkormányzat	A szombathelyi horvát köznevelési központ kialakítása érdekében szükséges felújítási munkálatok és eszközbeszerzések	46.700.000
Lengyel	Országos Lengyel Önkormányzat	A Balatonboglári Oktatási Központ fejlesztése	40.000.000

Német	Magyarországi Németek Országos Önkormányzata	A pécsi Koch Valéria Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda, Kollégium és Pedagógiai Intézet tanterembővítése II. ütemének támogatása	110.000.000
	Ágfalvi Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Váci Mihály Általános Iskola bővítési, felújítási munkálatai és eszközbeszerzései	200.000.000
	Bólyi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Bólyi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola részére történő ebédlő és melegítő konyha kialakítása	60.000.000
Román	Magyarországi Románok Országos Önkormányzata	A Kétegyházi Román Nemzetiségi Általános Iskola és Óvoda fejlesztése	50.000.000
Ruszin	Országos Ruszin Önkormányzat	A Magyarországi Ruszinok Háza című projekt keretében az Országos Ruszin Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények integrált közösségi szolgáltató szintérből történő szervezésének támogatása és az épület tetőterének átalakítása	17.000.000
Szerb	Szerb Országos Önkormányzat	Az 1285/2019. (V. 15.) Korm. határozat végrehajtása keretében Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Könyvtár Lórévi Általános Iskolája és Lórévi Óvodája épületének átalakítása és bővítése	200.000.000
Szlovák	Országos Szlovák Önkormányzat	A tótkomlói Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda sportudvarának felújítása	35.000.000
Szlovén	Országos Szlovén Önkormányzat	A felsőszőlőnői Kossics József Kétnyelvű Általános Iskola és Óvoda felújítása és eszközbeszerzései	40.000.000
Ukrán		2019. évi velencei ukrán gyermektábor	35.000.000

Forrás: Miniszterelnökség

A 2020. évi egyedi támogatások közül a következők kiemelendők:

5. sz. táblázat: Kiemelt egyedi támogatások (2020)

Nemzetiség	Kedvezményezett	Támogatási projekt célja	Támogatási összeg (Ft)
Bolgár	Bolgár Országos Önkormányzat	A Bolgár Országos Önkormányzat köznevelési és kulturális célú beruházásainak támogatása (1578/2020 (IX. 10.) Korm. határozat végrehajtása)	2.600.000.000
Görög	Magyarországi Görögök Országos Önkormányzata	A Görögség Háza – Oktatási és kulturális központ továbbfejlesztésének I. üteme	70.000.000

Horvát	Országos Horvát Önkormányzat	A Miroslav Krleža Horvát Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium bővítésének II. üteme	280.000.000
		A Hercegszántói Horvát Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Kollégium fejlesztése – II. ütem; Josip Gujaš Džuretin Horvát Kulturális és Sport Központ fejlesztése (1975/2020 (XII. 22.) Korm. határozat végrehajtása)	502.471.080
Lengyel	Országos Lengyel Önkormányzat	A Balatonboglári Oktatási Központ fejlesztésének III. üteme	36.000.000
Német	Magyarországi Németek Országos Önkormányzata	A pécsi Koch Valéria Iskolaközpont Szőnyi utcai óvodájának komplex felújítása	300.000.000
		A pécsi Lenau-ház felújításának támogatása (1992/2020. (XII. 23.) Korm. határozat végrehajtása)	498.221.000
Román	Magyarországi Románok Országos Önkormányzata	A Battonyai Román Ortodox Egyházközség részére új közösségi tér kialakítása	90.000.000
Ruszin	Országos Ruszin Önkormányzat	A ruszin anyanyelvi hitélet szempontjából kiemelkedő jelentőségű Debrecen-Józsán építendő görögkatolikus fatemplom II. ütemének támogatása	25.000.000
Szerb	Szerb Országos Önkormányzat	A Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Könyvtár felújítása (1998/2020. (XII. 23.) Korm. határozat végrehajtása)	475.000.000
Szlovák	Országos Szlovák Önkormányzat	Az Országos Szlovák Önkormányzat ingatlanvásárlásának támogatása (1542/2020. (VII. 17.) Korm. határozat végrehajtása)	765.429.000
Szlovén	Országos Szlovén Önkormányzat	Az Apátistvánfalvi Kéttannyelvű Általános Iskola és Óvoda tornatermének bővítése, valamint felújítási, állagmegóvási munkálatai és eszközbeszerzései	39.250.000

Forrás: Miniszterelnökség

Mindezen felül kiemelendő, hogy 2020-ban először került közzétételre a nemzetiségek *nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységeinek 2020. évi költségvetési támogatására vonatkozó* egyedi kérelem benyújtására irányuló **NEMZ-BER-20 felhívás** 400 millió Ft keretösszegben. A felhívás keretében nyújtandó egyedi támogatások célja a felhívás körébe tartozó nemzetiségek identitásának megőrzése érdekében vállalt kulturális, köznevelési, tudományos, hitéleti és közösségépítő célok megvalósításához kapcsolódó beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek támogatása volt, amelyek a magyar kis- és középvállalkozások erősítését és a magyar gazdaság élénkítését szolgálják. Az

új felhívásnak köszönhetően 297 db, a támogatási kérelem benyújtására jogosult *települési és területi önkormányzat/nemzetiségi feladatot ellátó költségvetési szerv/nemzetiségi civil szervezet* részesült támogatásban.

Az egyedi támogatási döntések során kiemelt prioritást élveznek a KVB-k jegyzőkönyveiben foglalt, a magyar fél által vállalt kötelezettségek.

A Nemzetiségi Pedagógus Programhoz kapcsolódó támogatások

A nemzetiségi nevelési-oktatási feladatot ellátó pedagógusok **nemzetiségi pótléka** a 2018. évi 5%-os emelést (2018: 10% → 15%) követően a 2019. évben további 15%-kal, 30%-ra emelkedett. A nemzetiségi nevelési-oktatási feladatot ellátó pedagógusok nemzetiségi pótléka 2020-tól további 10%-kal, 40%-ra emelkedett, emellett az érintettek köre is kiterjesztésre került.

A nemzetiségi pedagógushiány orvoslása érdekében elindított **Nemzetiségi Pedagógus Tanulmányi Ösztöndíjprogram** a beszámolási időszak alatt folyamatosan bővült. A beszámolási időszak eleji, 2019. januári indulásához szükséges 75 millió Ft támogatást követően a 2019. évben az ösztöndíj folytatására és kiterjesztésére (az óvodapedagógus hallgatók mindhárom évfolyamára történő kiterjesztés mellett 2019 szeptemberétől a tanító, tanár, szaktanár szakos hallgatók első évfolyamosai részére is) további 260 millió Ft támogatás került biztosításra (2019/2020. tanév). 2020-tól tovább bővült a program, így a 2020/2021-es tanévben az ösztöndíjrendszer az óvodapedagógusok után a nemzetiségi tanító, tanár és szaktanár hallgatók minden évfolyamára kiterjesztésre került és 266,1 millió Ft támogatásban részesült.

A Nemzetiségi Pedagógus Programot a későbbi fejezetekben részletesen is bemutatjuk.

2.4. A települési és területi nemzetiségi önkormányzatok központi költségvetésben megállapított támogatásai

2017. január 1-től a vonatkozó jogszabályok a Magyarország központi költségvetéséről szóló törvények 9. mellékletében szerepelnek. A támogatás forrását 2019-ben a Magyarország központi költségvetéséről szóló törvény 1. melléklet szerinti Miniszterelnökség fejezet XI./32.6., 2020-ban pedig a XI./32.4. Települési és területi nemzetiségi önkormányzatok támogatás előirányzat adta, melynek keretösszege 2019-ben és 2020-ban is 2145,3 millió Ft volt. A keretösszegeből 2019-ben és 2020-ban egységesen a működési támogatásra 958,2 millió Ft, feladatalapú támogatásra 1187,1 millió Ft keretösszeg volt fordítható. A települési és területi nemzetiségi önkormányzatokra, valamint azok támogatására vonatkozó részletes adatokat jelen beszámoló 3. és 4. számú mellékletei tartalmazzák.

A helyi nemzetiségi önkormányzatok működését biztosító támogatás

A működési támogatás automatikusan megilleti a működő települési és területi nemzetiségi önkormányzatokat, a keret terhére, a nemzetiségi közfeladatok ellátásához közvetlenül kapcsolódó rezi típusú és munkabér típusú költségek fedezetéül szolgáló támogatás kerül megítélésre. 2014-től a legutóbbi népszámlálás adatai alapján kerülnek megállapításra a működési költségvetési támogatás összegei.

A 2019-es és a 2020-as költségvetési években a települési nemzetiségi önkormányzat részére megállapítható működési költségvetési támogatás az egy települési és területi nemzetiségi önkormányzatra eső fajlagos összegének 100%-a, ha a nemzetiséghez tartozók száma a településen nem haladta meg az 50 főt; illetve 200%-a, ha a nemzetiséghez tartozók száma a településen meghaladja az ötvenet. A területi nemzetiségi önkormányzat részére megállapítható működési költségvetési támogatás az egy települési és területi nemzetiségi önkormányzatra eső fajlagos összegének kétszerese, ha a megyében (fővárosban) működő települési (fővárosi kerületi) nemzetiségi önkormányzatok száma legalább 10, illetve legfeljebb 20; illetve négyszerese, ha a megyében (fővárosban) működő települési (fővárosi kerületi) nemzetiségi önkormányzatok száma meghaladja a húszat.

A működési támogatáshoz kapcsolódó feladatokat a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. látta el. A 2019. január 1-jén működő települési nemzetiségi önkormányzatok száma 932 db, míg a területi nemzetiségi önkormányzatok száma 40 db volt. 2020. január 1-jén 973 települési és 42 területi nemzetiségi önkormányzat működött.

A települési és területi nemzetiségi önkormányzatok nemzetiségi feladatainak ellátását biztosító támogatás

Feladatalapú költségvetési támogatásra az a települési nemzetiségi önkormányzat és területi nemzetiségi önkormányzat jogosult, amely a költségvetési évet megelőző évben megtartott legalább négy képviselő-testületi ülésre vonatkozó jegyzőkönyvét – és ha a nemzetiségi törvény szerinti közmeghallgatás megtartására nem az igazolt képviselő-testületi ülés egyikén került sor, a közmeghallgatásról készült jegyzőkönyvet – a kormányhivatalon keresztül a jogszabály szerinti határidőben eljuttatja a Támogató részére. A feladatalapú támogatás összegének megállapítása érdekében a megküldött jegyzőkönyvekben szereplő határozatok a Magyarország központi költségvetéséről szóló törvények 9. mellékletében meghatározott szempontrendszer szerint kerültek értékelésre.

A feladatalapú támogatás az egyes nemzetiségi közfeladatok ellátását szolgálja, úgymint a nemzetiségi kulturális autonómiával kapcsolatos kezdeményezések, a nemzetiségi kultúrával, oktatással kapcsolatos feladatok, programok. Más kategóriában értékelendő még a kulturális kezdeményezések, úgymint a nemzetiségi jellegű rendezvények szervezése, támogatása, a nemzetiségi léttel összefüggő egyéb feladatok, mint például a civil kapcsolatok rendszere, anyanyelvű hitélet, esélyegyenlőség, és a nemzetiségi érdekképviseléssel összefüggő feladatok önkormányzati feladatokhoz kötődő kezdeményezések, nyelvhasználattal kapcsolatos kezdeményezések, kistérségi együttműködések.

2019-ben a támogatói döntés alapján 951 nemzetiségi önkormányzat részesült összesen 1187 millió Ft-ot meghaladó összegű feladatalapú költségvetési támogatásban. A támogatások átlagos összege a támogatásban részesült települési nemzetiségi önkormányzatok esetén 1.200.044 Ft, míg területi nemzetiségi önkormányzatok esetén 2.346.060 Ft volt. 2020-ban 957 nemzetiségi önkormányzat részesült összesen majdnem 1163 millió Ft összegű feladatalapú költségvetési támogatásban. A támogatások átlagos összege a támogatásban részesült települési nemzetiségi önkormányzatok esetén 1.213.277 Ft, míg területi nemzetiségi önkormányzatok esetén 1.260.616 Ft volt. (Az átlagszámításoknál a támogatásban részesült helyi nemzetiségi önkormányzatok kerültek figyelembe vételre.)

A támogatás összegének számításánál 2019-ben, az előirányzatot a települési nemzetiségi és területi nemzetiségi önkormányzatok között – az önkormányzatok száma alapján – oly módon

kellett megosztani, hogy a területi nemzetiségi önkormányzatok számát kétszeresen kell figyelembe venni. (2020-ban e szabályt már nem kellett alkalmazni.)

2.5. Nemzetiségi intézmények fenntartói részére nyújtott bérkompenzáció

2019-ben és 2020-ban is a nemzetiségi szakterület kezelésében volt a nemzetiségi intézmények fenntartói részére biztosított bérkompenzáció nyújtásának feladatköre. A támogatást támogatói okiratok kiadása útján biztosította a szakterület a nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott költségvetési szerveknél foglalkoztatottak bérkompenzációjára. A központi költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2019. évi kompenzációjához szükséges előirányzat-átcsoportosításról szóló 275/2018. (XII. 21.) Korm. határozat valamint a központi költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2020. évi kompenzációjához szükséges előirányzat-átcsoportosításról szóló 334/2019. (XII. 23.) Korm. határozat alapján került sor a támogatások biztosítására. A támogatások megállapítására két körös felmérés alapján került sor. Először a támogatási évek tavaszán az éves várható kiadásokat mérték fel a nemzetiségi szakterületen, majd novemberben az első 10 hónap tényadatai és a november, december hónapok tervezett kiadásai felmérését követően történt meg a támogatási összegek korrekciója. A korrigált támogatási összeg 2019-ben 11.791.477 Ft, 2020-ban 6.928.000 Ft volt.

3. A NEMZETISÉGI KÖZNEVELÉS, OKTATÁS, FELSŐOKTATÁS

A köznevelésért felelős tárca a nemzetiségi közneveléssel kapcsolatos feladatait a beszámolási időszak két évében is az országos nemzetiségi önkormányzatokkal, az Országos Nemzetiségi Tanáccsal, az Országgyűlés Magyarországi nemzetiségek bizottságával és az Alapvető jogok biztosának a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó helyettesével együttműködésben látta el.

3.1. A nemzetiségi nevelés-oktatás tartalma, struktúrája, szabályozása

A korábbi jelentésekben már bemutatásra került, hogy a 2011-ben megváltozott jogszabályi környezet is biztosította a nemzetiségi nevelés-oktatás korábbi években elért eredményeinek az érvényesülését. Az óvodai nevelés, ezen belül a nemzetiségi óvodai nevelés továbbra is a helyi önkormányzatok kötelező feladata maradt. Az iskolai nevelés-oktatást és annak részeként a nemzetiségi iskolai nevelés-oktatást az állam kötelező feladatának határozta meg az új jogszabály. Ennek megfelelően az iskolák működéséről 2013. január 1-től a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, 2017. január 1-től pedig az újonnan létrejött tankerületi központok gondoskodnak. A fenti intézkedés eredményeként lényegesen csökkent a nemzetiségi iskolarendszer korábbi években tapasztalt finanszírozási problémáinak a kockázata.

Bemutatásra került az is, hogy a jogszabályi változások során a jogalkotó kiemelten figyelt arra, hogy a nemzetiségi nevelésnek, oktatásnak a nemzetiségi közösségekkel szoros együttműködésben kialakított értékei megmaradjanak. Legalább nyolc szülő kezdeményezésére továbbra is meg kell szervezni és fenn kell tartani a nemzetiségi óvodai

nevelést és iskolai nevelés-oktatást. A nemzetiségi nevelést, oktatást érintő fenntartói döntések esetén megmarad a nemzetiségi önkormányzatok egyetértési joga, továbbá a nemzetiségi önkormányzatok átvehetnek, fenntarthatnak köznevelési intézményeket.

Emellett a nemzetiségi nevelés-oktatás tartalmát meghatározó jogszabályok (kerettantervek és a Kollégiumi nevelés országos alapprogramja nemzetiségi nevelést-oktatást érintő kérdései, a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve) kiadásához az új törvényi rendelkezések alapján is be kell szerezni az országos nemzetiségi önkormányzatok egyetértését.

A települési nemzetiségi önkormányzat tagot delegálhat az iskolaszékbe, illetve az Országos Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetsége az újonnan alakuló tankerületi tanácsokba. Fentiekén túl az oktatásért felelős miniszter tanácsadó testületként működő Országos Nemzetiségi Tanács a nemzetiségi nevelés-oktatással kapcsolatos intézkedésekről, tervezetekről véleményt nyilváníthat. Fontos az is, hogy a jogszabálytervezeteket az államigazgatási egyeztetés során véleményezésre megkapják az országos nemzetiségi önkormányzatok is.

2020-ban a **Nemzeti alaptanterv** kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Nat) módosításával megújult a köznevelés rendszere. Maga a Nat a nemzetiségi nevelés-oktatás részletszabályait nem tartalmazza, azt érintően alapelveket fogalmaz meg, amelyek a korábbiakhoz képest csak két ponton változtak:

- a) a Nat az eddigiekhez képest lehetővé tette, hogy a nemzetiségi feladatot ellátó intézmény döntése alapján az idegen nyelv oktatására fordítható időkeret már nem csak részben, hanem teljes egészében átcsoportosítható a nemzetiségi nyelv és irodalom oktatására. Ezzel a lehetőséggel a német nemzetiségi iskolák élnek (a német világnyelv), a többi nemzetiség nem tud eltekinteni az idegen nyelv oktatásától, számukra ez hátrányos lenne, a romák esetében pedig a jogszabály kifejezetten tiltja az átcsoportosítás lehetőségét.
- b) A Natban korábban szereplő nemzetiségi óratervi javaslat a Nemzetiségi Irányelvbe került áthelyezésre.

A Nat deregulációs szempontokat figyelembe véve (más tartalmi szabályozókkal együtt) 2020. január 1-től hatályon kívül helyezte a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 17/2013. (III. 1.) EMMI rendeletet. E rendelet jogi szabályozást igénylő pontjai beépültek a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletbe, a tartalmi szabályozók pedig tárcadokumentumként az Oktatási Hivatal honlapján kerültek közzétételre.

E változások, tekintettel arra, hogy a *nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény* (a továbbiakban: köznevelési törvény) 5. § (9) bekezdése alapján az érintett nemzetiségek egyetértésével voltak végrehajthatóak, az országos nemzetiségi önkormányzatokkal való szoros együttműködéssel kerültek végrehajtásra. E munka során, a Nemzetiségi Pedagógiai Oktatási Központ koordinációja mellett, az országos nemzetiségi önkormányzatok által javasolt pedagógusok közreműködésével, két nyelven (magyarul és a nemzetiség nyelvén) elkészült a nemzetiségi nyelv és irodalom, nemzetiségi népismeret tantárgyak Nat struktúrájú követelményeinek a frissítése is, amely a nemzetiségi irányelv részeként ugyancsak az Oktatási Hivatal honlapján került közzétételre.

A **nemzetiségi törvény** nemzetiségi köznevelést érintő jelentősebb 2020. évi módosításai az alábbiak voltak:

- a) A módosítás lehetővé tette egy új nevelési forma, a **kiegészítő nemzetiségi óvodai nevelés** megszervezését 22. § (3) bekezdés). A kiegészítő nemzetiségi óvoda a kiegészítő nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás előkészítését hivatott biztosítani, ennek megfelelően csak a kiegészítő nemzetiségi iskolai nevelés-oktatást biztosító országos nemzetiségi önkormányzat szervezheti meg. E módosítással összhangban a köznevelési törvény is nevesítette ezt a formát, és a 2021. évi költségvetési törvény is megteremtette e forma fenntartásának a finanszírozását. Jelezzük, hogy a beszámolási időszakban a bolgár, görög és lengyel országos nemzetiségi önkormányzat megkezdte a kiegészítő nemzetiségi óvoda megszervezésének előkészítését, ezek várhatóan a következő beszámolási időszakban, a 2021/2022. nevelési évtől elindulnak.
- b) A jogszabályba visszakerült egy korábbi szabály, mely szerint a nemzetiségi önkormányzat által fenntartott köznevelési intézményben történő **foglalkoztatásra** a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni (24.§ (3) bekezdés). E szabályozás hiánya jogbizonytalanságot eredményezett, rögzítésére azért volt szükség, mert a nemzetiségi önkormányzatok a köznevelési intézményeiket költségvetési szervként működtethetik.
- c) Új rendelkezés volt az is, mely szerint a nemzetiségi önkormányzat által átvett köznevelési intézmény esetén a feladat-ellátáshoz szükséges **ingó- és ingatlan vagyont** a nemzetiségi önkormányzat tulajdonába kell adni (25. § (6) bekezdés). A jogszabály rögzíti az átadott vagyon célhoz kötött használatát, a nemzetiségi önkormányzat nem rendelkezik felette korlátlanul, a nemzetiségi önkormányzat vagy a köznevelési intézmény megszűnése esetén a tulajdonjog visszaszáll az átadóra.

3.2. A nemzetiségi önkormányzatok mint intézményfenntartók

A jogszabályi előírásoknak megfelelően a nemzetiségi önkormányzatok nevelési-oktatási intézményeket alapíthatnak és működtethetnek, valamint átvehetik más fenntartók által létesített nemzetiségi nevelési, oktatási intézmények fenntartását. Ennek eredményeként az elmúlt évek során az országos és a települési nemzetiségi önkormányzatok számos köznevelési intézmény fenntartását vették át.

Fenntartott köznevelési intézmények

A kezdeti időszakban elsősorban az országos nemzetiségi önkormányzatok vették át az adott nemzetiségek legfontosabb intézményeinek fenntartását. Ebben az időszakban a települési nemzetiségi önkormányzatok jellemzően nemzetiségi óvodák fenntartóivá váltak, jellemzően olyan településeken, ahol több óvoda működött, és a helyi önkormányzat feladat-ellátását nem veszélyeztette a fenntartói jog átadása. Az utóbbi években a települési nemzetiségi önkormányzatok aktivitása nőtt meg ezen a téren.

Az országos nemzetiségi önkormányzatok az alábbi köznevelési intézményeket tartották fenn a beszámolási időszakban:

6. sz. táblázat: Országos nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott köznevelési intézmények

Fenntartó	Intézmény neve, település	Átvétel időpontja
Magyarországi Németek Országos Önkormányzata	Koch Valéria Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda, Kollégium és Pedagógiai Intézet, Pécs	2004
	Friedrich Schiller Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium, Pilisvörösvár	2004
	Német Nemzetiségi Gimnázium és Kollégium, Budapest	2015
Országos Szlovák Önkormányzat	Szlovák Általános Iskola, Óvoda és Kollégium, Szarvas	2004
	Szlovák Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium, Békéscsaba	2005
	Magyar-Szlovák Két Tanítási Nyelvű Nemzetiségi Általános Iskola és Kollégium, Sátoraljaújhely	2007
	Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda, Tótkomlós	2013
	Szlovák Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium, Budapest	2014
Országos Horvát Önkormányzat	Hercegszántói Horvát Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola és Kollégium, Hercegszántó	2000
	Miroslav Krleža Horvát Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium, Pécs	2012
	Mate Meršić Miloradić Horvát Óvoda és Általános Iskola, Szombathely	2019
Szerb Országos Önkormányzat	Battonyai Két Tanítási Nyelvű Szerb Általános Iskola és Óvoda, Battonya	2011
	Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium, Budapest	2013
Országos Szlovén Önkormányzat	Kossics József Kétnyelvű Általános Iskola és Óvoda, Felsőszölnök	2012
	Apátistvánfalvi Kéttannyelvű Általános Iskola és Óvoda, Apátistvánfalva	2012
Magyarországi Románok Országos Önkormányzata	Magdu Lucian Román Általános Iskola és Óvoda, Battonya	2011
	Eleki Román Általános Iskola, Elek	2012
	Kétegyházi Román Nemzetiségi Általános Iskola és Óvoda, Kétegyháza	2012
	Bihar Román Nemzetiségi Kéttannyelvű Általános Iskola és Óvoda, Körösszakál	2012
	N. Balcescu Román Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium, Gyula	2013
	Románvárosi Óvoda, Gyula	2014
Magyarországi Görögök Országos Önkormányzata	Nikosz Beloianisz Általános Iskola és Óvoda, Beloianisz	2012
	Manolisz Glezosz 12 Évfolyamos Kiegészítő Görög Nyelvoktató Iskola (Kiegészítő nemzetiségi nevelés-oktatás)	2004

Bolgár Országos Önkormányzat	Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Óvoda	2007
	Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola (Kiegészítő nemzetiségi nevelés-oktatás)	2004
Országos Lengyel Önkormányzat	Lengyel Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola (Kiegészítő nemzetiségi nevelés-oktatás)	2004

Forrás: EMMI

A budapesti Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium 2015-ben bővült, az intézmény tagintézményévé vált a szerb nevelés-oktatást biztosító Lórévi Általános Iskola és Óvoda.

A Szerb Országos Önkormányzat a beszámolási időszakban dolgozott azon is, hogy Szegeden egy szerb iskolaközpontot hozzon létre, e törekvésüket a Kormány támogatta. Az óvodát egyelőre a budapesti Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium tagintézményeként már el is indították. 2017-ben az iskolaközpont céljára a helyi önkormányzattól az állam megvásárolta a Szeged I. kerület, Kálvin tér 6. szám alatti épületet, majd 2018-ban a 1398/2018. (VIII. 30.) Korm. határozat alapján az EMMI 1.396.600.000 Ft támogatást biztosított az épület átalakítására. A beruházás megvalósítása a beszámolási időszakban folyamatban volt.

Mint azt jeleztük, az utóbbi években nőtt a települési nemzetiségi önkormányzatok által átvett, helyi beiskolázású nemzetiségi intézmények száma. A települési nemzetiségi önkormányzatok az alábbi intézményeket tartották fenn a beszámolási időszakban:

7. sz. táblázat: Települési nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott köznevelési intézmények

Fenntartó megnevezése	Intézmény megnevezése	Intézmény székhelye	Nemzetiség
Bólyi Német Önkormányzat	Bólyi Óvoda, Bölcsőde és Mini Bölcsőde	Bóly	német
Bólyi Német Önkormányzat	Bólyi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	Bóly	német
Vaskúti Német Nemzetiségi Önkormányzat	Vaskúti Német Nemzetiségi Általános Iskola	Vaskút	német
Hajósi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Hajósi Szent Imre Általános Iskola	Hajós	német
Harta Nagyközség Német Nemzetiségi Önkormányzata	Hartai Ráday Pál Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	Harta	német
Mányi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Hársfadombi Nyelvoktató Német Nemzetiségi Általános Iskola	Mány	német
Ágfalvi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Ágfalvi Napsugár Óvoda	Ágfalva	német
Mosonmagyaróvári Német Nemzetiségi Önkormányzat	Mosonmagyaróvári Móra Ferenc Általános Iskola	Mosonmagyaróvár	német
Soproni Német Nemzetiségi Önkormányzat	Soproni Német Nemzetiségi Általános Iskola – Deutsche Nationalitätenschule Ödenburg	Sopron	német

Német Nemzetiségi Önkormányzat, Kimle	Kimlei Nemzetiségi Általános Iskola	Kimle	német
Ágfalvi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Ágfalvi Váci Mihály Általános Iskola	Ágfalva	német
Német Önkormányzat Fertőrákos	Fertőrákosi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	Fertőrákos	német
Kópháza Horvát Nemzetiségi Önkormányzat	Nakovich Mihály Általános Iskola és Óvoda	Kópháza	horvát
Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat Mátraszentimre	Felső-Mátrai Zakupszky László Általános Iskola és Óvoda	Mátra-szentimre	szlovák
Baji Német Nemzetiségi Önkormányzat	Baji Német Nemzetiségi Óvoda és Bölcsőde	Baj	német
Baji Német Nemzetiségi Önkormányzat	Baji Szent István Német Nemzetiségi Általános Iskola	Baj	német
Tarjáni Német Nemzetiségi Önkormányzat	Tarjáni Német Nemzetiségi Általános Iskola	Tarján	német
Szendehelyi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Szendehelyi Német Nemzetiségi Meserét Óvoda	Szendehely	német
Nézsza Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	Nézsai Mikszáth Kálmán Szlovák Nemzetiségi Általános Iskola	Nézsza	szlovák
Szendehelyi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Szendehelyi Német Nemzetiségi Általános Iskola	Szendehely	német
Pilisvörösvár Német Nemzetiségi Önkormányzata	Pilisvörösvári Német Nemzetiségi Általános Iskola	Pilis-vörösvár	német
Német Nemzetiségi Önkormányzat Taksony	Taksony Vezér Német Nemzetiségi Általános Iskola	Taksony	német
Német Nemzetiségi Önkormányzat Újhartyán	Újhartyáni Német Nemzetiségi Általános Iskola	Újhartyán	német
Vecsés Város Német Nemzetiségi Önkormányzata	Grassalkovich Antal Német Nemzetiségi és Kétnyelvű Általános Iskola	Vecsés	német
Budakeszi Város Német Nemzetiségi Önkormányzata	Tarkabarka-Kunterbunt Óvoda	Budakeszi	német
Német Önkormányzat Törökbálint	Törökbálinti Csupaszív Kétnyelvű Óvoda	Törökbálint	német
Német Nemzetiségi Önkormányzat Taksony	Taksonyi Német Nemzetiségi Óvoda	Taksony	német
Német Nemzetiségi Önkormányzat Újhartyán	„Gyermekvár” Német Nemzetiségi Óvoda	Újhartyán	német
Szekszárdi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Wunderland Kindergarten A Szekszárdi Német Nemzetiségi Önkormányzat Óvodája	Szekszárd	német
Györkönyi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Györkönyi Német Nemzetiségi Általános Iskola	Györköny	német
Szombathely Megyei Jogú Város Német Önkormányzata	Szombathelyi Reguly Antal Nyelvoktató Nemzetiségi Általános Iskola	Szombathely	német

Úrkút Német Nemzetiségi Önkormányzat	Csodafa Német Nemzetiségi Óvoda	Úrkút	német
Német Nemzetiségi Önkormányzat Márkó	Márkói Német Nemzetiségi Óvoda	Márkó	német
Úrkút Német Nemzetiségi Önkormányzat	Hauser Lajos Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola	Úrkút	német
Balatoncsicsói Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nivegy-völgyi Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	Balatoncsicsó	német
Piliscsaba Német Nemzetiségi Önkormányzata	Hauck János Német Nemzetiségi Általános Iskola	Piliscsaba	német
Szemely Horvát Nemzetiségi Önkormányzat	Baranya Alapfokú Művészeti Iskola	Pécs	horvát
Német Nemzetiségi Önkormányzat Solymár	Lustige Zwerge Német Nemzetiségi Óvoda	Solymár	német
Bakonyánai Német Nemzetiségi Önkormányzat	Bakonyánai Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola	Bakonyána	német
Városlódi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Városlódi Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola	Városlőd	német
Német Önkormányzat Nemesnádudvar	Nemesnádudvar-Érsekhalma Német Nemzetiségi Általános Iskola	Nemesnádudvar	német
Szári Német Nemzetiségi Önkormányzat	Szári Romhányi György Nyelvoktató Német Nemzetiségi Általános Iskola	Szár	német
Rajkai Német Önkormányzat	Békefi Ernő Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	Rajka	német
Tatabányai Német Nemzetiségi Önkormányzat	Felsőgallai Széchenyi István Általános Iskola	Tatabánya	német
Szári Német Nemzetiségi Önkormányzat	Szári Napsugár Kindergarten Óvoda és Bölcsőde	Szár	német
Német Nemzetiségi Önkormányzat Biatorbágy	Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskola	Biatorbágy	német
Harta Nagyközség Német Nemzetiségi Önkormányzata	Hartai Hétszínvirág Óvoda és Mini Bölcsőde	Harta	német
Bakonyánai Német Nemzetiségi Önkormányzat	Bakonyánai Aprónépek Német Nemzetiségi Óvoda	Bakonyána	német
Vaskúti Német Nemzetiségi Önkormányzat	Vaskút-Bátmonostor Német Nemzetiségi Óvoda	Vaskút	német
Német Önkormányzat Nemesnádudvar	Nemesnádudvari Német Nemzetiségi Óvoda	Nemesnádudvar	német
Hajósi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Hajósi Óvoda és Bölcsőde	Hajós	német
Méhkeréki Román Nemzetiségi Önkormányzat	Varázskert Román Nemzetiségi Óvoda	Méhkerék	román
Császártöltési Német Nemzetiségi Önkormányzat	Császártöltési Német Nemzetiségi Óvoda	Császártöltés	német
Pécsváradi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Pécsváradi Szivárvány Német Nemzetiségi Óvoda és Bölcsőde	Pécsvárad	német

Német Önkormányzat Mecseknádasd	Mecseknádasdi Schlossgarten Óvoda és Bölcsőde	Mecsek- nádasd	német
Véméendi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Szivárvány Óvoda Véménd	Véménd	német
Városlódi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Városlódi Német Nemzetiségi Óvoda	Városlőd	német
Magyarpolányi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Magyarpolányi Német Nemzetiségi Óvoda és Mini Bölcsőde	Magyar- polány	német
Csolnoki Német Nemzetiségi Önkormányzat	Csolnoki Német Nemzetiségi Általános Iskola	Csolnok	német
Szajki Német Önkormányzat	Szajki Óvoda	Szajk	német
Érd Város Német Nemzetiségi Önkormányzat	Pumukli Német Nemzetiségi Óvoda	Érd	német
Császártöltési Német Nemzetiségi Önkormányzat	Császártöltési Bánáti Miklós Német Nemzetiségi Általános Iskola	Császártöltés	német
Gyula Város Német Nemzetiségi Önkormányzata	Németvárosi Óvoda	Gyula	német
Pusztavámi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Pusztavámi Szivárvány Óvoda-Mini Bölcsőde	Pusztavám	német
Pusztavámi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Pusztavámi Német Nemzetiségi Általános Iskola	Pusztavám	német
Budakeszi Város Német Nemzetiségi Önkormányzata	Budakeszi Német Nemzetiségi Általános Iskola	Budakeszi	német
Rátkai Német Nemzetiségi Települési Önkormányzat*	Rátkai Gyermekkert Óvoda, Mini Bölcsőde és Konyha	Rátka	német

Forrás: EMMI

*Megjegyzés: A legutóbbi, 2018. évi nemzetiségi önkormányzati választások során ismét lehetőség volt átalakult nemzetiségi önkormányzat létrehozására, melynek során, ha a helyi önkormányzat tagjainak több mint 50%-át nemzetiségi jelöltként választották meg, a testület első ülésén dönthetett arról, hogy a helyi önkormányzati feladatok mellett a nemzetiségi önkormányzati feladatokat is el kívánja látni. Rátkán éltek ezzel a lehetőséggel, így az említett átalakult nemzetiségi önkormányzat német nemzetiségi feladatot ellátó óvodát tart fenn.

Nemzetiségi intézmények működtetése, finanszírozása

Mint azt korábban jeleztük, az óvodák, köztük a nemzetiségi óvodák fenntartása továbbra is a helyi önkormányzatok kötelező feladata maradt.⁴ Az átlagbér-bértámogatás és működési támogatás összege 2013-ban 52.000 Ft/fő/év volt, amely 2019-re fokozatosan 97.400 Ft/fő/év összegre emelkedett. A **finanszírozás** tekintetében a helyi önkormányzatok által fenntartott óvodák és nemzetiségi óvodák támogatásai között nincs különbség, ugyanazt a bér- és működési támogatást vehetik igénybe a költségvetési törvény alapján. A nemzetiségi nevelés

⁴ Finanszírozásuk 2013. január 1-től megváltozott, a normatív finanszírozás helyébe feladatfinanszírozás lépett. A normatívák, közte a nemzetiségi normatíva megszűnt, helyette a bérköltségekhez és a dologi kiadásokhoz nyújt támogatást a központi költségvetés. Az éves költségvetési törvény ennek megfelelően 2013-tól átlagbér-bértámogatást és működési támogatást biztosít a feladat ellátásához a helyi önkormányzatok részére.

finanszírozása ebben a rendszerben a nemzetiségi óvodapedagógus átlagbérének és a nemzetiségi feladatellátás dologi kiadásainak a támogatását is jelenti.

Azt is jeleztük, hogy az intézményfenntartást átvevő **tankerületi központok**⁵ önálló költségvetéssel rendelkeznek, létrehozásukkal az intézményfenntartással kapcsolatos meghatározó döntések az intézményekhez közelebb kerültek.

A **nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott** köznevelési intézmények finanszírozása is biztosított. A költségvetési törvény alapján az átlagosnál alacsonyabb tanulólétszám, 12 fő helyett 8 fő esetén vehetik igénybe a bértámogatást, és az egyházi fenntartókkal egyezően gyermekenként, tanulónként 200.000 Ft/fő/év működési támogatás igénybevételére is jogosultak.

Amennyiben az alacsony tanulólétszám miatt a fenti források nem elegendőek, a miniszterrel kötött **köznevelési szerződés** keretében további kiegészítő támogatást kaphatnak. A beszámolási időszakban négy országos nemzetiségi önkormányzattal (szerb, szlovén, szlovák és román) és egy települési nemzetiségi önkormányzattal (Mátraszentimre) kötött az EMMI köznevelési szerződést. Tekintettel a szombathelyi horvát iskolaközpont felmenő rendszerben történő létesítésére, szükségessé vált, hogy a fenntartó Országos Horvát Önkormányzat 2020-ban köznevelési szerződés keretében 100 millió Ft támogatást kapjon. Fontosnak tartjuk azt is jelezni, hogy a nemzetiségi önkormányzati fenntartókkal 2017-től az EMMI ismét öt éves időtartamra kötötte meg a köznevelési szerződést. E szerződések a beszámolási időszakon túl, 2021 decemberében járnak le.⁶

Fentiek mellett köznevelési szerződés keretében az EMMI támogatta két nemzetiségi feladatot is ellátó, **közalapítványi fenntartású** intézmény működését is. A Baján működő Magyarországi Németek Általános Művelődési Központja és a győri AUDI Hungaria Általános Művelődési Központ (a továbbiakban: AUDI Iskola) a magyar-német kapcsolatok szempontjából is kiemelt intézménynek minősül. Mindkét intézményben németországi program alapján működő külföldi intézményegység is működik. A két fél megbízásából a Magyarországi Németek Általános Művelődési Központja koordinálja a DSD-I németországi nyelvvizsga magyarországi megvalósítását. Az AUDI Iskola fejlesztésére a korábbi beszámolási időszakban került sor, a jelen időszakban a BMW gyár debreceni létesítése kapcsán a Magyarországi Németek Általános Művelődési Központja tagintézményeként elindult egy köznevelési intézmény létesítésének az előkészítése.

3.3. Nemzetiségi tananyagfejlesztés, nemzetiségi tankönyvbeszerzések támogatása

A nemzetiségi nyelv és irodalom és a nemzetiségi népismeret, valamint a nemzetiségi nyelven oktató közismereti tantárgyak oktatásához többségében biztosítottak a tankönyvek.⁷ Az

⁵ 2013 januárjától az iskolákat, köztük a nemzetiségi iskolákat is a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ tartotta fenn. 2017 januárjától a rendszer megváltozott, az intézményfenntartást a tankerületi központok vették át.

⁶ A tárca 2021-ben az új szerződések megkötését megelőzően áttekinti a nemzetiségi köznevelési szerződések helyzetét, ez teremt alkalmat arra is, hogy az Országos Horvát Önkormányzattal is hosszú távú köznevelési szerződés aláírására kerüljön sor.

⁷ Mint arról már korábban beszámoltunk, 2016-ig a nemzetiségi tankönyvfordítási és tankönyvfejlesztési program megvalósítása európai uniós támogatással történt (TÁMOP 3.4.1.A). A kétfordulós pályázat keretében számos nemzetiségi tankönyv, munkafüzet, digitális tananyag készült el. A pályázat lezárását követően az

EMMI az Eszterházy Károly Egyetem Oktatókutató és Fejlesztő Intézet közreműködésével a 2018 és 2020 közötti időszakra – a fejlesztések egymásra épülő rendszerét figyelembe véve – hároméves tankönyvfejlesztési tervet dolgozott ki. A kb. 900 taneszközt érintő fejlesztési terv közel egyharmada (31%-a) nemzetiségi tankeszköz (tankönyv, munkafüzet, digitális tananyag), ami 280 címnek a nemzetiségi igényeknek megfelelő megvalósítását jelenti a következő években.

A tankönyvjegyzéken összesen 750 nemzetiségi tankönyv szerepel, az alábbiak szerint:

8. sz. táblázat: Nemzetiségi tankönyvek száma nemzetiségenként

Nemzetiség	Tankönyvek száma
Német	153
Szlovák	136
Horvát	147
Román	78
Szerb	121
Szlovén	47
Bolgár	15
Ruszin	5
Görög	17
Lengyel	8
Összesen	750

Forrás: EMMI

A nemzetiségi tankönyvek a tanulók számára ingyenesek, beszerzésüket hosszú évek óta támogatja az EMMI. A beszámolási időszakban a tankerületi központok által fenntartott nemzetiségi iskolák nemzetiségi tankönyvbeszerzéseihez a központok költségvetése nyújtott fedezetet. A nem állami fenntartású (nemzetiségi önkormányzatok, egyházak, alapítványok) nemzetiségi iskolák nemzetiségi tankönyveinek beszerzéseit az EMMI 2019-ig támogatta. A támogatás összege a Könyvtárellátó Nonprofit Kft. által nyújtott nemzetiségi tankönyvrendelési adatok alapján, a központi költségvetés által az intézmények számára biztosított tankönyvbeszerzési támogatás figyelembevételével került megállapításra.

A 2020/2021-es tanévtől a költségvetési törvényben megállapított, nemzetiségi tanulónként 5.000 Ft/fő támogatás biztosításával valósul meg a nemzetiségi tanulók ingyenes tankönyvellátása. Az intézkedéssel a nemzetiségi iskolák adminisztrációs terhei is csökkentek, mivel a támogatást nem közvetlenül igényelhetik, hanem a keretösszeg terhéig a Könyvtárellátó Nonprofit Kft.-től megrendelik a többi tankönyv mellett a nemzetiségi tankönyveket is, pénzmozgás nincs, a Könyvtárellátó Nonprofit Kft. a megrendeléseket teljesíti és az EMMI felé elszámol a felhasználásról.

országos nemzetiségi önkormányzatokkal való együttműködésben megtörtént a nemzetiségi tankönyvek felülvizsgálata, valamint a hiányterületek felmérése.

3.4. Nemzetiségi szakképzés

A nemzetiségi törvény értelmező rendelkezései (2. § 4a) pont) tartalmaznak szakképzési vonatkozást, a törvény meghatározása szerint a „nemzetiségi szakképző intézmény:

- a) az a szakképző intézmény, amelynek alapító okirata a szakképzésről szóló törvényben foglaltak szerint tartalmazza a nemzetiségi feladatok ellátását, feltéve, hogy e feladatokat a szakképző intézmény ténylegesen ellátja és a tanulók legalább huszonöt százaléka részt vesz a nemzetiségi iskolai nevelésben-oktatásban;
- b) tanulók legalább huszonöt százaléka részt vesz a nemzetiségi iskolai nevelésben-oktatásban.”

A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény és a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet is tartalmazza 4. § [A szakképzés elvei] között a nemzetiségek autonómiájának megfelelő oktatási érdekeket: „(2) (...) A szakképzésben érvényre kell jutnia továbbá a nemzetiségek kulturális autonómiájának megfelelő oktatási érdekeknek.”

A tanulók nemzetiségi hovatartozásáról szóló adatait sem az NSZFH-SZIR-KRÉTA, sem az OH-KIR nem gyűjti, nem kezeli, így kizárólag a nemzetiségi oktatásban részt vevő tanulókra, illetve nem magyar állampolgárságú tanulóokra van az érintett szaktárcának adata.

A nemzetiségi oktatásban résztvevő tanulók számát a 9. számú táblázat tartalmazza, amely bemutatja a 2010-2019 közötti időszakban, szakképzésben tanulók számát a 12 nemzetiség vonatkozásában.

9. sz. táblázat:

A nemzetiségi oktatásban résztvevő tanulók a szakképzést folytató középfokú iskolákban

Tanév	Szakgimnázium ⁸		Szakközépiskola ⁹	
	német	egyéb	német	egyéb
2010/2011	272	13	115	6
2011/2012	153	11	–	6
2012/2013	215	14	–	6
2013/2014	180	7	101	9
2014/2015	139	10	–	1
2015/2016	64	6	–	–
2016/2017	62	6	17	4
2017/2018	86	2	22	–
2018/2019	93	4	–	1
2019/2020	102	3	–	–

Forrás: EMMI, KSH

⁸ A 2015/16. tanévig: szakközépiskola

⁹ A 2015/16. tanévig: szakiskola

A 2019/2020. tanévben a szakképzési feladatot ellátó intézményekben (a szakképzésben) két intézmény esetében, két telephelyen folyt nemzetiségi oktatás: Baján német nemzetiségi, 102 fővel, illetve Szentgotthárdon, szlovén nemzetiségi oktatás, 3 fővel.

A nemzetiségi szakképzési feladatokat ellátó intézményeket a 10. számú táblázat tartalmazza:

10. sz. táblázat:

A nemzetiségi nevelésben, oktatásban résztvevő tanulók létszáma intézménysorosan, nemzetiségek szerinti bontásban

Intézmény		Feladatellátási hely		Feladat	Csoport	Nyelv	Tanulók száma
Magyarországi Németek Általános Művelődési Központja	Baja	Magyarországi Németek Általános Művelődési Központja	Baja	szak-gimnázium	Hagyományos nyelvoktató	nemzetiségi német	102 fő
Vas Megyei Szakképzési Centrum	Szombat-hely	Vas Megyei SZC III. Béla Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	Szentgotthárd	szak-gimnázium	Hagyományos nyelvoktató	nemzetiségi szlovén	3 fő

Forrás: KIR_STAT2019

A Kormány 1168/2019. (III. 28.) Korm. határozatával elfogadta a „Szakképzés 4.0 – A szakképzés és felnőttképzés megújításának középtávú szakmapolitikai stratégiája, a szakképzési rendszer válasza a negyedik ipari forradalom kihívásaira” című stratégiát, mely tágabb értelemben is célul tűzte ki a Kárpát-medencei magyar lakosság szakképzésének támogatását annak érdekében, hogy a gazdasági és munkaerő-piaci együttműködés a térségben egységesen valósulhasson meg.

3.5. Az Oktatási Hivatal Nemzetiségi Pedagógiai Oktatási Központja

Az Oktatási Hivatal Nemzetiségi Pedagógiai Oktatási Központja (a továbbiakban: NPOK) országos illetékességgel nyújt pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat nemzetiségi nevelést, oktatást ellátó intézmények, nemzetiségi nevelés-oktatásban résztvevő pedagógusok számára. A NPOK célja, hogy a nemzetiségi intézmények típusától függetlenül – anyanyelvű, kétnyelvű, nyelvoktató, kiegészítő nemzetiségi nevelést, oktatást folytató intézmények – biztosítsa a különböző szolgáltatások ellátását. A NPOK kiemelten fontosnak tartja a nemzetiségi intézmények és a nemzetiségi nevelés-oktatás folyamatában résztvevő intézmények, pedagógusok részéről felmerülő igények minél szélesebb körű, magas szakmai színvonalon történő kielégítését.

A szakmai igények kielégítésének alapja a személyes elfogadáson alapuló, egyenrangú kapcsolatban megvalósuló, önértékelésre épülő, erősségekben támogató, a hiányosságok feltárásában segítő szaktanácsadó, a szaktanácsadói rendszer. A szaktanácsadás célja a pedagógusok, munkaközösségek folyamatos szakmai fejlődésének, tartalmi és módszertani megújulásának, az intézményvezető pedagógiai munkájának támogatása, a köznevelési

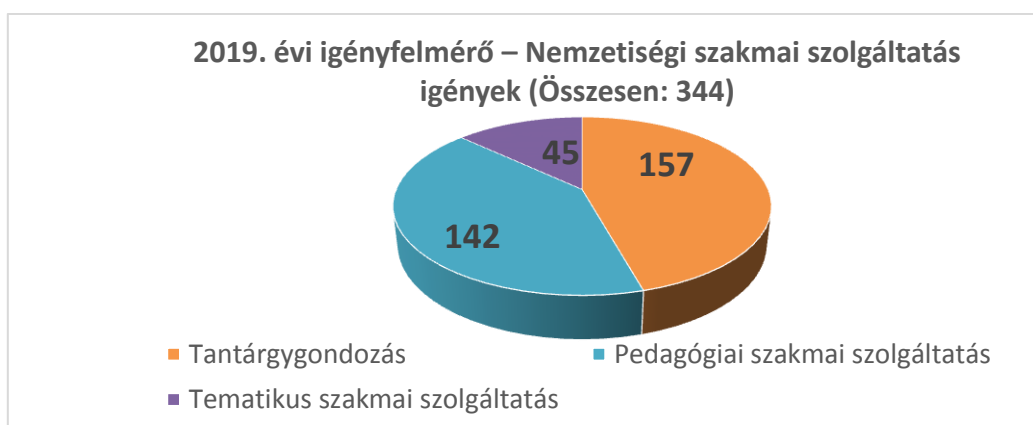
intézmények tanulószervezetté fejlesztése. A szaktanácsadó feladata a pedagógusok szakmai tudatosságához, fejlődéséhez való hozzájárulás, az életpályán való előrehaladásának tudatossá és kiszámíthatóvá tétele és támogatása a hosszú-, közép- és rövidtávú szakmai célkitűzések megfogalmazásával.

Pedagógiai-szakmai szolgáltatási igényeiket az intézmények évente az Oktatási Hivatal központi igényfelmérő felületén, a tanév során felmerülő szakmai kéréseiket az NPOK felé jelezhetik. A 12 nemzetiség nemzetiségi nevelés, oktatás területén jelzett intézményi igények az adott nemzetiségi szakterülettel rendelkező mesterpedagógus szaktanácsadók bevonásával kerültek elsősorban kielégítésre. A szaktanácsadói hiátusokkal küzdő nemzetiségi területeken (szlovén, bolgár, görög, lengyel) bevonásra kerültek nem szaktanácsadó, a nemzetiségi nevelés, oktatás területén dolgozó nemzetiségi szakemberek a feladatellátásba.

A nemzetiségi szaktanácsadók létszámának 2018-ban és 2019-ben történt számottevő növekedése a beérkezett intézményi igények minél szélesebb körű kielégítését, a kapacitások növekedésével újabb, más jellegű, a nemzetiségi pedagógusok munkáját támogató feladatok tervezhetőségét és végrehajtását segítette elő. A pedagógusok egyéni szakmai támogatásának megerősítése mellett helyet kapott, többek között, szakmai anyagok, akkreditált és – az igényfelmérő jelzéseit figyelembe véve – újabb szaktanácsadói képzések kidolgozása.

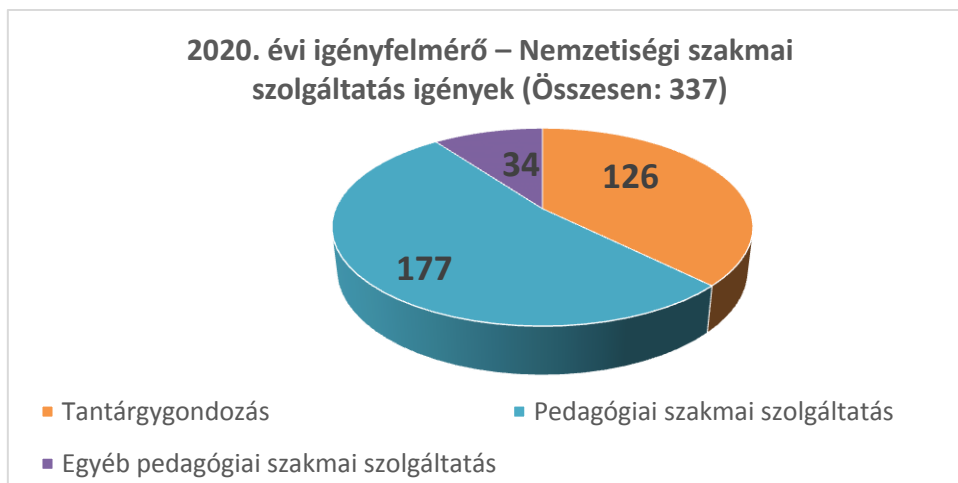
3. sz. ábra:

Nemzetiségi pedagógiai-szakmai szolgáltatási igények száma a beszámolási időszakban¹⁰

¹⁰ *Pedagógiai-szakmai szolgáltatások:* Pedagógiai értékelés, pedagógiai tájékoztatás, tanügyigazgatás, pedagógusképzés, továbbképzés, tanulmányi versenyek, tanuló-tájékoztató, -tanácsadó szolgálat, lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók támogatásához kapcsolódó korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer működtetése, önértékelés, minősítés, tanfelügyelet támogatása.

Tematikus szakmai szolgáltatások/Egyéb pedagógiai szakmai szolgáltatások: Intézményfejlesztési szaktanácsadás, kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló részére nyújtott nevelést és tanítási-tanulási folyamatot segítő szaktanácsadás, konfliktuskezelési gyakorlat elterjedését szolgáló szaktanácsadás, a hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók nevelésének, nevelés-oktatásának megszervezését és ellátását segítő szaktanácsadás, pedagógiai mérési-értékelési szaktanácsadás.

Forrás: NPOK

Nemzetiségi tantárgygondozás, szaktanácsadás

2019-ben a nemzetiségi óvodapedagógusi, tanítói, nyelv és irodalom, népismeret, kollégiumi és a nemzetiségi nyelven tanított tantárgyak tantárgygondozásán túl a pedagógusok támogatást kaptak pedagógiai mérés-értékelés területén, bepillantást nyerhettek a DIFER használatának alkalmazási lehetőségeiről az óvodában, valamint segítséget kaptak a tanfelügyelet-önértékelés folyamatában. Megismerhették a projekt módszerekben, rendszerszintű oktatásban megbúvó lehetőségeket, új módszereket sajátíthattak el a nemzetiségi nyelv és irodalom és nemzetiségi népismeret oktatásának területén, valamint támogatást kaptak az IKT eszközök használatához, alkalmazásához.

A 2020-ban túlnyomórészt az online térben megvalósult pedagógiai szakmai szolgáltatások elsősorban a digitális kompetenciák fejlesztésére irányultak: az informatikai, technikai eszközök, különböző felületek megismerésére, használatára, az online nevelés, oktatás hatékony támogatására digitális tartalmú nemzetiségi óratervek készítésével. Mindezek mellett a nemzetiségi szaktanácsadók folyamatos szakmai támogatást nyújtottak a digitális, tantermen kívüli munkarendben megvalósuló nevelés, oktatás eredményessége érdekében. A nemzetiségi szaktanácsadók által tesztelt és munkájuk során bevált jó gyakorlatok ajánlás/linkgyűjtemény formájában rendszeresen továbbításra kerültek az intézmények felé.

A nemzetiségi tantárgyakhoz kapcsolódó tantárgygondozás mellett a szaktanácsadók

- segítséget nyújtottak az adott nemzetiség intézményei pedagógiai mérés-értékelési rendszerének kialakításában, felülvizsgálatában,
- támogatást nyújtottak az óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követését szolgáló dokumentáció, valamint az intézményi alapkokumentumok (Pedagógiai Program, Szervezeti és Működési Szabályzat, Házirend) felülvizsgálatához,
- hozzájárultak a hátrányos helyzetű gyermekek nevelésének hatékony támogatásához,
- segítséget nyújtottak az intézményi, vezetői, pedagógusi önértékelés és tanfelügyelet előkészítésében, a minősítés előtt álló pedagógusok támogatásában, az IKT eszközök és módszerek használatában, új módszerek és jógyakorlatok megosztásában a nemzetiségi nyelv és irodalom és nemzetiségi népismeret tantárgyakra vonatkozóan.

Az NPOK tehát nemcsak a tantárgygondozásra vonatkozó igényekre, hanem további pedagógiai szakmai szolgáltatásokra (tájékoztatók munkaközösségek, tantestületek részére,

műhelymunkák) vonatkozó intézményi kéréseknek is eleget tett. Ezen szolgáltatások, a pedagógusok egyéni támogatásán túl, az intézmény szakmai támogatásával járulhattak hozzá a nevelő-oktató munka minőségének javításához. A nemzetiségi szaktanácsadóval nem rendelkező nemzetiségi nevelés-oktatást végző intézmények az NPOK nem nemzetiség-specifikus, magyar nyelvű tematikus tájékoztatóira rendszeresen meghívást kaptak, azokon igény szerint részt vettek.

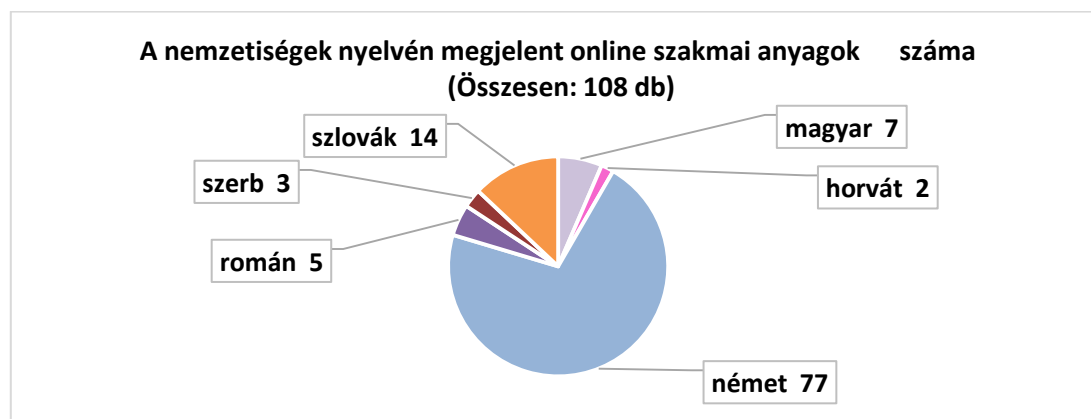
A szaktanácsadói feladatellátás minőségének emelése, a szaktanácsadók szakmai fejlődésének biztosítása és az országosan egységes alapokon nyugvó, magas színvonalú szaktanácsadói ellátás megszervezése érdekében a nemzetiségi szakterületen is tevékenykednek vezető szaktanácsadók. A vezető szaktanácsadók szakmai irányításával működő munkacsoportokon túl, különböző tematikus – *Nemzetiségi mérés-értékelés, Irányelvtől a tanóráig* – munkacsoportok megalakulására is sor került. A munkacsoportok tevékenysége eredményeképpen újabb és újabb szakmai programok kerültek kidolgozásra, következésképpen a jövőben az NPOK a fenti témákhoz kapcsolódó programok széles körét tudja az érdeklődő pedagógusok, intézmények számára kínálni.

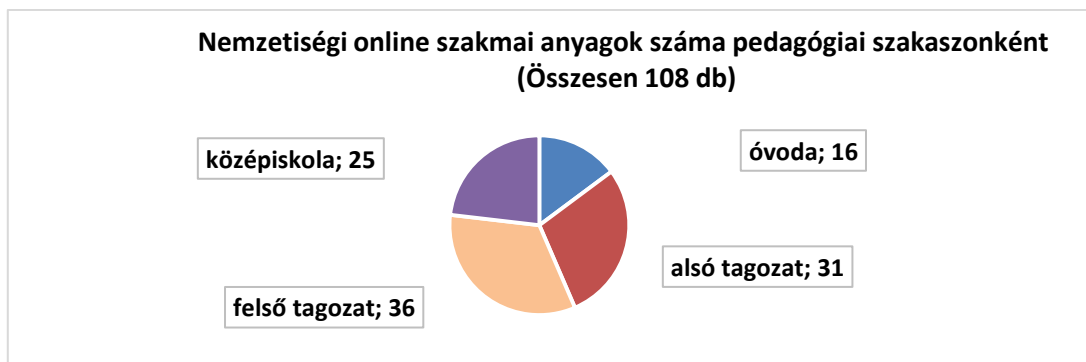
A beszámolási időszakban összeállított nemzetiségi szakmai anyagok

Az NPOK honlapján megjelent, mesterpedagógus szaktanácsadók által összeállított, a nemzetiségi pedagógusok munkáját segítő online szakmai tartalmak meglehetősen sokrétűek. Az anyagok között szerepelnek módszertani segédanyagok, kommunikációt támogató digitális és hagyományos nyelvi-módszertani segédanyagok, szövegértést, szókincset fejlesztő, az adott nyelven való kommunikációt elősegítő feladatok, ajánlások a portfóliós dokumentumokban megjelenő nemzetiségi tartalmakhoz, mintaanyagok digitális tananyag készítéséhez a nemzetiségi nyelven vagy két nyelven oktatott tantárgyakhoz. Emellett megtalálhatóak feladatbankok, gyakorló feladatsorok a nemzetiségi nyelv és irodalom, népismeret, illetve a nemzetiség nyelvén oktatott közismereti tantárgyak tanításához, valamint irodalomjegyzékek és linkgyűjtemények. Természetesen 2020-ban kiemelt szerepet kaptak a digitális, tantermen kívüli munkarendet támogató szakmai anyagok, melyek az iskolai nevelés, oktatás teljes vertikumát lefedték.

4. sz. ábra:

NPOK szakmai anyagok nemzetiségi és pedagógiai szakaszonkénti eloszlása

Forrás: NPOK

Pedagógus továbbképzések

Az NPOK kiemelt feladatának tekinti, hogy a nemzetiségi pedagógusok számára szervezett pedagógus továbbképzéseivel szakmai támogatást nyújtson a nemzetiségek nyelvmegőrzéséhez, történelmük, kultúrájuk, hagyományaik alaposabb megismeréséhez és azok tudatos átadásához az oktató, nevelő munka során. A továbbképzések lehetőség szerint a nemzetiség nyelvén kerültek megrendezésre. Mindezek mellett a nem nyelvspecifikus, magyar nyelven zajló továbbképzésekre is meghívást kaptak a nemzetiségi nevelést, oktatást folytató intézmények, kiemelten a kiegészítő nevelés, oktatást folytató nemzetiségi pedagógusai, mely lehetőséggel számos esetben éltek a pedagógusok.

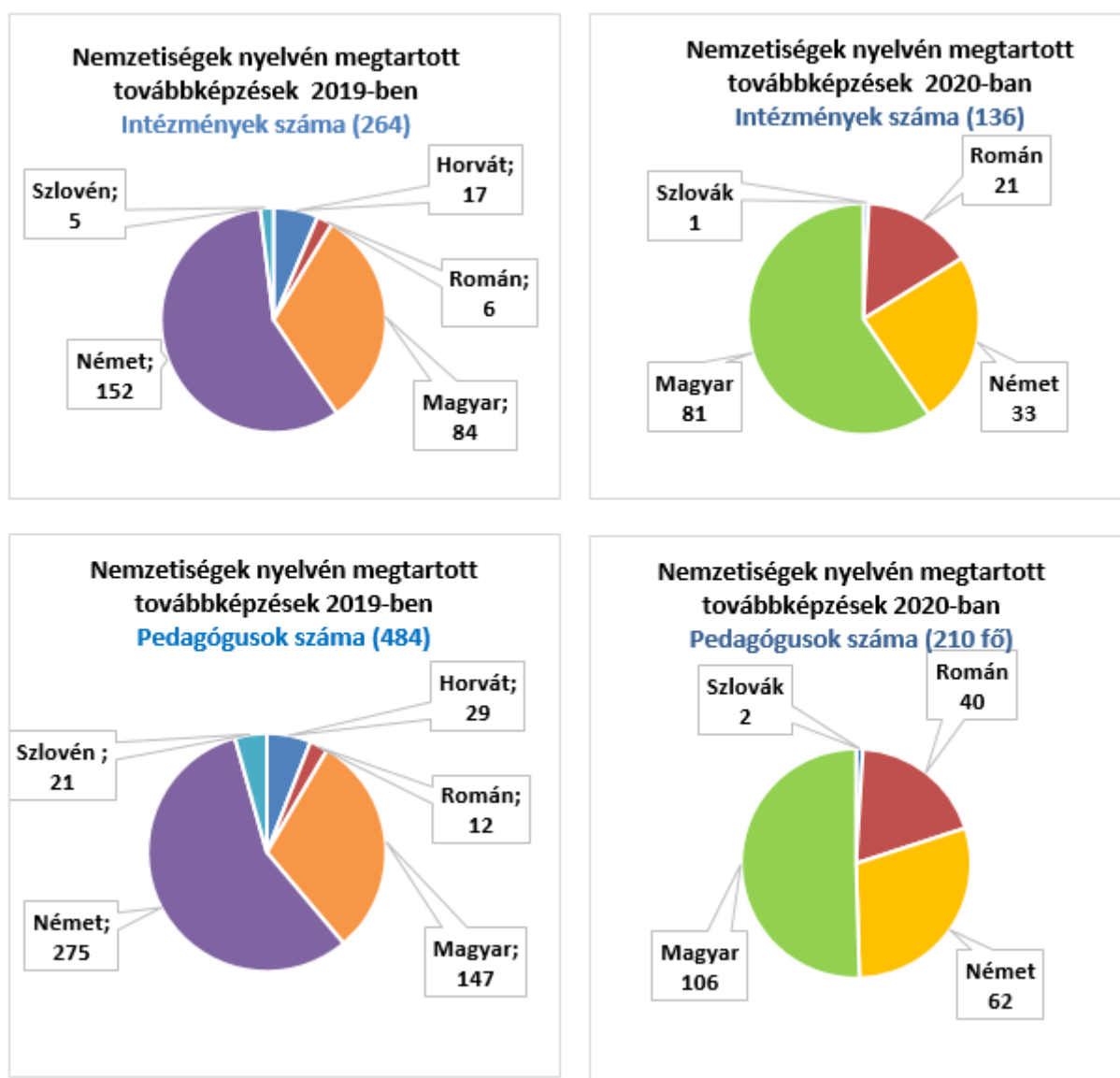
A képzések kínálata meglehetősen színes tematikájú volt a beszámolási időszakban, nemzetiségi tantárgyakhoz kapcsolódó módszertani, továbbá intézményfejlesztési, tanulmányi módszertani, digitális, nemzetiségi taneszközöket bemutató képzéseket egyaránt foglalt magába. Az utóbbi időszakban továbbképzéseik sorában a múzeumpedagógia, a tehetséggondozás és a drámapedagógia mellett helyet kapott a felzárkóztatás és tehetséggondozás, a fenntarthatóságra nevelés és mentálhigiéne is.

A nemzetiségi anyanyelv megőrzésében, újabb módszertani ismeretek elsajátításában, illetve a nemzetiségi oktatás színvonalának emelésében kiemelt szerepe van magyar-horvát, magyar-szlovén államközi egyezményeken alapuló anyaországi pedagógus továbbképzéseknek. A 2020. évben a továbbképzések a járványhelyzet miatt elmaradtak.

A pandémia új helyzetet teremtett az oktatás területén is. A jelenléti továbbképzéseket át kellett helyezni online térbe. Az alábbi diagramok jól tükrözik a világjárvány okán kialakult helyzetet, 2020-ban szembetűnő csökkenés volt tapasztalható a nemzetiségi képzések terén. Kivételt képezett a román nyelvterület, ahol az emelkedés oka, hogy a román továbbképzések még a veszélyhelyzet előtt megszervezésre kerültek.

A Nemzetiségi Pedagógiai Oktatási Központ szervezésében megvalósult pedagógus továbbképzések részletes listáját az 5. sz. melléklet tartalmazza. Az alábbi ábra a nemzetiségi továbbképzések arányait mutatja be:

5. sz. ábra: Nemzetiségi továbbképzések a beszámolási időszakban

Forrás: NPOK

Nemzetiségi továbbképzéseken 91 település nevelési-oktatási intézményéből¹¹ vettek részt a pedagógusok a beszámolási időszakban, egyes települések többször is érintettek voltak.

¹¹ Pécs, Baja, Budapest, Budaörs, Császártöltés, Sopron, Gara, Hajós, Bátaszék, Csabdi, Rátka, Ágfalva, Iklad, Szeged, Mány, Mohács, Mosonmagyaróvár, Dunakeszi, Alsónemesapáti, Ócsény, Pilisvörösvár, Kecskemét, Kópháza, Nézsza, Dunaegyháza, Miskolc, Hőgyész, Borzavár, Dunavarsány, Szarvas, Gyula, Hegyeshalom, Répáshuta, Szekszárd, Taksony, Budakeszi, Pusztavám, Bodajk, Vecsés, Beloiannisz, Horvátzsidány, Felsőcsatár, Kaposszekcső, Gyöngyösoroszi, Szepetnek, Mátraszentimre, Almáskamarás, Zebegény, Tótkomlós, Gödöllő, Kétegyháza, Elek, Nógrádsáp, Szászvár, Dunabogdány, Tarján, Törökbálint, Bánfalva, Székesfehérvár, Piliszentkereszt, Piliscsév, Tököl, Nógrádszakál, Apátistvánfalva, Bükkzentlászló, Szomód, Annavölgy, Mecseknádasd, Szendehely, Somberek, Kalocsa, Mór, Kunmadaras, Acsa, Pápakovácsi, Csákvár, Százhalombatta, Györköny, Dabas, Mány, Tatabánya, Nemesnádudvar-Érsekhalma, Szigetújfalu, Törökszentmiklós, Tolna, Tardos, Hercegszántó, Méhkerék, Battonya

Az Oktatási Hivatal nemzetiségi nevelést, oktatást folytató bázisintézményei

Az Oktatási Hivatal a 2020. évben másodszor hirdette meg bázisintézményi pályázatát. Az *Oktatási Hivatal bázisintézménye* címet olyan intézmények nyerték el, amelyek képesek és képesek megosztani a már működő pedagógiai, módszertani jó gyakorlataikat, továbbá lehetőséget biztosítanak bemutatóórák, versenyek, műhelymunkák, továbbképzések lebonyolítására, bázisintézményi tevékenységükkel hozzájárulnak a pedagógiai szakmai közélet felpezsdítéséhez, valamint támogató hozzáállásukkal, munkájukkal, esetenként helyszín biztosításával segítik a pedagógiai oktatási központok által biztosított pedagógiai-szakmai szolgáltatásokhoz való méltányos hozzáférést.

A hálózatos tudásmegosztás lehetőségének megteremtése érdekében a nemzetiségi területen is hatékonyan működik a bázisintézményi hálózat. Az NPOK illetékességébe tartozó bázisintézmények nemzetiségenként, különböző intézménytípusokból – esetenként a területi elhelyezkedést is szem előtt tartva – kerültek kiválasztásra úgy az első ciklusban, 2017-2020 között, mint a második ciklusban, 2020-2023 között. Az első ciklusban a beszámolóban érintett nemzetiségek tekintetében 22 intézmény, a másodikban 23 nemzetiségi nevelést oktatást folytató intézmény¹² vagy intézményegység nyerte el a kitüntető címet és támogatja kiemelkedő nevelő-oktató tevékenységének bemutatásával az érdeklődő nemzetiségi pedagógusok munkáját.

A nemzetiségi bázisintézmények 2019. évben – jó gyakorlataik bemutatása céljából – 113 programot valósítottak meg műhelymunka, bemutatóóra, továbbképzés, konferencia, saját szervezésű verseny és egyéb rendezvény keretében. Mivel a bázisintézmények kiemelt feladata a pedagógiai központok által felkínált pedagógiai-szakmai szolgáltatás méltányos hozzáféréseinek biztosítása, így nagy jelentőséggel bírtak azon szakmai programok, melyek a pedagógiai-szakmai szolgáltatási területek közül a szaktanácsadáshoz, illetve a lemorzsolódáshoz kapcsolódtak.

A 2020. évben a COVID-19 okozta digitális munkarendre való áttérés miatt a márciusi lezárásokig csupán néhány program valósult meg, a tanév végéig a programok elmaradtak. A 2020/2021. tanév kezdetétől az intézmények, a járványhelyzethez alkalmazkodva, kizárólag online térben kezdték szervezni programjaikat, ezen programok száma összesen 35 volt.

A jelenlegi bázisintézményeknek 82, a nemzetiségi intézmények felé közvetíteni kívánt jó gyakorlata van, melyek igen változatos képet mutatnak. Számos jó gyakorlat fűződik a nemzetiségi hagyományörzés módszertanához, a nemzetiségi identitástudat megerősítéséhez, a szociális képességek fejlesztéséhez, személyiségfejlesztéshez, az átmenetek pedagógiájához,

¹² Manolisz Glezosz 12 Évfolyamos Kiegészítő Görög Nyelvoktató Iskola; Miroslav Krleža Horvát Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium; Nakovich Mihály Általános Iskola és Óvoda; Tótszerdahelyi Zrínyi Katarina Horvát Általános Iskola; Bátaszéki Kanizsai Dorottya Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola; Budaörsi 1. Számú Általános Iskola; Budapest XXIII. Kerületi Grassalkovich Antal Általános Iskola; Gyulai Implom József Általános Iskola; Koch Valéria Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda, Kollégium és Pedagógiai Intézet; Magyarországi Németek Általános Művelődési Központja Gimnáziuma; Németvárosi Óvoda; Rátkai Német Nemzetiségi Általános Iskola; Szekszárdi Dienes Valéria Általános Iskola; Szombathelyi Reguly Antal Nyelvoktató Nemzetiségi Általános Iskola; Városlódi Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola; Wunderland Kindergarten a Szekszárdi Német Nemzetiségi Önkormányzat Óvodája; Magdu Lucian Román Általános Iskola és Óvoda; Szlovák Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium; Apátistvánfalvi Kéttannyelvű Általános Iskola és Óvoda; Kossics József Kétnyelvű Általános Iskola és Óvoda

tehetséggondozáshoz, a tanulás támogatásához, a szaktárgyi, tantervi tudás fejlesztéséhez, nemzetiségi nyelvi kommunikációs kompetencia fejlesztéséhez és a kritikus gondolkodás fejlesztéséhez. A jó gyakorlatok általában, műhelymunka, bemutatóóra, szakmai konzultáció, saját szervezésű verseny, továbbképzés, konferencia, kiállítás formájában kerülnek megszervezésre. A programok sok esetben 2020-ban is kapcsolódtak a pedagógiai szakmai szolgáltatási területek közül a szaktanácsadáshoz vagy a lemorzsolódás kezeléséhez.

A hálózat intézményeivel szemben a jövőben is elvárás, hogy nevelő-oktató munkájuk során és egyéb tevékenységeikben kézzelfoghatóan jelenjenek meg a kor elvárásaihoz illeszkedő szakmai innovációk, az általuk folytatott tevékenység, tevékenységek jó gyakorlatként követésre érdemesek legyenek.

Tehetséggondozás, nemzetiségi tanulmányi versenyek

Az NPOK minden Magyarországon intézményi háttérrel rendelkező nemzetiségi tanulónak részvételi lehetőséget biztosít különböző tematikájú tehetséggondozó versenyeken. A több évtizedre visszatekintő, az EMMI által meghirdetett Országos Általános Iskolai Nemzetiségi Tanulmányi Versenyek keretein belül az anyanyelvű, a kétnyelvű, a nyelvoktató, illetve a kiegészítő nemzetiségi nevelési-oktató formában részt vevő bolgár, görög, horvát, német, román, szerb, szlovák, szlovén nemzetiségű 7-8. évfolyamos tanulók indulhatnak. A verseny célja a nemzetiségi tanulók bevonása az országos általános iskolai nemzetiségi tanulmányi versenyekbe, tehetséggondozás az identitás megőrzése és fejlesztése céljából.

Az NPOK képzőművészeti versenyeire, az Országos Nemzetiségi Rajzversenyre és a Nemzetiségi Népművészet Verseny – Országos Nemzetiségi Fotópályázatra is minden évben több száz pályamű érkezik bolgár, görög, horvát, lengyel, német, román, ruszin, szerb, szlovák, szlovén nemzetiségi tanulóktól. Mindkét verseny célja a hazai nemzetiségek szellemi kultúrájának, népszokásainak, helyi hagyományainak a képzőművészet, illetve a fotóművészet eszközeivel történő bemutatása, a nemzetiségi óvodások és iskolások kreativitásának fejlesztése.

A beszámolási időszakban a beszámolóban érintett nemzetiségek tekintetében közel 3600 tanuló vett részt nemzetiségi versenyeken. A helyezést elért tanulók díjait az Oktatási Hivatal biztosította, a különdíjakat magyarországi nemzetiségi önkormányzatok, szervezetek ajánlották fel. A versenyeken elért eredményeik elismeréseként a Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkára 2015 óta három ízben, legutóbb 2019-ben jutalomtáborban való részvételt ajánlott fel a díjazott tanulóknak. A több mint száz díjazott az egymás elfogadására nevelés jegyében nemzetiségi tematikájú programok során ismerkedett más nemzetiségű tanulók kultúrájával, erősítve egymásban az összetartozás érzését.

3.6. Felsőoktatás, nemzetiségi pedagógusképzés

Magyarország Alaptörvénye deklarálja a nemzetiségek anyanyelvi oktatásához való jogát, ennek megfelelően a nemzetiségi törvény, illetve a köznevelési törvény biztosítja a nemzetiségi nevelés, nevelés-oktatás megszervezését, fenntartását a nemzetiségi közösségek igényeinek megfelelően anyanyelvű vagy kétnyelvű óvodai nevelés, illetve anyanyelvű, kétnyelvű, nyelvoktató vagy kiegészítő nemzetiségi oktatás keretében. A nemzetiségek anyanyelvű felsőoktatáshoz fűződő jogait a **nemzetiségi törvény** szabályozza, eszerint a nemzetiségi közösségeknek joguk van:

- nemzetiséghez tartozók óvodai neveléséhez, általános iskolai neveléséhez-oktatásához, nemzetiségi kollégiumi ellátásához, gimnáziumi, szakközépiskolai, szakiskolai neveléshez-oktatáshoz, felsőfokú képzéshez [19. § b].
- A köznevelés és a felsőoktatás törvényi szabályozása, az oktató-nevelő tevékenység szerkezetének és tartalmának meghatározása, valamint e tevékenység ellenőrzése során e törvénnyel összhangban érvényesíteni kell a nemzetiségek kulturális autonómiájának megfelelő nevelési és oktatási érdekeket [23. § (1)].
- A nemzetiségi anyanyelvű és anyanyelvi közneveléshez az anyanyelvű pedagógusok képzésének, továbbképzésének biztosítása állami feladat. E feladat keretében az állam támogatja a nemzetiségek anya-, illetve nyelvországából érkező oktatók magyarországi vendégtanári alkalmazását is. [23. § (4)].

A magyar köznevelési rendszer szerves részeként biztosítja a nemzetiségi nevelés, oktatás kereteit, amelyhez a felsőoktatás elsősorban – a pedagógusképzés részeként – a nevelés, oktatás személyi feltételeinek biztosításával járul hozzá. *A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény* (továbbiakban: **felsőoktatási törvény**) – más képzési feladatok szabályozásától eltérően – törvényi szinten rendelkezik a felsőoktatás állami feladatairól a nemzetiségi pedagógusképzést illetően. A felsőoktatási törvény 103. § (5)–(8) bekezdése értelmében:

- A felsőoktatási intézményben – alapító okirata szerint – nemzetiségi pedagógusképzés folyhat, a felvételi követelményeknek megfelelő jelentkező esetén a képzést meg kell szervezni.
- A nemzetiséghez tartozást a nemzetiségi nyelvből tett érettségi vizsga igazolja.
- A nemzetiségi pedagógusképzésben a nemzetiség nyelvét a képzés teljes időtartama alatt oktatni kell.
- A nemzetiségi pedagógusképzés a finanszírozás szempontjából kis létszámú szaknak minősül.

A felsőoktatásban alapképzésre, mesterképzésre illetve osztatlan képzésre történő jelentkezés esetében a felvételtől a felsőoktatási intézmény a jelentkezők teljesítménye, az adott intézményre megállapított maximális **hallgatói létszám** szakos hallgatói kapacitása, valamint a jelentkezők által összeállított jelentkezési sorrend figyelembevételével – a mesterképzés kivételével – országosan egységes rangsorolás alapján dönt. A felsőoktatási törvény az oktatásért felelős miniszternek biztosít jogkört arra (a beszámolási időszakban az Innovációs és Technológiai Minisztérium minisztere), hogy évente meghatározza a felsőoktatási intézmények által folytatott szakos képzésben igénybe vehető ösztöndíjas létszámot és a felvételhez szükséges minimális pontszámot. A felvételi eljárásnak e területen sajátos eleme, hogy a magyarországi nemzetiségi középiskolában nemzetiségi nyelvből érettségi vizsgával rendelkezők 20 többletpontra jogosultak, ha az érettségi vizsgával azonos nemzetiségi pedagógus szakra jelentkeznek [a felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) számú Korm. rendelet 20. § (4)].

A felsőoktatásba való **bejutás követelményei** növekedtek. A 2020. évi általános felsőoktatási felvételi eljárástól kezdve felvételi alapkövetelmény lett az emelt szinten teljesített érettségi vizsga a nemzetiségi pedagógusképzés esetében is. Az emelt szinten legalább 45%-os eredménnyel teljesített érettségi vizsga, amennyiben a pontszámítás során is figyelembe van véve, 50 többletpontot ér.

A **nemzetiségi pedagógusképzés** bázisát jellemzően a hagyományos, több évtizedes nemzetiségi pedagógusképző múltra visszatekintő felsőoktatási intézmények alkotják. A jogszabályi változások során a jogalkotó kiemelten figyelt arra, hogy a nemzetiségi nevelésnek, oktatásnak a nemzetiségi közösségekkel szoros együttműködésben kialakított értékei megmaradjanak. A felsőoktatási intézmények a felvételi eljárás során dönthettek a képzések meghirdetéséről, a továbbtanulás lehetősége a meghirdetett létszámok tekintetében biztosított volt a beszámolási időszakban. A felvételi eljárás során az alacsony számú jelentkező ellenére is biztosítva volt az adott nemzetiségi szak indítása a 2019-2020-as időszakban.

A **nemzetiségi képzőhelyek** történetiségükben alapvetően ott alakultak ki, ahol a nemzetiségi lakosság lélekszáma és kultúrája alapján indokolt volt. A nemzetiségi tanító-, óvodapedagógus- és tanárképzés a nemzetiségekről szóló törvény alapján létesített nemzetiségi köznevelési intézményi hálózatot követte.

- A tanító, óvodapedagógus és tanárképzésben a nemzetiségi képzési helyek a beszámolási időszakban őrizték a horvát, német, román, szlovák és szerb képzéseket.
- Szlovén óvodapedagógus, tanárképzési hely is volt, de rendkívül változó volt a jelentkezési létszám.
- A beszámolási időszakban nem volt ruszin, bolgár, görög, lengyel, örmény és ukrán óvodapedagógus-képzés.
- Nem volt tanítóképzése az örményeknek, a ruszinoknak, a bolgároknak, a görögöknek, a szlovéneknek, az ukránoknak és a lengyeleknek.
- Hiányzott az örmény, és a ruszin tanárképzés.
- Létesített képzés volt a görög tanárképzés, de szakindítási engedéllyel a felsőoktatási intézmények nem rendelkeztek.

11. sz. táblázat: *Nemzetiségi felsőoktatási képzések*

Nemzetiség	Óvodapedagógus képzés	Tanítóképzés	Tanárképzés
német	✓	✓	✓
szlovák	✓	✓	✓
szlovén	✓	-	✓
horvát	✓	✓	✓
szerb	✓	✓	✓
lengyel	-	-	✓
román	✓	✓	✓
bolgár	-	-	✓
görög	-	-	✓
ukrán	-	-	✓
ruszin	-	-	-
örmény	-	-	-

Forrás: Innovációs és Technológiai Minisztérium

A nemzetiségi népismereti tudás, a nemzetiségi kulturális, jogi, szervezeti és a nemzetiségi önkormányzatiság ismeretei az alap- és mesterképzésben a képzések nemzetiségi szakirányain voltak megszerezhetőek.

- Germanisztika alapszakos képzésben választható szakirány volt a német nemzetiségi.
- Újlatin nyelvek és kultúrák alapszakos képzésben választható szakirány volt a román nemzetiségi.
- Szlavisztika alapszakon választható szakirányok voltak: a nemzetiségi horvát, a nemzetiségi szlovák a nemzetiségi szerb, a nemzetiségi szlovén, valamint a nemzetiségi ukrán szakirány.
- Német nemzetiségi nyelv és irodalom mesterképzésben okleveles német nemzetiségi nyelv és irodalom szakos bölcsész szakképzettség volt szerezhető.

A köznevelési rendszer minőségi pedagógus-utánpótlásának biztosítása és a hallgatók felsőoktatási tanulmányainak támogatása érdekében alapította a kormány a **Klebelsberg Képzési Ösztöndíjat**. Az első ösztöndíjak átadására a 2013/2014-es tanévben került sor, a beszámolási időszak végén (a 2020/2021. tanév I. félévében) 2167 fő részesülhetett ösztöndíjban. Ebből valamely nemzetiségi nyelv tanítására képző szakon tanuló, ösztöndíj támogatásra jogosult ösztöndíjasok létszáma 28 fő volt – ebből aktuálisan osztatlan tanárképzésben tanulmányokat folytatók létszáma 13 fő volt:

- 12 fő német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára,
- 1 fő szlovén és nemzetiségi szlovén nyelv és kultúra tanára osztatlan tanárképzésben.

A nemzetiségi tanító alapszakon tanulmányokat folytatók létszáma 15 fő volt:

- 12 fő nemzetiségi tanító (német),
- 1 fő nemzetiségi tanító (román),
- 1 fő nemzetiségi tanító (szerb),
- 1 fő nemzetiségi tanító (horvát).

A nemzetiségi alap-, mester-, és osztatlan képzéseken a tanulmányokat folytató hallgatók létszáma felsőoktatási intézmények szerint az alábbiak szerint alakult:

12. sz. táblázat: Nemzetiségi képzéseken a tanulmányokat folytató hallgatók

Intézmény	2019	2020
Apor Vilmos Katolikus Főiskola	18	18
Debreceni Egyetem	54	36
Eötvös József Főiskola	109	104
Eötvös Loránd Tudományegyetem	186	174
Gál Ferenc Egyetem	55	40
Miskolci Egyetem	-	1
Pázmány Péter Katolikus Egyetem	30	31
Pécsi Tudományegyetem	106	97
Soproni Egyetem	85	78
Szegedi Tudományegyetem	69	63
Összesen:	712 fő	642 fő

Forrás: Innovációs és Technológiai Minisztérium

A képzések feltételeinek megteremtésében kihívást jelentett a felsőoktatási intézmények számára a minőségi képzés feltételeinek, a megfelelő tudományos fokozattal rendelkező oktatói létszám és tanszéki háttér biztosítása, továbbá a folyamatos foglalkoztatás akkor, ha jelentkezés hiányában nem tudott a képzés elindulni. Mindemellett a felsőoktatásért felelős miniszter kiemelt feladatának tekintette a beszámolási időszakban is a kis létszámú szakok indításának, fenntartásának **támogatását**. Az állami és nem állami felsőoktatási intézmények támogatását az alábbi táblázat foglalja össze:

13. sz. táblázat: Felsőoktatási intézmények támogatása

Év	Nemzetiségi képzés támogatása (ezer Ft)	Nemzetiségi képzés kiegészítő támogatása (ezer Ft)	Nemzetiségi képzés célzott támogatása összesen (ezer Ft)	Kis szakok támogatása (ezer Ft)
2013	123.800	0	123.800	207.347
2014	160.940	0	160.940	269.551
2015	160.940	0	160.940	283.700
2016	160.940	0	160.940	283.700
2017	160.940	0	160.940	276.500
2018	182.800	350.740	533.540	276.500
2019	42.900	482.750	525.650	276.500
2020	0	525.652	525.652	273.700

Forrás: Innovációs és Technológiai Minisztérium

A 2017. évben a nemzetiségi képzés támogatása 160.940.000 Ft-t volt. 2018-ban a támogatás kételeművé vált, egyrészt megmaradt a már évek óta biztosított fix összegű támogatás, amelynek mértéke 2018-ban 182.800.000 Ft, 2019-ben 42.900.000 Ft volt, másrészt új elemként jelent meg a nemzetiségi képzés kiegészítő támogatása, mely a 2018. évben 350.740.000 Ft, a 2019. évben 482.410.000 Ft többlettámogatást jelentett. A 2020. évben biztosított forrás mértéke a 2019. évi támogatással azonos nagyságrendben került folyósításra úgy, hogy a nemzetiségi képzések támogatásának két különálló eleme egyesítésre került. A nemzetiségi felsőfokú képzést folytató felsőoktatási intézmények megjelölve kapták a fenti forrásokat, ezeket csak a nemzetiségi képzés finanszírozására használhatták fel.

A felsőoktatási intézmények nemzetiségi képzést érintően szakirányú **továbbképzéseket** is indítottak (ld. 6. számú melléklet). Az alap- vagy mesterképzés önálló szakképzettséget adó szakirányai, mint második/további szakirányok szakirányú továbbképzésben voltak elvégezhetőek. A melléklet szerint, a nemzetiségi tanító- és óvodapedagógus képzésben a nemzetiségi szakirányokat a már tanítói, illetve óvodapedagógusi diplomával rendelkezők továbbképzésben is elvégezheték. A pedagógusképzési területhez tartozó szakirányú továbbképzések beszámíthatóak voltak a pedagógusok hétévenkénti kötelező továbbképzésébe. A **pedagógus továbbképzés**, feladatait tekintve a köznevelési feladatok körébe tartozik. Valamennyi nemzetiségi oktatással is rendelkező közösség számára biztosított volt a pedagógus-továbbképzés lehetősége, amelyből a 6. sz. mellékletben felsorolt akkreditált képzések által a felsőoktatási intézmények is részt vállaltak.

3.7. Nemzetközi felsőoktatási ösztöndíjak

A beszámolási időszakban is arra törekedett a felsőoktatásért felelős ágazat, hogy a kétoldalú tárcaközi egyezmények kínáljanak magyar ösztöndíj lehetőségeket anyaországi teljes idejű képzésre a magyarországi nemzetiségi fiatalok számára, biztosítsanak lehetőségeket részképzésekre és doktori képzésre, nyelvi-módszertani és szaknyelvi pedagógus-továbbképzésekre, a nemzetiségi gyermekek anyaországi programokon való részvételére, legyen lehetőség anyaországi lektorok, vendégtanárok fogadására, anyaországi tankönyvek és módszertani segédletek behozatalára. Kétoldalú kormányközi munkatervek továbbképzések megszervezését is biztosították.

A hazai nemzetiségi kulturális és oktatási lehetőségeit szolgáló felsőoktatási ösztöndíj az államközi források keretében

A kormányzat folyamatosan támogatja a hazai nemzetiségi kulturális, oktatási lehetőségeit, hogy az anyaországban felsőfokú továbbtanulást, kutatást, tanulmányutakat nyerjenek el és a nyelvszakos hallgatók nyári egyetemen vegyenek részt.

Horvátország

A két ország közötti tudományos és oktatási munkaterv alapján a horvát fél ösztöndíjakat ajánl fel teljes-, részképzésre és PhD-képzésre, nyári egyetemre és kutatásra, saját ösztöndíjával magyarországi horvát nemzetiségű fiatalokat fogad teljes, rész- és PhD képzésre.

14. sz. táblázat: *Horvátországi ösztöndíjak*

Ösztöndíjak Horvátországba	2018/2019		2019/2020	
	Pályázó	Nyertes	Pályázó	Nyertes
Teljes képzés	0	0	1	1
Részképzés	0	0	0	0
PhD tanulmányok	0	0	0	0
Rész PhD	0	0	0	0
Nyári egyetem	2	2	0	0
Tanulmányút	0	0	2	2

Forrás: Innovációs és Technológiai Minisztérium

Románia

A román-magyar tárcaközi megállapodás ösztöndíjazásról szóló 19. és 26. munkatervi pontjában foglaltak a beszámolási időszakra eső tanévek során alig valósultak meg. A nyári egyetem megrendezését a román fél felfüggesztette évekkal ezelőtt, a Román Oktatási Minisztérium sem fogadott román nemzetiségű fiatalokat képzésre; csak a korábban kezdett nemzetiségi hallgatók fejezhették be a tanulmányaikat Romániában és csak a kutatók és doktori képzésen résztvevők kiutazása megoldható azóta. A 2019/2020-as tanévben államközi ösztöndíjak keretében nem került meghirdetésre kiutazó pályázati lehetőség Romániába.

15. sz. táblázat: Romániai ösztöndíjak

Ösztöndíjak Romániába	2018/2019	
	Teljes képzés	0
Tanulmányút	6	6

Forrás: Innovációs és Technológiai Minisztérium

Szerbia

2018. február 9-én a magyar oktatásért felelős miniszter és szerb partnere aláírták a 2018-2020 évekre szóló oktatási, tudományos és kulturális munkatervet, amelyben a szerb fél évente 10 magyar hallgatónak ajánlott fel mesterszakos és doktori képzésre szóló ösztöndíjat bármely, érdeklődésre számot tartó területen, beleértve a művészeteket is. A beszámolási időszakig azonban még nem volt nyertes ösztöndíjasa a szerb fél által felajánlott ösztöndíjnak.

16. sz. táblázat: Szerbiai ösztöndíjak

Szerb hallgatók a Stipendium Hungaricum programban	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Kvóta	50	50	50
Jelentkezett hallgató	35	25	41
Jelölt hallgató	32	19	39
Nyertes ösztöndíjas	24	11	30
<i>Lemondás/Megszűnt</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>1</i>

Forrás: Innovációs és Technológiai Minisztérium

Szlovákia

Szlovákiába a beszámolási időszakban is oktatási, tudományos munkaterv alapján történt az ösztöndíjasok küldése és fogadása, valamint ez alapján volt biztosított a szlovákiai tanár-továbbképzés a Magyarországon működő szlovák tanítási nyelvű, illetve szlovák nyelvet oktató tanintézmények pedagógusai számára.

17. sz. táblázat: Szlovákiai ösztöndíjak

Ösztöndíjak Szlovákiába	2018/2019		2019/2020	
	Pályázó	Nyertes	Pályázó	Nyertes
Tanulmányút	1	1	4	4
Rész doktori	0	0	0	0
Nyári egyetem	0	0	0	0

Forrás: Innovációs és Technológiai Minisztérium

Szlovénia

A magyar-szlovén oktatási és kulturális együttműködéshez az 1992-ben aláírt tudományos, oktatási és kulturális egyezmény, valamint a végrehajtására kötött munkaterv biztosít keretet. Magyarországon az Eötvös Loránd Tudományegyetemen folyik szlovén nyelvoktatás. A hallgatók számára biztosított nyári nyelvi kurzusok népszerűek és a beszámolók alapján igen hatékonyak. A beszámolási időszakra eső tanévekben (2018/2019 és 2019/2020) azonban – pályázók híján – nem került megítélésre Szlovéniába irányuló ösztöndíj.

Ukrajna

A Magyarország Emberi Erőforrások Minisztériuma és Ukrajna Oktatási és Tudományügyi Minisztériuma között korábban aláírt Oktatási Csereprogram Megállapodás – amely alapján Ukrajna is részese a Stipendium Hungaricum ösztöndíjprogramnak – hatálya ugyan közvetlenül a beszámolási időszak előtt, 2018 végén lejárt, de diplomáciai úton 2021-ig meghosszabbításra került. A Megállapodás alapján évente 100 ukrán pályázó részesülhet Stipendium Hungaricum ösztöndíjban, az alábbi eloszlásban:

- alapképzés és mesterképzés: 40 fő, tudományterületek: bölcsészettudományok, társadalomtudomány, műszaki tudományok, orvos-és egészségtudományok;
- osztatlan mesterképzés: 20 fő, tudományterületek: műszaki tudományok és orvosi- és egészségtudományi terület;
- doktori képzés: 40 fő részére, az ukrán fél érdeklődésére számot tartó és szükségesnek minősülő területeken;

Az alapképzésben részt vevő hallgatók a magyar nyelven végzett alapképzés befejezése és sikeres felvételi vizsga után jogosultak folytatni mesterképzésen tanulmányaikat.

18. sz. táblázat: *Ukrajnai ösztöndíjak*

Ukrán hallgatók a Stipendium Hungaricum programban	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Kvóta	100	100	100
Jelentkezett hallgató	78	41	63
Jelölt hallgató	67	37	60
Nyertes ösztöndíjas	48	27	45

Forrás: Innovációs és Technológiai Minisztérium

Kétoldalú kormányközi munkatervek alapján szervezett továbbképzések

A kétoldalú kormányközi munkatervek alapján továbbképzések megszervezésére is volt lehetőség a beszámolási időszakban. A pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997 (XII. 22.) Korm. rendelet 8. § (4.) bekezdése előírja, hogy a továbbképzési jegyzék részeként közzé kell tenni a továbbképzésekben figyelembe vehető, a kétoldalú kormányközi munkatervek alapján szervezett továbbképzéseket. A Magyarország által kötött, illetve a korábban aláírt, jogfolytonos, hatályban lévő kétoldalú kormányközi oktatási, kulturális és tudományos együttműködési egyezmények, valamint az EMMI által aláírt tárcaközi megállapodások végrehajtására aláírt, meghatározott időszakokra szóló munkatervek,

együtműködési programok és jegyzőkönyvek alapján szervezett formában, Magyarországon, illetve a szerződő országban megvalósuló pedagógus-továbbképzések továbbképzésként elismerhetők. E továbbképzések Ausztria, Horvátország, Lengyelország, Németország¹³, Románia, Szlovákia, Szlovénia, és Ukrajna vonatkozásában érintik a hazai nemzetiségeket.

3.8. Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíj

A Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíjról szóló 4/2019. (VI. 13.) TNM rendelet (a továbbiakban: TNM rendelet) szerint az ösztöndíj célja támogatásban részesíteni a valamely nemzetiséghez tartozó, kiemelkedő képességű középiskolai tanulókat felsőoktatási intézményben történő továbbtanulásuk elősegítése érdekében. A Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíj mértéke a beszámolási időszak végén havonta 30.000 Ft volt, amely összeg a megállapítását követő szeptember 1. napját követő két tanítási évben kerül folyósításra.

A Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíjra meghívásos úton lehet pályázni a felhívásban szereplő magyarországi középiskoláknak. A pályázaton kizárólag azok a pályázati felhívásban szereplő nemzetiségi nevelést/oktatást folytató középfokú iskolák vehetnek részt, amelyek nemzetiségi anyanyelvű és nemzetiségi kétnyelvű középfokú oktatást, továbbá a nemzetiségi anyanyelvű, kétnyelvű gimnáziumi nevelés-oktatással nem rendelkező nemzetiségek esetében, nemzetiségi nyelvoktatást folytatnak.

A pályázat benyújtásának feltételei – mely egyben az elbírálás szempontjai is – a jó tanulmányi eredmény, a kiemelkedő nemzetiségi közösségi aktivitás megléte, valamint a szociális rászorultság. 2011-től a beszámolási időszak elejéig, a 2018/2019-es tanévig nemzetiségenként (iskolánként) egy tanuló, a 2019/2020-as tanévvel kezdődően – változatlan keretösszeg mellett – évfolyamonként két tanuló (összesen 34 fő) részesülhetett az ösztöndíjban.

A TNM rendeletben foglaltak alapján a beszámolási időszak végéig **összesen 205 tanuló** (ebből 86-an a beszámolási időszak során) részesült nemzetiségi tanulmányi ösztöndíjban.¹⁴ A nemzetiségpolitikai szakterület kettéválása miatt a roma diákok 2019-től a Roma Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíj keretében részesülhetnek támogatásban. A 2011. évi indulástól 2020-ig bezárólag több mint 200 millió Ft (ebből a beszámolási időszak során 62.400.000 Ft) értékű ösztöndíjjal járult hozzá a Kormány a tehetséges nemzetiségi tanulók felsőoktatási továbbtanulási terveinek megvalósításához, ezen keresztül pedig közvetett módon közösségük támogatásához.

¹³ Baden-Württemberg, Bajorország, Tübingia, Szászország és Magyarország vegyes bizottságainak munkaprogramjai, közös nyilatkozatok (*Gemeinsame Erklärung*) valamint a Magyar Köztársaság Kormánya és a Németországi Szövetségi Köztársaság Kormánya között 1994. március 1-jén létrejött kulturális együttműködési egyezmény alapján

¹⁴ 7 nemzetiség (horvát, német, román, szerb, szlovák, szlovén, valamint 2019-ig cigány/roma)

19. sz. táblázat: Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíj a beszámolási időszakban

Év	Ösztöndíjasok száma	Ösztöndíj (Ft)	Megjegyzés
2018/2019	18	21.600.000	Az ösztöndíj mértéke havi 60.000 Ft
2019/2020	34	20.400.000	Az ösztöndíj mértéke havi 30.000 Ft
2020/2021	34	20.400.000	
Összesen:	86	62.400.000	

Forrás: Miniszterelnökség

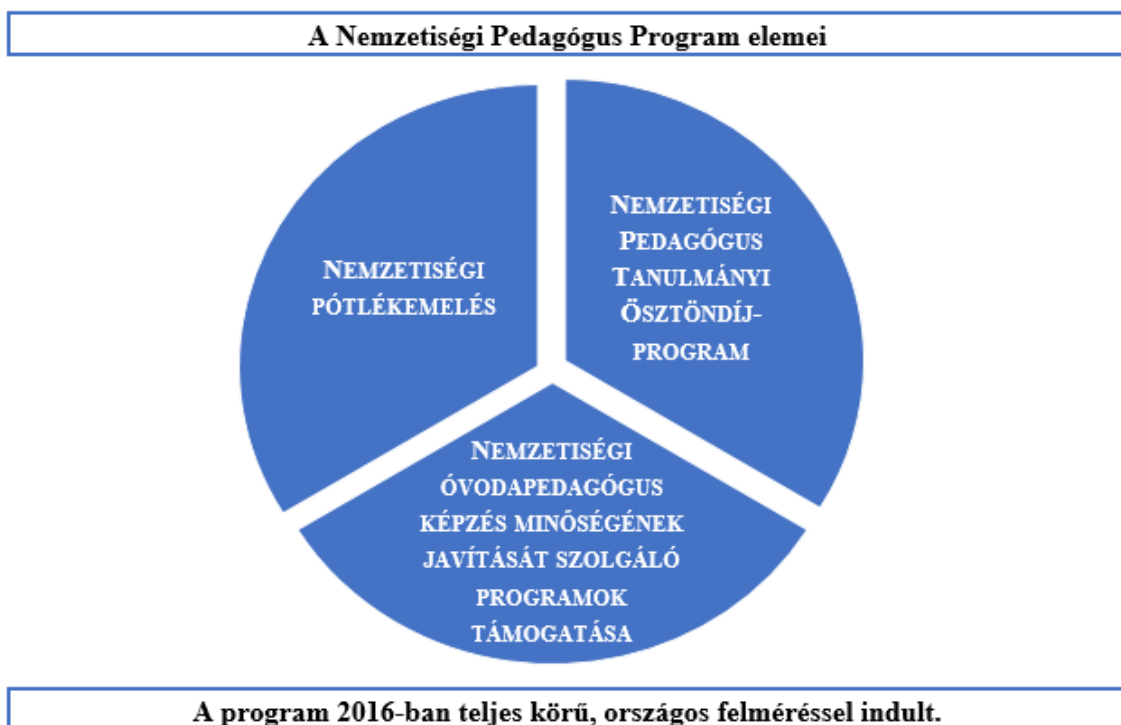
3.9. A Nemzetiségi Pedagógus Program

Abban, hogy a Magyarországon őshonos nemzetiségek megőrizzék és tovább is tudják adni nyelvüket és kultúrájukat, kiemelkedő szerepük van a nemzetiségi pedagógusoknak. A **Nemzetiségi Pedagógus Program** a nemzetiségi pedagógus pályát választó fiatalok számának és a nemzetiségi pedagógusképzés színvonalának az emelését, a nyelvi képzés hatékonyabbá tételét, továbbá a pályán lévő nemzetiségi pedagógusok megtartását és megbecsülésük javítását célozza. E program része a pályán lévő pedagógusok megtartását és ösztönzését szolgáló jelentős mértékű nemzetiségi pótlékemelés, a nemzetiségi pedagógusképzésben résztvevő hallgatók ösztöndíjazása és a nemzetiségi pedagógusképzés színvonalának növelését célzó pályázati támogatás. A nemzetiségi pedagógus program az alábbi elemekből áll:

- 1) Nemzetiségi pótlékemelés
- 2) Nemzetiségi Pedagógus Tanulmányi Ösztöndíjprogram
- 3) Nemzetiségi óvodapedagógus képzés minőségének javítását szolgáló programok támogatása

A komplex program keretében – még a beszámolási időszak előtt –, első lépésként 2016-ban átfogó vizsgálat mérte fel a helyzetet, az elérendő célokat, illetve határozta meg ennek alapján a szükséges feladatokat. A nemzetiségi óvodapedagógus hiány mértékének konkrét megismerésére teljes körű, országos felmérésre került sor a nemzetiségi óvodák területén. A felméréskor a Magyarországon élő 13 nemzetiségből 7 nemzetiségnek volt hivatalosan nemzetiségi óvodája (a horvát, német, roma, román, szerb, szlovák és szlovén nemzetiségnek), hat nemzetiségnek (bolgár, görög, lengyel, örmény, ruszin és ukrán) nem volt bejegyzett intézményként működő nemzetiségi óvodája. A hét magyarországi nemzetiség összesített nemzetiségi óvodapedagógus hiánya 2017 elején mintegy 550 fő volt. Az érintett nemzetiségek helyzete is sok vonatkozásban különbözött, annak függvényében, hogy milyen a területi elhelyezkedésük Magyarországon, milyen messze vannak az anyaországtól, mennyi az adott nemzetiség lélekszáma, és így tovább.

6. sz. ábra: A Nemzetiségi Pedagógus Program

Forrás: Miniszterelnökség

Nemzetiségi pótlékemelés

A program egyik eleme, amely a pályán lévő pedagógusok megtartását és ösztönzését szolgálja, a nemzetiségi nevelési-oktatási feladatot ellátó pedagógusok részére meghatározott **nemzetiségi pótlék** mértékének fokozatos emelése. A központi költségvetés kiegészítő támogatást biztosít a települési önkormányzatok által fenntartott óvodában foglalkoztatott, *a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény* köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet 16. § (6) bekezdése alapján nemzetiségi pótlékre jogosult pedagógusok nemzetiségi pótlékához és az ehhez kapcsolódó szociális hozzájárulási adóhoz.

A pótlék mértéke a 2018. évi 10%-ról (2019-ben a pótlékalap 30%-ára, majd) **2020-ra 40%-ra** emelkedett, amely mellett a pótlék differenciálásával az érintettek köre is kiterjesztésre került – a 40%-os pótlékemelés minden nemzetiségi pedagógust érint, nem csak a nemzetiségi óvodapedagógusokat, illetve differenciáltan minden, nemzetiségi oktatásban érintett pedagógus részesül benne.

Nemzetiségi Pedagógus Tanulmányi Ösztöndíjprogram

A Nemzetiségi Pedagógus Program keretén belül, a nemzetiségi pedagógushiány orvoslása érdekében kidolgozásra került a **Nemzetiségi Pedagógus Tanulmányi Ösztöndíjprogram**. Az ösztöndíj folyósítása a Magyarországi Németek Országos Önkormányzatának (a Magyarországi Német Pedagógiai és Módszertani Központ) közreműködésével valósul meg, akik 2019 februárjában, visszamenőleg 2018. szeptember 1-jei hatállyal a 2018/2019-es tanévre 84 első évfolyamos nemzetiségi óvodapedagógus hallgatóval kötöttek

ösztöndíjszerződést. A 2019/2020-as tanévre vonatkozóan már a nemzetiségi óvodapedagógusok első, második és harmadik évfolyamából, valamint a nemzetiségi tanító, tanár és szaktanár hallgatók első évfolyamából 317 fővel kötöttek nemzetiségi tanulmányi ösztöndíjszerződést. 2020-tól tovább bővült a program, így a 2020/2021-es tanévben az ösztöndíjrendszer az óvodapedagógusok után a nemzetiségi tanító, tanár és szaktanár hallgatók minden évfolyamára ki lett terjesztve, így a beszámolási időszak végén, a 2020/2021-es tanévben 410 fő szerződését kezelte a Magyarországi Német Pedagógiai és Módszertani Központ.

Az induláshoz szükséges 75 millió Ft támogatást követően, 2019-ben az ösztöndíj folytatására és kiterjesztésére (az évfolyamok kiterjesztése, illetve az óvodapedagógus mellett 2019 szeptemberétől a tanító, tanár, szaktanár szakos hallgatók részére is) 260 millió Ft támogatást biztosított az Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság (2019/2020. tanév). 2020-ban a tovább bővült programot 266,1 millió Ft (2020/2021. tanév), azaz a beszámolási időszak végéig összesen több mint 600 millió Ft támogatás segítette.

A hallgatók az első szemeszterben nappali szakokon 60.000 Ft, esti és levelező szakokon 40.000 Ft támogatást kaptak. A továbbiakban az ösztöndíj összege a tanulmányi eredmények alapján, nappali és esti/levelező hallgatók számára differenciáltan változott, 15.000–75.000 Ft/hó között. Az ösztöndíjhoz a hallgatónak vállalnia kell, hogy

- a tanulmányait eredményesen folytatja;
- nemzetiségi pedagógus végzettséget és szakképzettséget szerez;
- az oklevél megszerzését követően nemzetiségi köznevelési intézménnyel a végzettségének, szakképzettségének megfelelő foglalkoztatásra irányuló főállású közalkalmazotti jogviszonyt létesít legalább olyan időtartammal, ameddig részére az ösztöndíjat folyósították;
- tanulmányai alatt részt vesz a felsőoktatási intézménye által és a lakó/tartózkodási helyén szervezett nemzetiségi tartalmú programokon és képzéseken.

Az ösztöndíjas köteles a részére folyósított ösztöndíj teljes összegét – felmentéssel történő jogviszony megszűntetés esetén annak időarányos részét – a szerződés megszűnését követő 90 napon belül a támogató részére kamatostul visszafizetni, amennyiben a megadott időtartam alatt

- az ösztöndíjas nem vállalja a nemzetiségi pedagógus, szakképesítésnek megfelelő munkakörben történő alkalmazását,
- az ösztöndíjas nem vállalja a támogató által megjelölt köznevelési intézményi kör egyikében sem a munkavállalást,
- az ösztöndíjas foglalkoztatásra irányuló jogviszonya az ösztöndíjas általi felmondással/ az ösztöndíjas kérésére közös megegyezéssel/ a munkáltató által felmentéssel megszűnik.

Az alábbi táblázatok a Nemzetiségi Pedagógus Tanulmányi Ösztöndíjprogram résztvevői létszámait, adatait részletesen tartalmazzák a beszámolási időszak vonatkozásában:

20. sz. táblázat: A Nemzetiségi Pedagógus Tanulmányi Ösztöndíjprogram statisztikái

Nemzetiségi Pedagógus Tanulmányi Ösztöndíjprogram

Tanév	Ösztöndíjasok száma	Támogatási keretösszeg
2018/2019-ben	84 fő	75 millió Ft
2019/2020-ben	317 fő	260 millió Ft
2020/2021-ben	410 fő	266,1 millió Ft
	Összesen:	601,1 millió Ft

Nemzetiségi Pedagógus Tanulmányi Ösztöndíjprogram 2020/2021-es tanév				
Nemzetiség	Havi összeg (ösztöndíj)	Eloszlás	Ösztöndíjasok száma	Eloszlás
Cigány-roma	1.040.000 Ft	5%	25 fő	6%
Horvát	760.000 Ft	3%	14 fő	3%
Német	19.410.000 Ft	84%	334 fő	81%
Román	520.000 Ft	2%	12 fő	3%
Szerb	150.000 Ft	1%	2 fő	1%
Szlovák	950.000 Ft	4%	20 fő	5%
Szlovén	175.000 Ft	1%	3 fő	1%
Összesen:	23.005.000 Ft	100%	410 fő	100%

Forrás: Magyarországi Német Pedagógiai és Módszertani Központ, Miniszterelnökség

Nemzetiségi óvodapedagógus képzés minőségének javításának támogatása

Az Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság a beszámolási időszakban, 2019-ben összesen 100 millió Ft értékben segítette a nemzetiségi óvodapedagógus képzés fejlesztését. A célzott egyedi támogatásban 8 intézmény részesült: az Apor Vilmos Katolikus Főiskola (Vác), a Debreceni Egyetem, a Gál Ferenc Főiskola (Szarvas), az Eötvös József Főiskola (Baja), az Eötvös Loránd Tudományegyetem, a Pécsi Tudományegyetem, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem és a Soproni Egyetem.

4. A NEMZETISÉGI KÖZMŰVELŐDÉS, HAGYOMÁNYŐRZÉS, NEMZETISÉGI KULTÚRA

4.1. Nemzetiségi színjátszás, előadó-művészeti tevékenység

A nemzetiségi előadó-művészeti szervezetekről az *előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól* szóló 2008. évi XCIX. törvény (a továbbiakban: előadó-művészeti törvény) rendelkezik. Az előadó-művészeti törvény, preambuluma szerint, egyebek mellett a színház-, tánc- és zeneművészet sokszínűségének és értékeinek gyarapítása, az előadásoknak, koncerteknek a közönség széles rétegeihez való

eljuttatása, a hazai előadó-művészet nemzetközi jelenlétének elősegítése, a hazai nemzetiségek művészeti életének támogatása, valamint a kulturális jogok érvényesülése érdekében jött létre. Az előadó-művészeti törvény 1.§ (1) bekezdés g) pontja szerint a törvény célja, hogy elősegítse hazai nemzetiségek nyelvén születő alkotások létrejöttét és bemutatását. Az előadó-művészeti törvény 7. § (1) bekezdése alapján a költségvetési szervként vagy közhasznú szervezetként működő előadó-művészeti szervezetekről és az ágazati érdekegyeztetésben részt vevő előadó-művészeti szakmai érdek-képviselői szervezetekről a kijelölt szerv nyilvántartást vezet. E nyilvántartásban a (2) bekezdés bc) pontjában az előadó-művészeti szervezet működése szerinti típusmegjelöléseként szerepel a nemzetiségi színház megjelölés.

Az előadó-művészeti törvény Értelmező rendelkezések, 44. § 24. pontjának meghatározása szerint a **nemzetiségi színház** „az országos nemzetiségi önkormányzat nyilatkozatával elismert, nemzetiségi nyelven játszó színház vagy magyar nyelven játszó színház, melynek az adott nemzetiséghez kötődő alkotóközösségei által létrehozott előadásai alapvetően e nemzetiségi közösség anyanyelvű művelődési igényeinek kielégítését szolgálják és kötődnek a nemzetiségi közösség szocio-kulturális háttéréhez, hagyományaihoz”.

Nemzetiségi színházi támogatások a beszámolási időszakban

A hazai nemzetiségi színházak kétféle típusú és célú támogatásban részesülnek. Egyrészt, a nemzetiségi színházak támogatási lehetőségeit – a teljes előadó-művészeti szférán belül – az *előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló 2008. évi XCIX. törvény* szabályozza. A törvény alapján a minősítéssel nem rendelkező színház- és táncművészeti előadó-művészeti szervezetek **pályázati úton** nyerhetnek támogatást.

Az EMMI Kultúráért Felelős Államtitkársága a magyarországi nemzetiségi színházakat – az előadó-művészeti területen belül elfoglalt speciális helyzetükre figyelemmel – az előadó-művészeti szervezetekre vonatkozó **működési célú** pályázati konstrukcióban önálló, zárt pályázói csoportként határozza meg és különíti el, annak érdekében, hogy – szakmai teljesítményük mellett – társadalmi szerepvállalásuk alapján kerüljenek elbírálásra. Ennek köszönhető, hogy e nemzetiségi színházakat – ugyanazon speciális (köz)feladatot ellátó szervezetekként – egymással állítja rangsorba a pályázatuk, és nem színházszakmai szempontok alapján. A pályázók köre a Pest Megyei Kormányhivatal Oktatási és Kulturális Osztály által vezetett hatósági nyilvántartásban¹⁵ szereplő előadó-művészeti szervezetekre terjed ki.

Az EMMI támogatásán kívül – az elmúlt évek gyakorlatához hasonlóan – a nemzetiségi színházak közül többen a Miniszterelnökség nemzetiségpolitikai szakterületétől is részesültek **egyedi** támogatásokban, szakmai programjuk megvalósítása és eszközbeszerzések céljából. A beszámolási időszak második éve rendkívüli volt e szempontból is: 2020-ban – mivel a koronavírus járványhelyzet miatt zárva voltak – kivételesen nem kaptak egyedi támogatást a nemzetiségi színházak.

¹⁵ Elérhetősége: <https://www.kormanyhivatal.hu/hu/pest/szervezeti-egyseg-elerhetosegei/hatosagi-foosztaly/oktatasi-es-kulturalis-osztaly>

Fentiek alapján kijelenthető, hogy a hazai nemzetiségi színházak támogatása megnyugtató módon, megfelelő szakmai és szakmapolitikai koncepció mentén történik. A nemzetiségi színházak pályázói köre viszonylag állandó, támogatásuk – kiegészítve egyéb támogatásokkal – a beszámolási időszak éveiben a következők szerint alakult:

21. sz. táblázat:

Pályázatos (EMMI) és egyedi (Miniszterelnökség) nemzetiségi színházi támogatások

Nemzetiség	Színház	2019 működési ¹⁶	2019 egyedi ¹⁷	2020 működési
horvát	Pécsi Horvát Színház	23 millió Ft	41 millió Ft	22 millió Ft
szerb	„Magyarországi Szerb Színház” Nonprofit Közhasznú Kft.	18,5 millió Ft	21 millió Ft	22 millió Ft
német	Magyarországi Német Színház	–	19 millió Ft	–
szlovák	Cervinus Teátrum Művészeti Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	25 millió Ft	20 millió Ft	22 millió Ft
bolgár	Alternatív Művészeti Alapítvány	6 millió Ft	5 millió Ft	6 millió Ft
szlovák	Vertigo Szlovák Színház	2 millió Ft	4 millió Ft	–
örmény	Artashat Örmény Nemzetiségi Színház	–	–	2 millió Ft
	Összesen:	74,5 millió Ft	110 millió Ft	74 millió Ft

Forrás: Miniszterelnökség

Megjegyzés: 2020-ban – mivel a koronavírus járványhelyzet miatt zárva voltak – nem kaptak a Miniszterelnökség nemzetiségi szakterületétől egyedi támogatást a nemzetiségi színházak

Mindezen kívül a Miniszterelnökség nemzetiségpolitikai szakterülete **egyéb egyedi** támogatásokat is nyújt a nemzetiségi színházak részére. A JELEN/LÉT Nemzetiségi Színházi Fesztivál 2019-ben, majd 2020-ban is 10-10 millió Ft támogatásban részesült a szakterülettől. (A fesztiválról részletesen szólunk a következő alpontban.) Ami az EMMI egyedi támogatásait illeti, a 2019. évtől a Kormány bevezette az előadó-művészeti szféra költségvetési előirányzaton keresztül közvetlen támogatásának rendszerét. A beszámolási időszakban az EMMI – az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő lebonyolításával – egyedi támogatási igények bejelentését tette lehetővé „Előadó-művészeti szervezetek többlettámogatása” címmel. 2019-ben és 2020-ban az alábbi nemzetiségi színházak jutottak jelentős támogatáshoz a fenti keretből:

22. sz. táblázat: Nemzetiségi színházak egyedi támogatásai (EMMI)

Nemz.	Nemzetiségi színház	Előadó-művészeti szervezetek többlettámogatása		Összesen
		2019	2020	
horvát	Pécsi Horvát Színház Nonprofit Kft.	40.000.000 Ft	32.000.000 Ft	72.000.000 Ft

¹⁶ Működési támogatások: pályázat keretében megítélt támogatások az EMMI Kultúráért Felelős Államtitkárságtól

¹⁷ Egyedi támogatások: szakmai program támogatása a Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárságtól

szerb	Magyarországi Szerb Színház Nonprofit Közhasznú Kft.	30.360.000 Ft	10.000.000 Ft	40.360.000 Ft
német	Magyarországi Német Színház	5.000.000 Ft	7.000.000 Ft	12.000.000 Ft
szlovák	Cervinus Teátrum Művészeti Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft.	55.700.000 Ft	101.000.000 Ft	156.700.000 Ft
örmény	Artashat Örmény Nemzetiségi Színház Kulturális Egyesület	–	9.000.000 Ft	9.000.000 Ft
Összesen:		131.060.000 Ft	159.000.000 Ft	290.060.000 Ft

Forrás: EMMI

Egyéb szakmai aktivitás

A **Magyarországi Nemzetiségi Színházi Szövetség Egyesület** 2010-ben a magyarországi nemzetiségi színjátszás érdekképviselői szervezeteként jött létre tizenhárom alapító taggal, akik együttes erővel képviselik a hazai roma, örmény, német, szlovák, ukrán, görög és szerb nemzetiségi színjátszást. A szövetség feladatai közül a színházi értékek védelme, az oktatási struktúrán belüli tömegbázis fejlesztése kiemelten fontos szerepet tölt be. A Magyarországi Nemzetiségi Színházi Szövetség folyamatos tevékenységet fejt ki a magyarországi nemzetiségi színjátszás és színházi élet törvényi szintű szabályozása érdekében. Arra törekszik, hogy a magyarországi nemzetiségi színjátszás területén működő szakmai szervezetek tevékenységét koordinálja, továbbá állandó és nyitott szakmai kapcsolatot alakítson ki a magyar és nemzetközi színházi szakmával. Az egyesület irányításával és részvételével kerül megrendezésre a Nemzetiségi Színházi Találkozó. Javaslatot tehet művészeti díjak adományozására.

Minden évben megrendezésre kerül a **JELEN/LÉT Nemzetiségi Színházi Fesztivál**, amely lehetőséget nyújt a nemzetiségi színházak országos seregszemléjére. 2018-tól a helyszínt a Nemzeti Színház biztosítja a fesztiválnak. A rendezvény célja, hogy ösztönözze, támogassa és fejlessze a magyarországi nemzetiségek anyanyelvű színjátszását, elősegítse kapcsolataik építését: egymás között, a magyar színházi szakmával és nemzetközi téren is. A JELEN/LÉT Fesztivál egyben lehetőséget nyújt arra, hogy a nemzetiségi színjátszás a “saját” nemzetiségi közönségen túl a nagyobb nyilvánosság előtt is bemutatkozzon, elfogadottá váljon.

Az első Magyarországi Nemzetiségi Színházi Fesztivált a Nemzeti Színház rendezte meg Ablonczy László igazgatása alatt 1993-ban. A Várszínházban játszott a Pécsi Horvát Színház, a szekszárdi Deutsche Bühne, a Cinka Panna Cigány Színház és Hadzsikosztova Gabriella a későbbi bolgár Malko Teatro megalapítója. A Nemzeti Színház nagytermében a Magyarországi Szerb Színház játszott. Hosszabb kihagyás után a fesztivál már az előző beszámolási időszak során (2018-ban) újraindult és a beszámolási időszak mindkét évében 10 millió Ft támogatásban részesült az Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárságtól.

4.2. Könyvtári szakterület

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény (a továbbiakban: kulturális törvény) értelmében a muzeális intézmények,

könyvtárak és közművelődési intézmények kulturális alapellátás keretében központi költségvetési források felhasználásával biztosítják a tárgyi és szellemi örökség hozzáférhetővé tételét, és más kulturális közszolgáltatásokat a társadalom egésze számára. A kulturális alapellátás rendszere ezáltal hozzájárul a nemzeti és nemzetiségi identitás megerősödéséhez, a társadalmi fejlődés és a kultúra jóléti hatásainak kiteljesedéséhez.

A magyar kulturális igazgatás egyik kiemelt célja – egyebek mellett – a nemzetiségi kulturális hagyományok őrzése, a kulturális alapellátás bővítése, a nemzetiségeknek nyújtott szolgáltatások bővítése, fejlesztése. A kulturális törvény, valamint a nemzetiségi törvény ennek megfelelően a nemzetiségi önkormányzatok számára széles körű jogokat biztosít, lehetőséget adva, hogy könyvtárat, levéltárat, múzeumot és más közgyűjteményt alapítsanak és tartsanak fenn. 2020-ban sor került a kulturális törvény kiegészítésére, amely értelmében megkezdődött a magyar vonatkozású, hungarikumnak minősülő webtartalmak archiválása, köztük a nemzetiségeket érintő tartalmakkal.

Könyvtári szolgáltatások a nemzetiségek számára

A nyilvános könyvtárak a kultúrához való egyenlő és közvetlen hozzáférés érdekében a nemzetiségi társadalmi csoportok részére is nyújtanak kulturális szolgáltatásokat. A hazai rendelkezések értelmében a települések könyvtári ellátását a helyi önkormányzat biztosítja, akár saját nyilvános könyvtár fenntartásával, vagy a megyei hatókörű városi könyvtárral kötött megállapodás révén a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer működéséről szóló 39/2013. EMMI rendelet (a továbbiakban: EMMI rendelet) szerinti szolgáltató rendszeren keresztül.

A nyilvános könyvtári feladatok ellátása magában foglalja a különböző könyvtári dokumentumok, köztük a nemzetiségi, idegennyelvű könyvtári dokumentumokhoz való hozzáférést, illetve a nemzetiségekhez tartozókat érintő információkat a kistélepülési önkormányzat honlapján kell biztosítani. Az EMMI rendelet 1. § (4) bekezdése értelmében a kulturális sokszínűséget biztosítandó, a megyei hatókörű városi könyvtár szolgáltatásait a nemzetiségi önkormányzat is igénybe veheti. A nemzetiségek könyvtári ellátása a megyei hatókörű városi könyvtárak kulturális törvény 66. § c) pont szerinti feladata, miszerint a megyei hatókörű városi könyvtár végzi és szervezi a megye nemzetiséghez tartozó lakosainak könyvtári ellátását.

Az Országos Idegennyelvű Könyvtár

A nemzetiségek anyanyelvű könyvtári ellátásának feladatát a nemzetiségi törvény 41. § (1) – (2) bekezdései rögzítik, amely szerint ezt a feladatot az Országos Idegennyelvű Könyvtár (a továbbiakban: OIK) koordinálja. A szolgáltatásokat az **OIK**, a megyei hatókörű városi könyvtárak és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár nyilvános könyvtári rendszeren keresztül biztosítja. Azokon a településeken, ahol nincs települési önkormányzat által fenntartott települési könyvtár, a nemzetiségi lakosság részére az anyanyelvű könyvtári ellátást az ágazati törvényben meghatározottak szerint biztosított.

Az országos múzeum, az országos szakmúzeum, a nemzeti könyvtár, az országos szakkönyvtár és az állami egyetem könyvtárának kiemelt feladatairól szóló 30/2014. EMMI rendelet a nemzeti könyvtár kiemelt feladataként határozza meg (8. § 17. pont) azt, hogy együttműködik a nemzetiségek anyanyelvű könyvtári ellátását koordináló országos szakkönyvtárral, az OIK-kal. Ebben a környezetben biztosított a nemzetiséghez tartozók

könyvtári ellátása, és megvalósul a könyvtárak szoros együttműködése a feladat színvonalas teljesítése érdekében.

A könyvtár országos feladata a 13 hivatalosan elismert nemzetiség államilag finanszírozott **dokumentum-ellátásának** irányítása. A nemzetiségi dokumentum-ellátásban részt vesz 19 megyei könyvtár és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár. Ennek keretében ajánlójegyzékeket készít az anyaországok és a hazai könyvpiac kínálata alapján, a partnerek által megrendelt dokumentumokat beszerzi és nyilvántartja. Az állam éves támogatása 2000 óta – így a beszámolási időszakban is – az országos gyűjteményfejlesztésre 6 millió Ft. Ebből az összegből 2019-ben 2.186.403 Ft-ot, 2020-ban 2.123.908 Ft-ot az OIK nemzetiségi gyűjteményének gyarapítására, a magyarországi nemzetiségek legfrissebb hazai és anyaországi szépirodalmi kiadványainak, és a róluk szóló szakirodalmi munkák beszerzésére fordított.¹⁸

Az OIK, mint országos nemzetiségi szakkönyvtár a könyvtárközi kölcsönzés segítségével biztosította a beszerzett dokumentumok hozzáférhetőségét. A 19 megyei könyvtár és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár részére mind a 13 nemzetiségi nyelvterület hazai és anyaországi kiadványaiból készült ajánlójegyzék. A partnerkönyvtárak számára összesen 897 címből álló ajánlólista készült, nyelvek szerinti bontásban, amelyből mind a 20 partnerkönyvtár rendelt 844 db-ot 3.615.315 Ft értékben.

Az OIK egy reprezentatív **nemzetiségi gyűjteménnyel** rendelkezett a beszámolási időszakban is, amely magába foglalta az összes hazai nemzetiség szépirodalmát, szakirodalmát, zenéjét. Az állományában lévő nemzetiségi dokumentumok száma 85.150 db volt¹⁹ (2020. december 31-i adat). Ezt kiegészítette a vonatkozó magyar és angol nyelvű szakirodalom. Az egyes nyelvek dokumentumainak száma között eltérések voltak megfigyelhetők, összhangban a közösségek nagyságával, a nyelvek státuszával (pl. a német nyelv nemzetközi nyelv, a ruszin anyaország nélküli nemzetiségi nyelv), a hazai és anyaországi könyvpiaccon fellelhető dokumentumok mennyiségével, a dokumentumok árával, illetve a beszerzésre fordítható összeggel. (Az adatok értelmezésekor fontos tényező, hogy a könyvtári állomány a gyarapítás-apsztás, ritkábban a használók általi elvesztések következtében folyamatosan változik.)

23. sz. táblázat: *Nemzetiségi dokumentumok száma*

Nemzetiség	2019-ben (db)	2020-ban (db)	Változás
bolgár nyelvű dokumentumok száma (db)	3 377	3 471	+3%
görög nyelvű dokumentumok száma (db)	1 227	1 304	+6%
horvát nyelvű dokumentumok száma (db)	3 036	3 112	+2%
lengyel nyelvű dokumentumok száma (db)	9 560	9 750	+2%

¹⁸ Ebből 2020-ban 30 db roma nyelvű vagy témájú dokumentum volt, összesen 131.138 Ft értékben. 2019-ben a nemzetiségi dokumentum ellátás keretében 1 dokumentum beszerzése történt meg, mivel az évben kevés volt a piacon elérhető releváns dokumentumok száma, és ezek beérkeztek az OIK-ba kötelezpéldányként, illetve a partnerek adományként.

¹⁹ Az adat 13 nemzetiségre vonatkozik.

német nyelvű dokumentumok száma (db)	45 708	46 556	+2%
örmény nyelvű dokumentumok száma (db)	89	110	+24%
román nyelvű dokumentumok száma (db)	5 735	5 820	+1%
ruszin nyelvű dokumentumok száma (db)	81	97	+20%
szerb nyelvű dokumentumok száma (db)	3 795	3 978	+5%
szlovák nyelvű dokumentumok száma (db)	5 544	5 643	+2%
szlovén nyelvű dokumentumok száma (db)	1 474	1 504	+2%
ukrán nyelvű dokumentumok száma (db)	3 557	3 645	+2%

Forrás: EMMI

A könyvtárban rendszerezetten, egységes formátumban, lehetőség szerint a digitális változat mellett a papírváltozatot is megőrizve voltak találhatóak a hazai kiadású nemzetiségi folyóiratok, illetve tanulmánykötetek. A teljességre törekvő nemzetiségi digitális gyűjtemény, mely az OIK digitális könyvtárán keresztül bárki számára elérhető volt, hozzájárult a hazai nemzetiségek emlékezetének és a nemzetiségekkel kapcsolatos események hosszú távú megőrzéséhez, dokumentálásához.

Az **anyanyelvű tájékozódást** segítette, hogy az OIK nemzetiségi alportállal rendelkezett, ahol a könyvtárral kapcsolatos információk minden hazai nemzetiség nyelvén elérhetőek voltak. Folyamatosan közzétette a nemzetiségi könyvújdonságokat, híreket, programokat. A könyvtár munkatársai a beszámolási időszakban kilenc nemzetiségi nyelven nyújtottak tájékoztatást, segítséget az érdeklődőknek e-mailen, telefonon és személyesen. Az OIK arra törekedett, hogy a nemzetiségi területen dolgozó munkatársak a nemzetiségi közösségek tagjai közül kerüljenek ki. Ahol ez nem volt kivitelezhető, ott fontos volt, hogy a nyelvterületet gondozó munkatárs jól ismerje az adott nyelvet, kultúrát és a nemzetiségi közösséget.

A nemzetiségek **kulturális és tudományos** életét konferenciák, könyvbemutatók, irodalmi és zenei programok szervezésével támogatta az OIK, amelyeket nemzetiségi kulturális szervezetekkel, önkormányzatokkal együttműködve szervezett meg. Megfigyelhető volt, hogy a könyvtár nemzetiségi rendezvényei iránt általában fokozott volt az érdeklődés, az érintett nemzetiségi közösségek tagjai, a média képviselői nagy számban jelentek meg a programokon. A világjárvány miatt azonban sajnos több nemzetiségi kulturális program elmaradt. A nemzetiségek kulturális és tudományos életét támogató programok az alábbiak voltak a beszámolási időszakban:

24. sz. táblázat: Nemzetiségek kulturális és tudományos életét támogató OIK programok

Időpont	Program
2019.01.14.	Olexandr „SASHA” Hembik grafikus, illusztrátor és festőművész kiállításának megnyitója
2019.01.15.	Író-olvasó találkozó Vaszil Skljar-ral. Partner: Ukrán Hagyományok Háza
2019.04.08-30.	A magyarországi görögség emlékezetének őrzői – Kiállítás. Válogatás Raptisz Jannisz és Vlahosz Haralambosz gyűjteményéből. Partner: Újpesti Görög Nemzetiségi Önkormányzat

2019.04.17.	Zsilák Mária Igaz történetre figyelmeztetek... (az Izing család írásbeli hagyatéka) c. kötetének bemutatója. Partner: Magyarországi Szlovákok Könyvtára és Dokumentációs Központja
2019.05.16.	Olesz Volja „Hóvihar” című könyvének bemutatója. Partner: Magyarországi Ukrán Kulturális Egyesület, Ukrajna Magyarországi Nagykövetsége, Ferencvárosi Ukrán Nemzetiségi Önkormányzat
2019.06.01.	Manos Loizos művei a Romiosyni kórus előadásában. Partner: Józsefvárosi Görög Önkormányzat
2019.09.18.	Író-olvasó találkozó Sashko Dermansky gyermekkönyv íróval, Partner: Ukrán Hagyományok Háza
2019.09.25.	Mila Haugová: Magenta c. versének magyarra fordítása az OIK Műfordítás pályázatának keretében. Partner: Országos Szlovák Önkormányzat, Magyarországi Szlovákok Szövetsége Közhasznú Alapítvány, Belváros-Lipótváros Szlovák Önkormányzat, Magyar Fordítóház Alapítvány, Cédrus Művészeti Alapítvány, Könyv(tár) Támasz Egyesület, Libro-Trade Kft., Suweco
2019.09.26.	Töviskoszorú Danilo Kišnek – a könyv magyar nyelvű változatának bemutatója. Partner: Magyarországi Szerb Kulturális és Dokumentációs Központ
2019.10.04.	Az utazás – görög irodalmi est. Partner: Manolisz Glezosz Iskola, II. kerületi Görög Nemzetiségi Önkormányzat
2019.10.25.	Udvari István emlékkonferencia. Partner: Udvari István Magyarországi Ruszinok Könyvtára
2020.02.19.	A „Válogatás a magyarországi nemzetiségek néprajzi kötetéből 2019” c. kiadványsorozat 9. kötetének a bemutatója. Partner: Magyar Néprajzi Társaság Nemzetiségi Szakosztálya
2020.02.25.	A „XXI. századi ukrán gyermekmesék” című könyv bemutatója. Partnerek: Magyarországi Ukrán Kulturális Egyesület, Fővárosi Ukrán Nemzetiségi Önkormányzat, Budapesti „Ridna Skola”
2020.03.04.	A görögkatolikus vallás megtartó ereje a ruszinság múltjában és jelenében. Partner: Udvari István Magyarországi Ruszinok Könyvtára
2020.03.10.	Méhkeréki gyökerű gyógyítók. Egy rendhagyó kutatás egy különleges faluról. Könyvbemutató és kutatási beszámoló.
2020.09.11.	Vaszil Ploszkina: „Amikor a nap nyugaton kel fel” ukrán könyvbemutató.
2020.09.25.	„Isteni rendelés szerint itt csak a csillagok ragyognak”. Kiállítás a Romano Instituto képzőművészeti kincseiből
2020.10.29.	Ruszin könyvbemutató. Bemutatásra került: Ruszin kiadványok Magyarországon (katalógus), Ruszin Hírlap (FRNÖ kiadványa), Ortutay Mária: A szeretet ereje (Írások, interjúk, elmélkedések), Kovács Sándor: Kárpátaljai fatemplomok bemutatása vetítéssel. Támogatók: III., VI., VIII. kerületi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzatok.

Forrás: EMMI

4.3. Levéltári szakterület

Jogsabályi előírások teljesítése esetén lehetőség van arra, hogy a nemzetiségi önkormányzatok közlevéltárat alapítsanak. A nemzetiségi önkormányzat, mint egyéb közfeladatot ellátó szerv, az általa keletkeztetett 15 évnél régebbi maradandó értékű köziratainak megőrzésére a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény (továbbiakban: levéltári törvény) szerinti közlevéltár létesítésére jogosult. Erre irányuló szándék esetén ugyanakkor az alapító a levéltári törvény 15. §-ának (2)

bekezdésében foglalt – a levéltár működését meghatározó – feltételek teljesüléséről köteles gondoskodni. Az országos nemzetiségi önkormányzatnak tehát vállalnia kell legalább egy felsőfokú végzettségű, levéltárosi ismeretekkel rendelkező munkatárs alkalmazását, valamint az iratok megfelelő őrzését és kutathatóságát biztosító feltételek (zárható, az iratvédelmi szempontoknak megfelelő levéltári raktár kialakítása, savmentes irattároló dobozok vásárlása, kutatóterem működtetése) határidőre történő megteremtését.

Nemzetiségi önkormányzati levéltár alapítására irányuló kérelem az emberi erőforrások miniszteréhez nem érkezett a beszámolási időszakban sem. Az önkormányzatok által keletkeztetett 15 évnél régebbi, maradandó értékű iratok mennyisége alig haladta meg a pár iratfolyómétert, amelyre levéltárat alapítani nem lett volna indokolt. A levéltári törvény 17. § (1a) bekezdés e) pontja alapján a Magyar Nemzeti Levéltár illetékességébe tartozik a nemzetiségi önkormányzatok testülete, hivatala és intézménye levéltári anyaga, amelyek iratkezelési és selejtezési rendjét a Magyar Nemzeti Levéltár ellenőrzi, és amelyek levéltári anyagát átveszi. A nemzetiségek országos önkormányzataihoz kapcsolódtak a következő háttérintézmények:

- Bolgár Kulturális, Információs és Dokumentációs Központ,
- Bolgár Kutatóintézet,
- Magyarországi Lengyel Múzeuma és Levéltára,
- Lengyel Közművelődési Központ,
- Örmény Kulturális, Dokumentációs és Információs Központ,
- URARTU Örmény Színház,
- Szerb Intézet,
- Magyarországi Szerb Színház,
- Magyarországi Szerb Kulturális és Dokumentációs Központ,
- Magyarországi Szlovákok Kulturális Intézete,
- Magyarországi Szlovákok Könyvtára és Dokumentációs Központja,
- Országos Szlovák Önkormányzat Pedagógiai Módszertani Központja,
- Magyarországi Ukrán Kulturális és Dokumentációs Központ,
- Magyarországi Görög Színház,
- Magyarországi Horvátok Kulturális, Képzési és Szabadidő Központja,
- Magyarországi Horvátok Keresztény Gyűjteménye,
- Magyarországi Horvátok Tudományos Intézete,
- Magyarországi Német Kulturális és Információs Központ és Könyvtár,
- Magyarországi Ruszinok Könyvtára,
- Magyarországi Románok Országos Önkormányzata Dokumentációs és Információs Központja.

A COVID-19 járvány miatt a 2020. évben iratkezelés ellenőrzés nem volt az országos nemzetiségi önkormányzatoknál, de a 2019. évben tartott iratkezelés ellenőrzések tapasztalatai alapján az országos nemzetiségi önkormányzatok is lassan elkezdtek áttérni az elektronikus iktatásra, valamint az önkormányzatok, hivatalok és háttérintézmények maradandó értékű iratanyagai – mind a működésükre, mind a tevékenységükre vonatkozóan – rendezetten és a levéltári szempontok maradéktalan érvényesülésével, megfelelő módon kerültek tárolásra. A nemzetiségi törvény X. fejezetének 146. §-a értelmében a nemzetiségi önkormányzatok és a települési önkormányzatok egy hierarchiai szinten állnak, így a törvényességi felügyeletet a területileg illetékes hatóság (kormányhivatal) látja el.

4.4. Közművelődési szakterület

A közművelődési szakterületnek a beszámolási időszakra vonatkozó és a nemzetiségekhez kapcsolódó támogatásait az alábbi táblázat foglalja össze:

25. sz. táblázat: A közművelődési szakterület nemzetiségi vonatkozású támogatásai

Támogatott szervezet	Támogatott program	Támogatás összege (Ft)
Szarvasi Gazdák Nemzetiségi Hagyományőrző Egyesület	XXII. Kárpát-medencei Nemzetiségi Napok	2.000.000
Komlói Fekete Láng Érdekvédelmi Egyesület	Komlói Fekete Láng Folklor Fesztivál	2.000.000
Szarvasi Gazdák Nemzetiségi Hagyományőrző Egyesület	XXIII. Kárpát-medencei Nemzetiségi Napok – Aratónap programjainak megvalósítása	1.000.000
Ráckeve Város Önkormányzata	Országos nemzetiségi gasztronómiai és kulturális fesztivál	3.000.000
Összesen:		8.000.000

Forrás: EMMI

4.5. Múzeumi szakterület

A magyarországi nemzetiségek tárgyi emlékeinek gyűjtésével a Néprajzi Múzeum, a Szabadtéri Néprajzi Múzeum, számos egyházi gyűjtemény, valamint a megyei hatókörű városi múzeumok és a települési fenntartású muzeális intézmények egyaránt foglalkoznak.

A szentendrei **Szabadtéri Néprajzi Múzeum** különböző tájegységeiben a német, horvát, szlovák, ruszin, görög épületek, tárgyak, dokumentumok is megtalálhatóak. Múzeumpedagógiai foglalkozásaikban (pl. Maria és Julis: „... és mindent ott kellett hagyni”, Házról házra) is megjelentek a nemzetiségek, valamint a beszámolási időszakban is évente többször nemzetiségi folklór programokra került sor. A múzeum által meghirdetett tematikus év keretében 2020-ban a Határtalan Skanzen programjai között került bemutatásra a különböző nemzetiségek textilkultúrája, valamint konyhája. Más skanzenek az országban további nemzetiségek tárgyi kultúrájára is kiterjesztették a gyűjtőkörüket.

Gazdag szakrális anyaggal rendelkezik a miskolci Magyar Ortodox Egyházi Múzeum, a szentendrei Szerb Egyházi Múzeum és a kecskeméti Görög Ortodox Egyházművészeti Gyűjtemény.

A Budai Szerb Ortodox Egyházmegye fenntartásában működő szentendrei **Szerb Egyházi Múzeum** épületegyüttesét 2018-2019-ben 465 millió Ft-os kormányzati támogatásból újították fel. Az épület és az új állandó kiállítás ünnepélyes átadására 2019. május 25-én került sor magyar és szerb egyházi és világi előljárók részvételével.

Az Országos Szlovák Önkormányzat tervei között szerepel a **Magyarországi Szlovákok Múzeuma** nemzetiségi önkormányzati költségvetési szervként történő alapítása. Az önálló múzeumot a pesti egykori szlovák ajkú evangélikus gyülekezet Rákóczi úti templomában kívánják létrehozni, amelyet Közgyűlésük országos jelentőségű Magyarországi Szlovák Emlékhellyé nyilvánított. Az ingatlan megvásárlásához az 1542/2020. (VIII. 17.) kormányhatározat értelmében a Magyar Kormány 765.429.000 Ft-ot biztosított. A Magyar Kormány és a Szlovák Köztársaság megállapodásban vállalta, hogy a költségeket közösen,

azonos arányban viselik. Az épület felújítását követően kezdődhet meg a muzeális intézmény kialakítása. A projekt részletesen bemutatásra kerül a következő beszámolási időszakban.

Nemzetiségi bázisintézmények

A kulturális törvény 37/A. § (8) bekezdése alapján a nemzetiségi bázisintézmény olyan muzeális intézmény, amelynek alapfeladatai körében szerepel a nemzetiségi feladatellátás, vagy amelynek állományában nemzetiségi nyelvű vagy nemzetiségre vonatkozó kulturális javak huszonöt százalékot elérő arányban találhatóak. A kultúráért felelős miniszter a működési engedély kiadására irányuló eljárás során – erre irányuló külön kérelem esetén – minősítheti nemzetiségi bázisintézménnyé a muzeális intézményt.

A 2013. január 1-jén hatályba lépő törvénymódosítás óta öt önkormányzat kezdeményezte, hogy az általa fenntartott muzeális intézményt a miniszter nemzetiségi bázisintézménnyé minősítse (szentgotthárdi Pável Ágoston Helytörténeti és Szlovén Nemzetiségi Gyűjtemény, tatai Német Nemzetiségi Kiállítás, mohácsi Kanizsai Dorottya Múzeum, bajai Türr István Múzeum, Himesháza Német Nemzetiségi Tájház – Heimatmuseum Nimmesch).

A kulturális törvény 2017-es módosítása óta rögzíti, hogy a nemzetiségi bázisintézmény címmel rendelkező muzeális intézmény közművelődési programjaiban és állandó kiállításában a nemzetiségi kultúrát hangsúlyosan mutatja be a fenti szempontok alapján.

Baja, Türr István Múzeum

A Türr István Múzeum a gyűjtőterületén élő sváb (német), bunyevác-horvát és szerb nemzetiségekre vonatkozóan működik nemzetiségi bázisintézményként. A múzeumban közel 30 éves múltat tekint vissza a Duna-Tisza közti nemzetközi néprajzi **nemzetiségkutató konferencia**. A Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Nemzetiségi Alapítványa 1991. április 27-én rendezte az első szimpóziumot Baján, a két évente megrendezésre kerülő tanácskozások előadásai a Kiskunlacháza-Cegléd-Szolnok vonaltól Újvidékig húzódó táj nemzetiségeiről, néprajzi csoportjairól szólnak. A magyarországi kutatók a régies kifejezéssel Kétyvízközének nevezett terület népeinek (bunyevácok, sokácok, szerbek, németek, szlovákok, bukovinai székelyek, stb.), a szerbiai kollégák pedig az országukban nemzeti kisebbségnek számító magyarság tárgyi és szellemi örökségéről tarthatnak előadásokat. A konferenciasorozat előadásainak anyagai nyomtatott formában is napvilágot látnak. A beszámolási időszakra eső konferencia előadásából megjelent **tanulmánykötet** a „Migráció és hagyományformálódás a történeti Duna-Tisza közti nemzetiségek népéletében” (2019).

2019-2020-ban az ausztriai Schallaburg Kastély megkeresésére többek között nemzetiségi műtárgyakat is **kölcsönzött** az intézmény a Duna-menti országok jellegzetes néprajzi, helytörténeti értékeit bemutató *Up the River Danube! (Fel a Dunán!)* című nemzetközi kiállításra, amely 2020 tavaszától őszig lett volna látogatható, de járványhelyzet miatt a megnyitót nyár elejére halasztották.

A Türr István Múzeum 2020-ban a **Múzeumok Éjszakája** előtt elkészített egy imázsfilmet, amelyben hangsúlyosan megjelenik a bajai, Baja környéki nemzetiségi identitás/sokszínűség. A zenés kisfilm bejutott az Európai Kórusok Szövetsége által meghirdetett verseny döntőjébe. Több éves hagyományt folytatva a Múzeumok éjszakája program keretein belül a Türr István Múzeum közérdekű muzeális kiállítóhelye, Magyarország egyetlen bunyevác tájháza, a bajaszentistváni Bunyevác Tájház programjai között „Ízleld meg a bunyevác konyhát!”

címmel gasztrokulturális kalandozást hirdettek a látogatók részére. A rendezvényen délszláv néptáncitanítást tartottak a bajai Čabar Zenekar, valamint a Danubia Tamburazenekar zenei kíséretével. A járványhelyzet miatt a beszámolási időszak során csak 2019. június 22-én tartották meg itt a Múzeumok éjszakája programot.

A Türr István Múzeum műtárgyainak **digitalizálását** folyamatosan végzi. A különböző gyűjtemények anyagait az intézmény a honlapján elérhető adatbázisban teszi nyilvánossá. A beszámolási időszakban a néprajzi gyűjtemény anyagából kb. 4200 műtárgy szöveges és képi állománya került fel a múzeumi honlapon hozzáférhető adatbázisba.

A beszámolási időszakban zajlott az intézmény „Közösségek és értékek” című komplex régészeti, helytörténeti, néprajzi **állandó kiállításának** építése. A tárlat „Népek és életmódok” elnevezésű termében kiemelt helyet kap a Baja környékén élő nemzetiségek tárgyi és szellemi kulturális örökségének bemutatása. A térségben élt/élő sokác, bunyevác, német lakosság emlékműve mellett külön néprajzi csoportként jelenik meg a bukovinai székelyek, valamint a felvidéki magyarok tárgykultúrája.

2019-ben 237 felnőtt és 89 diák, 2020-ban pedig 75 családi, 172 felnőtt és 53 gyerek jegyet értékesítettek.

Mohács, Kanizsai Dorottya Múzeum

A mohácsi **Kanizsai Dorottya Múzeum** nemzetiségi bázisintézményként országos gyűjtőkörrel rendelkezik mindhárom délszláv nép (szerb, horvát, szlovén) történetének és néprajzának kutatására és bemutatására. A gyűjteményében az e nemzetiségekre vonatkozó kulturális javak aránya a 70%-ot is eléri, így a Kanizsai Dorottya Múzeum a magyarországi szerb, horvát és szlovén történeti és néprajzi anyag elsősorú közgyűjteménye. A legtöbb tárgy a horvát etnikai csoportokhoz köthető.

Az intézmény a kutatás és a muzeológusok konferencia-részvétele mellett nagy hangsúlyt helyez a **digitalizálásra**, a beszámolási időszakban is tartott a Kanizsai Dorottya Múzeum Adat- és Fotótárának, valamint textilállományának feltöltése a MONARI kartonrendszerű adatbázisba, illetve a keletkező adatállományok (pl. interjúk, dokumentumgyűjtemények) archiválása. Nőtt a külső kutatók száma is (2019-ben: 5 fő, 2020-ben: 21 fő).

A Kanizsai Dorottya Múzeum 2020-ban csatlakozott a **Mozaik Múzeumtúra** kezdeményezéshez, és rendszeresen osztott meg digitális oktatási segédanyagokat a program honlapján. Részben a járványhelyzet miatt is emelkedett az **internetes felületeken** (Instagram, Youtube csatorna) közzétett tartalmak száma. A múzeum Facebook-oldalának látogatottsága is nőtt (2019.01.20.: 789, 2020.12.31.: 2328 követő), emellett megkezdték a hivatalos honlap (www.kanizsaidorottyamuseum.hu) korszerűsítését is. Programjaikról a magyar és a nemzetiségi nyelvű média is rendszeresen beszámolt.

Az intézmény 2020 májusában tárgyalásokat kezdett a Mohácsi Tankerületi Központtal **múzeumpedagógiai programjának** kiszélesítéséről a helyi és környékbeli, horvát nyelvet tanító iskolák felé, ennek megvalósítását azonban a járványhelyzet miatt elhalasztották. 2020 nyarán viszont már több iskolás csoportot is tudtak fogadni. A Kanizsai Dorottya Múzeum hagyományosan jó kapcsolatokat ápol a Mohácsi Horvát Önkormányzattal és a Mohácsi Sokácok Olvasókörével, tervezi a kapcsolatépítést regionális és országos szintre is kiterjeszteni.

Szentgotthárd, Pável Ágoston Helytörténeti és Szlovén Nemzetiségi Gyűjtemény

Az intézményt a beszámolási időszakban Szentgotthárd Város Önkormányzata tartotta fenn a Móra Ferenc Városi Könyvtár és Múzeum tagintézményeként. A gyűjtemény szlovén bázisintézmény, három állandó kiállítása a szlovén népi élethez kötődik: „A Szentgotthárd környéki szlovének életmódja”, „Gerencserek”, „Látványraktár”. Két állandó kiállítása helytörténeti jelentőségű, az intézmény a Honismereti Klubbal közösen végzett kutatómunkájának eredményeként jeleníti meg a szentgotthárdi csata eseményeit, illetve emléket állít Szentgotthárd négy egykori gyárának. Az öt állandó kiállítás mellett a múzeumban és külső helyszíneken időszaki kiállításokat is rendez.

A múzeum tanulást segítő tevékenysége keretében a beszámolási időszakban is népismereti foglalkozást tartott a szlovén napközis tábor résztvevői számára. A múzeum látogatottsága 2019-ben kis mértékben növekedett. Ebben az évben a következő fejlesztések valósultak meg:

- Infrastruktúra:
 - ipari teljesítményű páramentesítő készülék beszerzése (Trotek TTK 650-S)
 - 50 db szék beszerzése.
- Pályázati forrásból megvalósuló beszerzések:
 - interaktív kiállítási eszközök a múzeumban (kirakó kocka, puzzle, társasjáték) a Kubinyi és az NKA pályázatból 3 állandó kiállításhoz
 - társasjáték a szentgotthárdi csatához (Kubinyi pályázat)
 - Malone 25 aktív hangfal (Hungarikum pályázat)
 - 7 db amerikai postaláda és állvány (Hungarikum pályázatból a „Kalandtúra családoknak” programhoz)
 - 7 db bélyegző emblémákkal (Hungarikum pályázatból a „Kalandtúra családoknak” programhoz).
- Minőségi információszolgáltatás:
 - Helyismereti fotók, aprónyomtatványok, kéziratok digitalizálása, adatbázisban való rögzítése, szolgáltatása.
 - A Digitális Jólét Program keretében felhasználóképzés a digitális írástudás és információkeresés készségének kialakítására és fejlesztésére.
 - Virtuális kiállítások a múzeumban (csatakiállítás terepasztala, ipartörténeti kiállítás virtuális része).

2020-ban megvalósultak azok a kisebb karbantartások, amelyek akadályozták illetve befolyásolták az intézmény működését. Így javításra került a tetőzet, a nyílászárók, valamint a vizesblokkokban kisebb problémák. Az informatikai eszközök karbantartása folyamatosan megvalósult. A pandémiás helyzet miatt 2020-ban a múzeumi nyitva tartás ideje csökkent. A látogatók száma összesen 831 fő volt, miközben 2019-ben csak az iskolai oktatást segítő foglalkozásokon 17 alkalommal 298 fő, az összes szabadidős foglalkozáson 56 alkalommal 1740 fő vett részt. Az intézmény 2020-ban elnyerte a Községi Múzeum címet, ami jelzi, hogy nagy jelentőséggel bír Szentgotthárd város kulturális életében.

Tata, Német Nemzetiségi Múzeum

A tatai Német Nemzetiségi Múzeum közel 30 éve létesült Tata városában, egy nemzetiségi szempontból kevésbé frekvenciált településen, de amely befogadta és mostanra egyre inkább magáénak érzi e különleges sorsú intézményt. Az 1972-ben alapított nemzetiségi bázisintézmény a Kárpát-medencében élő német nemzeti kisebbség kultúráját, népművészetét hivatott bemutatni. Elhelyezkedéséből adódóan, és a környezetében az 1970-es években éledező kultúrcsoportokkal képes volt a Németországból érkező turizmus és a hazai nemzetiségi közösségek számára vonzerőként működni.

A múzeum Tata Város Önkormányzatának fenntartásában működött a beszámolási időszakban, a város lehetőségei szerint támogatta az intézmény fejlesztéseit. 2019-ben muzeális kiállítóhelyként a múzeumok szakmai támogatásán (Kubinyi Ágoston program) 2 millió Ft-ot nyert a múzeum a gyűjteménynek helyet biztosító épület állományvédelmi megújítására.

2019-ben folyamatosak voltak a nemzetiségi közösségi identitást erősítő programok (kitelepítési emléknap, kiállítások, könyvbemutatók, „Vendégségben a múzeumban” című programsorozat, TrachtTag – a német nemzetiségi viselet napja, Biernachmittag – Bajor Sördélután, Chriskindlspiel – karácsonyköszöntő szokás). Összesen 11 programon 2280 fő vett részt. Programjaikon egyre nagyobb közösséget tudtak élményalapú tudásátadásban részesíteni, ennek elismerésképp 2020-ban elnyerték a Szabadtéri Néprajzi Múzeum „Cselekvő Közösségek” projektjének **Közösségi Múzeum** elismerését.

2020-ban a pandémiás időszak miatt a tevékenységük jelentős részét online térbe kellett áthelyezniük. Így összesen 11 programon 228 fő vett részt, beleértve a felújított múzeumi udvar és a raktár átadását is (2020. szeptember 18. és október 15.). Ugyanakkor 46 online „program”, köztük a Kuny Domokos Múzeum múzeumpedagógus kolléganőinek közreműködésével készült videósorozatok segítségével összesen 897.030 főt értek el. A „Sváb életképek” című online sorozat 2020-ban **Múzeumpedagógiai különdíj** elismerésben részesült a Magyar Vidéki Múzeumok Szövetségének ajánlásával, ami a múzeum eddigi legrangosabb szakmai elismerése volt. Ugyanakkor az is egyértelművé vált, hogy igény mutatkozik a múzeum folyamatos jelenlétére az online térben is.

Országos múzeumok, megyei hatókörű városi múzeumok nemzetiségi feladatellátása

A múzeumok teljesítményértékelésének szempontjai között megjelennek a nemzetiségi feladatellátás szempontjai is.²⁰ A közönségkapcsolati feladatellátás terén szakmai mutatóként jelenik meg a nemzetiségi közösségi identitást erősítő programok és a programok résztvevőinek száma, a múzeum dolgozói által jegyzett, magyar és idegen nyelvű tudományos kiadványok és publikációk között külön mutató szolgál a nemzetiségi nyelvű kiadványokra. A kiállítási tevékenység keretében pedig szakmai mutató méri a nemzetiségek anyaországában megrendezett kiállítások számát és látogatószámát.

Az elmúlt évek tapasztalata alapján – a nem kifejezetten nemzetiségi gyűjtemények esetében – elsősorban a közművelődési, közönségkapcsolati tevékenység keretében jelentek meg nemzetiségi programok. Jóllehet a 2020. évben a rendezvények számában visszaesés volt tapasztalható a COVID-19 vírus következtében elrendelt korlátozások okán, ahogy azt az

²⁰ Ld. a múzeum, valamint az országos szakkönyvtár és a megyei könyvtár éves munkatervéhez szükséges szakmai mutatókról szóló 51/2014. (XII. 10.) EMMI rendelet

alábbi táblázat is mutatja, jó néhány nemzetiségi vonatkozású programot sikerült megrendeznie a múzeumoknak még a pandémia évében is.

26. sz. táblázat: Nemzetiségi identitást erősítő múzeumi programok

Múzeum	Település	Nemzetiségi identitást erősítő programok			
		2019		2020	
		program	résztevő	program	résztevő
Megyei hatókörű városi múzeumok					
Kecskeméti Katona József Múzeum	Kecskemét	1	132	1	16
Janus Pannonius Múzeum	Pécs	1	20	1	30
Munkácsy Mihály Múzeum	Békéscsaba	10	405	0	0
Herman Ottó Múzeum	Miskolc	2	120	0	0
Móra Ferenc Múzeum	Szeged	2	86	2	40
Szent István Király Múzeum	Székesfehérvár	4	85	1	n.a.
Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum	Győr	5	535	0	0
Déri Múzeum	Debrecen	2	350	82	73
Dobó István Vármúzeum	Eger	2	421	n.a.	n.a.
Damjanich János Múzeum	Szolnok	0	0	0	0
Kuny Domokos Múzeum	Tata	12	5000	37	5820
Dornyay Béla Múzeum	Salgótarján	2	356	0	0
Ferenczy Múzeum	Szentendre	3	1000	5	60
Rippl-Rónai Múzeum	Kaposvár	118	6761	49	949
Jósa András Múzeum	Nyíregyháza	10	2764	0	0
Wosinsky Mór Múzeum	Szekszárd	9	163	1	30
Savaria Múzeum	Szombathely	1	400	0	0
Laczkó Dezső Múzeum	Veszprém	4	97	1	20
Göcseji Múzeum	Zalaegerszeg	3	215	0	0
EMMI fenntartásában működő múzeumok					
Magyar Nemzeti Múzeum	Budapest	145	3600	7	179
Szépművészeti Múzeum	Budapest	6	150	2	3950
Iparművészeti Múzeum (Ráth György-Villa)	Budapest	3	45	0	0
Magyar Természettudományi Múzeum	Budapest	n.a.	n.a.	1	30
Néprajzi Múzeum	Budapest	0	0	0	0
Szabadtéri Néprajzi Múzeum	Szentendre	5	7112	2	3950

Petőfi Irodalmi Múzeum (Kassák Lajos Emlékmúzeum, Magyar Nyelv Múzeuma)	Budapest, Sátoraljaújhely (Széphalom)	15	1264	0	0
Kortárs Művészeti Múzeum – Ludwig Múzeum	Budapest	4	59	0	0
Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum	Budapest	3	114	0	0

Forrás: EMMI

Közérdekű muzeális gyűjtemények és kiállítóhelyek

Magyarországon a közérdekű muzeális gyűjtemények és kiállítóhelyek – vagyis a tájházak, helytörténeti, egyház- és intézménytörténeti gyűjtemények, emlékházak stb. – a lokális területi-települési kulturális élet fontos alapelemei. Fenntartótól, tulajdonostól, illetve jogállástól függetlenül a népi-közösségi kultúra megtartó erejét, a lokális közösségi élethez való ragaszkodást jelenítik meg. Az intézmény a kollektív emlékezet objektív formája, egy település/tájegység múltjának megőrzött népi kultúráját, tárgyi örökségét tárja elénk, a hagyományörzés egyik súlyponti színtere. Az épület, a berendezés az egykori életformákat mutatja be, segít megérteni a közösség történelmét, életvitelét, az azonosságtudat kognitív elemeit. Természetes tehát, hogy a **tájház** gyűjtőnévként említhető kiállítóhelyek a hazai nemzetiségek identitás-megőrző és átörökítő intézményei sorában kiemelkedő szerepet játszanak.

A magyarországi tájházak száma európai viszonylatban is jelentős. Működtetőjük a beszámolási időszakban is többnyire valamilyen önkormányzat, esetleg civil szervezet vagy magánszemély volt. A magyarországi nemzetiségekhez köthető tájházak több mint fele a budaörsi Heimatmuseum által koordinált német, míg 25% a szlovák anyagot őrző, bemutató intézmény volt. Természetesen horvát (lakócsai, illetve kópházi horvát tájház), román (kétegyházi Román Tájház), szerb, szlovén (Kühár Emlékház), és kisebbségi – lengyel, ruszin, ukrán, örmény – kiállítóhelyek is várták a látogatókat, igaz, kisebb számban. Fenntartójuk legtöbb esetben a helyi önkormányzat, illetve a helyi nemzetiségi önkormányzat volt.

A Szabadtéri Néprajzi Múzeum kiemelt szakmai feladatai között szerepel a tájházak szakmai **fejlesztésével**, kulturális és turisztikai szerepüknek erősítésével kapcsolatos módszertani feladatok koordinálása. A tájházak fejlesztéséhez az állam pályázati úton támogatást biztosít. Szakmai érdekképviseleti szervezetük a Magyarországi Tájházak Szövetsége, amely céljai megvalósítása érdekében regionális szervezeteket hozott létre. Az elnökségi tagok mindegyike egy-egy régiót, illetve a határon túli területek és a nemzetiségi tájházak szakmai érdekképviseleti feladatait fogja össze.

A Szabadtéri Néprajzi Múzeum szervezeti egységeként működő Magyarországi Tájházak Központi Igazgatósága a beszámolási időszak során is megtartotta a „Hagyományaink vendégségben” elnevezésű rendezvényét, amelynek célja a 2020. évben a nemzetiségi tájházak és a hozzájuk kapcsolódó közösségek megismertetése volt a látogatók számára. Bemutatásra kerültek a magyarországi nemzetiségekre jellemző viseletek, amelyeket a látogatók magukra ölthettek, valamint tüvel, fával, fonállal és más egyéb kellékekkel

kipróbálhatták kezűességüket. A szakmai program keretében viseletbemutatót és kamarakiállítást is láthattak az érdeklődők.

2020-ban a budaörsi Bleyer Jakab Helytörténeti gyűjtemény (Jakob Bleyer Heimatmuseum) elnyerte az Év Múzeuma díjat a komplex intézményi megújulásáért, kiemelkedő műtárgyvédelmi, gyűjteménygondozó tevékenységéért, és a múzeumi tartalmak közreadásában, az ismeretátadásban elért kiemelkedő teljesítményéért.

A közgyűjteményi terület nemzetiségi támogatásai

A nemzetiségi feladatot ellátó muzeális intézmények – amennyiben a települési önkormányzat fenntartásában, vagy a települési önkormányzat támogatásával működtek – a beszámolási időszakban is pályázhattak a muzeális intézmények szakmai fejlesztését célzó **Kubinyi Ágoston Programra**. A pályázathoz – nemzetiségi feladatok ellátása esetén – az érintett települési, ennek hiányában területi, ennek hiányában országos nemzetiségi önkormányzat véleménye is szükséges volt. A beszámolási időszak nemzetiségi tematikájú támogatásai a Kubinyi Ágoston Program keretében a következők voltak:

27. sz. táblázat: *Kubinyi Ágoston Program – nemzetiségi tematikájú támogatások*

Támogatott szervezet	Intézmény	Program	Támogatás
2019			
Tata Város Önkormányzata	Tatai Német Nemzetiségi Kiállítás	Infrastrukturális fejlesztés	2.000.000 Ft
Biatorbágy Város Önkormányzata	Bechtold Sváb Tájház	Interaktív eszközök beszerzése	499.000 Ft
Zsámbék Város Önkormányzata	Szent Vendel Domborműves Népi Lakóház-Sváb Tájház	„Szekrénymesék” állandó kiállítás létrehozása	2.500.000 Ft
Szentgotthárd Város Önkormányzata	Pável Ágoston Helytörténeti és Szlovén Nemzetiségi Gyűjtemény	Kiállítás fejlesztése (promóciós anyagok, katalógus, foglalkoztató füzet)	2.000.000 Ft
Budakeszi Város Önkormányzata	Budakeszi Helytörténeti Gyűjtemény és Tájház	Épület infrastrukturális fejlesztése III. ütem	2.000.000 Ft
Szajk Község Önkormányzata	Szajki Tájház	Padlózat burkolása, javítása	1.000.000 Ft

2020			
Szajk Község Önkormányzata	Szajki Tájház	Infrastrukturális fejlesztés – humán komfortérzet javítása	2.000.000 Ft
Hajós Város Önkormányzata	Német Nemzetiségi Tájház – Heimatmuseum	Infrastrukturális fejlesztés	2.000.000 Ft
Tótkomlós Város Önkormányzata	Szlovák Tájház	Infrastrukturális fejlesztés	1.000.000 Ft

Tata Város Önkormányzata	Tatai Német Nemzetiségi Kiállítás	Infrastrukturális fejlesztés	2.200.000 Ft
Szentgotthárd Város Önkormányzata	Pável Ágoston Helytörténeti és Szlovén Nemzetiségi Gyűjtemény	Infrastrukturális fejlesztés	3.500.000 Ft

Forrás: EMMI

4.6. Nemzetiségi kutatások

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium tájékoztatása szerint a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal a beszámolási időszak alatt az **Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok** keretében 19 db olyan, nemzetiségekkel kapcsolatos kutatási témájú projektet támogatott, melyekben önálló kutatócsoporttal rendelkező, tapasztalt, tehetséges kutatók vettek részt, akik kiemelkedő publikációs aktivitást folytatnak, tudományterületük nemzetközileg elismert szakértőiként tartják őket számon és sikeres alaputatási témájukat kívánták továbbvinni, újabb aspektusokból vizsgálni.

A megítélt támogatás összege e projektek vonatkozásában 440.256.000 Ft volt. A kutatókra, kutatóhelyekre, illetve a támogatás részletes adataira vonatkozó információk a 10. mellékletben találhatóak. A kutatási irányokban a román, német, szlovák nemzetiségek vallási, lingvisztikai, valamint kulturális aspektusai jelentek meg. A Kormány nemzetiségpolitikai céljaival összhangban ezáltal nemcsak a Magyarországon élő nemzetiségek direkt, hanem indirekt támogatása is megvalósult a kutatási eredmények ösztönzésével és a tudás hasznosulása által.

A magyarországi nemzetiségekkel kapcsolatos intézeti kutatások és eredmények

A Magyar Tudományos Akadémia 1998 júniusában „Kisebbségi kérdés Kelet-Közép-Európában” címmel kutatási programot indított, amelynek az akkor alakult Akadémiai Kisebbségkutató Műhely volt a szervezeti kerete. A Műhely 2001-2011 között Etnikai-nemzeti **Kisebbségkutató Intézet**ként önálló akadémiai kutatóhelyként, 2012-2019 között az MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont, 2019 óta pedig az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Társadalomtudományi Kutatóközpont keretei között működött.

Az interdiszciplináris intézetben szociológusok, történészek, antropológusok, jogászok és politológusok dolgoznak együtt (a beszámolási időszakban 29 kutató). A Kisebbségkutató Intézet a magyarországi kisebbségkutatás meghatározó inter- és multidiszciplináris tudományos műhelye, amely alap- és alkalmazott kutatásokat végez a különböző nemzetiségi közösségeket érintő társadalmi, gazdasági, történeti, politikai, jogi, kulturális és demográfiai kérdésekről, legfőképp a magyarországi nemzetiségek és a romák, a határon túli magyarok, a kivándorolt magyar diaszpóra csoportok, a bevándorlók, valamint a közép-európai zsidóság vonatkozásában.

A főbb eredményekről az utóbbi években több rangos publikáció is megjelent neves nemzetközi kiadóknál, valamint vezető, impakt faktoros világfolyóiratokban. A munkatársak kiterjedt hazai és nemzetközi konferencia-részvétele, ismeretterjesztő előadásai ugyancsak elősegítették a kutatási eredmények szélesebb körben való megismertetését. A kutatók sikerrel szerepeltek a hazai és nemzetközi pályázatokon, köztük a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és

Innovációs Hivatal által kiírt kutatási pályázatokon. Európai uniós szinten, a 2018 végén, konzorciális partnerként elnyert nemzetközi COST kutatás a személyi elvű kisebbségi autonómiák európai hálózatait, köztük a magyarországi nemzetiségi önkormányzati rendszert vizsgálja.

Az intézet a beszámolási időszakban is nagy hangsúlyt helyezett a digitalizálásra és az eredmények megjelenítésére (könyvkiadás, internetes tartalomfejlesztés, illetve a munkatársak jó része felsőoktatási intézményekben is oktatott), valamint a kisebbségkutatást digitális tartalommal, szövegtárakkal, adatbázisokkal, valamint hírekkel legátfogóbban ellátó honlapot és Facebook profilt működtetett. Az intézet *REGIO* című, évente négy számmal jelentkező, online és nyílt hozzáférésű folyóirata szintén az intézeti kutatási eredmények megjelenítését hivatott szolgálni. A 2020. évi 3. szám a hazai nemzetiségi temetők örökségvédelmének szentelt egy külön blokkot. A kutatómunkát kívánta elősegíteni az intézeti honlap Digitális Olvasósobája növekvő számú digitalizált kiadvánnyal, továbbá kronológiai, bibliográfiai, népszámlálási és választási adatbázisokkal.²¹ Az intézet szakmai támogatásával, az Arcanum Kft. keretén belül 2020-ban megkezdődött a román nyelvű sajtó, valamint a magyarországi nemzetiségi sajtó digitalizálása is.

Az intézet a szakmai profiljába illeszkedő nyilvános eseményeket, konferenciákat, előadásokat, kisebb műhelyvitákat és kerekasztal-beszélgetéseket, és programokat szervezett a Kutatók Éjszakáján. Kiemelendő, hogy Tóth Ágnes, az intézet kutatóprofesszora 2020-ban elnyerte a németországi Suevia Pannonica Vereinigung der Ungarndeutscher Akademiker e.V. Heidelberg tudományos díját a magyarországi németiség történetéhez kapcsolódó kutatási és publikációs tevékenységéért, valamint a Magyarországi Németek Országos Önkormányzata által alapított, a Magyarországi Németiségért Arany Dísztű kitüntetésben is részesült.

Az alábbiakban a Kisebbségkutató Intézet beszámolási időszakra eső, jelentősebb kutatásait mutatjuk be.

Németek Magyarországon 1950-1990

A Tóth Ágnes által vezetett és a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal által támogatott kutatás (2015-2022) célja a magyarországi németiség 1950-1990 közötti történetének monografikus feldolgozása volt. A beszámolási időszakban sor került az azonos címet viselő akadémiai doktori disszertáció sikeres védésére, illetve folytatódott a levéltári forrásfeltárás a berlini Politisches Archivban, a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárában, valamint lezajlott a Neue Zeitung magyarországi német lap tartalmának feltárása és elemzése az 1970-1990 közötti időszakra és az NDK-magyar kapcsolatokra vonatkozóan. 2020 végére ezzel befejeződött a magyarországi németek történetét a szocialista korszakban vizsgáló alapkutatás első fázisa, az 1950-1970 közötti időszak feldolgozása.

A közösség helyzetét alapvetően három szempont alapján vizsgálta: a politikai hatalom céljai és azok megvalósításának módja, a közösség reflexiói, valamint az így meghatározható

²¹ Utóbbiak közül kiemelendő az online elérhető és kereshető, népszámlálási, kisebbségi jogi és nemzetiségi önkormányzati adatbázis (<http://mtatki.ogyk.hu/>). Ugyancsak itt található Eiler Ferencnek a magyarországi német szervezetek 1924 és 1945 közötti, helyi és regionális szintű aktivitását bemutató térképes adatbázis (<http://nemetaktivitas1924-1945.tk.mta.hu/>), illetve az „Örmények a Kárpát-medencében” című bibliográfiai összeállítás.

folyamat hatásai szerint. A kutatás egyfelől azt elemzi, hogy a kitelepítések lezárulása után a politikai hatalom hogyan viszonyult a Magyarország területén maradt mintegy 220 ezer német nemzetiségű személyhez. Másfelől vizsgálta a német nemzetiségnek a politikai hatalom intézkedéseivel való viszonyulását, és különösen az állam és polgára közötti viszonyra, a közösség belső törésvonalaira fordított figyelmet. A projekt legfontosabb eredményei egy monográfiában²² és egy szerkesztett tanulmánykötetben jelentek meg.²³

A magyarországi német szervezetek helyi és regionális szintű aktivitása 1924 és 1945 között

Az Eiler Ferenc által vezetett és a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal által támogatott (2015-2021), forrásfeltáráson nyugvó történeti alapú kutatás fő célja egy olyan országos vizsgálat megvalósítása volt, amely a két világháború közötti német szervezetek helyi és regionális szintű aktivitását térképezi fel, és ez alapján többek között elkészíti a két szervezet – a Magyarországi Német Népművelődési Egyesület (1924-1940) és a Volksbund (1939-1945) – eddig hiányzó országos „aktivitás- és konfliktus-térképét”.

A beszámolási időszakban, a kutatás egyik eredményeként elkészült és az intézet honlapjára felkerült a mintegy hatezer tételből álló, online térképes adatbázis.²⁴ Ez választ adhat arra a kérdésre, hogy a funkcionáriusok mely régiókat és településeket látogatták meg leggyakrabban, illetve hogy mik voltak a vidéki látogatások legfontosabb céljai (előadások tartása, szüreti bál, továbbképzések stb.), amellet, hogy minden ilyen út értelemszerűen a szervezetépítés fontos eszköze volt. Az adatok tanulmányozásával képet kaphatunk arról is, hogy milyen aktivitási formák voltak jellemzők leginkább a helyi csoportokra, és volt-e ebben változás a két szervezet tevékenységének ideje alatt. A projekt keretében elkészült egy szerkesztett tanulmánykötet, valamint a beszámolási időszakban elkezdődött a levéltári dokumentumok feldolgozása, és a kutatás eredményeit összegző monográfia írása is.²⁵

„die helfte hier und die helfte zu hause” A magyarországi németek története 1944-1953

A Tóth Ágnes által vezetett, a németországi Bundesministerium für Kultur und Medien által támogatott (2015-2020), nemzetközi együttműködésben zajló kutatás célja a második világháború utáni Magyarországot érintő migrációs folyamatok – az országon belüli telepítések/települések, a németek kitelepítése, a szlovák-magyar lakosságcsere, a bukovinai székelyek „hazahozatala”, a szomszédos országokból érkező magyar menekültek elhelyezése – körülményeinek, politikai, gazdasági, társadalmi összefüggéseinek feltárása, illetve az elűzöttek németországi integrációjának, és e folyamat európai kontextusának vizsgálata volt.

A kutatás eredményeként megjelent a magyarországi németek helyzetét a korszak bel- és külpolitikai folyamatainak összefüggéseiben bemutató, mintegy 400 dokumentumot

²² Tóth Ágnes: *Németek Magyarországon 1950-1970*. Budapest: Argumentum Kiadó, 2020 és Eiler Ferenc; Tóth Ágnes (szerk.): *A magyarországi németek elmúlt 100 éve. Nemzetiségpolitika és helyi közösségek*. Budapest: Társadalomtudományi Kutatóközpont, Argumentum Kiadó, 2020. 312 p.

²³ A kutatásról bővebben lásd: <https://kisebbskutato.tk.hu/nemetek-magyarorszagon-1950-1990>

²⁴ Elérhetősége: <http://nemetaktivitas1924-1945.tk.mta.hu/>

²⁵ A kutatásról bővebben lásd: <https://kisebbskutato.tk.hu/a-magyarorszag-i-nemet-szervezetek>

tartalmazó kétnyelvű kötet.²⁶ A részletes bevezető tanulmányának, a dokumentumok összefoglalói magyar és német nyelvű közzétételének, valamint a függeléknek köszönhetően a forrásgyűjtemény jól hasznosítható az oktatásban, ugyanakkor lehetőséget nyújt arra is, hogy segítségével, a témával foglalkozó kutatók konkrét aspektusokat vizsgálhassanak, és további kutatásokat indíthassanak.²⁷

Jugoszláviai svábok Magyarországon 1944-1950

A Tóth Ágnes által vezetett kutatás (2015-2022) a második világháború utolsó szakaszában, illetve azt követően a jugoszláviai megtorló akciók, és az internálótáborokból Magyarországra menekült németek itteni helyzetét tárta fel. Ezen belül a magyar társadalom és államhatalmi viselkedés mintázataira, a menekülők egyéni stratégiáira helyezte a hangsúlyt. A projekt keretében feldolgozásra került két asszony (anya és lánya) naplója. A beszámolási időszakban a naplók leírása és jegyzetelése tovább folytatódott, s ennek első eredményeként megjelent egy német nyelvű tanulmány is.²⁸

A bevándorlás kérdésének helye a magyarországi német szervezetek emlékezetpolitikai törekvéseiben (1920-1945)

Az Eiler Ferenc által vezetett kutatás (2019-2023) célja volt, hogy a két világháború közötti német szervezetek vizsgálatán keresztül bemutassa, miként igyekezett a magyarországi német aktivisták, etnikai vállalkozók előbb szűkebb, majd táguló köre az első világháború előtti és alatti tapasztalatokra építve a németek 17–19. századi betelepülését mint a múlt fix elemét beépíteni a német lakosság általuk újrakonstruálni szándékozott kulturális emlékezetébe, így felhasználni azt a helyi és regionális szintet meghaladó közösségépítésben, a magyarországi német összetartozás-tudat megteremtésében.

A kutatás a beszámolási időszakban elsősorban azokat a német nyelvű, 1930-as évekbeli kiadványokat vizsgálta meg, amelyek főleg a baranyai és tolnai régió településtörténetével foglalkoznak. Ezek a néprajzi kiadványok ugyan főleg az (akkori) jelenre fókuszáltak, de fontos megállapításokat tartalmaz(hat)nak a betelepülés időszakáról is. A szerzők leírásaiból az is rekonstruálható volt a kutatás eredményeként, hogy helyi szinten miként ítélték meg a német közösségnek integráltságát.²⁹

Kétoldalú szerződéses kapcsolatok és kisebbségvédelem Közép- és Délkelet-Európában

A Vizi Balázs által vezetett és a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal által támogatott kutatás (2016-2020) célja az volt, hogy megvizsgálja, hogyan érvényesülnek a közép- és délkelet-európai térségben megkötött bilaterális szerződések kisebbségvédelmi normái. Kiemelt figyelmet kaptak a Magyarország és szomszédai között megszületett

²⁶ *Dokumentumok a magyarországi németek történetéhez 1944-1953/ Quellen zur Geschichte der Deutschen in Ungarn 1944-1953*. A dokumentumokat válogatta és a bevezető tanulmányt írta: Tóth Ágnes. Budapest, Argumentum, 2018. 1424. pp.

²⁷ A kutatásról bővebben lásd: <https://kisebbssegkutato.tk.hu/die-helfte-hier>

²⁸ A kutatásról bővebben lásd: <https://kisebbssegkutato.tk.hu/8222en-katharina-ackermann82308221-jugoszlaviai-svabok>

²⁹ A kutatásról bővebben lásd: <https://kisebbssegkutato.tk.hu/a-bevandorlas-kerdesenek-helye>

alapszerződések és más kisebbségvédelmi megállapodások keletkezésének körülményei, alkalmazásának tapasztalatai és problémái.

A nemzeti kisebbségek védelme szempontjából releváns kétoldalú szerződések vizsgálata rávilágított arra, hogy a szerződések megkötése nagyon fontos eleme volt a térség államainak euro-atlanti integrációjában, de azok gyakorlatba ültetése sokszor problémás volt, és valójában kevés hatással tudtak lenni az érintett nemzeti kisebbségek jogainak biztosítására. A kutatás egyik eredményeképp a Magyarország és szomszédai által létrehozott kisebbségi vegyesbizottságok jegyzőkönyveit sikerült összegyűjteni, a különböző nyelvű változatokat egymással összevetve és kommentárral ellátva online adatbázisban közzétenni az intézeti honlapon.³⁰

A kutatás azt is vizsgálta, hogy a kétoldalú szerződésekben a nemzetközi soft-law dokumentumokra való utalások vajon alkalmasak-e arra, hogy a kisebbségvédelemben egy regionális szokásjog kialakítását segítsék elő. További eredményként, a ljubljanoi Etnikai Tanulmányok Intézetével együttműködésben megjelent a magyar-szlovén kisebbségi szerződést elemző tanulmánykötet³¹ magyar és szlovén nyelven egyaránt.³²

A személyi elvű autonómiák belső dinamikája Közép- és Délkelet-Európában: öt ország összehasonlító elemzése

A regionális és kisebbségi közösségek autonómiatörekvései, akárcsak a kialakított területi és személyi alapú autonómiamodellek régóta ismert jelenségek Európában. Utóbbiak, és idetartozik a közel 25 éves magyarországi nemzetiségi önkormányzati rendszer is, napjainkra már tipikus közép-európai és balkáni kisebbségvédelmi modellnek tekinthetők. Bár máshol is lenne rá igény, a térség öt országában (Észtország, Horvátország, Magyarország, Szerbia, Szlovénia) ezt a típusú autonómiát választott kisebbségi tanácsok vagy önkormányzatok formájában építették ki, amelyek létrehozásában csak a regisztrált nemzeti kisebbségi szavazók működhetnek közre.

A Dobos Balázs által vezetett és a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal által támogatott posztdoktori kutatás (2015-2019) célja az volt, hogy összehasonlító módon, elméleti és gyakorlati szempontból egyaránt, feltárja és elemezze a nem területi, a személyi elvű kisebbségi autonómiák szerves részét képező választások főbb jellemzőit a rendszerváltás után, a kelet-közép- és délkelet-európai térség iménti öt országában, köztük Magyarországon.

Az elemzés a választási adatok feldolgozásával és az öt országban, szakértőkkel és kisebbségi vezetőkkel készített interjúk segítségével feltárta, hogy az egyes dimenziókban az egyes kisebbségek helyzete eltérő képet mutat, eltérő stratégiákat követhetnek. A kutatás eredményei egy magyar nyelvű monográfiában lettek közreadva 2020 folyamán.³³ A projekt

³⁰ Elérhetősége: <https://kisebbssegkutato.tk.hu/kormanykozi-kisebbségi-vegyesbizottsagok-jegyzokonyvei>

³¹ Magyarul: Miran, Komac; Vizi Balázs (szerk.): *Bilaterális kisebbségvédelem: A magyar-szlovén kisebbségvédelmi egyezmény háttere és gyakorlata*. Budapest: L'Harmattan Kiadó (2019) 352 p.

³² A kutatásról bővebben lásd: <https://kisebbssegkutato.tk.hu/ketoldalú-szerződéses-kapcsolatok-es-kisebbségvédelem>

³³ Dobos Balázs: *A személyi elvű kisebbségi autonómiák Kelet-Közép-Európában*. Budapest: Társadalomtudományi Kutatóközpont, Kalligram Kiadó (2020), 248 p.

másik fő eredménye egy online és kereshető kisebbségi választási adatbázis volt³⁴, amely az öt ország elérhető adatait tartalmazta folyamatosan bővülő és kereshető formában az intézet honlapján.³⁵

A kisebbségi önkormányzatiság eredményessége Közép- és Délkelet-Európában

A Dobos Balázs által vezetett és az MTA Bolyai János ösztöndíja, valamint az Új Nemzeti Kiválósági Program Bolyai+ ösztöndíja által támogatott kutatás (2019-2022) fő célja volt, hogy összehasonlító keretek között feltárja és kiértékeli a személyi elvű vagy kisebbségi kulturális autonómiák hatékonyságát, eredményességét azon közép- és délkelet-európai országok esetében, ahol a regisztrált kisebbségi választóknak lehetőségük volt választások útján, közvetlen vagy közvetett módon létrehozniuk autonóm testületeiket különböző szinteken³⁶.

A projekt első éve az autonómiák ún. belső kapacitására összpontosított, amely alatt egyfelől azok területi lefedettségét, másfelől pedig politikai mobilizációs, választási részvételre ösztönző képességét értette. Az adatgyűjtés és –elemzés mellett a beszámolási időszakban a vonatkozó szakirodalom és a jogszabályi háttér feltárása zajlott, valamint megkezdődött az eredményesség kiértékeléséhez szükséges módszertan és indikátorok kidolgozása is.³⁷

A kisebbségi civil-nonprofit szervezetek működési sajátosságai

Morauszki Andrásnak az ELTE TÁTK Szociológia Doktori Iskolája keretében folytatott doktori kutatása helyi interjúk és kérdőíves adatgyűjtés alapján, három helyszínen (Kassa, Pécs, Temesvár), illetve különböző, a kisebbségi szervezetek támogatását végző pályázati rendszerek vizsgálata alapján elemezte a kisebbségi, elsősorban nonprofit formában működő szervezetek tevékenységét a három országban. A fő kérdése az volt, hogy milyen tevékenységeket végeztek a kisebbségi szervezetek, milyen formában és milyen körülmények között működtek, milyen erőforrásokat mobilizáltak tevékenységük érdekében, hogyan integrálódtak az adott kisebbség intézményrendszerébe és hogyan kapcsolódtak más kisebbségekhez és a többségi intézményekhez.

2020-ban került sor a disszertáció védésére. A kutatás további eredményei nemzetközi konferencián kerültek bemutatásra, illetve angol és magyar nyelvű publikációkban lettek közreadva.³⁸

A Kisebbségkutató Intézet munkatársai által kiadott publikációk részletes listáját a 11. sz. melléklet tartalmazza.

³⁴ Elérhetősége: <https://kisebbssegkutato.tk.mta.hu/kisebbségi-valasztasok-kozep-es-delkelet-europaban>

³⁵ A kutatásról bővebben lásd: <https://kisebbssegkutato.tk.hu/a-szemelyi-elvu-autonomiak-belso-dinamikaja>

³⁶ Magyarország mellett Horvátországban, Szerbiában és Szlovéniában.

³⁷ A kutatásról bővebben lásd: <https://kisebbssegkutato.tk.hu/a-kisebbségi-onkormanyzatisag-eredmenyessege>

³⁸ A kutatásról bővebben lásd: <https://kisebbssegkutato.tk.hu/kisebbségi-civil-nonprofit-szervezetek-mukodesi-sajatossagai>

4.7. Ünnepek, nemzetiségi elismerések

Az Országgyűlés 1995-ben december 18-át, az ENSZ Nemzeti vagy Etnikai, Vallási és Nyelvi Kisebbségekhez tartozó Személyek Jogairól szóló Nyilatkozata elfogadásának napját, a Kisebbségek Napjává (2012-től új elnevezése szerint: Nemzetiségek Napja) nyilvánította. A nemzetiségek nyelvi-kulturális értékeinek megőrzésében aktív személyek és közösségek elismerésének céljából 1995-ben a miniszterelnök „Kisebbségekért Díjat” (későbbi elnevezése: „**Nemzetiségekért Díj**”) alapított. A Díjat minden évben december 18-ához kapcsolódva, ünnepélyes keretek között adják át a nemzetiségi közösségek érdekében, a közéletben, az oktatásban, a kultúrában, az egyházi életben, a tudományban, a tömegtájékoztatásban és a gazdasági önszerveződés területén kiemelkedő tevékenységet végző személyek és szervezetek részére. A díjat – a Hazai Nemzetiségi Bizottságnak a nemzetiségpolitikáért felelős miniszter útján tett előterjesztésére – a miniszterelnök adományozza.

A legmagasabb, nemzetiségekért végzett tevékenységért kapható miniszterelnöki kitüntetésben 2019-ben 14, 2020-ban 16 személy és szervezet részesült. A Díj rangját jelzi, hogy a jogszabály által előírt – a nemzetiségek számának megfelelő – 13 kitüntetett helyett mindkét évben sor került az elismerés megosztására a díjazásra javasoltak nagy száma miatt. A díjazottak listáját a 7. sz. melléklet tartalmazza.

A „**Pro Cultura Minoritatum Hungariae**” díjat a Nemzeti Művelődési Intézet jogelődje alapította 2005-ben, a Magyarországon élő nemzetiségi közművelődési szakemberek, közösségek munkájának és kulturális tevékenységének elismerésére, „Pro Cultura Minoritatum Hungariae” (a magyarországi kisebbségek kultúrájáért) elnevezéssel. A díj 2017-től – a Nemzeti Művelődési Intézet fenntartóváltása miatt – előbb az EMMI, majd a Miniszterelnökség szakmai elismerései közé került.

A miniszterelnök általános helyettese által adományozható elismerésekről szóló 6/2018. (XII. 21.) TNM rendelet értelmében az elismerés olyan Magyarországon élő nemzetiséghez tartozó természetes személyeknek, vagy szervezeteknek adományozható, akik/amelyek kiemelkedő tevékenységet végeztek a Magyarországon élő nemzetiségek körében az anyanyelvű, kulturális örökség megtartásáért, fejlesztéséért, és a nemzetiségi közművelődés és kultúra területén kimagasló tevékenységükkel hozzájárulnak a Kárpát-medence népeinek együttéléséhez. A kitüntetettek köszöntésére, az emléklapok átadására május 21-éhez, az UNESCO által alapított kulturális sokszínűség, párbeszéd és fejlődés világnapjához kötődően kerül sor. A díjjal bronz emléklap és díszoklevél jár.

Azóta, hogy a Díj a nemzetiségekért felelős szakterületért felelős miniszter által adományozott elismerések közé került, 48 személy és szervezet, ebből 2019-ben és 2020-ban 13-13 jelölt részesült elismerésben, a díjazottak listáját a 7. sz. melléklet tartalmazza.

Elsősorban a **Nemzetiségek Napja** időszakában, de egyéb alkalmakkor is országszerte – regionális, megyei és települési – rendezvényekre, kiállításokra, kulturális bemutatókra kerül sor. Számos megyében adnak át a nemzetiségekhez kapcsolódó kitüntetéseket is. Az alábbiakban – a megyei közgyűlések tájékoztatása alapján – ezeket mutatjuk be.

A **Baranya** Megyei Horvát Önkormányzat által alapított Baranyai Horvátokért Díjat az önkormányzat a 2019. évben november 23-án, a Közmeghallgatáson adta át. A 2020. évben a veszélyhelyzet elrendelése miatt nem került sor a kitüntető díjak átadására. Emellett a

Baranya Megyei Önkormányzat a kitüntető díjak alapításáról és adományozásáról szóló 9/2011. (V. 6.) önkormányzati rendelete értelmében évente „Nemzetiségekért díjat” adományoz az Ügyrendi Bizottság véleménye és rangsorolását követően, a képviselőcsoportok vezetőivel történt egyeztetés után.

A **Békés** Megyei Önkormányzat minden év decemberében megrendezi a Nemzetiségek Napját. A rendezvény helyszínéül évente más-más békés megyei település szolgál, olyan község vagy város, ahol jelentős nemzetiségi élet zajlik. A rendezvényen kerül kiosztásra a „Nemzetiségi Díj” kitüntetés (nemzetiségenként egy-egy). A kitüntetéssel az Önkormányzat célja, hogy a Békés megyében a nemzetiségek kultúrájának, nyelvének, identitásának megőrzésében és fejlesztésében kiemelkedő tevékenységet végző, különböző nemzetiségű személyek elismerésre kerüljenek. A kitüntető díj adományozására a megyében működő települési és területi nemzetiségi önkormányzatok tehetnek javaslatot. A Nemzetiségek Napja a kitüntetések kiosztásán túl lehetőséget teremt továbbá a megyében élő nemzetiségek bemutatkozására, hiszen a rendezvényen minden nemzetiség kulturális műsort, éneket, táncot ad elő, emelve így az ünnepség színvonalát. A koronavírus-járvány miatt 2020. évben tervezett ünnepség elmaradt, a díjak átadására nem került sor.

Győr-Moson-Sopron megyében a horvát nemzetiségi önkormányzat szintén saját díjat alapított a nemzetiség helyzetéért kiemelkedő munkát végző személyek számára, ezek a díjak minden évben átadásra kerülnek.

A „**Hajdú-Bihar** Megye Önkormányzatának Emlékérme” „Hajdú-Bihar Megye Nemzetiségeiért” feliratú díj azon személyeknek adományozható, akik a megyében élő nemzetiségek nyelvi, tárgyi és szellemi kultúrájának, történelmi hagyományainak megőrzése, valamint a nemzetiségi jogok védelme és gyakorlása, az integrált nevelés-oktatás elősegítése érdekében kimagasló munkát végeznek. A díj adományozásáról a Jogi, Ügyrendi és Társadalmi Kapcsolatok Bizottsága véleményezését és javaslatát követően a megyei közgyűlés elnöke dönt. A díj év közben, a javasolt személy életének jelentős évfordulóján, illetve a kimagasló eredmény elismeréseként is átadható, egy évben több személy kitüntetésére is sor kerülhet a felterjesztések függvényében.

2020-ban a **Komárom-Esztergom** Megyei Németek Önkormányzata által alapított Anton Rieder Jugendpreis kitüntetéssel tovább gazdagodott a megyei értéktár.

A **Tolna** Megyei Önkormányzat Közgyűlése minden évben szeptember 1-jén – a Megyenapon – adja át kitüntető díjait karöltve a német területi nemzetiségi önkormányzattal, akik a példás együttműködést is reprezentálva szintén ez alkalommal adják át elismeréseiket. A megyei önkormányzat az elismerések átadását nagyszabású eseményként kezeli, ahol saját díjazottjai mellett a nemzetiségek által elismert személyekről is bemutatófilmet készített. Az eseményre meghívást kapnak a területi nemzetiségi önkormányzatok képviselői is.

A **Vas** Megyei Önkormányzat a helyi nemzetiségi közösségek kiemelkedő képviselőit évente díjazza az általa alapított Vas Megye Önkormányzata Szolgálatáért – Nemzetiségi Tagozat elnevezésű kitüntetésével, ezzel is elismerve tevékenységüket.

A fentiekén kívül egyes országos nemzetiségi önkormányzatok is alapítottak illetve rendszeresen kiosztanak kitüntetéseket, elismeréseket:

- A hazai lengyelség elismerései közé tartozik az Országos Lengyel Önkormányzat által alapított Szent László díj, „Magyarországi Lengyelekért” díj, valamint „Magyarországi Lengyelekért” Ifjúsági díj.
- A Magyarországi Németek Országos Önkormányzata legmagasabb kitüntetését, az „Ehrennadel in Gold” elismerést 2019-ben dr. Gerner Éva, Fuchs János és Emmert József, 2020-ban Horváth Etele, Lang Mária és dr. Tóth Ágnes vehették át.
- Az országos német önkormányzat közgyűlése elhunyt elnöke tiszteletére megalapította a Heinek Ottó díjat, amelyet olyan fiatal tudósok nyerhetnek el, akik munkásságukkal a magyarországi németység ügyét szolgálják. 2020-ban került sor először a díj odaítélésére: dr. Márkus Beáta és dr. Helmut Hermann Bechtel részesültek az elismerésben.
- Az Országos Ruszin Önkormányzat által alapított díj a Hodinka Antal-díj, az emlékplakettel és oklevéllel járó elismerésben azok a személyek vagy csoportok részesülnek, akik a legtöbbet tették a ruszin identitás megőrzéséért, a hagyományok és a görögkatolikus vallás ápolásáért. 2019-ben Mudra József, Trescsula László, és a Vámosújfalui Ruszin Dalkör részesült az elismerésben, 2020-ban Dr. Simicsko István, Kovács István János, és Tóth Zoltán vehette át a díjat.
- Szent Száva Napja (január 27.) a magyarországi szerbek legnagyobb ünnepe, az ünnepség keretén belül kerül átadásra a Szerb Országos Önkormányzat Közgyűlése által létrehozott „Szent Száva Díj” és „Thököly Száva Díj” is, amelyeket a magyarországi szerb közösségért végzett kimagasló tevékenységért adományoz az országos önkormányzat.
- Az Országos Szlovák Önkormányzat hagyományosan július első szombatján – Cirill és Metód szlovákiai nemzeti ünnepéhez kötődően – mindig más-más régióban rendezi meg a Magyarországi Szlovákok Napját. E rendezvényen kerül ünnepélyes átadásra az Országos Szlovák Önkormányzat Közgyűlésének határozatával megítélt Nemzetiségünkért díj, amelyet minden évben két kimagasló érdemeket szerzett személyiség és egy kollektíva vehet át. Kétévente ezen a rendezvényen kerül átadásra a Lami Istvánról elnevezett közművelődési szakmai díj is. A Magyarországi Szlovákok Napját 2019-ben a Pest megyei Acsán tartották meg. 2020-ban az ünnep a világjárvány miatt elmaradt, a kitüntetések átadására az év végén, szűk körben került sor.

5. A NEMZETISÉGEK ANYANYELVŰ HITELÉLETE

5.1. Anyanyelvű vallásgyakorlás

A Kormány az egyházi területen is támogatja a nemzetiségek saját kultúrájának megőrzését, fejlesztését, és e feladatok ellátásában számít az egyházak segítségére. A jelentős magyarországi **történelmi múlttal rendelkező bevett egyházak** hangsúlyt fektetnek a nemzetiségi pasztorációk ellátására, a legnagyobb létszámú bevett egyházak a hívek igénye szerint nemzetiségi nyelvű szolgálatot is ellátnak. Így pl. a Magyar Katolikus Egyház római katolikus egyházmegyei német, szlovák, horvát, lengyel és szlovén nyelvű, a Magyarországi Sajátjogú Metropolitai Egyház (Görögkatolikus Metropólia) ruszin, ukrán és román nyelvű, a Magyarországi Evangélikus Egyház német és szlovák nyelvű pasztorációt is ellát. Katolikus

szempontból a burgenlandi horvátok és a magyarországi horvátok között aktív kapcsolat van, és e kapcsolatot erősíti, hogy a burgenlandi püspök helyi horvát. A magyarországi horvátok rendszeresen zarándokolnak Mariazellbe, horvát papok pedig Ausztriából járnak horvát misét tartani Magyarországra.

Az egyháznak fontos szerepe van a **nemzeti identitás és a nyelv megőrzésében**, ami különösen vonatkozik a rába-vidéki szlovénekre, a legkisebb számú magyarországi nemzetiségre. Esetükben alapvetően a vendéglelkészek segítségével valósul meg az anyanyelvű istentiszteletek megtartása. Egy örmény rítusú vallási közösség is működik Magyarországon. A nemzetiségi ortodox egyházak – szerb, román, bolgár, konstantinápolyi – mind liturgiájukban, mind pedig ügyvitelükben értelemszerűen anyanyelvüket használják. Egy nemzetiség létének kulcskérdése az adott közösség fennmaradása. A hitélet kovászt jelent a közösségen belül, az anyanyelvű hitélet pedig segíti a nyelv fennmaradását és egyidejűleg hozzájárul az identitás-tudat megőrzéséhez.

A katolikus egyháznak több olyan **intézménye** van, amelyben nemzetiségi nyelvű oktatás is folyik (pl. német – Baja, Budaörs, Budapest-Óbuda, Érd, Esztergom, Mátészalka, Mohács, Mór, Szekszárd; szlovák – Dabas-Sári, Kétsoprony, stb.). Az evangélikus egyház Soltvadkerten német nyelvű köznevelési intézményt, Békéscsabán és Tótkomlóson szlovák nyelvet oktató egyházi tanintézményeket működtet. A soproni Berzsényi Dániel Líceumban német nemzetiségi gimnáziumi oktatás folyik, míg az esztergomi Vitéz János Katolikus Főiskola német és szlovák, az Apor Vilmos Katolikus Főiskola német nemzetiségi pedagógusokat is képez. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karán szlavisztikai képzés folyik.

Bármely nemzetiségi felekezethez tartozó személy a honvédségben és a büntetés-végrehajtási intézetekben anyanyelvén is igénybe veheti a számára megfelelő egyházi szolgáltatást, mivel törvény biztosítja a táborigazgatás működését, valamint a börtönlelkészi szolgálatot és a börtönpasztoráció lehetőségét. Értelemszerűen biztosított a kórházlelkészi, illetve kórházi lelkigondozói szolgálat anyanyelven történő ellátása is.

5.2. Egyházak nemzetiségi vonatkozású támogatásai

A nagy bevett egyházak olyan köznevelési intézményeket is fenntartanak, amelyekben nemzetiségi nyelven folyik az oktatás-nevelés. Az egyházi **köznevelési intézmények** a bértámogatáson túl működési támogatásban is részesülnek, az állami intézményekkel azonos mértékben. Az állami költségvetés támogatja az egyházak szociális, egészségügyi és kulturális (lényegében közfeladatot ellátó) intézményeit is. A közfeladat ellátó egyházak mindenben az állami, önkormányzati intézményekkel azonos mértékű támogatásban részesülnek. A nemzetiségi ortodox egyházak közül a Budai Szerb Ortodox Egyházmegye tart fenn három szociális intézményt, illetve a Konstantinápolyi Egyetemes Patriarchátus Magyarországi Exarchátusa is végez szociális tevékenységet, valamint köznevelési intézményt is fenntart.

Az egyházi **közgyűjtemények** működését is támogatja az állami költségvetés, ezen belül támogatást kap a szentendrei szerb ortodox és a gyulai román ortodox egyházi gyűjtemény. A támogatási adatokat a 12. sz. melléklet részletezi. A beszámolási időszakban az „Egyházi közösségi célú programok és beruházások támogatása” előirányzat szolgálta az egyházak belföldi és határon túli munkáját.

Az egyházak **hitéleti tevékenységét** az állam a következő módon támogatja:

- Az állampolgárok rendelkezhetnek a személyi jövedelemadójuk 1%-ról külön a vallási közösségek és külön a civil szervezetek javára, és ezzel a lehetőséggel élhetnek a

nemzetiségekhez tartozók is, akik saját egyházaik, vallási közösségeik számára ajánlhatják fel az 1%-ot. Ezt az állami költségvetés a bevett egyházak vonatkozásában a befizetett Szja 1%-ig kiegészíti, a felajánlók számának a figyelembe vételével. (Az állami költségvetés további kompenzációt is biztosít az Szja 1%-os felajánlások figyelembe vételével.)

- Az érintett egyházak a volt államosított ingatlanaik egy részének igényléséről az állammal való megállapodás alapján évente folyósított járadék fejében lemondhattak. A nemzetiségekhez tartozó egyházak közül jelentős járadékban részesül a Budai Szerb Ortodox Egyházmegye. A járadék összegét a kormány évente valorizálja, a járadék összege 2019-ben 112,991 millió Ft, 2020-ban 117,908 millió Ft volt.
- Az állam anyagilag is támogatja a hitoktatást, az állami köznevelési intézményekben az állami erkölcsstan helyett a bevett egyházak a tanrendbe illesztett hit- és erkölcsstanoktatást tarthatnak, amelyet teljes egészében az állam finanszíroz. Erre természetesen joga van a nemzetiségi jellegű bevett egyházaknak, illetve a többi egyház is tarthat nemzetiségi nyelven hit-és erkölcsstanoktatást az iskolákban. Ugyanakkor a vallási közösségek fakultatív hitoktatását is támogatja az állami költségvetés. A vizsgált időszakban három – a szerb, a román, valamint a görög – nemzetiségi ortodox egyház igényelt és kapott fakultatív hitoktatási támogatást.
- A kistélepüléseken szolgálatot teljesítő lelkészek jövedelmét az állam az egyházakkal való megállapodás alapján kiegészíti. A nemzetiségi egyházak közül ilyen megállapodás van a Budai Szerb Ortodox Egyházmegyével, a Magyarországi Román Ortodox Egyházzal és a Konstantinápolyi Egyetemes Patriarchátus Magyarországi Exarchátusával. Ez érinti a nagyobb egyházak pl. a katolikus, evangélikus, valamint a baptista vidéki, nemzetiségi nyelvű szolgálatot ellátó papjait is. A Magyarországi Sajátjogú Metropolitai Egyház/Görögkatolikus Metropólia a nemzetiségi szakterülettől az ukrán nyelvű nemzetiségi hitélet (Haboriy Petro-Demian atya magyarországi hitéleti tevékenységének) támogatása céljából 2019-ben 4,5 millió Ft, 2020-ban 6 millió Ft egyedi támogatásban részesült; a ruszin nemzetiségi hitélet (Tivadar Mihály atya pasztorális munkájának) támogatása céljából 2019-ben 4 millió Ft, 2020-ban 2,5 millió Ft egyedi támogatásban részesült.

Alapvetően a hitéleti tevékenységet segítik elő az **egyházi épített örökségre** vonatkozó és egyéb beruházások, illetve az **egyházi közösségi célú programok** és beruházásokat célzó támogatások, amelyeknek azonban közcélú vonatkozásai is vannak, pl. a műemlék épületek esetében, de ez a támogatás természetesen közfeladat ellátására szolgáló egyházi épületre is felhasználható.

5.3. A nemzetiségi egyházak ingatlanrendezése

A volt egyházi ingatlanok tulajdoni helyzetének rendezéséről szóló 1991. évi XXXII. sz. törvény végrehajtása a nemzetiségi egyházak vonatkozásában is befejeződött a beszámolási időszakban.

A Magyarországi Román Ortodox Egyház által benyújtott igények közül 8 ingatlan ügyét a Kormány rendezte az egyház javára. 7 ingatlanért az egyház összesen 62 millió Ft kártalanítást kapott, 1 ingatlan természetben került vissza az egyházhoz.

A **Budai Szerb Ortodox Egyházmegye** 41 volt ingatlanára nyújtott be igényt, és ezek közül valamennyi rendeződött. 21 kormánydöntéssel (13 pénzbeli kártalanítás, 8 természetbeni átadás) 1088 millió Ft értékben, 5 közvetlen megállapodással, 2 ingatlan járadék-megállapodással (848 millió Ft értékben), a járadékot a költségvetés ki is egészíti.³⁹ 13 ingatlanigény – mint a törvény hatálya alá nem tartozó – elutasításra, illetve visszavonásra került. A Kormány 1013/2006. (II. 8.) határozatával az egyház tulajdonába adta a legjelentősebb szentendrei ingatlant, amelyben korábban a Megyei Múzeumi Igazgatóság és a Ferenczy Múzeum volt található. A volt egyházi épületen kívül az egyház megkapta az új építésű irodaházat is. A kormány a múzeum kihelyezésére 550 millió Ft költségvetési forrást biztosított.

6. A NEMZETISÉGEK ANYANYELVŰ MÉDIÁJA

Magyarországon a nemzetiségi törvény, valamint a *médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény* garantálja a nemzetiségi média működését, illetve működtetését. A közszolgálati műsorszolgáltatók rendszeresen sugároznak anyanyelvű rádió- és televízió műsort minden hazai nemzetiség részére. A központi költségvetés a beszámolási időszakban az országos önkormányzatok támogatása során továbbra is jelentős anyagi forrásokat biztosított a nemzetiségek anyanyelvű újságjainak megjelentetésére.

Amint az az előző beszámolóknak is szerepelt, a nemzetiségi lapok – a nemzetiségek országos terjesztésű, anyanyelvű újságjai – állami támogatása beépült az országos nemzetiségi önkormányzatok költségvetésébe, így az egyes médiaműhelyek a költségvetési támogatáshoz közvetlen módon, pályázatás nélkül juthatnak hozzá. A nemzetiségek anyanyelvű újságjai mellett költségvetési támogatást kapott a Barátság című – valamennyi nemzetiséggel foglalkozó – folyóirat is.

6.1. Nemzetiségi műsorok a közszolgálati médiában

Egész Európában egyedülálló vállalkozásnak számít a Duna Médiaszolgáltató Nonprofit Zrt. missziós munkája, melynek keretében televíziós és rádiós szakmai eszközökkel vállalja a magyarországi nemzetiségek mindennapjainak, kultúrájának, hagyományainak bemutatását. A műsorkészítés szakmai felügyeletét ellátó Duna Médiaszolgáltató Nonprofit Zrt. a tartalomért felelős, ugyanakkor a televíziós és rádiós műsorok a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap (a továbbiakban: MTVA) szakmai műhelyeiben készülnek, de a Duna Médiaszolgáltató Nonprofit Zrt. szoros szakmai felügyelete mellett kerülnek adásba.

A Duna Médiaszolgáltató Nonprofit Zrt.-ben szakmai igazgatóságok irányítása mellett, főszerkesztőségekben folyik a munka. A Nemzetiségi és Külhoni Főszerkesztőség felel az

³⁹ Az egyház 1999-től folyamatosan kapja az évente valorizálódó ingatlanjáradékot. A járadékot az egyház szabadon, elszámolási kötelezettség nélkül használhatja fel működésére. Mint korábban jeleztük, a járadék összege évente már több mint 100 millió Ft-ra emelkedett.

MTVA szerkesztőségei által gyártott nemzetiségi és külhoni képi, valamint rádiós tartalom szakmai színvonaláért és a közszolgálatosság elvének érvényesüléséért. A képi tartalom a Duna és a Duna World csatornákon követhető nyomon, a hangzó tartalmak a Kossuth Rádióban és a Nemzetiségi Rádióban hallgathatók.

A műsorkészítés kiemelt közszolgálati célja a nemzetiségi kultúrák megőrzése, a nyelvhasználat és a társadalmi integráció elmélyítése, illetve a hagyományok megőrzése, ápolása, amelyet rádiós és televíziós műsorok készítésével kíván elősegíteni a közszolgálati média. A Duna Médiaszolgáltató Nonprofit Zrt. amellett, hogy megrendeli és sugárzás előtt (szigorúan szakmai alapon) átveszi az MTVA által elkészített műsorokat, szükség esetén javításokat kérve a szerkesztőségektől, a világi és egyházi ünnepekhez, kiemelt tematikus napokhoz illeszkedő javaslatokkal maga is aktívan hozzájárul az MTVA szerkesztőségei által gyártott, gazdag választékú és többféle értékrendet követő műsorok létrejöttéhez.

A Duna Médiaszolgáltató Nonprofit Zrt. szoros társadalmi ellenőrzés alatt látja el munkáját. Az Országgyűlés által létrehozott Közszolgálati Közalapítvány a közszolgálati médiaszolgáltatók tulajdonosa, egyben legfőbb öre, mellette ugyanakkor egy nagyon széles tömegbázisú, 14 tagú társadalmi testület felügyelete alatt zajlik a műsorkészítés. A civil kontrollt megvalósító Közszolgálati Testület minden évben beszámoltatja a Duna Médiaszolgáltató Nonprofit Zrt-t a végzett tevékenységről. A testület évtizedes működése során mindannyiszor elfogadta a sok száz oldalas írásos beszámolót és a hozzájuk fűzött szóbeli vezérigazgatói kiegészítéseket, amely bizonyítja, egyáltalán nem politikai alapon döntenek a tartalmakról a közszolgálati médiában.

A világon egyedülálló, hogy a magyar állam egy teljes országos lefedettségű rádióadó-hálózatot (Nemzetiségi Rádió) bocsátott kizárólag a magyarországi nemzetiségek anyanyelvi műsorainak rendelkezésére a nap 24 órájában, amellett, hogy több más médiafelületen, a közszolgálati rádiókban és televíziókban is napi-heti rendszerességgel adásba kerülnek saját nyelvű műsoraik, sőt a teljes hírfolyamban, a hírműsorokban, ismeretterjesztő és magazinműsorokban egyaránt megjelenési felületet kapnak.

A Duna Médiaszolgáltató Nonprofit Zrt. Nemzetiségi és Külhoni Főszerkesztősége által megrendelt rádiós és televíziós műsorok célközönsége valamennyi társadalmi réteg, kulturálisan vagy etnikailag elkülönülő csoport. A műsorok mindegyike színes, különleges tartalmakat kínál igényes formai megoldásokkal, a többségi magyar társadalom számára is érdekes feldolgozásban. A közszolgálati médiaszolgáltatás céljainak megfelelően segítik ezzel az érzékenyítést, a sztereotípiák tompítását, a békés együttélést, egymás jobb megértését és megismerését.

A hangzó tartalmakban a Kossuth Rádió és a Nemzetiségi Rádió nemzetiségi adásainak mindegyike – számarányuknak megfelelően – kiegyensúlyozottan jeleníti meg a hazánkban élő nemzetiségek életét, kulturális örökségét, hagyományait. A Nemzetiségi Rádió önálló rádiós nemzetiségi rádiócsatornán a nap 24 órájában, a saját anyanyelvén, nemzetiségi szerkesztők összeállításában hallgathatja minden nemzetiségi magyar állampolgár a közösségük életét érintő, kifejezetten az adott csoportnak szóló műsorokat. Mindez mégsem jelent „tartalom-zárványosítást”, hiszen a nemzeti rádió főadón, a Kossuthon is megjelennek az ilyen típusú tartalmak. Például az Egy hazában című egy órás, vasárnapi magazinműsor minden hazai nemzetiség számára átfogó tájékoztatói lehetőséget nyújt igényesen szerkesztett, színes, zenés magazin formájában.

Ahogy korábban is, a beszámolási időszakban ugyancsak kisebb részben belső gyártásban Budapesten az MTVA-ban, nagyobb részben külső gyártásban, Pécsen, Szegeden, Szombathelyen és Budapesten készültek a nemzetiségi műsorok. 2019-ben a munkatársak igyekeztek minden fontos rendezvényen jelen lenni szerte az országban. Fontos megemlíteni a nemzetiségi anyaországi kapcsolatokat, több műsor esetében van jelen kétoldalú hírcsere, riportcsere formájában, csak néhány példát említve:

- Sikeres az együttműködés az újvidéki, azaz Vajdasági Rádióval, amellyel a Magyar Rádió (MTVA) együttműködési megállapodást írt alá, de ugyanez a példás szakmai kapcsolat vonatkozik a belgrádi, Szerbiai Rádióra és a Temesvári Rádió Szerb Szerkesztőség munkatársaival folytatott együttműködésre is.
- Az RTV Slovenija az átvett magazint ötször tűzi műsorra, országos és regionális adókon.
- Ugyanígy, a Srpski ekran televíziós magazint Szerbiában műsorra tűzik hétről-hétre.
- A szlovák és bolgár rádió térítésmentesen bocsát rendelkezésre riportokat, kulturális műsorblokkokat.
- 2019-ben sikerült együttműködési megállapodást kötni a horvátországi HRT tv-csatornával, amellyel a horvát szerkesztőség rendszeresen cserélt riportokat.

A világjárvány első hulláma idején (2020 tavaszán) a vidéki műsorgyártók nem álltak le a televíziós forgatásokkal, sikeresen megbirkóztak az új helyzettel, új tartalmakat állítottak elő. A budapesti műsorkészítés ugyanakkor szünetelt, és ahol nem volt tartalékban előre leforgatott műsoranyag, ott ismétlések kerültek adásba. A járvány második hulláma idején (2020 ősz) már nem volt leállás sehol, mindenhol új műsorok készültek, még akkor is, ha ennek kivitelezése nem volt egyszerű. Egyes műsorok a beszámolási időszakban új rovatokat, műsorblokkokat indítottak, például a horvátok horvátországi lapszemlét, vallási és az anyaországhoz kapcsolódó gazdasági rovatot hoztak létre.

A pandémia ideje alatt nagy szükség volt a műsorkészítők kreativitására, hiszen nem voltak rendezvények, zárva voltak az iskolák, nem működhetek a kulturális egyesületek és az autonóm nemzetiségi testületek. Megnövekedett a telefonos riportok száma, új elemként bekerültek a műsorokba a Skype-on készített videó interjúk. Több irodalom és dramatizált műfaj jelent meg a műsorokban, hiszen ezek nem kötődtek aktuális rendezvényekhez, és ezek esetében könnyebb az egyeztetés a közreműködőkkel is. Fontos változás volt az elmúlt időszakban, hogy az embereknek több ideje maradt az otthon töltött időben rádiót hallgatni, ezáltal nőtt a hallgatók száma, ami többek között abból látszott, hogy a kívánságok száma a nemzetiségi kívánságműsorokban jelentősen megnövekedett, miként a szerkesztőknek szóló telefonok és e-mailek száma is.

A beszámolási időszakban a nemzetiségi képi tartalmak továbbra is a Duna és a Duna World csatornák műsoraiban jelentek meg, a hangzó tartalmak kisebb része a nemzeti fő rádióadó, a Kossuth Rádió műsorfolyamában, míg többségük a Nemzetiségi Rádió hullámhosszán szóltak. A Nemzetiségi Rádión napközben élő anyanyelvi nemzetiségi műsorokkal jelentkeztek a szerkesztőségek, az éjszaka az ismétléseké volt.

6.2. Kossuth Rádió, Nemzetiségi Rádió

A Magyar Rádió által 1998 óta sugárzott nemzetiségi rádióműsorok 2007 óta egységes szerkezetűek: a nap 24 órájában, azonos hosszban és időpontokban hallhatók a Nemzetiségi Rádióban: reggel 8 és este 8 között (a 12.00-14.00 közötti műsorsávot kivéve) élő műsorokat sugároz az adóhálózat, ezt követően másnap reggel 8-ig a nappali adást ismétlik a hét minden

napján. Az elkészült műsorok tartalmi szempontokat figyelembe véve megfelelnek az eredeti célkitűzésnek, jórészt egységes, jól kiszámítható struktúrával, kiegyensúlyozott szerkesztési elv alapján készülnek. A nemzetiségi rádióműsorok mindegyike saját anyanyelvén szól a hallgatókhoz, témaválasztása, szerkesztési elvei alapján valamennyi megfelel a közszolgálatosság elveinek.

A műsorok vállaltan az adott nemzetiségi közösségekhez tartozók összefogását, a nemzetiségi identitás, öntudat és a kulturális autonómia erősítését tűzték ki célul, ezért is kap hangsúlyos szerepet a feldolgozott témák között a nemzetiségi önkormányzatok működésének, feladatellátásának sokoldalú bemutatása a nemzetiségi kultúra, a hagyományok, a viselet, a népművészet, az ének- és zenei kultúra, valamint a hitéleti-vallási emlékek ápolása, terjesztése mellett. A társadalmi problémák konkrét példákon keresztül megjelenítésén kívül időről időre hangsúlyt kap az esélyegyenlőség megteremtésével, valamint a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos önkormányzati feladatok bemutatása is, továbbá a nemzetiségek egyre nagyobb belső vitákat kiváltó közéletének alakulása, az anyaországhoz fűződő kapcsolatainak lehetséges formái, valamint a többségi magyar nemzettel megvalósuló együttélés.

A beszámolási időszakban a nemzetiségi műsorok tökéletesen illeszkedtek a teljes műsorfolyamba, azok szerves részét képezték, több csatornán és platformon is megjelentek. A nemzetiségeket érintő információk – tematikától függően – helyet kaptak a közszolgálati médiumok egyéb műsoraiban is. Ezáltal a korábbiakhoz képest nem hogy szűkült volna, sokkal inkább bővült a nemzetiségi tematika megjelenítése a többségi magyar társadalom előtt, amely szélesebb körű tájékoztatást jelentett. A nemzetiségi műsorok tematikája messze túlmutat a törvényi előírásokban megfogalmazott nemzetiségi kultúra és anyanyelv ápolásának kötelezettségén. A közszolgálati média törekszik a nemzetiségi műsorok minél szélesebb körben történő bemutatására, ugyanaz a műsor több csatornán, több platformon is megjelenik. Tehát nem elszigetelt nemzetiségi blokkokban szerepelnek a műsorfolyamban, hanem illeszkednek a napi/heti műsorstruktúrához és megtalálják helyüket az aktuális témák között.

A Kossuth Rádió és a Nemzetiségi Rádió egyik különleges, színes magazinműsora a vasárnaponként jelentkező Egy hazában című összeállítás. A hazai nemzetiségek helyben élő, kitűnő újságírói első kézből tudósítanak közösségeik életének minden fontos kérdéséről, a velük történekről, az őket szolgáló kormányzati döntésekről. A műsor megszólalói kivétel nélkül megfogalmazzák a saját nemzetiségükhöz tartozás élményét, az anyanyelvük szabad használatában és annak fejlesztéséhez az oktatásban nyújtott anyaországi segítségnyújtás példamutató értékét, a hagyományaik, kulturális rendezvényeik minden kötöttségtől mentes megélésének örömeit, és a különböző vallási, kulturális hagyományok bemutatásával szolgálják a világnézeti sokszínűség megjelenését a műsorokban.

28. sz. táblázat: Rádióműsorok a Kossuthon

Nemzetiség	Műsor címe	Leírás	Adáshossz	Adás	Ismétlés
------------	------------	--------	-----------	------	----------

össz- nemzetiségi	Hajnali Népzene Korán- kelőknek	A Kossuth Rádió és a Hagyományok Háza összefogásából megszületett műsor célja, hogy megismertesse és megszerettesse hallgatóságával azt a hatalmas zenei kincset, melyet Kodály zenei anyanyelvnek nevezett.	hétköznap 27 perc, hétfégen 25 perc	hétköznap 04:03-04.30, hétfégen: 05.05-05.30 Kossuth Rádió	
össz- nemzetiségi	Egy hazában – nemzetiségek- ről magyarul	Az Egy hazában című nemzetiségi magazinműsor a hazánkban élő nemzetiségek színes világába kalauzolja el hallgatóit.	52 perc	vasárnap 13:00, Nemzetiségi Rádió	aznap 23:05, Kossuth Rádió

Forrás: Duna Médiaszolgáltató Zrt.

Mint már szó esett róla, a magyar közszolgálati média Európában is példamutató módon önálló országos rádiócsatornát működtet a hazai nemzetiségek számára. A középhullámú adóhálózat lefedettsége nagyjából megegyezik a nemzeti fő adó, a Kossuth Rádió lefedettségével, több mint 90 százalékos. A Nemzetiségi Rádió minden nemzetiséget saját anyanyelvén szólít meg: tájékoztat, szórakoztat, kulturális értéket közvetít és teremt. A műsorokban az adott nemzetiség életének, illetve önkormányzatainak hírei mellett szerepelnek kulturális intézményeinek programjai, hagyományos ünnepei, az egyházi ünnepek, a vallási felekezetek hírei, rendezvényei. Mind a naponta, mind a hetente sugárzott adásokban helyet kapnak tematikus műsorok, műsorsorozatok, amelyek az adott nemzetiség kiemelkedő alkotóival, alkotásaival, mesevilágával, népköltészetével, népzenejével foglalkoznak. Az adásokban kiemelten helyük van az anyaország híreinek, kulturális eseményeinek. A horvát, német, román, szerb és a szlovák nemzetiségeknek napi 2 órás, a bolgár, görög, lengyel, örmény, ruszin, szlovén és ukrán nemzetiségek részére heti 30 perces anyanyelvű műsor készült a beszámolási időszakban.

29. sz. táblázat: *Rádióműsorok a Nemzetiségi Rádión*

Műsor címe	Leírás	Adás
Gyöngyszemek, szemelvények nemzetiségeink irodalmából	A magyar nyelvű műsor heti 5 percben a nemzetiségek irodalmából válogat, magyar színművészek előadásában.	5 perc, vasárnap 13.55-14.00, ismétlés: kedd 01.55-02.00
Horvát nemzetiségi műsor	A műsor gerincét adják a friss hírek, információk és aktuális riportok a magyarországi horvátok életéből, érdekességekkel, rendezvényekről szóló színes beszámolókkal fűszerezve.	minden nap 08:00-10:00
Német nemzetiségi műsor	A német nyelvű friss hírek, információk, érdekességek mellett kiemelten fókuszál a szerkesztőség a német anyanyelv igényes ápolására a másod- és harmadgenerációs fiatalok körében.	minden nap 10:00-12:00

Szerb nemzetiségi műsor	A magyarországi szerbek mindennapjaihoz, kultúrájához, hagyományaihoz kötődik, a szórakozás mellett tájékozódást kínálva a nemzetiség tagjai számára.	minden nap 14:00-16:00
Román nemzetiségi műsor	A nemzetiségi szerkesztőségek közül talán a legnagyobb rutinnal és aktivitással rendelkeznek a román rádióműsor alkotói, így lehetséges, hogy nagyon színes, sokoldalú és informatív műsorok készülhetnek a magyarországi románok életéről.	minden nap 16:00-18:00
Szlovák nemzetiségi műsor	Az általános nemzetiségi rádiós trendet követve ebben a műsorban is bőséges információ és számos riport hangzik el a magyarországi szlovákok életéről, de a hallgatók anyaországuk aktualitásairól is értesülhetnek.	minden nap 18:00-20:00
Szlovén nemzetiségi műsor	Az adás elsősorban helyszíni, életközeli riportokban számol be a szülőföldjükről magyar környezetbe származottak mindennapi életkörülményéről, anyanyelvük, kultúrájuk, identitásuk megőrzésének helyzetéről, a társadalmi beilleszkedés esetleges nehézségeiről.	hétfő 13:00- 13.30, ismétlés: szerda 01:00- 01.30
Ruszin nemzetiségi műsor	A műsor alapvetően hírközpontú, a kis létszámú szerkesztőség igyekszik friss hírrel szolgálni a legaktuálisabb, a hazai ruszinokat érintő döntésekről, aktuális történeésekről még a világjárvány jelentette komoly mozgáskorlátozás ellenére is.	kedd 13:00- 13.30, ismétlés: csütörtök 01:00-01.30
Bolgár nemzetiségi műsor	A műsor nem követ merev szabályokat és nem szorosan a magyarországi bolgárok mindennapjait, társadalmi, kulturális életét mutatja be, hanem figyelemmel kíséri az anyaországi eseményeket is, amelyekről rendszeresen, bő terjedelemben számol be.	szerda 13:00- 13.30, ismétlés: péntek 01:00- 01.30
Görög nemzetiségi műsor	Kiegyensúlyozott témaválasztással, az aktualitásokat követve tájékoztatja a hallgatókat a műsor a magyarországi görögök és az anyaország társadalmi, kulturális és egyházi eseményeiről, ünnepnapjairól.	csütörtök 13:00-13.30, ismétlés: szombat 01:00- 01.30
Ukrán nemzetiségi műsor	Az ukrán nyelvű műsor profilja szerint zenés hírműsor, ennek ellenére a helyi ukrán közösség társadalmi életével kapcsolatos hírek és a Magyarország területén működő ukrán civil szervezetek tevékenységét bemutató riportok is helyet kapnak az adásban, különös tekintettel arra, ha az esemény magyar-ukrán összefogásban valósul meg.	péntek 13:00- 13.30, ismétlés: vasárnap 01:00-01.30
Lengyel nemzetiségi műsor	Az anyaországi hírekről és a magyarországi lengyelek mindennapjairól tájékoztat a kis létszámú szerkesztőség.	szombat 13:30- 14.00, ismétlés: hétfő 01:30-02.00
Örmény nemzetiségi műsor	A műsor eredendően a kis létszámú magyarországi örménység mindennapi életét igyekszik bemutatni, ám a hagyományápolás, a kulturális élet hírei mellett mindig gondoskodnak kellő információról, az anyaországi eseményekről is.	szombat 13.00- 13.30, ismétlés: hétfő 01:00-01.30

Forrás: Duna Médiaszolgáltató Zrt.

6.3. Nemzetiségi televíziós műsorok

A nemzetiségi televíziós műsorok anyanyelvi készítői elhivatott szakemberek, akik igen magas színvonalon, a tőlük elvárható szakmai alapossággal, történelmi hitelességgel és kiegyensúlyozottsággal végzik munkájukat. A jelentősebb lélekszámú nemzetiségnek önálló televíziós műsora van, a közszolgálati média Rondó című, kéthetente jelentkező televíziós összeállításában pedig további hat nemzetiség kap lehetőséget kultúrájának, történelmének, mindennapi életének és problémáinak megjelenítésére.

1994-ben indult a Rondó című – bolgár, görög, lengyel, örmény, ruszin, ukrán nemzetiségeknek szánt – műsor. A Duna és a Duna World csatornán sugárzott magazinműsor a hazánkban élő kis létszámú nemzetiségek életével foglalkozik. Az összeállításokban kiemelt helyen szerepelnek a történelmi visszatekintések, segítve egymás múltjának a megismerését, megértését, ezáltal az etnikai önazonosság, identitástudat kialakulását és megtartását. A műsorok az adott nemzetiség mindennapjaiba nyújtanak betekintést és mutatják be sokszínű kultúrájukat, történelmüket, aktuális híreiket, eseményeiket. Az adások magazinjelleggel készülnek, alkalmanként azonban egy-egy hosszabb, jelentősebb produkció, fesztivál-beszámoló, portré, dokumentumfilm is képernyőre kerül.

A televíziós nemzetiségi műsorok **heti struktúrája** a következő:

- Hétfő: Domovina (szlovák)
- Kedd: Srpski Ekran (szerb), Unser Bildschirm (német)
- Szerda: Hrvatska kronika (horvát), Ecranul Nostru (román)
- Csütörtök (kétheti váltásban) a következők alapján:
 - Rondó (’52) – (bolgár, görög, lengyel, örmény, ruszin, ukrán)
 - Slovenski Utrinki (szlovén) + Kvartett (A visegrádi négyek közszolgálati televízióinak magazin-műsora)
 - Rondó (’26) + Alpok-Adria (a bajor, a horvát, a szlovén, az olasz és a magyar televízió közös magazinja)
 - Slovenski Utrinki + Kvartett
 - Rondó (’52)

Amint azt az alábbi, 30. sz. táblázat is jelzi, a nemzetiségi adások a beszámolási időszakban a reggeli műsorsávban (06.45-07.45 óra között) kaptak helyet a Duna csatornán. Az ismétléseket a Duna World csatornán tekinthették meg a nézők 13-14 óra között. Minden műsor visszanezhető volt 60 napig a www.mediaklikk.hu weboldalon, azt követően a www.nava.hu oldalon. A www.mediaklikk.hu internetes oldalon minden műsornak megvan a saját oldala, amelyen információk olvashatóak, illetve itt látható az egyes adások rövid tartalma is. A nemzetiségi műsorok a közösségi oldalakon is megjelentek, a Színes Magyarország Facebook-oldalon videó előzetesek ajánlják az aktuális műsorokat.

30. sz. táblázat: Nemzetiségi televíziós műsorok

Nemzetiség	Műsor címe	Leírás	Adás-hossz	Adás és ismétlés
szlovák	Domovina	A Magyarországon élő szlovák nemzetiség mindennapjait mutatja be.	26 perc	hétfő 7:50, Duna, ismétlés: hétfő 15:30, Duna World

román	Ecranul nostru	Az alkotók nagyon nagy hangsúlyt fektetnek a román népi kultúra megőrzésének, továbbvitelének fontosságára.	26 perc	szerda 7:50, Duna, ismétlés: szerda 15:05, Duna World
kis nemzetiségek	Rondó	Magyarország kisebb létszámú, önálló műsorral nem rendelkező nemzetiségei is megmutathatják magukat a Rondó című, magas színvonalú riportokból és tudósításokból álló műsorban.	26 perc	kétfelhetente csütörtök 7:25, Duna, ismétlés: csütörtök 15:00, Duna World
szlovén	Slovenski utrinki	A kétfelhetente jelentkező magazinműsor lelkesen, színes összeállításokon keresztül mutatja be a legkisebb lélekszámú magyarországi nemzetiség, a szlovének életét és kultúráját.	26 perc	kétfelhetente csütörtök 7:25, Duna, ismétlés: csütörtök 15:00, Duna World
szerb	Srpski ekran	A szerb nemzetiség hetente jelentkező magazinműsora rendre színes összeállítás, amelyben szinte minden alkalommal helyet kap egy-egy közösség vallási életének és hétköznapijainak bemutatása.	26 perc	kedd 7:25, Duna, ismétlés: kedd 14:40, Duna World
német	Unser Bildschirm	A magyarországi német nemzetiségnek szóló Unser Bildschirm szerkesztősége naprakész a nemzetiségeket érintő politikai kérdésekben, ezért a műsorokban gyakran kap szót Ritter Imre, az Országgyűlés német nemzetiségi képviselője és Soltész Miklós egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkár, akik rendszeresen számot adnak a német nemzetiség legfontosabb kérdéseiről.	26 perc	kedd 7:50, Duna, ismétlés: kedd 15:10, Duna World
horvát	Hrvatska Kronika	Hetente jelentkezik a magyarországi horvátokról készült kétnyelvű magazin, amely felvállalt küldetésének tartja a magyarországi horvátok életének dokumentálását és az anyaország kulturális, társadalmi, gazdasági és nemzeti értékeinek bemutatását.	26 perc	szerda 7:30, Duna, ismétlés: szerda 16:30, Duna World

Forrás: Duna Médiaszolgáltató Zrt.

2020. szeptember 12-ig a Duna World csatornán szombat esténként 20 órai kezdettel volt látható a **Dokuzóna** című műsor, amely minden héten 52 percben mutatott be rövidebb nemzetiségi dokumentumfilmeket. 2020. szeptember 12-től a Duna World csatornán 14.00-22.00 óra között az M4+ sportcsatorna kapott helyett, ezért a Dokuzóna adásidőpontja átkerült hétfő este 22.30-ra.

A nemzetiségi média területén a **képzéseket** érinti, hogy az MTVA által alapított Közszolgálati Médiaakadémia Alapítvánnyal együttműködve a Magyarországi nemzetiségek bizottsága gyakornoki ösztöndíjprogram indítását tervezte a beszámolási időszakban. Ennek előkészületei 2020-ban már megtörténtek.

6.4. A magyarországi nemzetiségek reprezentációja a hírműsorokban

Az NMHH folyamatosan, így a beszámolási időszakban is vizsgálta, hogy – egyebek mellett – a különböző társadalmi, nemzetiségi és etnikai csoportok miként jelentek meg a magyarországi hírműsorokban.⁴⁰ Az NMHH vizsgálata – a rendelkezésre álló források és kapacitások korlátai miatt – a vezető hírműsorokra terjedt ki. A mintába került műsorokról kvantitatív tartalomelemzés készült. A vizsgálatok eredményei megmutatták, hogy mely médiumok/műsorok mely csoportok bemutatására fordítottak nagyobb figyelmet, illetve milyen módon és kontextusban mutatták be e nemzetiségek tagjait. A kontextus feltárása rávilágíthat, hogy az egyes médiaszolgáltatók milyen attitűdökkel fordulnak az egyes nemzetiségi csoportok felé, illetve a médiafogyasztó milyen képet kap egyfelől a társadalom sokszínűségéről, másfelől az egyes csoportoknak a magyar társadalomban elfoglalt helyéről.

Az elemzés az alapadatokon túl összességében és műsortípusra lebontva egyaránt feldolgozta a kategóriákban meghatározott csoportok médiareprezentációjára vonatkozó adatsorokból nyert eredményeket, az egyes csoporttagok megjelenésének számszerű adatait, azok kontextusát (mely témákban milyen arányban jelentek meg). Kitér arra is, hogy az egyes csoportok tagjai milyen társadalmi szerepekben tűnnek föl, azonosításuk a médiafogyasztó számára egyéniségük (foglalkozásuk, tisztségük, intézményi kötődésük stb.), vagy kizárólag csoporttagságuk alapján lehetséges.

Az elemzés az alábbi médiaszolgáltatókra, illetve műsorokra terjedt ki: M1: Híradó (esti); Duna TV: Híradó; Kossuth Rádió: 180 perc, Déli Krónika, Esti Krónika; TV2: Tények; RTL Klub: Híradó; Magyar ATV: Híradó, Hír TV: Híradó. A fenti műsorszámokat minden megjelenésük alkalmával vizsgálta az NMHH. A különböző társadalmi csoportok szociológiai-demográfiai jellemzőiről elsősorban, de nem kizárólag a legutóbbi (2016. évi) mikrocenzus szolgált adatokkal. A KSH által készített mikrocenzus szerint 314.342 fő tartozott valamelyik magyarországi nemzetiséghez (ide nem értve a romákat), így ők a teljes népesség mintegy 3,2 százalékát tették ki.⁴¹

A nemzetiségek megjelenési aránya a mintába került műsorok összességében sem 2019-ben, sem 2020-ban nem érte el az egy ezreléket. Reprezentációjuk mindkét évben a közszolgálati hírműsorokban volt a legmagasabb (0,05, illetve 0,06%). Amellett, hogy a különböző nemzetiségek összességében is csak elvétve fordultak elő a hírműsorokban, az egyes nemzetiségeken belüli arányokat tekintve nagy eltérések voltak tapasztalhatóak. A leggyakrabban bemutatott nemzetiségi reprezentánsok német (a csoporton belül 2019-ben 38,9%, 2020-ban: 29,6%), valamint szerb (2019: 24,1%, 2020: 20,4%) nemzetiségűek voltak, de ők is rendkívül alacsony, évi 11-21 közötti esetszámmal szerepeltek.

31. sz. táblázat: *Hazai nemzetiségek médiareprezentációja*

	Nemzetiségi	Egyéb	Összesen
--	-------------	-------	----------

⁴⁰ A nemzetiségi csoporthoz való tartozás azonosítása történhet fizikai jellemzők, családi vagy utónév vagy „önbevallás” alapján, illetve kiderülhet a kontextusból vagy a narrációból (nemzetiségi kulturális rendezvény, választás stb.).

⁴¹ Központi Statisztikai Hivatal: *Mikrocenzus 2016. 12. Nemzetiségi adatok.*

http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mikrocenzus2016/mikrocenzus_2016_12.pdf

2019				
közszolgálati hírműsorok	esetszám	32	64155	64187
	%	0,05	99,95	100
kereskedelmi hírműsorok	esetszám	12	47999	48011
	%	0,02	99,98	100,00
közéleti hírműsorok	esetszám	10	27311	27321
	%	0,04	99,96	100,00
Összesen:	esetszám	54	139465	139519
	%	0,04	99,96	100,00
2020				
közszolgálati hírműsorok	esetszám	35	58546	58581
	%	0,06	99,94	100
kereskedelmi hírműsorok	esetszám	9	46615	46624
	%	0,02	99,98	100,00
közéleti hírműsorok	esetszám	10	26967	26977
	%	0,04	99,96	100,00
Összesen:	esetszám	54	132128	132182
	%	0,04	99,96	100,00

Forrás: NMHH

A bemutatás módját tekintve a híradások alapvetően jól teljesítettek, azaz magas arányban mutatták be részletesen a nemzetiségi szereplőket: 2019-ben legalább névvel, beosztással, foglalkozással 84,8 százalékuk került bemutatásra, 2020-ban pedig 86,3 százalékuk. Ezen a területen az egyes műsортípusok között csak kisebb eltéréseket regisztráltak. Legjobban a kereskedelmi híradók teljesítettek (2019: 93,4%, 2020: 97%), őket követték a közszolgálati hírműsorok (2019: 85,1%, 2020: 83,5%), majd a közéleti híradások következtek a sorban (2019: 76,4%, 2020: 86,4%). A másik véglet, amikor semmilyen bemutatás nem történt, elenyésző arányban fordult elő. A nemzetiségek reprezentációjának módja és kontextusa tehát nem volt sem előítéletes, sem sztereotipizált.

A nemzetiségi műsorok átlagos nézettségét az alábbi táblázat részletezi:

32. sz. táblázat: A nemzetiségi műsorok átlagos nézettsége

Csatorna	Év	Műsor	AMR ⁴²	AMR %	SHR % ⁴³
			Teljes népesség		

⁴² AMR: Egy műsor vagy időszáv közönségének egy percre jutó átlagos száma, vagy százalékos aránya a célcsoporton belül.

⁴³ A közönségarány (SHR%) mutató azt fejezi ki, hogy az esemény ideje alatt az összes tévé nézővel töltött időnek mekkora részét fordították a vizsgált célcsoportba tartozó nézők az adott esemény nézésére, ahol események a műsorok, illetve időszávok.

Duna TV	2019	Srpski ekran (szerb nyelvű nemzetiségi magazin)	6 147	0,1	0,7
		Unser Bildschirm (német nyelvű nemzetiségi magazin)	7 374	0,1	0,8
		Hrvatska Kronika (horvát nyelvű nemzetiségi magazin)	8 344	0,1	1,0
		Ecranul nostru (román nyelvű nemzetiségi magazin)	8 110	0,1	0,9
		Domovina (szlovák nyelvű nemzetiségi magazin)	12 215	0,1	1,4
		Slovenski utrinki (szlovén nyelvű nemzetiségi magazin)	6 663	0,1	0,8
	2020	Srpski ekran (szerb nyelvű nemzetiségi magazin)	7 520	0,1	0,9
		Unser Bildschirm (német nyelvű nemzetiségi magazin)	7 191	0,1	0,8
		Hrvatska Kronika (horvát nyelvű nemzetiségi magazin)	8 810	0,1	1,1
		Ecranul nostru (román nyelvű nemzetiségi magazin)	7 652	0,1	0,8
		Domovina (szlovák nyelvű nemzetiségi magazin)	10 900	0,1	1,2
		Slovenski utrinki (szlovén nyelvű nemzetiségi magazin)	8 345	0,1	1,0
Duna World	2019	Srpski ekran (szerb nyelvű nemzetiségi magazin)	4 893	0,1	0,4
		Unser Bildschirm (német nyelvű nemzetiségi magazin)	3 613	0,0	0,3
		Hrvatska Kronika (horvát nyelvű nemzetiségi magazin)	5 097	0,1	0,4
		Ecranul nostru (román nyelvű nemzetiségi magazin)	3 319	0,0	0,2
		Domovina (szlovák nyelvű nemzetiségi magazin)	5 254	0,1	0,4
		Slovenski utrinki (szlovén nyelvű nemzetiségi magazin)	3 775	0,0	0,3
	2020	Srpski ekran (szerb nyelvű nemzetiségi magazin)	2 989	0,0	0,2
		Unser Bildschirm (német nyelvű nemzetiségi magazin)	1 963	0,0	0,1
		Hrvatska Kronika (horvát nyelvű nemzetiségi magazin)	3 966	0,0	0,3
		Ecranul nostru (román nyelvű nemzetiségi magazin)	2 797	0,0	0,2
		Domovina (szlovák nyelvű nemzetiségi magazin)	5 330	0,1	0,3
		Slovenski utrinki (szlovén nyelvű nemzetiségi magazin)	6 051	0,1	0,4

Forrás: Nielsen Közönségmérés Kft.

7. A NEMZETISÉGPOLITIKA EGYÉB TERÜLETEI

Az előző fejezetekben bemutatott szakterületeken kívül számos más aspektusban is megjelenik a nemzetiségpolitika. Az egyes tárcák, intézmények, hatóságok, és egyéb területek beszámolóí alapján az alábbi példákat mutatjuk be ezzel kapcsolatban.

7.1. Miniszterelnökség

A Miniszterelnökségen belül a nemzetiségi szakterület mellett a hatósági ügyekért felelős szakterület is kapcsolódik a hazai nemzetiségpolitikához. E szakterület feladata a fővárosi és megyei kormányhivatalok által – valamennyi (országos, területi és települési) nemzetiségi önkormányzat működése felett – ellátott törvényességi felügyeleti munka szakmai irányításában való közreműködésben valósul meg. A helyi önkormányzatok és a nemzetiségi önkormányzatok működésének törvényességi szempontú vizsgálatára vonatkozó jogszabályok alapvetően azonosak. A törvényességi felügyeleti munka leglényegesebb jogszabályi alapjait a *Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény* 132.§-141. §-ai, a nemzetiségi törvény 146-147. §-ai, és a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletének részletes szabályairól szóló 119/2012. (VI. 26.) Korm. rendelet adja. Ebből eredően a törvényességi felügyeleti eljárás tartalma, terjedelme, keretei és korlátai, valamint a törvényességi felügyeleti eljárás eszközrendszere is megegyezik.

A hazai nemzetiségekhez kapcsolódó legfontosabb tevékenységek között 2019-ben jelentős esemény volt a fővárosi és megyei **kormányhivataloknak a nemzetiségi törvény módosítására** tett kezdeményezései és a nemzetiségi törvény módosításának előkészítése. Több fővárosi és megyei kormányhivatal (pl. Budapest Főváros Kormányhivatala, Baranya Megyei Kormányhivatal, Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal) adott jogszabály módosítási javaslatot. Az együttműködés keretében a Hatósági Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkárság tájékoztatta az érintett kormányhivatalokat arról, hogy mely támogatott módosító javaslataik tárgyalása van folyamatban, valamint tolmácsolta az Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság azon álláspontját, hogy lehetőséget kívánnak biztosítani a kormányhivatalok számára szövegszerű módosítás felterjesztésére is. Az érintett kormányhivatalok által felterjesztett normaszöveg-tervezeteket a Hatósági Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkárság továbbította a jogszabály-előkészítő munkacsoport részére, amelybe két munkatársat is delegált.

2019 decemberében a Hatósági Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkárság a fővárosi és megyei kormányhivatalok érintett szervezeti egységeinek vezetői részére **együttes vezetői értekezletet** szervezett. Az értekezleten az Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság munkatársai is felkérést kaptak előadás megtartására annak érdekében, hogy a jelenlévők a nemzetiségi önkormányzatok törvényességi felügyeletének aktuális témáival összefüggésben is tájékoztatást kapjanak.

2020 áprilisában a Hatósági Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkárság – a nemzetiségi önkormányzatok veszélyhelyzet elrendelését követő működése tárgyában – körlevelet adott ki valamennyi fővárosi és megyei kormányhivatal részére, amely egyrészt a nemzetiségi önkormányzatok veszélyhelyzeti működésének törvényi kereteiről, másrészt a fővárosi és megyei kormányhivatalok törvényességi felügyeleti jogkör gyakorlásának **veszélyhelyzeti rendjéről** nyújtott tájékoztatást.

A nemzetiségi önkormányzatok részére nyújtandó **támogatások időarányos folyósíthatóságával** kapcsolatosan szükséges adatszolgáltatást teljesíteni egyrészt az egyes nemzetiségi önkormányzatok vonatkozásában az adott évre elfogadott költségvetés kapcsán, másrészt pedig a költségvetési évet megelőző évre vonatkozó zárszámadás elfogadásával összefüggésben. Hiteles adattal mind a költségvetés, mind a zárszámadás elfogadásáról szóló képviselő-testületi/közgyűlési határozatok tekintetében a törvényességi felügyeleti jogkörben eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalok rendelkeznek. Az adatszolgáltatás kérésére és az adatszolgáltatás rendjére vonatkozóan a fővárosi és megyei kormányhivatalok részére az Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Helyettes Államtitkárság megkeresése alapján a Hatósági Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkárság adott ki körlevelet a beszámolási időszakban.

A Miniszterelnökség Hatósági Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkársága az **anyakönyvi területen** keresztül is vizsgálja a nemzetiségi jogok érvényesülését. Az Alaptörvényen, valamint a nemzetiségi törvényen túl az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény szabályozza a nemzetiséghez tartozó személyek nemzetiségi névhasználatát. Az anyakönyvi szakterület a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes által, a nemzetiségi névviselést érintő jogalkalmazással, jogérvényesítéssel, illetve a szabályozási adottságok összefüggésben hivatalból indított vizsgálatára figyelemmel 2019-ben feltérképezte az anyakönyvvezetők **nemzetiségi névviseléssel** összefüggő gyakorlatát, továbbá a gyakorlatban felmerülő esetleges nehézségeket.

Az országos vizsgálat során a Miniszterelnökség megállapította, hogy a nemzetiségi névviselést érintő, egymásra épülő jogszabályok rendelkezései egymással összhangban vannak, így megfelelően biztosítják a nemzetiségi közösséghez tartozó személyek széleskörű joggyakorlását. Ezt alátámasztotta az a körülmény is, hogy sem az anyakönyvvezetőkhez, sem a kormányhivatalokhoz, sem a Miniszterelnökséghez nem érkezett jelzés vagy panasz a nemzetiségi közösségekhez tartozó személyek névviselési jogát érintően. Az országos információkérés során az anyakönyvvezetők a kormányhivatalokon keresztül igen csekély számú problémát jeleztek, az ügyfelekkel közvetlenül érintkező anyakönyvvezetők többsége a munkája során nem is vagy csak ritkán találkozik nemzetiségi névviselésre vonatkozó igényekkel. Az anyakönyvvezetők jelzése alapján ezek az ügyek problémamentesen megoldhatóak. A nemzetiségi nyelv szabályai szerinti anyakönyvezési feladatok ellátását nagymértékben segíti, hogy a 2014. július 1-jén bevezetett elektronikus anyakönyvi rendszer tartalmazza valamennyi, a Magyarországon elismert nemzetiségek által használt betűkészletet.

A gyakorlati tapasztalatokat figyelembe véve a leginkább megoldásra váró feladatként a **nemzetiségi utónévjegyzékek aktualizálása** és elektronikus úton történő hozzáférhetővé tétele körvonalazódott. Az utoljára 2004-ben papír alapon megjelent nemzetiségi utónévkönyv aktualizálása, valamint elektronikus formában történő közzététele és az ahhoz való hozzáférés biztosítása mind az állampolgárok, mind az anyakönyvi hatóságok részére indokoltnak mutatkozott, így ennek érdekében a Miniszterelnökség törvénymódosítási javaslattal élt. Az Országgyűlés 2020-ban fogadta el *az anyakönyvi eljárások egyszerűsítéséről és elektronizálásáról, valamint egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2020. évi CLXVI. törvényt*, amely 2021. március 1-jétől előírja az országos nemzetiségi önkormányzatok számára a nemzetiségi utónévjegyzék elektronikus formában történő közzétételét, a folyamatos aktualizálás kötelezettségét, valamint egységesen meghatározza annak tartalmi elemeit. A nemzetiségi névviseléssel összefüggő rendelkezések

a nemzetiségi utónévjegyzék könnyebb és naprakész hozzáférhetősége által lehetővé teszi a nemzetiségi névviseléshez fűződő jog hatékonyabb gyakorlását.

7.2. Emberi Erőforrások Minisztériuma

Sportért Felelős Államtitkárság

A nemzetiségeknek nyújtott támogatások a beszámolási időszakban **Beloianisz létesítményfejlesztését** érintették,⁴⁴ az alábbiak szerint:

- Kedvezményezett: Beloianisz Község Önkormányzata
- Támogatás összege: 120.000.000 Ft
- Támogatott tevékenység megnevezése: Kulturális és Sportközpont létrehozása megvalósításához szükséges költségek biztosítására
- A beszámolási időszak végén aktuális státusz: Aláírt, megkötött szerződés. A támogatási összeg kiutalása 2020.12.22-én megtörtént. A Támogatási Szerződés szerint a Kedvezményezettnek 2022. március 1-ig szükséges a támogatás felhasználásáról elszámolást készíteni a Lebonyolító részére, azonban ezen kívül egyéb részbeszámoló kötelezettséget nem ír elő a szerződés. (A hatályos jogszabályok miatt a szerződés szerinti beszámolási határidő a veszélyhelyzet időtartamával megegyező mértékben meghosszabbodott.)

Európai Uniós Fejlesztések Végrehajtásáért Felelős Helyettes Államtitkárság

A 2014-2020-as európai uniós fejlesztéspolitikai ciklus keretében a hazai nemzetiségi civil és nonprofit szervezetek, valamint nemzetiségi önkormányzatok számos felhívás keretében nyújthattak be támogatási kérelmet, és valósíthattak meg projektet (pl. oktatás-fejlesztés, közoktatási intézmények felújítása, közösségi rendezvények szervezése). Az alábbi felhívások keretében – amelyek a beszámolási időszakban is tartottak és/vagy zárultak le – egyes nemzetiségi önkormányzatok, nonprofit és civil szervezetek (pl. horvát, román, német) nyertek el támogatást:

- *EFOP-1.2.1-15 Védőháló a családokért*, amelynek fő célja a család társadalmi szerepének megerősítése, a családi kohézió növelése, a krízishelyzetek kezelése, illetve kialakulásuk megelőzése.
- *EFOP-1.3.5-16 Társadalmi szerepvállalás erősítése a közösségek fejlesztésével*, aminek célja új kisközösségek létrehozása, meglévő közösségek megerősítése, társadalmi felelősségvállalás erősítése.
- *EFOP-1.3.9-17 Iskolaközpontú helyi együttműködések támogatása*, aminek célja az iskolák komplex funkciórendszerének fejlesztése. Az ifjúság hasznos társadalmi szereplővé váljon, az iskolai hasznos szabadidő-eltöltésében rejlő lehetőségek kiaknázásával.
- *EFOP-1.5.3-16 Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben – kedvezményezett térségek*, aminek célja a társadalmi felzárkózás érdekében, a területi különbségek csökkentése, a minőségi humán közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása.
- *EFOP-1.8.5-17 Menő menzák az iskolákban* – Egészséges étkezést és életstílust népszerűsítő programok, aminek célja az egészséges életvitelhez szükséges tudás és készségek elsajátításának a hatékony támogatása, ezzel az egészségmegőrzés,

⁴⁴ Támogató: Emberi Erőforrás Támogatáskezelő, a tájékoztatás az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő adatszolgáltatása alapján készült.

betegségmegelőzés érdekében a gyermekek étkezési kultúrájának, étkezési körülményeinek javítása, a várható élettartam és az egészségben eltöltött életevek számának növelése.

- *EFOP-3.1.8-17 Együtt, testvérként* – iskolaközi szemléletformáló program, aminek célja olyan projektek megvalósításának támogatása, amelyek az országhatáron belüli és Kárpát-medencén belüli, valamint nemzetközi (Európai Unión belüli) testvériskolai kapcsolatok („B” programelem) kialakításával, közös programok megvalósításán keresztül hozzájárulnak a tanulók kompetenciájának (szociális, életviteli, kommunikáció, stb.) fejlesztéséhez, ismeretanyaguk bővítéséhez.
- *EFOP-3.3.5-17 Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazását segítő Iskolai Közösségi Program* kísérleti megvalósítása, aminek célja olyan tematikus napközi és tematikus bentlakásos programok megvalósítása, amelyek a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott célokhoz, feladatokhoz igazodnak, középpontjában a tanulók tudásának, készségeinek és képességeinek fejlesztése, kibontakoztatása, a személyiség fejlődéséhez szükséges megfelelő feltételek biztosítása áll, figyelembe véve, hogy a nevelés és az oktatás színtere nemcsak az iskola lehet.
- *EFOP-3.3.7-17 Informális és nem formális tanulási lehetőségek kialakítása a köznevelési intézményekben*, aminek célja olyan informális és nem formális tanulási módszerek és tartalmak, illetve az ehhez szükséges terek kialakítása az iskolán belül, amelyek:
 - eseti és állandó jelleggel, akár tanórai, akár tanórán kívüli keretek között, iskolai projektmunkában fejlesztett tartalmakkal, bemutatókkal, vetélkedőkkel gazdagítják az informális és nem formális tanulási lehetőségeket, az adott iskolában és más intézményekben tanuló diákok és tanáraik számára egyaránt;
 - megfelelő, nyitott teret biztosítanak és eszközökkel segítik többek között az intézmény innovációs munkáját, az iskolai projektfeladatok elvégzését, a diákok kreatív készségeinek kibontakoztatását, a tanórán kívüli egyén és kiscsoportos tanulást, közös játékot.
- *EFOP-3.9.2-16 Humán kapacitások fejlesztése térségi szemléletben – kedvezményezett térségek*, aminek célja, hogy az óvoda optimális személyi és tárgyi feltételeket tudjon biztosítani a kisgyermek számára személyiségük kibontakoztatásához, különösen a hátrányos helyzetű gyermekek esetében.
- *EFOP-4.1.5-16 Köznevelési intézmények infrastrukturális fejlesztése*, amelynek keretében nem állami fenntartású köznevelési intézmények felújítása valósul meg.
- *EFOP-5.2.2-17 Transznacionális együttműködések*, aminek célja nemzetközi tapasztalatok és jó gyakorlatok megismerése (ahol lehet kipróbálása) és ajánlások kidolgozása a hazai alkalmazásra. A hazai fejlesztések mellett szükséges nemzetközi szakpolitikai tapasztalatok és jó gyakorlatok megismerése is, a megoldandó társadalmi hiányok és problémák jobb kezelése érdekében. A transznacionális együttműködések terén elsődleges irány a Duna stratégiát végrehajtó államokkal és a V4 országokkal való együttműködés erősítése.

A 9. sz. melléklet részletes összefoglalót tartalmaz projektenként arról, hogy mely szervezetek mekkora összegű támogatást nyertek el, valósítottak meg, és milyen projektek megvalósítása volt még folyamatban a beszámolási időszakban.

7.3. Innovációs és Technológiai Minisztérium

A foglalkoztatáspolitikáért felelős szakterület tájékoztatása szerint a GINOP 5. prioritása keretében több program is kiemelten támogatta a munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű álláskereső és inaktív személyek **munkaerőpiaci integrációját** képzésekkel, bértámogatásokkal és vállalkozóvá válási támogatással. E programok horizontálisan (és nem kiemelten) célozták a nemzetiségek foglalkoztatási helyzetének javítását oly módon, hogy a programok célrendszere különböző munkaerőpiaci hátrányok mentén fogalmazódott meg (pl. a 25 év alatti fiatalok segítése támogatott foglalkoztatási lehetőséggel, egyéni tanácsadással, piacképes szakképesítés megszerzésének lehetőségével, stb.) A megyei kormányhivatalok által megvalósított kiemelt programok keretében a résztvevők **önkéntes nyilatkozatot tehettek nemzetiségükről**, azonban a bevontak nagy része nem kívánt nyilatkozni, illetve nem adott meg adatot a nemzetiségre vonatkozóan. Az álláskeresőként regisztrált, Magyarország területén élő nemzetiségek⁴⁵ helyzetére vonatkozó adatokat az alábbi táblázat foglalja össze.

33. sz. táblázat: *A nemzetiségi nyilvántartott álláskeresők és támogatottak száma*

Megnevezés	Regisztrált álláskeresők		Támogatottak	
	száma			
	2019	2020	2019	2020
bolgár	13	14	2	2
görög	9	12	1	1
horvát	68	86	16	14
lengyel	18	21	5	1
német	220	227	34	35
örmény	2	2		
román	165	194	19	20
ruszin	18	18	2	2
szerb	23	24	4	3
szlovák	67	69	12	11
szlovén	5	8	1	1
ukrán	50	42	6	8
Összesen:	658	717	102	98
<i>Álláskeresők összesen:</i>	<i>250 947</i>	<i>316 055</i>	<i>53 555</i>	<i>51 184</i>

Forrás: Innovációs és Technológiai Minisztérium

A munkaerőpiaci nyilvántartásokban a nemzetiségre való kérdés nem általános és ahol megvalósul, minden esetben önkéntes alapon történik, vagyis a járási hivatalokban jelentkezők és a különböző támogatásokat kapók döntenek el, hogy válaszolnak-e a kérdésre vagy sem. 2019-ben a regisztrált álláskeresők 3,6, a támogatottak 3,8, 2020-ban a regisztrált

⁴⁵ Jelen beszámoló fókusza miatt ide nem számítva a romákat.

álláskereső 10,8, a támogatottak 3,5 százaléka nem kívánt nyilatkozni e kérdésben. De magas volt a kitöltetlenül hagyott válaszok aránya is mindkét vizsgált területen (az álláskeresőknél 10-20, a támogatottaknál 60 százalék feletti).

2019-ben a regisztrált álláskereső közt a nem roma (bolgár, görög, horvát, lengyel, német, örmény, román, ruszin, szerb, szlovák, szlovén és ukrán) nemzetiségűek száma 658 fő volt, ami az összes álláskereső 0,3 százalékát jelentette. A nemzetiségi álláskereső közt magasabb volt a 25 éven aluliak, az alacsonyabb iskolai végzettségűek, a fizikai munkások, a több mint egy éve munkát keresők aránya, az összes nyilvántartott álláskeresőkhöz viszonyítva. A magukat nemzetiségieknek vallók szakképzettebbek voltak, s legtöbben a feldolgozóiparban, a közigazgatásban és a mezőgazdaságban dolgoztak mielőtt álláskeresővé váltak, s negyedük Baranya megyében élt.

2020-ban a regisztrált álláskereső közt a nemzetiségiek száma 717 fő volt, akik az álláskereső 0,2 százalékát tették ki. Demográfiailag hasonló volt az összetételük, mint 2019-ben, vagyis fiatalabbak voltak, alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkeztek, többen voltak a fizikai munkások, a feldolgozóiparban a közigazgatásban és a mezőgazdaságban dolgoztak, szakképzettebbek voltak, s negyedük Baranya megyében élt.

2019-ben a nem roma nemzetiségű támogatásban részesített személyek száma 102 fő volt, akik a támogatásban részesítettek mindössze 0,2 százalékát tették ki. A nemzetiségiek közt magasabb arányban voltak a férfiak, a 25 év alattiak, az alacsonyabb iskolai végzettségűek, mint az összes támogatottak közt, s elsősorban Baranya, Borsod-Abaúj-Zemplén és Komárom-Esztergom megyében éltek.

2020-ban a támogatott nem roma nemzetiségűek száma 98 fő volt, arányuk megegyezett az előző évvel. Ebben az évben is a férfiak voltak túlsúlyban, azonban életkori csoportok és iskolai végzettség tekintetében nem volt eltérés az összes támogatotthoz viszonyítva, s ebben az esztendőben Baranya megyében volt kiugróan magas a nemzetiségiek aránya. A támogatási összegből is 0,2 százalékot tett ki a nem roma nemzetiségek támogatása mindkét évben (145,8, illetve 151,8 millió Ft).⁴⁶

7.4. Belügyminisztérium

Nyilvántartások Vezetéséért Felelős Helyettes Államtitkárság

A 2019-2020-as évek folyamán több ízben és számos fórumon igazgatási, informatikai és pénzügyi aspektusból is felmérésre került az okmányok, így az **útlevélek** nemzetiségi nyelven történő kiállítása. E szakmai egyeztetések, megbeszélések eredményeként született „az egyes hatósági eljárásokat érintő egyszerűsítések érdekében szükséges törvénymódosításokról” szóló T/15699. számú törvényjavaslat – amely már a beszámolási időszakon túl, 2021-ben került benyújtásra –, amely az útlevélek vonatkozásában tette lehetővé a személyazonosító igazolvány esetében már biztosított nemzetiségi nyelven történő okmánykiállítást 2023. január 1-jétől. A törvényjavaslatnak megfelelően megalkotásra kerülnek a nemzetiségi névnek az útlevélen történő feltüntetéséhez szükséges részletszabályok. Kérelem esetén, az

⁴⁶ Kiegészítésképp: A roma nemzetiségűek aránya 3,8, illetve 4,7 százalék volt az álláskereső és 1,9, illetve 2,3 százalék volt a támogatottak közt a vizsgált két esztendőben.

okmányon, az útiokmány-nyilvántartásban és a kérelem/elektronikus adatlapon megjelenik az anyakönyvben szereplő nemzetiségi név is, amely az elektronikus anyakönyvből kerül átvételre.

A nemzetiségi törvény 16. § (3) bekezdése alapján kérésre a **személyazonosító igazolvány** a nemzetiséghez tartozó személy nevét – az anyakönyvi bejegyzésben foglaltak megfelelően – nemzetisége nyelvén is tartalmazza. A törvényi rendelkezéshez kapcsolódóan a személyazonosító igazolvány kiadása és az egységes arcképmás- és aláírás-felvételezés szabályairól szóló 414/2015. (XII. 23.) Korm. rendelet 33. § (1) bekezdése kimondja, hogy a nemzetiséghez tartozó polgár kérelmére családi és utónevét a személyazonosító igazolványba az anyakönyvbe bejegyzett mindkét nyelven be kell jegyezni. A személyiadat- és lakcímnnyilvántartás szerint 2019. december 31-én 36 darab, 2020. december 31-én 45 db érvényes, nemzetiségi nevet is tartalmazó személyazonosító igazolvány volt a polgároknál.

Az **anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény** 46. §-a alapján a nemzetiséghez tartozó személy

- a) kérheti a gyermek családi nevének a nemzetiségi nyelv szabályainak megfelelő anyakönyvezését, és gyermekének az adott nemzetiségnek megfelelő utónevet adhat,
- b) kérheti az anyakönyvezett utóneve helyett az annak megfelelő nemzetiségi utónév bejegyzését,
- c) kérheti az anyakönyvezett családi neve helyett az adott nemzetiségi nyelv szabályai szerint képzett családi név bejegyzését, és
- d) kérheti, hogy a családi és utónevét, illetve a gyermek családi és utónevét az adott nemzetiségi nyelven vagy az adott nemzetiségi nyelven is bejegyezzék.

Az alábbi táblázatok az **elektronikus anyakönyvben** regisztrált nemzetiségi neveket részletezik. Az „A” táblázat nemzetiségenkénti bontásban a 2019. december 31. és 2020. december 31. napján az elektronikus anyakönyvben regisztrált magyar állampolgár nemzetiségi nevről szolgáltat statisztikai adatot, a „B” táblázat ugyancsak nemzetiségenkénti bontásban tartalmazza a 2019. és 2020. évben a fentiekben leírt eljárások (bejegyzések) számadatait.

34. sz. táblázat:

Az elektronikus anyakönyvben regisztrált magyar állampolgár nemzetiségi neve

„A” táblázat: Elektronikus anyakönyvben regisztrált magyar állampolgár nemzetiségi neve		
Nemzetiség	2019	2020
bolgár	3	4
görög	10	12
horvát	49	54
lengyel	6	9
német	75	86
örmény	1	2
román	11	11
ruszin	2	3
szerb	15	19
szlovák	2	2
szlovén	3	5

ukrán	3	3	
„B” táblázat: Az a, b, c, és d pontokban leírt eljárások/ bejegyzések száma			
Nemzetiség	2019	2020	Összesen
bolgár	1	1	2
görög	3	2	5
horvát	12	5	17
lengyel	1	3	4
német	15	11	26
örmény	0	1	1
román	0	0	0
ruszin	0	1	1
szerb	5	4	9
szlovák	0	0	0
szlovén	2	2	4
ukrán	0	0	0

Forrás: Belügyminisztérium

Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága

A büntetés-végrehajtási szervezet – megfelelően a hazai és nemzetközi elvárásoknak – a fogvatartottak nemzetiségi, vallási hovatartozását nem tartja nyilván. A jogszabályok ugyanakkor garanciát adnak arra, hogy a származás, a magyar nyelv tudásának hiánya miatt nem érheti hátrány a fogvatartottakat. Amennyiben a fogvatartott nyíltan valamely nemzetiséghez tartozónak vallja magát – kezdeményezésére – a büntetés-végrehajtási szervezet, ezen belül a büntetés-végrehajtási intézetek biztosítják a nemzetiségi, hagyományőrző, civil, karitatív és egyházi szervezetekkel történő kapcsolatfelvételt, majd azt követően a fogvatartotti programok előkészítésében, megrendezésében való részvételt. A fogvatartott részére igény esetén a büntetés-végrehajtási intézetek biztosítják a nyelvtanfolyamokon, nyelvi szakkörön való részvételt, lehetőséget adnak a kulturális, szabadidős, vallási tevékenységekre.

A büntetés-végrehajtási szervezet a magyar nyelvet nem beszélő fogvatartottak részére tájékoztató füzeteket állít össze (a beszámolóban érintett nemzetiségek közül szerb, horvát, szlovén, szlovák, román, ukrán, lengyel nyelven) és ad ki a nyelvi igényeknek megfelelően. Minden fogvatartott részére biztosítja, hogy állampolgárságának, nemzetiségének megfelelő külképviseleti szervhez, szervezethez forduljon bármilyen ügyben.

A fogvatartottak részére is biztosított a televízió az elhelyezési részlegen, ahol nyomon követhetik az abban sugárzott nemzetiségi műsorokat, hagyományőrző programokat, filmeket. A fogvatartottak csomagban kérhetnek hozzátartozóiktól a nyelvtanuláshoz, vagy önképzéshez szükséges, anyanyelvükön megjelent tankönyveket, folyóiratokat, újságokat. Továbbá a büntetés-végrehajtási intézeti lelkész segítségével hozzájuthatnak az általuk megjelölt fordítású Bibliához, vallási tárgyú kiadványokhoz. A beszámolási időszakra eső járványhelyzet a személyes kapcsolattartás lehetőségét korlátozta. A Skype kapcsolattartási forma használatával a nemzetiséghez tartozó elítéltek a határon belül és azon túl élő hozzátartozókkal is kapcsolatot tarthatnak.

7.5. Családokért Felelős Tárca Nélküli Miniszter

Bölcsődei ellátás fejlesztése

A 2019. év elején bejelentett **családvédelmi akcióterv** pontjai komplex segítséget jelenthettek a gyermeket vállaló és gyermeket nevelő családoknak, illetve a több gyermek felnevelését tervező fiatal párok számára. A 7 pontos családvédelmi akcióterv egyik önálló pontja a bölcsődefejlesztés volt. A beszámolási időszakban bölcsődefejlesztési céllal a következő uniós forrású pályázatokra lehetett pályázni: TOP-1.4.1-19 kódszámú, „Bölcsődei férőhelyek kialakítása, bővítése” c. felhívás, melynek meghirdetett keretösszege 70,586 milliárd Ft, valamint a TOP-6.2.1-19 kódszámú, „Bölcsődei férőhelyek kialakítása, bővítése” c. felhívás, melynek meghirdetett keretösszege 24,707 milliárd Ft volt. Az e felhívások keretében támogatott és döntés-előkészítés alatt lévő projektek száma összesen 541 db volt, mintegy 114 milliárd Ft igényelt támogatási összeggel. A támogatást igénylők összesen 9433 új bölcsődei férőhely kialakítására és 2314 meglévő bölcsődei férőhely felújítására vállaltak kötelezettséget. A 2019. évi központi költségvetésben bölcsődefejlesztésre összesen 8,5 milliárd Ft forrás állt rendelkezésre a következők szerint:

1. A 2018-ban meghirdetett országos bölcsődefejlesztési program folytatásaként 2019-ben is lehetőségük volt a helyi önkormányzatoknak új bölcsődei férőhelyek létrehozásához támogatási forrásra pályázni. Az 1,5 milliárd Ft összegű keretre 19 település nyújtotta be pályázatát, és összesen 330 új bölcsődei/mini bölcsődei férőhely létrehozásáról született támogatói döntés 1,9 milliárd Ft összegben.
2. A Pest megyei önkormányzatok számára 6,6 milliárd Ft állt rendelkezésre bölcsődefejlesztésre: Pest megye településeiről összesen 37 pályázatot nyújtottak be 8,93 milliárd Ft (az eredeti keret közel négyszerese) támogatási igénnyel, több mint 900 új bölcsődei férőhely létrehozására.

A 2020. évi központi költségvetésben 11,5 milliárd Ft-ot különítettek el bölcsődefejlesztésre. Ez azt jelenti, hogy a beszámolási időszakban jelentős források nyíltak meg arra, hogy a fenntartók – így a települési önkormányzatok, ezeken belül a nemzetiségi önkormányzatok is – fejlesszék a bölcsődei ellátásukat.

2020 év végén összesen 52.726 bölcsődei ellátást nyújtó férőhely működött Magyarországon. 2019 év elején 49.987 férőhely állt rendelkezésre, vagyis 2 év alatt 2739 új férőhely jött létre. 2020 decemberében az alábbi, nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott, bölcsődei ellátást nyújtó intézmények és szolgáltatások működtek az országban:

35. sz. táblázat: Nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott, bölcsődei ellátást nyújtó intézmények és szolgáltatások

	Fenntartó	Település	Intézmény neve	Ellátási forma	Férőhelyek száma
1	Hajósi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Hajós	Hajósi Óvoda és Bölcsőde	Bölcsőde	14
2	Ófalui Óvodai Társulás	Ófalu	Ófalui Német Nemzetiségi Kétnyelvű Óvoda és Mini Bölcsőde	Mini bölcsőde	7
3	Rátkai Német	Rátka	Rátkai Gyermekkert Óvoda,	Mini	7

	Nemzetiségi Települési Önkormányzat		Mini Bölcsőde és Konyha	bölcsőde	
4	Gara Községi Önkormányzat	Gara	Garai Nemzetiségi Óvoda és Bölcsőde Bölcsőde Intézményegysége	Bölcsőde	20
5	Magyarpolányi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Magyarpolány	Magyarpolányi Német Nemzetiségi Óvoda és Mini Bölcsőde	Mini bölcsőde	7
6	Harta Nagyközség Német Nemzetiségi Önkormányzata	Harta	Hartai Hétszínvirág Óvoda és Mini Bölcsőde	Mini bölcsőde	7
7	Zánka és Térsége Oktatási Intézményi Társulás	Zánka	Kétnyelvű Német Nemzetiségi Óvoda-Bölcsőde	Bölcsőde	12
8	Vállai Német Nemzetiségi Óvoda Nonprofit Kft.	Pilis-szentiván	Heidi Családi Bölcsőde	Családi bölcsőde	7
9	Csolnoki Német Nemzetiségi Önkormányzat	Csolnok	Manófalva Családi Bölcsőde	Családi bölcsőde	7
10	Sátoraljaújhely Város Önkormányzata	Sátoraljaújhely	Sátoraljaújhelyi Hétszínvirág Óvoda Szlovák és Német Nemzetiségi Óvoda, Bölcsőde	Bölcsőde	52
11	Sátoraljaújhely Város Önkormányzata	Sátoraljaújhely-Károlyfalva	Sátoraljaújhelyi Hétszínvirág Óvoda Szlovák és Német Nemzetiségi Óvoda, Bölcsőde	Mini bölcsőde	7
12	Szigetújfalu Község Önkormányzata	Szigetújfalu	Regenbogen Német Nemzetiségi Óvoda - Bölcsőde	Bölcsőde	14
13	Nagyesztergár Község Önkormányzata	Nagyesztergár	Fészek Német Nemzetiségi Óvoda és Mini Bölcsőde	Mini bölcsőde	7
14	Kimle Község Önkormányzata	Kimle	Kimlei Nemzetiségi Óvoda és Mini Bölcsőde	Mini bölcsőde	8
15	Baji Német Nemzetiségi Önkormányzat	Baj	Baji Német Nemzetiségi Óvoda és Bölcsőde	Bölcsőde	14
16	Pécsváradi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Pécsvárad	Pécsváradi Szivárvány Német Nemzetiségi Óvoda és Bölcsőde	Bölcsőde	42
17	Pusztavámi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Pusztavám	Pusztavámi Szivárvány Óvoda - Mini Bölcsőde	Mini bölcsőde	7
18	Zsebibaba Német Nemzetiségi Óvoda Alapítvány	Budapest 02. ker.	Nefelejcs Családi Bölcsőde	Családi bölcsőde	7
19	Zsebibaba Német Nemzetiségi Óvoda Alapítvány	Kecskemét	Csillag Bölcsőde	Bölcsőde	28
20	Zsebibaba Német Nemzetiségi Óvoda Alapítvány	Budapest 02. ker.	Nefelejcs Családi Bölcsőde 2.	Családi bölcsőde	7

21	Zsebibaba Német Nemzetiségi Óvoda Alapítvány	Budapest 02. ker.	Nefejejcs Családi Bölcsőde Hálózat	Családi bölcsőde	7
----	--	-------------------	------------------------------------	------------------	---

Forrás: Családokért Felelős Tárca Nélküli Miniszter

A Nemzeti Tehetség Program

A Nemzeti Tehetség Program elfogadásáról, a Nemzeti Tehetség Program finanszírozásának elveiről, valamint a Nemzeti Tehetségügyi Koordinációs Fórum létrehozásának és működésének elveiről szóló 126/2008. (XII. 4.) OGY határozat rögzíti, hogy hazánk gazdasági kibontakozásának megvalósulásához szükséges a tudás- és képességigényes ágazatok fejlesztése. Ezen ágazatok fejlődéséhez kulcsfontosságú az adott tudás- és képességtartalomban kiemelkedő teljesítményre képes fiatalok, a tehetségek felszínre kerülése, tehetségük kibontakozása, hasznosulása, valamint az, hogy a tehetségek pályájukon kellő és folyamatos segítséget kaphassanak, és Magyarország képes legyen megtartani a legkiválóbb tehetségeit. A tehetségek megtalálása és folyamatos fejlesztése a tehetséges fiatal számára kitörési, illetve érvényesülési esélyt jelent.

A Kormány Nemzeti Tehetség Program végrehajtásának 2019–2020. évi cselekvési programjáról szóló 1686/2018. (XII. 17.) Korm. határozata a Cselekvési Program kiemelt fejlesztési területei között a c) pontban meghatározta, hogy előbbi magában foglalta „a tehetségsegítő programok folyamatos működtetését, a tehetségsegítő hagyományok őrzését és gazdagítását, a hazai, a hazai nemzetiségi (...) tehetségfejlesztő közösségek nemzeti együttműködésének segítségét, tudományos tájékozottságuk bővítését, nemzetközi kapcsolatrendszerük fejlesztését, uniós és más külföldi jó gyakorlatok adaptálását”.⁴⁷ A 2019-2020. évi cselekvési program III. 6. pontja alapján: „Támogatni kell a magyar anyanyelvi, valamint a Magyarországon élő nemzetiségek anyanyelvi identitás megőrzését célzó tehetséggondozó programokat.” Ennek értelmében a Nemzeti Tehetség Program céljai között szerepel a hazánkban élő nemzetiségek tehetséggondozó programjainak, „a Magyarországon élő nemzetiségek anyanyelvi identitás megőrzését célzó tehetséggondozó programok támogatása” (pályázati kiírás kódjai: NTP-ATP-19 és NTP-ATP-20).

A kategória felhívása támogatható tevékenységként 2019-ben az alábbiakat határozta meg: „olyan tehetséges magyar, illetve nemzetiségi fiatalok támogatása, akik kiemelkedő teljesítményt nyújtanak anyanyelvük művelésében. Új kezdeményezésű, legalább 15 órás, tanórán kívüli; az anyanyelv művelésében kiemelkedő tehetségek készségeinek célzott támogatása többek között olyan területeken, mint: – szép kiejtés, – szavalás, – helyesírás, – írás különböző műfajokban. Költés, publikálás; anyanyelvi programok megvalósítása, mely hozzájárul a nyelvi ismeretek bővítéséhez; anyanyelvi nyelvismerettel, nyelvemzettel kapcsolatos történelmi, földrajzi, néprajzi ismereteik elmélyítését szolgáló, élmény- és felfedezés központú, komplex tehetséggondozó program megvalósítása. A komplex tehetséggondozó program megvalósításába legalább 10 fő vonható be, figyelemmel a csoportba bevont tehetségígérettek, tehetségek és kiemelten tehetséges tanulók speciális igényeire és arányaira.”.

⁴⁷ Forrás:

[https://nemzetitehetségprogram.hu/uploads/static_page/documents2/MuploadDocument_119/CSP_16862018.%20\(XII.%202017.\)%20Korm.%20hata%CC%81rozat.pdf](https://nemzetitehetségprogram.hu/uploads/static_page/documents2/MuploadDocument_119/CSP_16862018.%20(XII.%202017.)%20Korm.%20hata%CC%81rozat.pdf)

2020-ban a felhívásban az óraszám legalább tizenötötől legalább hatvanra, míg a bevonható résztvevők száma legalább tíztől legalább húsz főre emelkedett. 2019-ben és 2020-ban a pályázatok támogatására rendelkezésre álló keretösszeg egyaránt 20 millió Ft volt, és a pályázaton legalább 500.000 Ft vissza nem térítendő támogatás volt igényelhető, azonban míg 2019-ben az értékösszeg legfeljebb 2.000.000 Ft volt, addig 2020-ban az esélyteremtés minél szélesebb körű biztosítása érdekében legfeljebb 1.500.000 Ft értékösszegben határozták meg.⁴⁸

A Nemzeti Tehetség Program vonatkozásában az NTP-ATP kódjelű, „A magyar anyanyelvi, valamint a Magyarországon élő nemzetiségek anyanyelvi identitás megőrzését célzó tehetségprogramok támogatása” című kategóriában található olyan támogatott programok, ahol az érintett nemzetiségek is részt vehettek, azonban a pályázati űrlap kitöltése során a pályázók nem nyilatkoztak arról, hogy a pályázaton résztvevőkből mennyien tartoztak az adott nemzetiséghez, így a lebonyolítói adatszolgáltatás alapján a számszerűsíthető adatok a következőképpen alakultak:

36. sz. táblázat: A magyar anyanyelvi, valamint a Magyarországon élő nemzetiségek anyanyelvi identitás megőrzését célzó tehetségprogramok támogatása (NTP-ATP)

Kategória		Pályázó szervezet neve	Szék-hely régió	Projekt címe	Teljesítés összege (Ft)	Program résztvevők összesen	Német	Szerb	Szlovák
Év	Kód						résztvevők száma		
2019	NTP-ATP-19	Vaskúti Német Nemzetiségi Általános Iskola	Dél-Alföld	Múlttal a jövőbe	1.300.000	15 fő	15 fő	0 fő	0 fő
2019	NTP-ATP-19	Taksony Vezér Német Nemzetiségi Általános Iskola	Közép-Mo.	Nyelvi identitás a meséken keresztül	1.100.000	15 fő	15 fő	0 fő	0 fő
2020	NTP-ATP-20	Nők Mozgalma a Gyermekekért	Dél-Alföld	Szerb ajkú általános iskolai tanulók anyanyelvi kompetenciáinak fejlesztése	1.000.000	20 fő	0 fő	20 fő	0 fő
2020	NTP-ATP-20	Békéscsabai Tankerületi Központ Kondorosi Petőfi István Általános Iskola és Kollégium	Dél-Alföld	Szlovák-ságunk hagyományai Kondoroson	1.100.000	22 fő	0 fő	0 fő	22 fő
Összesen:					4.500.000	72 fő	30 fő	20 fő	22 fő

Forrás: Családokért Felelős Tárcánélküli Miniszter, Tehetségekért Felelős Főosztály, Lebonyolítói adatszolgáltatás alapján

⁴⁸ Forrás: https://emet.gov.hu/app/uploads/2020/10/palyazati_kiiras_es_utmutato_ntp_atp_19-1.pdf és https://emet.gov.hu/app/uploads/2020/10/palyazati_kiiras_es_utmutato_ntp_atp_20.pdf

2019-ben és 2020-ban egyaránt két-két nyertes, nemzetiségi identitás megőrzését segítő pályázat született a pályázati konstrukcióban, a két évben mindösszesen 4.500.000 Ft⁴⁹ értékösszegben. A támogatásból mindösszesen 72 fő nemzetiségi (német, szerb, szlovák) résztvevőt támogatott a Nemzeti Tehetség Program. Bolgár, görög, horvát, lengyel, örmény, román, ruszin, szlovén, ukrán nemzetiségi anyanyelvi identitás megőrzését célzó tehetséggondozó programok kapcsán nyertes pályázat nem született a lebonyolítói adatszolgáltatás szerint. A támogatások egy kivétellel, Magyarország Dél-Alföld régiójában csoportosultak, a Kedvezményezettek mindkét évben más pályázók voltak.

A Nemzeti Tehetség Program forrásából támogatott nemzetiségi identitás megőrzését célzó tehetséggondozó programok a résztvevők számát tekintve legnagyobb részt német anyanyelvi identitás megőrzését segítették (30 fő). 2019-ben mind a két, nyertes német nemzetiségi általános iskola önkormányzati fenntartásban álló intézmény volt. A szerb és a szlovák nemzetiségi identitás megőrzését elősegítő programok résztvevőinek száma 20 fő körül rendeződött.

7.6. Agrárminisztérium

Hungarikumok és nemzetiséghez kapcsolódó értékek

2020-ban megjelent a magyar nemzeti értékek és hungarikumok értéktárba való felvételéről és az értéktár bizottságok munkájának szabályozásáról szóló 324/2020. (VII. 1.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 324/2020. Korm. rendelet). A 324/2020. Korm. rendelet hatályon kívül helyezte a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendeletet *a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény* (a továbbiakban: hungarikum törvény) többszöri módosítása, a gyakorlati tapasztalatok, a jogalkotási szabályok változása, valamint a módosítandó rendelkezések terjedelme miatt. A 324/2020. Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés f) pontja a **nemzetiséghez kapcsolódó érték** fogalmával bővült: az adott nemzetiség identitásához kötődő jelen- vagy múltbeli nyelvi, folklór, öntevékeny, illetve hivatásos előadó-művészeti, hitéleti, alkotóművészeti hagyományainak összessége, valamint nemzetiség által épített és tárgyi örökség.

A nemzeti értékek szakterületenkénti kategóriái fejezetének kiegészítése indokolt volt a nemzetiséghez kapcsolódó érték fogalmának meghatározásával, tekintettel arra, hogy a hungarikum törvény preambuluma alapján a nemzeti értékek tárházát gazdagítják a magyarországi együtt élő népek, az államalkotó nemzetiségek. Fontos, hogy az egyes értéktárakban fellelhető értékek nemzetiségi vonatkozásokra is specifikusan kereshetőek, kutathatóak legyenek. Ennek alapvető feltétele, hogy az adott értéktárba történő felvételt kezdeményező javaslat tartalmazza a nemzeti érték nemzetiséghez való kötődésének bemutatását, melynek gyakorlati megvalósításához, illetve a végrehajtási rendeletben foglaltak értelmezéséhez meg kell határozni a nemzetiséghez kapcsolódó érték fogalmát.

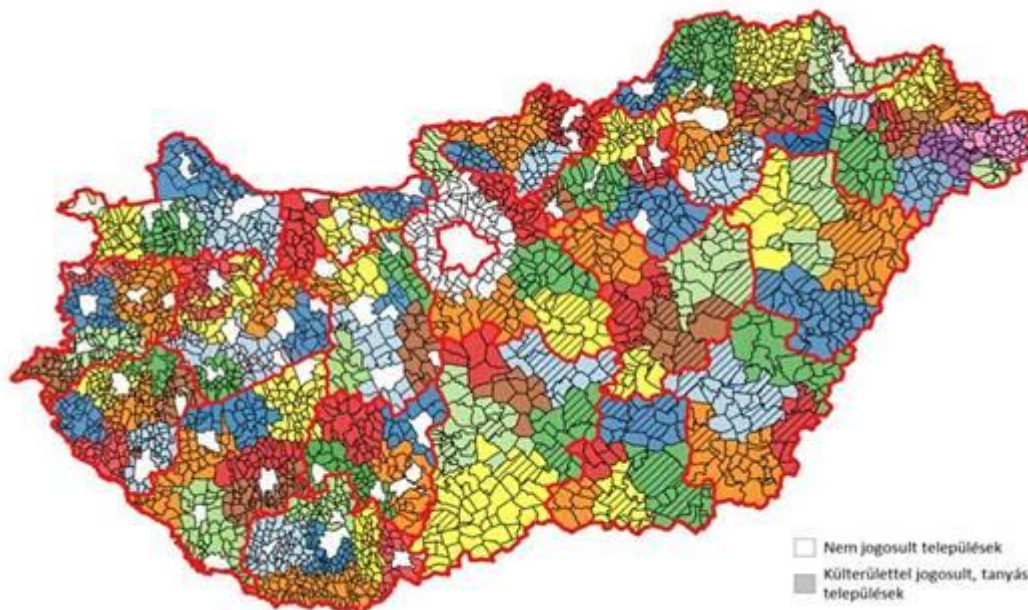
⁴⁹ Ebből 2019-ben 2.400.000 Ft értékösszegű támogatást folyósított a Nemzeti Tehetség Program, míg 2020-ban pedig 2.100.000 Ft értékösszegűt.

A nemzetiségekhez kapcsolódóan az Agrárminisztérium a 2020-ban kiírt **hungarikum pályázat** keretében összesen 7 pályázatot támogatott 22.146.600 Ft értékben. A pályázatok témáit tekintve az Agrárminisztérium a kulturális események, megyei nemzetiségi napok megrendezését, kiállítások, bemutatótermek berendezését támogatta a pályázati keretből.

Nemzetiségek a LEADER programban

A Vidékfejlesztési Program 2019-es intézkedésének, a közösségvezérelt LEADER programnak átfogó célja – többek között – a vidéken élők számára a vidéki települések élhetőbbé, vonzóvá tétele, az elérhető szolgáltatások körének bővítése, színvonalának és hozzáférhetőségének javítása, valamint az együttműködésekben rejlő belső erőforrások kihasználása volt. A 2014-2020 közötti programozási időszakban a Vidékfejlesztési Program Irányító Hatósága által elismert 103 db LEADER Helyi Akciócsoport Magyarország teljes vidéki térségét lefedte, összesen 3014 település, 3.885.165 fő lakos volt érintett.

7. sz. ábra: Magyarországi LEADER Helyi Akciócsoportok, 2014-2020

Forrás: Agrárminisztérium

A hazai LEADER programban a Magyarországon élő nemzetiségek támogatása – területi elhelyezkedéseiket tekintve – a Helyi Akciócsoportok által elkészített Helyi Fejlesztési Stratégiákban jellemzően megjelent, prioritás volt a kulturális és egyéb örökségeik, tradícióinak védelme, a meglévők erősítése és további együttműködések kialakítása.

A Vidékfejlesztési Program forrásának 5%-a lett a LEADER programra fordítva, melynek egy része, mintegy 52,1 milliárd Ft fejlesztési forrás a Helyi Akciócsoportok által elkészített és a Vidékfejlesztési Program Irányító Hatósága által jóváhagyott Helyi Fejlesztési Stratégiákban megfogalmazott intézkedések meghirdetésére. A Helyi Fejlesztési Stratégiák elkészítése – a nyilvánosságot és az átláthatóságot szem előtt tartva – a helyi szereplők közvetlen közreműködésével történt, az abban megfogalmazott intézkedések a lokális igényekre alapozottan kerültek elkészítésre. A Vidékfejlesztési Program Irányító Hatósága mindössze iránymutatást biztosított a Helyi Akciócsoportok részére, ezáltal a

közösségvezérelt intézkedések egyediak voltak, a helyi társadalmi, szociális és gazdasági adottságokra épültek. A LEADER program egyik fontos hozzáadott értéke, hogy olyan jellegű, egyedi és kis léptékű kezdeményezéseket is támogatni tudott, amelyek más programokban nem lehettek eredményesek. A Helyi Akciócsoportok olyan helyi szereplőket is aktivizálni tudtak, akik enélkül nem pályázhattak, vagy nem vehettek részt a projektek megvalósításában.

Több Helyi Akciócsoport Helyi Fejlesztési Stratégiájában említésre került, hogy a területileg érintett nemzetiségek és azok érdekképviselői szerveinek bevonására kiemelt figyelmet fordítottak, hatékony munkakapcsolat alakult ki a nemzetiségi önkormányzatok és civil szervezetek által. Számos Helyi Fejlesztési Stratégiában erősségként, lehetőségként, illetve fejlesztési célként jelentek meg a helyi nemzetiségek kulturális örökségei, a hagyományörzés és ezek védelme, fenntartása, támogatása, az identitástudat erősítése, a közösségfejlesztés, a társadalmi összefogás és együttműködés. Egyes Helyi Akciócsoportok esetében kifejezetten együttműködési célként jelent meg más hazai, illetve külföldi Helyi Akciócsoportokkal karöltve a vidéki kultúra fennmaradása, a falusi élet örökségének megőrzése, a térségekben élő nemzetiségek kulturális értékeinek bemutatását célzó, kulturális összefogást erősítő együttműködések kialakítása, a nemzetiségi csoportok közötti együttműködések támogatása, kulturális és tematikus együttműködések kidolgozása.

A Helyi Fejlesztési Stratégiák alapján, a Helyi Akciócsoportok által megjelenő helyi felhívások célterületei jellemzően turisztikai fejlesztések, helyi termékek előállításának támogatása, vállalkozásfejlesztés, helyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés, civil szervezetek segítése, helyi együttműködések ösztönzése volt. Az együttműködés elősegíti a gazdasági és közösségi területen is a társadalmi aktivitás erősítését, mely a Helyi Akciócsoportok által elkészített Helyi Fejlesztési Stratégiák egyik alappillére. Fejlesztési irányukat tekintve a helyi felhívások rendszerint – de nem kifejezetten – biztosítottak támogatási lehetőséget nemzetiségi önkormányzatok, civil szervezetek számára is, sőt, számos támogatási kérelem már támogatásban is részesült a beszámolási időszakban.

8. A NEMZETISÉGEK ÉS A KISEBBSÉGVÉDELLEM NEMZETKÖZI KAPCSOLATRENDSZERE

Magyarország nemzetiségeket érintő nemzetközi tevékenysége több fórumon zajlik. A Magyarországon élő nemzetiségek anyaországi kapcsolatait érintő KVB-k mellett hazánk kiemelt figyelmet fordít a multilaterális kapcsolatokra, a nemzetközi szervezetekre. Magyarország az elmúlt évtizedekben számos olyan vállalást tett, melyek a nemzetiségek jogainak biztosítását, kultúrájuk fennmaradását szolgálják. A hazai nemzetiségpolitikára hatással van

- az Európa Tanács Emberi Jogok és Alapvető Szabadságjogok Védelméről szóló Egyezménye, a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartája (a továbbiakban: Nyelvi Karta), valamint a Nemzeti Kisebbségek Védelméről szóló Keretegyezménye (a továbbiakban: Kisebbségvédelmi Keretegyezmény);
- az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet keretében végzett munka;
- a Koppenhágai Dokumentum;
- az ENSZ Polgári és Politikai Jogokról szóló Nemzetközi Egyezségokmánya;
- valamint az Európai Unió.

8.1. Kétoldalú államközi kapcsolatok

Magyarország számára kiemelt fontosságú kérdés a bilaterális diplomáciai kapcsolatok terén a hazánkban élő nemzetiségek helyzete, amely számos kétoldalú fórumon megjelenik: a kisebbségvédelmi egyezményekben, a vegyes bizottságokban, a felsőszintű diplomáciai találkozókban, valamint a Miniszterelnökség mellett a Külgazdasági és Külügyminisztérium, a szomszédos országokban működő magyar nagykövetségek, kulturális intézetek és a hazánkban élő nemzetiségek vezetőinek folyamatos kapcsolattartásában.

Kisebbségi vegyes bizottságok

A nemzeti kisebbségek védelme eredendően a nemzetközi politika és jog tárgya, így cselekvésünk a vonatkozó multilaterális intézményekkel, egyezményekkel, azok jogi normáival, valamint a fejlesztési trendekkel összhangban történik. A nemzetpolitika külügyi dimenziója elsősorban a Külgazdasági és Külügyminisztériumhoz tartozik, de a kormányközi kapcsolatok kihatnak a magyarországi nemzetiségek helyzetére is. A kisebbségi vegyes bizottságok a szomszédos államokkal fennálló kapcsolatok, különösen a kisebbségpolitikai együttműködés fontos keretét adják. Az ezzel kapcsolatos feladatok hatékonyabb elvégzését segítette a beszámolási időszakban is a Külgazdasági és Külügyminisztérium kötelékében a Magyarország szomszédáspolitikájának fejlesztéséért felelős miniszteri biztosi kabinet, amely kiegészítette a kormány és a Külgazdasági és Külügyminisztérium – szomszédaink helyzetét is érintő – külkereskedelmi-, gazdaságfejlesztő és nemzetpolitikai programjait. Az összes KVB magyar társelnöke a beszámolási időszakban is Kalmár Ferenc, Magyarország szomszédáspolitikájának fejlesztéséért felelős miniszteri biztos volt.

A Magyarországon élő nemzetiségek anyaországi kapcsolatait érintő kétoldalú együttműködés alapintézményei 1992 óta a kétoldalú kisebbségvédelmi megállapodásokon alapuló KVB-k. A Magyarország és a szomszédos országok – Horvátország, Románia, Szerbia, Szlovákia, Szlovénia és Ukrajna – között, a nemzeti kisebbségek jogainak kölcsönös biztosítására és védelmére létrejött kormányközi KVB-k feladata a nemzetiségek/nemzeti kisebbségek helyzetének elemzése és értékelése; az e területen megvalósítandó államközi együttműködésre vonatkozó ajánlások megfogalmazása, illetve azok végrehajtásának figyelemmel kísérése. Céljuk a jó szomszédágról, baráti együttműködésről, a két országban élő kisebbségek külön jogainak védelméről, a nemzeti kisebbségekkel kapcsolatos kétoldalú együttműködés kérdéseiről szóló kétoldalú szerződésekben rögzített elvek végrehajtásának figyelemmel kísérése.

A bizottságok rendre áttekintik mindazokat a kérdéseket, amelyek e közösségek számára fontosak, és ajánlásokat fogadnak el a kormányaik számára. A KVB üléseken elfogadott jegyzőkönyvek mind Magyarországon, mind a szomszédos országokban kormányhatározatban kerülnek megerősítésre. Magyarországon ezen felül a kormány-előterjesztés alapján felelősökkel, határidőkkel rögzített akcióterv is készül. Utóbbi nem minden szomszédos országban gyakorlat. A KVB-k magyar tagozatában részt vesznek a nemzetiségi szószólók, az országos nemzetiségi önkormányzatok elnökei, illetve adott esetben más nemzetiségi szervezetek elnökei is.

2019-ben horvát, szlovák viszonylatban került sor KVB ülésekre. 2020-ban a KVB-k már nem tartottak ülést a világjárvány miatt, így a beszámolási időszakban a korábbi évekhez képest kevesebb KVB tudta megtartani soron következő üléseit.

Magyar–Horvát KVB

A Magyar-Horvát KVB XV. ülésére 2019. december 12-én került sor Zágrábban, Kalmár Ferenc miniszteri biztos és Zvonko Milas, a Határon Túli Horvátok Országos Hivatala államtitkárának társelnökletével. Az ülés a jegyzőkönyv aláírásával végződött, melynek ajánlásait és felelőseit Magyarországon a 1110/2020. (III. 20.) Korm. határozat tartalmazza a Magyar–Horvát Kormányközi KVB XV. ülésén fenntartott és elfogadott ajánlások jóváhagyásáról. A beszámolási időszakban elért eredmények:

- A magyarországi horvát nemzetiség megválasztott országos önkormányzata intézmény fenntartási jogokkal rendelkezik;
- Magyarország Kormánya nagy összegű támogatást biztosított az országos horvát önkormányzat által fenntartott intézmények működéséhez és fejlesztéséhez;
- Magyarországi horvát gyermekek Pag szigeti táboroztatásához szükséges teljes körű anyagi támogatás biztosítása;
- Magyarországon külön forrás állt rendelkezésre a nemzetiségi önkormányzatok uniós pályázati önrészenek és előfinanszírozásának biztosítására;
- Folyamatos előrehaladás a V/C páneurópai közlekedési folyosó nyomvonalán levő M6-A5 autópályáknak mindkét oldali teljes keresztmetszetű építése és összeköttetése terén;
- „A magyar-horvát határtérségben való gazdasági együttműködésről és a közlekedési kapcsolatokról szóló Szándéknyilatkozat” aláírásának kezdeményezése;
- További kutatások végzése az eszéki J. J. Strossmayer Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszéke és a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Szlavisztika Intézetének Horvát Tanszéke közreműködésével a magyarországi horvátokkal és a horvátországi magyarokkal kapcsolatos tudás gazdagítása érdekében;
- A Hercegszántói Horvát Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola és Kollégium bővítésének második fázisához (tanterem, konyha, közösségi színtér és tanulói társas terek) kapcsolódó tervek elkészítése;
- Szombathelyen megkezdődött a Horvát Oktatási Központ kialakítása;
- A magyar fél biztosította a Horvát Oktatási Központnak helyet adó ingatlanfelújítás I. üteméhez szükséges támogatást;
- Az Országos Horvát Önkormányzat átvette a Pécsi Horvát Színházat;
- A magyar fél támogatta a Zornica című horvát katolikus folyóirat megjelentetését, továbbá a folyóirat kiadásának költségei 2020-tól beépültek a költségvetési törvény által garantált, Országos Horvát Önkormányzat működési és média támogatás rovatába, ezzel biztosítva a folyamatos megjelentetést;
- A magyar fél az Országos Horvát Önkormányzat költségvetésében folyamatosan biztosította a magyarországi horvátok hetilapja, a Hrvatski Glasnik zavartalan megjelentetéséhez szükséges támogatást;
- Az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Horvát Köztársaság Kulturális Minisztériuma által aláírásra került a Magyar – Horvát Kulturális Együttműködési Program a 2019-2022. évekre;

- A magyar fél hozzájárult a Drávasztára/Starin település római katolikus temploma belső terének felújításához és restaurálásához;
- 1110/2020. (III. 20.) Korm. határozat a Magyar–Horvát Kormányközi KVB XV. ülésén fenntartott és elfogadott ajánlások jóváhagyásáról⁵⁰.

Magyar–Román KVB

Romániával nem volt aláírt jegyzőkönyv a tárgyalt beszámolási időszakban sem, KVB ülést 2012 óta nem sikerült összehívni a nézetek markáns különbsége miatt. Az újabb ülést a román fél szorgalmazta, de a magyar közösséget érintő kérdéseket (oktatási, egyházi vagyonszolgáltatás, jogbizonytalanság) csak korlátozottan kívánta tárgyalni, ezért magyar részről nyilvánvalóvá tettük, hogy a román fél által nagyon szorgalmazott jegyzőkönyvet a magyar fél nem fogja aláírni. A KVB összehívását azonban támogattuk, melyre a magyar társelnök napirendi javaslatot is tett ugyanabban az évben. A Kisebbségi Együttműködési Szakbizottság jegyzőkönyv aláírásának elutasítására vonatkozó magyar álláspont szellemében 2019. februárjában – az új román társelnök kinevezésének apropóján – elkészült és megküldésre került társelnöki válaszlevél egy teljesen új, a reláció érzékeny kérdéseinek rendezését szem előtt tartó jegyzőkönyv szövegezésére tett javaslatot, és egy új társelnöki és titkársági találkozó megszervezését indítványozta.

2019. december 9-én a magyar fél tájékoztatást kapott a román féltől arról, hogy a Magyar-Román KVB új társelnökévé Iulia Matei európai országokkal és európai uniós ügyekkel foglalkozó államtitkárt nevezte ki. Kalmár Ferenc 2020. február 6-i, az újonnan kinevezett román társelnökhöz címzett gratuláló levelében hangsúlyozta nyitottságát a párbeszédre és mielőbbi társelnöki találkozót sürgetett a KVB ülésének előkészítésére, és a továbblépés módozataival kapcsolatos javaslatok megfogalmazására. Iulia Matei válaszában a KVB tevékenységének folytatása előtt az előző jegyzőkönyv aláírását szorgalmazta, egyúttal a magyarországi román nemzetiség helyzetére vonatkozó aggodalmaikat aide memoire-ban foglalta össze. A román sérelmeket az Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság tételesen megválaszolta, ezzel párhuzamosan magyar részről is összeállításra került az erdélyi magyarság helyzetének aggályos elemeit részletező dokumentum. Miniszteri utasításra Kalmár Ferenc miniszteri biztos válaszlevele és Budapestre szóló meghívása 2020. május 26-án, a külügyminiszteri találkozó napján kiküldésre került, a fenti mellékletek átadására fordítást követően szeptember elején került sor. A beszámolási időszakban újabb KVB megrendezésére nem került sor, azonban folyamatos volt a román féllel való kapcsolattartás.

Magyar–Szerb KVB

A reláció utolsó KVB ülésére 2016. április 4-én, Szabadkán került sor, mely a jegyzőkönyv aláírásával végződött. 2017-ben a magyar fél feladata volt megszervezni a KVB-t, azonban a szerb társelnök leváltásra került és az új társelnök kinevezésére csak 2019-ben került sor. Ezt követően 2019. november 8-án Kalmár Ferenc miniszteri biztos informális egyeztetést tartott Ivan Bosnjak közigazgatási és önkormányzati államtitkárral, a Magyar-Szerb Kormányközi KVB újonnan kinevezett társelnökével Mórahalmon, a Szerb Kulturális Központban. A Felek

⁵⁰ Elérhetősége:

<https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/ab5e8de541d3a18f38001ca64b3234909e1a60a8/megtekintes>

tervei között szerepelt a soron következő KVB ülés megtartása 2020 első felében, azonban ezt a járványhelyzet felülírta. Tekintettel arra, hogy a beszámolási időszakban újabb KVB megrendezésére nem került sor, újabb eredményről nem tudunk beszámolni, azonban folyamatos volt a szerb féllel való kapcsolattartás.

Magyar–Szlovák KVB

A reláció soron következő, XIV. ülésére 2019. február 20-án került sor Pozsonyban, mely a jegyzőkönyv aláírásával végződött. Az ajánlásokat és a megvalósításért felelős szerveket a Kormány 1338/2019. (VI. 5.) Korm. határozata tartalmazza. A XIV. ülés jegyzőkönyve alapján az egyik kiemelt feladat mindkét fél számára a Budapesti Szlovák Evangélikus templom helyzetének rendezése volt. A 2019-ben aláírt jegyzőkönyv rendelkezései értelmében a feleknek közös projekt keretében kellett megvizsgálni, mekkora költségvetést igényel a Budapest, VIII. ker. Rákóczi út 57. szám alatt található, a Pesti Szlovák Ajkú Evangélikus Gyülekezet egykori épületének a Felek általi – egyenlő költségviselés mellett történő – esetleges megvásárlása és felújítása, majd azt követően az Országos Szlovák Önkormányzat intézményeinek elhelyezése az épületkomplexumban.

A Szlovák Köztársaság budapesti Nagykövetsége 026664/2020-HUVV-10 számú, 2020. március 12-én kelt szóbeli jegyzékében a szlovák fél tájékoztatott arról, hogy a Szlovák Köztársaság külhoni szlovákok ügyeivel foglalkozó Kormánytanácsa 2020. február 25-ei ülésén jóváhagyta a pénzügyi források felhasználását a magyarországi szlovákok részére felújítandó, budapesti, egykori evangélikus templom felújításának projektjére. Az érintett épületet a rekonstrukciót követően az Országos Szlovák Önkormányzat kapja meg tulajdonba és használatra. Magyar részről a 1542/2020. (VIII. 17.) kormányhatározat döntött a projekt támogatásról.

Az egykori szlovák ajkú evangélikus gyülekezet templomának ügyét a következő alfejezetben részletesen is bemutatjuk.

A soron következő KVB ülésének előkészítése a beszámolási időszak végén folyamatban volt; az ülés megszervezője, a rotációs elv értelmében, a magyar fél. A beszámolási időszakban elért eredmények:

- 1338/2019. (VI. 5.) Korm. határozat a Magyar–Szlovák KVB XIV. ülésén fenntartott és elfogadott ajánlások jóváhagyásáról⁵¹
- A 1542/2020. (VIII. 17.) kormányhatározat révén a nemzetiség számára biztosított támogatások növekedtek.

Magyar–Szlovén KVB

A Magyar-Szlovén KVB keretében zajló magyar-szlovén együttműködés kiváló, a beszámolási időszakig a KVB ülésekre rendszeresen, többnyire éves jelleggel került sor. A 2019-2020-as időszakban (előbb a szlovén belpolitikai helyzet, majd a világvárvány miatt) azonban a KVB nem ült össze. A KVB 2020. szeptember 30-ra, Budapestre összehívott és

⁵¹ Elérhetősége:

<http://www.kozlonyok.hu/nkonline/index.php?menuindex=200&pageindex=kozltart&ev=2019&szam=95>

előkészített XVIII. plenáris ülését az utolsó pillanatban kellett lemondani a súlyosbodó járványhelyzet következtében.

A KVB új szlovén társelnökének kinevezésére 2019 tavaszán került sor, Kalmár Ferenc magyar társelnök 2019. szeptember 11-én Szentgotthárdon találkozott szlovén partnerével, Olga Belec asszonnyal, a Határon Túli Szlovének Hivatalának államtitkárával, és egyeztetett a következő plenáris KVB ülés előkészítésével kapcsolatos teendőkről. Az előzetes menetrendet azonban a szlovén kormány 2020. január végi bukása felülírta, az eredetileg 2020. március második felére, Budapestre tervezett KVB plenáris ülés ennek megfelelően halasztásra került. Az új kormány Dr. Helena Jaklitsch asszonyt nevezte ki a Határon Túli és Külhoni Szlovénekért felelős Kormányhivatal élére és a KVB új szlovén társelnökének. 2020. július 8-án Kalmár Ferenc Ljubljánában társelnöki egyeztetést folytatott partnerével, többek között a soron következő KVB ülés előkészítéséről.

A beszámolási időszakban elért eredmények:

- A Rába-vidéki gazdaságfejlesztési program és a muravidéki gazdaságfejlesztési program elfogadása;
- A Magyarországon élő szlovén nemzetiség támogatásának növekedése;
- Az M70-es autópálya építésének a szlovén–magyar határig, illetve a Zalaegerszeg–Rédics–Lendva vasútvonal magyar oldali tervezésének megkezdése;
- 1150/2018. (III. 26.) Korm. határozat a Magyar–Szlovén Kormányközi KVB XVII. ülésén fenntartott és elfogadott ajánlások jóváhagyásáról⁵²

Magyar–Ukrán KVB

A relációban a beszámolási időszakban sem volt aláírt kétoldalú KVB jegyzőkönyv. Az utolsó társelnöki találkozóra 2017. április 12-én került sor Kijevben, azonban a napirenden szereplő kérdéseket nem sikerült teljes egészében áttekinteni, így újabb társelnöki találkozóról született döntés. A magyar és ukrán külügyminiszterek 2020. május 26-i találkozójukon, többek között, a két ország közti három vegyes bizottság (gazdasági, kisebbségi, határmenti) tárgyalásainak újratevésében állapodtak meg, mely elősegítette, hogy a KVB tekintetében is folytatódhasson az együttműködés. A soron következő KVB előkészítése érdekében 2020. június 26-án a Magyar-Ukrán KVB magyar tagozata a Külgazdasági és Külügyminisztériumban tartott egyeztetést Kalmár Ferenc miniszteri biztos vezetésével.

2020. július 14-én Kalmár Ferenc a Külgazdasági és Külügyminisztériumban egyeztetett az KVB ukrán társelnökével, Svitlana Fomenko kulturális miniszterhelyetessel a Magyar-Ukrán KVB következő plenáris ülésének gyakorlati, szervezési kérdéseiről. A Felek megegyeztek abban, hogy a 2011-es jegyzőkönyvet aláírás nélkül lezártnak tekintik, és ezt a következő jegyzőkönyv preambulumban rögzítik. Arról is megegyezés született, hogy a KVB következő ülésére az eddigi rotációs gyakorlatnak megfelelően Ukrajnában kerül sor, illetve az ukrán fél állítja össze és küldi meg a jegyzőkönyvtervezetet a magyar fél részére, melyre a beszámolási időszak végéig még nem került sor. Az ukrán fél 2020. december 30-án kelt jegyzékében a bizottság ülésének fizikai megtartását a járványhelyzet függvényében 2021 második negyedétől kezdve javasolta megtartani.

⁵² Elérhetősége: <http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK18043.pdf>

Tekintettel arra, hogy a beszámolási időszakban újabb KVB megrendezésére nem került sor, újabb eredményről nem tudunk beszámolni, azonban folyamatos volt az ukrán féllel való kapcsolattartás. 2020. június-júliusban mind a Magyar-Ukrán KVB magyar tagozati ülésére, mind a Magyar-Ukrán KVB társelnöki találkozója sor került Budapesten.

Egyéb nemzetközi együttműködések

Történelmi okokból – mivel a németiség több államhoz is kötődik, illetve a német államszerveződésben és nemzeti öntudatban is erős a regionalizmus elvének hagyománya – a német nemzetiséget segítő nemzetközi együttműködések KVB-k helyett más formában valósulnak meg, amellet, hogy egyes részterületeken (oktatás, kultúra) léteznek ilyen jellegű kapcsolatok. Több német tartomány és Magyarország közötti kulturális megállapodások, munkatervek tartalmaznak igen sok, a magyarországi németiség érdekét szolgáló programot (Bajorország, Thüringia, Baden-Württemberg). Ez utóbbi relációkban hoztak létre **oktatási és kulturális vegyes bizottságokat**, amelyek rendszeresen üléseznek. A Német–Magyar Kulturális Vegyes Bizottság Állandó Albizottsága kétévente – felváltva Németországban és Magyarországon – ülésezik. A beszámolási időszakban 2019. október 21-22. között, Stuttgartban tartották soron következő, 22. ülésüket a felek.

Azon nemzetiségek esetében, ahol nem működnek KVB-k, az anyaországokkal történő együttműködés keretei ugyan szűkebbek, az együttműködés azonban ezekkel az államokkal – a korábbi évekhez hasonlóan – rendszeres. Mára a nemzetiségek anyaországainak többsége az **Európai Unió** tagja, így a velük való együttműködés sokoldalú és jónak mondható. A kormányközi vegyes bizottságok mellett **nemzetközi megállapodások** is formálják Magyarország külföldön megvalósuló kulturális politikáját. A határ menti együttműködések az uniós forrásokból megvalósuló **interregionális kapcsolatok** segítik: eurorégiók a határ menti, jelentős nemzetiségi lakossággal rendelkező területeken.

8.2. Anyaországi kapcsolatok

A magyarországi nemzetiségek alanyi jogon közvetlen kapcsolatokat létesíthetnek és tarthatnak fenn az anyanyelvük szerinti országokkal, amely a települési, civil szervezeti, iskolai, intézményi, regionális és állami kapcsolatokig sokféle formát ölt. E közösségek a más országokban nemzetiségként élő nemzettársaikkal is gyümölcsöző – főként kulturális és média – kapcsolatokat építettek ki. A hazai nemzetiségi közösségek zöme és/vagy szervezeteik szoros kapcsolatot tartanak fenn anyaországukkal (óhazájukkal), annak állami intézményeivel, valamint az anyaországaikban működő, kulturális vagy oktatási tevékenységet végző kormányzati és civil szervezetekkel. E kapcsolatokat közös rendezvények megvalósítása, az érintett kulturális intézetekkel és nagykövetségekkel történő együttműködés jelzi. Számos település kiépítette és folyamatosan kamatoztatja **testvértelepülési**, partnertelepülési kapcsolatait, kölcsönös meghívásokkal.

A hazánkban élő nemzetiségek anyaországainak szinte mindegyikével kialakultak az együttműködés kormányzati formái is. A nemzetiségpolitikáért felelős vezetők az országos nemzetiségi önkormányzatok elnökei és a nemzetiségi szószólókon keresztül rendszeresen találkoznak a nemzetiségek képviselőivel. A Magyarországon élő nemzetiségi közösségek és az anyanemzetek közötti közvetlen kapcsolatot, a nemzetiségek ilyen irányú megkereséseit a Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága is

támogatja: jellemző támogatott kezdeményezések a különböző nyári (ifjúsági vagy gyerek) táborok megszervezése, a pedagógus továbbképzés, illetve a tudományos megállapodások, csereprogramok. Az államtitkárság munkája mellett az anyaországokat érintő diplomáciai kapcsolatokon, rendszeres – miniszteri szintű – egyeztetéseken keresztül a Külgazdasági és Külügyminisztérium is folyamatosan bekapcsolódik a nemzetiségügybe.

A fentiekén kívül a beszámolási időszakban indult el több olyan kezdeményezés hazánkban, ahol az adott nemzetiség, az anyaország és a Magyar Kormány összefogásával egy új, nívós kulturális és oktatási központ jön létre. Így valósulnak meg a bolgár vagy a szlovák kulturális és oktatási központok.⁵³ Más esetekben egymást „tükröző” programokról van szó a két érintett országban (szlovén-magyar relációban). Az alábbiakban ilyen, állami szintű nemzetközi kapcsolatok, jó példák és közös projektek kerülnek bemutatásra:

Bulgária: A Bolgár Országos Önkormányzat elhelyezése

2020. szeptember 10-én megjelent a Külgazdasági és Külügyminisztérium egyes szervezeti egységeinek elhelyezésével kapcsolatos intézkedésekről szóló 1578/2020. (IX. 10.) Korm. határozat, amely alapján a Bolgár Országos Önkormányzat kiköltözik az 1062 Budapest, Bajza utca 44. szám alatti ingatlanból. A Kormány támogatja, hogy az országos önkormányzat és a – szintén a Bajza utcában működő – köznevelési és kulturális intézményeinek a Magyarországi Bolgárok Egyesületének tulajdonában lévő, az 1097 Budapest, Vágóhid utca 19. szám alatti beépítetlen telken megvalósítandó új ingatlanban – egy újonnan építendő bolgár kulturális központban – kerüljenek elhelyezésre. A bolgár kulturális központ megvalósításához a Korm. határozat 2,6 milliárd Ft támogatást biztosított.

A Gazdaságvédelmi programok előirányzatból, a Központi Maradványelszámolási Alapból és a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból történő, valamint fejezetek közötti előirányzat-átcsoportosításról, továbbá kormányhatározat módosításáról szóló 1664/2020. (X. 15.) Korm. határozat rendelkezik a 2,6 milliárd Ft összegű forrás biztosításáról a magyarországi bolgár közösség köznevelési és kulturális intézményeinek elhelyezése tárgyban. A támogatási összeg folyósításra került. Soltész Miklós államtitkár úr Marijana Nikolova miniszterelnök-helyetteshez intézett kérése nyomán, melyet Szijjártó Péter miniszter úr is jelzett 2020. december 9-ei találkozásuk alkalmával, a bolgár kormány 2020. december 16-ai ülésén 2 millió BGN (1 millió euró) kiegészítő hozzájárulást biztosított az új budapesti bolgár oktatási és kulturális központ felépítéséhez.

Bulgária: A magyar-bolgár barátság napja

A magyar-bolgár kapcsolatok területén kiemelkedő jó gyakorlat a 2016 óta október 19-én ünnepelt magyar-bolgár barátság napja. 2019-ben a magyar-bolgár barátság napja központi ünnepeire Várnában került sor, ahol november 10-én emléktáblát avattak a várnai csata 575. évfordulója alkalmából. A magyar kormány és a Magyarországon élő bolgárok közössége az emléktáblát a várnai csatában életét vesztett magyar-lengyel király, I. Ulászló nevét viselő parkban helyezte el. Az emléktábla bolgár és magyar nyelven állít emléket Hunyadi János hadvezérnek. A ceremónián bolgár részről részt vett Marijana Nikolova gazdaság- és népesedésügyi miniszterelnök-helyettes, magyar részről pedig Soltész Miklós, a

⁵³ Ide kapcsolódik a lengyel kulturális és oktatási központ (1143 Budapest, Stefánia út 65.) ügye is, amely már a beszámolási időszakot követően, a 2021. év elején indult, így azt a következő időszaki beszámoló tárgyalja majd.

Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára, valamint Sztáray Péter, a Külgazdasági és Külügyminisztérium biztonságpolitikáért felelős államtitkára.

A következő évben ismét Budapesten volt a sor a magyar-bolgár barátság napja megünneplésére, a járványügyi helyzet miatt azonban nem lehetett nagyszabású rendezvényt szervezni. 2020. október 19-én, a magyar-bolgár barátság napja alkalmából Magyarországra látogatott Valerij Szimeonov, a bolgár Nemzetgyűlés alelnöke, aki részt vett az ünnepségen, amely keretében átadták a felújított Szent Cirill és Szent Metód bolgár ortodox templomot és a templomkertben felavatták a kommunizmus idején vértanúhalált halt Borisz nevrokopi metropolita⁵⁴ szobrát. Valerij Szimeonov az ünnepség során a kormány támogatását megköszönve kiemelte: az elmúlt években volt alkalma megismerkedni valamennyi, az anyaországon kívül élő bolgár közösséggel, és sehol sem találkozott olyan hozzáállással, annyi kormányzati segítségnyújtással, mint Magyarországon. Megjegyezte, az öt évvel korábbi megállapodás, amely szerint október 19. a bolgár-magyar barátság napja, azért is fontos, mert Bulgáriának egyetlen más nemzettel sincs ilyen közös ünnepe.

Szintén 2020. október 19-én, a magyar-bolgár barátság napján, a kétoldali diplomáciai kapcsolatok fennállásának századik évfordulója alkalmából hivatalos látogatást tett Magyarországon Ekaterina Zaharieva, aki a Külügyminisztérium Arany Érdemérmét adományozta kiemelkedő bolgároknak és magyaroknak, akik hozzájárultak a Bulgária és Magyarország közti kapcsolatok fejlesztéséhez. A Magyar Nemzeti Múzeumban megrendezett ceremónián magas kitüntetésben részesült Varga Szimeon bolgár nemzetiségi szószóló, Tanev Dimiter, a Magyarországi Bolgárok Egyesülete elnöke, dr. Muszev Dancso, a Bolgár Országos Önkormányzat elnöke és Kjoszeva Szvetla, aki hosszú évekig volt a budapesti Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola igazgatója, továbbá Dr. Kocsis Mihály a Szegeci Tudományegyetem Szláv Filológiai Tanszékének oktatója.

Lengyelország: A lengyel-magyar barátság napja

Március 23-át, a lengyel-magyar barátság napját 2006 óta államilag is a legmagasabb szinten, felváltva ünneplik meg. A főrendezvény helyszíne páros évben Magyarországon, páratlan évben Lengyelországban szokott lenni. A beszámolási időszakban, 2019-ben a lengyelországi Kielce adott helyszínt az eseménynek, 2020-ban elmaradt a rendezvény a pandémiás helyzet miatt.

Németország: A magyarországi németek elhurcolásának és elűzetésének emléknapja

2019. évi látogatása során elismerően szólt Magyarország nemzetiségpolitikájáról Dr. Bernd Fabritius, a Német Szövetségi Kormány kisebbségügyi és határon túli németekért felelős megbízottja. 2019. január 11-én Soltész Mikós államtitkár úr hivatalában fogadta a német kormány megbízottat, aki európai szinten is mintaértékűnek nevezte a magyar nemzetiségpolitikát. Elismerését fejezte ki azért, hogy Európában elsőként Magyarország szentelt emléknapot a német nemzetiség elűzetésének, valamint köszönetét fejezte ki a magyarországi németeknek nyújtott sokrétű támogatásért, a nemzetiségek anyaországaiban megvalósuló anyanyelvi táborokért, valamint a nemzetiségi pedagógusok pótlékának

⁵⁴ Borisz nevrokopi metropolita szervezte meg az első budapesti egyházbizottságot és fektette le a templomépítés alapjait.

emeléséért. Bernd Fabritius reményét fejezte ki, hogy a nemzetiségekkel kialakított jó együttműködés a jövőben is folytatódik.⁵⁵

Egy másik alkalommal, 2019. január 24-én, a Müncheni Magyar Főkonzulátus és a Keleti Németek Háza által immár hagyományosan, a magyarországi németek elhurcolásának emléknapja alkalmából tartott megemlékezésen a német kormány megbízott hangsúlyozta, hogy „Magyarország példát mutat az uniós tagállamoknak a nemzetiségek támogatásában. A magyar állam területén élő őshonos kisebbségek, így a magyarországi németek is, rendkívüli lehetőségekkel élhetnek nemzeti identitásuk, kultúrájuk és nyelvük megőrzésében.” A rendezvényen **Sylvia Stierstorfer**, a bajor kormány kitelepülőkért és elűzöttekért felelős biztosa köszönetet mondott Magyarországnak a múlt feldolgozása terén tanúsított bátor hozzáállása és a példaértékű nemzetiségi törvénye kapcsán. Kiemelte, hogy a magyarországi német nemzetiség hídként funkcionál a két nemzet között, melyeket eleve összekötnek a közös értékek és a sok évszázados barátság.⁵⁶

A magyarországi németek elhurcolásának és elűzetésének emléknapja alkalmából 2020. január 19-én Mányban tartott ünnepségen a Német Szövetségi Köztársaság képviselőjében szintén részt vett Dr. Bernd Fabritius kormány megbízott.

Szlovákia: Az egykori szlovák ajkú evangélikus egyházközség templomának ügye

Az egykori szlovák ajkú evangélikus gyülekezet templomát (1081 Budapest, Rákóczi út 57.) szlovák nemzetiségiek építették a XIX. században. Később a szlovák ajkú evangélikus közösség temploma köré épített bérház lakásait értékesítették, majd magát a templomot is. A magyarországi szlovák nemzetiség képviselői a templomot Országos Szlovák Emlékhellyé nyilvánították, és kifejezték kérésüket mind Magyarország, mind Szlovákia kormányai felé, hogy támogatással szeretnék birtokukba kapni az épületet, amelyet aztán szlovák nemzetiségi közösségi térként, intézményeik székhelyeként és ökumenikus kápolnaként hasznosítanának.

Az ingatlan felújításának lehetőségeit a Magyar-Szlovák KVB 2019. február 20-ai XIV. plenáris ülésén vizsgálta, az aláírt jegyzőkönyv nyomán mindkét országban kormányhatározatot fogadtak el (ld. 1338/2019. (VI. 5.) Korm. határozat). Az ingatlan tulajdonjogának az Országos Szlovák Önkormányzat általi megszerzéséhez Magyarország Kormánya 765.429.000 Ft-ot biztosított az egykori szlovák ajkú evangélikus gyülekezet templomának megvásárlásával kapcsolatos intézkedésekről szóló 1542/2020. (VIII. 17.) Korm. határozattal. A kormányhatározat előírta, hogy a vételár különbözetet az országos önkormányzatnak a felújításra kell fordítania. A Szlovák Köztársaság vállalta, hogy amennyiben a Magyar Kormány forrást biztosít az ingatlan megvásárlásához, a Szlovák Köztársaság 2.000.000 euró összeget biztosít az ingatlan felújításához, és ezen felül is támogatást biztosít az ingatlan felújításához az Országos Szlovák Önkormányzat részére, a Magyar Kormány által biztosított forrásnak megfelelő összegben. A Szlovák Köztársaság külhoni szlovákok ügyeivel foglalkozó Kormánytanácsa 2020. február 25-i ülésén jóváhagyta

⁵⁵ Forrás: <https://www.kormany.hu/hu/miniszterelnokseg/egyhazi-es-nemzetisegi-ugyekert-felelos-allamtitkar/hirek/nemet-elismeres-a-magyar-nemzetisegpolitikanak>

⁵⁶ Forrás: <https://www.kormany.hu/hu/kulgazdasagi-es-kulugyminiszterium/tajekoztatases-magyarorszag-nemzetkozi-megjeleneseert-felelos-allamtitkar/hirek/magyarorszag-peldat-mutat-az-eu-s-tagallamoknak-a-kisebbsegvedelem-teren>

a pénzügyi forrásokat a templom felújítására. (Az ingatlan a beszámolási időszakon túl, 2021. február 8-án került az Országos Szlovák Önkormányzat tulajdonába.)

Az épület megvásárlásával és annak tulajdonba adásával a magyar állam jelentős gesztust tett a hazai szlovák nemzetiség felé, bővítve intézményrendszerét és mozgásterét, ezáltal hozzájárulva a szlovák identitás megerősítéséhez. Az ingatlan megvásárlásával a magyar kormányzat egyértelművé tette, hogy számára fontos a hazai nemzetiségi közösségek felkarolása, anyagi támogatása, kollektív jogainak erősítése és az anyanyelven való megnyilvánulás színtereinek kiépítése.

Szlovénia: A Rába-vidék és a Muravidéki fejlesztési program

1992. november 6-án, a Magyarországon élő szlovén nemzetiség és a Szlovén Köztársaságban élő magyarság külön jogainak biztosításáról a két ország kölcsönös egyezményt fogadott el, amelynek végrehajtását a Szlovén–Magyar KVB felügyeli. A Szlovén–Magyar KVB legutóbbi ülésén elfogadott ajánlások között szerepel egy határozat arról, hogy egy gazdasági alapot megteremtő rendszer kerüljön létrehozásra a Rába-vidéki szlovén nemzetiség számára, európai uniós források bevonásával is, ahogy ez a Szlovéniában élő magyar közösség esetében adott. A Rába-vidéki és a Muravidék fejlesztési programok fontos kritériuma a nemzetiségi szemlélet, vagyis az, hogy a programok megvalósítása a szlovén/magyar nemzetiségi identitás megőrzését is szolgálja.

A **Rába-vidék fejlesztési program** kiemelten a szlovén nemzetiségi települések igényeire alapozza fejlesztési irányait, összhangban Vas Megye Terület- és Településfejlesztési Operatív Programjának céljaival. A fejlesztési program kerete és pénzügyi forrása a 2020-2023 közötti időszakra évente 700 ezer eurónak megfelelő összeg, amelyet a szlovén Rába-vidék térségfejlesztési program megvalósításának támogatásáról szóló 1618/2019. (10.28.) Korm. határozat határozott meg. A rendszer helyi igényeinek összeállítása a Rába-vidéken az érintett települések polgármestereinek, nemzetiségi önkormányzatainak, civil szervezeteinek – és természetesen a kis- és középvállalkozások képviselőinek – bevonásával a beszámolási időszakban történt meg, a Szlovén Rába-vidék térségfejlesztési programja – a Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága támogatásával – elkészült. A Szlovén Rába-vidék térségfejlesztési program célzott támogatásának 2020. évi, első évében a Kormány elfogadta a szlovén Rába-vidék térségfejlesztési program megvalósításához nyújtandó célzott pénzügyi támogatás felhasználásának feltételrendszeréről szóló 1411/2020. (VII. 15.) Korm. határozatot. Az eljárásrend alapján a fejlesztési forrás felhasználása elsősorban pályázati úton történik majd, de emellett egyes fejlesztések („kiemelt projektek”) támogatási kérelmének egyedi döntéssel történő támogatására is lehetőséget biztosít. (Az első pályázati kiírások csak a beszámolási időszakon túl kerültek közzétételre.)

A **Muravidéki fejlesztési program** a Muravidéken élő magyar nemzeti közösség gazdasági alapját erősítő, szlovén állami forrással is támogatott, 4 évre szóló térségi program, a magyarországi szlovén Rába-vidék térségfejlesztési programmal „tükörprogramjai” egymásnak. A szlovéniai program célja az őshonos magyar nemzeti közösség által lakott térség célzott fejlesztése, befektetés-ösztönzéssel, új munkahelyek teremtésével, az infrastruktúra fejlesztésével, valamint a térség turisztikai vonzerejének növelésével. A Muravidék térségfejlesztési programjának megvalósítását a szlovén költségvetés 2017 óta támogatja, évente 350-450 ezer euróval. A források 70%-át a magyarság, 30%-át pedig az olasz közösség kapja, a magyar közösség részére rendelkezésre álló költségvetési keret a

2017–2020-as időszakra 2.100.000 eurót (kb. 672 millió Ft) tett ki. A magyar Kormány támogatása jóval magasabb: 2019-re 1 milliárd Ft állt a muravidéki magyarság rendelkezésére, azaz az elmúlt években összesen 2 milliárd Ft.

Ukrajna: A magyarországi ukrán pasztoráció

A Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága évek óta jelentős mértékben támogatja a magyarországi ukrán **görögkatolikus** közösség anyanyelvű pasztorációját, amely minden területen biztosítva van a hívek számára. Ezt a feladatot – a görögkatolikus Magyarországi Sajátjogú Metropolitai Egyház engedélyével és szervezésében – Haboriy Petro-Demian atya látta el a beszámolási időszakban. Az ukrán nyelvű görögkatolikus pasztoráció és nemzetiségi hitélet támogatása céljából a Kormány 2019-ben 4,5 millió Ft, 2020-ban 6 millió Ft egyedi támogatást biztosított.

Ami az ukrán **ortodox** pasztorációt illeti, I. Bartolomaiosz konstantinápolyi ökumenikus pátriárka 2019. január elején Isztambulban átadta Jepifanyij metropolitának, az önálló ukrán ortodox egyház fejének az egyház elismeréséről aláírt hivatalos dokumentumot (tomosz). Ugyanekkor írta alá I. Bartolomaiosz az ukrán ortodox egyháznak az orosz ortodox egyháztól való elszakadását szentesítő okiratot. A dokumentum szerint az új egyház működési területe Ukrajnára korlátozódik, azon kívül nem alapíthat egyházközségeket. A tomosz az Ukrajnán kívüli ukrán ortodox hívek pasztorálását a Konstantinápolyi Egyetemes Patriarchátus hatáskörében tartotta. A Konstantinápolyi Egyetemes Patriarchátus Magyarországi Exarchátusa meg is tette a szükséges lépéseket a magyarországi ukrán ortodox hívek részére ukrán pap biztosítására, és meghívták Magyarországra Roman Vasylevych atyát.

Ukrajna: Nyári gyermektáborok

A kormányzat évek óta biztosítja ukrán gyermekek részére a nyaralási lehetőséget, a Velencei-tónál megszervezett, több turnusban megvalósuló táborok keretében. A kezdeményezésben ukrainai ukrán, kárpátaljai magyar és magyarországi ukrán gyermekek vesznek részt. A program célja elmélyíteni a kapcsolatot Magyarország és Ukrajna, a kárpátaljai magyarok, a magyarországi ukránok és az anyaország között. A meghívottak olyan ukrán gyermekek Ukrajna egész területéről, akiknek a szülei életüket veszítették, illetve még érintettek a kelet-ukrainai harcokban. A Velencei-tó kínálta lehetőségek mellett szervezett programok, kirándulások segítik a kikapcsolódást és az ismerkedést, a magyar kultúra megismerését.

A programban a beszámolási időszak végéig összesen 2370 gyermek részesülhetett. A beszámolók szerint a fájdalmas, zaklatott, letargikus hétköznapiakból kiszakadva óriási átalakuláson mentek át a résztvevő gyermekek az egy hetes turnusok alatt. A háború okozta sebek enyhüléséről beszéltek kísérőiknek és a magyarországi segítőknek, az Ukrán Országos Önkormányzat és az ukrán parlamenti szöszölói kabinet munkatársainak. A velencei ukrán nemzetiségi táborokhoz kapcsolódó összes támogatás a beszámolási időszak végéig összesen 261,33 millió Ft-ot tett ki. A 2020-ra tervezett táborot sajnos a kialakult pandémias helyzet miatt nem lehetett megszervezni.

8.3. Kapcsolatok nemzetközi szervezetekkel

A hazai nemzetiségi ügyekért felelős szakterületek az itt élő nemzetiségek anyaországaival történő kapcsolattartás és párbeszéd mellett együttműködnek az Európai Unió, az Európa Tanács, az ENSZ, illetve az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet kisebbségügyhöz, nemzetiségekhez, nyelvi jogokhoz, illetve rasszizmus elleni és emberi

jogokhoz kapcsolódó intézményeivel és területeivel is. Az alábbiakban a legfontosabb kapcsolatokat mutatjuk be.

Európa Tanács

Magyarország aktívan részt vesz az Európa Tanács tíz monitoring mechanizmusában, amelyek közül a két nemzeti kisebbségek védelmét szolgáló nemzetközi egyezmény, a Kisebbségvédelmi Keretegyezmény és a Nyelvi Karta monitoring mechanizmusa nemzetpolitikai szempontból kiemelkedő jelentőségű. Ezt bizonyítja, hogy hazánk elsők között csatlakozott a két egyezményhez. A két nemzetközi jogi érvényű dokumentumhoz kapcsolódóan, a két egyezmény végrehajtásáról rendszeresen beszámoló készül a nemzetiségi jogok, valamint kifejezetten a nemzetiségi nyelvi jogok megvalósulásáról.

Magyarország ez ideig öt alkalommal, 1999-ben, 2004-ben, 2009-ben, 2015-ben és 2019-ben terjesztette be az Európa Tanács részére a **Kisebbségvédelmi Keretegyezményben** megfogalmazott elvek megvalósítását célzó törvényhozási gyakorlatáról, a magyarországi nemzetiségek érdekében tett intézkedésekről, a kormányzati nemzetiségpolitika megvalósításában érintett szaktárcáknak a Keretegyezményben foglaltak végrehajtása érdekében a beszámolási időszakban végzett munkájáról szóló országjelentését.

A legutóbbi, ötödik körös magyar országjelentés benyújtására a beszámolási időszakban, 2019 februárjában került sor – ezt követően előbb az ún. „bizalmas párbeszéd” keretében az adatok, tények ellenőrzésére volt lehetősége a nemzetiségi szakterületnek; majd a Kisebbségvédelmi Keretegyezmény magyarországi végrehajtásáról készült, Magyarországról szóló 5. vélemény vonatkozásában a hatóságok megjegyzéseit koordinálta az Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság. Az Európa Tanács 2020. október 12-én közzé tette az 5. körös szakértői véleményt és az ahhoz kapcsolódó magyar kormányzati észrevételeket. A közzétételhez kapcsolódó sajtóközleményben – a jelen beszámolóban tárgyalt nemzetiségek vonatkozásában – kiemelték a hazai nemzetiségpolitika pozitív tapasztalatait, többek között a nemzetiségek országgyűlési képviseleti rendszerét, valamint a nemzetiségek kulturális tevékenységének növekvő pénzügyi támogatását. (Jelen beszámolási időszakon kívül, 2021. február 3-án a Miniszteri Bizottság legutóbbi ajánlásai is közzétételre kerültek.)

A **Nyelvi Karta** kapcsán Magyarország – 1999, 2002, 2005, 2009, 2012, majd 2015 után – a hetedik jelentését az előző beszámolási időszakban, 2018 áprilisában nyújtotta be az Európa Tanács Főtitkárának. Jelen beszámolási időszakban, 2019. június 19-én fogadta el az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága a Nyelvi Karta magyarországi végrehajtásával kapcsolatos 7. körös monitoring ajánlásait.⁵⁷ A Nyelvi Karta-hoz kapcsolódóan – a hetedik időszaki jelentést követően – a monitoring mechanizmus 2018. évi reformjával összhangban Magyarország 2020. február 28-án első alkalommal nyújtotta be időközi jelentését, amelyben a sürgősségi ajánlások megvalósításáról nyújtott tájékoztatást. Az időközi jelentéshez kapcsolódóan később is együttműködött az Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság a Nyelvi Karta Titkárságával. Ezt követően az Európa Tanács 2020. december 8-án tette közzé a Miniszteri Bizottság legutóbbi ajánlásait (amelyeket figyelembe véve a soron következő

⁵⁷ Ezek alapjául a 2018. április 6-án benyújtott országjelentés és a 2018. november 21-én elfogadott szakértői jelentés szolgált.

ország-jelentés benyújtása – csakúgy, mint a Kisebbségvédelmi Keretegyezmény esetében – egy következő beszámolási időszakra esik majd).

A két egyezményrel kapcsolatos összes eddigi, előző beszámolási időszakra vonatkozó országjelentések és monitoring anyagok elérhetőek – több nyelven – az Európa Tanács honlapján.⁵⁸

A Nyelvi Karta monitoring mechanizmusának 2018-as reformja során magyar részről vezető szerepet töltöttünk be, hogy növeljük a mechanizmus hatékonyságát. A Kisebbségvédelmi Keretegyezmény kapcsán is folyamatosan hangsúlyozzuk a proaktív fellépés szükségességét. Mindkét monitoring testületnek volt magyar tagja a beszámolási időszakban, Kardos Gábor, az ELTE ÁJK Nemzetközi Jogi Tanszék professzora és Dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet, a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes személyében. A Nyelvi Karta munkáját egy nemzeti szakértő, Babity János szekondálásával segítette a külügyi tárca, amely egyben jelentős pénzügyi támogatás is volt a szervezet részére.

Az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága a 2020-2021-es költségvetési időszakra vonatkozó, az Európa Tanács prioritásait is tükröző, fővárosi szakértők részvételével működő bizottságokat magában foglaló kormányközi struktúráról 2019. novemberben hozott döntést. A 2020-21-es kormányközi bizottsági rendszer részét képezi az **antidiszkrimináció, sokszínűség, integráció kérdésével foglalkozó kormányközi szakértői bizottság** (CDADI), mely az összes sérülékeny társadalmi csoport, így a nemzeti kisebbségek helyzetével is foglalkozik. A járványügyi helyzetre tekintettel a 2020-ra tervezett plenáris ülések közül az első, alakuló ülés is az év második felére halasztódott, az alakuló ülésre végül 2020. szeptember 8-10. között került sor Strasbourgban. A bizottság megalakulását követően több alkalommal érkezett információt kérő megkeresés a nemzetiségpolitikában érintett szakterületekhez, amelyeknek így folyamatos volt az együttműködése a bizottsághoz kapcsolódó hazai munkát koordináló Külgazdasági és Külügyminisztériummal.

Egyesült Nemzetek Szervezete

Magyarország az ENSZ 47 tagállamból álló **Emberi Jogi Tanácsának** – a 2012-2014 közötti korábbi tagságát követően immár második alkalommal, a beszámolási időszakra (is) eső 2017-2019-es ciklusban vett részt tagként a Tanács munkájában. Az Emberi Jogi Tanácsban hazánk kiemelt figyelmet fordít a nemzeti, etnikai kisebbségek jogainak védelmére. Az Emberi Jogi Tanács ülészekainak keretében megvalósuló tevékenységet egészíti ki az évenként háromszor kéthetes **Egyetemes Emberi Jogi Felülvizsgálati mechanizmus** (UPR), amelynek keretében a Tanács valamennyi ENSZ tagállam emberi jogi helyzetét és teljesítményét rendszeresen megvizsgálja. Az ülés során valamennyi tagállam ajánlásokat fogalmazhat meg az épp vizsgált állam számára, amely azok végrehajtásáról az öt év múlva esedékes következő felülvizsgálatán számol be. (A következő felülvizsgálat a beszámolási időszakon túl, 2021-ben volt esedékes.)

A Faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló egyezmény végrehajtását (a továbbiakban: CERD) felügyelő bizottságba történő beválasztását követően

⁵⁸ Kisebbségvédelmi Keretegyezmény: <https://www.coe.int/en/web/minorities/hungary>

Nyelvi Karta: <https://www.coe.int/en/web/european-charter-regional-or-minority-languages/reports-and-recommendations#%2228993157%22:91>

Dr. Izsák Rita – az ENSZ korábbi magyar Független Szakértője – 2018 januárjában kezdte meg 4 éves időszakot felölelő mandátumát. Magyarország az előző beszámolási időszak során, 2018 augusztusában nyújtotta be kormányjelentését a CERD végrehajtásáról, a benyújtott 18-25. összevont időszakos magyar kormányjelentés védésére már a jelen beszámolási időszakban, 2019 áprilisában került sor Genfben.

A Miniszterelnökség nemzetiségpolitikáért felelős szakterülete az egyéb, beérkezett nemzetközi megkeresésekre szintén összeállított részanyagot, háttéranyagot, a beszámolási időszak során 2020-ban az ENSZ **kisebbségi ügyekkel foglalkozó különleges jelentéstevője** megkeresésére adott meg témákat és jó gyakorlatokat (2020. május).

8.4. A nemzeti kisebbségeket érintő egyéb nemzetközi kezdeményezések

Nemzeti Kisebbségvédelmi Kezdeményezés – Minority SafePack

Az előző jelentésben is jelzett és a szükséges egymillió aláírást 2018-ban elérő nemzeti kisebbségvédelmi kezdeményezés arra irányult, hogy az Európai Bizottság vegye napirendre az őshonos nemzeti közösségek jogainak helyzetét, és az Európai Unió szintjén is kerüljön sor a nemzeti és nyelvi kisebbségek érdekeit, védelmét szolgáló szabályozás kidolgozására és elfogadására. Az aláírásgyűjtési folyamat során 1.123.422 érvényes aláírást vettek nyilvántartásba, a támogató hozzájárulások Magyarországon, Romániában, Szlovákiában, Szlovéniában, Horvátországban, Bulgáriában, Dániában, Észtországban, Lettországon, Spanyolországban és Olaszországban érték el az érvényességi küszöbértéket.

A nemzeti kisebbségvédelmi kezdeményezés az Európai Bizottság felé 2020. január 10-én került benyújtásra. Ettől az időponttól számítva a Bizottságnak hat hónapja volt arra, hogy nyilvános meghallgatást szervezzen az Európai Parlamentben, illetve ismertesse álláspontját a kezdeményezéssel kapcsolatban. A Minority SafePack javaslatcsomag többek között a kultúra, nyelvi sokszínűség, oktatás, audiovizuális politika, valamint a strukturális alapok területén irányzott elő tanácsi ajánlásokat, illetve európai parlamenti és tanácsi határozatot vagy rendeleteket. Ezek célja az Unió kulturális és nyelvi sokszínűségének védelme és előmozdítása, a támogatási programok olyan irányú módosítása, hogy azok a kis régiókban élő és kisebbségi nyelvet beszélő közösségek számára elérhetőek legyenek, valamint egy olyan nyelvi sokféleségi központ felállítására irányult, amely a regionális és kisebbségi nyelvek fontosságát hangsúlyozza és a sokféleséget minden szinten népszerűsíti, alapvetően az Unió finanszírozásában.

Az Európai Parlament 2020. október 15-én nyilvános meghallgatást tartott a Minority SafePack európai polgári kezdeményezés tárgyában. A meghallgatáson a felszólalók túlnyomó többsége a javaslatcsomag mellett szólalt fel, és sürgette az Európai Uniót, hogy tegyen lépéseket az őshonos nemzeti kisebbségek védelme, valamint az európai nyelvi és kulturális sokszínűség megőrzése érdekében. Az Európai Parlament Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság és a Kulturális és Oktatási Bizottság társszervezésében, valamint a Petíciós Bizottság közreműködésével szervezett meghallgatáson jelen voltak az Európai Bizottság, az Európa Tanács, az Európai Unió Alapjogi Ügynökségnek, valamint a Régiók Európai Bizottságának képviselői is, melynek keretében a szervezők bemutatták a kezdeményezés egyes konkrét célkitűzéseit.

Fontos megemlíteni azt is, hogy a német Bundestag, a kormánypártok javaslatára, egyhangúlag elfogadott határozatban állt ki 2020. november végén a polgári kezdeményezés mellett. A képviselők a Kereszténydemokrata Unió (CDU), a testvérpárt Keresztényszociális Unió (CSU) és a Német Szociáldemokrata Párt (SPD) frakciójának közös indítványát ellenszavazat és tartózkodás nélkül megszavazva felszólították az Európai Bizottságot, hogy valósítsa meg a Minority SafePack-ben összefoglalt kisebbségvédelmi javaslatokat. Németország, amely 2020 júliusa és decembere között töltötte be az Európai Unió Tanácsának soros elnökségét, a Bundestag javaslatára igyekezett olyan irányba terelni a kezdeményezéssel kapcsolatos bizottsági döntést, hogy az adott kérdésben az Európai Unióban jogalkotás szülessen. Bár a beszámolási időszak időbeli keretén túlmutat, fontos megjegyezni, hogy 2021-ben az Európai Bizottság döntött arról, hogy a Minority SafePack kezdeményezés alapján nem indít jogalkotást a nemzeti kisebbségek védelmében.⁵⁹

Nemzeti régiós európai polgári kezdeményezés

2019. május 7-én az Európai Bizottság bejegyezte a Székely Nemzeti Tanács „Kohéziós politika a régiók egyenlőségéért és a regionális kultúrák fenntarthatóságáért” című polgári kezdeményezését. A nemzeti régiókra vonatkozó európai polgári kezdeményezés betérjesztői azt szeretnék elérni, hogy az Európai Unió kohéziós politikájában kezelje kiemelt figyelemmel azokat a régiókat, amelyeket nemzeti, etnikai, kulturális, vallási, nyelvi sajátosságok különböztetnek meg az őket körülvevő régióktól. Ez a gyakorlatban azt jelentené, hogy ezek a régiók az elkülönített támogatási alapból pénzügyi, fejlesztési támogatásban részesülhetnének.

A polgári kezdeményezés sikeréhez a Minority SafePack-hez hasonlóan egymillió uniós polgár aláírására van szükség, az aláírásszámnak az Unió hét különböző tagállamában egy éven belül kell elérnie a meghatározott küszöbértéket. Az egymillió aláírás összegyűjtésére eredetileg 2020. május 7-ig volt lehetőség, ezt azonban az időközben kitört világjárvány következtében az Európai Bizottság több alkalommal meghosszabbította, a beszámolási időszak során legutóbbi döntése alapján az aláírásgyűjtés határideje 2021. május 7-ig került meghosszabbításra.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium Magyarország szomszédságpolitikájának fejlesztéséért felelős miniszteri biztosi kabinetjének többszöri utasítására a magyar közösségi diplomata és Magyarország európai külképviseletei sikeresen, hatékonyan és nagy erőket megmozgatva vettek részt a Nemzeti régiós európai polgári kezdeményezés aláírásgyűjtés kampányában. A Külgazdasági és Külügyminisztérium folyamatos munkakapcsolatban volt a kezdeményezés szervező Bizottságával, bízva abban, hogy az aláírásgyűjtési kampány sikeresen zárul, hiszen már a beszámolási időszak végéig is 1.155.077 támogató aláírás gyűlt össze az Európai Unió tíz tagállamából (Írország, Spanyolország, Svédország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Szlovákia, Románia, Szlovénia, Horvátország).

⁵⁹ 2021. január 14-én az Európai Bizottság úgy döntött, hogy nem veszi figyelembe több mint egymillió európai polgár kérését valamint az Európai Parlament állásfoglalását, és nem indítja el a jogalkotást a nemzeti kisebbségek védelmében. Az Európai Bizottság döntését több magyarországi és határon túli politikus, kisebbségi párt és szervezet is elítélte. A Minority SafePack kezdeményező bizottsága az Európai Unió Bíróságánál megtámadta az Európai Bizottság elutasító döntését.

II. RÉSZ: AZ EGYES NEMZETISÉGEK HELYZETE

Az alábbiakban a nemzetiségek beszámolóí alapján – a beszámoló terjedelmének átláthatósága érdekében – az egyes nemzetiségi közösségekhez kapcsolódó **jelentősebb eseményeket és változásokat**, valamint a fejlődés irányát foglaljuk össze a beszámolási időszak vonatkozásában. Az egyes nemzetiségekhez kapcsolódó részletes pénzügyi támogatásokat az 1-3. sz. mellékletek tartalmazzák.

1. A MAGYARORSZÁGI BOLGÁROKRÓL

A Bolgár Országos Önkormányzat elnöke dr. Muszev Dancso, a bolgár nemzetiségi szószóló Varga Szimeon volt a teljes beszámolási időszakban is. A 2019 októberében lezajlott nemzetiségi önkormányzati választások eredményeképp 34 helyi és 1 területi (fővárosi) bolgár önkormányzat alakult meg. A területi és az országos önkormányzati választások a Magyarországi Bolgárok Egyesülete teljes sikerét hozták, mivel egyedül ez a szervezet tudott jelöltekkel állítani a választásokra. A Bolgár Országos Önkormányzat mellett a Fővárosi Bolgár Önkormányzat elnökének személye sem változott az előző ciklushoz képest. Az önkormányzatok (országos, fővárosi, helyi önkormányzatok) és a Magyarországi Bolgárok Egyesülete egymás tevékenységét szorosan egyeztetve, elsődlegesen a bolgárság érdekeit szem előtt tartva végezte munkáját a beszámolási időszakban is.

A 2019. év kiemelkedő eseményei voltak a bolgár nemzetiség számára:

- 2019. március 3. (Bulgária nemzeti ünnepe): Bulgária függetlenségének 141. évfordulója alkalmából rendezett ünnepség az Uránia Filmszínházban, a Miniszterelnökség támogatásával.
- 2019. április 25-én a várnai csata 575. évfordulója alkalmából az Országház felsőházi üléstermében megrendezett emlékkonferencia „Várna a kereszténység védőpajzsa” címmel. A konferencia fővédnökei Dr. Kövér László, az Országgyűlés elnöke és Marijana Nikolova a Bolgár Köztársaság miniszterelnök-helyettese voltak.
- 2019. június 13-14: Nemzetközi Tudományos Bulgariasztikai Konferencia Szegeden
- 2019. november 10-én Bulgáriában a Várna városában lévő várnai parkban, az I. Ulászló király mauzóleumában került sor a megemlékezésre a várnai csata 575. évfordulójáról, ahol I. Ulászló sírja és Hunyadi János hadvezér szobra található. A megemlékezésre a bolgár-magyar barátság napja égisze alatt került sor, ahol Magyarország Kormánya és a magyarországi bolgár közösség együttesen emléktáblát adott át Hunyadi János keresztény Európáért folytatott küzdelme elismeréseként a bolgár állam képviselőinek Várnában.

A 2020. év eseményeit a bolgár közösség a Magyar-Bolgár Diplomáciai Kapcsolatok 100. évfordulója jegyében tervezte, ám azok egy része a koronavírus világjárvány miatti veszélyhelyzeti korlátozások következtében elmaradt, illetve elhalasztásra került. A megtartott jelentősebb rendezvények, programok:

- 2020. február 21-én konferencia „170 éves a Kossuth-emigráció a mai Bulgária területén” címmel az Országházban. Fővédnök: Kövér László, az Országgyűlés elnöke

- 2020. október 17-18.: Valeri Szimeonov a bolgár parlament alelnöke látogatása, ennek keretében a Magyar Állam támogatásával megvalósult Bolgár Művelődési Központ-felújítás megtekintése.
- 2020. október 19.: Ünnepség a magyar-bolgár barátság napján a budapesti Bolgár Ortodox templomban, Rilai Szent Iván napja alkalmából ünnepi szentmisére; majd ezt követően a Magyar Állam támogatásával felújított Szt. Cirill és Szt. Metód templom és templomkert átadására és Borisz nevrakopi metropolita mellszobrának avatására és szentelésére került sor.
- 2020. november 30-án a Bolgár Országos Önkormányzat, a Bolgár Országos Önkormányzat Hivatala, a Bolgár Kulturális, Információs és Dokumentációs Központ, valamint a Bolgár Kutatóintézet a Bajza utca 44. szám alól átköltözött a volt Rila Hotelbe, az 1097 Budapest, Fehér Holló utca 6. szám alá (ahova a beszámolási időszak lezárultát követően, 2021 januárjában a Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Iskola is követte).
- 2020. december 8-10.: Marijana Nikolova miniszterelnök-helyettes asszony magyarországi látogatása, amelyen hivatalos bejelentésre került, hogy a magyar kormány 2,6 milliárd Ft, a bolgár kormány 1 millió euró támogatást biztosít a Bolgár Művelődési Házzal szemben található Bolgár Ortodox templom szomszédságában, a bolgár oktatási és kulturális központ felépítésére.

Összességében, a beszámolási időszakban folytatódott az a pozitív tendencia, ami a hazai bolgár nemzetiségi közösség boldogulása, kulturális és oktatási intézményeinek működésében, vallásának gyakorlásában egyre bővülő támogatást tett lehetővé.

2019-ben a Bolgár Oktatási és Kulturális Központ látványterveinek elkészítésével megkezdődött a magyarországi bolgárok legnagyobb álmának a megvalósítása. A nagyobb részben a magyar, kisebb részben a bolgár állam támogatásából megépítésre kerülő Bolgár Oktatási és Kulturális Központ épületében helyet kap majd a Bolgár Országos Önkormányzat, és az önkormányzat valamennyi kulturális, oktatási intézménye és civil szervezete, valamint a Bolgár Országos Önkormányzat Hivatala is. A beruházást a Bolgár Országos Önkormányzat a Magyarországi Bolgárok Egyesületének tulajdonában álló IX. ker. Budapest, Vágóhid utca 19. szám alatti ingatlanon kívánja megvalósítani, amelyre a Magyarországi Bolgárok Egyesülete az Önkormányzat részére megállapodás alapján hosszútávra földhasználatot biztosított. 2019. június 3-án, a magyarországi Bolgár Nagykövetségen öex. Ulyana Bogdanska, rendkívüli és meghatalmazott nagykövet és Tanev Dimiter, a Magyarországi Bolgárok Egyesületének elnöke ünnepélyes keretek között szerződésben rögzítették, hogy a Magyarországi Bolgárok Egyesülete 10 éves időtartamra megkapja a Vágóhid utca 15. szám alatti templomi ingatlan használati jogát.

A Bolgár Művelődési Ház 2018 őszén, az előző beszámolási időszak során megkezdett felújítási munkálatai 2020 tavaszán fejeződtek be. A több mint egy évig tartó építkezési projekt keretében új zuhanyzókat és öltözőket alakítottak ki, továbbá művészbemutatóval látták el az épületet. Új szintet emeltek az előtér fölé, ahová lifttel is fel lehet menni. Az új emeleti multifunkcionális terem táncpróbák, kiállítások és konferenciák megtartására is alkalmas. Ezen kívül megújult a művelődési ház kertje és kerítése is. Megvalósult a Bolgár Művelődési Ház színháztermében lévő hang-, fény- és színpadtechnikájának cseréje, valamint az új multifunkcionális terem videóprojektor-rendszerének kiépítése. Az egész projekt a Miniszterelnökség és a bolgár kormány támogatásával valósult meg.

A Bolgár Országos Önkormányzat a Fővárosi Bolgár Önkormányzattal közösen a beszámolási időszak során is minden évben ösztöndíjpályázatot írt ki a bolgár közösséghez tartozó középiskolások és egyetemisták számára. A Bolgár Országos Önkormányzat nagy hangsúlyt fektetett a jól működő kapcsolatrendszer kiépítésére a bolgár civil szervezetekkel, köztük is elsősorban a Magyarországi Bolgárok Egyesületével, valamint a Bolgár Ifjúsági Egyesülettel. Az országos önkormányzat a beszámolási időszakban is közös rendezvényeket valósított meg a Bolgár Ortodox Egyházzal és a Bolgár Kulturális Intézettel.

2. A MAGYARORSZÁGI GÖRÖGÖKRŐL

A Magyarországi Görögök Országos Önkormányzatának elnöke a beszámolási időszak elején, 2019. október 13-ig Kukumzisz György volt, majd a nemzetiségi önkormányzati választásokat követően Hristodoulou Konstantinos töltötte be a tisztséget. A 2019. évi önkormányzati választásokat követően első lépésben a Magyarországi Görögök Országos Önkormányzatának sikerült rendeznie a kapcsolatát Beloiannisz Község Önkormányzatával, a beszámolási időszak végére a kapcsolat harmonikus, előremutató volt. A görög nemzetiségi szószóló Sianos Tamás volt a beszámolási időszakban is.

A 2019. évi nemzetiségi önkormányzati választásokon a görög közösség választói névjegyzékében 2791 fő szerepelt. Az országos önkormányzati választáson az összes választásra jogosult 72,91 százaléka jelent meg, azaz 2035 fő, nem szavazott a választásra jogosultak 27,09 százaléka, azaz 756 fő. Az országos görög nemzetiségi önkormányzati választásokon négy jelölő szervezet állított listát: a Magyarországi Görögök Kulturális Egyesülete (Syllogos) 6, a Magyar-Görög Üzleti Tanács 4, a Hellasz Görög-Magyar Kulturális Közhasznú Egyesület 3, míg a Görög Ifjúsági Egyesület 2 mandátumot szerzett a 15 fős országos közgyűlésben. Konszenzusos megállapodás alapján a 2019. november 13-i alakuló ülésen a közgyűlés Hristodoulou Konstantinost (Görög Ifjúsági Egyesület) választotta meg elnöknek, elnökhelyettes lett Papalexisz Kosztasz (Syllogos) és Tsozbatzoglou Orestis (Hellasz Görög-Magyar Kulturális Közhasznú Egyesület). A magyarországi görög közösség hagyományosan egy területi önkormányzatot hoz létre, mégpedig a fővárosban. Budapesten a görög nemzetiségi választói névjegyzékben 1498 fő szerepelt. A választásokat követően a Fővárosi Görög Önkormányzat új elnöke Bozona Irini (Syllogos) lett. Helyi görög nemzetiségi önkormányzat 35 településen, illetve kerületben jött létre.

A beszámolási időszak eseményei voltak a görög nemzetiség számára:

- A görög közösség minden évben megemlékezik a két görög nemzeti ünnepről: március 25-én az 1821. évben az oszmán-török elnyomás elleni görög szabadságharcra, október 28-án az 1940-ben az olasz fasiszta megszállók ultimátumára válaszul – a görög nemzet által egységesen – meghirdetett Nemzeti Ellenállásra emlékeznek.
- Hagyományos rendezvény az augusztus 20-i beloianniszi rendezvény, mely a falu alapításának ünnepe is.
- A budapesti görög közösség megemlékezik az egykori „dohánygyári” görög kolóniáról, és a pontoszi genocídium évfordulójáról.
- Vallási eredetű ünnepeik a Vízkereszt és a Húsvét, valamint a „vaszilopita-vágás” is, amelyek kiemelten fontos görög keresztény hagyományok.

- 2019. szeptemberben az Országházban megrendezett Szabadságeszmények Közép-Európában című konferencián, amely a Rákóczi Emlékév egyik kiemelt eseménye volt, a Görög Intézet is képviseltette magát.
- A Manolisz Glezosz Iskola 2020 szeptemberében ünnepelte fennállásának 25 éves jubileumát, melynek alkalmából egy százoldalas, színes, kétnyelvű jubileumi kiadványt hozott létre.

A Magyarországi Görögök Országos Önkormányzata továbbra is két oktatási intézmény fenntartója volt (Manolisz Glezosz 12 Évfolymos Kiegészítő Görög Nyelvoktató Iskola és Nikosz Beloianisz Általános Iskola és Óvoda). A 2020. év folyamán az Országgyűlés által megszavazott jogszabályi változásoknak köszönhetően a Magyarországi Görögök Országos Önkormányzata a Nikosz Beloianisz Általános Iskola és Óvoda által használt épületeket tulajdonba kapta Beloianisz Község Önkormányzatától. Az átadás-átvételi folyamat a beszámolási időszakban még nem zárult le. (A Manolisz Glezosz Iskola székhelye eddig is az országos önkormányzat tulajdonában volt.) A Nikosz Beloianisz Általános Iskola és Óvoda területén jelentős felújítási beruházások kezdődtek a görögországi Niarchos Alapítvány támogatásával. Az Országos Görög Önkormányzat által működtetett beloianiszi intézmények a pandémia időszakában is zökkenőmentesen működtek. Ez többek között annak volt köszönhető, hogy mindkét intézmény élére hosszú idő után sikerült hosszabb távú megbízással intézményvezetőket kijelölni. A munkába álló fiatal, agilis intézményvezetők munkájának eredménye több sikeres pályázat volt, melyeknek köszönhetően az intézmények infrastrukturális fejlesztése folyamatos volt a beszámolási időszakban. A pandémia időszakában a közösségépítő rendezvények sajnos elmaradtak. A Manolisz Glezosz Görög Iskola a 2020/2021-es tanévtől 3 évre elnyerte az Oktatási Hivatal Bázisintézménye címet.

A beszámolási időszakban a szószóló tárgyalásokat kezdett az Emberi Erőforrások Minisztériumával a kiegészítő óvodai oktatási-nevelési forma bevezetéséről. 2020-ban a nemzetiségi törvény, valamint a köznevelési törvény módosításával bevezetésre került a kiegészítő nemzetiségi óvoda, mint köznevelési intézmény, illetve a kiegészítő nemzetiségi óvodai nevelés, mint köznevelési feladat. Szintén a szószóló és az Országgyűlés Magyarországi nemzetiségek bizottsága közbenjárásával sikerült elérni 2020-ban, hogy az ELTE Origo Nyelvvizsga Központ ne szüntesse meg a kis nemzetiségi nyelvekből a nyelvvizsgázási lehetőséget.

Az ELTE BTK Görög Szakának Újgörög Munkacsoportja 2020-ban új helyre, az Eötvös Collegium Ménesi úti épületébe költözött. A beszámolási időszakban továbbra sem megoldott az újgörög tanárképzés hiányának problematikája, ám a szószóló tárgyalásokat folytatott az ELTE Görög Tanszék Újgörög Munkacsoportja közreműködésével az újgörög nyelvtanárképzés újraindításáról, és a költözéssel az Eötvös Collegium épületében a hellenisztikai tanulmányok szélesebb körű fejlesztésére is sor kerülhet.

A Magyarországi Görögök Országos Önkormányzata 2018 végén a Magyarországi Görögök Kutatóintézete, a Magyarországi Görögök Kulturális Intézete és a Magyarországi Görög Színház összevonásáról döntött, az összevonás utáni új intézmény neve Görög Intézet lett, az utódszervezet látja el mindhárom elődszervezet tevékenységi körét. Intézményvezetője Hadzopulu Görög Athéna volt a beszámolási időszakban. A Görög Intézet 2019-ben a görög nemzetiségi szószólóval közösen parlamenti konferenciát szervezett a Rákóczi Emlékév jegyében görög és más nemzetiségi vonatkozású előadásokkal, három könyvet, illetve egy gyermekeknek szóló mese-DVD-t adott ki, beindította a filmklubot és jelentős információs kampányt folytatott a 200 éves görög szabadságharc évfordulója kapcsán. „Budapest görög

szíve” címmel filmet készített a régi görög kereskedő-diaszpóra szerepéről Budapest metropolisszá válásában.

A Görög Intézetben mélységi levéltári kutatások folyamatosan vizsgálják a görögséghez kapcsolódó történelmi nevezetességeket országszerte, és gondozzák a nemzeti sírkertben található görög sírokat. A Görög Intézet mindemellett fontosnak tartja a görög kortárs művészet bemutatását is, mind a görög közösség, mind a többségi társadalom felé, ezért folyamatosan szervezett kulturális előadásokat. Hasonló céllal indult újra a Görög Filmklub is. A közösségi és társadalmi nyitást elősegítendő, 2020 elején elindult a Görög Intézet honlapja és közösségi felülete, amely nemcsak információkat közöl, hanem teret is biztosít kutatási eredmények bemutatásának, könyvek ismertetésének.

A hazai görögség több évtizedes vágya volt, hogy legyen végre egy saját kulturális központja, ahol rendezvényeit, ünnepeit, irodalmi, színházi előadásait rendezheti. 2009-ben az országos önkormányzatnak sikerült egy közel hatezer négyzetméteres területet megvásárolnia, melyen több mint 1000 m² épület áll. Azóta fokozatosan történnek helyreállítási, beruházási munkálatok, de sajnos az anyagi lehetőségeik további felújításokat nem tettek lehetővé. A Görögség Háza kialakításával, felújításával a görögség célja egy minden XXI. századi igénynek megfelelő modern kulturális központ létrehozása, melyben helyet kapna a görög óvoda, a görög iskola telephelye, kép és hangstúdió, állandó és időszakos kiállítótér, valamint egy 300 vendég fogadására alkalmas központi rendezvényterem.

Az új kulturális központ céljára Magyarország Kormánya 2019-ben 50 millió, 2020-ban 71,25 millió Ft-os támogatást nyújtott, mellyel a görög kultúra megőrzéséhez, a görög közösség erősödéséhez, kohéziójához járult hozzá. Az eddigi jelentős támogatások ellenére az elhúzódó felújítási folyamat befejezéséhez további támogatás szükséges, amelyet a Kormány a beszámolási időszakon túl is biztosít.

2020-ban a Magyarországi Görögök Országos Önkormányzatának közgyűlése kiírta az épület teljes átépítésére és korszerűsítésére a nyílt közbeszerzési eljárást, melynek két fázisa (tanulmánytervek, kiviteli tervek költségvonzattal kiegészítve) a beszámolási időszakot követően, 2021-ig valósult meg.

3. A MAGYARORSZÁGI HORVÁTOKRÓL

Az Országos Horvát Önkormányzat elnöke Gugán János volt, aki az Országos Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetsége Egyesületének egyik alelnöke volt. Szintén az országos önkormányzat elnöke képviselte a magyarországi horvátokat, a beszámolási időszakban is, a Horvát Köztársaság Kormánya mellett működő Tanácsadó Testületben, ahol alelnöki tisztséget töltött be. Szószólóként Szolga József képviselte a magyarországi horvát közösséget az Országgyűlésben. A 2019. évi helyi, területi és országos önkormányzati választáson 11.593 fő szavazásra jogosult állampolgár szerepelt a névjegyzékben. Az eredmények alapján 116 helyi, 7 területi (1 fővárosi és 6 megyei), valamint az országos horvát önkormányzat alakulhatott meg.

Az Országos Horvát Önkormányzat Közgyűlése emelt létszámon, 31 fővel alakult meg, két országos listáról szereztek (Magyarországi Horvátok Szövetsége Egyesület 23, Hrvati-Horvátok Egyesület – Soproni "Čakav katedra" Egyesület 8) mandátumot. Az Országos

Horvát Önkormányzat Hivatala budapesti székhellyel és az intézményi struktúrához igazodva, pécsi kirendeltséggel látta el közszolgálati feladatait. Munkamegosztási megállapodáson keresztül a hivatal 6 országos intézmény pénzügyi-számviteli feladatait látta el.

Az országos önkormányzat a hagyományoknak megfelelően a járványhelyzethez igazodva rendezte meg országos jelentőségű programjait, amelyek a következők voltak:

- Országos Horvát Nap;
- Országos Kulturális Turné;
- Országos Horvát Zarándoklat;
- Országos Anyanyelvi Tábor;
- Anyaországi Pedagógus Továbbképzés;
- Országos Horvát Színházi Találkozó;
- CROATIADA vetélkedősorozat: Országos Horvát Rajzpályázat, Országos Horvát Színházi Találkozó, Országos Horvát Vers- és Prózamondó Verseny, Anyanyelvi Vetélkedő
- Horvát Tamburafesztivál;
- Horvát Nyári Ifjúsági Fesztivál;
- Horvát Gyermekfesztivál;
- Kolbászfesztivál;
- MiCroFon horvát zenei tehetségkutató; CroTour horvát kerékpártúra.

Az önkormányzat közreműködők bevonásával 21 horvát nyelvű tábor és közösségi célú program megvalósítását támogatta.

A horvát nemzetiség szószólója az Interparlamentáris Unió Magyar-Horvát Baráti Tagozatának alelnökeként kapcsolatot tartott horvátországi politikai és társadalmi szervezetekkel, kormányzati szereplőkkel. A 2020-as Zrínyi 400 emlékévhöz kapcsolódóan több országgyűlési képviselővel kezdeményezte a magyar-horvát barátság napjának két parlament általi elfogadását.

Az előző évek infrastrukturális és tárgyi feltételeinek fejlesztése révén lehetőség nyílt rá a beszámolási időszakban, hogy az Országos Horvát Önkormányzat 2019. július 1-jével megalapítsa a szombathelyi székhelyű Mate Meršić Miloradić Horvát Óvoda és Általános Iskola oktatási központot. Az intézmény felmenő rendszerben fogadja a nyugat-magyarországi horvát közösség óvodás és iskoláskorú gyermekeit a kétnyelvű nevelés és oktatás elérése érdekében.

A horvát nemzetiségi köznevelést segítő pedagógiai szakmai szolgáltatás ellátásának biztosítása érdekében 2019. január 1-jével megalakult a Metodika Horvát Pedagógiai és Módszertani Központ, amely működésének megkezdéséhez 13.700.000 Ft egyedi kormányzati támogatásban részesült. A Központ módosítási indítványt nyújtott be a 2020. évi Nemzeti Alaptantervhez kapcsolódóan, melyet az Emberi Erőforrások Minisztériuma jóváhagyott. Felülvizsgálta és módosította a horvát nemzetiségi irányelvek, valamint a horvát nyelv, irodalom és népmeserő tantárgyak kerettanterveit. Közreműködött három település vonatkozásában a helyi nemzetiségi nevelés-oktatás újraindításában.

Az Országos Horvát Önkormányzat folyamatosan biztosította és bővítette a különböző területeken már működő intézmények infrastrukturális hátterét is. Az előző időszakban

megvásárolt ingatlanon megkezdődtek a funkcionális átalakítások a Bácskai Horvátok Kulturális Központja székházának épületében, amely 108 millió Ft központi támogatással 2020-ban került átadásra.

A Josip Gujaš Džuretin Horvát Kulturális és Sport Központ az előző időszakban konzorciumi partnerként csatlakozott a „Szövetség V. – Humán szolgáltatások fejlesztése az Ős-Dráva Program területén, Felsőszentmárton központtal”, EFOP-1.5.3-16-2017-00052 pályázati programhoz, amelynek tényleges végrehajtása a 2019-2020. évekre esett. A 180 rendezvény megvalósításán túl sikerült a sportsarnok kiszolgáló helyiségeit, illetve a helyi sportöltöző felújítását megvalósítani. A kulturális színterek fejlesztése érdekében 2020. év végével a Kormánydöntésnek megfelelően a Magyar Falu Program közreműködésével 73.025.000 Ft került biztosításra.

A Horvát Köztársaságtól használatba kapott Pag szigeti Magyarországi Horvátok Kulturális, Képzési és Szabadidő Központja telephelyét intézményi használaton kívüli időpontban az Országos Horvát Önkormányzat 100%-os tulajdonában lévő Zavičaj d.o.o. gazdasági társaság veszi igénybe. A Vlačićiban lévő panzió besorolású, 100 férőhelyes turisztikai objektum 2019-ben közel 12.000 vendégéjszakát valósított meg. A Központ horvátországi telephelyének felújítása 2019. évi ütemére 5 millió Ft, 2020. évi folytatására 6,1 millió Ft egyedi támogatásban részesült a Miniszterelnökségtől. A megújult színtér a 2019-es nyári időszakban közel négyszáz horvát közösséghez tartozó gyermek számára biztosította az anyanyelvi környezet, az identitás erősítéséhez és a szabadidő tartalmas eltöltéséhez szükséges infrastrukturális feltételeket. Az anyanyelvű gyermektáborok mellett hazai és anyaországi előadók részvételével került megrendezésre a nemzetiségi pedagógusok továbbképzése is, amelyet az Országos Horvát Önkormányzat a Metodika Horvát Pedagógiai és Módszertani Központ közreműködésével valósított meg a Központ anyaországi telephelyén.

A Magyarországi Horvátok Keresztény Gyűjteménye muzeális intézmény emberi erőforrásainak megerősítése érdekében új szakmai vezetés került megbízásra 2020. év elejétől.⁶⁰ A szakmai vezetés a beszámolási időszakban megkezdte az intézményfejlesztési tervének elkészítését, az infrastrukturális ellátottság és az emberi erőforrás-gazdálkodás erősítése érdekében.

Az előző beszámolási időszak végén megvásárlásra került a Pécsi Horvát Színház Nonprofit Kft., amely az önkormányzat 100%-os tulajdonában lévő gazdasági társaságként biztosítja a nemzetiségi színjátszás kereteit. A közszolgáltatási szerződésben foglaltak ellátása érdekében az Országos Horvát Önkormányzat a 2019. évtől vagyonkezelésbe vette a színházi ingatlanokat, valamint a tárgyi eszközöket. Az átvételi időszak forráshiányát 8 millió Ft tagi kölcsön biztosításával oldotta meg a tulajdonos országos önkormányzat. A szakmai támogatások igénybevételén túl a működés zavartalanságához elengedhetlenné vált a kiemelt kormányzati egyedi támogatás biztosítása, valamint anyaországi támogatás igénylése.

A Croatica Kulturális, Információs és Kiadói Nonprofit Kft. 97%-os országos önkormányzati részesedéssel bír, a kisebbségi 3%-os tulajdonosi részt a Magyarországi Horvátok Szövetsége

⁶⁰ A horvát közösség köszönetét fejezi ki Dumovits István atyának, aki az intézmény megalapítása érdekében saját szülőházát, szakrális gyűjteményét ajándékozta a horvátságnak és a működés kezdete óta biztosította a kiállítóhely irányítását.

Egyesület birtokolja. A tankönyvkiadás szerkezet-átalakítása miatt hosszú tárgyalások eredményeképpen 2019-ben az állam részére értékesítésre került a nemzetiségi tankönyvkiadás portfóliója. (A társaság továbbra is fenntartotta a nyomdai üzletágát, elsősorban a nemzetiségi közösségek megrendeléseinek teljesítése érdekében.) A beszámolási időszakban is a Croatica Kulturális, Információs és Kiadói Nonprofit Kft.-n keresztül került kiadásra a Magyarországi Horvátok Szövetsége által létrehozott alapítványi újság, a „Zornica nova” horvát nyelvű katolikus időszaki lap, amely 2019-ben egyedi támogatásból került finanszírozásra, majd 2020-ban beépült az országos önkormányzat média előirányzatába.

4. A MAGYARORSZÁGI LENGYELEKRŐL

Az Országos Lengyel Önkormányzat elnöke a 2019. őszi önkormányzati választásokat követően Felföldi Mária volt (aki Dr. Rónayné Slaba Ewa után Bátori Zsoltot váltotta). 2019-ben eredményesen lezajlottak a nemzetiségi önkormányzati választások, az Országos Lengyel Önkormányzaton kívül 1 területi lengyel önkormányzat (Fővárosi Lengyel Önkormányzat) és 44 települési lengyel önkormányzat jött létre. Megszűnt 2 lengyel települési önkormányzat (Budapest XX. kerület és Kecskemét) és létrejött 5 új lengyel települési önkormányzat (Budapest I. kerület, Budapest XXI. kerület, Budapest XXII. kerület, Debrecen, Vecsés). A hazai lengyel közösség nemzetiségi szószólója Dr. Rónayné Slaba Ewa volt a beszámolási időszakban.

A beszámolási időszakhoz kapcsolódó jelentősebb lengyel események a következők voltak:

- 2019-ben már huszonötödik alkalommal kerülhetett megrendezésre a derenki búcsú. Derenk Magyarország egyetlen, egykor lengyel többségű települése, és a lengyel közösségi összetartozás szimbóluma.
- 2019-ben a hagyományos Lengyel Bál, illetve a Magyarországi Lengyelség Napja teremtette meg a lehetőséget a közös ünneplésre, a Polónián belüli kapcsolatépítésre és kapcsolattartásra.
- Fontos esemény volt 2019. május 1-jén a IV. Magyarországi Polóniai Kórustalálkozó lezajlása.
- 2019. május 3-án a 2002. évi lengyel buszbaleset áldozatainak emlékére az országos önkormányzat kezdeményezésére Szűz Mária szobrot avattak a 7-es főút balatonkeresztúri körforgalmánál.
- 2019 szeptemberében kerültek megrendezésre a Lengyel Keresztény Kulturális Napok, immár 25. alkalommal. A Kulturális Napokat a Miniszterelnökség, a budapesti Lengyel Nagykövetség, a Keleten Élő Lengyelek Megsegítéséért Alapítvány, a Lengyel Közművelődési Központ és magyarországi lengyel önkormányzatok támogatták.
- 2019. október 4-én az országos önkormányzat, a Lengyel Kutatóintézet és Múzeum, illetve a Lengyel Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola kezdeményezésére az önkormányzat székhelyének udvarán a II. világháború lengyel menekültjei és az őket segítő magyarok előtt tisztelegve emlékfalat szenteltek.
- A lengyel önkormányzatok közötti kapcsolattartás és együttműködés elősegítése érdekében a lengyel szószóló 2019-ben és 2020-ban több találkozót is szervezett a lengyel önkormányzati tagok számára, ahol az ország minden szegletéből érkeztek a résztvevők.

Az aktuális kérdések és problémák megvitatása mellett még lengyel műsor előadására is jutott idő.

A lengyel nemzetiségi közművelődéssel, hagyományőrzéssel, kultúrával kapcsolatos események és rendezvények jellemzően a helyi települési lengyel önkormányzatok vagy helyi egyesületek szervezésében és anyagi finanszírozásában zajlottak. A 2020. évben a koronavírus világjárvány miatt kihirdetett veszélyhelyzet a kulturális, közösségi programok szervezését nagymértékben korlátozta, az adott eseményekre nem, vagy viszonylag zárt körben kerülhetett sor (pl. Magyarországi Lengyelség Napja, Derenki búcsú).

A beszámolási időszak alatt az országos önkormányzat új intézményt nem alapított, illetve intézményt nem szüntetett meg, továbbá intézményfenntartói jogot sem kulturális, sem köznevelési intézmény tekintetében nem vett át. Az országos önkormányzat székhelyül szolgáló Állomás utcai épület felújítása sikeresen lezárult 2019-ben: a székház tetőtere egyedi központi költségvetési támogatás révén beépítésre kerülhetett, az önkormányzati működéshez igényes és modern környezetet biztosítva. A balatonboglári oktatási központ kivitelezése tovább folytatódott, a II. és III. ütem munkálatai elkészültek, az ingatlan szerkezetkész állapotba került. Az országos önkormányzat további erőfeszítéseket tett, hogy a beruházás mielőbb megvalósuljon, és az épületet használatba vehesse.

Az Országos Lengyel Önkormányzat által fenntartott Lengyel Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola 2019-ben és 2020-ban is két-két telephellyel bővült (Göd, Szolnok, Debrecen, Budakeszi), az iskola működését egyre fokozódó érdeklődés övezte a hazai lengyelség körében. A kiegészítő iskola – ahol a lengyel nyelvet, mint anyanyelvet és mint idegen nyelvet tanulhatják a diákok, és ahol általános iskolai és középiskolai szinten is tanítják a lengyel nyelvet és a lengyel országismeretet – 2019-ben ünnepelte fennállásának 15. évfordulóját.

A „Wspólnota Polska” külhoni lengyeleket segítő intézménye néhány éve elindított egy programot, amelynek célja külhoni regionális módszertani központok létrehozása az adott régiókban élő tanárok továbbképzése céljából. Színvonalas képzési rendszerének köszönhetően a Magyarországi Lengyel Nyelvoktató Iskola láthatta el a Magyarországot, Ausztriát, Csehországot, Szlovákiát, Bulgáriát, Horvátországot és Észak-Macedóniát magában foglaló régió módszertani központjának a feladatait a beszámolási időszakban is.

Lengyel nyelvű szentmiséket számos helyen tartottak rendszeresen (a teljesség igénye nélkül: a kőbányai Lengyel Templomban, Tatabányán, Újpesten, a derenki búcsún, stb.) A kőbányai Lengyel Templomban a liturgia heti rendszerességgel zajlott lengyel nyelven. Magyarországon folyamatosan kb. két tucatnyi lengyel egyházi személy (pap, szerzetes pap és nővér) teljesített szolgálatot a beszámolási időszakban, ami nagy segítséget jelentett a magyarországi lengyelek számára. A magyarországi lengyel hitélet szervezésében civil oldalról sokrétű, fontos szerepet töltött be a Magyarországi Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesülete.

Az eredeti tervek szerint 2020 szeptemberében zajlott volna a budapesti Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus, ehhez kapcsolódva lengyel-magyar imakörutat szervezett a lengyel szószóló: a czerstochowai Fekete Madonna képmása kezdte körbejárni az országot. Minden egyes helyszínen közösen imádkoztak a lengyel és magyar hívek lengyel és magyar nyelvű imádságokat a Szűzanya képmása előtt. Az ünnepi nyitórendezvény 2020. február 2-án volt a Lengyel Templomban. A jelentkezések alapján az imakörútnak kb. 40 állomása lett

volna. A pandémia okán félbeszakadt imakörút csak a beszámolási időszakon túl folytatódhatott.

5. A MAGYARORSZÁGI NÉMETEKRŐL

A Magyarországi Németek Országos Önkormányzatának elnöke 2019. április 27-ig Schubert Olívia (aki a 2018-ban elhunyt Heinek Ottó után vette át az elnökséget), majd május 25-étől Engländerné Hock Ibolya volt, aki az önkormányzati választásokig társadalmi megbízatású elnökként látta el a megbízást. A 2019. októberében lezajlott nemzetiségi választásokat követően a közgyűlés az október 28-i alakuló ülésen Engländerné Hock Ibolyát választotta meg az országos önkormányzat elnökének. A magyarországi németek parlamenti képviselője Ritter Imre volt a beszámolási időszakban.

A nemzetiségi választások után 2019. októberében országosan 406 települési, és 11 megyei német önkormányzat alakult, összehasonlítva az előző időszakokkal nem látszik jelentős eltérés, tehát egy pozitív állandóságról beszélhetünk. Az országos önkormányzat a települési önkormányzatok munkáját 11 regionális irodán keresztül segítette a beszámolási időszakban is. A Magyarországi Németek Országos Önkormányzatánál a közgyűlés létszáma 47 főre növekedett a korábbi 39-hez képest.

A beszámolási időszakban is szoros volt a kapcsolata az országos önkormányzatnak az anyaországgal és más német nyelvű országokkal, illetve a hazai többi nemzetiséggel. A Német Szövetségi Köztársaság Belügyminisztériuma anyagi eszközökkel is támogatott kiemelt projekteket, többek között a zenekarok és tánccsoportok felszereléseit, ifjúsági klubok berendezést, online nyelvtanfolyamokat és a tanösvényprojektet. Említésre méltóan jó volt a kapcsolat a Német Szövetségi Köztársaság nemzetiségekért felelős kormány megbízottjával, Dr. Bernd Fabritius úrral és az elűzött németek egyesületével, akik 2019. január 19-én részt vettek a németek elhurcolásának és elűzetésének emléknapján Mányban, míg az országos német önkormányzat elnök asszonya Németországban (a stuttgarti és müncheni konzulátusok rendezvényein) képviselte ennek apropóján a magyarországi németeket.

Az országos német önkormányzat tevékenységét egy, a közgyűlés által elfogadott stratégia alapján végezte (Steh dazu!), amely öt területen (politika, oktatás-nevelés, kultúra, ifjúság és média) határozott meg célkitűzéseket és sikerkritériumokat. A stratégiai terv megvalósulásának első szakasza 2020-ban járt le, ezt követően került sor annak értékelésére és célok, projektek, intézkedések meghatározására a következő öt évre.

A nevelés-oktatás kiemelten kezelt terület, a beszámolási időszakban számos bővülés történt az intézményi hálózatot illetően. Jellemző volt a fenntartói sokszínűség, hiszen az országos önkormányzat, helyi német önkormányzatok, települési önkormányzatok és az állam is tartott fenn német nemzetiségi intézményeket. A köznevelési-közoktatási intézményhálózat egészét nézve 230 óvodában, 230 általános iskolában, 10 gimnáziumban folyt német nemzetiségi képzés, valamint 19 felsőoktatási intézmény nemzetiségi tanszékein német pedagógusképzés.

A beszámolási időszakban tovább folytatódott kiemelt kormányzati támogatásból mind a helyi, mind az országos nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott köznevelési és kulturális intézmények fejlesztése és felújítása.

A beszámolási időszak nagy részére rányomta bélyegét a pandémia, a szekszárdi Deutsche Bühne Ungarn (Magyarországi Német Színház) – amely Magyarország egyetlen állandó német nyelven játszó és saját épülettel rendelkező színháza – azonban nem szüneteltette működését, az online térben kínáltak összeállításokat az iskoláknak és a felnőtt nézőknek

egyaránt. A szintén az országos német önkormányzat által fenntartott színház műsortervében évadonként 6 bemutató szerepelt, emellett játszották az előző évad sikeres darabjait továbbra is és számos ún. tájolás is szerepelt munkatervükben. Az amatőr német színjátszásnak is szerepe volt a nyelv őrzésében, ez a terület elsősorban az oktatási intézményekre korlátozódott. 2019-ben megrendezésre került egy-egy színházi fesztivál az általános iskolák és a gimnáziumok részére, Városlődön pedig egy színjátszó nyári tábor (a csoportok rendszeresen részt vesznek külföldön is ilyen rendezvényeken).

A Városlődön működő Városlódi Villa Nonprofit Kft. – amely a település önkormányzata és az országos német önkormányzat közös tulajdona, s amelynek feladata a tábor üzemeltetése – kihasználtságát a pandémiás helyzet sajnos erősen befolyásolta. A beszámolási időszak során, 2020-ban új vezető került a Kft. élére, aki nagy szakmai hozzáértéssel látott munkához és legalább részben kompenzálni tudta a kieséseket. A következő időszakban állami támogatással a tervek szerint folytatni tudja a tábor a felújításokat.

6. A MAGYARORSZÁGI ÖRMÉNYEKRŐL

Az Országos Örmény Önkormányzat elnöke a 2019. évi őszi önkormányzati választásokat követően Akopjan Nikogosz volt. Az örmény közösség szószólója a Parlamentben a beszámolási időszakban dr. Serkisian Szeván volt.

Magyarország államalkotó nemzetiségei közül az örmény nemzetiség esetében áll elő az a rendhagyó körülmény, hogy az Országos Örmény Önkormányzaton belüli belső feszültségek, összebékíthetetlen ellentétek miatt az országos nemzetiségi önkormányzat és annak hivatala 2018. évtől a 2019 őszi megválasztásig ténylegesen nem működött, állami támogatása 2018 negyedik negyedétől felfüggesztésre is került. Ennek alapvető oka az elszámolási és folyamatos jelentési kötelezettségeknek a vezető tisztségviselők részéről történő sorozatos elmulasztása volt. Az ebből fakadó hátrányos következmények a beszámolási időszak végéig terhelték hazánk örmény nemzetiségi közösségét.

A helyzet megoldását súlyosbította, hogy az előző elnök a választások után a jogszabályi kötelezettsége ellenére munkakörét és az önkormányzat dokumentumait az új elnöknek nem adta át. A megalakult önkormányzatnak és hivatalának gyakorlatilag az alapoktól kellett felépítenie a jogszerű működés feltételeit. Ennek során megalkotásra kerültek a szükséges, hatályos jogszabályoknak megfelelő szabályzatok, elindult az adatszolgáltatás és a jogszabályoknak megfelelő munka. Ennek előfeltétele volt, hogy a megválasztott közgyűlés tagjai között az új elnök égisze alatt helyreállt az egység, és közös célként megfogalmazódott az Országos Örmény Önkormányzat törvényes – és az örmény nemzetiség érdekében való – működésének szolgálata.

A 2020. év során kellett az önkormányzatnak azzal szembesülnie, hogy az előző vezetés jogszerűtlen működése nemcsak munkában jelentett nagy megterhelést, hanem a 2016-2018-as évek el nem számolt támogatásai kapcsán komoly, több évi támogatási összeggel megegyező pénzügyi kötelezettséget is hátrahagyott. Megfeszített munkával és a múlt eseményeinek részben sikeres rekonstrukciójával sikerült a visszafizetendő összeget csökkenteni, de a teher még így is meghaladta az éves állami támogatást. A több irányú, felügyeleti hatóságok által is segített munka eredményeképpen 2020 első hónapjaiban –

valamennyi érintett hatóság és szervezet egyetértésével – az állami támogatás újra folyósításra került. Ez megteremtette a nemzetiségi önkormányzatiság pénzügyi alapját.

A 2019. évi választást követően minden területen kedvező változás állt be az örmény közösség helyzetében. Természetesen a 2020. évben a járványhelyzet a tavaszi és az őszi-téli időszakban gátat szabott a közösségépítő rendezvényeknek, azonban az egészségügyi szabályok teljes körű betartása mellett a nyár folyamán több hagyományos nemzetiségi és intézményi kulturális rendezvény, ünnepi megemlékezés ismét megrendezésre kerülhetett. A nyár folyamán új hagyományteremtő programként megrendezett 2 turnusú balatoni gyermektábor rendkívüli sikere kiemelkedett a programok közül.

Az örmény nemzetiség ismét létrejött egységét jól szimbolizálta, hogy az Országos Örmény Önkormányzat a meglévő és újra működő két intézmény mellett megalapította új intézményként az Erdélyi Örmény Kulturális Központot. Az új intézmény létrejöttét indokolta, hogy a magyarországi örménységen belül jelentős népességű erdélyi gyökerű örménység sajátos hagyományainak, kultúrájának megőrzése, ápolása, kutatása eddig nem volt megoldott.

A 2020. év az Országos Örmény Önkormányzat által korábban alapított két intézmény, az Örmény Kulturális, Dokumentációs és Információs Központ és az Urartu Örmény Színház esetében is a kulturális, hagyományápoló, ismeretterjesztő tevékenység újjáéledését hozta. Az ország számos pontján került sor a nemzetiségi kultúráról, hagyományokról, történelemről és hagyományos foglalkozásokról szóló előadásokra, részben személyesen, részben pedig az online térben. A színház is alkalmazkodott a hatályos jogszabályi környezethez és élőben sajnos csak egy előadást tudott tartani, a Nemzeti Színházban a nemzetiségek bemutatkozó fesztiválja keretében, míg a közönséggel inkább kulturális összeállítások, előadások felvételei és ezek közösségi megosztása útján tudott folyamatos kapcsolatban maradni.

A magyarországi örmény közösség életében természetesen mély nyomokat hagyott az anyaország tragikus háborús konfliktusa és magától értetődően igyekezett mind együttérzés, mind pedig humanitárius segítség szervezésével segíteni a háború áldozatain és károsultjain.

Az Országos Örmény Önkormányzat, ahogy a 2019. évi önkormányzati választások óta, úgy a jövőben is mindent el kíván követni a jogszerű működés biztosítása mellett az örmény nemzetiség kultúrájának ápolása, hagyományainak megőrzése, kutatása és széleskörű bemutatása érdekében. Ezen fő irányok érdekében széleskörű együttműködés megvalósítása a cél mind az állami szervekkel, mind pedig a helyi, területi nemzetiségi önkormányzatokkal.

7. A MAGYARORSZÁGI ROMÁNOKRÓL

A Magyarországi Románok Országos Önkormányzatának elnöke a beszámolási időszak elején Juhász Tibor volt, aki 2019-ben tragikusan elhunyt. Az országos önkormányzat elnöke a 2019. őszi önkormányzati választásokat követően Kozma György lett. A román nemzetiségi szószóló Kreszta Traján volt a beszámolási időszakban is.

A 2011. évi népszámlálási adatok szerint, a roma és a német után, a román volt a harmadik legnagyobb lélekszámú nemzetiség Magyarországon és a statisztikai adatok szerint a magyarországi román nemzetiség létszáma azóta is nőtt. A növekedés egyebek mellett abból

is adódott, hogy a közösség vezetőinek tapasztalatai szerint a hazai románság körében az országos átlagnál jóval kisebb mértékű volt a külföldre költözés, és – éppen a beszámolási időszakban kialakult gyakorlat szerint – inkább egyes határ menti megyékből a szomszédos nyugat-romániai fejlett (aradi, temesi) megyékbe jártak át dolgozni. A legtöbb esetben az ottani munkáltatók napi oda-vissza szállítást biztosítottak, ami nem okozott törést magyarországi életvitelükben, így a nemzetiségi közösségben való részvételükben sem.

A Romániából áttelepültek nagyobb része Budapestet és Pest megyét, Közép-Magyarországot, illetve az osztrák határhoz közeli területet választotta életvitelszerű tartózkodási helyéül, ugyanakkor élénk volt a romániai Szatmár megyéből Szabolcs-Szatmár-Bereg megyébe, a romániai Bihar megyéből a Hajdú-Bihar megyébe, illetve az Arad és Temes megyékből a Békés és Csongrád megyékbe költözés – erre a határ közeli áttelepülésre a romániai munkavállalási és családi kötelek megőrzése volt jellemző. A nemzetiségi életvitel, a román közösség intézményeinek tekintetében tehát továbbra is a keleti határ menti három magyar megye volt a meghatározó, a beszámolási időszakban is ezekben volt az országos önkormányzat, szinte minden köznevelési és közoktatási intézmény, román ortodox templom, (anyanyelvű vallási szolgálattal), kulturális szervezet.⁶¹

A 2019. évi helyhatósági választásokon a magukat nemzetiségi választóként regisztráltak száma országos szinten a román nemzetiségűek 20,45%-át tette ki. A román nemzetiségi szavazóként regisztráltak összességéből Békés megye részaránya 57%, Hajdú-Bihar megyéé 14,7%, Budapesté 13,1%, Csongrád megyéé 8,0%, Pest megyéé 3,6% volt, a többi jóval kisebb. A választás eredményeként Magyarországon 64 települési (Békés megyében 18, Budapesten 18, Pest megyében 11, Hajdú-Bihar megyében 10, Csongrád megyében 7), 4 megyei (Békés, Hajdú-Bihar, Csongrád, Pest), illetve a Budapest fővárosi területi román nemzetiségi önkormányzat alakult meg, valamint a Magyarországi Románok Országos Önkormányzata gyulai székhellyel. Néhány magyar többségű településen román többségű helyi önkormányzatot, illetve román nemzetiségű polgármestert választott a lakosság.

A választásokon 4 regisztrált román nemzetiségi civil szervezet működött jelölő szervezetként. A legjobb eredményt a battonyai székhelyű „Összefogás a Magyarországi Románokért” Egyesület (elnöke Kreszta Traján román nemzetiségi szószóló) érte el: többséget szerzett a települési román nemzetiségi önkormányzatok 56%-ában (Hajdú-Bihar és Csongrád megyében 100%, Békés megyében 77,8%), a területi román nemzetiségi önkormányzatok 60%-ában, és a Magyarországi Románok Országos Önkormányzatában 60,3%-kal.

A beszámolási időszakban a magyarországi román nemzetiség életének minden területén fellendülés volt tapasztalható, nőtt a gyermek- és tanulói létszám román a közösség óvodáiban és iskoláiban, az anyanyelvű kultúrához és a hagyományok megőrzéséhez kapcsolódó minden tevékenység mind volumenében, mind minőségében fejlődött, intenzívebb volt az önkormányzatok és a szakintézmények működése.

A magyarországi román nemzetiség kulturális autonómiáját biztosította, hogy a román oktatási-nevelési és kulturális intézmények döntő többségének fenntartója a Magyarországi Románok Országos Önkormányzata volt, míg a román nyelvoktató általános iskolák a KLIK

⁶¹ Pl. a hazai román nemzetiség 22,5%-át magáénak tudó Budapesten és Pest megyében nem működött egyetlen román nyelvű óvoda, általános és középiskola, kollégium sem.

rendszerében működtek, az illetékes román nemzetiségi önkormányzatok érdemi egyetértési jogával. A beszámolási időszakban Méhkeréken a román nemzetiségi önkormányzat vette át a román óvoda fenntartói jogát a helyi települési önkormányzattól.

A magyarországi román nemzetiség anyanyelvén történő vallásgyakorlása a gyulai Szent Miklós székesegyház székhelyén működő püspöki szintű Magyarországi Román Ortodox Egyházmegye keretében, az ország területén összesen 12 templomban és 3 kápolnában román nyelven szolgáló papokkal, valamint 3 görögkatolikus templomban, továbbá román nemzetiségű hívőket is magukban foglaló más felekezetekben is biztosított volt. A 2019. évi helyhatósági választások eredményeként megalakult Magyarországi Románok Országos Önkormányzat keretében egyházügyi tanács is létrejött.

A kétnyelvűség előnyeit a munkaerő-piacon a magyarországi román nemzetiségű foglalkoztatottak a közösség vezetőinek tapasztalatai szerint leginkább az egészségügy, az oktatás, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, a kereskedelem, gépjárműjavítás területein hasznosították, és növekvő mértékben vettek részt a Magyarország és Románia közötti gazdasági kapcsolatokban is.

8. A MAGYARORSZÁGI RUSZINOKRÓL

Közép-Európa sajátos történelmi eseményei miatt a ruszinok élettere a Kárpát-medence több országára osztdott. Az elmúlt több mint ezer év viharában a magyar és ruszin nép sorsa összefonódott, a múltban betöltött szerepére tekintettel a közösség kiérdemelte a „gens fidelissima” címet. A Trianont követő népességmozgás, valamint az urbanizáció következtében a hazai ruszinság leginkább szórványban él, amely meghatározza társadalmi és politikai szerveződését. Az Országos Ruszin Önkormányzat elnöke Kramarenko Viktor, a ruszin nemzetiségi szószóló Giricz Vera volt a beszámolási időszakban is.

A 2019. évi helyhatósági választáson 4294 fő szavazásra jogosult állampolgár szerepelt a névjegyzékben. Az eredmények alapján 42 helyi, 2 területi (főváros és Borsod-Abaúj-Zemplén megye), valamint az országos ruszin önkormányzat alakulhatott meg. Az Országos Ruszin Önkormányzat Közgyűlése 15 fővel alakult meg, amelyben három civil szervezet (MROSZ 9, „RUKISÖSZ” Egyesület 5, HORUE 1) szerzett mandátumot. Az Országos Ruszin Önkormányzat az Országos Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetsége tagjaként közvetítette a közösség politikai, gazdasági és kulturális igényeit a kormányzati szervek felé. Az országos önkormányzat által alapított „Ruszínokért” Alapítvány kuratóriuma tovább folytatta közhasznú tevékenységét a beszámolási időszakban is.

A hazai ruszin közösséget érintő néhány jelentősebb esemény a beszámolási időszakban:

- 2019. január 24-27. között ünnepelte az Országos Ruszin Önkormányzat megalakulásának 20. évfordulóját, a Sárospatakon és Máriapócon megrendezett rendezvénysorozaton a ruszin nemzetiségi szószóló is aktívan részt vett.
- A magyarországi ruszin közösség identitásának megerősítése és tovább éltetése szempontjából meghatározó szerepe van a görögkatolikus egyháznak. A Hajdúdorogi

Főegyházmegye megalapítását követően azzal együttműködve sikerült megépíteni Debrecenben a Görögkatolikus Ruszin Közösségi Házat⁶², amelynek átadására szintén a beszámolási időszak során, 2019. áprilisában került sor.

- A 2019. évben nyolc ruszin nyelvi tábor került megszervezésre a közösség tanulói számára. A 2020. évben a pandémia miatt az Országos Ruszin Önkormányzat gesztorálásával hét tábort sikerült megvalósítani, amelynek szervezésében civil szervezet és helyi ruszin önkormányzatok vettek részt.
- 2019-ben immár negyedik alkalommal került megrendezésre a budapesti Stefánia palotában „A ruszin művészet remekei” rendezvény.
- A hitélet további erősítése és kegyhely biztosítása érdekében 2020-ban megtörtént a görögkatolikus fatemplom alapkövének letétele Debrecen-Józsán.
- A szószóló 2020-ban Dr. Simicskó István, a KDNP frakcióvezetőjével közösen „okos táblát” adományozott a múcsonyi Szent Péter Görögkatolikus Általános Iskolának.

A Ruszinok Világkongresszusa szervezetében és eseményein képviselőre került a magyarországi ruszin közösség is.

A beszámolási időszakban sikerült bővíteni a tárgyi infrastruktúrát, valamint az emberi erőforrásokat. Az alapító okiratok módosítását követően a Miniszterelnökség egyedi támogatásával 2019. július 1-jével telephelyek kerültek kialakításra Debrecenben. A görögkatolikus közösségi ház tetőtere adott helyszínt a tudományos intézet kutatóhelyének, valamint a földszinti terek biztosítják a muzeális gyűjtemény kirendeltségének kiállítóhelyét. A Budapest Gyarmat utcai székház integrált közösségi térre történő alakításával, valamint felújításával a könyvtár olvasó,- és kutatóteremmel bővült. Elhelyezést kapott a képgaléria, amely saját tulajdonú, illetve rendelkezésre bocsátott gyűjteményi anyaggal rendelkezett. A múzeum élére 2020. október 1-jével új vezető került kinevezésre.

Az ország legkisebb iskolájaként nyilvántartott Komlóscai Ruszin Nemzetiségi Általános Iskola a biztosított támogatások ellenére 2020. augusztus 31-ével megszűnt. A nemzetiségi nevelést a Komlóscai Ruszin Nemzetiségi Óvoda és Konyha működtetésével sikerült továbbra is ellátni, a ruszin nemzetiségi nyelv oktatása pedig a Miskolci Egyházmegye által fenntartott múcsonyi Szent Péter Görögkatolikus Általános Iskola keretében került megoldásra. Az Országos Ruszin Önkormányzat a beszámolási időszakban 50.000 Ft összegű ösztöndíjjal támogatta a nyelvi képzésben résztvevő tanulókat (25-26 fő). A nyelvoktatásban résztvevő tanulók számára biztosítottá vált a ruszin nyelvvizsga letétele. A nyelvoktatás segítése érdekében, a hazai irodalmi ruszin nyelv kodifikálásának folytatásaként a beszámolási időszakban a Hodinka Antal Ruszin Tudományos Intézet munkatársai befejezték a Ruszin nyelvtani kódex kéziratát, amelynek nyomtatása a következő beszámolási időszakra nyúlt át.

A költségvetési törvény mellékletében elfogadott nemzetiségi előirányzat biztosította a forrást a „Ruszin Világ” kétnyelvű időszaki lap folyamatos megjelenéséhez. A kiadó a beszámolási

⁶² Az épület főbejáratát díszítő, fából faragott keresztet és a ruszin címet 2019 márciusában megáldotta Ferenc pápa a Szent Péter téren megtartott pápai audiencián, amelyen részt vett Kocsis Fülöp, a Hajdúdorogi Főegyházmegye érsek-metropolitája, Giricz Vera, az Országgyűlés ruszin nemzetiségi szószólója, és Kramarenko Viktor, az Országos Ruszin Önkormányzat elnöke, valamint Ruszinkó Szergej érseki titkár.

időszak során, 2019. május 1-jével új főszerkesztőt bízott meg négy évre, aki újjá szervezte a lapszerkesztést. Az Országos Ruszin Önkormányzat szerkesztőségen keresztül évi hat kétnyelvű számot jelentett meg, legalább 20 oldal terjedelemben.

9. A MAGYARORSZÁGI SZERBEKRŐL

A Szerb Országos Önkormányzat elnöke Szutor Lászlóné Peity Veronika, a szerb nemzetiségi szószóló Alexov Ljubomir volt a beszámolási időszakban is.

A 2019. évi helyi nemzetiségi önkormányzati választásokon 46 települési szerb nemzetiségi önkormányzat alakult, amelyből 27 vidéken⁶³ (ebből 11 Pest megyében), 19 pedig Budapest különböző kerületeiben alakult meg. 2019-ben, akárcsak az előző választási ciklusokban, a fővárosban és Pest megyében jött létre területi szintű szerb nemzetiségi önkormányzat, a Szerb Fővárosi és a Pest Megyei Szerb Önkormányzat működése kiemelkedő jelentőségű volt. A Szerb Országos Önkormányzat megválasztására 5 jelölő szervezet állított két országos listát: a Szerb Szövetség–Szerbek Szövetsége, a Srpski Forum Egyesület, a Nemzetiségi Hagyományőrző Kulturális Egyesület (Lórév) és a Battonyai Szerb Kulturális és Hagyományőrző Egyesület koalíciót alkotott, a Nas izbor – Zajedno nevet viselte és 9 mandátumot szerzett, míg a Krug Művészeti Egyesület külön indult és 6 mandátumot kapott. A Szerb Országos Önkormányzat Közgyűlésében 15 képviselő rendelkezett mandátummal a nemzetiségi törvény előírásainak megfelelően.

A szószólói mandátum adta lehetőségek alkalmasnak bizonyultak a szerb nemzetiségi érdekek artikulálására, melynek főbb elemei 2019-2020. évben többek között a központi költségvetés összeállítására, a köznevelési szabályokra, a tankönyvellátásra, az oktatási nyilvántartásra, a nemzetiségi pedagógus képzésre és tanulmányi ösztöndíjra, és a nemzetiségi névviselés szabályaira fókuszáltak. Mindezek mellett, a nemzetiségeknek fontos kérdéskör volt a választási törvény és a népszámlásáról szóló törvény, azon belül is az adatfelvételezés kidolgozásának előkészítése.

A hazai szerb közösséghez kapcsolódó számtalan eseményhez kapcsolódó példa a beszámolási időszakból:

- 2019-ben a híres, és a magyarországi szerb művészek által már a XIX. századtól látogatott Centrál Kávéházban került sor a „Pesti Irodalmi Omnibusz” est megrendezésére.
- 2019-ben huszadik alkalommal tartották meg a hagyományosan évente megrendezett Lórévi Kulturális és Színházi Napokat. A nyári színházi fesztivált 2020-ban is meg tudták tartani.
- 2019-ben Balatonfenyvesen szintén immár tradicionálisan és a 20. évfordulót ünnepeelve tartotta meg a Szerb Pedagógiai és Módszertani Központ a „Vuk Karadžić” hazai anyanyelvi tábor. 2020 júniusában kevesebb résztvevővel ugyan (60 fő), de szintén megrendezésre került.

⁶³ Békés megye: Battonya; Csongrád megye: Deszk, Magyarcsanak, Szeged, Újszentiván; Bács-Kiskun megye: Baja, Hercegszántó; Baranya megye: Harkány, Lippó, Magyarbóly, Mohács, Pécs, Siklós; Fejér megye: Dunaújváros, Székesfehérvár; Pest megye: Budakalász, Budaörs, Csobánka, Göd, Lórév, Pomáz, Ráckeve, Százhalombatta, Szentendre, Szigetcsép, Tököl; Tolna megye: Medina.

- A Szerb Kulturális és Média Nonprofit Kft. megalakulása utáni első nyilvános rendezvénye az anyaországi zemuni Charte Blanche színház vendégjátéka volt, ahol a Szerb Köztársaság Nagykövetsége mellett társszervezőként vettek részt 2020. február 14-én a Szerb Államiság napja alkalmából a budapesti Thökölyánium dísztermében bemutatott „Jovan Ducic – Az utolsó dal” című színházi előadás megvalósításában.
- 2020-ban a Szerb Kulturális és Média Nonprofit Kft. „Стихом улепшай дан“ címmel online pályázatot hirdetett fiatalok részére, melyre több, mint húsz pályázó jelentkezett. A hat legszínvonalasabb pályamunkát a kulturális központ Facebook oldalán láthatta a közönség. A követők szavazatai alapján megítélt első három helyezett, a Szerb Kulturális és Média Nonprofit Kft. szeptemberi, hivatalos megnyitóján vehette át az oklevelek mellett az értékes nyereményeket.
- 2020. júniusban indult a „Дух предака пева са нама” – Magyarországi Szerbek a 21. században című projekt, a Szerb Kulturális és Média Nonprofit Kft. által felkért fiatal magyarországi szerb művészek közreműködésével. A kapcsolódó kisfilm felvételei több mint tíz helyszínen, Csobánkától Battonyáig, mintegy 150 magyarországi szerb bevonásával készültek el, az utómunkálatok december végéig tartottak. A videó anyag elkészült, de a koronavírus járvány miatti korlátozások miatt a nyilvános, koncerttel egybekötött bemutatót sajnos nem sikerült megtartani a beszámolási időszakban.
- 2020. október 12-18 között került megrendezésre az Őszi fesztivál a Szerb Kulturális és Média Központban. A magyarországi szerb fiatalok részére szervezett fesztiválon (ékszerkészítő, könyvkötészeti, fotótanfolyam, közösségépítő zenés edukációs klubnapok) a programokon közel 70 fő fiatal jelent meg. A programsorozatban aktív közreműködők voltak a Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Gimnázium pedagógusai.

A Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Könyvtár tagintézményeként 2019. szeptember 1-én, Deszken elindult az oktató-nevelő munka a két csoportos szerb óvodában és az összevont alsó tagozatos szerb tannyelvű általános iskolában, 2020-ban pedig felmenő rendszerben a harmadik osztály kezdte meg a tanévet a Szegedi Szerb Iskolában.

2020-ban a Szerb Országos Önkormányzat Közgyűlése új oktatási- nevelési intézményt alapított Szegeden is: az országos önkormányzat átvette Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata Óvodák Igazgatóságától a Hunyadi Téri Óvoda tagintézmény szerb csoportjának gyermekeit és átjönni szándékozók közalkalmazottait és 2020. augusztus 15-én elindult az oktató-nevelő munka a két csoportos szerb óvodában. A Szegedi Szerb Óvoda a Szegedi Szerb Iskolával került egy épületbe.

A jelen beszámolási időszak előtti nagy összegű, milliárdos állami támogatások mellett a Magyar Kormány 1285/2019. (V.15.) Korm. határozattal 1 milliárd Ft-ot biztosított a magyarországi szerb nemzetiség köznevelési fejlesztési céljainak támogatására.

A Szerb Országos Önkormányzat által (2003-ban) elsőként alapított intézménye volt a Magyarországi Szerb Kulturális és Dokumentációs Központ, amely a beszámolási időszak során, 2020. január 31-én megszűnt. A dokumentációs feladatok, a könyvtár és archívum üzemeltetés átkerültek más intézményekbe, így a névváltozás elengedhetetlen volt. A Szerb Országos Önkormányzat Közgyűlése 2020. január 15-ével Szerb Kulturális és Média Nonprofit Kft. névvel új kulturális intézményt alapított új helyen, a régi szomszédságában. A Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárságának támogatásával került sor a budapesti ingatlanvásárlásra és felújításra, a Nagymező utca 49. szám alatti épület teljes földszintjén irodák, galériák és színház/mozi terem is segítette a szerb kulturális életet. A márciusra tervezett hivatalos, ünnepi megnyitó a koronavírus helyzet miatt

2020. szeptember 16-ára halasztódott. A pandémiára vonatkozó korlátozások és egészségügyi szabályok szigorú betartása mellett és azok ellenére rendkívül sikeres, színvonalas rendezvényen magas rangú vendégek jelenlétében a kulturális központ hivatalosan is megnyitotta kapuit. Az ünnepi műsorban, magyarországi szerb művészek a közösséghez tartozó fiatalok, illetve amatőr közreműködők léptek színpadra.

A Szerb Kulturális és Média Nonprofit Kft. nem csak szűken a magyarországi szerb kultúra helyszíne volt, hanem Szerbia és a kortárs szerb alkotóké is, illetve a szerb és magyar kultúra közötti híd is volt a beszámolási időszakban. Az intézmény önálló szervezőként, illetve társzervezőként, támogatóként éves szinten megközelítőleg 80-90 program megvalósításában vett részt. Saját költségvetését hazai és szerbiai pályázatok útján bővítette, e célzott támogatások a programok, kiadványok megvalósítását és produkciós feladatok ellátását könnyítették meg. Az intézmény olyan tradicionális programokat vitt tovább, mint a „Banatski sabor” rendezvény, amelyen Magyarország szerb népzenejével és énekkel foglalkozó előadói vettek részt nagy számban. Új hagyományként indult útnak a beszámolási időszakban a „Gyermek színjátzó szakkörök találkozója”, a „Szerb kultúra hónapja”, a „Folk-fesztivál”, a „Múzeumok éjszakája” c. rendezvényen való részvétel. 2020. március közepétől a korona-járvány miatti korlátozások kezdetétől, a távolléti, online formában való működés, jelentette a közönséggel való kapcsolat lehetőségét. A Szerb Kulturális és Média Nonprofit Kft. szervezésében olyan online rendezvények valósultak meg, mint 2020. március 21-én az „Élőben a stúdióból” című műsor (a Zora Zenekar élő kívánságműsora), április elejétől „Прозориште” címmel streamelt színházi estek a Magyarországi Szerb Színházzal való együttműködés jegyében, 2020. december 18-án Bozidar Srebro kiállításának megnyitója online formában, stb.

A Szerb Országos Önkormányzat által alapított Szerb Intézet rugalmasabb működése reményében 2019. május 24-én a Szerb Országos Önkormányzat Közgyűlése – költségvetési intézményként történő működése helyett – megalapította a Szerb Intézet Nonprofit Kft-t. A beszámolási időszak során, 2019-ben jelentős fejlesztésre került sor (felhőalapú digitális tároló kapacitás bővítése). A beszámolási időszakban mintegy 8 projekten folyt aktív munka (Kép és emlékezet, Nyelvi tájkép és szerb toponímia, Magyarországi szerb helytörténet, Magyarországi szerb művelődéstörténet – sajtótörténet, Szerb népzene kutatás, Tradicionális szerb élet Battonyán, Magyarországi szerb temetők és síremlékek, Magyarországi szerb templomok enteriőrjei), amelyek mind korábban megkezdett projektek folytatásai voltak. 2019-ben jelentősen növelték a „Kép és emlékezet” projekten a tevékenységüket: a terepmunka mennyiségét közel megduplázták 2018-hoz képest (Battonya, Deszk, Szeged, Pomáz, Budapest). Ugyanakkor a pandémia 2020-ban szinte teljesen ellehetetlenítette a terepmunkát, így a tevékenységük hangsúlya korábban begyűjtött adathalmaz feldolgozására és publikálására tevődött át. A beszámolási időszakban több kiállítás, konferencia, online egyetemi előadás, könyvbemutató és egyéb rendezvény is megrendezésre került. A Szerb Intézet az országos önkormányzattal együttműködve 2019-től évente kiírt pályázat keretében is támogatta a magyarországi szerb amatőr néprajzi, helytörténeti és etnolingvisztikai gyűjtéseket, melyek eredményeit fel tudta használni tudományos tevékenysége során.

A Magyarországi Szerb Színház a beszámolási időszakban is mindkét alkalommal főszervezője volt – a Magyar Teátrumi Társaság és a Magyarországi Nemzetiségi Színházi Szövetség szakmai támogatásával – a JELEN/LÉT Nemzetiségi Színházi Fesztiválnak. A fesztivál kiváló lehetőség volt arra, hogy a nemzetiségi színházak képviselői a pandémia idején is találkozzanak, együtt legyenek és megmutatkozhassanak a nagyközönség, a szakma előtt. A beszámolási időszakban harmadik alkalommal voltak fellépői a Synergy

World Theatre Festival-nak, egy a nemzetiségi színházakat tömörítő világszervezet tagjaként. A színház a Külgazdasági és Külügyminisztérium felkérésére 2019-ben a Szerbiai Magyar Kulturális Hetek programsorozatában is részt vett, amelyben hazánk kulturális értékeit mutatta be az anyaországi (Beograd, Kragujevac, Nis, Kraljevo, Lazarevac) érdeklődő közösségének. A Magyarországi Szerb Színház igazgatója több éves előadóművészi munkája elismeréseként magas szakmai elismerésben részesült: Rusz Márk Milán színművész 2020. augusztus 16-án Jászai Mari-díjat vehetett át.

10. A MAGYARORSZÁGI SZLOVÁKOKRÓL

Az Országos Szlovák Önkormányzat elnöke Hollerné Racskó Erzsébet, a szlovák nemzetiségi szószóló Paulik Antal volt a beszámolási időszakban is. A közösség vezetői fontosnak tartották a hazai szlovákság folyamatos informálását és a kapcsolattartást. A 2019. évi nemzetiségi önkormányzati választások előkészítésekor a szlovák választók tájékoztatására regionális találkozókra került sor; a szlovák nemzetiségi szószóló a beszámolási időszakban bevezetett fogadóóráin, valamint jegyzeteken, kiadványon keresztül rendszeresen tájékoztatta a közösség tagjait.

A szlovák választói névjegyzékre 12.402 választó iratkozott fel, ami mintegy 20%-os növekedést jelentett a négy évvel korábbi számhoz viszonyítva. Az előkészítés során a szlovák közösség jelölőszervezetei – a Magyarországi Szlovákok Szövetsége, a Magyarországi Szlovák Szervezetek Uniója, és az Identita Szlovák Egyesület – közös listát állítottak, a választási kampány így a belső viták helyett a választók mozgósítására koncentrált. Az egyesületek helyi és megyei szinten is együttműködtek a jelölt- és listaállítást során. A választásokon 8993 szavazó vett részt, ami a névjegyzékben szereplő választók 72,51%-a volt. A választások nyomán 112 helyi és 6 területi szlovák önkormányzat jött létre. A választást, majd az alakuló üléseket követően a szlovák nemzetiség országgyűlési szószólója tájékoztató találkozóra hívta meg a Parlament épületébe a frissen megválasztott szlovák nemzetiségi önkormányzatok elnökeit.

Az alábbiakban olvasható néhány, a hazai szlovákságnak a beszámolási időszakra eső jelentősebb eseményei közül:

- A Magyarországi Szlovákok Kutatóintézete 2019-ben a magyarországi szakemberek mellett szlovákiai kutatók, egyetemi tanárok és hallgatók részvételével – 36. alkalommal szervezett interdiszciplináris kutatótábort egy magyarországi szlovák településen – az említett kutatás a Komárom-Esztergom megyei Piliscsév településen volt.
- 2020 februárjában a Magyarországi Szlovákok Kutatóintézete fennállásának 30. évfordulója és az intézet első igazgatója jubileumi születésnapja alkalmából nemzetközi tudományos konferenciát szervezett. A konferencián számos vendég vett részt, 30 előadás hangozott el.
- Szintén a Magyarországi Szlovákok Kutatóintézetének 2020 tavaszára tervezett hagyományos diákkutató konferenciájára 25 diák jelentkezett. A pályamunkákat a zsűri írásban értékelte, a résztvevők szóbeli prezentációja a COVID-19 miatt elmaradt.
- Az Országos Szlovák Önkormányzat 2019-ben megszervezte a szlovák hívek szlovákiai zarándokútját és wittenbergi tanulmányútját.

- Az Országos Szlovák Önkormányzat által alapított SlovakUm Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaság kiadásában 2019-ben megjelent, Szlovák konyha című reprezentatív szakácskönyv népszerű volt a beszámolási időszakban.

A magyarországi szlovákok szervezetei és önkormányzatai a beszámolási időszakban is szerveztek helyi, regionális, országos, illetve nemzetközi programokat. Az egész közösséget megmozgató nagyrendezvények gazdája túlnyomó részt az Országos Szlovák Önkormányzat, illetve intézményei voltak. Ilyen rendezvények voltak többek között a gyermekek hagyományos szlovákiai tábora és szarvasi színjátszó seregszemléje, a szlovák filmek szemináriuma, a gyermekek szlovákiai bibliai tábora, az egyházi kórusok találkozója, az országos ifjúsági néprajzi és tánc tábor és a hazai szlovák hagyományörző együttesek és tánccsoportok országos minősítő seregszemléje. A pandémia miatt sajnos a fenti rendezvények túlnyomó többsége 2020-ban nem valósulhatott meg. A Magyarországi Szlovákok Szövetsége volt a szervezője a bányai országos szlovák nemzetiségi találkozóknak és a gyermekek és fiatalok számára meghirdetett szlovák versmondó- és népdaléneklési versenynek, mely regionális fordulóival együtt több száz résztvevőt mozgatót meg.

2020-ban a Kormány 765 millió Ft-os támogatásának köszönhetően elindulhatott a szlovák közösség régi álmának megvalósulása: megvásárolták a pesti szlovák evangélikusok egykori Rákóczi úti templomát, melyben Magyarország és Szlovákia kormányainak támogatásával a felújítást követően kulturális intézményeik, egy ökumenikus kápolna és a Budapesten működő szlovák kulturális egyesületek kaphatnak helyet. Az egykor a pesti szlovákok által épített templom túlélte a két világháborút és az ezeket követő népeségmozgásokat. Ezt követően – a múlt század hatvanas éveiben – az épületbelsőt átalakították, két emeletet építettek be, ahol ezután kiállító terem, majd irattár működött a rendszerváltásig. Ezután magánkézbe került, sok méltatlan célra használták, majd 2002-t követően az akkor Budapesten működő szlovák evangélikus lelkész kezdeményezésére az Országos Szlovák Önkormányzat kezdeményezte az épület megvásárlását és felújítását, szlovák nemzetiségi célokra történő hasznosítását. Akkor azonban kormányzati támogatás híján a kezdeményezés elhalt.

Ezt követően 2017-ben az akkori magántulajdonos cég eladásra hirdette meg az épületet, amiről az Országos Szlovák Önkormányzat tudomást szerzett és újra úgy döntött, kezdeményezi az épület szlovák nemzetiségi célokra történő megvásárlását és rekonstrukcióját. Ehhez megkereste mind Magyarországot, mind pedig a Szlovák Köztársaság kormányát. A megkeresések eredményeképpen, 2020-ban mindkét kormány támogatásáról biztosította a kezdeményezést, majd a magyar Kormány támogatta az épület megvásárlását. A 2020. évben a Kormány által nyújtott támogatásból végül – közvetlenül a jelen beszámolási időszak után – 2021 januárjában az Országos Szlovák Önkormányzat megvásárolta az objektumot.

Az Országos Szlovák Önkormányzat közösségi művelődési intézménye, a Magyarországi Szlovákok Kulturális Intézete tíz regionális központjával a közművelődési feladatok mellett ellátta a kulturális örökség szakterület feladatait is. Az intézet irodája 2019-ben új helyre, Budapesten az Ulászló utca 21. szám alá költözött. A Magyarországi Szlovákok Kulturális Intézete 2020 őszén működtetésre átvette a békéscsabai Szlovák Kultúra Háza közösségi

tereit, ahol az intézet telephelye volt található.⁶⁴ Szintén működtetésre átvette a vanyarci Desseffy-Bánffy kúriát, ahol az intézet regionális telephelye működött, és zajlottak a Nógrád és Heves megyei szlovákság muzeális gyűjteménye kialakításának az előkészületei.

Az intézet 2019-ben öt és 2020-ban egy országos és számos regionális rendezvényt szervezett. A szlovák regionális kulturális központok közösségi színtereket működtettek, termet és/vagy a szakember tiszteletdíját biztosítva segítették az egyes művelődési közösségek (3 szlovák klub), szakkörök (2 nyelvtanfolyam, 1 bibliaóra, 1 amatőr színjátszó csoport, 5 népzenei szakkör, 6 énekkar, 3 táncegyüttes, 3 kézműves szakkör stb.) folyamatos működését. A szlovák szervezetekkel együttműködve szerveztek rendezvényeket, így pl. énekkari, táncegyüttesi, zenekari fellépéseket, szlovák nyelvű színházi előadásokat, gasztronómia bemutatókat, kézműves foglalkozásokat, táborokat és szemináriumokat, kiállításokat és kiadványokat népszerűsítő bemutatókat. Az intézet regionális központjai a tehetséggondozási program keretében több alkalommal segítették a szlovák nyelvet tanuló diákok tanulmányi versenyre történő eljutását és szakmai táborban való részvételét. A szlovák regionális kulturális központok 2019-ben Acsán (Pest megye) a kulturális gálaprogram és szlovák vásár biztosításával járultak hozzá a Magyarországi Szlovákok Napja megrendezéséhez.

A Magyarországi Szlovákok Könyvtára és Dokumentációs Központja 2020-ban szintén új székhelyre költözött, a XI. kerület, Fadrusz utca 9/B szám alá.

Az Országos Szlovák Önkormányzat és intézményei a hivatalos kapcsolatokon túlmenően a beszámolási időszakban is egyre több szállal kötődtek a Vajdasági Szlovák Nemzetiségi Tanács, továbbá a Romániai Szlovákok és Csehek Demokratikus Szövetsége szervezeteihez. 2019-ben több közös programot valósítottak meg, amelyben oktatási intézmények, pedagógusok, diákok és civil szervezetek is részt vettek. 2020-ban a pandémia miatt a hagyományos rendezvények nem kerültek megrendezésre. Az említett országokban élő szlovák közösségek közötti kapcsolatok erősítését egy közös pedagógus kitüntetés (Tessedik-díj), egy közéleti kitüntetés (Ondrej Štefanako-díj) és egy a kulturális területen végzett munka elismeréseként (az előző beszámolási időszakban, 2018-ban alapított) díj (Pro Cultura Slovaca) is szolgálta. A Magyarországi Szlovákok Kutatóintézete 2020-ban a Dél-Alföldi szlovákok kultúrájáért végzett tudományos kutatómunkájáért elnyerte a Cena Pro Cultura Slovaca díjat, amit a Vajdasági Szlovákok Kulturális Intézete, a nagylaki (Románia) székhelyű Ivan Krasko Kulturális és Tudományos Egyesület és a Magyarországi Szlovákok Kulturális Intézete ítélte oda.

Az Országos Szlovák Önkormányzat a beszámolási időszakban is aktív tagja volt az Európai Kisebbségek Föderatív Uniójának (a továbbiakban: FUEN), aktív szerepet vállal a szervezet szláv- és oktatási munkacsoportjában, 2019. évben részt vettek a FUEN Pozsonyban szervezett éves közgyűlésén, és a brüsszeli Európai Parlamentben szervezett oktatási kisebbségi konferencián is. A 2020. évben a személyes találkozók az on-line térbe szorultak, de az országos önkormányzat részvétele ott is biztosított volt. A hazai szlovák fiatalok bekapcsolódtak a Build yourself! online kurzus sorozatába, és napvilágot látott egy európai nemzetiségeket bemutató brosúra is. Az Országos Szlovák Önkormányzat elnöke személyes beszélgetést folytatott az európai szervezet elnökével, hogy megvitassák az 1.123.422 aláírást gyűjtött Minority SafePack európai polgári kezdeményezés Európai Bizottság általi

⁶⁴ Az Országos Szlovák Önkormányzat a beszámolási időszak legvégén, 2020 végén lett a békéscsabai Szlovák Kultúra Háza vagyongazdálkodója és a házat üzemeltető Csabai Szlovákok Kft. tulajdonosa.

visszautasításának következményeit, valamint a továbblépés lehetőségeit.

11. A MAGYARORSZÁGI SZLOVÉNEKRŐL

Az Országos Szlovén Önkormányzat elnöke 2019-ig Ropos Márton volt, aki – 1995 óta tartó elnöksége után – nem vállalta már az újabb elnökséget⁶⁵, így a nemzetiségi önkormányzati választásokat követően az utódja Holecz Károly lett. A régi és az új elnök jó kapcsolatot ápolt egymással csakúgy, mint a szlovén nemzetiségi szószólóval, aki Kissné Köles Erika volt a beszámolási időszakban is. A Magyarországi Szlovének Szövetségének elnöki székében Kovács Andrea váltotta Hirnök Józsefet, aki szintén megalakulása óta vezette a szervezetet és 2019-től szintén alelnökként folytatta a tevékenységét. A Magyarországi Szlovének Szövetsége 2020-ban ünnepelte megalakulásának 30. évfordulóját.

A 2019. évi nemzetiségi önkormányzati választáson a 859 szlovén nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgár közül 654 jelent meg. A magyarországi szlovének aktivitása fokozódásának mértékét az elmúlt időszak vonatkozásában kiemelten jellemzi, hogy 2019-ben majdnem 25%-kal többen regisztráltak szlovén nemzetiségüként a választói névjegyzékbe és közel 40%-kal több érvényes szavazatot adtak le, mint a megelőző ciklus nemzetiségi önkormányzati választásán. A Magyarországi Szlovének Szövetsége – mint szlovén nemzetiségi jelölőszervezet – által állított listára 607 érvényes szavazat érkezett, ami alapján 15 mandátum került kiosztásra.

Az alábbiak a hazai szlovén közösséghez kapcsolódó jelentősebb események voltak a beszámolási időszakban:

- 2019. március 2-án az Országos Szlovén Önkormányzat és Szakonyfalu Község Önkormányzata, Szlovén Nemzetiségi Önkormányzata és civil szervezeteinek szervezésében került megrendezésre a rába-vidéki szlovének rönkhúzása.⁶⁶ Nagy sikerű rendezvény volt, mely ismét ezer főnél is több látogatót vonzott.
- 2019. szeptember 20-án került sor a Kossics József Kétnyelvű Általános Iskola és Óvoda felújított iskolaépületének ünnepélyes átadójára, melyen részt vett és ünnepi köszöntőt mondott Soltész Miklós, egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkár. Az iskola tanulói színvonalas kétnyelvű műsorral mutatkoztak be.
- 2019. október 29-én került sor a Nemzetközi Euharisztikus Kongresszus Titkársága és a Keresztény Múzeum szervezésében az „Agnus Dei – az Oltáriszentség tisztelete Magyarországon” c. kiállítás megnyitójára a Pesti Vigadóban. A kiállítás anyaga között volt a Kühár Emlékházból (Szlovén Tájházból) kölcsönzött „Nagybőjti fatábla” is.
- 2019. február 10-én, a Szlovén Kultúra Napja alkalmából osztotta ki a Magyarországi Szlovének Szövetsége az általa alapított Rozmaring ösztöndíjat, a szlovén kultúrában aktívan közreműködő fiatalok részére. A Magyarországi Szlovének Szövetsége és az Országos Szlovén Önkormányzat 2020. február 7-én közösen rendezte meg a központi ünnepséget a Szlovén Kultúra Napja alkalmából. A rendezvény keretében megünnepelték az Országos Szlovén Önkormányzat működésének 25. és a Szentgotthárdi Szlovén Rádió

⁶⁵ Ropos Márton a továbbiakban elnökhelyettesként vett részt az országos önkormányzat munkájában, mely 2020-ban ünnepelte megalakulásának 25. évfordulóját.

⁶⁶ Az évente felelevenített népszokás az UNESCO Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Jegyzékén is szerepel.

működésének 20. évfordulóját. Az ünnepi műsorban Rába-vidéki szlovén gyermek és felnőtt kulturális csoportok léptek fel.

- 2020-ban az Országos Szlovén Önkormányzat kerekasztal beszélgetést szervezett a két általa fenntartott köznevelési intézmény nevelőtestületeinek, az országos önkormányzat elnökének és a szlovén szószólónak a bevonásával annak érdekében, hogy az aktuális szlovén nemzetiségi nevelési kérdésekkel minél szélesebb körben és hatékonyabban tudjanak foglalkozni.
- Az Országos Szlovén Önkormányzat a kiemelt munkahelyeken dolgozók számára szakirányú nyelvi képzést szervezett 2019. október 1. és 2020. május 31. között, heti rendszerességgel megvalósuló szakirányú szlovén nyelvi továbbképzés keretében. A képzésen az Országos Szlovén Önkormányzat Hivatalának munkatársai is részt vettek.
- Apátistvánfalván, a szlovén Rába-vidék második legnagyobb településén található a helyi szlovén nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő Harding Szent István templom. A templom mögötti templomkertben számos olyan régi síremlék volt, amelyek darabjaiból az Országos Szlovén Önkormányzat olyan emlékfalat állíttatott fel, amely megőrzi az archaikus-, tájnyelvi feliratokat, családneveket és kifejezéseket. Az átadó ünnepségre 2020. szeptember 12-én került sor.
- A Kormány a szlovén Rába-vidék térségfejlesztési program megvalósításának támogatásáról szóló 1618/2019. (X. 28.) Korm. határozat elfogadásával a Magyarországon élő szlovén nemzetiség által lakott térség fejlesztése érdekében, összesen 898.520.000 Ft költségvetési támogatás biztosításáról döntött. A döntés hátterét a szlovén és a magyar kormány közötti kölcsönös együttműködés adja, a szlovén kormány is támogatja a Szlovéniában élő magyar nemzetiséget. Rendelkezésre álló forrás 2020-2023 között évenként 224.630.000 Ft, összesen 898.520.000 Ft. A program célterülete: Vas megye Szentgotthárdi járásában 7 település (Alsószölnök, Apátistvánfalva, Felsőszölnök, Kétvölgy, Orfalu, Szakonyfalu, Szentgotthárd).

A szlovén Rába-vidék térségfejlesztési program keretében a 2020. évben három, a nemzetiség összetartozását, kulturális igényeinek kielégítését szolgáló projekt kapott támogatást:

- Közel 50 millió Ft állt rendelkezésre a Kétvölgy- Kemencés-ház kialakítására, amelynek eredményeként Kétvölgy településen egy a beszámolási időszakban funkció nélküli épület átalakításával olyan új, hagyományos kemencével beépített többfunkciós közösségi épület, illetve külső rendezvénytér létesül, amely alkalmas lesz a meglévő települési rendezvények színvonalasabb kiszolgálására és a településen új kulturális-gasztronómiai rendezvények megtartására. (Kedvezményezett: Kétvölgy Községi Önkormányzat)
- Közel 49 millió Ft-ból valósul meg az alsószölnöki Faluház tetőszerkezetének rekonstrukciója. A többfunkciós épület központi szerepet tölt be a Rába-vidék térség életében, itt működik az Alsószölnöki Közös Önkormányzati Hivatal, továbbá a Szlovén és a Német Nemzetiségi Önkormányzat, a könyvtár és a védőnői szolgálat. (Kedvezményezett: Alsószölnök Községi Önkormányzata)
- Közel 155 millió Ft-ból lehetőség nyílt az Orfaluban működő Kézművesház fejlesztésére, lehetőséget adva nagyobb rendezvények, nemzetközi események lebonyolítására, hagyományörzésre, táboroztatásra. (Kedvezményezett: Rába-vidéki Szlovén Kulturális és Turisztikai Egyesület)

Az Országos Szlovén Önkormányzat a szlovén nemzetiség intézményfenntartó bázisává nőtte ki magát az elmúlt években, hiszen a szlovén Rába-vidéken két olyan intézményegységet

működtetett a kétnyelvű köznevelés területén, amely két iskolai és három óvodai telephelyet ölelt fel, azzal, hogy 2018. szeptember hó 1. napjától a Kossics József Kétnyelvű Általános Iskola és Óvoda kibővült a 9983 Szakonyfalu, Fő út 120. szám alatti óvoda-telephellyel. 2020-ban az Országos Szlovén Önkormányzat mindkét intézménye elnyerte az „Oktatási Hivatal Bázisintézménye” címet.

Az Országos Szlovén Önkormányzat szlovén nyelvvizsga segédkönyvet állított össze és jelentetett meg a beszámolási időszakban, amely az első Magyarországon kiadott, a magyar állam által elismert szlovén nyelvvizsgára felkészítő feladatgyűjtemény lett. A kiadvány célja, hogy mintafeladatsoraival és az azokhoz tartozó mintamegoldásokkal segítse az Origo nyelvvizsgarendszer középfokú (B2) szlovén nyelvvizsga írásbeli részére készülő tanulókat, illetve a felkészítő pedagógusokat is. A nyelvvizsga segédkönyv az Origo nyelvvizsgarendszer mintáját és formátumát követi, 7 db mintafeladatsort tartalmaz megoldókulcsokkal és fordítás- és levélmintákkal.

A Szlovén Rádió Közhasznú Nonprofit Kft. irányítására 2020-ban új ügyvezetőt nevezett ki az országos önkormányzat, emellett megújult arculatot, műsorpolitikát és struktúrát várt el az intézménytől. E program egyik elemeként indult el a Radio Monošternél az élő adás biztosítása, amitől a szlovén nyelv és tájnyelvi változata használatának és közvetítésének megerősítését várja az Országos Szlovén Önkormányzat. A Szlovén Rádió 2020-ban ünnepelte fennállásának 20 éves jubileumát.

A koronavírus és az azzal járó korlátozások, intézkedések ellenére a 2020. év a MURABA Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulás (a továbbiakban: MURABA ETT) – amelynek az Országos Szlovén Önkormányzat is tagja volt, a beszámolási időszakban is – számára az addigi legsikeresebb évet is jelentette. A magyar és szlovén nemzeti közösségek által vegyesen lakott területek együttműködését és fejlődését segítő MURABA ETT szerepet vállalt a turizmusfejlesztésben, koordinálta az Interreg V-A Szlovénia-Magyarország 2014-2020 Együttműködési Program keretén belül megvalósuló „Motivage” projektet, melynek átfogó célja egy határon átnyúló idősbarát régió fejlesztése volt. Emellett közel 15 új pályázat elkészítésében segédkeztek a szervezet munkatársai a szlovén Rába-vidék szereplői számára. 2020-ban a MURABA ETT által szervezett Nyugdíjas Egyetem rendezvénysorozat keretében 4 ismeretterjesztő előadásra került sor, melyeket Magyarország és Szlovénia térségi televíziós kábelszolgáltatóinál, illetve a szervezet Youtube csatornáján közvetítettek. 2020 márciusában a MURABA ETT közösségi varrás felhívására a lakosság használaton kívüli függöny anyagok felhasználásával és önkéntes varrók segítségével 7000 db többször használatos pékáru, gyümölcs, zöldség tároló tasakot készített. A környezettudatos kezdeményezést nagy népszerűség és támogatottság övezte, a tasakokat a szentgotthárdi és felsőszölnöki iskolák között osztották szét.

A beszámolási időszakban az Országos Szlovén Önkormányzatnak a szlovén Rába-vidék térségfejlesztési program megvalósítása keretében ellátott feladata volt – egyebek mellett – a program eljárásrendjének kidolgozásában történő részvétel, a program népszerűsítése és tájékoztatás róla (térségi szereplők, pályázati lehetőségek, előzetes egyeztetések, felhívás-előkészítő és döntés-előkészítő bizottságok), a program keretében benyújtott egyedi kérelmek előkészítése, monitoring feladatok, valamint szakmai munkaanyagok, előterjesztések, tájékoztatók.

A COVID-19 világvilágjárvány és terjedésének lassítása érdekében Magyarország Kormánya és a Szlovén Köztársaság Kormánya is rendszeresen hozták, hozzák meg a szükséges

óvintézkedéseket állampolgáraik egészségének védelme és az országok gazdasági stabilitásának megőrzése érdekében. A szlovén-magyar határszakaszon többször is bevezetett határzár feloldása, a két ország közti átjárhatóság megkönnyítése kapcsán Kissné Köles Erika szlovén szószóló több ízben aktívan közbenjárt az illetékes szerveknél. 2020 májusában szlovén-magyar külügyminiszteri találkozóra is sor került, ahol a határ újbóli megnyitásáról kötöttek kétoldalú megállapodást. A szlovén nemzetiségi szószóló emellett adományokkal (levegőtisztító berendezésekkel) és védőmaszkokkal segítette a járvány elleni védekezést. A Magyarországi Szlovének Szövetsége „Online üdvözetek a Rába-vidékről” címmel pályázatot hirdetett „Rajzoljuk/fotózzuk/videózzuk ki magunkból az érzéseinket, gondolatainkat, vagy azt, mit várunk a járvány után” jelígre.

12. A MAGYARORSZÁGI UKRÁNOKRÓL

Az Ukrán Országos Önkormányzat elnöke a beszámolási időszak elején Kravcsenko György volt, aki 2019-ben tragikusan elhunyt. Az önkormányzati választásokat követően az új elnök Szabó Jaroszlava lett. Az ukrán nemzetiségi szószóló Szuperák Brigitta volt a beszámolási időszakban.

A 2019. október 13-i önkormányzati választásokon 1920 fő szerepelt a nemzetiségi névjegyzéken, akik közül 1234 fő (64,27%) vett részt a szavazáson. A választások eredményeként 15 képviselővel alakult meg az Ukrán Országos Önkormányzat: 7 képviselő a Csongrádi Régió Ukrán Kulturális Egyesületből, 6 a Magyarországi Ukránok Kulturális Egyesületéből és 2 képviselő a „Kijevi Rusz” Magyarországi Ukrán Hagyományőrző Egyesületből.

A hazai ukrán közösséghez kapcsolódó főbb események voltak a beszámolási időszakban:

- A Magyarországi Ukrán Kultúra Napját, az Ukrán Országos Önkormányzat és a nemzetiségi szószóló közös szervezésében minden év február 20-án ünnepelte a közösség, ennek keretében immár hagyományos zenei koncert, valamint kiállítás és vers felolvasás megszervezésére került sor a beszámolási időszakban is. A rendezvény keretében az Ukrán Vasárnapi iskola tanulói is ünnepi koncertet adtak.
- 2019-ben az Ukrán Országos Önkormányzat is csatlakozott a „Gyerekek a békéért” elnevezésű nemzetközi mozgalomhoz, több neves ukrán tudományos- és közéleti szereplő mellett. Az 5 hónapon át tartó akciósorozatban több mint 300 ukrán gyermek vehetett részt. A kezdeményezés fő célja a fiatal ukrán generáció hangjának hallatása és szeretetének eljuttatása volt Európa nagyvárosaiba. A szervezők elsősorban azt szerették volna tudatosítani, hogy az ukrán gyerekek természetüktől fogva barátságosak, kalandvágyók és reménykednek, hogy egyszer egy biztonságos Ukrajnában fognak élni. A gyerekek 35 ország zászlaját készítették el, melyeket – a békés együttélési törekvéseiket szimbolizáló – papírgalambokkal díszítettek. A mozgalom eljutott több európai nagyvárosba valamint az Európa Tanácsba és a Vatikánba is.
- 2020-ban a járvány ellenére az Ukrán Országos Önkormányzatnak sikerült megrendeznie egy nyári tábor Balatonyörökön, ahol közel 45 ukrán nemzetiségi gyermek kapcsolódását rendhagyó ukrán nyelvi programok és zenés előadások, túrázás, hajókázás, múzeumlátogatás és a Sümegi vár meglátogatása segítette. A program fő célja az ukrán foglalkozásokon a nyelvoktatás és gyakorlás, a kézműves foglalkozások valamint a hagyományos ételek készítése volt.

- 2020-tól a hívőknek lehetőségük lett ukrán nyelvű ortodox szentliturgián történő részvételre Budapesten és Szentesen is.

Magyarország Kormánya a kelet-ukrajnai harcok 2014-es kezdete óta támogatta az érintett ukrán gyermekek magyarországi nyári táboroztatását. A beszámolási időszakban is folytatódott az a nagyszabású magyar állami szintű kezdeményezés, melynek eredményeként minden évben közel 800-1000 ukrán hadiárva és veterán szülő gyermeke – akik különböző okból elszenvedői az Ukrajna területén zajló fegyveres konfliktusnak – vehetett részt egy egyhetes nyári táborban a Velencei-tónál. A táboroztatás célja volt, hogy az ukrán emberek érezzék a magyar nép támogatását valamint a háború miatt a gyermekeket ért veszteség, fájdalom feldolgozásában segítséget nyújtsanak számukra. Ennek megvalósításában segítségül szolgáltak a változatos programok, rendezvények.

Az utolsó, legnagyobb, 100 fős csoport – az Ukrajna 15 régiójából érkezett 90 gyermek és 10 kísérőjük – elutazása alkalmából az ungvári járási Homokon sajtókonferenciát tartottak a szervezők. Vaszil Visivanyuk, Magyarország ivano-frankivszki tiszteletbeli konzulja, aki Ukrajnában a gyermekcsoportok magyarországi utazását szervezte, köszönetét fejezte ki a magyar kormánynak és Magyarország Ungvári Főkonzulátusának az ukrán gyermekek magyarországi üdültetésének támogatásáért. Elmondása szerint addig a kelet-ukrajnai konfliktus által érintett több mint 3000 gyermek üdült egy-egy hétig Magyarországon, ahonnan életre szóló élményekkel és kellemes emlékekkel tértek haza.

Az ukrán nemzetiségi nyelvhasználat lehetősége szinte minden területen érvényesült a beszámolási időszakban is. Felső szintű nyelvi képzés Budapesten, Szegeden és Nyíregyházán volt biztosított: az ukrán szószóló közreműködésének köszönhetően a beszámolási időszak elején, a 2018/2019-es tanévben újraindult a szlavisztika-ukrán nyelv és kultúra alapszakos bölcsészképzés a Nyíregyházi Egyetemen is. 2020-tól a szlavisztika alapszak ukrán és ukrán nemzetiségi szakirányának bemeneti érettségi követelményei kedvezően módosultak.

Az országos önkormányzat által működtetett Ukrán Vasárnapi iskola Budapest mellett Várpalotán és Nyíregyházán kihelyezett tagozatokkal működött, e képzési rendszer elsősorban az óvodás és általános iskoláskorú gyerekek anyanyelvi oktatását, valamint a népi kultúra (ének, zene, tánc, irodalom, hagyományok) átörökítését biztosította szervezett formában, egységes tanterv szerint.

III. RÉSZ: TOVÁBBI NEMZETISÉGPOLITIKAI FELADATOK

A kormányzat fő nemzetiségpolitikai célkitűzése a hazánkban őshonos 13 nemzetiség tagjai számára biztosítani a nemzetiséghez tartozásuk egyéni és közösségi megélésének lehetőségét. Ezt kiegészíti a szomszéd államok számára történő példamutatásra való törekvés is, különösen a határon túli, magyar lakta területek vonatkozásában.

Alapvető kiindulási pont, hogy a nemzetiségekről ne lehessen a nemzetiségek nélkül dönteni. Az életüket meghatározó keretek kialakításakor kikérjük a véleményüket, meghallgatjuk javaslataikat.

A 2014. évi országgyűlési választások új helyzetet teremtettek. A nemzetiségi szöszölók megjelenése a Parlamentben új szintű érdekképviseletet biztosított a nemzetiségi autonómiában. A 2018 áprilisában megválasztott Országgyűlésbe elsőként bejutott teljes mandátummal rendelkező nemzetiségi képviselő és a többi nemzetiségi szöszöló a beszámolási időszakban tovább folytatta elhivatott munkáját.

A Magyarországi nemzetiségek bizottsága több módosítási kezdeményezéssel élt a nemzetiségeket érintő szabályozások tekintetében. A legjelentősebb változtatási igény azonban a nemzetiségi törvény vonatkozásában állt fenn. A jogszabály 2011. évi hatálybalépése óta eltelt közel tíz esztendőben szükségessé vált a felmerült kérdések tisztázása, a jogszabályi környezet pontosítása.

A kormányzat és a Magyarországi nemzetiségek bizottsága együttműködésének és közös munkájának eklatáns példája lett a nemzetiségi törvény módosításának elkészítése és elfogadtatása, majd maga a Magyarországi nemzetiségek bizottsága általi benyújtása. 2020. június 16-án széleskörű, minden szereplő által képviseltetett egyeztetések után fogadta el az Országgyűlés a módosított nemzetiségi törvényt.

A módosított jogforrásból adódóan számos feladat vár a nemzetiségpolitika szereplőire.

Kiemelt cél az ún. „etnobiznisz” esetleges felbukkanásának visszaszorítása. Nehéz küzdelem, mert – érthető történelmi és társadalmi indokok alapján – nem vonható kétségbe, ha egyik honfitársunk valamely nemzetiséghez tartozónak vallja magát. Az elmúlt években számos intézkedést hoztunk, a törvény módosítása azonban további biztonsági fékeket épített a rendszerbe. A 2024. évi helyhatósági választások előkészítésében és lebonyolításában komoly feladatok várnak az érintettekkel ezzel kapcsolatban.

Rendkívül fontos, hogy a törvénymódosítás alapján a fenntartói jog átadásával együtt a köznevelési intézmény feladatainak ellátását szolgáló ingó és ingatlan vagyont a feladatátvétel követően haladéktalanul, de legkésőbb a nevelési-, illetve a tanév kezdetéig ingyenesen a fenntartó nemzetiségi önkormányzat tulajdonába kell adni.

2010 után a jogszabályi környezet stabilizálásával, valamint a megvalósulást segítő pénzügyi keret folyamatos növekedésével felgyorsult egyrészt az elsősorban köznevelési intézmények átvételének folyamata, valamint új intézmények alapítására vállalkozott az országos nemzetiségi önkormányzatok mindegyike. A folyamat nem zárult le a beszámolási időszakban sem, különböző intenzitással, de évről-évre új intézmények jönnek létre, illetve

kerülnek országos, vagy – egyre nagyobb számban – helyi nemzetiségi önkormányzati fenntartásba.

A kulturális autonómia ilyen bővülése feltételezi a hosszabbtávú tervezést. A szükséges központi források megteremtése érdekében a nemzetiségpolitikáért felelős kormányzati szervezet szintjén célszerű ismerni az országos, illetve – amennyire ez lehetséges – a helyi nemzetiségi önkormányzatok intézményátvételi, alapítási szándékait.

A fentiek megvalósítása érdekében elsősorban az országos nemzetiségi önkormányzatok bevonásával át kell tekinteni a nemzetiségi kulturális autonómia kialakulásának és fejlődésének az elmúlt évtizedben lezajlott szakaszát, értékelni kell a nemzetiségi önkormányzati szándékok megvalósulásának mértékét, az állami források hasznosulását, illetve a folyamat folytatásának irányát, pénzügyi forrásigényét.

A kormányzat a nyelvvesztés, a nyelvi asszimiláció elleni küzdelem élharcosaiként – természetesen az elsődleges szocializációs színtér, a család után – elsősorban a nemzetiségi pedagógusokra tekint.

A nemzetiségi köznevelési intézmények, illetve egyes országos nemzetiségi önkormányzatok jelzéseiből érzékelhető, hogy a nemzetiségi pedagógusok képzése nem illeszkedik teljes egészében a terület igényeihez. Éppen ezért fel kell mérni a nemzetiségi pedagógusokra vonatkozó igényeket annak érdekében, hogy a képzés képes legyen lépést tartani a megnövekedett kívánalmakkal. E feladat ellátásában a Miniszterelnökség partnerként elsősorban az országos nemzetiségi önkormányzatokra és a nemzetiségek parlamenti bizottságára számít.

A beszámolási időszakban már érezhetőek voltak azoknak a lépéseknek az eredményei, amelyeket a kormányzat a pedagógusaink pályára kerülése, illetve ott színvonalas és meghatározó munka végezése, munkájuk fokozott megbecsülése érdekében tett.

Ennek egyik eleme a nemzetiségi nevelési-oktatási feladatot ellátó pedagógusok részére meghatározott nemzetiségi pótlék mértékének fokozatos emelése. A pótlék mértéke a 2018. évi 5%-os emelést (2018: 10% →15%) követően 2019. évben további 15%-kal, 30%-ra emelkedett. A nemzetiségi nevelési-oktatási feladatot ellátó pedagógusok nemzetiségi pótléka 2020-tól pedig további 10%-kal, 40%-ra emelkedett, amely mellett a pótlék differenciálásával az érintettek köre is kiterjesztésre került.

A nemzetiségi pótlék emelése mellett a nemzetiségi pedagógushiány orvoslása érdekében kidolgozásra került a nemzetiségi pedagógus ösztöndíjprogram. Az ösztöndíj 2020 szeptemberétől az óvodapedagógus, a tanító, a tanár, szaktanár szakos hallgatók mindhárom évfolyamára kiterjedt, így 2021-ben már közel 450 ösztöndíjast támogatunk.

A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 113. § (3) bekezdése minden Magyarországon élő, a nemzetiségi törvényben elismert nemzetiség tagja számára biztosítja, hogy nemzetiségi nyelvét a regionális vagy kisebbségi nyelv használatára vonatkozó nemzetközi egyezményben foglaltaknak megfelelően használhassa. A törvény 61. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a bíróság tolmácsot, jelnyelvi tolmácsot, illetve fordítót rendel ki, ha a nemzetiségi nyelvhasználat jogának érvényesülése érdekében szükséges. A költségek előlegezéséről és viseléséről a törvény 79. § (2) bekezdése előírja, hogy ha jogszabály, az Európai Unió kötelező jogi aktusa vagy nemzetközi szerződés eltérően nem

rendelkezik, a kirendelt tolmácsnak a bizonyítással össze nem függő alkalmazásával járó költségét az a fél előlegezi, akinek a személye miatt a tolmács perbeli igénybevétele szükségessé vált. Ilyen eltérő rendelkezést tartalmaz pl. a Nyelvi Karta a csatlakozási dokumentumok szerinti regionális, illetve kisebbségi nyelvet használók számára, akik mentesülnek az előlegezés terhe alól.

Fel kell gyorsítani a nemzetiségek kulturális örökségének felmérését, digitalizálását és hozzáférhetővé tételét segítő program megkezdett tevékenységét, az országos nemzetiségi önkormányzatok, valamint az általuk fenntartott kulturális intézmények, illetve kutatóintézetek bevonásával.

Meg kell teremteni a feltételeket ahhoz, hogy a nemzetiségi terület szereplői – országos és helyi nemzetiségi önkormányzatok, civil szervezetek, intézmények – hozzáférhessenek az európai forrásokhoz. Elsősorban speciális, a nemzetiségek részére kidolgozott programok, infrastrukturális fejlesztési operatív programok összeállításával. Biztosítani kell annak lehetőségét is, hogy a tankönyvek és pedagógiai segédeszközök kidolgozását szolgáló európai projekteknek legyen folytatása a következő években is.

A hazai nemzetiségpolitika eredményei pozitív hatással vannak a szomszédos országokkal való kapcsolatainkra. Ennek egyik legfontosabb fóruma a kormányközi KVB-k tevékenysége. Az évente, váltakozó helyszínen megrendezett kétoldalú tárgyalásokon megfogalmazott ajánlások adják a nemzetiségpolitika irányát a hazai nemzetiségek, illetve a határon túli magyarok esetében. A szlovák, szerb, horvát, illetve szlovén szomszédainkkal kiemelkedő a kapcsolatunk, ukrán és román relációban sajnos van még mit javítani az együttműködésben.

A 2020-as év elején beköszöntött világméretű járvány teljesen új, az utóbbi száz évben ismeretlen helyzet elé állította az országokat. A gyorsan terjedő veszélyes betegség nagy súlyt helyezett az egészségügyi szolgáltatásokra és a különféle gazdasági ágazatokra. Az egészségügyi védekezésen és a vírus ellenszerének kutatásán túl, a politikai vezetésnek gyorsan és határozottan kellett reagálnia az előre fel nem mérhető helyzetben. A járvány terjedésének és veszélyességének felismerése, a karantén bevezetése és a védekezés más eszközeinek kialakítása az ehhez szükséges humán és anyagi forrás biztosítása átrajzolta a terveket. A korábban bevált, évről-évre jól működő nemzetiségi támogatási rendszerek is megérezték a pandémia miatti bizonytalanságot. Itt elsősorban nem is a forráshiány okozott gondot, hiszen a támogatások, pályázati összegek a korábbi évben bekerültek a költségvetési sorokba és még a nehéz gazdasági helyzet ellenére is folyósíthatók lettek volna, hanem a programok, rendezvények, fejlesztések egészségügyi kockázata miatt, a karantén bevezetése következtében ezek többségét el kellett halasztani. Az elmaradt események egy része a legjobb szándék ellenére sem volt áthozható a következő évre. Reméljük, hogy az emberiség összefogással minél előbb kilábal ebből a helyzetből, és visszatérhetünk életünk rendes kerékvágásába.

IV. RÉSZ: A ROMA NEMZETISÉG ÁLTALÁNOS HELYZETE

1. A KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL ADATGYŰJTÉSEI

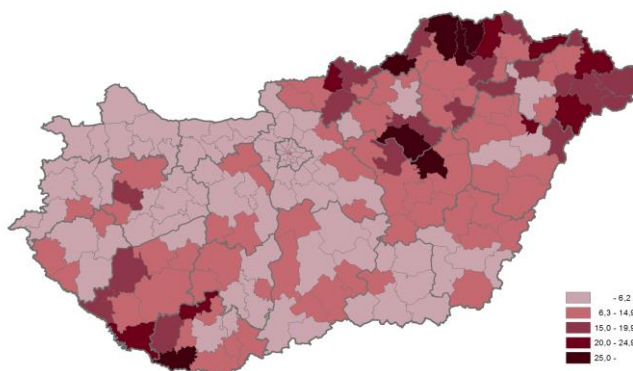
A Központi Statisztikai Hivatal (a továbbiakban: KSH) az elmúlt években jelentős fejlesztéseket hajtott végre annak érdekében, hogy a tízévente végrehajtásra kerülő népszámlálások közötti időszakban is rendelkezésre álljanak megbízható statisztikai adatok a nemzetiségek – elsősorban a romák – helyzetéről.

2013 óta a rendszeres lakossági adatfelvételekbe is bekerült a nemzetiségi hovatartozásra vonatkozó adatkör.

ROMA NEMZETISÉGI ADATOK 2001-2011 KÖZÖTT ⁶⁷		
	2001	2011
Teljes népesség létszáma (fő)	10 198 315	9 937 628
Roma nemzetiség létszáma (fő)	205 720	315 583
teljes népesség arányában (%)	2,00	3,18
Anyanyelv használat (romani/beás) létszám (fő)	48 438	54 339
roma népesség arányában (%)	23,5	17,2

A 2011-es népszámlálási adatok szerint a romák száma Magyarországon közel 316.000 fő. A mértékadó becslések szerint azonban hazánkban hozzávetőlegesen 600-700 ezer roma nemzetiségű ember él.

Az ország 3.200 települése közül mintegy 2.000-ban élnek romák, a legtöbben Budapesten, a három északi megyében és a dél-dunántúli régióban. A roma lakosság területi eloszlása az országban belül:⁶⁸

A KSH 2011. évi népszámlálási adatokon alapuló becslése szerint 112 roma többségű és 531 legalább 20%-ban roma kötődésűek által lakott település van az országban (1985-1987-ben csak 10 ilyen település volt).

⁶⁷ Forrás: KSH

⁶⁸ Forrás: KSH

A munkaerő-piaci szempontból fontos 18-64 éves korosztályon belül a roma népesség mintegy 3,3%-a, hozzávetőleg 10-11 ezer fő rendelkezett felsőfokú végzettséggel (a teljes népesség 19%). A középfokú végzettségű romák aránya 10,5% volt, míg a romák 86%-a nem szerzett érettségit.

A koronavírus okozta vilájárványra tekintettel – több más európai országhoz hasonlóan – Magyarország is elhalasztotta az eredetileg 2021 tavaszára tervezett népszámlálást. A 2022. évi népszámlálás előkészítése a beszámolási időszakban megkezdődött.

A népszámlálás programjának a nemzetiségi adatok gyűjtése kiemelten fontos részét képezi. Ennek megfelelően 2020 januárjától kiterjedt egyeztetési folyamat kezdődött meg a kérdőív nemzetiséggel kapcsolatos kérdéseinek kidolgozása és a nemzetiségek részvételét támogató végrehajtás kialakítása érdekében.

Az egyeztetések az országos nemzetiségi önkormányzatok, a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes (a továbbiakban: nemzetiségi biztoshelyettes), valamint nemzetiségi szervezetek képviselői és az adatokat felhasználó kutatók részvételével zajlottak.

A népszámlálás során a nemzetiségre, az anyanyelvre és a családi, baráti körben beszélt nyelvre vonatkozó kérdésekre (a vallásra és az egészségi állapotra vonatkozó kérdésekhez hasonlóan) a válaszadás önkéntes. A választ azonban kikényszeríti az elektronikus kérdőív, mert a továbblépéshez legalább a „nem kívánok válaszolni” lehetőséget ki kell választani. A kérdések a korábbi gyakorlattól eltérően nem a kérdőív végén, hanem a demográfiai kérdéseket követően, a kérdőív szövegébe beépülve találhatók, ezzel is segítve a válaszadást.

2. A MAGYARORSZÁGON ÉLŐ NEMZETISÉGEK JOGAINAK VÉDELME T ELLÁTÓ BIZTOSHELYETTES TEVÉKENYSÉGE

A nemzetiségi biztoshelyettes figyelemmel kíséri a hazai nemzetiségek jogainak érvényesülését, rendszeresen tájékoztatja az alapvető jogok biztosát, az érintett intézményeket és a nyilvánosságot a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak érvényesülésével kapcsolatos tapasztalatairól. Folyamatos kapcsolatot tart a nemzetiségi szószólókkal, szervezetekkel, a nemzetiségi közösségek által megválasztott önkormányzatokkal, és a területen működő állami szervek képviselőivel.

Az egyéni és szervezetek által kezdeményezett panaszok, ügyek kivizsgálása érdekében hivatalból vizsgálatot indít olyan esetekben, amelyek egy adott nemzetiségi közösség egészét érintő kérdéseket vetnek fel. Megállapításairól önálló elvi állásfoglalás keretében tájékoztatja az érintetteket, valamint a közvéleményt, más esetekben közös jelentést ad ki az alapvető jogok biztosával.

Jelen összegzés szempontjából a hazai nemzetiségeket érintő célkitűzések megvalósulása mellett, kiemelten fontos az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 3. § (2) bekezdés *f*) pontja alapján a Kormány társadalmi felzárkózásról szóló stratégiájának és a feladatok megvalósításának figyelemmel kísérése.

A nemzetiségi biztoshelyettes tevékenysége során részt vesz szakmai megbeszéléseken, szakmai fórumokon, konferenciákon és nemzetiségi kulturális rendezvényeken. Mind a nemzetiségeket, mind a többségi társadalom tagjait folyamatosan tájékoztatja a hazai közösségek helyzetéről, illetve aktív szereplője a médiának, és kiemelt feladatának tekinti a társadalmi szemléletformálást, az emberi jogok oktatását, a fiatal generációval való konzultációt.

2013 októberében a nemzetiségi jogok érvényülése érdekében a magyarországi nemzetiségi közösségek támogatása mellett az alapvető jogok biztosának jelölése nyomán, az Országgyűlés egyetértése alapján hat éves időtartamra választotta meg ismét Dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet biztoshelyettest.

A tisztségre történő újrajelölését az elért szakmai eredmények alapján az Országos Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetsége, az Országgyűlés Magyarországi Nemzetiségek Bizottsága és a Nemzeti Összetartozás Bizottsága is egyhangúan támogatta, és az Országgyűlés 2019. november 4-én újraválasztotta a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettest.

2.1. A nemzetiségi jogterület és a roma közösségekkel kapcsolatos ügyek sajátosságai

A vizsgált időszakban a nemzetiségi biztoshelyettes az egyéni és közösségi panaszok, valamint a hivatalból kezdeményezett eljárások mellett figyelmet szentelt a roma nemzetiségi közösséget érintő jogalkotói és jogalkalmazói gyakorlatnak, illetve a roma lakosság társadalmi integrációjával kapcsolatos intézkedések és programok alakulásának. Figyelemmel kísérte az egyenlő bánásmód biztosítását, és a speciális esélyegyenlőségi programok végrehajtását. Számos kérdésben fejtette ki a véleményét az állami szervek képviselőinek. A nemzetközi szervezetekkel való kapcsolattartás során hazai és nemzetközi szinten egyaránt élt a kölcsönös tapasztalat- és tudásmegosztás lehetőségével.

A beszámolási időszakban a panaszügyek megoldása során széles körű együttműködést folytatott a választott testületekkel, más alapjogvédő hazai és nemzetközi szervezetekkel, kormányzati és közigazgatási szervezetekkel, egyeztető testületekkel, az érintett intézményekkel, illetve személyekkel. Az intenzív szakmai kapcsolattartás keretében részt vett az Igazságügyi Minisztérium Emberi Jogi Munkacsoport Nemzetiségi, és Roma Ügyekért Felelős, illetve a Gyűlölet-bűncselekmények Elleni Tematikus Munkacsoport, valamint a Roma Koordinációs Tanács ülésein. 2019-ben szakmai együttműködési megállapodást kötött az Országos Rendőr-főkapitányság romákkal kapcsolatos komplex programjainak szakmai támogatásáról. 2020-ban szakmai javaslataival segítette a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 tervezetének kidolgozását.

A nemzetiségi biztoshelyettes és az Egyenlő Bánásmód Hatóság a korábbi években kialakított partneri együttműködés és munkamegosztás alapján végezték feladataikat. Az Országgyűlés Igazságügyi Bizottsága 2020. november 10-én terjesztette be az egyes törvényeknek az egyenlő bánásmód követelménye hatékonyabb érvényesítését biztosító módosításáról szóló törvényjavaslatot. A törvényjavaslat az Egyenlő Bánásmód Hatóságot, ezzel pedig az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatos hatósági eljárásokat az Alapvető Jogok Biztosa Hivatalába integrálta, valamint javaslatot tett a beadványok új eljárásjogi és ügyviteli rendjére.

Az Országgyűlés által elfogadott törvénymódosítás 2021. január 1-jén lépett hatályba. Ennek alapján a nemzetiségi alapú diszkrimináció miatti védelem esetén a nemzetiségi biztoshelyettes tehet javaslatot az alapvető jogok biztosa számára arról, hogy az érintett speciális ügyeket az ombudsmantörvény vagy az egyenlő bánásmódról szóló törvény szerinti eljárásrendben kell-e vizsgálni, továbbá arról, hogy az ügyet a nemzetiségi biztoshelyettes vagy az Alapvető Jogok Biztosa Hivatalán belül felállított Egyenlő Bánásmód Főigazgatóság vizsgálja. A jogszabály-módosítás garanciális elemet tartalmaz az Egyenlő Bánásmód Főigazgatóság és a nemzetiségi biztoshelyettes együttműködéséről, a nemzetiségi biztoshelyettes szakmai irányítási jogköreinek megerősítésével.

2.2. A roma nemzetiséget érintő jellemző ügytípusok és azok tapasztalatai

A nemzetiségi biztoshelyettes 2019-ben 409, 2020-ban 355 panaszos ügyben folytatott eljárást, ezek közül mindkét évben 172 esetben volt a beadványozó vagy a hivatalból indult eljárás érintettje a roma nemzetiségi közösség, vagy annak valamely tagja.

A korábbi gyakorlatnak és tapasztalatoknak megfelelően a hivatalhoz érkező panaszok közel fele a roma nemzetiséghez tartozók szociális, lakhatási, nevelési-oktatási körülményeivel függött össze. A roma panaszosok olyan – szociális, egészségügyi, lakhatási és gyermekvédelmi kérdéseket akár egyszerre felvető – összetett problémákban kérnek segítséget, amelyek komplex kezelésére is szükség van.

A roma nemzetiségű panaszosoktól érkezett beadványok egy része szociális és lakhatási ügyekkel kapcsolatos. A panaszok másik jelentős része a közfoglalkoztatást érintette: a panaszosok elsősorban a közfoglalkoztatási jogviszony tartalmát, illetve annak megszüntetését kifogásolták, gyakran sérelmezve a munkáltatók származáson alapuló diszkriminatív eljárását. A legtöbb munkáltató, közfoglalkoztatást szervező szerv azonban nem minősül hatóságnak, vagy a panaszokban nem a munkáltatók hatósági-intézményi tevékenységét, hanem a munkaviszonyt érintő intézkedéseit kifogásolták az érintettek, így a vizsgálat lefolytatásához szükséges hatáskörrel a biztos és a biztoshelyettes nem rendelkezett. A panaszosok azonban ezekben az esetekben is részletes tájékoztatást kaptak az igénybe

vehető jogi segítségnyújtást végző szervekről, intézményekről, valamint a jogvita rendezésének lehetőségeiről.

2.3. Nevelés-oktatás

2020-ban a járvány következtében kialakult rendkívüli helyzettel összefüggésben elsősorban a digitális oktatásra való átállás kihívásai, valamint a nemzetiségi önkormányzatok veszélyhelyzet alatti működésével, egyetértési jogának gyakorlásával kapcsolatos nehézségek jelentek meg az oktatással összefüggő panaszügyekben. A járvány következtében kialakult rendkívüli helyzet problématerületeinek feltárása, valamint a nemzetiségi közösségekre gyakorolt hatásainak megismerése érdekében a 2020-as év folyamán komplex vizsgálat indult. Az eredményről, a kapcsolódó megállapításokról és javaslatokról a nemzetiségi biztoshelyettes a világjárvány nemzetiségi közösségekre gyakorolt hatásairól szóló 4/2020. számú elvi állásfoglalásában számolt be.

A digitális oktatás hátrányos helyzetű gyermekekre gyakorolt hatásaival kapcsolatban megkereste a társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkárt, a társadalmi felzárkózásért felelős miniszterelnöki biztost, a Klebelsberg Központ elnökét, valamint az Országos Roma Önkormányzat elnökét. A megkeresett szervek az étkeztetés problémájára megoldást találtak, és igyekeztek a hátrányos helyzetű gyermekek digitális munkarend következtében kialakult nehézségeit enyhíteni. Az adatok alapján az online oktatási lehetőségekkel azok a tanulók tudtak élni, akiknek a lakóhelyén a tanodák, a Biztos Kezdet Gyerekházak, valamint az egyéb segítő szervezetek működtek, és segítették a rászoruló gyermekeket és a lakosságot.

A koronavírus okozta helyzet komoly nehézséget jelentett a legrászorultabb családok és fiatalok számára, sokan nem rendelkeztek a tantermen kívüli, digitális oktatáshoz szükséges infrastruktúrával, elektronikai eszközökkel. A veszélyhelyzetre, illetve a digitális oktatási rend időszakára tekintettel a tanodák szakmai irányításáért felelős Belügyminisztérium – a belső felmérése eredményei és tapasztalatai alapján – a központi költségvetésből finanszírozott 185 tanoda eszköztámogatásához 2020. május 7-én, „Tanoda szolgáltatást működtető és befogadott szolgáltatók feltételeinek fejlesztésére” címen fejlesztési pályázatot hirdetett.

2.4. A gyűlöletbeszéddel és gyűlölet motiválta cselekményekkel kapcsolatos tapasztalatok

A nemzetiségi biztoshelyettes a gyűlöletbeszéd elleni fellépés lehetőségeiről tájékoztatást kért a Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetőjétől, és egyeztetést folytatott a Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság (a továbbiakban: NMHH) elnökével, valamint a legfőbb ügyéssel. A rasszizmus, az intolerancia, valamint a társadalmi kirekesztés és gyűlöletkeltés veszélyeire figyelmeztetve, a megelőzésük, valamint az ellenük való fellépés közös társadalmi érdekek kihangsúlyozásával került sor közlemény kiadására.

2.5. Nemzetközi tevékenység

A nemzetiségi jogterület 2019-2020-ban is számos lehetőséget kínált a biztoshelyettes nemzetközi fellépésére az alábbi regionális és nemzetközi szervezetekkel való együttműködés keretében:

- Egyenlő Bánásmód Intézmények európai szakcsoportjai és a hálózathoz tartozó ombudsmáni intézmények;
- Európa Tanács nemzeti kisebbségek védelméről szóló keretegyezmény Tanácsadói Bizottsága (AC FCNM);
- Egyesült Nemzetek (ENSZ) Kisebbségügyi Fóruma;
- ENSZ Faji Diszkrimináció Felszámolásával Foglalkozó Bizottsága (CERD) Magyarország időszaki jelentésének előkészítése során;
- Európa Tanács Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság (ECRI) Magyarország időszaki jelentésének előkészítésében;
- Európai Unió Alapjogi Ügynökség (FRA) és egyes munkacsoportjai.

2.5. Kiemelt szakmai dokumentumok 2019-2020. év folyamán

Az egyedi panaszok konkrét kezelése mellett a biztoshelyettes jogi jellegű, általános szakmai dokumentumokat adhat ki, továbbá jogalkalmazási javaslatot tartalmazó zárólevelet küldhet a vizsgált szervnek, amely az adott egyedi ügyben részletesen feltárt tényállás bemutatása és a jogi helyzet elemzése mellett felhívja a figyelmet a tapasztalt jogalkalmazási koherencia zavarra, majd annak saját hatáskörben történő kijavítására kéri fel a szerv vezetőjét.

Az alapvető jogok biztosa és a nemzetiségi biztoshelyettes a vizsgált időszakban két ügyben közös jelentést, öt ügyben elvi állásfoglalást és három jogalkalmazási javaslatot tartalmazó zárólevelet adott ki, amelyek közvetlenül, vagy közvetve a roma nemzetiségi közösség egészét érintették. 2020-ban a nemzetiségi jogterületen hat elvi állásfoglalás és három közös jelentés született, három ügyben pedig jogalkalmazási javaslatot tartalmazó zárólevél kiadására került sor.

3. ROMA NEMZETISÉGPOLITIKA SZÍNTEREI

3.1. A nemzetiségi szószóló és a Magyarországi Nemzetiségek Bizottsága

Magyarország Alaptörvénye szerint „*a hazai nemzetiségek a magyar politikai közösség részei és államalkotó tényezők*”. Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény egy új jogintézményt vezetett be a nemzetiségek országgyűlési képviselésének biztosítása érdekében. A parlamenti munka ezen új résztvevője a nemzetiségi szószóló, aki abban az esetben képviseli nemzetiségét az Országgyűlésben, ha annak listája nem nyer mandátumot az országgyűlési képviselők választásán. A nemzetiségi szószólók jogai és kötelezettségei egyenlők, tevékenységüket a köz és az adott nemzetiség érdekében végzik.

A 2018. évi Országgyűlési választások során másodszor nyílt lehetőség a nemzetiségek parlamenti képviselésének megválasztására. A nemzetiségi névjegyzékre feliratkozottak alacsony száma miatt a kedvezményes mandátum eléréséhez szükséges regisztráltak létszáma kevésnek bizonyult, így a választási adatok alapján az Országos Roma Önkormányzat (a továbbiakban: ORÖ) listáján jelöltként indult Farkas Félix a roma nemzetiség szószólója lett.

A nemzetiségi szószólók a nemzetiségeket képviselő Magyarországi Nemzetiségek Bizottsága (a továbbiakban: Bizottság) szavazati joggal rendelkező tagjai. Az állandó bizottságok, illetve a törvényalkotási bizottság ülésein – az érintett bizottság elnökének döntése alapján vagy nemzetiségeket érintő napirendi pont tárgyalásán külön döntés nélkül – tanácskozási joggal vesznek részt.

A Bizottság kiemelt partnerének tekinti a Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárságát, valamint az alapvető jogok biztosának a nemzetiségi jogok védelmét ellátó helyettesét, aki rendszeresen tájékoztatja az országgyűlési szószólókat a lezárt nemzetiségi tárgyú vizsgálatokról.

3.2. Az Emberi Jogi Munkacsoport

A Kormány az Emberi Jogi Munkacsoportról szóló 1039/2012. (II. 22.) Korm. határozatban rendelkezett az Emberi Jogi Munkacsoport életre hívásáról, amelynek fő feladata, hogy figyelemmel kíséresse az emberi jogok érvényesülését Magyarországon, konzultációt folytasson a civil szervezetekkel, érdekképviseleti és szakmai szervezetekkel, valamint alkotmányos szervekkel, emellett pedig elősegítse az emberi jogok magyarországi érvényesülésével kapcsolatos szakmai kommunikációt.

Figyelemmel kíséri továbbá az Egyesült Nemzetek Szervezete Emberi Jogi Tanács Egyetemes Időszakos Felülvizsgálat Munkacsoportjának Magyarország vonatkozásában tett és általa elfogadott, valamint részben elfogadott ajánlások végrehajtását. Javaslatokat tesz a Kormány és az érintett központi államigazgatási szervek részére a jogalkotás és a jogalkalmazás vonatkozásában az emberi jogok még szélesebb érvényesülését biztosító szabályozásra, működésre, valamint ellenőrzi ezek megvalósítását.

A munkacsoport Emberi Jogi Kerekasztalt működtet, amelynek célja, hogy konzultációt folytasson az emberi jogok magyarországi érvényesülését vizsgáló civil szervezetekkel, érdekképviseleti és szakmai szervezetekkel, továbbá ajánlásokat fogalmazzon meg a munkacsoport tevékenységével, feladataival összefüggésben. Az Emberi Jogi Kerekasztal tagjai Tematikus Munkacsoportok keretében tárgyalják meg az aktuális emberi jogi kérdéseket, javaslatokat fogalmazznak meg a döntéshozók felé.

Az Emberi Jogi Munkacsoport keretén belül a beszámolási időszak során rendszeresen ülésezett a Nemzetiségi Ügyekért Felelős Tematikus Munkacsoport, valamint a Romaügyekért Felelős Tematikus Munkacsoport.

A korábbi beszámolókból már bemutatott Roma Koordinációs Tanács, valamint a Társadalmi Felzárkózási és Cigányügyi Tárcaközi Bizottság megalakulása óta folyamatosan működik.

3.3. Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkárság

A 2019-2020 közötti időszakban nem változott a nemzetiségpolitika kormányzati irányítása: a Kormány nemzetiségpolitikáért felelős tagja a miniszterelnök általános helyettese, a roma nemzetiség vonatkozásában pedig az emberi erőforrások minisztere, majd a belügyminiszter lett.

A beszámolási időszakban a romákat érintő nemzetiségi és társadalmi felzárkózási szakterület képviselője a kormányzatban önálló helyettes államtitkári szinten biztosított. A helyettes államtitkárságon belül három főosztály látja el a romák társadalmi integrációjának elősegítésével, a társadalmi felzárkózással és a roma nemzetiségi politikával kapcsolatos feladatokat.

A 2011-ben elfogadott Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia és annak 2014-es frissítése (a továbbiakban: MNTFS II.) 2020-ig határozta meg a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának leginkább kitett célcsoportok – a romák, a mélyszegénységben élők és a szegénységben élő gyermekes családok – helyzete javításával kapcsolatos intézkedések koncepcionális keretét. Az MNTFS II. végrehajtására intézkedési tervek keretében került sor; az intézkedési tervekben foglalt feladatok teljesítéséről a helyettes államtitkárság által összeállított jelentések készültek. Az MNTFS II. intézkedési tervében szereplő feladatok 2018-2019. évi végrehajtásáról, az elért eredményekről szóló jelentés 2020 augusztusában került a Kormány elé.

3.4. Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság

2019-ben jött létre a felzárkózási szakterület háttérintézménye, a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság (a továbbiakban: TEF). A TEF – a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiával összhangban a társadalmi felzárkózás, a mélyszegénység megszüntetése és az esélyteremtés terén – ellátja a felzárkózás képzési, szervezési és módszertani feladatokat, illetve hozzá kapcsolódó mentori támogatást nyújt. A TEF egy országos központtal (1135 Budapest, Szegedi út 35-37.), 5 igazgatósággal (Székesfehérvár, Pécs, Miskolc, Debrecen, Kecskemét), valamint 18 fejlesztési központtal és 4 kirendeltséggel működik. Az igazgatóságok kapcsolatot tartanak az önkormányzatokkal, civil szervezetekkel, egyházakkal, a szociális, oktatási és képzési intézményekkel, kormányhivatalokkal, a munkaadók és munkavállalók szervezeteivel, kamarákkal, és koordinálják a társadalmi felzárkózással kapcsolatos tevékenységeket.

A társadalmi felzárkózási feladatok és azok területi szintű végrehajtása új alapokra került, az eddiginél erősebben kapcsolódik a komplex területfejlesztéshez, és jobban támaszkodik az önkormányzatokkal való együttműködésre.

A TEF pályázati és módszertani feladatellátása során ellátja a Biztos Kezdet Gyerekházak és a Tanoda programmal kapcsolatos tevékenységeket, 2020. július 1-jétől pedig ellátja – az Emberi Erőforrás Támogatáskezelőtől átvett – Roma nemzetiségi támogatások, Utravaló

Ösztöndíjprogram, Családi Portaprogram–Szociális Földprogram pályázatok szakmai és pénzügyi feladatait, valamint eljár a szolgáltatók nyilvántartásával kapcsolatos hatósági ügyekben.

4. NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁSOK

4.1. 2019. évi nemzetiségi önkormányzati választás

A 2019. évi nemzetiségi önkormányzati választások során 1210 településen választottak helyi, megyei és országos szintű roma nemzetiségi önkormányzatot. Három településen (Sárkeresztúr, Lengyeltóti, Pettend) megismételték a roma nemzetiségi választásokat. 1206 helyi és megyei önkormányzat alakult meg. A választások során a helyi és megyei szinten 17 roma jelölőszervezet, míg az országos önkormányzati választásokon 4 roma civil szervezet regisztráltatta magát, akik több mint 10 000 jelöltet indítottak a roma nemzetiségi választásokon.

ROMA NEMZETISÉGI VÁLASZTÁSOK 2019. ⁶⁹				
	kitűzött	megtartható	lista	jelölt
országos	1	1	4	163
területi	20	20	17	580

Területi/megyei listaállító szervezetek:

- Phralipe Független Cigány Szervezet Országos Szervezete,
- Roma Polgárjogi Mozgalom BAZ Megyei Szervezete,
- „Lungo Drom” Országos Cigány Érdekvédelmi és Polgári Szövetség,
- Fiatal Romák Országos Szövetsége,
- Roma Polgárjogi Szövetség,
- Magyarországi Magyar-Roma Egyesület,
- Roma Munkaadók és Munkavállalók Szövetsége,
- A Magyarországi Cigány közösség Fóruma,
- Közös Esély Egyesület,
- Jövő Alakítók Szövetsége Egyesület,
- Dolgozó Romák Országos Szövetségének Egyesülete,
- Nemzeti Roma Összefogás,
- Cigány Önkormányzatok és Roma Civil Szervezetek Érdekvédelmi Egyesülete,
- Magyarországi Nemzeti-, Etnikai Kisebbségek Érdekvédelmi Egyesülete,
- Közéleti Roma Nők Egyesülete,
- Abaúj Reménye Egyesület,
- „Anosztru” Országos Cigány Egyesület.

Az országos önkormányzati választások során négy roma szervezet indított jelöltet, és szerzett mandátumot:

ORSZÁGOS LISTÁK ⁷⁰			
Lista neve	Kapott érvényes szavazat	%	Mandátum
FIROSZ	37 783	37.56	18
PHRALIPE	8 698	8.65	4
RPM	11 574	11.50	5
LUNGO DROM	42 551	42.29	20
	100 606	100 %	47

⁶⁹ Forrás: Belügyminisztérium

⁷⁰ Forrás: Belügyminisztérium

A választások eredményeként több mint 5.000 roma nemzetiségi képviselő szerzett mandátumot, akik az ország településeinek 2/3-ában látnak el nemzetiségi közfeladatot. A választásokat követően megalakult:

- a 47 képviselőből álló Országos Roma Önkormányzat,
- 20 megyei szintű 7 fős területi roma nemzetiségi önkormányzat,
- 1.206 települési roma nemzetiségi önkormányzat.

Az Országos Roma Önkormányzat elnöke 2016. február 26-tól 2019 októberéig Balogh János volt. A választásokat követően az Országos Roma Önkormányzatot a FIROSZ-PHRALIFE-RPM alkotta 27 fős szövetség, illetve az ellenzéki szerepet betöltő LUNGO DROM képviselői hozták létre.

Az alakuló ülés során a 67/2019. (XII. 03.) számú közgyűlési határozat alapján elnököt és négy elnökhelyettest jelöltek, majd a Közgyűlés Agócs Jánost elnöké, Ifj. Farkas Lászlót, Dancs Mihályt, Lakatos Oszkárt, és Varga Zoltánt elnökhelyettségé választották meg.

ROMA NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁS ADATAI 2019. ⁷¹					
Országos/Megye	Roma nemzetiségi névjegyzék	Megjelent Roma szavazó		Érvényes roma szavazólap	
	Fő	Fő	Névjegyzék/ %	Fő	Névjegyzék/ %
	Országos				
	211 133	117 663	56%	100 606	48%
	Területi/Megyei				
Bács-Kiskun	9930	5178	52%	4640	47%
Baranya	14859	9976	67%	8958	60%
Békés	7225	3707	51%	3258	45%
Borsod-Abaúj-Zemplén	36250	22442	62%	19105	53%
Budapest	10573	3701	35%	3051	29%
Csongrád-Csanád	4909	2549	52%	2081	42%
Fejér	4067	1805	44%	1580	39%
Győr-Moson-Sopron	2717	916	34%	810	30%
Hajdú-Bihar	15290	8558	56%	7208	47%
Heves	11489	6830	59%	5854	51%
Jász-Nagykun-Szolnok	13642	7161	52%	6370	47%
Komárom-Esztergom	2041	907	44%	583	29%
Nógrád	10751	5955	55%	5145	48%
Pest	11157	4251	38%	2334	21%
Somogy	9867	5968	60%	5184	53%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	29263	19428	66%	16473	56%
Tolna	6979	3670	53%	3269	47%
Vas	2074	872	42%	783	38%
Veszprém	3002	1552	52%	1361	45%
Zala	5049	2228	44%	1907	38%
Területi összesen	211134	117654	56%	99954	47%

⁷¹ Forrás: Belügyminisztérium

4.2. Időközi választások

A Magyar Államkincstár folyamatosan vezeti a roma települési és területi önkormányzatok működési támogatásának alapját képező adatait, amelyről minden év január 1-ei állapot szerint adatot szolgáltat.

A Magyar Államkincstár 2020. január 1-jei adatszolgáltatása alapján 1 177 helyi és 20 területi roma nemzetiségi önkormányzat (a továbbiakban: RNÖ) volt jogosult a költségvetési támogatásra. A listát a Nemzeti Választási Iroda által közzétett adatokkal is összevetve a 2019. évi nemzetiségi önkormányzati választások óta összesen 37 RNÖ oszlott fel, és 32 esetben időközi választást írtak ki.

Az adatokat a 2018. évi adatokkal, illetve a megyei kormányhivatalok adataival összevetve a roma nemzetiségi önkormányzatok száma az alábbiak szerint alakult.

Roma nemzetiségi önkormányzatok száma 2018. január 1 -2020.december 31. között ⁷²						
Megye	2018. január 1.		2019. októberi választás		2020. december 31.	
	helyi	megyei	helyi	megyei	helyi	megyei
Bács-Kiskun	38	1	43	1	41	
Baranya	116	1	124	1	124	1
Békés	33	1	36	1	36	1
Borsod-Abaúj-Zemplén	158	1	185	1	182	1
Budapest	23	1	23	1	23	1
Csongrád-Csanád	17	1	19	1	18	1
Fejér	17	1	25	1	23	1
Győr-Moson-Sopron	17	1	16	1	15	1
Hajdú-Bihar	55	1	59	1	58	1
Heves	63	1	69	1	65	1
Jász-Nagykun-Szolnok	41	1	44	1	43	1
Komárom-Esztergom	15	1	16	1	15	1
Nógrád	78	1	78	1	78	1
Pest	71		70	1	66	1
Somogy	83	1	96	1	95	1
Szabolcs-Szatmár-Bereg	131	1	146	1	142	1
Tolna	45	1	51	1	48	1
Vas	18	1	21	1	20	1
Veszprém	29	1	39	1	39	1
Zala	41	1	46	1	46	1
Összesen	1089	19	1206	20	1177	19

A Kormány a veszélyhelyzet idejére eső időközi választásokra vonatkozó átmeneti rendelkezésekről szóló 483/2020. (XI. 5.) Korm. rendeletben a helyi önkormányzatokat és a nemzetiségi önkormányzatokat érintő rendelkezéseket léptetett hatályba: a veszélyhelyzet

⁷² Forrás: Belügyminisztérium

megszűnését követő napig időközi választást nem lehetett kitűzni, a már kitűzött választások elmaradtak. A ki nem tűzött és az elmaradt választást a veszélyhelyzet megszűnését követő tizenöt napon belül ki kell tűzni.

Ha a jelöltek, vagy a listák bejelentésére tűzött határidő a 483/2020. (XI. 5.) Korm. rendelet hatálybalépésekor már letelt, és valamennyi bejelentett jelölt, lista nyilvántartásba vétele vagy nyilvántartásba vételének visszautasítása jogerősen megtörtént, a kitűzött választás elmaradását szünetelésnek kell tekinteni azzal, hogy a nyilvántartásba vétel hatálya a veszélyhelyzet megszűnését követően kitűzött választásra is kiterjed, további jelölt- és listaállítás nem lehetséges. Ebben az esetben az elmaradt választást legkésőbb a veszélyhelyzet megszűnését követő 45. napra lehet kitűzni.

Az időközi választások 2020. évi eredményeként mindeddig:

- 3 településen (Örkény, Hetvehely, Pusztaföldvár) választották sikeresen újra a testületet,
- 29 településen a választáshoz szükséges jelölt hiányában az időközi választás eredménytelen volt, ezért a roma nemzetiségi önkormányzat megszűnt.

A Nemzetiségi törvény 134. §-a, valamint az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 83. § (6) és (6a) bekezdése szerint a kormányhivatalok és a Magyar Államkincstár adatszolgáltatása alapján a roma nemzetiségi önkormányzatok néhány kivételtől eltekintve döntöttek az éves költségvetésről, és többségük elfogadta a 2019. évről szóló zárszámadását is, amelyek jegyzőkönyvét elküldték a kormányhivatalok részére.

A költségvetési és zárszámadási határozathozatal kapcsán 2020-ban több mint 100 kötelezettségeit nem teljesítő roma önkormányzat ügyében kellett eljárni. Az önkormányzatok jegyzőivel és a kormányhivatalokkal történt egyeztetés eredményeként július - december között végül 23 kötelezettségeit nem teljesítő roma önkormányzat költségvetési támogatásának folyósítása került felfüggesztésre.

5. A MEGYEI KÖZGYŰLÉSEK ROMA NEMZETISÉGPOLITIKÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ TEVÉKENYSÉGEI

A megyei önkormányzatok és hivatalaik nemzetiségekkel kapcsolatos tevékenységét az alkotmányos követelmények, a vonatkozó jogszabályok rendelkezései, a közgyűlési és bizottsági döntések, valamint a területi nemzetiségi önkormányzatokkal kötött együttműködési megállapodásokban foglaltak határozzák meg.

A Nemzetiségi törvény irányadó rendelkezései szerint a helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére – annak székhelyén – biztosítja az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról. A törvény tételesen felsorolja a megyei önkormányzat által kötelezően ellátandó feladatokat és meghatározza azt is, hogy mely esetekben viseli ennek költségeit.

A megyei önkormányzat hivatala a Nemzetiségi törvény 80. § (1) bekezdése alapján gondoskodik az alábbi feladatok ellátásáról:

- a) a nemzetiségi önkormányzat testületi üléseinek előkészítésével kapcsolatos feladatokról (meghívók, előterjesztések, hivatalos levelezés előkészítése, postázása, a testületi ülések jegyzőkönyveinek elkészítése, postázása),
- b) a testületi és tisztségviselői döntések előkészítésével kapcsolatos feladatokról, a döntéshozatalhoz szükséges nyilvántartási, sokszorosítási és postázási feladatokról,
- c) a területi nemzetiségi önkormányzat működésével, gazdálkodásával kapcsolatos nyilvántartási, iratkezelési feladatokról.

Mindemellett az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény alapján a megyei önkormányzat hivatal látta el a megyei roma önkormányzat bevételeivel és kiadásaival kapcsolatban a tervezési, gazdálkodási, ellenőrzési, finanszírozási, adatszolgáltatási és beszámolási feladatokat is.

A területi roma önkormányzatok elnökei rendszeresen meghívást kapnak a megyei önkormányzat közgyűlésének, valamint állandó bizottságainak ülésére. A megyei jegyző által megbízott köztisztviselő részt vesz a nemzetiségi önkormányzatok ülésein. A megyei önkormányzatok honlapján külön menüpont áll a nemzetiségi önkormányzatok rendelkezésére, ahol a testületekről, szervezetükről, programjukról, partnerszervezeteikről, továbbá döntéseikről, pályázataikról jelentethetnek meg adatokat, illetve tájékoztathatják az aktuális hírekről, információkról a nyilvánosságot.

A romák foglalkoztatási helyzetének javítása érdekében a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Roma Önkormányzat együttműködési megállapodásokat kötött a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Kirendeltségeivel.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Önkormányzat képviselői a Megyei Foglalkoztatási Fórum tagjaként részt vesznek a megyei szintű foglalkoztatási megállapodások, foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések projekt végrehajtásában, illetve az EFOP 1.6.3. Megyei Felzárkózás-politikai Együttműködési Programban is.

A megyei közgyűlések költségvetésében, a mecenatúra előirányzat keretből biztosítanak fedezetet a nemzetiségek, a fellelhető értékek, hagyományok ápolásához, nemzetközi roma

nap, roma holokauszt megemlékezés, megyei nemzetiségi fesztiválok, megyenapok, gyermektáborok, szakmai konferenciák és fórumok, vagy más kulturális rendezvények megszervezéséhez.

A nemzetiségek területi képviselői, az önkormányzatok vezetői meghívást kapnak a fontosabb megyei szintű szakmai és kulturális rendezvényekre, a megyei önkormányzat tisztségviselői pedig rendszeresen meghívott vendégei a nemzetiségi programoknak.

Több megyei önkormányzat alapított kitüntető díjat vagy célzott „Nemzetiségekért díjat”, amelyet a nemzetiségek kultúrájának, nyelvének, identitásának megőrzésében és fejlesztésében kiemelkedő tevékenységet végző, különböző nemzetiségű személyek elismerésére adományoznak. A díjak odaítélésére a nemzetiségi képviselőcsoportok vezetőivel történt egyeztetés eredményeként kerül sor.

A Megyei Értéktárakban megjelennek a nemzetiségek értékei, mely a roma nemzetiséghez köthető értékekkel is gazdagodott.

Összességében megállapítható, hogy a megyei önkormányzatok a beszámolási időszakban is ellátták a törvényi kötelezettségükből adódó feladataikat, ezen felül vállalták és támogatták a roma nemzetiség kultúrájának, önazonosságának védelmét annak érdekében, hogy a megyében élő roma közösség ápolhassa hagyományait, megőrizhesse nyelvi, kulturális identitását és érvényesíthesse egyéni és közösségi jogait.

6. JOGSZABÁLYI VÁLTOZÁSOK

6.1. A Nemzetiségi törvény módosítása

Magyarország a rendszerváltoztatást követően a helyi önkormányzatok mellett létrehozta a nemzetiségi önkormányzatok jogintézményét, megfelelő jogi eszközök biztosításával elősegítette a Magyarországon élő nemzetiségek identitásának megőrzését. A Nemzetiségi törvény meghatározza azokat a jogi kereteket, amelyek lehetővé teszik és biztosítják a nemzetiségek szabad identitásválasztása alapján az egyéni és közösségi jogaik érvényesülését, valamint a nemzetiségi lét megéléséhez szükséges intézményi alapokat.

2019 tavaszán az átfogó ellenőrzések és a rendszeres kapcsolattartás eredményeként megállapításra került, hogy 2020 tavaszán szükséges a Nemzetiségi törvény átfogó felülvizsgálata. A törvénymódosító javaslat kidolgozása érdekében a Miniszterelnökség irányításával 2019 nyarán jogszabály-előkészítő munkacsoport (a továbbiakban: Munkacsoport) került összehívásra többek között a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes, a Magyarországi Nemzetiségek Bizottsága elnöke és tagjai, az Országos Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetsége, a Belügyminisztérium, az Emberi Erőforrások Minisztériuma, valamint a jogalkotásban közreműködő egyéb kormányzati szereplők (Igazságügyi Minisztérium, Pénzügyminisztérium fővárosi kormányhivatal) részvételével.

A Munkacsoport ülésein elsősorban a fővárosi és megyei kormányhivatalok, a Magyarországi nemzetiségek bizottsága és az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala által megküldött, valamint a Miniszterelnökség Nemzetiségi Főosztálya által kidolgozott törvénymódosítással összefüggő javaslatok értékelésére, összegzésére, továbbá számos módosító javaslat esetében végleges szakmai állásfoglalás kialakítására került sor.

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény módosításáról szóló T/10303. számú törvényjavaslat (a továbbiakban: Javaslat) az Alaptörvény XXIX. cikkében említett kötelezettségnek eleget téve kívánta lekövetni néhány területen a nemzetiségek életében felmerült változásokat, célja a nemzetiségi jogok gyakorlásához szükséges eszközrendszer megerősítése volt. A Javaslat talán legnagyobb vívmánya volt, hogy az a magyarországi nemzetiségek jelzései, kérései alapján került megszövegezésre, és azt 2020. április 28-án a Magyarországi Nemzetiségek Bizottsága terjesztette az Országgyűlés elé.

A Javaslat általános vitája a plenáris ülésen zajlott le, amelyet részletes vita követett a kijelölt és a vitához kapcsolódó (tárgyaló) bizottságokban. A záró szavazásra 2020. június 16-án került sor, amelynek során a benyújtott Javaslat elfogadásra került. A Magyar Közlöny 2020. június 23-án megjelent számában került kihirdetésre a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény módosításáról szóló 2020. évi LXVIII. törvény.

6.2. A Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíjról szóló miniszteri rendelet módosítása

Magyarország Alaptörvénye deklarálja a nemzetiségeket érintő, és alkotmányi szintű szabályozást igénylő alapvető jogokat és kötelezettségeket, amelyeknek érvényesülését a sarkalatos törvényi formát öltő Nemzetiségi törvény biztosítja. A Nemzetiségi törvény hatálybalépése óta széles körben meghatározza a nemzetiségeket megillető egyéni és közösségi jogokat, rendszerezi az oktatási, a kulturális és médiajogokat, valamint szabályozási

keretet biztosít a nemzetiségi önkormányzatok választására, működésére és gazdálkodására vonatkozóan.

A 2018. évi kormányzati szerkezetátalakítás következtében a hazai nemzetiségpolitikával kapcsolatos kormányzati feladatok megosztásra kerültek. A miniszterelnök általános helyettese a 12 hazai nemzetiség, míg a belügyminiszter a roma nemzetiségi ügyek koordinációjáért felelős.

A Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíjról szóló 44/2013. (VI.26.) EMMI rendelet (a továbbiakban: Rendelet) kiadására a Nemzetiségi törvény 156. § (2) bekezdése adott felhatalmazást. A Rendelet alapján a nemzetiségpolitikáért felelős miniszter rendeletben szabályozza a nemzetiségi köznevelésben részt vevő tanulók számára nyújtható ösztöndíj mértékét, az ösztöndíjban részesíthető személyek körét, az ösztöndíj nyújtásának módját és feltételeit, továbbá a jogosulatlanul kifizetett ösztöndíj visszafizetésének szabályait.

A fentiek alapján szükségessé vált a Rendelet módosítása, tekintettel arra, hogy a roma nemzetiséget is érintő Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíj szabályozása vonatkozásában – a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 2019. május 1-jén hatályba lépett módosítása révén – a belügyminiszter rendelkezik hatáskörrel. Az előterjesztés további kiemelt célja az volt, hogy – az elmúlt évek tapasztalatait alapul véve – a Kormány lehetőséget teremtsen az ösztöndíjban részesíthető roma tanulók számának növelésére.

V. RÉSZ: A NEMZETISÉGI FELADATOK FINANSZÍROZÁSA

A magyarországi nemzetiségek számára biztosított közvetlen központi támogatásokat a Magyarország központi költségvetéséről szóló törvények, így a beszámolási időszakban a Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről szóló 2018. évi L. törvény, valamint Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény tartalmazzák.

A központi költségvetés négy olyan előirányzatot tartalmaz, amely a hazai nemzetiségek kulturális autonómiáját, köztük a roma közösség önazonosságának és nemzetiségi hagyományainak megőrzését és a nemzetiségi önkormányzatok közfeladatainak ellátását hivatott támogatni.

A központi költségvetésből nyújtott támogatások célja a nemzetiségi jogok érvényesülése, a nemzetiségi identitás megőrzése és a kulturális autonómiához kapcsolódó tevékenység támogatása.

A rendelkezésre álló források támogatást biztosítottak a roma nemzetiségi civil szervezetek működéséhez, tevékenységéhez, valamint a roma nemzetiségi önkormányzatok működéséhez és nemzetiségi közfeladatainak ellátásához.

1. A ROMA NEMZETISÉGI FELADATOK TÁMOGATÁSÁRÓL

A roma nemzetiségi feladatok 2019-2020. évi költségvetési forrásai évente több mint 3 Mrd Ft-ot tesznek ki. A feladatok finanszírozására szolgáló keretösszegeket a mindenkori költségvetési törvény, a részletszabályokat pedig annak 10. melléklete tartalmazza.

ROMA NEMZETISÉGI FELADATOK KÖLTSÉGVETÉSI FORRÁSAI ⁷³		
Költségvetési fejezeti sorok	2019 (Ft)	2020 (Ft)
Országos Roma Önkormányzat működési és média támogatása	433 400 000	433 400 000
Országos Roma Önkormányzat által fenntartott intézmények támogatás	182 500 000	182 500 000
Roma nemzetiség pályázatainak támogatása	657 900 000	657 900 000
Roma nemzetiségi önkormányzatok, civil szervezetek pályázati támogatása beruházásra, felújításra, pályázati önrészre	30 000 000 ⁷⁴	360 000 000
Települési és területi nemzetiségi önkormányzatok működési és feladatalapú támogatása	1 672 500 000	1 733 600 000

2019-ben a roma nemzetiségi feladatok költségvetési forrásának keretösszege 2 950,0 millió Ft volt, amely az ORÖ és intézményei támogatásán felül a roma nemzetiségi pályázati keretet,

⁷³ Forrás: Magyarország költségvetéséről szóló költségvetési törvény 2019-2022.

⁷⁴ A 2019. évi Miniszterelnökség keretében tervezett nemzetiségi beruházási, felújítási keretből történt forrásátadás, amely a Tiszapüspöki Általános Iskola felújítását szolgálta.

illetve a helyi és területi roma nemzetiségi önkormányzatok feladatarányos (működési és feladatalapú) támogatásának összegét foglalja magába.

2020-ban a korábbi években biztosított források mellett a felhasználható források tovább növekedtek. Új előirányzati sorként 360 millió Ft került elkülönítésre *a roma nemzetiségi önkormányzatok, civil szervezetek pályázati támogatása beruházásra, felújításra, pályázati önrészére*. A nemzetiségi választások során a korábbiakhoz képest 112-vel több új önkormányzat alakult meg, amelyek működési támogatásának többletköltségét a költségvetés biztosította.

1.1. Országos Roma Önkormányzat működési és média támogatása

Az országos nemzetiségi önkormányzatok a kötelező és önként vállalt feladataik ellátására, hivatalaik működtetésére, valamint a nemzetiségi médiához kapcsolódó feladatok ellátására részesülnek működési támogatásban.

Az ORÖ működésére, nemzetiségi közfeladatai ellátására, valamint a közfeladat ellátás fejlesztésére és a roma nemzetiségi média finanszírozására szolgáló támogatás költségvetési kerete mindkét évben azonos 443,3 millió Ft összegű volt, melyet a köztisztviselők negyedévenként biztosított támogatásként használt fel.

A média támogatás kapcsán fontos kiemelni, hogy a nemzetiségeknek joguk van az információkhoz való – saját anyanyelvükön történő – szabad hozzáféréshez, és azok továbbadásához a tömegkommunikációs eszközök útján való – anyanyelvükön történő – tájékozódáshoz és tájékoztatáshoz, médiaszolgáltatás és sajtótermék eléréséhez és terjesztéséhez.

A Nemzetiségi törvény által rögzített, az országos nemzetiségi önkormányzatok által ellátott feladatok közül kiemelendő, hogy amennyiben a településen nemzetiségi önkormányzat nem működik, az országos nemzetiségi önkormányzat ellátja az adott nemzetiségi közösséggel kapcsolatosan a településen jelentkező érdekképviseleti, érdekvédelmi feladatokat. Ugyanúgy a megyei önkormányzat által ellátott önkormányzati feladatok kapcsán – külön törvényben meghatározott – érdekképviseleti, érdekvédelmi tevékenységet fejt ki, továbbá ellátja az általa képviselt nemzetiség érdekeinek országos szintű képviseletét és védelmét.

1.2. Az Országos Roma Önkormányzat által fenntartott nemzetiségi intézmények támogatása

Az ORÖ, az általa képviselt roma nemzetiség kulturális autonómiájának megteremtése érdekében intézményeket hozhat létre és vehet át. A mindenkori költségvetési törvény közvetlenül az intézményfenntartó országos nemzetiségi önkormányzatokhoz rendeli az általuk fenntartott intézmények működési támogatását. Az ORÖ tekintetében ez az összeg az előző években nyújtott összeggel megegyező: 2019-2020-ben is 182,5 millió Ft volt.

Az ORÖ a beszámolási időszakban 6 intézményt működtetett, melyek köznevelési, kulturális és foglalkoztatási és szociális feladatkörrel rendelkeznek. Az ORÖ fenntartásában működő hat intézmény között két iskola (Tiszapüspöki Általános Iskola és Teleki József Általános Iskola és Szakközépiskola) foglalkoztatási hálózat (Országos Roma Foglalkoztatási Központ), médiacentrum (Országos Roma Kulturális és Média Centrum), misszió (Országos Roma Misszió) és sportközpont (Országos Roma Sportközpont) található. A két közoktatási

intézmény kivételével, az intézmények az ORÖ Dohány utcai székházában kerültek elhelyezésre. Az intézmények működése stabil, az állami támogatás az alapvető működést biztosította.

1.3. Roma nemzetiség pályázatainak támogatása

A pályázat célja a Nemzetiségi törvény hatálya alá tartozó magyarországi roma nemzetiség kulturális autonómiájának megvalósítása érdekében – az Alaptörvényben biztosított nemzetiségi jogokkal összhangban – önazonosságának, nyelvének, kultúrájának és hagyományainak megőrzése, szellemi és tárgyi örökségének ápolása, közművelődési feltételeinek javítása, kulturális és tudományos kezdeményezések támogatása továbbá nemzetiségi érdekképviseleti közfeladatainak elősegítése. E célok megvalósításához az évente meghirdetett pályázatok során a költségvetés támogatást biztosít a roma civil szervezetek működéséhez, a roma kulturális kezdeményezések megvalósításához, a roma gyermektáborok megszervezéséhez, illetve a roma nemzetiségi oktatásban résztvevő pedagógusok szakmai továbbképzéséhez.

A pályázati támogatások kapcsán kiemelt szempont a roma nemzetiségi közösség országos vagy regionális jelentőségű kulturális autonómiájának kiszélesítése, a nyelvi és kulturális identitás szempontjából meghatározó rendezvények szervezése.

A pályázati kategóriák mindkét évben azonos tartalommal kerültek meghirdetésre. Kiemelt cél, hogy egyre többen ismerjék meg a roma kultúrát, ezáltal a roma kulturális értékek közösségi keretek között történő ápolásának és a roma identitás megőrzésének támogatása.

A 2019. évi roma nemzetiségi pályázati felhívásokra összesen 1.367 db pályázat érkezett be 2.132.058.588 Ft igényelt összegben. A pályázatok közül 954 db lett érvényes, melyből a támogatásban részesülő nyertes pályázatok száma 853 db, ez az érvényes pályázatok 67,7 %-a volt. A pályázatokra fordítható és az összesen megítélt költségvetési támogatási keret összege 570.000.000 Ft a benyújtott pályázatok támogatási igényének 26,73 %-át elégítette ki.

A 2020. évi roma nemzetiségi pályázati felhívásokra összesen 1.738 db pályázat érkezett be 1.799.141.572 Ft igényelt összegben. A pályázatok közül 1.569 db lett érvényes, melyek igényelt támogatási összege összesen 2.404.095.086 Ft. A támogatásban részesülő nyertes pályázatok száma 947 db. Az összesen megítélt támogatási összeg 620.000.000 Ft volt.

1.3.1. Roma nemzetiségi civil szervezetek működési támogatása

A kiírás célja a roma nemzetiségi civil szervezetek működésének, tevékenységének támogatása, főként a roma nemzetiség önazonosságának megőrzését, anyanyelvének, hagyományainak, szellemi és tárgyi emlékeinek ápolását szolgáló célokra, továbbá nemzetiségi érdekképviseleti célok megvalósítása érdekében nyújtott támogatás.

A felosztható keretösszeg mindkét évben: 200.000.000 Ft volt. A támogatás formája vissza nem térítendő támogatás, az elnyerhető támogatás mértéke: 300 000 Ft-5 000 000 Ft-ig, intenzitása: 100 %-os támogatás, önrész nem szükséges a pályázat benyújtásához. A jogi státusz szerint vizsgálva a roma egyesületek túlsúlya volt tapasztalható, ők az érvényes pályázók 89,49 %-át adták.

2019. évben benyújtott pályázatok száma 314 db, az igényelt támogatás 943.424.789 Ft volt. A kategóriában 224 db a nyertes pályázatok száma, az elnyert támogatási összeg 203.400.000 Ft (a keretösszeg a más kategóriára fel nem osztott maradvány terhére kiegészítésre került).

2020-ban 298 pályázat érkezett be, 444 569 244 Ft támogatási igénnyel. A formai ellenőrzés során érvényes 252 pályázatból végül 217 pályázó között került felosztásra 200 000 000 Ft támogatási összeg.

1.3.2. Roma kulturális programok, kezdeményezések

A Pályázati kiírás szerinti keretösszeg: 150.000.000 Ft. A támogatás formája: vissza nem térítendő, az elnyerhető támogatás mértéke: 200.000 Ft-1 200 000 Ft-ig, intenzitása 100 %-os támogatás, önrész nem szükséges a pályázat benyújtásához. Ebben a kategóriában egy szervezet több pályázatot is benyújthatott, valamint itt volt lehetőség a legszélesebb jogi státuszú körben pályázat benyújtására. Ez eredményezte a beadott pályázatok magasabb számát a többi kategóriához mérten. A pályázatok közel fele (48,43 %-a) ebben a kategóriában került benyújtásra.

2019-ben a maradvány terhére megnövelt 156.050.000 Ft összeg került felosztásra. A benyújtott pályázatok száma 662 db, az összesen igényelt támogatás 550 millió Ft. A szakmai értékelés során nyertes pályázatok száma 387 db, ez az összes majd 60%-a. A pályázók között túlsúlyban (340 db) voltak a nemzetiségi önkormányzatok.

2020-ban a felhívásban előírt határidőre 918 pályázat érkezett be, az összes támogatási igény 616 millió Ft volt. A pályázatok ellenőrzése során 850 felelt meg a feltételeknek. A Nemzetiségi Támogatási Bizottság a szakmai értékelés alapján végül a 150.000.000 Ft keretösszeg terhére 439 pályázat támogatását javasolta.

1.3.3. Nyelvi környezetben megvalósuló roma nemzetiségi, népismereti, művészeti, hagyományörző és olvasó táborok megvalósításának

A hazai roma nemzetiségi oktatásban részt vevő tanulók, 6 éves kortól a nappali tagozatos általános és középiskolai tanulók anyanyelvi nyelvismereteinek bővítésének, a roma nemzetiségi népismeret részét képező, /nyelvnemzettel kapcsolatos történelmi, földrajzi, néprajzi, zenei ismereteik fejlesztésének támogatása anyanyelvi programok (táborok, erdei iskolák stb.), a roma nemzetiségi, kulturális tartalmú, kidolgozott tábori programmal rendelkező anyanyelvi hagyományörző táborok és anyanyelvi hitéleti táborok megvalósítása révén.

Keretösszeg: 2019. évben 200 millió Ft, míg 2020-ban 250 millió Ft került meghirdetésre. A táborok az összes pályázat közel 30%-át tették ki. Formája vissza nem térítendő támogatás, az elnyerhető támogatás mértéke 500.000 Ft-tól 3.000.000 Ft-ig, intenzitása 100 %-os támogatás, önrész nem szükséges a benyújtásához.

2019. évben a felosztható keretösszeget, más kategóriára fel nem osztott maradványból sikerült 204.984.375 Ft-ra megnövelni. A benyújtott 386 pályázatra igényelt támogatás 626.868.258 Ft volt. A kategóriában 240 db pályázat majd 2/3-a a nyertes program, melyek többségét roma nemzetiségi önkormányzatok valósították meg.

2020-ban a költségvetési fejezeti sor megemelésére került sor, így a pályázat 250 millió Ft keretösszeggel került meghirdetésre. A felhívásra 516 pályázat érkezett, ezek összes

támogatási igénye 721.863.337 Ft volt. Az értékelés keretében 461 érvényes pályázat közül 286 db pályázat között került felosztásra a 250.000.000 Ft-os keretösszeg.

1.3.4. Roma nemzetiségi pedagógus továbbképzések költségvetési támogatása

Cél, a roma nemzetiségi pedagógusképzés helyzetének és a roma nemzetiségi nyelvoktatás hatékonyságának növelése, a roma népismeret, az anyanyelv oktatásával összefüggő szaknyelvi, módszertani pedagógus-továbbképző programok megvalósításának segítése, valamint a roma nemzetiségi nyelvoktató pedagógusok (óvodapedagógusok, tanítók, tanárok) szakmai együttműködése, szakmai műhelyek létrehozásának támogatása intézményközi közvetlen együttműködés keretében. Keretösszeg: 20 millió Ft. A beszámolási időszakban kiemelt célként került meghatározásra a romani és beás nyelv megőrzésének támogatása.

2019. évben 5 db pályázat érkezett, azonban az érvényes központi költségvetési szervek által benyújtott és nyertes pályázatok együttes összege csupán 5.565.625 Ft-ot tett ki, ezért a megmaradt összeg a többi jelentős költségigénnyel benyújtott pályázatok támogatására került átcsoportosításra.

2020-ban felhívásban előírt határidőre 6 pályázatot nyújtottak be, az értékelést követően 5 program megvalósítására 10 millió Ft felosztására került sor. A nemzetiségi pedagógusképzés pályázat során 2019-ben csak központi költségvetési szervezetek nyertek támogatást, míg 2020-ban roma civil szervezetek és egyetemek együttműködésével valósultak meg a továbbképzési programok.

A fentiekben bemutatott pályázati konstrukciók keretében benyújtott pályázatok száma évről évre nő: 2018. évhez képest 2 év alatt több mint négyszázzal növekedett. A beszámolási időszakban évente több mint 200 roma civil szervezet működéséhez, több mint 800 roma kulturális program, 500-nál több nyári gyermektábor vagy gyermekprogram során közel 10.000 gyermek szünidei pihenésére és 5 pedagógusképzési program megvalósítására kerülhetett sor.

ROMA NEMZETISÉGI PÁLYÁZATOK EREDMÉNYE 2019-2020-BAN ⁷⁵								
Pályázati kategória	2019				2020			
	Igény		Támogatott		Igény		Támogatott	
	db	millió Ft	db	millió Ft	db	millió Ft	db	millió Ft
Roma civil szervezetek működési támogatása	314	943,0	224	203,4	252	737,0	217	200,0
Roma nemzetiségi kulturális programok	662	547,4	387	156,1	850	780,7	439	150,0
Roma nemzetiségi gyermektáborok	386	624,5	240	205,0	461	869,3	286	250,0
Roma nemzetiségi nyelvoktató pedagógus továbbképzés	5	11,9	2	5,6	6	17,1	5	10,0
Pályázat összesen	1 367	2126,9	853	570,0	1 569	2404,1	947	620,0

1.3.5. Nemzetiségi intézmények fenntartói részére nyújtott bérkompenzáció

⁷⁵ Forrás: Belügyminisztérium

Az ORÖ által fenntartott költségvetési szerveknél foglalkoztatottak bérkompenzációja - a fenntartók igénye alapján - támogatási szerződések megkötése útján került biztosításra, melyet kizárólag a roma nemzetiségi intézményekben dolgozó munkatársak bérének kiegészítésére fordíthattak. Az ORÖ által benyújtott igények alapján a roma oktatási intézményekben 4 dolgozó részére 2019-ben 743.706 Ft, míg 2020-ban 628.155 Ft összegben került kifizetésre.

1.4. Roma nemzetiségi önkormányzatok, civil szervezetek pályázati támogatása beruházásra, felújításra, pályázati önrészre

A *Roma nemzetiségi intézmények támogatása beruházásra, felújításra, pályázati önrészre* című költségvetési előirányzat kerete évente 360 millió Ft. Ez az összeg fedezetet nyújt a roma nemzetiségi kulturális autonómiát megtestesítő – egyes, roma nemzetiségi önkormányzatok, roma civil szervezetek fenntartásában működő – nemzetiségi oktatási, nevelési és kulturális intézmények beruházási, felújítási, illetve e célokhoz kapcsolódó költségeinek támogatására, valamint az intézmények infrastrukturális fejlesztését szolgáló pályázati önrészre.

1.5. Roma nemzetiségi önkormányzatok feladatarányos költségvetési támogatása

A helyi (települési és területi) roma nemzetiségi önkormányzatok működésükhöz és nemzetiségi közfeladataik ellátásához központi költségvetési támogatásban részesülnek. A rendelkezésre álló keret felhasználását a mindenkor érvényes költségvetési törvény tartalmazza.

A feladatarányos finanszírozási rendszer a Nemzetiségi törvény alapján rögzített nemzetiségi közfeladatok, illetve a költségvetési törvény 9. mellékletében nevesített kötelezően ellátandó nemzetiségi közfeladatok ellátását szolgálják. Egész éves támogatásra a tárgyév január 1-jén a Magyar Államkincstár törzskönyvi nyilvántartásába bejegyzett helyi nemzetiségi önkormányzat jogosult.

A roma nemzetiségi önkormányzatok feladatarányos támogatás kezelőszerve az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő (a továbbiakban: EMET), amelynek feladata a támogatás megállapítása, a támogatói okirat kibocsátása, utalások kezdeményezése a Magyar Államkincstárnál, illetve a későbbiekben a támogatás felhasználásáról benyújtott beszámolók ellenőrzése.

A helyi nemzetiségi önkormányzatok támogatása két részből tevődik össze:

- működési támogatásból: KSH 2011 népszámlálási adatok arányában
- feladatalapú támogatásból: előző évben végzett nemzetiségi közfeladatok alapján

HELYI NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATOK MŰKÖDÉSI ÉS FELADATALAPÚ TÁMOGATÁSA 2019-2020⁷⁶					
	db	működés/Ft	db	feladatalapú	Összesen/Ft
2019					
Települési	1085	1 043 120 000	935	541 285 512	1 584 405 512
Területi	19	35 360 000	18	18 732 285	54 092 285
Összesen	1104	1 078 480 000	953	560 017 797	1 638 497 797
2020					
Települési	1 202	1 135 160 000	939	547 179 015	1 682 339 015

⁷⁶ Forrás: EMET

Területi	20	38 480 000	19	12 805 500	51 285 500
Összesen	1 222	1 173 640 000	958	559 984 515	1 733 624 515

2. ROMA EGYEDI TÁMOGATÁSOK

A *Társadalmi, gazdasági területi hátránykiegyenlítést elősegítő programok, szakkollégiumok* megnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat felhasználására részben egyedi döntés alapján, részben pályáztatás keretében kerül sor. Az előirányzat felhasználási célja a hátrányos helyzetű emberek, elsősorban romák felzárkózását és társadalmi-gazdasági integrációját elősegítő programok támogatása. Az előirányzat terhére olyan programok kerülnek támogatásra, amelyeknek célja a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia intézkedési tervében rögzített célok megvalósítása, így a gyermekek esélyteremtése, a foglalkoztatás bővítése, a hátrányos helyzetűek képzése és környezetük felkészítése, a mélyszegénységben élők, és a romák életkörülményeinek javítását szolgáló programok, modellek, innovációk támogatása.

EGYEDI TÁMOGATÁSOK 2019. ⁷⁷	
Támogatások témakörök szerint	Támogatás Ft-ban
Kulturális programok, rendezvények, kiállítások, konferenciák	95 810 500
Filmek, kiadványok	5 800 000
Roma nemzetiségi színházak támogatása	19 500 000
Sport programok	33 000 000
Infrastrukturális beruházások	30 000 000
Kollégium Plusz modellprogram	18 000 000
Tanoda Program	14 500 000
Egyéb szociális és társadalmi vállalkozási programok, rendezvények	20 489 500
Telepeken élők egészségügyi kutatása	60 000 000
Összesen:	297 100 000

⁷⁷ Forrás: Belügyminisztérium

VI. RÉSZ: ROMA NEMZETISÉGI KÖZNEVELÉS, OKTATÁS, FELSŐOKTATÁS

A köznevelésért felelős szakterület a nemzetiségi közneveléssel kapcsolatos feladatait az elmúlt két évben is az országos nemzetiségi önkormányzatokkal, az Országos Nemzetiségi Tanáccsal, az Országgyűlés Magyarországi Nemzetiségek Bizottságával és az alapvető jogok biztosának a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó helyettesével együttműködésben látta el.

Ahogy az a korábbi beszámolókból részletesen ismertetésre került, az elmúlt évek jogszabályi változásai során a jogalkotó kiemelten figyelt arra, hogy a nemzetiségi nevelésnek, oktatásnak a nemzetiségi közösségekkel szoros együttműködésben kialakított értékei megmaradjanak. Legalább nyolc szülő kezdeményezésére továbbra is meg kell szervezni és fenn kell tartani a nemzetiségi óvodai nevelést és iskolai nevelés-oktatást. A nemzetiségi nevelést, oktatást érintő fenntartói döntések esetén a nemzetiségi önkormányzatok egyetértési jogot gyakorolnak, továbbá a nemzetiségi önkormányzatok átvehetnek, fenntarthatnak köznevelési intézményeket.

A nemzetiségi nevelés-oktatás tartalmát meghatározó jogszabályok kiadásához a törvényi rendelkezések alapján be kell szerezni az országos nemzetiségi önkormányzatok egyetértését. A települési nemzetiségi önkormányzat tagot delegálhat az érintett iskolaszékekbe, illetve az Országos Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetsége a tankerületi tanácsokba. Fentiekben túl az oktatásért felelős miniszter tanácsadó testületként működő Országos Nemzetiségi Tanács a nemzetiségi nevelés-oktatással kapcsolatos intézkedésekről, tervezetekről véleményt nyilváníthat. A miniszter tanácsadó testületként működő tanács tagjait az országos nemzetiségi önkormányzatok – köztük az ORÖ – jelölik.

A magyarországi romáknak a többi nemzetiséggel azonos módon az Alaptörvényben rögzítettek szerint joguk van az anyanyelvű oktatáshoz. A roma nemzetiségi nevelés, oktatás a kulturális nevelést és az igény szerinti anyanyelvi oktatást tartalmazza. A magyarországi romák egy jelentős hányada nem beszéli a roma nyelvet, emiatt abban különböznek a többi nemzetiségtől, hogy esetükben nem kötelező a romani vagy beás nyelv oktatása, azonban ha a szülők ezt igénylik, azt a fenntartónak biztosítani kell számukra.

Az óvodai nevelés, ezen belül a roma nemzetiségi óvodai nevelés a helyi önkormányzatok kötelező feladata. Az iskolai nevelés-oktatást és annak részeként a roma nemzetiségi iskolai nevelés-oktatást az állam kötelező feladataként határozza meg a jogszabály. Ennek megfelelően az iskolák működéséről 2013. január 1-től a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, 2017. január 1-től pedig a tankerületi központok gondoskodnak.

Az e feladatokat ellátó köznevelési intézmények jelentős részét a helyi önkormányzatok (óvodák) és a tankerületi központok (általános iskolák, gimnáziumok, szakgimnáziumok) tartják fenn. Hozzá kell tenni azonban, hogy az egyházak is egyre nagyobb szerepet vállalnak ezen a téren. Fontos továbbá, hogy a roma önkormányzatok élve azzal a jogszabályi lehetőséggel, hogy köznevelési intézményeket tarthatnak fenn, átvették a roma köznevelési intézmények fenntartását. Az ORÖ 2012 óta a Tiszapüspöki Általános Iskola és a sziráki Teleki József Általános Iskola és Szakiskola fenntartója. Budapesten pedig a Fővárosi Roma Nemzetiségi Önkormányzat vette át az Európai Roma Nemzetiségi Szakgimnázium, Általános Iskola, Szakközépiskola és Szakiskola működtetését, melynek 2020. július 30-ai megszűnéséig fenntartója volt.

Az óvodák és iskolák többsége magyar nyelvű roma nevelést-oktatást biztosító intézmény.

1. ROMA ÓVODAI NEVELÉS

A kora gyermekkor rendkívül fontos életszakasz, az ekkor megvalósított pedagógiai intézményi fejlesztő nevelés különösen hatékony lehet. Ezért kiemelt jelentőségű, hogy a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény alapján 2015 szeptemberétől 3 éves kortól kötelező az óvodai nevelésben való részvétel, ami a roma nemzetiséghez tartozó gyermekek esetében a nemzetiségi identitás, a nemzetiségi nyelvi kompetenciák fejlesztésén túlmenően a későbbi sikeres iskolai beilleszkedést és eredményes előremenetelt is szolgálja. Fentiekre tekintettel különösen örvendetes a roma gyermekek 91%-os óvodai részvételi aránya.

A nemzetiségi óvodai nevelésben való részvétel önkéntes, a szülők írásos kérelme alapján valósul meg. Legalább nyolc roma nemzetiséghez tartozó szülő írásos kezdeményezésére a feladat ellátására kötelezett helyi önkormányzat köteles megszervezni. A hazai roma közösség sajátosságainak figyelembevételével a romani vagy beás nyelven nevelő óvodák mellett önálló nevelési formaként megtalálhatók a magyar nyelvű roma/kulturális nevelést folytató óvodák is.

2. ROMA NEMZETISÉGI ISKOLAI NEVELÉS, OKTATÁS

A roma nemzetiségi iskolai nevelésben-oktatásban való részvétel önkéntes, a szülők írásos kérelme alapján valósul meg. Legalább nyolc roma nemzetiséghez tartozó szülő írásos kezdeményezésére a fenntartó köteles megszervezni. A szülők joga megválasztani a nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás formáját, a roma/cigány nemzetiség esetében a nyelvoktató nemzetiségi nevelés-oktatás, valamint a magyar nyelvű roma/cigány nemzetiségi nevelés-oktatás a jellemző.

ROMA NEMZETISÉGI NEVELÉS, OKTATÁS IDŐSOROS ADATAI/FŐ 2019-2021 ⁷⁸					
Tanév	Óvoda	Általános iskola	Szakközépiskola Szakiskola	Gimnázium	Szakgimnázium
Roma nemzetiségi nevelés, oktatás					
2018/2019	9 514	20 406	758	540	52
2019/2020	8 853	20 444	667	471	67
2020/2021	7 051	20 893	587	606	390
Roma nemzetiségi nyelvoktatás					
2018/2019	52	1092	0	249	0
2019/2020	200	898	0	251	0
2020/2021	130	675	0	543	0

A nemzetiségi iskolai nevelésben, oktatásban a nemzetiségi nyelv és irodalom mellett kötelezően oktatni kell a nemzetiségi népismeretet. A roma nemzetiségi iskolai oktatásban a romani vagy beás nyelv oktatását a szülői igények figyelembevételével kell biztosítani.

A 2011. évi népszámlálási adatok figyelembevételével a hazai roma közösség tagjainak közel 25-30%-a tartozik a roma (oláh) és a beás közösséghez, azonban az eddigiekben a szülők

⁷⁸ Forrás: Oktatási Hivatal

részéről nem merült fel igény a kétnyelvű oktatás megszervezésére, azaz arra, hogy a köznevelésben a gyermekeknek a közismereti tantárgyakat romani vagy beás nyelven oktassák.

ROMA NEMZETISÉGI NYELVOKTATÁS ADATAI 2019-2020 ⁷⁹				
Feladat	Csoport	Nyelv nemzetiségi nevelés-oktatás	Intézmény (db)	Feladatellátási helyek (db)
óvoda	Anyanyelvű	nemzetiségi - beás	1	1
általános iskola	Anyanyelvű	nemzetiségi - beás	1	1
gimnázium	Anyanyelvű	nemzetiségi - beás	1	1
általános iskola	Anyanyelvű	nemzetiségi - romani	4	4
gimnázium	Anyanyelvű	nemzetiségi - romani	1	1
általános iskola	Hagyományos nyelvoktató	nemzetiségi - beás	4	4
gimnázium	Hagyományos nyelvoktató	nemzetiségi - beás	1	4
általános iskola	Hagyományos nyelvoktató	nemzetiségi - romani	7	9
óvoda	Kétnyelvű	nemzetiségi - romani	1	1
óvoda	Magyar nyelvű roma/cigány nevelés-oktatás	magyar nyelvű roma/cigány kulturális nevelés	141	217
általános iskola	Magyar nyelvű roma/cigány nevelés-oktatás	magyar nyelvű roma/cigány kulturális nevelés /	155	203
szakközépiskola	Magyar nyelvű roma/cigány nevelés-oktatás	magyar nyelvű roma/cigány kulturális nevelés	8	11
gimnázium	Magyar nyelvű roma/cigány nevelés-oktatás	magyar nyelvű roma/cigány kulturális nevelés	3	8
szakgimnázium	Magyar nyelvű roma/cigány nevelés-oktatás	magyar nyelvű roma/cigány kulturális nevelés	2	6

A középfokú roma nemzetiségi nevelés-oktatás területén kiemelkedő szakmai munkát végez a pécsi Gandhi Gimnázium, Kollégium, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, amelynek fenntartója a Gandhi Gimnázium Közhasznú Nonprofit Kft.

A TEF látja el a tulajdonosi jogkörhöz kapcsolódó feladatokat, amely kiszélesíti a Gandhi-modell megvalósítási lehetőségeit.

Ugyancsak komoly szakmai munkát végez a roma nemzetiségi nevelés oktatás területén a nem állami fenntartásban működő

- a) Kalyi Jag Roma Nemzetiségi Általános Iskola, Gimnázium, Szakképző Intézmény, Alapfokú Művészeti Iskola és Felnőttoktatási Intézmény,
- b) Dr. Ámbédkar Gimnázium, Technikum, Szakképző Iskola, Általános Iskola és Martin Luther King Középiskolai Kollégium,
- c) Tan Kapuja Buddhista Gimnázium és Általános Iskola,
- d) Dankó Pista Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Szakgimnázium, Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium - KATICA Bölcsőde.

⁷⁹ Forrás: Oktatási Hivatal

3. ROMA PEDAGÓGUSKÉPZÉS, PEDAGÓGUS-TOVÁBBKÉPZÉS

A romológiai ismeretek részét képezik a pedagógusképzésnek, tanító- és óvóképzésben az általános pedagógiai, módszertani ismereteken túl önálló szakképzettséget eredményező szakirányként. A korábbi évek során a többciklusú képzésben megindult osztott képzésben a romológia szak, majd a romológiatanár szak és a 2013-ban megindult osztatlan képzésben az idegen nyelvek műveltségi területen a romológiatanár (romani nyelv és kultúra, illetve a beás nyelv és kultúra tanára specializációk választásának lehetőségével) a beás nyelv és népismeret vagy a romani nyelv és népismeret tantárgy tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására történő felkészítéssel.

ROMANI ÉS BEÁS NYELVOKTATÓ PEDAGÓGUSOK LÉTSZÁMA ⁸⁰			
Tanév	Beás nyelvet oktató pedagógusok száma	Romani nyelvet oktató pedagógusok száma	Összesen
2017/2018	8	41	49
2018/2019	11	23	34
2019/2020	13	21	34
2020/2021	10	15	25

A romani nyelvet oktató pedagógusok számában minimális csökkenés mutatható ki: a roma nemzetiségi iskolai nevelésben-oktatásban a 2018/2019-es tanévben 23 fő pedagógus, a 2020/2021-es tanévben pedig 15 fő pedagógus tanította a romani nyelvet.

Az Országgyűlés Magyarországi Nemzetiségek Bizottsága 2017-ben egy háromelemű programot dolgozott ki a nemzetiségi pedagógusok támogatására. Ennek részét képezi a Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíj, a pedagógusok nemzetiségi pótlékának emelése, valamint a nemzetiségi pedagógusképzés céltámogatása. A nemzetiségi pótlék emelésére eddig három lépcsőben került sor (2018, 2019, 2020). A legutóbbi módosítás során a nemzetiségi pótlék az illetményalap 40 százalékára emelkedett (2018 előtt 10 százalék volt), továbbá a pótlék mértékét differenciálták (10–25–40 százalék) annak függvényében, hogy a pedagógus munkaidejének mekkora részét teszi ki a nemzetiségi anyanyelven nevelő, oktató munka. A nemzetiségi pedagógusképzés céltámogatást az óvodapedagógus (2019–) és a nemzetiségi tanító- és tanárképzést (2020–) nyújtó felsőoktatási intézmények vehetik igénybe a képzés színvonalának növelése és szakmai fejlesztése érdekében.

A gyakorló pedagógusok részére számos akkreditált továbbképzési program rendelkezésre áll. A pedagógusok részéről érkezett igények alapján a gyakorló pedagógusokat támogatja 2019-től kezdődően a Roma nemzetiségi pályázatok keretében roma nemzetiségi pedagógus továbbképzések támogatásáról döntöttek. A pályázatok célja a romani és beás nyelvek ápolása és fejlesztése, valamint a gyakorló nyelvtanárok szakmai továbbképzése, együttműködésének kialakítása.

A pályázati támogatás eredményeként előremutató kezdeményezés a Pécsi Tudományegyetem Romológiai Tanszékén indult szakmai program keretében a romani és beás nyelvi műhelyek kialakítása, valamint az Eötvös József Főiskolán a *Cigány/Roma*

⁸⁰ Forrás: Oktatási Hivatal

nemzetiségi mentorpedagógus pedagógus-szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szak elindítása.

A képzés célja olyan mentorpedagógusok képzése, akik az általános mentori feladatokon túl szakszerű támogatást tudnak nyújtani a roma nemzetiségi vagy nyelvoktató, roma nemzetiségi kultúraközvetítő nevelési/oktatási intézményekben a pályakezdő gyakornokok, tanítók/óvodapedagógusok számára, a munkába visszatérő vagy gyakorló kollégáknak, ellátják a pedagógusjelöltek szakmai gyakorlatának vezetését, tanulók, gyermekek, kollégák mentorálását az intézményen belül.

A hálózatos tudásmegosztás és a nevelés-oktatás fejlesztése érdekében az Oktatási Hivatal a nemzetiségi köznevelési intézményekre is kiterjesztette bázisintézményi rendszerét. Az Oktatási Hivatal bázisintézménye címre a Nemzetiségi Pedagógiai Oktatási Központ illetékességi területén belül működő intézmények is pályázhatnak, a bázisintézményeket nemzetiségenként választják ki. A program keretében többek között a jó gyakorlatok megosztására és pedagógus továbbképzésekre kerül sor. A 2020–2023-as időszakra hét nemzetiség összesen 29 köznevelési intézménye nyerte el ezt a minősítést.

A Pécsi Tudományegyetem mellett 2019-től a Debreceni Egyetemen is elindult a romológia alapképzés.

A roma nemzetiségi tanító- és óvodapedagógus képzést folytató intézmények és telephelyeik:

- a) Gál Ferenc Főiskola Pedagógiai Kar - Szarvas roma nemzetiségi óvodapedagógus képzés; roma nemzetiségi tanítóképzés;
- b) Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar - Hajdúböszörmény nemzetiségi óvodapedagógus;
- c) Apor Vilmos Katolikus Főiskola - Vác roma nemzetiségi óvodapedagógus; roma nemzetiségi tanítóképzés;
- d) Eötvös József Főiskola - Baja roma nemzetiségi óvodapedagógus képzés; roma nemzetiségi tanítóképzés.

A katolikus egyháznak több olyan intézménye van, amelyben nemzetiségi nyelvű oktatás is folyik. Az Apor Vilmos Katolikus Főiskola mellett az esztergomi és váci római katolikus főiskolákon romológiai képzést tartanak. A Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Roma társadalomismereti szakirányú továbbképzést indított 2020-ban.

A nemzetiségi pedagógus ellátottság növelése érdekében az osztatlan tanárképzésben, így a nemzetiségi tanárképzésben résztvevők is részesülhetnek a Klebelsberg Képzési Ösztöndíjban, amelyre 2020-ban pályázhattak a nemzetiségi tanítóképzésben résztvevő pedagógushallgatók is.

4. A NEMZETISÉGI KÖZNEVELÉSI INTÉZMÉNYEK MŰKÖDTETÉSE, FINANSZÍROZÁSA

A nemzeti köznevelésről szóló törvény szerint az állam gondoskodik a köznevelési alapfeladatok ellátásáról, kivételt az óvodai nevelés, a nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése, a többi gyermekkel együtt nevelhető, sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése képez. A köznevelés rendszerének működéséhez szükséges fedezetet ennek megfelelően az állami költségvetés biztosítja, és ahol ez szükséges, ezen felül a fenntartó biztosítja az általa engedélyezett többletszolgáltatások, többletlétszámok fedezetét. A

jogszabályi előírásoknak megfelelően a nemzetiségi önkormányzatok nevelési-oktatási intézményeket alapíthatnak és működtethetnek, valamint átvehetik más fenntartók által létesített nemzetiségi nevelési, oktatási intézmények fenntartását. A jelen beszámolási időszakban az ORŐ által újabb köznevelési intézmény átvétele, létesítése nem történt, a korábban átvett és általa fenntartott köznevelési intézmények finanszírozása is biztosított.

A költségvetési törvény alapján az átlagosnál alacsonyabb tanulólétszám – 12 fő helyett 8 fő – esetén vehetik igénybe a bértámogatást, és az egyházi fenntartókkal egyezően tanulónként 200.000 Ft/fő/év működési támogatás igénybevételére is jogosultak.

5. OKTATÁSI HIVATAL NEMZETISÉGI PEDAGÓGIAI OKTATÁSI KÖZPONT

Az Oktatási Hivatal Nemzetiségi Pedagógiai Oktatási Központja (a továbbiakban: NPOK) országos illetékességgel nyújt pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat nemzetiségi nevelést, oktatást ellátó intézmények és nemzetiségi nevelés-oktatásban résztvevő pedagógusok számára. Az NPOK célja, hogy a nemzetiségi intézmények típusától függetlenül – anyanyelvű, kétnyelvű, nyelvvoktató, kiegészítő, magyar nyelvű roma nemzetiségi nevelést, oktatást folytató intézmények – biztosítsa a különböző szolgáltatások ellátását. Az NPOK kiemelten fontosnak tartja a nemzetiségi intézmények és a nemzetiségi nevelés-oktatás folyamatában résztvevő pedagógusok részéről felmerülő igények minél szélesebb körű, magas szakmai színvonalon történő kielégítését. A szakmai igények kielégítésének alapja a személyes elfogadáson alapuló, egyenrangú kapcsolatban megvalósuló, az önértékelésre épülő, erősségekben támogató, a hiányosságok feltárásában segítő szaktanácsadó, a szaktanácsadói rendszer.

5.1. Szaktanácsadás, tantárgygondozás

A szaktanácsadás célja a pedagógusok, munkaközösségek folyamatos szakmai fejlődésének, tartalmi és módszertani megújulásának, az intézményvezető pedagógiai munkájának támogatása, a köznevelési intézmények tanulószervezetté fejlesztése. A szaktanácsadó feladata a pedagógusok szakmai tudatosságához, fejlődéséhez való hozzájárulás, az életpályán való előre haladásának tudatos és kiszámíthatóvá tétele és támogatása a hosszú-, közép- és rövidtávú szakmai célkitűzések megfogalmazásával. Az intézmények pedagógiai-szakmai szolgáltatási igényeiket évente az Oktatási Hivatal központi igényfelmérő felületén, a tanév során felmerülő szakmai kéréseiket az NPOK felé jelezhetik. A roma nemzetiségi nevelés, oktatás területén jelzett intézményi igények túlnyomórészt roma/cigány és egyéb nemzetiségi szakterülettel rendelkező mesterpedagógus szaktanácsadók bevonásával kerülnek kielégítésre.

Az óvodapedagógus szaktanácsadók a módszertani támogatáson túl segítséget nyújtanak a magyar nyelvű roma nevelést folytató intézmények pedagógiai mérés-értékelési rendszerének kialakításában, felülvizsgálatában.

Támogatást nyújtanak továbbá az óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követését szolgáló dokumentáció, valamint az intézményi alapdokumentumok (pedagógiai program, szervezeti és működési szabályzat, házirend) felülvizsgálatához, hozzájárulnak a hátrányos helyzetű gyermekek nevelésének hatékony támogatásához, hasznos tanácsaikkal jelen vannak az intézmények „Zöld Óvoda” cím elnyerésére való felkészülésében is. Az intézmények nevelő munkáját az általuk kidolgozott szakmai anyagokkal – tehetséggondozás az óvodában, konfliktuskezelés a nemzetiségi nevelést folytató intézményekben, a magyar nyelven folyó roma nemzetiségi nevelés jó gyakorlatainak bemutatása; digitális munkarendre vonatkozó

tematikus ajánlások, csoportnapló (minta) a magyar nyelvű roma/cigány nemzetiségi nevelés számára – segítik hatékonyan.

Az NPOK nemcsak a tantárgygondozásra vonatkozó igényeknek, hanem további pedagógiai-szakmai szolgáltatásokra (tájékoztatók munkaközösségek, tantestületek részére, műhelymunkák) vonatkozó intézményi kéréseknek is igyekszik eleget tenni. Ezen szolgáltatások a pedagógus egyéni támogatásán túl a szervezet, intézmény szakmai támogatásával járulnak hozzá a nevelő-oktató munka minőségének javításához.

A tanítói szakterülettel rendelkező szaktanácsadók bevált pedagógiai módszereket és jó gyakorlatokat osztják meg a hatékony magyar nyelvű roma kulturális nevelés-oktatás megvalósítására, szakmai anyagokat készítenek a nemzetiségi népismeret témakörében, valamint tájékoztatást adnak a tehetséggondozó versenyek, programok lehetőségeiről, az oktató-nevelő munkát segítő irodalomjegyzékkel, linkgyűjteménnyel gazdagítja a pedagógusok tevékenységét.

A magyar nyelvű roma/cigány nevelés-oktatást folytató intézmények a NPOK nem nemzetiség-specifikus, magyar nyelvű tematikus tájékoztatóira is meghívást kapnak, azokon igény szerint részt vesznek.

5.2. Szakmai anyagok

Az NPOK honlapján megjelenő, mesterpedagógus szaktanácsadók által összeállított online szakmai tartalmak jó gyakorlatokat, jól alkalmazható feladatsorokat, népismeret tantárgyhoz kapcsolódó gyűjtéseket tartalmaznak. Számos anyag segíti az óvodapedagógusok hagyományápolásra irányuló munkáját, az általános iskolák felső tagozatán tanító pedagógusok számára népismereti témájú feladatsorok készültek, míg a középiskolai korosztállyal foglalkozó pedagógusok olyan aktuális témában kaptak segítséget, mint a kortárs zaklatás, kirekesztés vagy éppen a nemzetiségi identitás fejlesztése.

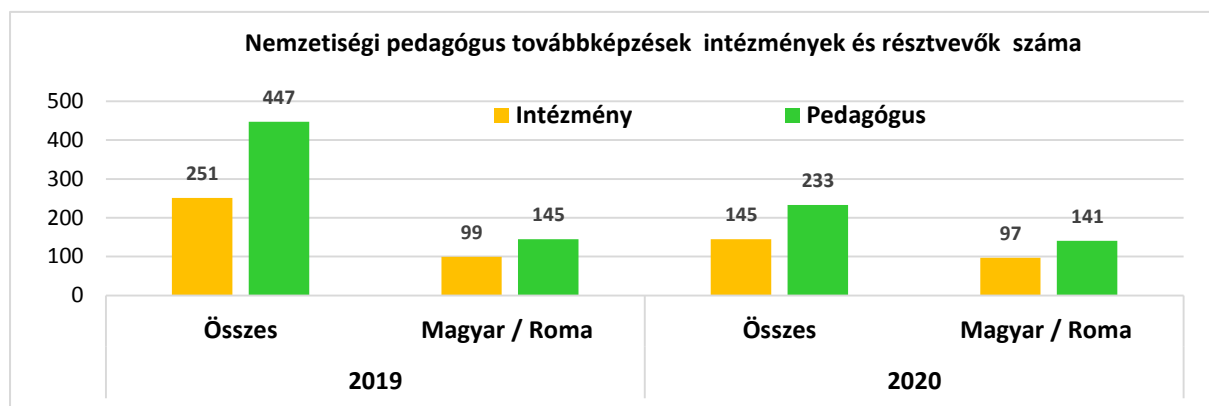
A roma nemzetiségi nevelést, oktatást folytató intézmények szakmai munkáját segítő szakmai anyagokat állítottak össze óvodapedagógusok, általános iskolában és középiskolában tanító pedagógusok, illetve a pedagógus továbbképzések számára.

5.3. Pedagógus továbbképzések

Az NPOK kiemelt feladatának tekinti, a nemzetiségi pedagógusok számára szervezett pedagógus továbbképzéseket, melyek szakmai támogatást nyújtanak a magyarországi nemzetiségek nyelvmegőrzéséhez, történelmük, kultúrájuk, hagyományaik alaposabb megismeréséhez és azok tudatos átadásához az oktató-nevelő munka során. A roma nemzetiségi nevelés-oktatást folytató intézményekben túlnyomórészt magyar nyelvű roma nemzetiségi nevelés folyik, fókuszában a népismeret tantárgy áll. A roma nemzetiségi továbbképzések elsősorban e tantárgyra, az identitás fejlesztésre koncentrálnak. A nem nemzetiség-specifikus, magyar nyelven zajló továbbképzésekre is meghívást kapnak a roma nemzetiségi nevelést, oktatást folytató intézmények, a lehetőséggel számos esetben éltek a pedagógusok. A képzések kínálata színes tematikájú, a nemzetiségi tantárgyakhoz kapcsolódó módszertani, intézményfejlesztési, tanulás-módszertani, digitális, nemzetiségi taneszközöket bemutató képzéseket foglalt magába. Az utóbbi időszakban a képzések sorában a múzeumpedagógia, a tehetséggondozás és a drámapedagógia mellett helyet kap a felzárkóztatás és tehetséggondozás, a fenntarthatóságra nevelés és mentálhigiéné.

2020-ban szembetűnő csökkenés tapasztalható az össznemzetiségi képzések terén, azonban a magyar és roma képzések száma nem mutat nagy eltérést. A roma képzések még a veszélyhelyzet előtt megszervezésre kerültek, és az online továbbképzések új tereket nyitottak meg azon intézmények számára is.

A PEDAGÓGUS TOVÁBBKÉPZÉSEKBE BEKAPCSOLÓDÓ ROMA NEVELÉSI-OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK TERÜLETI ELOSZLÁSA⁸¹

5.4. Tehetséggondozás, tanulmányi versenyek

Az NPOK minden, Magyarországon intézményi háttérrel rendelkező nemzetiségi tanulónak – így a roma nemzetiségi tanulónak is – részvételi lehetőséget biztosít különböző tematikájú tehetséggondozó versenyeken.

A több évtizedre visszatekintő, az Emberi Erőforrások Minisztériuma által meghirdetett Országos Általános Iskolai Nemzetiségi Tanulmányi Versenyek keretein belül, a roma nemzetiségű tanulók számára a népismeret verseny két kategóriában, két korosztályban kerül meghirdetésre (5-6. osztály és 7-8. osztály). A verseny célja a nemzetiségi tanulók bevonása az országos általános iskolai nemzetiségi tanulmányi versenyekbe, tehetséggondozás az identitás megőrzése és fejlesztése céljából.

A roma nemzetiségű tanulók rendszeresen megjelennek alkotásaikkal, pályaműveikkel az NPOK képzőművészeti versenyein, az Országos Nemzetiségi Rajzversenyen és a Nemzetiségi Népismeret Verseny – Országos Nemzetiségi Fotópályázaton is.

Mindkét verseny célja a hazai nemzetiségek szellemi kultúrájának, népszokásainak, helyi hagyományainak a képzőművészet, illetve a fotóművészet eszközeivel történő bemutatása, a nemzetiségi óvodások és iskolások kreativitásának fejlesztése.

A zsűri tagjai neves nemzetiségi képzőművészek, köztük olyan elismert roma származású alkotók, mint Ferkovics József és Kunhegyesi Ferenc. A képzőművészeti versenyeken díjazott alkotásokból évről-évre vándorkiállítást rendeznek a nemzetiségi intézményekben.

⁸¹ Forrás: Oktatási Hivatal

A NEMZETISÉGI TANULMÁNYI VERSENYEKEN RÉSZT VETT ROMA NEMZETISÉGI NEVELÉST, OKTATÁST FOLYTATÓ INTÉZMÉNYEK, TANULÓI LÉTSZÁMOK ⁸²				
verseny neve		jelentkezők/fő	intézmények/fő	díjazott tanulók/fő
2019	OÁTV Roma nemzetiségi népismeret I-II.	59	8	6
	rajzverseny	14	2	4
2020	OÁTV Roma nemzetiségi népismeret I-II.	44	5	6
	rajzverseny	26	2	4
	fotópályázat	17/29	3	7

A versenyeken elért eredményeik elismeréseként a Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkára több ízben jutalomtáborban való részvételt ajánlott fel a díjazott tanulóknak. Ezekben a táborokban minden évben, így az elmúlt években is nagy figyelmet fordítottak arra, hogy a résztvevők megismerjék más nemzetiségű társaik kultúráját, vagy annak legalább egy szeletét. A roma nemzetiségi kultúrával kapcsolatos programok megrendezésére Agárdon az alkotóházban került sor, Pethes Mária (költő, képzőművész, festő) és Ferkovics József (grafikus és festőművész) irányításával. A program keretében „Amikor a mese valósággá válik! – Mesealakok, irodalmi alakok, történetek megjelenítése című interaktív program keretében Péli Tamás roma festőművész alkotásait mutatták be. 2020-ban, a járványhelyzet miatt, nem volt lehetőség tábor szervezni.

5.5. Az Oktatási Hivatal roma nemzetiségi nevelést, oktatást folytató bázisintézményei

Az Oktatási Hivatal 2020. évben másodszor hirdette meg bázisintézményi pályázatát. Az „Oktatási Hivatal bázisintézménye” címet olyan intézmények nyerték el, amelyek képesek és képesek megosztani a már működő pedagógiai, módszertani jó gyakorlataikat, továbbá lehetőséget biztosítanak bemutatóórák, versenyek, műhelymunkák, továbbképzések lebonyolítására, bázisintézményi tevékenységükkel hozzájárulnak a pedagógiai szakmai közélet felpezsdítéséhez, valamint támogató hozzáállásukkal, munkájukkal, esetenként helyszín biztosításával segítik a pedagógiai oktatási központok által biztosított pedagógiai-szakmai szolgáltatásokhoz való méltányos hozzáférést.

A hálózatos tudásmegosztás lehetőségének megteremtése érdekében a nemzetiségi területen is hatékonyan működik a bázisintézményi hálózat. A NPOK illetékességébe tartozó bázisintézmények nemzetiségenként, különböző intézménytípusokból, esetenként a területi elhelyezkedést is szem előtt tartva, kerültek kiválasztásra úgy az első ciklusban, 2017-2020 között, mint a második ciklusban, 2020-2023 között. Az első ciklusban három, a másodikban négy (6 intézményegység) roma nemzetiségi nevelést oktatást folytató bázisintézmény nyerte el a kitüntető címet és támogatja kiemelkedő nevelő-oktató tevékenységének bemutatásával az érdeklődő nemzetiségi pedagógusok munkáját.

Bázisintézmények a roma nemzetiségi nevelés, oktatás területén:

- a) Kétújfalui Konrád Ignác Általános Iskola, (Kétújfalu)
- b) Magyar Máltai Szeretetszolgálat Galló József Általános Iskola és Magoncka Óvoda, (Gyulaj)
- c) Reményhír Intézmény Eötvös József Általános Iskola, (Békés)

⁸² Forrás: Oktatási Hivatal

d) Gandhi Gimnázium, Kollégium és Alapfokú Művészeti Iskola, (Pécs)

Roma nemzetiségi nevelést, oktatást folytató intézmények jó gyakorlatai:

- a) Gandhi Gimnázium, Kollégium és Alapfokú Művészeti Iskola
 - Az autentikus cigány népzene megjelenése a klasszikus hangszeres zeneoktatásban a Gandhi Gimnázium Művészeti Iskolájában
 - A roma/cigány nemzetiségi népismeret tantárgy tananyagkorpuszának fejlesztése – a 21. század új oktatási módszereinek, eszközeinek felhasználásával
 - A beás, lovári nyelv tananyagkorpuszának kialakítása, fejlesztése – a 21. század új oktatási módszereinek, eszközeinek felhasználásával
- b) Konrád Ignác Általános Iskola
 - Kalendárium komplex művészeti tantárgy
 - Differenciált feladatlap - rendszer
 - Kéttanítós /kéttanáros modell az SNI tanulók sikeres integrációjában
- c) Magyar Máltai Szeretetszolgálat Galló József Általános Iskola és Magoncka Óvoda (általános iskola, óvoda)

Óvoda jó gyakorlatai:

- a) „Volt egyszer, hol nem volt...” cigány mesék feldolgozása az óvodában
- b) „Pacsirták dalolnak a nyelvem alatt” roma tehetséggondozó program

Általános iskola jó gyakorlatai:

- a) „Kunyhóból a csillagokig” tehetséggondozó program beás gyermekeknek
- b) Tanórán kívüli programok, projektnapok, nemzetiségi tábor, szabadidős lehetőségek, szakkörök szervezése, lebonyolítása

Reményhír Szakközépiskola, Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola

- a) A magyar nyelvű roma/cigány nemzetiségi oktatás jó gyakorlatai
- b) Hátránykompenzáció – programok hátránykompenzáció céljából
- c) Az iskolafokok közötti átmenetet segítő program

2019. évben – jó gyakorlataik bemutatása céljából – 132 program került megvalósításra műhelymunka, bemutatóóra, továbbképzés, konferencia, saját szervezésű verseny és egyéb rendezvény keretében. Mivel a bázisintézmények kiemelt feladata a pedagógiai központok által felkínált pedagógiai-szakmai szolgáltatás méltányos hozzáféréseinek biztosítása így az összes megvalósult program között nagy jelentőséggel bírnak azok a szakmai programok, amelyek a pedagógiai-szakmai szolgáltatási területek közül szaktanácsadáshoz, illetve a lemorzsolódáshoz kapcsolódtak.

A 2020. évben a COVID-19 okozta digitális munkarendre való áttérés miatt a márciusi lezárásokig csupán néhány program valósult meg, a tanév végéig a programok elmaradtak. A 2020/2021. tanév kezdetétől az intézmények, a járványhelyzethez alkalmazkodva, kizárólag online térben kezdték szervezni programjaikat, e programok száma összesen 43 volt.

Az NPOK kiemelt feladatának tekinti a roma nemzetiségi szaktanácsadói bázis bővítését. A hálózat intézményeivel szemben elvárás, hogy nevelő-oktató munkájuk során és egyéb tevékenységeikben kézzelfoghatóan jelenjenek meg a kor elvárásaihoz illeszkedő szakmai innovációk, az általuk folytatott tevékenységek jó gyakorlatként követésre érdemesek legyenek. Feladataik között prioritást élvez a szaktanácsadás, a roma nemzetiségi nevelés, oktatás minőségének javítását célzó lehetőségek népszerűsítése az intézmények vezetői pedagógusai körében.

5.6. Romológia

Az NPOK Romológia programeleme, az elért eredményekre, megszerzett tapasztalatokra épülő, a cigány, roma származású tanulók társadalmi integrációjának támogatására kidolgozott pilot program. Megvalósítására a beszámolási időszakban került sor az együttműködő köznevelési intézményekben tanító pedagógusok, szülők, tanulók részvételével. A program a pedagógusok további, készségfejlesztését és érzékenyítését szolgálta. A szakmai megvalósítás során és az elkészített tréning tematika gyakorlatban történő átültetésével 10 db műhelyfoglalkozás és 2 db workshop valósult meg.

A 2019/2020-as tanévben Romológia témában, „*Esélyteremtés – élő cigány szokásvilág és hagyományok*” címmel, pedagógusok szülők és tanulók részvételével sajtónyilvános workshopra került sor a Győrteleki Fekete István Általános Iskolában. A rendezvényen bemutatták a *MesÉd* programot, amelynek célja képessé tenni az elsősorban roma, illetve más hátrányos háttérű fiatal édesanyákat arra, hogy pozitív hatással legyenek gyermekeik jövőbeli tanulmányaira. Az elmúlt években, a térségben a még élő cigány szokásvilágot és hagyományokat is kutatták. A kutatási eredményekről előadást hallhattak a jelenlévők, és egy kiállítást („*Amaro dulmutano trajo – Régi életünk*”) is megtekintettek az intézmény aulájában, a workshop idején. A „*Párbeszéd*” programelem célja a szülők és pedagógusok közötti kommunikáció erősítése volt, a tanulónak szóló programelem pedig az intézményben tanuló diákok motivációját hívatott erősíteni.

A pilot program megvalósításának hosszú távú célja egy jövőbeni nagyobb léptékű projekt megalapozása, eredményes beágyazódásának segítése. A pilotban létrejött fejlesztési produktum inputként és egyfajta modellként szolgálhat egy további, nagyobb léptékű projekt megvalósításához.

6. SZAKKÉPZÉS ÉS A VÉGZETTSÉG NÉLKÜLI ISKOLAEELHAGYÁS KOCKÁZATÁNAK CSÖKKENTÉSE A SZAKKÉPZÉSBN

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvényben, valamint az azt felváltó, 2020. január 1-jén hatályba lépő szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvényben (a továbbiakban: Szt.) a középfokú oktatáshoz – így a szakképzéshez – mindenkire kiterjedő egyenlő eséllyel történő hozzáférés biztosítása, valamint a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatásának követelménye jelenik meg. A 18-24 évesek körében a korai iskolaelhagyás arányában a 2010-es évek közepétől 2018-ig átmeneti növekedés volt tapasztalható, a kormányzati beavatkozások eredményeképpen az arány 2018-ról 2019-re 12,5%-ról 11,8%-ra csökkent. A romák és nem romák közti különbség azonban változatlan maradt.

Az elmúlt években a szakképzés területén is több intézkedés történt a korai iskolaelhagyás megelőzése és a befogadó oktatás erősítése érdekében.

Eredményeként, míg a 2018/2019-es tanévben szakgimnáziumban (jelenlegi neve: technikum) 5,8%, a szakközépiskolában (jelenleg: szakképző iskola) 17,1% volt a 16-24 éves korosztályon belül középfokú végzettség nélkül lemorzsolódottak aránya, addig a 2019/2020-ban a szakgimnáziumban 5,17%-ra, a szakközépiskolában pedig 14,44%-ra mérséklődött. A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya az összes iskolatípus közül a szakközépiskolákban a legmagasabb, a 2017/2018-ban 13,78% (általános iskola 11,39%, a szakgimnáziumok 9,08%, míg a gimnáziumok mindössze 4,29%) volt. Fontos ugyanakkor, hogy a szakképzésben esett vissza leginkább a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya, a 2018/2019-es tanévben a szakgimnáziumban 6,86%-ra, a szakközépiskolában pedig 12,54%-ra mérséklődött az arány.

A 2019 márciusában elfogadott Szakképzés 4.0 stratégia, a 2020. január 1-jén hatályba lépő szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény, valamint a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet eredményeként a végzettség nélküli iskolaelhagyás kockázatait kezelő, több elemű program indult a szakképzésben. Kialakításra került a korai iskolaelhagyás csökkentésének új rendszere, ami megadja a felzárkózás lehetőségét a lemaradó tanulóknak egyénre szabott, tanulóközpontú, egyéni haladási ütemet biztosító, befogadó tanítási-tanulási környezetben.

A végzettség nélküli iskolaelhagyás kockázatának csökkentéséhez nagyban hozzájárulnak mindazok a szakképzési reformok, amelyek a tanulók számára vonzó karrier lehetőséget teremtik meg. A megújult szakképzési szerkezet különböző élethelyzetekre, ambíciókhoz többféle karrier utat kínál a tanulónak: a szakmai irány kiválasztása előtt, ágazati ismereteket sajátít el, így a szakmaválasztás megalapozottabbá válik. Technikumban két év ágazati oktatás után, szakképző iskolában egy év ágazati oktatás után választ szakmát a tanuló a 2020/2021-es tanévtől.

A szakképzési reformok főbb elemei:

- a) A megelőzésben fontos szerepet tölt be az Szkt. tankötelezettségre vonatkozó előírása, amely a kiskorú tanuló törvényes képviselője részére új kötelezettségként határozza meg a tankötelezettség teljesítését követő továbbtaníttatást a tanuló tizennyolc éves koráig, de legalább egy részzakma megszerzéséig.
- b) Kialakításra és bevezetésre került az ösztöndíj és a tanulói munkaszerződésből származó jövedelem egymásra épülő rendszere. Minden tanuló számára biztosított – az eredményektől függő – ösztöndíj, támogatás valamilyen formája és/vagy a szakképzési munkaszerződés alapján a végzett munkáért járó munkabér, amely akár a minimálbér összegét is elérheti. Az Szkt.-ban előírtaknak megfelelően rászorultság és jó tanulmányi eredmény alapján adható támogatás került bevezetésre, mely kifejezetten a hátrányos helyzetű, tehetséges tanulók képzésben tartását célozza. Az Apáczai ösztöndíj program a 2020/2021-es tanévben került először meghirdetésre.
- c) Megjelenik a 9. évfolyamosok bemeneti kompetencia mérése, és az erre ráépülő egyéni fejlesztés beépítése a tanrendbe.
- d) Bevezetésre került egy orientációs, kompetencia-fejlesztő év lehetősége a szakképző intézményekben azokat a fiatalokat megcélozva, akik bizonytalanok a pályaválasztásban, vagy az általános iskolát kompetenciahiánnyal fejezik be.
- e) Bevezetésre került a Dobbantó program, mely a magatartási és tanulási zavarokkal küzdő, az iskolai rendszerű oktatásban lemaradó tanuló, illetve képzésben részt vevő személy felzárkóztatását szolgálja.

- f) A műhelyiskola a tanulónak a szakképzésbe való bekapcsolódáshoz vagy a munkába álláshoz szükséges ismeretek megszerzésére szolgáló képzési forma. A műhelyiskolában azok a fiatalok tudnak részs szakmát szerezni, akik lemorzsolódnának, és végzettség nélkül lépnének ki a szakképzésből, vagy a Dobbantó programot elvégezték, de nem tudnak a klasszikus iskolai környezetben tanulni.

A Szakképzési Innovációs Tanács (a továbbiakban: SZIT) 2018. szeptember 7-én alakult meg. Létrejöttének az elsődleges célja a magyar szakképzési rendszer továbbfejlesztésének támogatása, széles partnerségi kör bevonásával. A SZIT munkájában a romaügyi terület képviselői is részt vesznek.

7. ROMA NEMZETISÉGI TANKÖNYVEK, TANANYAGFEJLESZTÉS

2015-től kezdődően a Pécsi Tudományegyetem Romológia és Nevelésszociológia Tanszékén dolgozó szakértőkből álló munkacsoport által több mint 260 tankönyv vizsgálata történt meg a tankönyvi tartalmaknak a roma nemzetiséggel, a roma holokauszttal kapcsolatos felülvizsgálata keretében.

A tankönyvi tartalmak felülvizsgálata, a korábbi években megkezdett munka 2020-ban is folytatódott. Az Eszterházy Károly Egyetem Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet feladatait átvevő Oktatási Hivatal a 2020-ban megjelent módosított Nemzeti alaptanterv és a hozzá kapcsolódó kerettantervek előírásainak megfelelően folyamatosan dolgozza át az állami tankönyvportfólióba tartozó kiadványokat. A tartalomszabályozók felmenő rendszerű bevezetéséhez igazodva a 2020/2021. tanévre az 1., 5. és 9. évfolyamos kiadványok újultak meg. A 2., 6. és 10. évfolyamos tankönyvek átdolgozása folyamatban van. E kiadványokat a 2021/2022. tanévben használhatják majd először a tanulók és a pedagógusok.

8. SZAKMAI FEJLESZTŐ MUNKA

8.1. Gandhi Gimnázium, Kollégium és Alapfokú Művészeti Iskola

Az intézményben megvalósított programok során:

- a) elkezdődött a roma/cigány nemzetiségi népismeret tantárgy országos kerettantervének átdolgozása az új NAT-nak megfelelően (1-12. évfolyam),
- b) elindult a roma/cigány nemzetiségi népismeret tantárgy érettségi követelményeinek felülvizsgálata OH Nemzetiségi POK megbízásából,
- c) az Arany János Kollégiumi Program előkészítő évfolyamán kidolgozott és bevezetett humán ismeretek tantárgy tartalmazza az irodalom, társadalomismeret, roma/cigány nemzetiségi népismeret tananyagait. A természetismeret tantárgy tananyagának kidolgozása folyamatban van.

A járványhelyzet előtti tanévben már elkezdődött a digitális tananyagfejlesztés és digitális kompetenciafejlesztés az intézményben. Ennek következményeképpen a 10-11-12. évfolyam minden tanulója saját használatú számítógéppel rendelkezik és használja azt tanulmányaihoz.

8.2. Gandhi Gimnázium Közhasznú Nonprofit Kft. és Nemzetiségi - Roma Módszertani, Oktatási és Kulturális Központ

A Gandhi Gimnázium Közhasznú Nonprofit Kft. 2018. május 01. - 2021. július 29. között valósította meg *A roma kultúra megismerése, továbbadása a Gandhi Gimnázium Közhasznú Nonprofit Kft. programjai által* című (EFOP-1.3.4-16-2017-00005 kódszámú) projektet.

A Gandhi Gimnáziumban 40 órás ismeretátadási képzési módszert dolgoztak ki, *Értsük egymást jól!* címmel, amellyel a Pest Megyei Kormányhivatal – 2020. május 4. napjával – kiegészítette a Gandhi Gimnázium Közhasznú Nonprofit Kft. felnőttképzési engedélyét. A képzési program a cigány népismeret oktatása céljából innovatív, a szokásos – romákat megismertető – képzési módszereken és tananyag-elemekén túlmutató, hiánypótló ismeretátadás. Célja, hogy a terepen dolgozó, a cigánysággal közvetlen kapcsolatot ápoló szakemberek (például védőnők, egészségügyben és/vagy szociális területen dolgozók, pedagógusok, „tanodások”, szociális munkások, lelkészek) gyakorlati készségeket sajátítsanak el. A képzés helyszínei Pécs, Alsószentmárton, Gilvánfa települések, megvalósítására 2020. szeptember 20-26 között és október 13-17. között került sor összesen 30 fő részvételével.

A Gandhi Gimnázium Közhasznú Nonprofit Kft. a Gandhi Gimnázium cigány népismereti oktatóival közösen oktatási segédanyagként létrehozta 4 Roll-up-t, mely a roma holocaust témakörét dolgozza fel, hazai és európai kitekintéssel, összefoglalással. Weblapot hoztak létre, melynek része egy ún. ÉRTÉKTÁR. Ez olyan általuk alkotott kisfilmeket tartalmaz, mely a régióban élő roma/cigány lakosságot „hétköznapi embereket” szólítja meg. A riportokban a megszólítottak magyarul, illetve beás és romani nyelven mesélik el élettörténeteiket. A nyilvánosan megtekinthető kisfilmek nagyban segítik, és támogatják a cigány népismeret, és a cigány nyelvek oktatását.

A Nemzetiségi - Roma Módszertani, Oktatási és Kulturális Központ, 2020-ban döntött arról, hogy a cigány népismeret, a beás nyelv és irodalom, valamint a romani nyelv és irodalom tantárgyak oktatásához modern, újszerű, korszerű és hiánypótló tananyagokat készít és hoz forgalomba. A tananyagok, oktatási csomagok a kerettantervvel és a 2020. évben bevezetésre került NAT előírásai szerint készültek el.

9. A ROMÁK TÖRTÉNELMÉNEK TANKÖNYVI REPREZENTÁCIÓJA

Az elmúlt években folytatódott az Oktatási Hivatal (2019. december 1-jéig az Eszterházy Károly Egyetem Oktatókutatási és Fejlesztő Intézet) által gondozott tankönyvi portfólió 2015-ben megkezdett felülvizsgálata annak érdekében, hogy a romákról szóló tartalmak hangsúlyosabban jelenjenek meg a kiadványokban. A kutatóktól kapott helyzetelemzések és javaslatok alapján megtörtént mind az újgenerációs, mind az egykori Apáczai Kiadóhoz és a Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadóhoz köthető magyar irodalom és történelem tankönyvek nagy részének átdolgozása. Ennek eredményeként az érintett kiadványok kiegészültek a romákra vonatkozó tartalmakkal.

Az Oktatási Hivatal a korábbi tankönyvek módosított Nemzeti alaptantervnek és az új kerettanterveknek megfelelő átdolgozása, illetve az új kiadványok fejlesztése során is nagy hangsúlyt fektet a romákkal összefüggő tartalmak beépítésére. Az ún. „okostankönyvek” a papíralapú kiadványok átalakításával készülnek, így az új tankönyvekhez kapcsolódó digitális tananyagok is tartalmazni fogják a romákra vonatkozó kiegészítéseket.

A munka folytatódik, a 6. és a 10. évfolyamos tankönyvek kapcsán szakértők bevonásával zajlik. A fejlesztési folyamatban sor került többek között a vándorló cigányság életmódjának bemutatására, illetve az 1848/49-es események kapcsán a roma katonák és zenészek

szerepének kiemelésére is. Bekerült a tananyagba a verbunkos egyik legjelentősebb alakja, Bihari János portréja is. A szakértői munkacsoport az 5. és a 9. évfolyamos tankönyvek esetében is megfogalmazott javaslatokat. Mivel e javaslatok az érintett kiadványok elkészülte után születtek meg, azok utólagos beillesztéssel kerülnek majd a tankönyvekbe.

A Nemzeti alaptantervben és a kerettantervekben foglalt elvárásoknak megfelelően a felsőbb évfolyamok (7–8, 11–12.) tankönyveiben is szerepelni fognak a romákkal összefüggő tartalmak. A 8. évfolyamos magyar irodalom tankönyvekben a kötelező törzsanyag részeként szerepel majd többek között a Roma Holokauszt témája, amelyhez kapcsolódóan Choli Daróczi József és Lakatos Menyhért műveit fogják megismerni a tanulók.

10. ÖSZTÖNDÍJAK, TÁMOGATÁSOK

10.1. Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíj

A Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíj célja a felsőoktatási intézményben történő továbbtanulás elősegítése érdekében támogatásban részesíteni a valamely nemzetiséghez tartozó, kiemelkedő képességű középiskolai tanulókat. Az ösztöndíj mértéke tanulónként, két tanéven keresztül havonta 60.000 Ft volt a vizsgált időszakban, amely összeg a megállapítását követő szeptember 1. napját követő két tanítási évben került folyósításra.

A Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíj 2011-es megalapítása után két évvel, 2013. év szeptemberétől 2019-es tanév végéig – a nemzetiségi szakterület, és így az ösztöndíjak kettéválásáig – összesen 19 roma származású tanuló továbbtanulási esélyeit javította az ösztöndíj folyósításával. A beszámolási időszakban, 2019 és 2020-ban részesülhettek utoljára nappali rendszerű középiskolai érettségi előtt álló roma tanulók az egységesen a 44/2013. (VI. 26.) EMMI rendelet alapján meghirdetett Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíjban, ekkor összesen 3-3 tanuló támogatása valósult meg a két évfolyamban. A kormányzati feladatmegosztást követően az ösztöndíj a Belügyminisztérium szervezeti keretein belül megújításra került.

10.2. Roma Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíj

A Roma Nemzetiség Tanulmányi Ösztöndíjáról szóló 24/2019. (VI.7.) BM rendelet alapján a jelen ösztöndíj pályázat az előző években meghirdetett – *Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíj* – korábbi pályázati felhívásokhoz képest annyiban változott, hogy a Magyarországon élő 12 nemzetiségnek szóló ösztöndíj pályázattól elválasztva, önálló rendeletben került szabályozásra.

A 2019/2020. és a 2020/2021. tanévekre szóló pályázati felhívás 2019. augusztus 30-án jelent meg. Az ösztöndíj pályázat célja, a roma nemzetiségi anyanyelvű, nemzetiségi kétnyelvű, továbbá ezek hiányában a roma nemzetiségi nyelvoktatást és népismereti oktatást folytató középfokú oktatási intézmények tanulói sikeres érettségi vizsgát követően felsőfokú oktatási intézményben folytassák tanulmányaikat, valamint a nemzetiségi közösségi életben aktívan szerepet vállaljanak, erősítve ezzel a roma nemzetiségi identitást.

Célcsoportja a roma/cigány nemzetiségi nevelést, oktatást folytató középfokú iskolák, valamint az érettségi megszerzésére irányuló képzés utolsó két évfolyamát végző, kiemelkedő képességű roma/cigány középiskola tanulók. A 2019/2020. és a 2020/2021. tanévekre

összesen 21.000.000 Ft keret állt rendelkezésre, egy félévre 5.500.000 Ft osztható fel, így a támogatás mértéke tanulónként 30.000 ezer Ft/hó.

Előremutató és pozitív változás, hogy míg az előző években a létszám mindösszesen 3 fő volt, 2019-ben 6 középiskolából 35 fő tanuló részesült az ösztöndíjban, 2020-ban pedig 57 nyertes tanuló részére 8.550.000 Ft összegű támogatás került kiutalásra.

10.3. Útravaló Ösztöndíjprogram

Az ösztöndíjprogram jogszabályi alapját az Útravaló Ösztöndíjprogramról szóló 152/2005. (VIII.2.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) biztosítja. A tanulók elsősorban szociális rászorultság alapján kerülnek be a programba, azonban az ösztöndíj mértéke teljesítményalapú, és függ az előző év végi tanulmányi eredménytől. A program általános célja a lemorzsolódás megelőzése, valamint a továbbtanulási esélyek és lehetőségek megerősítése a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű (roma) tanulók részére. A jelentkezési eljárás keretében a tanulók önkéntesen nyilatkoznak roma nemzetiségükről.

Az Útravaló Ösztöndíjprogram 12 éves kortól, általános iskola 7. osztályától a középiskola végéig, szakmaszerzésig segíti a tanulókat. Személyes mentori támogatást és ösztöndíjat nyújt hátrányos helyzetű, kiemelten roma tanulók részére. A 2018/2019. tanévben a Kormány összesen 580.000.000 Ft támogatást, míg a 2020/2021. tanévben 2.339.185.000 Ft biztosított a tanulók és mentorpedagógusok ösztöndíjára, amely fedezi az előző tanévekben-ösztöndíjban részesült tanulók folyamatos támogatását, valamint az újonnan belépők ösztöndíjait.

Tanévenként átlagosan csaknem 11 ezer tanuló vesz részt a programban, a támogatottak legalább 50%-a roma. 2019/2020 tanévben 7 977, míg a 2020/2021 tanévben 8 345 roma tanulót támogattak az Út a középiskolába, Út az érettségéhez, Út a szakmához alprogramok. A korábbi évekhez képest a 2019/2020. tanévben növekedtek az elnyerhető ösztöndíjak, illetve emelésre kerültek a mentori díjak is 7.000 Ft-ról 11.000 Ft-ra. Az ösztöndíj a tanulmányi eredmény alapján 9.000-20.000 Ft/hó között lehet.

2019/2020-as tanévtől újra hazai költségvetési forrás biztosítja az Út a középiskolába, Út az érettségéhez alprogramok finanszírozását.

Az Útravaló Ösztöndíjprogram 4 alprogramjára összesen a 2019/2020. tanév őszi és tavaszi féléveire vonatkozóan 2.557.752.988 Ft keret állt rendelkezésre, amelyből 10 539 fő hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű tanuló és hallgató támogatására volt lehetőség. Az ösztöndíjak a tanulmányi eredmény függvényében sávosan változnak, minél jobb a tanulmányi eredmény, annál magasabb az ösztöndíj. Az ösztöndíjasokat mentorok segítik egész évben, akiknek feladata, hogy

- a) egyéni fejlesztési terv alapján háromhavonta értékelje a tanuló haladását, fejlődését;
- b) rendszeres és személyes kapcsolatot tartson a tanulóval, heti 2 órában a mentorált tanuló készítése fel;
- c) rendszeresen, személyes kapcsolatot tartson az osztályfőnökkel, szükség esetén a szaktanárokkal;
- d) családlátogatáson vegyen részt; egyéni előrehaladási napló vezessen,
- e) vegyen részt az Útravaló Ösztöndíjprogram sikeres lebonyolítása érdekében szervezett rendezvényeken és képzéseken;

A 2020/2021. tanévben az elnyerhető ösztöndíjak, és a mentori díjak is változatlanul kerültek meghatározásra. Az *Út az érettségihez* alprogram esetében a legalsó tanulmányi határ 2,5-től 3,0-ra került megemelésre.

Egy mentor legfeljebb 5, kivételes esetben 8 tanulót segíthet. Az ösztöndíj támogatás folyamatos, a belépéstől az iskolai bizonyítvány megszerzéséig motiválja a tanulót. A mentori díj a tanulók teljesítményével van összhangban, amennyiben a mentorált tanuló javító vagy sikertelen osztályozó vizsgát tesz, a mentor az utolsó kéthavi ösztöndíjra nem jogosult.

10.3.1. Az Út a középiskolába alprogram

Célja a résztvevő tanulók felkészítése érettségit adó középiskolába való továbbtanulásra. A mentor az utolsó kéthavi (május-június) ösztöndíjra abban az esetben jogosult, ha a Kormányrendelet szerinti mentori vállalásokat maradéktalanul teljesítette:

- a) az általa mentorált tanuló az előző tanév végi tanulmányi átlagát javította, megtartotta, a megvalósítás tanévében három tizednél többel nem rontott, és
- b) az általa mentorált tanuló felsőbb évfolyamba lép, vagy az általa mentorált tanuló középfokú iskolába felvételt nyert.

10.3.2. Az Út az érettségihez alprogram

Célja résztvevő tanulók támogatása a középiskola sikeres befejezése érdekében. A mentor az utolsó kéthavi (május-június) ösztöndíjra abban az esetben jogosult, ha a Kormányrendelet szerinti mentori vállalásokat maradéktalanul teljesítette és:

- a) az általa mentorált tanuló felsőbb évfolyamba lép, vagy az általa mentorált utolsó éves tanuló sikeres érettségi vizsgát tesz, és
- b) a tanuló az előző tanév végi tanulmányi átlagát javította, megtartotta, nem rontotta a megvalósítás tanévében.

10.3.3. Az Út a szakmához alprogram

Célja részvevő szakiskolai tanulók sikeres tanulmányainak elősegítése, tanulási nehézségeinek leküzdése céljából. A mentor utolsó kéthavi (május-június) ösztöndíjra abban az esetben jogosult, ha a Kormányrendelet szerinti mentori vállalásokat maradéktalanul teljesítette és:

- a) az általa mentorált tanuló felsőbb évfolyamba lép és az előző tanév végi tanulmányi átlagát a megvalósítás tanévében nem rontotta,
- b) vagy az általa mentorált tanuló az előző tanév végi tanulmányi átlagát a megvalósítás tanévében nem rontotta és sikeres szakmai vizsgát tett.

10.3.4. „Út a diplomához” alprogram

Célja a részvevő hallgatók támogatása annak érdekében, hogy felsőfokú végzettséget szerezhessenek. Az Ösztöndíjprogram hazai forrásból támogatott programra minden évben kb. 200 millió Ft áll rendelkezésre évente átlagosan 500 hallgatót ér. A hallgatók ösztöndíjban, valamint önköltség támogatásban részesülhetnek. Az adatok alapján a roma hallgatók szinte minden képzési területen megjelennek: humán, természettudományi, műszaki, orvosi- és egészségügyi, sporttudományi.

2019/2020-as tanévre kiírt pályázatok során az *Út a középiskolába* és az *Út az érettségihez* alprogramok 7.193 tanulót értek el. Ennek a két alprogramnak a finanszírozása a korábbi években uniós forrásból valósult meg, azonban a 2019/2020-as tanévtől helyet kapnak a hazai

költségvetésben. Az *Út a szakmához* alprogram 2.792 tanuló, míg az *Út a diplomához* alprogram majdnem 736 hallgató – köztük 224 roma tanuló – támogatását tette lehetővé.

2020/2021-as tanévre kiírt pályázatok során 7.132 fő középiskolás érettségiző tanulót érnek el. Az *Út a szakmához* alprogram 2.900 tanuló, míg az *Út a diplomához* alprogram majdnem 507 fő – köztük 170 roma hallgató – támogatását tette lehetővé.

Az Útravaló Ösztöndíjprogram alprogramjai a 2019/2020-as tanévben összesen 10.721 tanuló, a 2020/2021-as tanévben 10.539 tanuló támogatását tették lehetővé.

ÚTRAVALÓ ÖSZTÖNDÍJ TÁMOGATÁSAI 2018/2019 ÉS 2020/2021 TANÉVBEN ⁸³							
Alprogram	Keretösszeg (millió Ft)		Roma tanulók aránya %-ban		Tanulmányi átlag	Tanulmányi ösztöndíj (Ft/hó)	Mentori díj (Ft/hó)
	2018/2019	2020/2021	2018/2019	2020/2021			
Út a középiskolába	1695,0	1679,3	84%	91%	3,0 - 3,49	9.000	11.000
					3,5 - 3,99	12.000	
					4,0 - 4,49	13.500	
					4,5 - 5,00	15.500	
Út az érettségizéshez			70%	72%	2,5 - 2,99	9.000	
					3,0 - 3,49	11.000	
					3,5 - 3,99	14.000	
					4,0 - 4,49	17.500	
Út a szakmához	640,0	659,9	78%	84%	2,5 - 3,30	9.000	
					3,31 - 4,00	14.000	
					4,21 - 5,00	18.000	
Út a diplomához	260,0	218,6	28%	36%	aktív hallgatói jogviszony és kredit/50% teljesítés Ft/félév	150 – 225 000	
önköltség-támogatási program: felmerülő ktg-k 95%-a, de max: 400 000 Ft							

11. LIPPAI BALÁZS ESÉLYEGYENLŐSÉGI ÖSZTÖNDÍJ

A Honvédelmi Minisztérium minden évben meghirdeti a Lippai Balázs esélyegyenlőségi ösztöndíjat, melyet hátrányos helyzetű és/vagy magukat roma származásúnak valló, honvédelmi alapismeretek közismereti tantárgyat tanuló középiskolások vagy a felsőoktatásban „Honvédelmi alapismeretek” szabadon választható stúdiumot folytató hallgatók pályázhatnak meg. A Lippai Balázs esélyegyenlőségi ösztöndíj 2019/2020-as tanévre történő elnyerésére kiírt pályázatra 36 pályázó küldött be pályázatot, melyből a jogszabályban meghatározott feltételek alapján 20 pályázónak került odaítélésre az ösztöndíj. A 2020/2021-es tanév során 34 pályázó küldte be pályázatát, melyből 20 pályázó részesült maximális ösztöndíjban.

12. NEMZETISÉGI PEDAGÓGUS TANULMÁNYI ÖSZTÖNDÍJPROGRAM

⁸³ Forrás: Belügyminisztérium

Abban, hogy a Magyarországon őshonos nemzetiségek megőrizték és tovább is tudják adni nyelvüket és kultúrájukat, kiemelkedő szerepük van a nemzetiségi pedagógusoknak. Magyarország Kormánya ezért támogatja a nemzetiségi pedagóguspályát választó fiatalok számának és a nemzetiségi pedagógusképzés hatékonyságának növelését, illetve a már a pályán dolgozó pedagógusok megtartását és megbecsülését. A program kiemelt célja a nemzetiségi pedagógus pályát választó fiatalok számának és a nemzetiségi pedagógusképzés színvonalának az emelése, a nemzetiségi anyanyelvi képzés hatékonyabbá tétele és a pályán lévő nemzetiségi pedagógusok megtartása és megbecsülésük javítása.

Az Országgyűlés Magyarországi Nemzetiségek Bizottsága 2017-ben áttekintette a nemzetiségi óvóképzés helyzetét, majd együttműködve az EMMI oktatási és nemzetiségi szakterületeivel, egy nemzetiségi óvodafejlesztési programot dolgozott ki, amelyet 2018-ban a nemzetiségi tanítókra és tanárookra is kiterjesztett. A program költségvetési fedezetét a 2018. és 2019. évi központi költségvetés biztosította.

12.1. Nemzetiségi Pedagógus Tanulmányi Ösztöndíjprogram

A Nemzetiségi Pedagógus Tanulmányi Ösztöndíjprogram a roma nemzetiségi óvodapedagógus-képzést, roma nemzetiségi tanítói alapképzést vagy roma nyelv és kultúra tanári képzést választó fiatalok számára is hozzáférhető függetlenül attól, hogy nappali, esti vagy levelező szakon tanulnak. Az ösztöndíj mértéke a tanulmányait megkezdő hallgatók esetében az első szemeszterben nappali szakokon nettó 60.000 Ft/hó, esti és levelező szakokon nettó 40.000 Ft/hó.

A tanulmányait folytató hallgató esetében a második, illetve további szemeszterében:

- a) Kitűnő tanulmányi átlag (4,50-től) nappali szakokon: nettó 75.000 Ft/hó, esti és levelező szakokon: nettó 50.000 Ft/hó
- b) Jó tanulmányi átlag (3,50-4,49 között) nappali szakokon: nettó 50.000 Ft/hó, esti és levelező szakokon: nettó 30.000Ft/hó
- c) Az előző félév sikeres teljesítése (3,49-ig) nappali szakokon: nettó 25.000 Ft/hó, esti és levelező szakokon: nettó 15.000 Ft/hó

12.2. Nemzetiségi Óvodapedagógus Tanulmányi Ösztöndíjprogram

Az ösztöndíjra első alkalommal a 2018/2019-es tanévben felvételt nyert nemzetiségi óvodapedagógus hallgatók jelentkezhetnek. A roma hallgatókat és képzőhelyeket is érintő ösztöndíjjal a hallgatók vállalják, hogy tanulmányaik befejezését követően legalább az ösztöndíj igénybevételenek idejével egyező időszakra nemzetiségi óvodában vállalnak állást. Az ösztöndíj folyósítása a Magyarországi Németek Országos Önkormányzatának közreműködésével 2019 januárjától indult el. Az induláshoz szükséges 75 millió Ft támogatást követően, 2019. évben az ösztöndíj folytatására és kiterjesztésére, az évfolyamok kiterjesztése, illetve az óvodapedagógus mellett 2019 szeptemberétől a tanító, tanár, szaktanár szakos hallgatók részére további 260 millió Ft támogatást biztosított a Miniszterelnökség (2019/2020. tanév).

2020-tól tovább bővült a program, így a 2020/2021-es tanévben az ösztöndíjrendszer az óvodapedagógusok után a nemzetiségi tanító, tanár és szaktanár hallgatók minden évfolyamára ki lett terjesztve, így közel félezer (460 db) ösztöndíj nyújtására nyílt lehetőség. 2020-ban, a tovább bővült programot 380 millió Ft támogatással segítik (2020/2021. tanév).

A Kormány fontosnak tartja a nemzetiségi óvóképzés minőségének javítását szolgáló programok támogatását is, ezért a Miniszterelnökség 2019-ben 100 millió Ft-tal támogatta a képzőhelyek működését, programjait.

A Nemzetiségi Óvodapedagógus Tanulmányi Ösztöndíjprogram keretében a 2019/2020. tanév első szemeszterében az 1-3. évfolyamos nemzetiségi óvodapedagógus hallgatók és az 1. évfolyamos nemzetiségi tanító és tanár szakos hallgatók pályázhattak, az általuk elnyert ösztöndíj összege 78,6 millió Ft. A roma nemzetiségi óvodai nevelést, illetve roma nemzetiségi iskolai nevelést-oktatást érintően a 2019/2020 I. szemeszterben összesen 24 fő pályázott érvényesen: nemzetiségi tanító és tanár, óvodapedagógus szakokon.

A Nemzetiségi Pedagógus Ösztöndíj Programban 2020 decemberéig összesen 28 roma szakos hallgató vett részt. A hallgatók között 24 fő roma nemzetiségi óvodapedagógus, 3 fő roma nemzetiségi tanító, 1 fő pedig romológia tanárnak készül. A hallgatók közül 23 hallgató államilag finanszírozott, 5 hallgató pedig költségtérítéses képzésben vesz részt.

Változatlan azonban a roma nemzetiségi pedagógusképzésre jelentkező hallgatók számának csökkenése. A romani és beás nyelvoktatást biztosító köznevelési intézmények csak az átmeneti szabályoknak megfelelő, romani, vagy beás nyelvvizsgával rendelkező pedagógusokat alkalmazhatják. A megfelelő szakképzettséggel rendelkező pedagógusok folyamatos hiánya nehezíti a romani és beás nyelvű oktatás minőségének fejlesztését. A gyakorló pedagógusok részére továbbra is csupán egy szakmai továbbképzés áll rendelkezésre: a Pécsi Tudományegyetem Romológia Tanszéke által kidolgozott továbbképzési program. Kifejezetten a romani és beás nyelvek oktatására vonatkozóan jelenleg nincs továbbképzési lehetőség.

12.3. Nemzetiségi pótlék pedagógusok részére

A nemzetiségi pótlék mértéke 2018-ban az illetményalap 10%-áról 15%-ra, 2019-ben az illetményalap 30%-ára, 2020-ban pedig az illetményalap 40%-ára emelkedett. Nemzetiségi pótlékre 2020-ig az a pedagógus volt jogosult, aki a neveléssel-oktatással lekötött munkaidejének legalább 50%-ában nemzetiségi anyanyelven nevelő-oktató munkát végzett. Esetükben a nemzetiségi pótlék mértéke fokozatosan a négyszeresére emelkedett. 2020-tól nemzetiségi pótlékban korábban nem részesülő, munkaidejük 50%-a alatt nemzetiségi anyanyelven nevelő-oktató munkát végző pedagógusok is részesülnek alacsonyabb mértékű, differenciált nemzetiségi pótlékban az alábbi mértékek szerint: nyelvhasználat 20-50% között: az illetményalap 25%-a, 20% alatti nyelvhasználat esetén pedig az illetményalap 10%-ára jogosultak a pedagógusok. E pótlék nem érinti a magyar nyelvű roma nevelés-oktatásban résztvevő pedagógusokat.

13. BURSA HUNGARICA ÖSZTÖNDÍJ

A társadalmi-gazdasági hátrányokkal induló hallgatók diplomaszerzési esélyeinek javítása érdekében a felsőoktatási ösztöndíj- és hallgatói juttatásrendszer reformja keretében került sor az ösztöndíjak célzottá tételére, figyelemmel a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű hallgatók fokozott támogatására.

A hallgatói normatíva két lépcsőben emelkedett: 2018. szeptember 1-jétől 119.000 Ft-ról 128.520 Ft-ra, majd 2020. február 1-jétől 166.600 Ft-ra. Ezzel a szociális és tanulmányi ösztöndíj a hallgatók sikerességét is segíti. 2018-ban a hallgatói normatív támogatás összesen 14,4 Mrd Ft volt. A 2019. évi pályázathoz 2.540 települési és 3 megyei önkormányzat

csatlakozott, 2.244 települési önkormányzat támogatóként vett részt a programban, általuk 19 008 pályázót támogattak. A 2020-as pályázati fordulóban 2.535 önkormányzat csatlakozott, az önkormányzati támogatás tíz havi összege: 1.096.705.000 Ft volt.

14. NEMZETI TEHETSÉG PROGRAM

A Kormány célkitűzései között szerepel a kiemelkedő teljesítményre képes fiatalok megtalálása és célzott segítése annak érdekében, hogy tehetségük kibontakozzon és a lehető legjobban hasznosuljon. Magyarország jövője a jelen gyermekeiben és fiataljaiban, az ifjú tehetségekben rejlik. A felnövekvő nemzedékek elhivatottsága, tehetsége és kitartása adja azt a hajtóerőt, amely a jelenben még befektetést kíván, de annál több eredményhez segítheti hazánkat.

A Nemzeti Tehetség Program (a továbbiakban: NTP) közvetetten az esélyteremtés, az egyenlő hozzáférés lehetőségének biztosítása érdekében nyújt támogatásokat. Célzott pályázatok segítik a halmozottan hátrányos helyzetű, roma, vagy fogyatékossgal élő fiatalok tehetséggondozását, de prioritást élvez a komplex fejlesztendő járásokban működő vagy a kisebb tanulói létszámmal működő iskolák programjainak támogatása is.

A Kormány a Nemzeti Tehetség Program végrehajtásának 2019–2020. évi cselekvési programjáról szóló 1686/2018. (XII. 17.) Korm. határozatban célkitűzésként meghatározta „a tehetségazonosítás és tehetséggondozás szervezeti rendszeréhez való hozzáférés esélyeinek javítását, különös tekintettel a kedvezményezett járásokban és településeken élő tehetséges fiatalok bevonására a tehetségsegítő programokba”.

14.1. Snétberger Program

A Camp Europe Felsőörs Oktatási Közhasznú Nonprofit Kft. a Snétberger Zenei Tehetség Közhasznú Alapítvánnyal együttműködésben valósítja meg a Snétberger Programot, melynek keretében minden évben 60 tehetséges, hátrányos helyzetű – többségében roma származású – diák oktatása, tehetséggondozása zajlik speciális pedagógiai program mentén. A Snétberger Program folytatásához az Emberi Erőforrások Minisztériuma a 2020. évi központi költségvetés XX. fejezet a 20/20/05 fejezeti előirányzat terhére 100.000.000 Ft támogatást biztosított a Camp Europe Felsőörs Közhasznú Kft. működéséhez. A Camp Europe Felsőörs Közhasznú Kft. 2020.09.01-jétől jogutódlással átalakult: jogutódja a Nemzeti Tehetség Központ Nonprofit Kft.

14.2. Az NTP-KTK kategória „B” komponense

A komponens alapján a kategória felhívása szorosan kapcsolódik a hátrányos helyzetű tanulók iskolai előmenetelének támogatásához. *„Roma és/vagy szociokulturálisan hátrányos helyzetű fiatalok számára szervezett, legalább 60 órás, tanórán kívüli, integrált környezetben megvalósuló, komplex tehetséggondozó program megvalósítása, melynek eredménye tárgyasult alkotás (pl. kiállítás, interaktív bemutató stb.). A komplex tehetséggondozó program megvalósításakor legalább egy foglalkozás előadójának olyan roma vagy korábban szociokulturálisan hátrányos helyzetű, országosan ismert személyt kell meghívni, akinek életútja pozitív példaként szolgálhat.”*

A 2019–2020. évi cselekvési program I. 1. k) pontja meghatározza, hogy „támogatni kell a hazai és határon túli magyar, kettős vagy többszörös különlegességű magyar tehetségeket támogató, integráló környezetben megvalósuló tehetségsegítő programokat.”

14.3. Az NTP-KTK-19 kategória

Az NTP-KTK-19 kategória (NTP „a hazai kettős vagy többszörös különlegességű tehetségeket segítő, tehetséggondozó programok”) esetében 2019-ben az a pályázatok támogatására rendelkezésre álló keretösszeg 18.000.000 Ft volt, míg 2020-ban már 20.000.000 Ft. A pályázat során mindkét évben legalább 1.000.000 Ft, illetve legfeljebb 1.500.000 Ft vissza nem térítendő támogatást lehetett igényelni.

14.4. Az NTP-KTK-M meghívásos pályázati kategóriában

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma az NTP-KTK-M meghívásos pályázati kategóriában támogatására 2019 és 2020 évben az alábbi részkomponensekkel hirdetett meg pályázatot.

- a) Az „A” komponens esetében: „12-22 év közötti roma és/vagy hátrányos helyzetű zenei tehetségek felkutatása, a felvételi meghallgatások lefolytatása, a kiemelkedő zenei tehetségek – rangos szakmai zsűri általi – kiválasztása” volt a kiemelt feladat,
- b) a „B” komponens esetében pedig egy kötelezően megvalósítandó tevékenységre: „Roma és/vagy hátrányos helyzetű tehetséges fiatalok felkutatása, kiválasztása, valamint bevonása olyan, legalább 60 órás, modell értékű, komplex tehetséggondozó programba, amely segítséget nyújt a hátrányok leküzdéséhez, és hídépítő szerepet tölt be az iskola, a tehetséges fiatal családja és a humán szolgáltató központok között” lehetett támogatást elnyerni.

Az NTP 2019-ben és 2020-ban mindösszesen 349.000.000 Ft támogatást folyósított roma és/vagy hátrányos helyzetű tehetséges fiatalok támogatására. 25 támogatott pályázat segített 347 fő roma fiatal tehetsége kibontakoztatásában. Számos olyan pályázat megvalósításához nyújtott a Program forrást, amelyekben a roma tanulók aránya a programban résztvevőkhöz képest 100%.

Az NTP cselekvési programja prioritásként kezeli a kedvezményezett járásokban és településeken élő fiatalok tehetséggondozó programjainak támogatását.

A megítélt támogatások során az észak-alföldi régió 9 millió Ft, a nyugat-dunántúli régió 6 millió Ft, az észak-magyarországi, a dél-dunántúli és dél-alföldi régiók támogatási összege pedig egyaránt 4 millió Ft volt, amelyek tehetséggondozó programok megvalósítását szolgálták.

A meghívásos pályázati kategóriában a Közép-Magyarország régió részesedése jelentősen magasabb (320 millió Ft). A régiók programjaiban a roma tanulók részvétele általában 26-44 fő között mozog, Közép-Magyarország esetében 2019 és 2020 között a résztvevő roma tanulók száma meghaladta a 170 főt. A roma tehetségeket segítő programokra 2019-ben 10,3 millió Ft-ot fordítottak. Nyertes pályázatok között támogatták a Tiszavasváriban működő Magiszter Óvoda Általános Iskola, Középiszkola, Szakképző Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Transzlingváló romani kommunikációs programot, a szegregált településen élő roma nők felgyorsult öregedése kockázati tényezőinek vizsgálatát, az Észak-Alföld Roma szakkollégiumok alumni hálózatának kialakítását, valamint az Amaro Trajo Életünk Roma Kultúráért Alapítvány által roma fiataloknak szervezett Kreatív Tehetséggondozó Táborát.

2020-ban hátrányos helyzetű, roma tanulók iskolai előmenetelének és tehetséggondozásának támogatására az NTP 6.281.000 Ft összeget fordított.

- a) NTP-ATP-20 Czinka Panna Roma Kulturális Egyesület - „Nyelvmentő”: 1.465.000 Ft
- b) NTP-SFT-20 Czinka Panna Roma Kulturális Egyesület - Sport 1.000.000 Ft
- c) NTP-TÁB-20 Cigány Szociális és Művelődési Egyesület - Zene és tánc-tábor 1.000.000 Ft

- d) NTP-MTTD-20 Matematikai, természetismereti roma tehetséggondozás 1.318.000 Ft
- e) NTP-MŰV-20 Harmónia Alapfokú Művészeti Iskola - Kézműves hagyományápolás roma fiatalokkal 1.498.000 Ft

14.5. Szakkollégiumok NTP keretén belüli támogatása a beszámolási időszakban

SZAKKOLLÉGIUMI PROGRAMOK ⁸⁴			
Szakkollégium	Pályázat címe	Támogatás Ft-ban	
		2019	2020
Görögkatolikus Roma Szakkollégium, Miskolc		3 000 000	4 000 000
Jezsuita Szakkollégium „Többet tudni (adni)” „Gyökerek és szárnyak”		1 000 000	3 997 000
PTE Wlisslocki Henrik Szakkollégium		1 600 000	
Kaposvári Egyetem Roma Szakkollégium		1 950 000	
Szégedi Keresztény Roma Szakkollégium		3 000 000	4 000 000
Wáli István Református Cigány Szakkollégium			1 000 000
DE Egyetem Lippai Balázs Roma Szakkollégium			900 000
	Összesen	10 550 000	13 897 000

14.6. NTP egyedi támogatás

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma a Nemzeti Tehetség Program fejezeti kezelésű előirányzat terhére 2019-ben a roma fiatalok tehetséggondozása érdekében, egyedi támogatás formájában az alábbi projektek megvalósulását támogatta:

1. Anosztru Országos Cigány Egyesület: Hétvégi Szakkollégium szakmai program megvalósítása 5.000.000 Ft
2. Amaro Trajo Életünk Roma Kultúráért Alapítvány: Közös Álmunk! - Kreatív tehetséggondozó divatműhely fiataloknak program megvalósítása 4.700.000 Ft
3. Palam et Publice Nyilvánosan Alapítvány: a domonyi közösségi ház megkezdett munkálatainak befejezése 6.500.000 Ft.

Összegzésképpen 2019-ben és 2020-ban a Magyarországon élő roma nemzetiségű fiatalok tehetséggondozó programjait mindösszesen több mint 500.000.000 Ft-tal támogatta az NTP. A személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény 4/A. § (1) bekezdés b) pontja értelmében az NTP évek óta kiemelt állami célként meghatározott előirányzat, ezáltal a kormányzati célkitűzés elérése érdekében lehetőség nyílik a személyi jövedelemadó 1%-nak felajánlására.

15. ROMA SZAKKOLLÉGIUMOK

A roma szakkollégiumi hálózat egyedülálló kezdeményezés európai szinten. Jó gyakorlatként szolgál más országok számára és kiváló példája annak, ahogyan az állam és az egyházak, valamint az egyetemek a közös cél érdekében – jelen esetben a felzárkózás területén – összehangoltan és hatékonyan tudnak együttműködni.

A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 54. §-a rögzíti a tehetséggondozás és felzárkóztató rendszer színtereit, köztük a szakkollégiumokat. E pontban jelenik meg először a roma szakkollégium fogalma is. A roma szakkollégium a szakkollégiumi kritériumokon

⁸⁴ Forrás: NTP

túlmenően speciális célokkal és többletfeladatokkal rendelkező tehetséggondozó és felzárkózást segítő intézmény.

A roma szakkollégiumok célkitűzése a felsőoktatási intézményekbe felvételt nyert hátrányos helyzetű, elsősorban roma fiatalok diplomaszerezésének segítése, lemorzsolódásuk csökkentése, társadalmi szerepvállalásuk és közösségi aktivitásuk erősítése, valamint a roma szakkollégisták példáján keresztül a roma tanulók továbbtanulási motivációjának növelése. A szakkollégiumok bázist képeznek további esélyteremtő szolgáltatásoknak, így digitális képzések kialakításának, a diplomás roma emberek társadalmi szerepvállalásának és közösségi aktivitásának, középiskolai tanulók és fiatalok bevonásának.

A Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózatot 2011. március 17-én hozta létre a négy magyarországi történelmi egyház, négy város (Budapest, Debrecen, Nyíregyháza és Miskolc) aktív közreműködésével. Az alapítás óta 9 egyházi fenntartású és 2 egyetemi alapítású roma szakkollégium működik, 9 településen.

Egyházi alapítású roma szakkollégiumok, mint a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat tagjai:

1. Jezsuita Roma Kollégium és Szakkollégium, Budapest
2. Evangélikus Roma Szakkollégium, Nyíregyháza
3. Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákotthon, Roma Szakkollégium, Miskolc
4. Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium, Szeged
5. Budapesti Református Cigány Szakkollégium
6. Pécsi Evangélikus Roma Szakkollégium, Pécs
7. Szent Miklós Görögkatolikus Roma Szakkollégium, Debrecen
8. Wáli István Református Cigány Szakkollégium, Debrecen
9. Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Roma Szakkollégium, Eger

Egyetemi alapítású roma szakkollégiumok:

10. Lippai Balázs Roma Szakkollégium, Hajdúböszörmény
11. Szentandrassy István Egyetemi Roma Szakkollégium, Kaposvár

Az oktatásban megvalósuló esélyteremtés az elmúlt években országos hálózattá szerveződő egyik legkomolyabb vívmánya a roma szakkollégiumok hálózata, amely magában foglalja mind a 11 szakkollégiumot. A hálózat küldetését és alapelveit a Roma Szakkollégiumi Charta foglalja össze, melyet az elnökség 2013. május 21-én fogadott el.

Az egyházi és az egyetemi alapítású szakkollégiumok szerteágazó kapcsolata pedig a Roma Szakkollégiumi Egyesület megalapításában öltött szervezeti formát. Az Egyesület fő célja a szakmai érdekképviselés, de emellett figyelemmel kíséri a végzett diákok, az alumni boldogulását szakmai és emberi szinten egyaránt, közösséget teremtve és fenntartva szakkollégisták és végzettek között.

A 2011. évi 53 hallgatóhoz képest a szakkollégiumi hallgatók száma folyamatosan nőtt, 2019-2020-as tanévben már 328 felsőfoktatásban résztvevő roma fiatal segítettek a szakkollégiumok. Köztük olyanok is vannak, akik korábban tanodába járóként, az Útravaló Ösztöndíjprogram ösztöndíjasaként kaptak segítséget a továbbtanulásukhoz.

A roma szakkollégiumok kifejlesztését európai uniós források segítették. (TÁMOP 4.1.1/D 1,45 milliárd Ft, EFOP-3.4.1.-15 és VEKOP-7.4.1.-16 pedig együtt 1,41 Mrd Ft támogatással).

2018-tól a roma szakkollégiumok fenntartásához a központi költségvetés járul hozzá: 2018-ban 140 millió Ft, 2019-ben 550 millió Ft, 2020-ban 546 millió Ft állt rendelkezésre a szakkollégiumok szakmai és működési támogatására.

16. A HÁTRÁNYOS ÉS HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS, KÖZTÜK ROMA GYERMEKEK, TANULÓK ISKOLAI ELŐREHALADÁSÁT TÁMOGATÓ INTÉZKEDÉSEK A KÖZNEVELÉS TERÜLETÉN

A 2019. és 2020. évben a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, köztük roma gyermekek, tanulók iskolai sikerességét támogató intézkedések a végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégia (a továbbiakban: Stratégia) végrehajtásának keretében zajlottak.

A Stratégia keretében célzott intézkedések történtek a minőségi oktatáshoz való hozzáférés erősítése, a sérülékeny tanulói csoportok sikeres iskolai előrehaladásának támogatása érdekében. Az intézkedések magukban foglalták az iskola esélyteremtő funkciójának javítását szolgáló fejlesztéseket, a sérülékeny tanulói csoportok iskolai sikerességét támogató programokat.

16.1. Kötelező óvodai elhelyezés

A 4-6 éves gyermekek 95,7%-a vett részt kisgyermekkorai nevelésben 2019-ben, ez az arány az uniós átlagot (94,8%) meghaladja és ezzel Magyarország teljesítette az „Oktatás és képzés 2020” keretrendszer referenciaértékét (95%) is. A roma gyermekek óvodai részvétele 91%.

ÓVODAI RÉSZVÉTELI ARÁNY KORCSOPORTONKÉNT BONTÁSBAN⁸⁵		
Korosztály	2014/2015 év (%)	2019/2020 év (növekmény %)
3 évesek részvételi aránya	80,3 %-ról	83 %-ra nőtt
4 évesek részvételi aránya	94,7 %-ról	98 %-ra nőtt
5 évesek részvételi aránya	95,1 %-ról	96 %-ra nőtt

16.2. Lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer

A lemorzsolódással leginkább veszélyeztetett, így a társadalmi-gazdasági szempontból hátrányos helyzetű tanulók iskolai előrehaladásának támogatása érdekében a lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer működik. A rendszer azonosítja és személyre szabott támogatást biztosít azon tanulók számára, akik lemorzsolódással veszélyeztetettek, illetve azon iskolák számára, amelyek a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók magas arányával és alacsony teljesítménnyel jellemezhetők.

A köznevelési intézmények, feladat ellátási helyek adatait az Oktatási Hivatal Pedagógiai Oktatási Központjai jogszabályi előírás alapján értékelik, majd olyan pedagógiai támogató intézkedéseket ajánlanak az érintett iskolák részére, amelyek segíthetik az intézményeket a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók számának csökkentésében, az iskolai eredményesség javításában. Az iskolai lemorzsolódás megelőzése érdekében komplex és differenciált intézményfejlesztések zajlottak 2019-2020-ban, amelynek fő fókusza a minőségi

⁸⁵ Forrás: Emberi Erőforrások Minisztériuma

oktatáshoz való hozzáférést biztosító, a méltányos oktatásszervezés javítása volt. Kiemelt figyelmet kaptak az országos kompetenciamérés eredményei alapján az elmúlt években tartósan fejlesztendő iskolák pedagógiai-szakmai támogatásai.

A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók megoszlása tekintetében Nógrád, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Borsod-Abaúj-Zemplén megye volt a 2018 és 2020. júniusi adatszolgáltatás adatai alapján a legveszélyeztetettebb, amellyel, hogy mindhárom megyében csökkent a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya. Nógrád megyében 16,2-ről 15,7%-ra, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 15-ről 10,9%-ra, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 14,1-ről 11,7%-ra.

A rendszer működésének eddigi adatai alapján a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya 2017-ben 10,85%, 2018-ban 8,86%, 2019-ben 7,46%, 2020-ban 6,8% volt. A ténylegesen lemorzsolódott tanulók aránya szintén enyhén csökkent és, a korai iskolaelhagyók arányában szintén csökkenés látható.

A 2019/2020. tanév rendjéről szóló 11/2019. (VII. 3.) EMMI rendelet értelmében az Oktatási Hivatal szakmai ellenőrzés keretében vizsgálta többek között a megelőző három év országos kompetenciamérési eredményei alapján alacsony teljesítménnyel érintett, illetve a hátrányos helyzetű tanulók magasabb arányával jellemezhető köznevelési intézményekben a lemorzsolódás megelőzése és a teljesítmény javítása érdekében tett intézményi, fenntartói intézkedéseket és azok megvalósulását. Az ellenőrzésre 2020-ban került sor, amelynek eredménye alapján a vizsgált intézmények 57%-ának kellett fejlesztési tervet készítenie, 76%-uk számára volt szükséges pedagógiai szakmai tanácsadást biztosítani az eredményesség javítása érdekében.

A LEMORZSOLÓDÁS ARÁNYAINAK ALAKULÁSA A 16-24 ÉVES KOROSZTÁLYON BELÜL ⁸⁶	
2019/2020. tanév:	6,1%
2018/2019. tanév:	6,6 %
2017/2018. tanév:	6,7 %
2014/2015. tanévben:	7,2%

A VÉGZETTSÉG NÉLKÜLI ISKOLAELHAGYÁS ALAKULÁSA ⁸⁷	2018	2019
Magyarország	12,5%	11,8%
EU átlag (EU 28)	10,6%	10,3%

17. A ROMA GYERMEKEK, TANULÓK OKTATÁSI, NEVELÉSI ESÉLYEINEK JAVÍTÁSÁT CÉLZÓ PROGRAMOK

17.1. „Jó kis hely”

A „Jó kis hely”- ek hátrányos helyzetű – 1000 fő alatti – településeken működő közösségi terek, melyek azzal a hosszú távú céllal jöttek létre, hogy útját állják a gyermekeket sújtó nélkülözés újratermelődésének, és növeljék a gyermekek esélyeit. A kistéleplési komplex gyermekprogramok tipikusan olyan településeken működnek, melyekre a társadalmi hátrányok koncentrációja, másrészt az ezek kezelésére hivatott ellátások, szolgáltatások

⁸⁶ Forrás: Emberi Erőforrások Minisztériuma

⁸⁷ Forrás: Emberi Erőforrások Minisztériuma

hiánya a jellemző. A programok működtetésére 4 éves időszakra 40-44 millió Ft közti összeg volt igényelhető. Az uniós finanszírozású pályázat sajátossága, hogy a humán fejlesztésekre lehetőséget adó EFOP-1.4.3-16 felhívás mellett az infrastrukturális fejlesztéseket a „Gyerekesély programok infrastrukturális háttere” című, EFOP-2.1.2-16 kódszámú felhívás biztosítja a nyertes pályázóknak 15-20 millió Ft keretösszeggel.

A közösségi terek létrehozására, működtetésére települési és nemzetiségi önkormányzatok, civil szervezetek és egyházak is pályázhattak. A jelenleg 38 megvalósítóból egy helyszínen roma nemzetiségi önkormányzat működteti a projektet.

17.2. Biztos Kezdet Gyerekházak

A Biztos Kezdet Gyerekházak célcsoportját az óvodáskor alatti, azaz a jellemzően 3 év alatti kisgyermekek képezik, akik főszabály szerint szüleikkel együtt látogatják a Gyerekházat. A szülő, a gyermeke jelenlétében, megtanulja, mit kell tennie gyermeke egészséges fejlődéséért, s emellett segítséget kap önálló életvezetési kompetenciáinak megerősítéséhez is. A Gyerekházban a gyermek mozgás-, beszéd- és értelmi fejlődéséhez teremtik meg a legjobb környezetet, és a kisgyermekkel való foglalkozás révén maga a szülő is elsajátítja az egészséges személyiség neveléséhez szükséges ismereteket.

Míg 2012-ben 42, 2020-ban már 188 gyerekház működött (egy részük uniós, más részük hazai forrásból).

A szolgáltatás működését 2012-től központi költségvetésből biztosítja a Kormány. A hazai forrásból támogatott gyerekházakat évente több mint 2.400 kisgyermek látogatja rendszeresen szüleivel.

2019. évben 110 finanszírozási szerződés került aláírásra, amelyek alapján mindösszesen 815.222.650 Ft összeg kifizetése történt meg a Biztos Kezdet Gyerekházakat működtető önkormányzatok, alapítványok, egyesületek, egyházak részére. Az összegből a feladatátadást követően 312.490.807 Ft kiutalásáról intézkedett a TEF.

2020. évben 108 finanszírozási szerződést írtak alá, 879.277.748 Ft összeg kifizetése történt meg a Biztos Kezdet Gyerekházakat működtető szervezetek részére.

A KSH Biztos Kezdet Gyerekházakra vonatkozó adatközlései alapján a 2020-ban működő Gyerekházakat mintegy 2 200 három éven aluli gyermek és szülője látogatta rendszeresen. A gyermekek 70%-a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult és szinte valamennyien hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűek is voltak. 18 fő, alacsony életkora ellenére már megállapított fogyatékkal élt. A Gyerekházak gondozásából kikerült mintegy 1.600 gyermek 80%-a óvodai vagy bölcsődei nevelésbe került, beilleszkedésükhöz a Gyerekházak által nyújtott gondozás nagyban hozzájárulhatott. A Gyerekházak szolgáltatását igénybe vevő mintegy 2.000 család 75%-a kétszülős háztartás, ahol az esetek 60%-ában rendelkezik a szülői felügyeletet gyakorló szülő munkaviszonnyal.

17.3. Esélyteremtő óvoda

A program megerősíti a hátrányos helyzetű, köztük roma gyermekeket nevelő óvodákat annak érdekében, hogy a 3 éves kortól kötelező óvodai nevelés során alkalmasak legyenek a magas színvonalú pedagógiai munkára. A projekt 2016 – 2020 közötti időszakban 570 óvodának, 20.100 gyermeknek nyújtott szolgáltatást, támogatást, eszközvásárlást, hálózatosodást, egymás közti tapasztalatcserét. A projekt keretében 65 óvodában egy-egy anyanyelvi roma

dajka dolgozhatott, aki a családokkal való kommunikációban, a szülők és az óvoda kapcsolatának erősítésében és a roma hagyományok közvetítésében is segítette az óvodapedagógusokat. A projekt befejezését követően 21 anyanyelvi roma dajka az óvoda hosszú távon foglalkoztatott munkavállalója lett.

A projekt hozzájárult a hátrányos helyzetű gyermekeket nevelő óvodák hálózatosodásához, a szakemberek tudásmegosztásához, az egymástól tanuláshoz. Emellett a pedagógusok továbbképzésben részesültek, és eszközök, játékok, óvodai bútorok beszerzését is támogatta a program.

17.4. „Integrált gyermekprogramok szakmai támogatása” – EFOP-1.4.1.

A projekt célja: növekedjenek a hátrányos helyzetű gyermekek életésélyei, törjön meg a gyerekszegénység generációs átöröklődésének rossz folyamata. A projekt összesen 196 hazai és uniós finanszírozású Biztos Kezdet Gyerekház munkáját támogatja. Konzorciumvezető a TEF, tagok: MTA, Magyar Máltai Szeretetszolgálat.

Az értékelt időszakban 18 mentor végezte a 106 hazai finanszírozású és a 83, az EFOP-1.4.3-16 pályázat keretében létrejött Biztos Kezdet Gyerekházak szakmai támogatását. A veszélyhelyzet kihirdetését követően a mentortalálkozók online, telefonos kapcsolattartás keretében valósultak meg. 2020. évben a program keretében 52 alkalommal szerveztek helyi szakmai fórumot, és a Biztos Kezdet Gyerekházak mellett - az EFOP-1.4.3 projekteknél - 38 „Jó kis hely” közösségi tér kezdte meg működését. A járványügyi helyzettel megnehezített 2020. évben is folyamatos volt a Biztos Kezdet Gyerekházak szakmai mentorálása, monitorozása, és összesen 73 csoport képzése fejeződött be.

17.5. „Végtelen lehetőség” – projektek EFOP-1.5.1-17

Elindult és folyamatosan zajlik az EFOP-1.5.1-17 (Végtelen lehetőség) projektek szakmai megvalósítóinak mentorálása a Magyar Máltai Szeretetszolgálat részéről. Ennek keretében a TEF feladata: az előkészítés támogatása, a tervezett tevékenységek módszertani kísérése. A konstrukció keretében az értékelt időszakban összesen 57 képzés valósult meg, amelyet 918 fő fejezett be eredményesen.

17.6. Tanoda program

A Tanoda program a nehéz szociális körülmények között élő, elsősorban általános iskolai korosztályhoz tartozó tanulókat segíti iskolán kívüli foglalkozásokkal. Intézményenként 20-30, a köznevelési rendszerben nehézségekkel küzdő gyermekek számára, olyan komplex szolgáltatást nyújt, amelyet a társadalmi perifériára szoruló gyermekek és fiatalok szociális helyzetükből adódóan korlátozottan vagy egyáltalán nem érhetnek el. A megalakulásuk mögött álló alapvető feltételezés, hogy a „hagyományos” iskola nem alkalmazkodik megfelelően a hátrányos helyzetű és roma tanulók sajátos szükségleteihez, amit egy eltérő szemléletű intézmény ellensúlyozhat.

Segíti a másnapi iskolai felkészülést, az iskolai tanulmányok sikeres elvégzését. Csoportos és egyéni tantárgyi felzárkóztató foglalkozásokat tart, így a tanórai kereteken túl nemcsak oktatási feladatokat vállal fel, hanem a szocializációval, életpálya-építéssel, kultúraközvetítéssel, közösségfejlesztéssel, szabadidő-szervezéssel, szociális támogatással kapcsolatos tevékenységeket is hasonlóan hangsúlyosnak tekinti. Így jelentős mértékben hozzájárul a hozzájuk járó gyermekek társadalmi hátrányainak a csökkentéséhez, és az iskolai

lemorzsolódás megelőzéséhez is, úgy, hogy közben a gyermek családját is eléri egyes programjaival.

17.6.1. Tanoda programok tapasztalatai (2015-2019) című záró tanulmánykötet

Az Oktatási Hivatal EFOP P-3.1.7-16-2016-00001 azonosítószámú „Esélyteremtés a köznevelésben” című kiemelt projektjének keretében született meg a tanulmánykötet, amely a tanodajellemzőket, egyéni fejlesztés, méréssel kapcsolatos információkat, eredményeket tartalmazza.

Az európai uniós támogatással indított EFOP-3.3.1-15, EFOP-3.3.1-16 és VEKOP-7.3.2-16 pályázati keretben működő tanodák hatékonyságának segítése érdekében a tanodás tanulók a pályázati kiírásnak megfelelően külsőleg szervezett mérésekben vehettek részt, az elemzéshez felhasznált adatok elsősorban e forrásból származnak. A méréseket az Oktatási Hivatal a Szegedi Tudományegyetem Oktatáselméleti Kutatócsoportjának bevonásával szervezte. A tanodákban végzett online mérések az eDia-platformon keresztül zajlottak.

A mérésben több, mint 200 tanoda vett részt. A bemeneti és kimeneti méréseket négy korcsoportba sorolva töltötték ki a tanulók az 1–2., 3–4., 5–6. és 7–12. évfolyamon.

Minden korcsoportban megközelítőleg húsz százalékpontos fejlődés tapasztalható mind a matematikateszt, mind az olvasásteszt esetében.

A tanulási motiváció felmérése vonatkozásában elsősorban a legidősebb, 7–12. évfolyamos korcsoportban jeleztek kedvező változásokat az eredmények. E korcsoportban szinte minden mért adat pozitív irányba formálódott, így az elsajátítási matematikai és olvasási motiváció, valamint a pozitív önhatékonyság erősödött, míg a negatív önhatékonyság csökkent. Emellett az iskola és a tanoda iránti attitűd is kedvezően alakult. Mivel a tanulási motiváció jellemzően egyre negatívabb képet mutatnak magasabb évfolyamokon (Józsa–Fejes 2012), a tanodába járás előnyeit feltételezhetjük e pozitív irányú változások mögött.

Az 5–6. évfolyamos korcsoportban a felmért tanulási stratégiák (memorizálás, megszervezés/kidolgozás, tervezés, monitorozás, időgazdálkodás, erőfeszítés-kontroll, segítségkérés, halogatás) felénél, míg a 7–12. évfolyamos korcsoportban minden tanulási stratégiánál szignifikáns változást tapasztaltunk, bár utóbbi korcsoportban a kedvezőtlennek tekintett memorizálás is erősödött – ugyanakkor ez az iskolai elvárásoknak való megfelelés erősödését is jelezheti. A társas jellemzők közül a kortárskapcsolat énkép minden korcsoportban kedvezően változott, míg a szülőkapcsolat énkép csak a legfiatalabb, 1–2. évfolyamosok körében.

Összességében úgy tűnik, hogy az affektív változók elsősorban a 7–12. évfolyamos korcsoportban változtak kedvező irányba. E jelenség magyarázata lehet, hogy ebben az életkorban a tanoda látogatása már sokkal inkább a tanulók egyéni döntése, mintsem szülői vagy pedagógusi elvárás. Vagyis ebben az életkorban valószínűsíthetően nagyobb arányban látogatják a tanodákat azok a fiatalok, akik motiváltabbak iskolai teljesítményük javításában, esetleg más célok elérésben tartják hasznosnak a tanodai tevékenységeket.

Az eredmények szerint a Tanodák fejlesztő hatása, azaz a kimeneti és a bemeneti teszteredmények közötti különbség valamivel nagyobb volt azon tanulóknál, akiknek kedvezőtlenek az otthoni tanulási körülményei. A szövegértés és a matematika kapcsán is kimutatható volt a tanodák előzetes tapasztalatainak pozitív hatása. Ez további megerősítést jelent arra vonatkozóan, hogy a tanodák folyamatos működés mellett jobb eredményeket érhetnek el (Fejes 2014).

17.6.2. A tanodák finanszírozása

A tanodák 2019-től új gyermekjóléti alapellátásként a hazai ellátórendszer részei lettek, Magyarország központi költségvetése 2019-ben 2.507 millió Ft-tal, 2020-ban 2506,1 millió Ft-tal járult hozzá a tanodák működéséhez. 2019-ben 196 tanoda közel 5.800 gyermek, 2020-ban 185 tanoda 5.200 tanulónak nyújtott segítséget.

2019. augusztus 1-től a TEF látja el a tanodákkal kapcsolatos kezelői és módszertani feladatokat is. (2019. augusztus 1. előtt a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság látta el ezen feladatokat.)

A rendszeresen tanodába járó gyermekek közül minden 5. sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartás-problémás gyermek, amely nagymértékben befolyásolja a tanulmányi eredményeit, és a tanodáktól is speciális hozzáállást, alternatív tanulássegítési módszereket vár el. A tanulók 94%-a általános iskolás, döntő többségük felső tagozatra járt. A tanodát rendszeresen igénybe vevő gyermekek mindegyike részt vesz egyéni fejlesztésen túl a közösségfejlesztő programokon is, a legtöbbször is. A gyermekek 90,6 %-a részesül étkezésben, és többen veszik igénybe a tisztálkodási és mosási lehetőségeket is.

17.6.3. A tanodák részére kiírt fejlesztési pályázat

A koronavírus okozta helyzet komoly nehézséget jelentett a legrászorultabb családoknak, hiszen sokan nem rendelkeznek a tantermen kívüli, digitális oktatáshoz szükséges infrastruktúrával, elektronikai eszközökkel. A veszélyhelyzetre, illetve a digitális oktatási rend időszakára tekintettel 2020. május 7-én a Tanodák eszköztámogatásához szükséges fejlesztési pályázat került kiírása a „Tanoda szolgáltatást működtető és befogadott szolgáltatók feltételeinek fejlesztésére” címen.

A fejlesztési pályázat célja, hogy a tanodákba járó hátrányos helyzetű fiatalok a veszélyhelyzet idején se maradjanak le a tananyaggal és az iskolai elvárásoknak megfelelően teljesíthessenek. A fejlesztés a veszélyhelyzet enyhítésével, nem csupán a gyermekek és családjuk, de akár tágabb környezetük lakosságát is érintette. A keretösszeg összesen 340.700.000 Ft volt, melyből a tanodák az ellátott gyermekek számának függvényében igényelhettek informatikai eszközökre, egyéb eszközre vagy kisértkezés biztosítására vissza nem térítendő támogatást, amelynek felső határa 1.500.000 Ft vagy 1.900.000 Ft volt. A támogatás legalább felét, de akár az egész összeget is a gyermekek számára használható eszközök (tabletek) és ehhez kapcsolódó mobil internet beszerzésére kellett fordítani.

A 2020. évben kiírt meghívásos pályázat a tanoda szolgáltatás általános pályázatát követően ellátatlanul vagy részben ellátatlanul maradt területek ellátása érdekében került kiírásra. A meghívásos pályázat 3 települést érintett: Ózd, Piliscsaba és Pilisvörösvár. 3 tanoda támogatásáról született döntés, összesen 21.000.000 Ft összegben.

Összesen 177 tanoda pályázata alapján 2.646 db tablet mellett, az alábbi támogatásban részesültek:

MŰSZAKI ESZKÖZÖK A TANODÁK RÉSZÉRE⁸⁸		
381 db laptop	94 db szoftver	22 db digitális Fényképezőgép
669 db pendrive	66 db nyomtató	12 db fénymásoló
65 db router	426 db fülhallgató	37 db mosógép

⁸⁸ Forrás: Belügyminisztérium

2 db scanner	828 db mobil internet	18 db szárítógép
--------------	-----------------------	------------------

17.7. Kollégium Plusz program – Gondoskodó Kollégium

A modellprogram célja, hogy a nappali rendszerű alapfokú oktatásban részt vevő, kollégiumi ellátásban részesülő rászoruló tanulók számára egy olyan fenntartható, esélyteremtő, társadalmi felzárkózást segítő plusz funkciót biztosítson, mely az intézményi körülmények és a szolgáltatások fejlesztése révén, valamint családfókuszú szociális munka által a továbbtanulás sikeréhez járul hozzá. A program működő kollégiumok tevékenységét kibővítve nyújt többlétszolgáltatásokat, így nem új intézmények jönnek létre.

A Kollégium Plusz modellprogram a 2017-es tanévben indult, meghívásos pályázat útján 6 intézménnyel. Az országos lefedettség és későbbi hálózatosodás érdekében további 3 intézmény került bevonásra a beszámolási időszakban. A programban jelenleg 6 állami, 2 egyházi és 1 civil fenntartású köznevelési kollégium vesz részt, nyolc megyében és a fővárosban. A 9 helyszínen, a modellprogram mindkét évében 253-265 fő létszám közötti tanulót sikerült elérni, valamint közvetett módon a gyermekek szüleit, családjait. A gyermekek több mint 70%-a 10-16 éves korosztályhoz tartozik. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben a tanulók közel háromnegyede részesül.

17.8. Anyanyelvi-roma dajkák foglalkoztatása

Az anyanyelvi-roma dajkák foglalkoztatása közvetlenül a cigány/roma nemzetiséghez tartozó nőket érintette, akik írásban nyilatkoztak nemzetiségi hovatartozásukról. Anyanyelvi-romadajka felvételt a projekt kizárólag a finanszírozott dajka létszám felett biztosított. A projekt 65 anyanyelvi-roma dajkát foglalkoztatott, 2018 májusától 2020. november végéig, azokban az óvodákban, ahol a hátrányos helyzetű gyermekek aránya meghaladta a 80 %-ot. Felvételüket megelőzte egy tervezett előkészítési folyamat. Az igényfelmérésben az óvodák jelezték ilyen munkaerő iránti igényüket. Kialakításra került egy foglalkoztatási konstrukció, ennek értelmében a dajkák az Oktatási Hivatal alkalmazásába kerültek, munkavégzésük helye az őket foglalkoztató óvoda lett. A dajkákat az óvodavezetők a pedagógusokkal egyetértésben választották ki, legtöbbször a fenntartó és a nemzetiségi önkormányzat véleményét is kikérték. Sokukat előzetesen ismerték, korábban már közfoglalkoztatottként alkalmazták, a többieket javaslatra, ajánlásra vették fel.

A legtöbb dajka Borsod-Abaúj-Zemplén, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyék óvodáiban került foglalkoztatásra (37 fő).

A roma dajkákat foglalkoztató óvodák vezetői eredményként értékelték: az óvoda és a roma közösség közötti konstruktív párbeszéd erősítette a szülőkkel a kapcsolatot, erősítette az együttnevelést. Közreműködtek a hagyományok ápolásában, a nyelvi nehézségek, hátrányok kezelésében, segítettek megérteni a roma szülők bizalmatlanságának okát, gyermeknevelési szokásait. A roma családoknak a dajka munkája példaként szolgált. A projekt befejezését követően 65 foglalkoztatott anyanyelvi-roma dajkából 35-en az intézmények állandó, határozatlan idejű munkavállalói lettek.

A dajkák a vezetők által történt támogatást emelték ki, legtöbb útmutatást, motiválást tőlük kapták, rendszeresen sor került munkájuk értékelésére. A vezetők egyformán kezelték őket, nem volt példa diszkriminációra, ugyanakkor kiemelten, tapintattal figyeltek munkájukra. A szülők elfogadták őket, jó kapcsolat alakult ki, hálásak voltak és szívesen fordultak hozzájuk.

A szülők nagy részét ismerték, nem voltak konfliktusok, titoktartási problémák. Alkalmazkodtak az óvodára jellemző normákhoz. A szülőktől kapott megerősítések jelentették a legnagyobb motivációt.

17.9. Bari Shej – Nagylány – Fátá Máré EFOP-1.4.4-17

Az EFOP-3.1.7-16-2016-00001 azonosító számú, „Esélyteremtés a köznevelésben” című kiemelt projekt keretében az Oktatási Hivatal szakmai és módszertani támogatást nyújtott az EFOP-1.4.4-17 BARI SHEJ – NAGYLÁNY – FÁTÁ MÁRÉ nyertes projekt megvalósítóinak.

A Bari Shej pályázat kiemelt célja, hogy olyan mentor-mentorált kapcsolatok alakuljanak ki, melyek eredményei a roma lányok jövőképét, énképét formálják. A projektben 87 civil szervezet vett részt, 438 mentorral, akik közel 2.000 roma lány mentorálását végezték a 10 és 18 év közötti korosztályból.

A 2019-ben elkészült zárótanulmány részletesen beszámol a program eredményeiről.

A mentoráltak egyre aktívabban vettek részt a foglalkozásokon, ami abban is megmutatkozott, hogy a lelkesedés nőtt, együttműködők voltak, pozitívan viszonyultak a foglalkozásokhoz, feladatokhoz, motiváltabbak voltak, és várták a következő találkozót. Fontos előrelépés volt, hogy közvetlenebbek lettek, érdeklődők voltak, felszabadultan vettek részt a kommunikációs és kapcsolatteremtő játékokban. Nyitott hozzáállás jellemezte őket, proaktívan vetettek fel témákat, a segítséget szívesen fogadták, és hálásak is voltak érte. Az aktivitás erősödése mellett javult a magatartásuk, nagyobb fokú lett az együttműködési készségük, fegyelmezettebbé váltak, és javultak a tanulmányi eredményeik.

A szülők is pozitívan viszonyultak a programhoz. A családok körében is nőtt az aktivitás, támogatóbbak lettek, szívesen engedték el a lányokat. Erősödött a mentor-mentorált viszony, nőtt a bizalom, személyesebbé vált a kapcsolat. A mentoráltak őszintén meséltek a mindennapjaikról, a személyes, családi problémáikat is megosztották. Sikerült megteremtteni azt a környezetet, amelyben a mentoráltak felszabadultnak érezhették magukat, és szívesen vettek részt a foglalkozásokon. A csoportkohézió erősebbé vált, ezt főként az új feladatok és közös célkitűzések megjelenéséből lehetett leszűrni. A motiváció erősödése gyakori témája a mentori beszámolóknak. Ez kihatott az önértékelés javulására, és a tanulással, iskolakezddéssel kapcsolatban is megjelent. A részvételi szándék erősödött, szívesebben mentek a programokra, és az együttműködés is magasabb fokú lett, jobban figyeltek egymásra.

A projekt tevékenységei között elsősorban nem a korrepetálás, a tanulmányi felzárkóztatás áll, a mentortevékenység megvalósulása mégis hozzájárul a mentoráltak iskolai eredményességének javulásához. A tanítási órákon jobban figyeltek, könnyebben ment nekik a tanulás, segítséget kértek. Több feladatban és közösségi munkában, valamint versenyen vettek részt. A mentoráltak hiányzásainak száma csökkent, nőtt a tanulás iránti motiváció és pozitívabb jövőkép alakult ki bennük.

A program keretében sikeres szabadidős programok valósultak meg, a mentoráltak olyan helyekre is eljutottak, ahova a szülők nem tudták elvinni őket. Várokozással telve készültek a programokra, amelyek hatottak az önbecsülésükre, fejlesztették viselkedési kultúrájukat. A programok megvalósulásával a roma identitás erősödött, a művészetek iránti érzékenység nőtt, a szociális készségek fejlődtek.

18. DESZEGREGÁCIÓS FOLYAMATOK TÁMOGATÁSA

18.1. Az EFOP-3.1.3 – 16-2016-00001 projekt - Társadalmi felzárkózási és integrációs köznevelési intézkedések roma nemzetiséget érintő támogatása

A program keretében közel négy éven keresztül 560 intézmény működött közre. Az óvodás gyermekek létszáma meghaladta a 40.000 főt, a hátrányos helyzetű gyermekek aránya 50 %-ot meghaladó volt. A települési nemzetiségi önkormányzattal együttműködve szerveztek roma napot, aktívan részt vettek a roma kulturális hagyományápolásban. A projekt kiemelt feladata a gyermekek szociokulturális körülményeinek megismerése, a szülőkkel kialakított kapcsolatok bővítése, amely érzékelhető pozitív változást eredményezett. A projekt nem regisztrálta a nemzetiséghez való tartozást. Az óvodavezetők és pedagógusok ismerték nevelt gyermekeik családi hovatartozását, ennek megfelelően alakították pedagógiai tevékenységüket.

18.2. EFOP 3.1.5. projekt - A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása

Az iskolai szegregáció megelőzése, megakadályozása érdekében 2019-ben és 2020-ban az Oktatási Hivatal az EFOP 3.1.5. projekt keretében támogató műhelysorozatot szervezett az iskolafenntartó tankerületi központok és az iskolavezetés számára. A műhelymunka szerepe, hogy elősegítse a befogadó oktatásszervezés megvalósítását, a deszegregációs célok érvényesítését: biztosítsa, hogy a helyi oktatásirányítás átfogó helyzetelemzést készítsen, és azt elemezni tudja. A módszertani támogatás során kiemelt figyelem irányult az oktatási szegregáció miatt bírósági döntéssel érintett tankerületek bevonására, deszegregációs intézkedéseik végrehajtásának megtámogatására. A műhelymunkákon az alábbi beavatkozások lehetőségeit tekintették át, dolgozták fel a résztvevők irányított szakmai támogatás mellett:

- innovatív pedagógiai eszközök és módszerek bevezetése: tanulói igényekhez való igazodás, a tanulók motivációjának és együttműködésének növelése
- intézkedések bevezetése a korai iskolaelhagyás kiváltó okainak kezelésére
- az oktatási szakemberek képzése az oktatás terén jelentkező hátrányok és a korai iskolaelhagyás középpontba állításával
- szegregációs index alkalmazása, egyéni támogatás a hátrányos helyzetű és roma tanulóknak (szegregálódott környezetből integrált környezetbe átkerült tanulók támogatása)
- minőségértékelés, mediátorok és mentorok képzése és foglalkoztatása
- iskola utáni és extrakurrikuláris és interkulturális tevékenységek a kultúrák közötti megértés javítása érdekében
- a szülők és a szakemberek kapcsolatának javítása (aktív szülői részvétel az iskolában)

A projekt általános iskoláiban és gimnáziumaiban is az előző tanév végéhez képest a 2019/2020. tanév végére további egy százalékkal csökkent a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya.

A 2018 áprilisában hatályba lépett jogszabály módosítás [a 307/2017. (X. 27.) Korm. rendelettel módosított 229/2012. (VIII. 30.) Korm. rendelet] erősebb garanciát épített be a

köznevelési esélyegyenlőségi tervek legalább 3 évente történő, kötelező felülvizsgálatának előírásával, ez a rendszeres felülvizsgálat a korábbiakban nem volt előírás. Az intézkedés a befogadó oktatás javítását, az együttműködő partnerek által végzendő feladatok tervezését, nyomon követését és értékelését segíti. Az esélyegyenlőségi tervek felülvizsgálatához az EFOP 3.1.5. projekt nyújtott módszertani támogatást. A családokkal való együttműködés kialakítása, a szülők tájékoztatása és az ágazati/ágazatközi partnerek bevonása önálló célterületként szerepelnek az intézményfejlesztési intézkedési tervekben.

Az EFOP 3.1.5. projekt kifejlesztette az iskolai lemorzsolódás megelőzését támogató (továbbiakban: ILMT) komplex és differenciált intézményfejlesztés keretrendszerét, amelynek fókuszja a méltányos és befogadó oktatásszervezés megteremtése. Kidolgozásra került a projekt keretén belül az ILMT szolgáltatási csomagja, amely keretében az intézmények (ezen belül a szegregációval érintettek) pedagógiai támogatásban részesültek 2019. és 2020. folyamán.

A szegregációs kockázatok mérséklése érdekében beiskolázási körzethatár módosítások történtek. A 2018/2019. tanévben 16 körzethatár esetében kezdeményezték a módosítást a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű – köztük roma – tanulói arányok iskolák közötti megoszlásának kiegyensúlyozottabbá tétele, a szegregáció megakadályozása céljából, a 2019/2020. tanévben 49 esetben történt kezdeményezés e szempont érvényesítése érdekében. A deszegregációs célú körzethatár módosítások növekvő száma az antiszegregációs munkacsoportok és az EFOP 3.1.5. projektben végzett helyzetelemzési és tervezési munka hatásának tulajdonítható.

18.3. Az Antiszegregációs Munkacsoportok

Az Antiszegregációs Munkacsoportok (a továbbiakban: ASZMCS) minden, az állami iskolafenntartásért felelős tankerületi központban működnek. Az ASZMCS-k céljai a lemorzsolódási mutatók csökkentése, szakmai kapcsolatok bővítése, erősítése, valamint a képességkibontakoztatás és a hátránykompenzáció elősegítéséhez a korszerű oktatási módszerek és eszközök alkalmazása.

Az ASZMCS-k állandó feladata a 2019-2020 évben a szegregáció megelőzése, megakadályozása érdekében folyamatos, rendszeres adatgyűjtés, adatfrissítés szakmai szempontok figyelembevételével, majd az adatok összesítése és feldolgozása alapján javaslatok megfogalmazása a fenntartó felé (pl: hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya, iskolák közötti és iskolán belüli megoszlása; a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók, valamint a sajátos nevelési igényű tanulók arányának nyomon követése, lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók arányának és a lemorzsolódási mutatók alakulása, stb.).

18.4. Arany János Programok

Célzott támogatás a hátrányos helyzetű tanulók középfokú előrehaladásában - Arany János Programok megvalósítása keretében a 2019/2020. tanévben megközelítőleg 4.000 fő hátrányos helyzetű tanuló vett részt a programokban. A 2019/2020. tanévi előrehaladást a programok 2020. évi monitoring vizsgálata foglalta össze, amelynek főbb megállapításai a programok indikátorai mentén az alábbiak:

18.4.1. Arany János Tehetséggondozó Program

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű – köztük roma - középfokú oktatásban résztvevő tanulók iskolai sikerességét, a lemorzsolódás megelőzését komplex módon szolgáló programban: halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya 24%, a rászoruló tanulók aránya 71%, gyermekvédelmi ellátásban részesül 2%.

- a tanévi lemorzsolódási arány: 2% alatt
- felsőfokú továbbtanulás: a végzettek 74%-a jutott be a felsőoktatásba
- a végzős diákok 58,7%-ának középszintű nyelvvizsgálója, vagy ennek megfelelő emelt szintű érettségije van, ECDL vizsga (végzős évfolyam): közel 100%, jogosítvány: 80,6% (végzős évfolyam).

18.4.2. Arany János Kollégiumi Program

A Programban közel 100%-os a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya.

- továbbtanulás, belépés a munkaerőpiacra: a 2018/2019. tanévben végzett 97 diák 47%-a folytatta tanulmányait: a legtöbben (40 fő) valamilyen OKJ-s képzésben vesz részt. Hárman kezdtek el alap- vagy osztatlan képzést, ugyancsak hárman kerültek a felsőfokú szakképzésbe, 33% dolgozik, ECDL vizsga: 35% (végzős évfolyam), jogosítvány: 50% (végzős évfolyam). A tanévi lemorzsolódási arány: 9,9%.

18.4.3. Arany János Kollégiumi-Szakközépiskolai Program

(2020 szeptemberétől felmenő rendszerben a szakképzésben folytatódik az esélyteremtő munka, nem program-keretek között) 75% halmozottan hátrányos helyzetű tanuló, 40% gyermekvédelmi szakellátásban lévő tanuló, 25% hátrányos helyzetű tanuló

A végzett évfolyam tanulóinak 40%-a folytatta tanulmányait, jellemzően érettségit adó képzésben (33 fő), míg OKJ-s képzésben 2 fő. A volt tanulók 45%-a bejelentett munkahelyen dolgozik, csökkent az alkalmi munkából élők aránya, ECDL vizsga: 14% (végzős évfolyam), jogosítvány: 13% (végzős évfolyam). A tanéven belüli létszámcsökkenés: 10%.

19. AGRÁRSZAKKÉPZÉS

2020 nyarán megalakultak az agrárszakképzési centrumok, így a 2020/2021-es tanév szeptember 2-án már a központok irányításával indult el az érintett agráriskolákban. A központok létrehozását az Szkt. írta elő, ennek értelmében került sor az átalakításra. Az Agrárminisztériumhoz tartozó iskolákból öt új oktatási egység - Agrárszakképzési Centrum alakult. Az intézményekben a roma nemzetiséghez tartozó diákok képzése során kiemelt figyelmet fordítanak a diákok társadalmi hátrányainak csökkentésére, a lemorzsolódás megelőzésére és a továbbtanulás lehetőségeinek megteremtésére. A különböző támogatási programok során fontos cél a piacképes tudás és a munkaerőpiacon való elhelyezkedést segítő szakma megszerzésének támogatása.

Kisalföldi Agrárszakképzési Centrum (12 intézmény) működési területe a társadalmi hátrányokkal kevésbé érintett országrészben található (Győr-Moson-Sopron, Fejér, Komárom-Esztergom, Vas, Veszprém megye), így a lemorzsolódással, a nem megfelelő végzettséggel rendelkező, iskolaelhagyók száma statisztikai értelemben alacsony, és nem jellemző az intézményekre.

Északi Agrárszakképzési Centrum (11 intézmény) Borsod-Abaúj-Zemplén és Heves megye területén változó a roma diákok létszáma: van olyan intézmény, ahol nincsen nyilvántartott

roma, illetve más nemzetiséghez tartozó tanuló, és van olyan, ahol kimagasló a roma nemzetiséghez tartozó diákok száma.

Alföldi Agrárszakképzési Centrum (10 intézmény) intézményeiben (Jász-Nagykun-Szolnok, Békés, Csongrád-Csanád megye) nem egyformán érintettek a roma felzárkóztatás kérdésében: négy intézményben a beszámolási időszakban nem volt roma tanuló, egy intézményben kiemelkedő létszámú, a másik öt intézményben pedig kis létszámú a roma tanulók száma.

Déli Agrárszakképzési Centrum (12 intézmény) elhelyezkedését (Baranya, Bács-Kiskun, Somogy, Tolna megye) tekintve megállapítható, hogy átlagosan magas a roma nemzetiséghez tartozó diákok száma, kivéve egy intézményt, ahol nincs roma nemzetiségű diák.

Közép-magyarországi Agrárszakképzési Centrum (12 intézmény) iskoláiban (Budapest, Nógrád) az élelmiszeripari ágazat, a mezőgazdaság és erdőgazdálkodás ágazat, a környezetvédelem és vízügy ágazat, valamint a turizmus-vendéglátás ágazat számos szakmájából választhatnak a középiskolára készülő diákok.

A beszámolók alapján az intézmények pályázatokkal, ösztöndíjakkal, programokkal, illetve egyéb eszközzel segítik a roma diákok felzárkóztatását, a lemorzsolódás csökkentését, és a szakmai képzés megszerzését.

VII. RÉSZ: ROMA NEMZETISÉGI KULTÚRA, KÖZMŰVELŐDÉS, HAGYOMÁNYŐRZÉS

A hazai nemzetiségek kultúrájának megismerése a korszerű általános műveltség részét képezi, ezért cél, hogy a tanulók a településükön élő nemzetiségek történelmi gyökereit, kultúrájuk főbb jellemzőit, hagyományait megismerjék.

1. ROMA NEMZETISÉGI SZÍNHÁZAK

A közművelődés, a hagyományörzés és az amatőr művészeti tevékenység területén tapasztalható a roma nemzetiség legnagyobb aktivitása és sokszínűsége. A hazai roma közösség ugyan nem rendelkezik saját színházépülettel a beszámolási időszakban, ennek ellenére több roma színházi társulat is működik.

A Karaván Művészeti Alapítvány Nyári Oszkár színész vezetésével alakult Budapesten. A Cinka Panna Cigány Színház Alapítvány Jónás Judit vezetésével zenés mesejáték, szon-színmű, dráma, vígjáték, monodráma, ballada-versdráma, irodalmi estek szervezésében jár elől, míg ROMANO TEATRO Társulat Szegedi Dezső Jászai Mari-díjas színművész művészeti vezetésével alakult meg Miskolcon. A színházi műhely célja, hogy a művészet segítségével közelebb hozza egymáshoz a fiatalokat, a társulatban helyet kapnak roma és nem roma fiatalok egyaránt.

2. CZIFFRA MŰVÉSZETI KÖZPONT

A roma művészvilág régi vágya, hogy legyen olyan kulturális központja, amely méltó módon mutatja be a hazai roma közösség kultúráját, és azt tovább gyarapítja.

2018 március 1-jén ünnepélyes keretek között került sor az alapkövetésére, Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere, valamint Balázs János zongoraművész, az intézmény jövőbeni művészeti vezetője által.

Az ingatlan kiválasztását és tervezés elindítását követően elindult a megelőző kommunikációs és a beharangozó események tervezése, szervezése, ezekre forrást a Budapesti Roma Kulturális és Oktatási Központ című előirányzat biztosított, melynek összege 2017. évtől 79 700 000 Ft volt. A forrást a Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány (a továbbiakban: MANK) egyedi támogatás útján kapta meg és végezte a kommunikációs és beharangozó események megtervezését 2020-ig.

2019-ben újtára indult *Úton van a Cziffra Központ* elnevezésű országos roma kulturális roadshow. A Központ megépüléséig magyarországi körút keretében mutatták be a létrejövő összművészeti központot. Kiemelt küldetéseként határozták meg, hogy a roma kultúrát a legmagasabb fokon, értékteremtő módon mutassák be. A programsorozat egyik legfontosabb céljának nevezte továbbá a párbeszéd és kapcsolatok kialakítását, roma és nem roma művészek közös együttműködését, fellépését, melyek a remények szerint hidat és jövőt építenek.

A roadshow két elemből állt, az első keretében nagy és országosan ismert kulturális fesztiválokra kulturális előadások, koncertek és kerekasztal beszélgetések keretében a Központ önálló programelemként jelent meg. A másik elem keretében kisebb helyszíneken szervezett kiállításokkal, kulturális programokkal kombinált rendezvények részeként elsősorban a gyermekek, fiatalok közösségét célozták meg.

A Cziffra Művészeti Központ létrehozására vonatkozó feladat azonban csak részben teljesült, ennek megfelelően a támogatási időszakot lezáró pénzügyi beszámolás eredményeként a MANK a *Roma kultúra támogatása* megnevezésű fejezeti kezelésű előirányzatra 680 969 377 Ft-ot fizetett vissza. A fel nem használt forrás a *Társadalmi, gazdasági, területi hátránykiegyenlítést elősegítő programok, szakkollégiumok* költségvetési előirányzat javára történő átcsoportosítása során, a forrás eredeti céljának megfelelően, a Gandhi Gimnázium, Kollégium és Alapfokú Művészeti Iskolát működtető Gandhi Nonprofit Kft.-vel, mint megvalósító partnerrel kötött szerződéssel a Gandhi Gimnázium pécsi telephelyén már meglévő beruházás infrastruktúrájának felújításával, kibővítésével létrehozandó Központ céljaira fordították.

3. NMI MŰVELŐDÉSI INTÉZET TEVÉKENYSÉGE

Az NMI Művelődési Intézet Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság mint a területi közművelődési szakmai szolgáltatásokat közfeladatként ellátó, országos szinten működő szervezet feladata, hogy a közösségi művelődés eszközeivel hozzájáruljon a magyar nemzet életminőségének javításához a Kárpát-medencében.

Az Intézet olyan tevékenységek megvalósulását is segíti, melyek a társadalmi felzárkózást, a roma kultúra ismertebbé tételét a romák és nem romák körében, a roma nemzetiség identitásának, elfogadottságának megerősítését szolgálják. A 19 megyei igazgatósággal kiépített szakmai hálózata olyan fejlesztő programokat indított, amelyek a roma kultúra elfogadottságát segítik, hozzájárulnak ahhoz, hogy élő közösségek jöjjenek létre, hogy hidat teremtsen a többségi társadalomban élőkkel. Az elmúlt két év alatt 35 projekt valósult meg 80 településen, melyek szinte minden korosztályt megszólítottak.

2019-ben elsődleges cél volt a közösségek létrejöttének segítése a gyermekek körében, majd a felnőttek bevonása is az egyes programokba. Az ország 23 településén zajlottak közösségépítő projektek. 2020-ban már 57 településen valósult meg a roma lakosság társadalmi felzárkózásának, érvényesülésének elősegítése, a gazdaságfejlesztés, valamint a magyar nemzet értékeinek és erőforrásainak közösségben történő hasznosulása.

Békés, Szabolcs és Tolna megyében a gasztronómia, a hagyományok feltérképezése, átörökítése, a régi mesterségek visszatanítása, a tehetségek kibontakoztatása, a kreatív területek megismertetése, közösségi művelődést szolgáló műhelyfoglalkozások megvalósításával a helyi roma fiatalok közösséggé formálódását segítette az NMI Művelődési Intézet.

Borsodban, Győr-Moson-Sopron, Csongrád-Csanádban és Somogyban az ifjúsági közösségépítés eszközével szólították meg a fiatalokat, akik tréningfoglalkozásokon új ismereteket sajátíthattak el. Fejér és Nógrád megyében a kézműves hagyományok visszatanításával értek el komoly eredményeket.

Heves megyében a roma fiatalok számára olyan foglalkozások indultak, ahol cigány versekkel, mondókákkal, mesékkel, népi anekdotákkal találkozhattak, melynek során fejlődtek készségeik, képességeik (beszédkészség, kommunikációs képesség, kisebbségi anyanyelvi szókinész, együttműködés, türelem, koncentráció és kitartás). Pest és Vas megyében a közművelődési szakemberek érzékenyítése indult el, annak érdekében, hogy a roma lakosság felzárkózását segítsék helyben a közművelődési intézmények. Veszprém és Zala megye a hagyományörzés és értéktárás eszközzel indított közösségépítő folyamatokat.

A Hagyományok Háza és az Intézet közös *Otthonról haza* európai uniós projektje keretében számos tréning és nyári tábor valósult meg hátrányos helyzetű fiatalok bevonásával (Hálózatépítés az élő néphagyományért – közösségfejlesztés és tudásbővítés megvalósítása a civil társadalom bevonásával a határon átnyúló kulturális kapcsolatok erősítésén keresztül, EFOP-1.12.1-17-2017-00022), az alábbi tématerületeken.

Az „*Ifjúsági közösségek fejlesztése*” című program keretében három megyében (Hajdú, Szabolcs, Borsod) összesen 9 tréning került megtartásra, mindegyik 5-5 találkozást generált. A tréningek során közösségfejlesztés, kommunikációs ismeretek, valamint rendezvényszervezői, animatori ismeretek kerültek átadásra, melyeken belül kiemelt szerepet kaptak a csoportdinamikai ismeretek, élménypedagógiai módszerek, valamint a disputa technikájának elsajátítása. A tréningek tartalmi elemeiben megjelent a honismeret, hagyományörzés, mint identitástudatot alakító tényezők.

2019-ben és 2020-ban táborokon vettek részt roma és nem roma származású fiatalok, összesen 6 alkalommal. A táborok keretében hazai és határon túli ifjúsági közösség delegációja találkozott. A résztvevők tapasztalatot cseréltek a kulturális és közösségépítő jó gyakorlataikról. Érdekérvényesítésről, civilesedeésről, önkéntességről, pályázatírásról kaptak ismereteket, projekt tervezést, közösségi tervezést tanulhattak, majd utóbbi ismeretek gyakorlati elsajátítását bizonyítandó megterveztek és bemutattak kulturális, hagyományörző témájú projekteket.

Értékfeltárás és értékmentés mozgóképes eszközökkel című program során három alkalommal került megrendezésre öt napos mozgóképes bentlakásos tábor, a Belső-Somogy fokozottan hátrányos helyzetű és szegregált, roma közösségek lakta településén, Somogyfajszon. A tábor résztvevői egyrészt megismerkedhettek a mozgóképes kifejezőeszközökkel, másrészt az értékgyűjtés során élő kapcsolatba kerülhettek a leszakadó területek lakosságával, fiataljaival, amely hozzájárult a társadalmi befogadás elősegítéséhez.

Híres írók, költők emlékének életben tartása programon belül 12 vers-megzenésítő műhelymunka és 2 nyári tábor valósult meg, 2019-ben és 2020-ban. E programok során írók, költők munkásságát minél színesebben, részben a mai kor megváltozott információfogyasztási szokásaihoz igazodva, részben az érdeklődők meglévő tudását mozgósítva mutatták be a résztvevők. Irodalmi művekhez a zene segítségével jutottak el. A pandémia időszakában online térben tartott szakmai beszélgetéseket folytattak a résztvevők, meghívott művészek, műhelyvezetők részvételével.

A 2019. szeptember 15-én lezárult EFOP-1.3.1-15 *Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás* kiemelt programot három kulturális háttérintézmény valósította meg 36 hónap alatt: a Szabadtéri Néprajzi Múzeum keretében működő Múzeumi Oktatási és Képzési Központ (mint a konzorcium vezetője), továbbá az NMI Művelődési Intézet Nonprofit Közhasznú Kft. és az Országos Széchényi Könyvtár keretében működő Könyvtári Intézet (mint konzorciumi partnerek). A projekt a kulturális intézményrendszer eszközeivel segítette az önkormányzatok, múzeumok, könyvtárak, közművelődési intézmények, civil szervezetek és a lakosság közötti kapcsolatok megerősödését, továbbá nagymértékben hozzájárult más uniós projektek közösségfejlesztő folyamatainak módszertani támogatásához, az aktív közösségek számának növeléséhez.

Létrejött az országos kulturális közösségfejlesztő mentorhálózat, hiánypótló módszertani útmutatók, online felületek készültek. A szakemberek akkreditált képzési programokat és közösségfejlesztést segítő tananyagokat dolgoztak ki. Hagyományteremtő céllal elindult a Községek Hete országos rendezvénysorozat.

4. KÖZMŰVELŐDÉSI FOGLALKOZTATÁSI ÉS KÉPZÉSI PROGRAM

Az NMI Művelődési Intézet a Kormány és az Emberi Erőforrások Minisztériuma által biztosított támogatás révén valósította meg a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programot. A programban Szabolcs-Szatmár-Bereg és Borsod-Abaúj- Zemplén megyében 5-5 fő hátrányos helyzetű, roma fiatal foglalkoztat az NMI Művelődési Intézet, akik képzésen is részt vesznek, ezzel megteremtve a lehetőséget a közművelődési szakmában való elhelyezkedésükre, a továbbtanulásra és a felzárkózásra, valamint a településeken a közművelődési közösségi programok elindítására. Legfontosabb eredmények:

4.1. Muzsikáló Magyarország

A hazai roma közösség Magyarország legnagyobb lélekszámú nemzetisége. A kulturális területen való érvényesülés egyik legjellemzőbb kitörési pontja a hungarikumként elismert cigányzene, amely szerves része a magyar zenekultúrának. Ezen a területen 2019–2020 rendkívül jelentős pozitív változást hozott. A beszámolási időszakban a jelentős állami segítségnek köszönhetően a műfaj újjászületésének lehettünk tanúi.

A Kormány az éttermi cigányzene hagyományának felélesztését tűzte ki célul, melynek elősegítésére 2017-ben elindította a Muzsikáló Budapest programot. A létrejött projekt kezdeti sikerei után a programot a következő évben a turisztikailag kiemelt vidéki helyszínekre is kiterjesztették. 2019-ben, a Muzsikáló Magyarország címmel közzétett pályázaton 52 budapesti és vidéki étterem kapott lehetőséget, hogy augusztus 1. és november 2. között a hét hat napján minimum napi három órában cigányzenekart foglalkoztasson.

A 2020-2021 évi *Muzsikáló Magyarország* programra 2020. szeptember 30-ig lehetett jelentkezni. A felhívás keretösszege 800 millió Ft volt. A zenészek megbízási díjának összege bruttó 14 316 Ft, a zenekarvezetők megbízási díjának összege bruttó 21.475 Ft. Ezt követően a cigányzenész társadalom részére újabb 200 millió Ft összegű támogatást biztosított a Kormány, amellyel összesen 1 milliárd Ft támogatás jutott az éttermi cigányzene műfajának, ezen keresztül pedig roma kultúra támogatására. A Hagyományok Háza a muzsikussal egyedileg kötött megbízási szerződést, az éttermek azt az előnyt élvezhették, amit az élő, hagyományos cigányzene hozzáadott a szolgáltatásukhoz.

4.2. Roma kulturális közösségek aktivizálása program

Az előadó-művészeti többlettámogatás keretein belül a 2020. évben kiírásra került a *Roma kulturális közösségek aktivizálása* program. A támogatás célja a működő és rendszeresen fellépő együttesek támogatása, valamint kis létszámú közösségek kulturális élményhez juttatása a különböző előadó-művészeti intézményekben. Pénzügyi keret, 200 millió Ft igényelhető támogatás, maximum 10 millió Ft volt.

Az előadó-művészeti törvény alapján meghirdetett működési és kiemelt művészeti célú pályázatok alapján a Cinka Panna Cigány Színház Alapítvány 2 millió Ft-ot, valamint a Karaván Színház és Művészeti Alapítvány 14.000.000 Ft-ot kapott.

Az előadó-művészeti többlettámogatás keretein belül a Cinka Panna Cigány Színház Alapítvány 5 millió Ft-ot, Karaván Színház és Művészeti Alapítvány 78 millió Ft-ot kapott.

5. ROMA KULTÚRA TÁMOGATÁSA (ROM-RKT PÁLYÁZAT)

A saját nemzetiségi kultúra bemutatása hozzájárul a romákkal szembeni negatív megítélés csökkentéséhez, erősítheti a közvélemény elfogadóbb hozzáállását. A cigányság saját pozitív önképének megerősödéséhez szintén az az egyik járható út, hogy a cigánysággal kapcsolatos párbeszéd a szociális problémák kérdésköréből a kulturális identitás pozitívan elfogadott kérdéskörébe kerüljön át.

A roma kulturális események megvalósításának, kulturális tartalmak és termékek elérhetővé tételének támogatására, 2019 szeptemberében, ROM-RKT-19 kóddal pályázatot hirdetett meg a Belügyminisztérium.

A rendelkezésre álló keretösszeg 50.000.000 Ft, melyből a pályázók között az „A” komponensre 30.000.000 Ft, a „B” komponensre pedig 20.000.000 Ft keretösszeg került felosztásra. Az évente meghirdetésre kerülő pályázat közvetlen célja a roma kulturális események megvalósításán keresztül a kulturális értékek megismerése, bemutatása, a hagyományok megőrzése, átadása fiatalabb korosztályoknak. Továbbá a fiatal roma generáció identitásvesztésének megakadályozása, a roma nemzetiség kulturális örökségeinek és múltjának megismerése a zene, képzőművészet, tánc, filmművészet, iparművészet, stb. által a roma nyelv (romani és beás) bemutatása, megismertetése, közösségi tevékenységek és rendezvények, valamint a gyermek- és ifjúsági programok lebonyolítása.

A tervezett rendezvények közül egy alkalommal, vagy egy programelemként a Roma Holokauszt (Porajmos, Pharrajimos) eseményeiről is meg kellett, hogy emlékezzenek. Előnyben részesült az a pályázó, aki egy alkalommal, vagy egy programelemként tervezte a megemlékezést Cziffra György zongoraművészről (1921-1994), akár a műveinek, akár az életútjának, művészetének bemutatásával.

A „B” komponensre pályázók a roma művészettel, közélettel, történelemmel kapcsolatos kutatások szervezése, koordinálása, az ezekkel kapcsolatos könyvkiadások, valamint művészeti albumok kiadása, roma tematikájú könyvek szerkesztése, kiadása, könyvbemutatók, kutatási eredmények bemutatásának megvalósítására használhatta fel a támogatást.

A pályázaton összesen 17 szervezet nyert támogatást ebből 8 szervezet az „A” komponens céljai és 9 szervezet a „B” komponens elvárásai szerint valósította meg pályázatát. 2020-ban a pandémia miatt nem került meghirdetésre a ROM-RKT-2020 pályázat.

ROM-RKT-2019⁸⁹			
Sorszám	Egyedi azonosító	Pályázó megnevezése	Elnyert támogatás
Keret	ROM-RKT-19		50 000 000
ROM-RKT-19-A			
1	ROM-RKT-19-A-004	Khamoro (Napocska) Cigány Tánc Egyesület	5 000 000
2	ROM-RKT-19-A-005	Sziromnyi Művészeti és Oktatási Egyesület	5 000 000
3	ROM-RKT-19-A-011	Magyarországi Roma Galéria Egyesület	1 000 000
4	ROM-RKT-19-A-013	Új Start Alapítvány	2 121 000
5	ROM-RKT-19-A-056	Budapest IX. Kerület Ferencváros Önkormányzata	3 000 000
6	ROM-RKT-19-A-060	"ANOSZTRU" Országos Cigány Egyesület	3 499 000
7	ROM-RKT-19-A-064	Cinka Panna Cigány Színház Alapítvány	5 380 000
8	ROM-RKT-19-A-092	Zene a Jövőért Alapítvány	5 000 000
	Összesen:		30 000 000
ROM-RKT-19-B			
9	ROM-RKT-19-B-002	Károli Gáspár Református Egyetem	2 500 000
10	ROM-RKT-19-B-006	Cigány Szervezetek a Felzárkózásért Országos Szakmai Szövetség	3 000 000
11	ROM-RKT-19-B-010	Görögkatolikus Cigánymissziós Koordinációs Iroda	800 000
12	ROM-RKT-19-B-013	XXI. Századi Roma Nők Országos Egyesülete	2 500 000
13	ROM-RKT-19-B-014	HAT Alapítvány	3 000 000
14	ROM-RKT-19-B-018	Diverz Ifjúsági Hálózat Egyesület	1 600 000
15	ROM-RKT-19-B-019	Free-Presszionista és Roma Műhely Egyesület	2 500 000
16	ROM-RKT-19-B-020	Gyermekjóléti Alapítvány	2 100 000
17	ROM-RKT-19-B-023	Cigány Tudományos és Művészeti Társaság	2 000 000
	Összesen:		20 000 000

6. „MINDENKI SZÍVÉBEN VAN EGY DALLAM!” ZENEI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSA

A TEF a Belügyminisztérium támogatásával 2020. július 17-én nyílt pályázatot hirdetett alapfokú zeneoktatási program (Szimfónia Program) megvalósításának támogatására, melyben összesen 266 pályázó nyert támogatást.

A program küldetése az volt, hogy zenei eszközökkel segítsen a gyermekek és fiatalok szociális problémáin – önismereti és segítő beszélgetésekkel egybekötött – csoportos és egyéni zenetanítás, zenekarépítés útján. A pályázat célkitűzése volt az is, hogy a zenetanulásba bevont diákok a program végén közösen elsajátított zenei produkciót adjanak elő, melyet az iskola és a család együttes figyelme és elismerése kísérhet. A fellépésre történő közös felkészülés megtanítja a fiatalokat az együttműködésre, az egymásra figyelés szükségességére és arra, hogy ha következetes munkát végeznek, a siker nem marad el. A

⁸⁹ Forrás: Belügyminisztérium

hátrányos helyzetű diákok iskolai teljesítmény fokozását célul kitűző pályázat jól átgondolt, nevelési és fejlesztési célú pályázat is egyben.

A benyújtott pályázatok támogatására a rendelkezésre álló keretösszeg 500.000.000 Ft. Az elnyerhető támogatás összegének felső határa 1 000 000 Ft, melyből a nyertes pályázók maximum 500.000 Ft-ot a rendszeres foglalkozások megtartására, valamint maximum 500.000 Ft-ot hangszerek vásárlására, karbantartására, kiegészítők beszerzésére fordíthatnak.

A pályázati felhíváson nyertes 268 pályázó közül 266 pályázat esetében került kiállításra a támogatói okirat, amely alapján 260.110.792 Ft került kiutalásra a megvalósító szervezetek részére.

Összességében elmondható, hogy a több mint 260 érintett településen 3.651 gyermek és családja került bevonásra és a program megvalósításának keretén belül megközelítőleg 4.900 hangszer jutott el a gyermekekhez.

7. HUNGARIKUMOK

A magyar nemzeti értékek és hungarikumok értéktárba való felvételéről és az értéktár bizottságok munkájának szabályozásáról szóló 324/2020. (VII. 1.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés f) pontja a nemzetiséghez kapcsolódó érték fogalmával bővült: az adott nemzetiség identitásához kötődő jelen- vagy múltbeli nyelvi, folklór, öntevékeny, illetve hivatásos előadó-művészeti, hitéleti, alkotóművészeti hagyományainak összessége, valamint nemzetiség által épített és tárgyi örökség.

A nemzeti értékek szakterületenkénti kategóriái fejezetének kiegészítése indokolt volt a nemzetiséghez kapcsolódó érték fogalmának meghatározásával tekintettel arra, hogy a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény preambuluma alapján a nemzeti értékek tárházát gazdagítják a magyarországi együtt élő népek, az államalkotó nemzetiségek.

Ahhoz, hogy az egyes értéktárakban fellelhető értékek nemzetiségi vonatkozásokra is specifikusan kereshetőek, kutathatóak legyenek, alapvető feltétel, hogy az adott értéktárba történő felvételt kezdeményező javaslat tartalmazza a nemzeti érték nemzetiséghez való kötődésének bemutatását, amely gyakorlati megvalósításához, illetve a végrehajtási rendeletben foglaltak értelmezéséhez meg kell határozni a nemzetiséghez kapcsolódó érték fogalmát.

2019-ben 1 millió Ft-tal járult hozzá a tárca egy hagyományos kulturális roma nap megszervezéséhez. 2020-ban kiírt hungarikum pályázat keretében összesen 7 pályázatot támogatott az Agrárminisztérium 22.146.600 Ft értékben. A pályázatok témáit tekintve kulturális események, megyei nemzetiségi napok megrendezését, kiállítások, bemutatótermek berendezését támogatták a pályázati keretből.

8. A NEMZETISÉGEK ANYANYELVŰ KÖNYVTÁRI ELLÁTÁSA – ORSZÁGOS IDEGENNYELVŰ KÖNYVTÁR

Az Országos Idegennyelvű Könyvtár nemzetiségi szakkönyvtár, a nemzetiségi anyanyelvű könyvtári ellátás koordinációs központja, mely a nemzetiségek anyanyelvű kulturális és tudományos életét több erőforrással támogatja.

A nemzetiségek anyanyelvű könyvtári ellátásának feladatát a Nemzetiségi törvény 41. § (1) és (2) bekezdése rögzíti, amely szerint ezt a feladatot az Országos Idegennyelvű Könyvtár (a továbbiakban: OIK) koordinálja. A szolgáltatásokat az OIK, a megyei hatókörű városi könyvtárak és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár nyilvános könyvtári rendszeren keresztül biztosítja. Azokon a településeken, ahol nincs települési önkormányzat által fenntartott települési könyvtár, a nemzetiségi lakosság részére az anyanyelvű könyvtári ellátás az ágazati törvényben meghatározottak szerint történik. Az országos múzeum, az országos szakmúzeum, a nemzeti könyvtár, az országos szakkönyvtár és az állami egyetem könyvtárának kiemelt feladatairól szóló 30/2014. (IV.10.) EMMI rendelet a nemzeti könyvtár kiemelt feladataként határozza meg azt, hogy együttműködik a nemzetiségek anyanyelvű könyvtári ellátását koordináló országos szakkönyvtárral, az OIK-kal. A könyvtárak szoros együttműködése révén országos feladat a 13 hivatalosan elismert nemzetiség államilag finanszírozott dokumentum-ellátásának irányítása. A nemzetiségi dokumentum-ellátásban részt vesz a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár és a 19 megyei könyvtár. Az anyaországok és a hazai könyvpiac kínálatából készített ajánlójegyzék alapján, a partnerek által megrendelt dokumentumokat beszerzi és nyilvántartja. Az állami költségvetés éves támogatása az országos gyűjtemény fejlesztésére 6 millió Ft.

2020-ban a fenti összegből 2.123.908 Ft-ot az OIK nemzetiségi gyűjteményének gyarapítására, a magyarországi nemzetiségek legfrissebb hazai és anyaországi szépirodalmi kiadványainak, és a róluk szóló szakirodalmi munkák beszerzésére fordított, melyből 30 db roma nyelvű vagy témájú dokumentum, értéke 131.138 Ft.

Az OIK mint országos nemzetiségi szakkönyvtár a könyvtárközi kölcsönzés segítségével biztosítja a beszerzett dokumentumok hozzáférhetőségét mindenki számára. A 19 megyei könyvtár és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár részére mind a 13 nemzetiségi nyelvterület hazai és anyaországi kiadványaiból készült ajánlójegyzék. A partnerkönyvtárak számára összesen 897 címből álló ajánlólista készült, nyelvek szerinti bontásban, amelyből mind a 20 partnerkönyvtár rendelt 844 db-ot 3. 615. 315 Ft értékben. Fentiekén kívül könyvtáranként 10.000 Ft-ot kötelezően roma könyvek beszerzésére kellett fordítani. A megyei könyvtárak ezt a keretet felhasználták, de sok esetben ezen felül is rendeltek roma tematikájú könyveket. A megyei könyvtárak számára összesen 96 db roma nyelvű vagy témájú dokumentum beszerzése történt meg 344.752 Ft értékben.

8.1. Nemzetiségi és roma gyűjtemény

Az OIK egy reprezentatív nemzetiségi gyűjteménnyel rendelkezik, amely magába foglalja a hazai 13 nemzetiség szépirodalmát, szakirodalmát, zenéjét. Az állományában lévő nemzetiségi dokumentumok száma 2020. december 31-i adat szerint 85.150 db.

Az OIK nemzetiségi szakkönyvtárként jelentős roma gyűjteménnyel rendelkezik. A könyvtár teljességre törekvően gyűjti, megőrzi és szolgáltatja a hazai kiadású roma vonatkozású dokumentumokat. Minden, a piacon fellelhető dokumentum bekerül a gyűjteménybe, de a könyvpiacra nem kerülő dokumentumokat is igyekszik felderíteni és beszerezni. Az OIK a cigánysággal kapcsolatban jelenleg 782 dokumentummal rendelkezik, melyek főleg irodalmi, nyelvészeti, nemzetiségi, illetve zenei dokumentumok.

OIK ROMA GYŰJTEMÉNYE⁹⁰			
Év	Nemzetiségi dokumentumvásárlásra felhasznált	Beszerzett dokumentumok	A beszerzett roma nyelvű, témájú dokumentum
2019	6 M Ft	1054 db	58 db
2020	6 M Ft	1296 db	126 db

8.2. Digitális nemzetiségi gyűjtemény

A könyvtárban rendszerezetten, egységes formátumban, lehetőség szerint a digitális változat mellett a papírváltozatot is megőrizve találhatóak a hazai kiadású nemzetiségi folyóiratok, illetve tanulmánykötetek. A könyvtár állományában fellelhető kulturális értékek védelmét, a bennük őrzött információk megmentését, a széleskörű nyilvánosság számára a hozzáférés biztosítását szem előtt tartva az OIK 2016-ban kezdte meg a magyarországi kiadású nemzetiségi folyóiratok, tanulmánykötetek digitalizálását. A teljességre törekvő nemzetiségi digitális gyűjtemény, mely az OIK digitális könyvtárán keresztül bárki számára elérhető, hozzájárul a hazai nemzetiségek emlékezetének és a nemzetiségekkel kapcsolatos események hosszútávú megőrzéséhez, dokumentálásához. Az adatok értelmezésekor fontos tényező, hogy a könyvtári állomány a gyarapítás-apsztás, ritkábban a használók általi elvesztések következtében folyamatosan változik. A könyvtár a megjelent cigány folyóiratokat őrzi (Cigányfűró, Romano Nyevepe, Phralipe, Amaro drom, Világunk, Kethano drom), amelyek digitalizálása állományvédelmi okokból megtörtént. A kiadókkal való megállapodás hiányában, szerzői jogi okok miatt a digitalizált folyóiratok csak helyben használhatók.

8.3. Nemzetiségi Adatbázis

Az OIK 1985-től építi a Nemzetiségi Adatbázist, ami a kisebbségkutatót, a nemzetiségekkel kapcsolatos tájékozódást szolgálja, illetve a nemzetiségekkel kapcsolatos publikációkat rögzíti, azok visszakereshetőségét biztosítja.

ROMA NEMZETISÉGI DOKUMENTUMOK SZÁMA⁹¹			
Hazai nemzetiségi dokumentumok állománya	2019	2020	változás %
roma (lovári/beás) nyelvű dokumentum (db)	145	160	+10

8.4. Anyanyelvű tájékozódás

Az OIK nemzetiségi alportállal rendelkezik, ahol a könyvtárral kapcsolatos információk mind a 13 hazai nemzetiség nyelvén, a roma nyelvek közül lovári nyelven elérhetők. Folyamatosan közlésezi a nemzetiségi könyvújdonságokat, híreket, programokat.

8.5. Roma kulturális programok

A nemzetiségek kulturális és tudományos életét konferenciák, könyvbemutatók, irodalmi és zenei programok szervezésével támogatja az OIK, amelyeket általában nemzetiségi kulturális szervezetekkel, önkormányzatokkal együttműködve szervez meg. A könyvtár nemzetiségi

⁹⁰Forrás: OIK

⁹¹ Forrás: OIK

rendezvényei iránt az érintett nemzetiségi közösségek és a média képviselői körében fokozott az érdeklődés.

A 2019-2020. év folyamán összesen 4 roma programot szervezett a könyvtár:

- a) 2019-ben Ruva Farkas Pál a többszörösen kitüntetett Aranytollas roma újságíró, szociológus, író, költő művészeti életpályájának bemutatásával, „Képek ihlette versek - Versek ihlette képek” című képi festményeinek kiállítása és hármas könyvbemutatójára került sor.
- b) 2020-ban Ferkovics József roma képzőművész kiállításán és könyvbemutatóján vehettek részt az érdeklődők, ahol szervezőpartnerként a Romano Instituto vett részt. Ferkovics József képei, témái: az emberek, a szegénység és a természet. Alkotásai megtalálhatók a Roma Parlament Képtárában, a Néprajzi Múzeum és a Magyar Művelődési Intézet gyűjteményben.
- c) 2020. februárban kezdte meg próbáit az OIK-ban a Cinka Panna Cigány Színház. Az eredeti tervek szerint március 19-én lett volna egy nyilvános főpróba, mely a járványhelyzet miatt elmaradt.
- d) Az OIK nyílt napján, 2020. szeptember 25-én a Cigányságkutató Intézet - "Isteni rendelés szerint itt csak a csillagok ragyognak" a Romano Instituto Roma Képzőművészeti Gyűjteményéből láthattak kiállítást az érdeklődők. 2020. december 11-én a Khamoro Budapest Band online koncertjére került sor. A népszerű zenekar célja a magyarországi és közép-európai, autentikus cigány kultúra gyűjtése, megőrzése, áthagyományozása, színpadra állítása.

9. RÁCZ GYÖNGYI KÖZÖSSÉGI KÖZPONT

A Ráczy Gyöngyi Közösségi Központ civil kezdeményezésként jött létre az Újpesti Roma nemzetiségi Önkormányzat és az Eötvös Cigány-Magyar Pedagógiai Társaság együttműködésével.

9.1. Roma Könyvtár

Ráczy Gyöngyi Közösségi Központ Roma Könyvtára hazánk jelenleg legjelentősebb cigány könyvgyűjteménye, melynek fő gyűjtőkörét a magyar nyelvű és magyarországi kiadású, cigány tematikájú dokumentumok jelentik. A könyvtár állományához tartozó kiadványok túlnyomó többsége ebből fakadóan magyar, illetve kisebb számban – Magyarországon megjelent – cigány nyelvű anyag.

A Roma Könyvtár állományához 2019 decemberének elején több mint ezerkétszáz, különböző könyv, számos egyéb dokumentum, valamint folyóirat tartozik. A gyűjtemény bő ezerkétszáz feldolgozott könyve – a folyóiratok nélkül – több mint kétszáz ezer oldalnyi terjedelmű anyagot jelent. Az állomány gerincét az elmúlt közel négy évtizedben kiadott, cigányokról szóló, tudományos szakmunkák jelentik, de ezek mellett igen jelentős számban vannak a gyűjteményben cigány szerzőktől származó, illetve a cigányságról szóló, szépirodalmi művek is. A hazai cigány vers- és prózairodalom minden fontos alkotójának (pl. Csemer Géza, Choli Daróczi József, Holdosi József, Jónás Tamás, Kovács József Hontalan, Lakatos Menyhért, Nagy Gusztáv, Orsós Jakab, Osztojkán Béla) minden fontos műve megtalálható.

A gyűjtemény kiemelten értékes részei a cigány tematikájú kiadványsorozatok. Ilyenek pl.: az egykori Romológiai Kutatóintézet két sorozata, a Studia Minoritatum és a Romológiai

Kutatóintézet Közleményei, az Európai Összehasonlító Kisebbségkutatások Programiroda/Közalapítvány Cigánynak lenni Magyarországon sorozatcím alatt kiadott jelentései, a Magyar Tudományos Akadémia Néprajzi Kutatócsoportjának Ciganisztikai Tanulmányok sorozata, valamint a Magyar Néprajzi Társaság által gondozott Cigány Néprajzi Tanulmányok.

9.2. Újpesti Cigány Helytörténeti Gyűjtemény

A Rácz Gyöngyi Közösségi Központ másik fontos gyűjteménye az Újpesti Cigány Helytörténeti Gyűjtemény, melynek anyagát Molnár István Gábor, az Újpesti Cigány Nemzetiségi Önkormányzat elnöke gyűjtötte helyi cigány családoktól az elmúlt két évtizedben. A gyűjtemény több ezer archív fényképből, levéltári dokumentumból, illetve számos tárgyi eszközből áll, és méltó emléket állít az egykori újpesti szegkovács és muzsikus cigány családoknak. A gyűjtemény egy része állandó kiállítás formájában a közösségi központ nagy termében látható, s itt minden fontosabb, tősgyökeres újpesti cigány család külön is bemutatásra került. E kiállításnak külön jelentősége, hogy számos, a Tanodába járó gyermek saját őseit, főként nagy- és dédszüleit láthatja viszont e kiállítás képein, a régi Újpest tisztas munkát végző, megbecsült lakosaként.

VIII. RÉSZ: ROMA NEMZETISÉGI HITÉLET – CIGÁNYPASZTORÁCIÓ

A magyarországi vallási közösségek jelentős szerepet vállalnak a romák felkarolásában, integrációjának és felzárkózásának elősegítésében a cigánypasztoráció és romamisszió által. Az egyházak közül a katolikus, református, evangélikus, pünkösdi, methodista és baptista cigánypasztorációs missziók jelenléte kiemelkedő.

A cigánypasztoráció a roma közösségek célirányos lelki gondozása a keresztény egyházakon belül, amely fontos szegmensét képezi a cigányság felzárkózását célzó programoknak is. Célja a keresztény hit és közösség által a rászoruló embertársaink felzárkózásának segítése, társadalmi beilleszkedésük előmozdítása, illetve a kölcsönösség és megismerés kultúrájának erősítésével a társadalmi kohézió növelése.

A magyarországi keresztény egyházak misszióknak tekintik a cigányság felé fordulást. A tevékenység legismertebb eleme az evangelizáció, amely cigány nyelvű misék és közösségi imaalkalmak, zarándokutak, cigánybúcsúk formájában valósul meg. Igazán élő és eredményes cigánypasztorációs tevékenység ott bontakozik ki, ahol a cigánypasztoráció elsősorban a hiányt szenvedők személyére és közösségére reagál, valós problémáik megoldásában vállal velük közösséget.

A cigánypasztoráció legfontosabb eszköze a hiányt szenvedők életében való aktív jelenlét. Emellett hozzájárul a cigányság hátrányos helyzetű csoportjainak társadalmi felzárkozásához a gyermek- és felnőtt oktatási-képzési programokon, szociális gondozáson és az adományosztáson keresztül. Többnyire családok bevonásával zajlik, ezzel is hozzájárulnak a kiegyensúlyozottabb társadalom megvalósulásához.

A hagyományos cigány kultúra ápolása, a roma identitás erősítése kisközösségi formában szintén fontos eleme a pasztorációs tevékenységnek. A cigányok és nem cigányok számára szervezett közös események alkalmat adnak egymás jobb megismerésére, az előítéletek lebontására. A folyamat során fokozottan kell ügyelni a helyi hagyományokkal való ütközés elkerülésére, hiszen hamar feszültségek alakulhatnak ki az újonnan megtért és a régi hagyományokat követők között. A cigánypasztoráció nem zárja ki a nemcigányok elérését, hiszen minden esetben a közösségfejlesztés, a felzárkózás elősegítése a cél.

Az új erőre kapott cigánypasztoráció elsősorban helyi akciókon keresztül valósul meg, amelyek lehetőséget adnak az együttműködésre és az országos koordinációra. Ennek egyik példája az évenkénti katolikus egri és a protestáns cigánypasztorációs konferencia is. Hasonló céllal zajlanak az országos búcsú alkalmak is Máriapócon és Mátraverebély-Szentkúton. Mindazonáltal még folyamatos a magyarországi tapasztalatok összegyűjtése és a jó gyakorlatok bemutatása, amelyek nagy segítséget nyújtanak a területen dolgozóknak.

A Roma Koordinációs Tanácsban létrejött Cigánypasztorációs Szakpolitikai Testület feladata, hogy szakpolitikai javaslatokat fogalmazzon meg a Tanács számára, és így közvetetten közreműködjön a társadalmi felzárkózási stratégia végrehajtásában.

A bevett egyházak cigánypasztorációs munkája mind a romák felé való szolgálatban, mind a papok és lelkészek továbbképzése terén is intenzív. A képzések egyik fő célja, hogy a romamissziót végző vagy ez iránt érdeklődő lelkészek egy olyan kapcsolati hálóra

léphessenek be, ami segítséget és támogatást jelenthet majd a romák közt végzett szolgálatukban.

A Magyar Püsködi Egyház Országos Cigánymissziója bibliaiskolája keretén belül lehetőség van a bibliai ismeret és gyakorlati készségeket fejlesztő képzéseken való részvételre lelkészek és laikusok részére egyaránt. Számos helyen, kifejezetten a romák lakta telepeken hoztak létre imaházakat, amelyek egyúttal a közösség mindennapi életének színtereivé is váltak (pl. Magyarországi Metodista Egyház első roma temploma Alsózsoltán).

A Boldog Ceferino Intézet a Hit Iskolája lelkipásztori munkatárs képzésein, és regionális találkozókra nyújt ebben segítséget.

A Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola a gyakorlati pasztorációs képzésbe illesztette be a terepi cigánypasztorációs gyakorlatot. Fontos az együttműködés a Magyarországi Cursillo Mozgalommal is.

Az Országos Református Cigánymisszió, mely a Magyarországi Református Egyház cigánypasztorációjáért felelős szervezet, 2018-ban indította el gyülekezeti közösségfejlesztő munkatársképzését *Együtt-egymásért* címmel. A program azzal a céllal indult, hogy helyi erők továbbképzésével segítse a lelkipásztorok munkáját a gyülekezetekben, erősítve a cigányok és nem cigányok közötti együttműködést és előmozdítsa a közösségek Jézus-arcúvá formálódását. Az Országos Református Cigánymisszió a továbbképzések mellett imanapokat, konferenciákat szervez, kutatásokat végez és helyben segíti a különböző projektjeikkel a magyarországi romákat.

A Magyar Katolikus Egyház cigánypasztorációs tevékenysége közel 80 éves múltra tekint vissza. Jelenleg mintegy 90 településen zajlik kiemelkedő, nagyobb múlttal rendelkező cigánypasztorációs tevékenység, de sok apró településen is megmutatkozik a tudatos lelki támogatás és közösségi kísérés. Ebből kb. 65 helyszínen találunk hitvalló cigány közösséget is. Az egymást kiegészítő, komplex intézményi struktúrával a segítő tevékenységek Kaposfő, Alsószentmárton, Hodász, Arló, Zsámbék, Kazincbarcika, Hajdúdorog, Komló településeken működnek napjainkban.

Kiemelkedően jelentős 14 szerzetesrend munkája, akik karizmájuknak megfelelően segítik a rászorulókat, különösen a gyermekekkel való foglalkozás, nevelés által. (Kiemelendő a szaléziak kazincbarcikai, vagy a Szent Ferenc Kisnővéreinek arlói tevékenysége.) Egyházmegyei szinten a katolikus cigánypasztorációs referensek igyekeznek előmozdítani a munkát a helyi adottságoknak és igényeknek megfelelően, együttműködve a Boldog Ceferino Intézettel. 2020-ra a testület munkája rendszeressé vált évi kétszeri találkozók formájában. Mintegy 45 katolikus kötődésű tanoda hiánypótló munkát végez, amelyeket a Sója Miklós Nyitott Ház Szövetség fog össze.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat intézményeiben leginkább a hitoktatáson keresztül éri el a családokat, a „hit védelme és a szegények szolgálata” mottó jegyében.

A Magyar Katolikus Egyházban a Boldog Ceferino Intézet (BCI) 2014 óta végzi a cigányok lelkipásztorkodásával megbízott lelkipásztorok és lelkipásztori munkatársak tevékenységének segítését, számukra képzések és konzultációs fórumok, lelki napok, közösségi alkalmak biztosításával. Az intézet tevékenysége a Kárpát-medencei cigánypasztorációs hálózatépítésre is kiterjed. A *Hit Iskolája - roma pasztorációs szakirány* elnevezésű képzést az elmúlt 5 évben

összesen mintegy 195 fő végezte el. Az Intézet egyik tevékenysége a *Roma közösségek fejlesztése értékek mentén közfoglalkoztatási program* is. (A program keretén belül munkát és kereseti lehetőséget nyújt a különböző cigánypasztorációs központokban. 2019-ben 154 fő foglalkoztatása 41 helyszínen valósult meg, 2020-ban ez a szám 189 főre növekedett.) A BCI megvalósításában zajlott a *Pasztorációs programok a roma kultúra megőrzésének szolgálatában* elnevezésű projekt (EFOP 1.3.4-16-2017.0007). A projekt keretében szervezett alkalmak a cigány hagyományok, tánc- és zeneoktatásra adnak lehetőséget, kiegészülve evangelizációs és imaalkalmakkal.

A *Cigánypasztoráció a Kárpát-medencében* elnevezésű transznacionális projektnek (EFOP.5.2.2-17-2017-00046) köszönhetően lehetőség nyílt a határon túli magyar anyanyelvű cigány közösségekben szolgáló testvérekkel tapasztalatcserére, határon átnyúló kapcsolatok kialakítására. A határon túliak részéről nagy az igény a jó gyakorlatok megosztására, e tevékenység folytatása kiegészítheti a határokon átnyúló nemzetpolitikai törekvéseket. A „*Szolgálatok az Úrnak örömmel!*” *Cigánypasztorációs kézikönyv* megjelenése nagymértékben hozzájárul a szolgálatok lelki támogatásához.

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia döntése után 2015-ben jelent meg a lovári nyelvű temetkezési szertartáskönyv, amely a papság számára lehetőséget biztosít a szertartás egyes részeinek a gyászoló közösség nyelvén történő végzésére. Szintén ezt segíti a „Leszállt közénk a Szent Isten” című hittankönyv, amelyben egyes imádságok lovári nyelven is olvashatók. Továbbá a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat kiadásában 2008-ban megjelent teljes lovári nyelvű Biblia mellett, folyamatban van a lovári nyelvű misekönyv elkészítése is.

A Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat egy egyedülálló intézménytípus, mely csak Magyarországon működik. 2011-ben a fenntartó egyházak önálló diákotthonként működő szakkollégiumokat és ezek országos hálózatát hozták létre, melynek azóta több mint 300 hallgatója volt. A beszámolási időszakban 8 egyházi fenntartású kollégium működött Magyarországon.

A Magyar Pünkösdi Egyház Országos Cigánymissziójának intézménye, a Cigány Módszertani és Kutató Központ kutatásokat, felméréseket végez, szakmai párbeszédet folytat, segítve a roma lakosság társadalmi elfogadottságát, a feszültségek enyhítését. A protestáns egyházak romamissziós vezetőinek (református, evangélikus, baptista, metodista, pünkösdi) együttműködésében rendszeresen megjelenik a Cigánymissziós Módszertani Füzet, amely a romák társadalmi elfogadásáért és társadalmi problémák rendezése érdekében, az egyházak romamisszióinak tevékenységéről tájékoztat. A protestáns egyházak romamissziói összefogásával megjelenő „Tükör” című negyedévente megjelenő lap tájékoztatást nyújt az egyes szolgálatokról, gyülekezeti életéről.

A Kormány elismeréssel és tisztelettel tekint a vallási közösségek – egyházak, vallási egyesületek – romák felzárkózását segítő munkájára, a romák társadalmi megítélésének, életminőségük javításában végzett szolgálatára, és a többségi társadalom érzékenyítéséért, szemléletformálásáért, az emberek közötti közeledés elősegítéséért küzdő és tevékenykedő, hittel és imával végzett példaértékű szolgálatára.

A cigánypasztoráció területén végzett munkája elismeréseként 2019-ben Wallenberg-díjjal tüntették ki Székely János püspök urat, az MKPK cigánypasztorációs referensét, 2020-ban pedig Szigeti Jenő egyháztörténészt a Hetednap Adventista Egyház lelkészét.

IX. RÉSZ: ROMA NEMZETISÉG KUTATÁSOK, ELEMZÉSEK

1. EÖTVÖS LORÁND KUTATÁSI HÁLÓZAT TÁRSADALOMTUDOMÁNYI KUTATÓKÖZPONT KISEBBSÉGGKUTATÓ INTÉZET

A Magyar Tudományos Akadémia szervezeti keretei között 1998 alakult Akadémiai Kisebbségkutató Műhelyként, 2001-2011 között Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézetként önálló akadémiai kutatóhelyként, 2012-2019 között az MTA Társadalomtudományi Kutatóközpontként, 2019 óta pedig az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Társadalomtudományi Kutatóközpont keretei között működik. Az intézet a magyarországi kisebbségkutatás meghatározó inter- és multidiszciplináris tudományos műhelye, amely alap- és alkalmazott kutatásokat végez a különböző kisebbségi közösségeket érintő társadalmi, gazdasági, történeti, politikai, jogi, kulturális és demográfiai kérdésekről, legfőképp a magyarországi nemzetiségek és a romák, a határon túli magyarok, a kivándorolt magyar diaszpóra csoportok, a bevándorlók, valamint a közép-európai zsidóság vonatkozásában.

Az intézetben nagy hangsúlyt helyeznek a digitalizálásra és az eredmények megjelenítésére. A magyarországi kisebbségkutatást digitális tartalommal, szövegtárakkal, adatbázisokkal *REGIO* című online és nyílt hozzáférésű folyóiratot és Facebook profilt működtet, a kutatómunkát az Országgyűlési Könyvtárral kötött megállapodás alapján Digitális Olvasószebója is segíti. Az intézet rendszeresen szervez a szakmai profiljába illeszkedő nyilvános eseményeket, konferenciákat, előadásokat, kisebb műhelyvitákat és kerekasztal-beszélgetéseket, és programokat a Kutatók Éjszakáján.

2. KOPP MÁRIA INTÉZET A NÉPESEDÉSÉRT ÉS A CSALÁDOKÉRT

A Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért (a továbbiakban: KINCS) a család- és népesedéspolitika háttérintézménye, mely 2018-ban, a Családok évében kezdett működni. A KINCS olyan hazai kutatásokat és szakpolitikai elemzéseket, nemzetközi tevékenységeket végez, amelyek megalapozhatják a családok és a népesedés ügyét szolgáló intézkedéseket és ezzel hozzájárulnak a társadalom családbarát, harmonikus működéséhez. Ezen cél minél szélesebb körben való megvalósítása érdekében 2018 novemberében a KINCS létrehozta a Társadalmi Csoportok Kutatóközpontot (a továbbiakban: TCSK), mely a társadalmi felzárkózás területét érintő kutatási, elemzési tevékenységet lát el. A TCSK a hátrányos helyzetben élőket, kiemelten a romákat érintő problémák, adatok, szakpolitikák vizsgálatát, annak elemzését tűzte ki célul, de szerepet vállal szakmai koncepciók, stratégiák, cselekvési tervek előkészítésében, valamint a társadalmi felzárkózás céljait támogató döntések megalapozásában.

A TCSK fő tevékenységei:

- a) Romákkal kapcsolatos családügyi és népesedési kutatások,
- b) Tematikus kutatások, adatelemzés, adatszolgáltatás,
- c) Társadalmi felzárkózási programok hatásvizsgálatai, hatáselemzése,
- d) Társadalmi felzárkózás területén megvalósuló jó gyakorlatok gyűjtése.

A fenti tevékenységekhez kapcsolódóan a TCSK a szakterületet érintő adatokat gyűjt, közreműködik a szakterület statisztikai, adatgyűjtési és információs rendszerek fejlesztésében, segíti az ágazatirányítás döntés-előkészítő tevékenységének megalapozását, folyamatosan együttműködik a szakmai kutatóhelyekkel, felsőoktatási műhelyekkel, kutatóintézetekkel. Háttéranyagok készítésével közreműködik a szakterületi feladatok végrehajtásában,

konceptiók kialakításában, adatbázisok elemzésével és másodelemzésével biztosítja a gyors választ igénylő, döntés-előkészítő tanulmányok összeállítását.

Kopp Mária Intézet által a beszámolási időszakban szervezett roma programok:

- 2019. április 10. Roma nők, gyermekek, családok – Konferencia a Romák Világnapja alkalmából,
- 2020. március 6. „Sikeres roma nők” címmel nőnap-i könyvbemutató, kiállítás és konferencia.

X. RÉSZ: NEMZETISÉGI ELISMERÉSEK

1. NEMZETISÉGEKÉRT DÍJ

Az Országgyűlés 1995-ben december 18-át, az ENSZ Nemzeti vagy Etnikai, Vallási és Nyelvi Kisebbségekhez tartozó Személyek Jogairól szóló Nyilatkozata elfogadásának napját, a Kisebbségek Napjává (2012-től új elnevezése szerint: Nemzetiségek Napja) nyilvánította. A nemzetiségek nyelvi-kulturális értékeinek megőrzésében aktív személyek és közösségek elismerésének céljából 1995-ben a miniszterelnök „Kisebbségekért Díjat” (későbbi elnevezése a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvénnyel párhuzamosan változott) alapított.

A Díjat minden évben december 18-ához kapcsolódva, ünnepélyes keretek között adják át a nemzetiségi közösségek érdekében, a közéletben, az oktatásban, a kultúrában, az egyházi életben, a tudományban, a tömegtájékoztatásban és a gazdasági önszerveződés területén kiemelkedő tevékenységet végző személyek és szervezetek részére. A díjat – a Hazai Nemzetiségi Bizottságnak a nemzetiségpolitikáért felelős miniszter útján tett előterjesztésére – a miniszterelnök adományozza.

A legmagasabb, nemzetiségekért végzett tevékenységért 2019-ben 3 roma jelölt Batyi Róbert, Jónás Judit, Varga Erika, 2020-ban pedig 2 jelölt Kalla Éva és Szűcs Csaba részesült a kitüntetésben.

2. PRO CULTURA MINORITATUM HUNGARIAE DÍJ

A díjat a Nemzeti Művelődési Intézet jogelődje alapította 2005-ben, a Magyarországon élő nemzetiségi közművelődési szakemberek, közösségek munkájának és kulturális tevékenységének elismerésére, „Pro Cultura Minoritatum Hungariae” (a magyarországi kisebbségek kultúrájáért) elnevezéssel. A díj 2017-től az EMMI, majd 2018 decemberétől a Miniszterelnökség szakmai elismerései közé került, átadását pedig – a Nemzetiségekért Díj átadásával történő egybeesés miatt – május 21-éhez, az UNESCO által alapított kulturális sokszínűség, párbeszéd és fejlődés világnapjához kapcsolták.

A díj olyan Magyarországon élő nemzetiséghez tartozó természetes személyeknek, vagy szervezeteknek adományozható, akik/amelyek kiemelkedő tevékenységet végeztek a Magyarországon élő nemzetiségek körében az anyanyelvű, kulturális örökség megtartásáért, fejlesztéséért, és a nemzetiségi közművelődés és kultúra területén, tevékenységükkel hozzájárulnak a Kárpát-medence népeinek együttéléséhez.

Mind a 2019 és 2020. évben 2-2 roma származású jelölt Bangó Margit és Lakatos László, illetve Jónás Géza és Lakatos Mónika kaphatta meg kulturális díjat.

3. BALÁZS JÁNOS DÍJ

A díjat a társadalmi felzárkózásért felelős szakterület alapította 2019-ben, Balázs Jánosról, festőművész és költőről kapta a nevét az életében végzett munkásságára való tekintettel. A díj a hátrányos helyzetű emberek, közösségek – főleg romák – társadalmi felzárkózásáért, oktatásáért, foglalkoztatásuk elősegítéséért, társadalmi beilleszkedésük és megbecsülésük segítéséért végzett magas színvonalú szakmai munkáért, valamint a jövő generációjának példaképet adó, a roma identitás, roma kultúra megőrzéséért, gyarapításáért munkálkodó, a

romák és nem romák egymás megismerését, társadalmi párbeszédét támogató, a békés társadalmi együttélést előmozdító kiemelkedő munkáért adományozható.

Átadására a Nemzetközi Roma Nap (április 8.) alkalmából kerül sor. Évente legfeljebb három adományozható az arra érdemes természetes személyeknek, egyházi vagy civil szervezeteknek. A díjazott emlékérmét és az adományozást igazoló oklevelet és pénzjutalmat kap. A Belügyminisztériumban a Nemzetközi Roma Nap alkalmából 2021. április 8-án rendhagyó módon, online formában kerültek átadásra a 2020 és 2021. évi díjak.

A Balázs János-díjazottak 2020-ban Bódis Kriszta, a Van Helyed Alapítvány vezetője, Dr. Orsós Anna, a Pécsi Tudományegyetem Romológia és Nevelésszociológia Tanszékének a tanszékvezetője voltak.

XI. RÉSZ: NEMZETISÉGI MÉDIA

Magyarországon a Nemzetiségi törvény, valamint a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény garantálja a nemzetiségi média működését, illetve működtetését. A közszolgálati műsorszolgáltatók rendszeresen sugároznak anyanyelvű rádió- és televízió műsort minden hazai nemzetiség részére. A központi költségvetés a beszámolási időszakban az országos önkormányzatok támogatása során továbbra is jelentős anyagi forrásokat biztosított a nemzetiségek anyanyelvű újságjainak a megjelentetésére.

Amint az az előző beszámolóknak is szerepelt, a nemzetiségi lapok – a nemzetiségek országos terjesztésű, anyanyelvű újságjai – állami támogatása beépült az országos nemzetiségi önkormányzatok költségvetésébe, így az egyes médiaműhelyek a költségvetési támogatáshoz közvetlen módon, pályázatás nélkül juthatnak hozzá. A nemzetiségek anyanyelvű újságjai mellett költségvetési támogatást kapott a Barátság című – valamennyi nemzetiséggel foglalkozó – folyóirat.

1. ROMÁK REPREZENTÁCIÓJA A HÍRMŰSOROKBAN

Az NMHH 2010 óta vizsgálja, hogy a különböző társadalmi, gazdasági, nemzetiségi és etnikai csoportok, a határon túli magyarok, a bevándorlók és a fogyatékkal élők miként jelennek meg a magyarországi médiaszolgáltatások vezető hírműsoraiban. A folyamatos analízis keretében a 13 magyarországi nemzeti és etnikai kisebbség médiareprezentációját is nézi. A mintába került programokról kvantitatív tartalomelemzést készít. A vizsgálatok eredményei megmutatják, hogy mely médiumok, műsorok, mely csoportok bemutatására fordítanak nagyobb figyelmet, illetve milyen módon, milyen kontextusban mutatják be a kisebbségek tagjait.

A nemzeti és etnikai kisebbségek (magyarországi nemzetiségek, valamint határon túli magyarok) megjelenési aránya a mintába került műsorok összességében 2019-ben 2,3, 2020-ban pedig 2,0 százalék volt. Velük leggyakrabban mindkét időszakban a közszolgálati híradók foglalkoztak (2,6% illetve 2,3%). A kisebbségeket felvonultató híryanagyon belül a romák 2019-ben több mint egyharmadát, 2020-ban pedig mintegy kétötödét tették ki az összes szereplőnek. Az egyes kisebbségek szereplési arányai jelentősen eltértek médiaszolgáltató-típusonként és műsoronként. A romák legkevésbé (17,1%; 21,3%) a közszolgálati, leggyakrabban pedig (56%; 64,9%) a kereskedelmi híradásokban jelentek meg.

Árnyaltabb képet kapunk, ha a romák megjelenéseit a 13 magyarországi nemzetiség kontextusában vizsgáljuk:

A MAGYARORSZÁGI NEMZETISÉGEK MEGOSZLÁSA A HÍRMŰSOROKBAN ⁹²				
	roma		egyéb nemzetiségi	
	esetszám	százalék	esetszám	százalék
2019	1112	82,4	237	17,6
2020	1081	95,2	54	4,8

⁹² Forrás: NMHH

2. A MAGYARORSZÁGON ÉLŐ ROMA NEMZETISÉG MEGJELÉSE A KÖZSZOLGÁLATI MÉDIUMOKBAN

Egész Európában egyedülálló vállalkozásnak számít a Duna Médiaszolgáltató Nonprofit Zrt. missziós munkája, melynek keretében televíziós és rádiós szakmai eszközökkel vállalja a magyarországi nemzetiségek mindennapjainak, kultúrájának, hagyományainak bemutatását. A műsorkészítés szakmai felügyeletét ellátó Duna Médiaszolgáltató Nonprofit Zrt. a tartalomért felelős, ugyanakkor a televíziós és rádiós műsorok a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap (a továbbiakban: MTVA) szakmai műhelyeiben készülnek, de a Duna Médiaszolgáltató Nonprofit Zrt. szoros szakmai felügyelete mellett kerülnek adásba.

A Duna Médiaszolgáltató Nonprofit Zrt.-ben szakmai igazgatóságok irányítása mellett, főszerkesztőségekben folyik a munka. A Nemzetiségi és Külhoni Főszerkesztőség felel az MTVA szerkesztőségei által gyártott nemzetiségi és külhoni képi, valamint rádiós tartalom szakmai színvonaláért és a közszolgálatosság elvének érvényesüléséért. A képi tartalom a Duna és a Duna World csatornákon követhető nyomon, a hangzó tartalmak a Kossuth Rádióban és a Nemzetiségi Rádióban hallgathatók.

A műsorkészítés kiemelt közszolgálati célja a nemzetiségi kultúrák megőrzése, a nyelvhasználat és a társadalmi integráció elmélyítése, illetve a hagyományok megőrzése, ápolása, amelyet rádiós és televíziós műsorok készítésével kíván elősegíteni a közszolgálati média. A Duna Médiaszolgáltató Nonprofit Zrt. amellett, hogy megrendeli és sugárzás előtt (szigorúan szakmai alapon) átveszi az MTVA által elkészített műsorokat, szükség esetén javításokat kérve a szerkesztőségektől, a világi és egyházi ünnepekhez, kiemelt tematikus napokhoz illeszkedő javaslatokkal maga is aktívan hozzájárul az MTVA szerkesztőségei által gyártott, gazdag választékú és többféle értékrendet követő műsorok létrejöttéhez.

A Duna Médiaszolgáltató Nonprofit Zrt. szoros társadalmi ellenőrzés alatt látja el munkáját. Az Országgyűlés által létrehozott Közzolgálati Közalapítvány a közszolgálati médiaszolgáltatók tulajdonosa, egyben legfőbb öre, mellette ugyanakkor egy nagyon széles tömegbázisú, 14 tagú társadalmi testület felügyelete alatt zajlik a műsorkészítés. A civil kontrollt megvalósító Közzolgálati Testület minden évben beszámoltatja a Duna Médiaszolgáltató Nonprofit Zrt-t a végzett tevékenységről. A testület évtizedes működése során mindannyiszor elfogadta a sok száz oldalas írásos beszámolót és a hozzájuk fűzött szóbeli vezérigazgatói kiegészítéseket, amely bizonyítja, egyáltalán nem politikai alapon döntenek a tartalmakról a közszolgálati médiában.

A világon egyedülálló, hogy a magyar állam egy teljes országos lefedettségű rádióadó-hálózatot (Nemzetiségi Rádió) bocsátott kizárólag a magyarországi nemzetiségek anyanyelvi műsorainak rendelkezésére a nap 24 órájában, amellett, hogy több más médiafelületen, a közszolgálati rádiókban és televíziókban is napi-heti rendszerességgel adásba kerülnek saját nyelvű műsoraik, sőt a teljes hírfolyamban, a hírműsorokban, ismeretterjesztő és magazinműsorokban egyaránt megjelenési felületet kapnak.

A Duna Médiaszolgáltató Nonprofit Zrt. Nemzetiségi és Külhoni Főszerkesztősége által megrendelt rádiós és televíziós műsorok célközönsége valamennyi társadalmi réteg, kulturálisan vagy etnikailag elkülönülő csoport. A műsorok mindegyike színes, különleges tartalmakat kínál igényes formai megoldásokkal, a többségi magyar társadalom számára is érdekes feldolgozásban. A közszolgálati médiaszolgáltatás céljainak megfelelően segítik ezzel

az érzékenyítést, a sztereotípiák tompítását, a békés együttélést, egymás jobb megértését és megismerését.

A hangzó tartalmakban a Kossuth Rádió és a Nemzetiségi Rádió nemzetiségi adásainak mindegyike – számarányuknak megfelelően – kiegyensúlyozottan jeleníti meg a hazánkban élő nemzetiségek életét, kulturális örökségét, hagyományait. A Nemzetiségi Rádió önálló rádiós nemzetiségi rádiócsatornán a nap 24 órájában, a saját anyanyelvén, nemzetiségi szerkesztők összeállításában hallgathatja minden nemzetiségi magyar állampolgár a közösségük életét érintő, kifejezetten az adott csoportnak szóló műsorokat. Mindez mégsem jelent „tartalom-zárványosítást”, hiszen a nemzeti rádió főadón, a Kossuthon is megjelennek az ilyen típusú tartalmak. Például az Egy hazában című egy órás, vasárnapi magazinműsor minden hazai nemzetiség számára átfogó tájékoztatói lehetőséget nyújt igényesen szerkesztett, színes, zenés magazin formájában.

2.1. Roma Magazin

A közösség létszámából adódóan a műsor egyaránt szerepelnek benne a mélyszegénységben élők mindennapi küzdelmei, a társadalmi felzárkózás nehézségei, valamint a cigányság kulturális vagy egyéb területen kiemelkedő, sikeres tagjainak portréi. A műsor célja, hogy elfogadtassa a többségi magyar társadalom tagjaival a roma kisebbség kultúráját és hagyományait.

2.2. P'amende

(Adáshossz: 26 perc; Adás: kéthetente pénteken 7:30, Duna; Ismétlés: minden adásnapon 16:30, Duna World)

A közszolgálati televízió 2011-ben indította útjára a roma kulturális magazint, amelyben minden alkalommal egyetlen téma feldolgozását láthatják a nézők. A műsor célkitűzése, hogy folyamatosan bizonyítsa, milyen sokszínű, élénk és értékes a magyarországi cigányság kultúrája. A szerkesztők törekvése, hogy a nemzetiség sajátos gyökereinek árnyalt hangsúlyozásával végképp eltűnjön a létjogosultsága bármi fajta negatív társadalmi beidegződésnek.

A lovári nyelvű műsorcím magyarul azt jelenti: rólunk. E cím jól példázza az alkotók küldetését is, hiszen bár elsősorban a cigányság életére fókuszál a műsor, mégis adásról adásra hasznos információkat szolgáltat a többségi magyar társadalom tagjai számára is. A kulturális és társadalmi kérdésekkel egyaránt foglalkozó műsorban rendszerint egyetlen témát dolgoznak fel és mutatnak be, ami lehetőséget ad arra, hogy ne magazinszerű, hanem inkább dokumentumfilm-szerű legyen a műsor stílusa és hangvétele

2.3. Jelenlét – roma közéleti magazin, Jelenlét – roma kulturális magazin

(Adáshossz: 24 perc; Adás: szombaton 21:30, Kossuth Rádió; Ismétlés: kedden és szerdán 12:03, Nemzetiségi Rádió)

A Kossuth Rádió *Jelenlét* című ikerműsora a roma közösség élenjáró példaképeinek, jó kezdeményezéseinek, színes hagyomány- és mondavilágának bemutatásával, etnikai hovatartozásukat hitelesen megfogalmazó romológus szakértők megszólaltatásával erősíti a roma közösség tagjait identitásuk szabad megélésében. Rendszeresen mutat be olyan roma embereket, akik személyes helyállásukkal a magyar nemzetünk számára is példát mutatnak.

A *Jelenlét roma közéleti és kulturális magazin* színes, értékes, a többségi magyar társadalom számára is érdekes, tanulságos, az együttélést és az elfogadást segítő, a sztereotípiákat tompító kínálatával a médiapiacra egyedülállóan fontos missziót teljesít a legnagyobb magyarországi etnikai kisebbség szolgálatában. A Kossuth és a Nemzetiségi Rádióban jelentkező hétfői, szombati és vasárnapi ikerműsorokban a közmédia kiemelt szerepvállalása, küldetése érhető tetten. A magazinok missziójuknak tekintik a leghátrányosabb helyzetű cigány csoportok segítségét. Ennek érdekében híradásaikban felhívják a figyelmet az őket érintő napi problémákra, és igyekeznek ezekre megoldási javaslatot is adni. Rendszeresen foglalkoznak oktatási kérdésekkel, egészségügyi-, felzárkóztatási és pasztorációs lehetőségekkel, közmunka- és telep-rehabilitációs programokkal. A *Jelenlét roma közéleti magazin*ban rendre megjelennek olyan társadalmi jelenségeket bemutató összeállítások, amelyek világosan és elfogulatlanul, a témát sokoldalúan megközelítve és a megértést, a kölcsönös elfogadást segítve mutatják be a romák és a többségi magyar társadalom között gyakran megjelenő értékrendbeli különbségeket.

2.4. Nemzetiségi Rádió

A közmédia Nemzetiségi Rádió elnevezésű csatornája 2007 óta létezik, amelyen belül a *Három szólamra* című műsor foglalkozik vasárnaponként cigány témákkal romani, beás és magyar nyelven. A műsorok elsősorban a saját közösségnek szólnak, amelyet saját anyanyelvén és magyarul szólítanak meg. Cél a célközönség tájékoztatása, szórakoztatása, kulturális értékek közvetítése és teremtése. A műsorok, az anyanyelv használata miatt elsősorban a saját célközönségre számítanak, alkalmasak arra, hogy javítsák a roma közösség társadalmi megítélését.

A szerkesztők jelentős teret és energiát szentelnek a nemzetiségi önkormányzatok működésének bemutatására, a nemzetiségi kultúra, a hagyományok, a viselet, a népművészet, az ének- és zenei kultúra, valamint a hitéleti-vallási emlékek ápolására, terjesztésére. Nem hallgatják el a társadalmi problémákat sem, hangsúlyt kapnak az esélyegyenlőség megteremtésével és a nemzetiségek jogok érvényesítésével kapcsolatos önkormányzati feladatok, valamint a kulturális, társadalmi és gazdasági kapcsolatok, vallási ünnepek bemutatása. A Nemzetiségi Rádióban *Egy hazában* című nemzetiségi magazinban, valamennyi hazai nemzetiség, köztük a cigányság is kiegyensúlyozottan mutathatja meg saját közösségének értékeit.

A nemzetiségi műsorokat, így a roma műsort is nemzetiségi szerkesztők, újságírók alkotta autonóm szerkesztőségek készítik, a rádióműsorok többnyire saját anyanyelvükön szólnak a hallgatókhoz, és a szerkesztési elvek alapján valamennyi témaválasztás megfelel a közszolgálatosság kritériumainak.

XII. RÉSZ: NEMZETKÖZI KISEBBSÉGVÉDELEM

Magyarország nemzetiségeket érintő nemzetközi tevékenysége több fórumon zajlik. A hazai nemzetiségpolitikára hatással van

- az Európa Tanács Emberi Jogok és Alapvető Szabadságjogok Védelméről szóló Egyezménye, a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartája (a továbbiakban: Nyelvi Karta), valamint a Nemzeti Kisebbségek Védelméről szóló Keretegyezménye (a továbbiakban: Kisebbségvédelmi Keretegyezmény);
- az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) keretében végzett munka;
- a Koppenhágai Dokumentum;
- az ENSZ Polgári és Politikai Jogokról szóló Nemzetközi Egyezségokmánya, valamint
- az Európai Unió.

Magyarország aktívan részt vesz az Európa Tanács monitoring mechanizmusában, amelyek közül a két, nemzeti kisebbségek védelmét szolgáló nemzetközi egyezmény, az Európa Tanács Nemzeti Kisebbségek Védelméről szóló Keretegyezménye (a továbbiakban: Kisebbségvédelmi Keretegyezmény) és a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartája (a továbbiakban: Nyelvi Karta) monitoring mechanizmusa nemzetpolitikai szempontból kiemelkedő jelentőségű. Hazánk az elsők között csatlakozott a két egyezményhez. A két nemzetközi jogi érvényű dokumentumhoz kapcsolódóan, a két egyezmény végrehajtásáról rendszeresen beszámoló készül a nemzetiségi jogok, valamint kifejezetten a nemzetiségi nyelvi jogok megvalósulásáról.

Magyarország öt alkalommal, 1999-ben, 2004-ben, 2009-ben, 2015-ben és 2019-ben terjesztette be az Európa Tanács részére a Kisebbségvédelmi Keretegyezményben megfogalmazott elvek megvalósítását célzó törvényhozási gyakorlatáról, a magyarországi nemzetiségek érdekében tett intézkedésekről szóló országjelentését. Az Európa Tanács 2020. október 12-én közzé tette a Kisebbségvédelmi Keretegyezmény magyarországi végrehajtásról készült 5. körös szakértői véleményt és az erre vonatkozó magyar kormányzati észrevételeket.

A Nyelvi Karta kapcsán Magyarország – 1999, 2002, 2005, 2009, 2012, majd 2015 után – a hetedik jelentését a beszámolási időszakban, 2018 áprilisában nyújtotta be az Európa Tanács Főtitkárának. A Nyelvi Kartához kapcsolódóan – a hetedik időszaki jelentést követően – a monitoring mechanizmus 2018. évi reformját követően Magyarország 2020. február 28-án első alkalommal nyújtotta be időközi jelentését, amelyben a sürgősségi ajánlások megvalósításáról nyújtott tájékoztatást. Ezt követően az Európa Tanács 2020. december 8-án tette közzé a Miniszteri Bizottság legutóbbi ajánlásait (amelyeket figyelembe véve a soron következő országjelentés benyújtása – csakúgy, mint a Kisebbségvédelmi Keretegyezmény esetében – egy következő beszámolási időszakra esik majd).

A két egyezménnyel kapcsolatos országjelentések összes eddigi, előző beszámolási időszakra vonatkozó anyagai elérhetőek – több nyelven – az Európa Tanács honlapján.

Az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága az uniós romastratégiai keret felidős és utólagos értékelésével kétévente időszakos ellenőrzési jelentést ad ki. Az előző stratégiai keret elsősorban a romák társadalmi-gazdasági integrációjára összpontosított. 2020. október 7-én a Bizottság egy új – megerősített és megreformált – uniós romastratégiai keretet bocsátott ki, amely átfogó, három pilléren nyugvó megközelítést alkalmaz. Ez a megközelítés a társadalom

peremén élő roma lakosság társadalmi-gazdasági befogadására irányuló intézkedéseket a romák egyenlőségét és társadalmi részvételét elősegítő eszközökkel egészíti ki. Minden roma számára lehetőséget kell biztosítani arra, hogy teljes mértékben kibontakoztassa képességeit, és részt vegyen a politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális életben.

A Bizottság által előterjesztett javaslat és ajánlás a romák egyenlőségének, valamint társadalmi befogadásának és részvételének elősegítése érdekében kidolgozott új stratégiai keretben három új horizontális célt határoz meg, melyek kiegészítik az előző stratégiai keret négy – egy-egy részterületet érintő – célkitűzését. Emellett kiemelt uniós célértékeket rögzít, javítja az adatgyűjtést, a jelentéstételt és a monitoring tevékenységet, valamint új mutatókat javasol.

Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA) által közzétett 2020. évi nyomonkövetési keret részletesen meghatározza az új célokat és mutatókat. A tagállamok közötti differenciált megközelítés javítani fogja az erőfeszítések hatékonyságát és elő fogja mozdítani az ismeretek bővítését.

Az Európa Tanács Miniszteri Bizottság felügyelete alatt működik a Romák és Travellerek Csoport, melynek feladata, hogy támogassa a romák és travellerek jogainak előmozdítását és védelmét az Európa Tanács tagállamaiban, valamint az esélyegyenlőség, a sokszínűség és a társadalmi befogadás előmozdítását a diszkrimináció és a cigányellenesség elleni küzdelem révén. Ennek érdekében segítik a tagállamok kormányait a törvények, szakpolitikák kialakításában, programok és intézkedések kidolgozásában és végrehajtásában annak biztosítása érdekében, hogy az Európa Tanács emberi jogi normái hatékonyan érvényesüljenek, és valóban a romák és a travellerek javát szolgálják.

Magyarország szintén aktívan részt vesz az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége és annak speciálisan a roma emberek integrációját célzó munkacsoportja munkájában, amely a vonatkozó európai uniós adatok összegyűjtése és elemzése révén segítséget nyújt az uniós intézményeknek és tagállamoknak a minden uniós polgárt megillető alapjogok védelmével kapcsolatos kihívások megértéséhez és kezeléséhez.

Az Európai Bizottság jogérvényesüléssel és fogyasztópolitikával foglalkozó biztossága, a DG JUST által működtetett Európai Nemzeti Roma Platformok azért jöttek létre, hogy alsóbb területi szinteken is széles körben ösztönözzék a párbeszédet, a kölcsönös tanulást a romákat érintő kérdésekben (hazai megvalósulását ld. részletesebben később).

A számos EU-tagállam (azokon belül a szakpolitikáért felelős Nemzeti Roma Kapcsolattartó Pontok és az EU-finanszírozású roma felzárkózási programok Irányító Hatóságai) részvételével működő EURoma hálózat célja a romaintegrációt érintő fejlesztéspolitikai tapasztalatcsere előmozdítása, a társadalmi felzárkózás, az esélyegyenlőség és a roma közösség megkülönböztetése elleni küzdelem elősegítése.

MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet

Nevesített előirányzatok

Nevesített nemzetiségi tételek a központi költségvetésben 2019–2020 (adatok millió Ft-ban)		
Megnevezés	2019	2020
Országos nemzetiségi önkormányzatok és média támogatása		
Bolgár Országos Önkormányzat és Média	84,2	84,2
Magyarországi Görögök Országos Önkormányzata és Média	85,1	85,1
Országos Horvát Önkormányzat és Média	217,9	224,9
Országos Lengyel Önkormányzat és Média	101,4	101,4
Magyarországi Németek Országos Önkormányzata és Média	352,8	352,8
Országos Örmény Önkormányzat és Média	69,2	69,2
Magyarországi Románok Országos Önkormányzata és Média	165	165
Országos Ruszin Önkormányzat és Média	80,8	80,8
Szerb Országos Önkormányzat és Média	143,8	143,8
Országos Szlovák Önkormányzat és Média	199,2	199,2
Országos Szlovén Önkormányzat és Média	105,6	105,6
Ukrán Országos Önkormányzat és Média	92,9	92,9
Országos önkormányzatok támogatása összesen:	1697,9	1704,9
Országos nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott intézmények támogatása		
Bolgár Országos Önkormányzat által fenntartott intézmények támogatása	80,1	80,1
Magyarországi Görögök Országos Önkormányzata által fenntartott intézmények támogatása	39,1	39,1
Országos Horvát Önkormányzat által fenntartott intézmények támogatása	160,5	160,5
Országos Lengyel Önkormányzat által fenntartott intézmények támogatása	58,3	58,3
Magyarországi Németek Országos Önkormányzata által fenntartott intézmények támogatása	262,6	262,6
Országos Örmény Önkormányzat által fenntartott intézmények támogatása	36,7	36,7
Magyarországi Románok Országos Önkormányzata által fenntartott intézmények támogatása	52,8	52,8
Országos Ruszin Önkormányzat által fenntartott intézmények támogatása	38,8	38,8
Szerb Országos Önkormányzat által fenntartott intézmények támogatása	125,4	125,4

Országos Szlovák Önkormányzat által fenntartott intézmények támogatása	217,7	217,7
Országos Szlovén Önkormányzat által fenntartott intézmény támogatása	64,2	64,2
Ukrán Országos Önkormányzat által fenntartott intézmény támogatása	23,5	23,5
<i>Intézményi támogatások összesen:</i>	<i>1159,7</i>	<i>1159,7</i>
<i>Országos nemzetiségi önkormányzatok támogatása összesen:</i>	<i>2857,6</i>	<i>2864,6</i>
Fejezeti és központi kezelésű egyéb nemzetiségi előirányzatok		
Nemzetiségi támogatások	3397,8	4038,3
Nemzetiségi intézmények támogatása beruházásra, felújításra, pályázati önrészre	2511	2240,7
A hazai nemzetiségi közösségek céljait szolgáló projektek támogatása	nem létezett	1640
Települési és területi nemzetiségi önkormányzatok támogatása	2145,3	2145,3
<i>Fejezeti és központi kezelésű egyéb nemzetiségi előirányzatok összesen:</i>	<i>8054,1</i>	<i>10 064,3</i>
Mindösszesen:	10 911,7	12 928,9

Forrás: Miniszterelnökség, Nemzetiségi Főosztály

Egyedi és pályázati támogatások nemzetiségenként (2019–2020)

Egyedi támogatások 2019-ben

Nemzetiség	Szervezet	Támogatási kérelem tárgya	Támogatási összeg
bolgár	Alternatív Művészeti Alapítvány	A nemzetiségi identitást megerősítő színházi előadások megvalósítása, valamint a színházi tevékenységhez kapcsolódó eszközbeszerzések támogatása	5 000 000 Ft
	Bolgár Országos Önkormányzat	A "Várna a kereszténység védőpajzsa" című rendezvény megvalósítása, valamint a bulgáriai Várnában megrendezésre kerülő jubileumi ünnepségen való részvétel támogatása	7 000 000 Ft
		A 1097 Budapest, Vágóhíd u. 13. szám alatti parókia épületének fűtőkorszerűsítése	3 500 000 Ft
		A Bolgár Művelődési Ház színháztermében lévő hang-, fény és színpadtechnika cseréje, valamint az új multifunkcionális terem videó rendszerének kiépítése	25 000 000 Ft
		Az Önkormányzat vagyonkezelésében álló Budapest VI. kerület, Bajza u. 44. szám alatti épület földszinti és alagsori helyiségeinek felújítása és a Bolgár Művelődési Ház kerítésének felújítása	33 000 000 Ft
		A Budapest IX. kerület, Vágóhíd utca 19. szám alatti ingatlanra tervezett Bolgár Óvoda, Ifjúsági Sportközpont és Kollégium építésére vonatkozó tanulmány- és engedélyezési tervek elkészítése	12 000 000 Ft
	Kecskemét Megyei Jogú Város Bolgár Települési Nemzetiségi Önkormányzata	A nemzetiségi hitélet szempontjából fontos "Zarándokok rózsafüzér imafüzet" kiadásának támogatása	500 000 Ft
bolgár összesen:			86 000 000 Ft
görög	Magyarországi Görögök Országos Önkormányzata	2019. évi kulturális illetménypótlék	353 000 Ft
		A Görög Kultúrház oktatási-nevelési célra történő kialakítása keretében szükséges felújítási munkálatok (kőműves munkálatok, elektromos hálózat felújítása, épületautomatika, fűtési-hűtési rendszer kiépítése, közmű- és csatornaépítés) támogatása	50 000 000 Ft
görög összesen:			50 353 000 Ft
horvát	"Szent Márton" Borbarát Egyesület	A horvát nyelv és népi kultúra ápolása és hagyományainak továbbvitele szempontjából jelentős "Szent Márton" Borbarát Egyesület működésének és horvát hagyományörző rendezvényeinek támogatása	1 000 000 Ft

Horvát Önkormányzat Felsőszentmárton	A helyi horvát nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő felsőszentmártoni Szent Márton-templom belső festésére és nyílászáró cseréjére	24 000 000 Ft
Kastélyosdombó Község Önkormányzata	A helyi nemzetiségi közösségek hitélete szempontjából jelentős kastélyosdombói református templom felújítása	14 800 000 Ft
Kópháza Horvát Nemzetiségi Önkormányzat	A Nakovich Mihály Általános Iskola és Óvoda felújítási munkálatai, eszközbeszerzései	20 000 000 Ft
Kökényi Horvát Nemzetiségi Önkormányzat	A Kökényi Horvát Nemzetiségi Önkormányzat részére nemzetiségi fellépő ruhák beszerzése, valamint a Kökényi Horvát Nemzetiségi Önkormányzat egyéb működési költségei	1 000 000 Ft
Lakócsa Horvát Nemzetiségi Önkormányzat	A helyi horvát nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő lakócsai templom felújítására	20 000 000 Ft
Narda Község Önkormányzata	A nardai Horvát Óvoda eszköz és berendezés beszerzésének támogatása	3 700 000 Ft
	A nardai Horvát Óvoda felújításának II. üteme	12 000 000 Ft
Országos Horvát Önkormányzat	2019. évi kulturális illetménypótlék	1 610 000 Ft
	A pécsi Miroslav Krleža Horvát Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium fejlesztése	70 000 000 Ft
	A bajai Bácskai Horvátok Kulturális Központja intézmény működésének induló kiadásai	14 000 000 Ft
	A bajai Bácskai Horvátok Regionális Központja székhelyül szolgáló épület felújítása I. ütemének finanszírozása	68 000 000 Ft
	A horvátországi Vlašici területén található Magyarországi Horvátok Kulturális, Képzési és Szabadidő Központja felújítása	5 000 000 Ft
	A Metodika Horvát Pedagógiai és Módszertani Központ intézmény működésének induló kiadásai	13 700 000 Ft
	A szombathelyi horvát köznevelési központ kialakítása érdekében szükséges felújítási munkálatok és eszközbeszerzések	46 700 000 Ft
	A Zornica katolikus folyóirat kiadásához kapcsolódó 2019. évi költségek finanszírozása	2 600 000 Ft
Pécsi Horvát Színház	A nemzetiségi identitást megerősítő színházi előadások megvalósítása, valamint a színházi tevékenységhez kapcsolódó eszközbeszerzések támogatása	41 000 000 Ft
Pécsi Református Kollégium Gimnáziuma, Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája, Általános Iskolája és Óvodája	A nemzetiségi hitélet és kulturális kapcsolatok erősítését szolgáló „Örökségünk karnyújtásnyira” című Baranya-Szlavónia Tanulmányi Emléktúra támogatása	1 000 000 Ft
Római Katolikus Plébánia, Kópháza	Zarándoklat a gradistyei horvátok útján megnevezésű program támogatása	432 000 Ft

	Szentpéterfai Plébánia	A helyi horvát nemzetiségi közösség támogatása keretében a zarándok- és ifjúsági helyek karbantartásához szükséges eszközbeszerzés	4 000 000 Ft	
horvát összesen:			364 542 000 Ft	
össz-nemzetiségi	"Gyermekeinkért Sátoraljaújhely" Alapítvány	A "Nemzetiségi Önkormányzatok Interetnikus Találkozója" című rendezvény megszervezésének támogatása	800 000 Ft	
össznemzetiségi összesen:			800 000 Ft	
lengyel	Magyarországi Bem József Lengyel Kulturális Egyesület	Az "Egy szervezet-kettős küldetés. Egy megtúrt katalizátor a kommunista Magyarországon" című könyv megjelentetésének támogatása	1 100 000 Ft	
	Magyarországi Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesülete	A lengyel-magyar kapcsolatok ápolását és a magyarországi lengyel és a felvidéki magyar közösség hitéletének erősítését szolgáló, Esterházy János életének és munkásságának tudományos feltárása és nemzetközi ismertetése című projekt támogatása	39 925 000 Ft	
	Országos Lengyel Önkormányzat	2019. évi kulturális illetménypótlék		502 000 Ft
			A balatonkeresztúri lengyel busztragédia emlékművének felújítása, a felújított emlékmű újraszentelése ünnepségének és a résztvevők számára szervezett emléktűt költségeinek támogatása, illetve az Országos Lengyel Önkormányzat 2019. évi rendezvényeinek támogatása	17 000 000 Ft
			Balatonboglári Oktatási Központ fejlesztése	40 000 000 Ft
			Lengyel nyelvi előkészítő csoport indításának támogatása az Országos Lengyel Önkormányzat fenntartásában működő Lengyel Nyelvoktató Nemzetiségi Iskolában	1 000 000 Ft
			A Lengyel Nyelvoktató Iskola tantermi bútorai cseréjének és a Lengyel Közművelődési Központ állagmegóvási, karbantartási munkálatainak finanszírozása	15 000 000 Ft
lengyel összesen:			114 527 000 Ft	
német	Fecskefészek-Schwalbennest Oktatási Alapítvány	Az "OVI" Német Nemzetiségi Alapítvány Óvoda felújítási, beruházási kiadásai és kiegészítő működési támogatása	3 000 000 Ft	
	"Városlódi Villa" Nonprofit Kft.	A városlódi "Iglauer Park" nemzetiségi ifjúsági tábor konyha-étkező épülete felújításának befejezésére és a központi vizesblokk felújítása	25 000 000 Ft	
	A Hajóson Élő Német Nemzeti Kisebbségért és Hajós Városért Alapítvány	A helyi német nemzetiségi közösség bevonásával megvalósuló 2019. évi Hajósi Képzőművészeti Alkotótábor kiadásainak támogatása	300 000 Ft	
	Ágfalvi Evangélikus Egyházközség	A helyi német nemzetiségi közösség hitéletének támogatása keretében az Ágfalvi Evangélikus Egyházközség gyülekezeti házának tetőfelújítása	11 000 000 Ft	
	Ágfalvi Német Nemzetiségi	A Váci Mihály Általános Iskola bővítési, felújítási munkálatai és eszközbeszerzései	200 000 000 Ft	

Önkormányzat		
Baji Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Baji Szent István Német Nemzetiségi Általános Iskola udvarának rendezése, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	3 500 000 Ft
Bakonynánai Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Bakonynánai Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola részére történő iskolabusz beszerzése, egyéb felújítási munkálatai, eszközbeszerzései	30 000 000 Ft
Balatoncsicsói Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Nivegy-völgyi Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola felújítási munkálatai és eszközbeszerzései, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	7 000 000 Ft
Balmazújvárosi Református Egyházközség Lelkeszi Hivatala	A helyi német nemzetiségi közösség hitélete szempontjából jelentős Németfalusi Gyülekezeti Ház és parókia felújításának támogatása	12 100 000 Ft
Bánd Német Önkormányzat	A helyi német nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő bándi római katolikus templom felújítási, állagmegóvási munkálatainak befejezése	1 000 000 Ft
	A helyi német nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő bándi római katolikus templom felújítási, állagmegóvási munkálatai	25 000 000 Ft
Berhidai Német Nemzetiségi Önkormányzat	A helyi német nemzetiségi közösség hitélete szempontjából jelentős szerepet betöltő behidai Szent László Plébániatemplom falképeinek restaurálása	20 000 000 Ft
Berhidai Római Katolikus Plébánia	A helyi német nemzetiségi közösség hitélete szempontjából jelentős Szent László Plébániatemplom falképeinek restaurálása és állagmegóvása	10 000 000 Ft
Bólyi Német Önkormányzat	A Bólyi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola részére történő ebédlő és melegítő konyha kialakítása	60 000 000 Ft
Budajenő Község Önkormányzata	A budajenői német nemzetiségű lakosság építészeti örökségét képező kőkereszt felújítása és új környezetének kialakítása	900 000 Ft
	A helyi német nemzetiségi közösség hitélete szempontjából jelentős budajenői kálvária kiegészítéseképpen új stáció megépítése	2 400 000 Ft
	A német nemzetiségi gyerekek számára nyelvük, kultúrájuk, hagyományaik megismerését és megőrzését biztosító Budajenői Általános Iskola sportudvarának és vizesblokkjának felújítására	5 500 000 Ft
Budajenő Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Budajenői magtárban elkészült "Kárpát-medencei Nemzetiségek Zarándok és Kegyhelyeinek állandó kiállítása" működtetésének és üzemeltetésének támogatása	4 000 000 Ft

Budakeszi Város Német Önkormányzata	A „SAUTANZ-2020” című rendezvény támogatása	1 500 000 Ft
	A Tarkabarka-Kunterbunt Óvoda felújítási munkálatai és eszközbeszerzései	18 000 000 Ft
Budaörs Német Nemzetiségi Önkormányzat	2019. évi kulturális illetménypótlék	2 122 000 Ft
	A Jakob Bleyer Heimatmuseum 2019. évi beruházási, felújítási munkálatai	10 000 000 Ft
	A Magyarországi Németek Elüzetése és Elhurcolása állandó országos kiállítás megvalósításához szükséges tervezési folyamatok és beruházási munkálatok támogatása	30 000 000 Ft
Budaörsi Római Katolikus Plébánia	A helyi német nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő budaörsi Nepomuki Szent János plébániatemplom felújítása	50 000 000 Ft
Budaörsi Szent Benedek Alapítvány	A helyi német nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő Oktoberfest Budaörsön c. rendezvény költségeinek támogatása	1 500 000 Ft
Budapest XXII. Ker. Német Nemzetiségi Önkormányzat	A helyi német nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő Budapest-Nagytétényi Nagyboldogasszony templom felújítási munkálatainak befejező munkálataira	10 000 000 Ft
Császártöltési Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Császártöltési Bánáti Miklós Német Nemzetiségi Általános Iskola felújítási munkálatai és eszközbeszerzései	17 500 000 Ft
	A Császártöltési Német Nemzetiségi Óvoda felújítási munkálatai és eszközbeszerzései, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	2 500 000 Ft
Csolnoki Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Csolnoki Német Nemzetiségi Általános Iskola tetőhéjazat cseréje, gépészeti korszerűsítése	28 000 000 Ft
Debrecen - Nyíregyházi Egyházmegye	A helyi (német) nemzetiségi közösség hitélete szempontjából jelentős Magyarok Nagyasszonya-társzékesegyház felújításának (I. ütem) támogatása	100 000 000 Ft
Eleki Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Leimen Ház felújítása	500 000 Ft
Eleki Németek Egyesülete	A helyi német nemzetiségi közösség életében jelentős szerepet betöltő eleki "Leimen Ház" felújításának II. üteme	4 500 000 Ft
Érd Város Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Pumukli Német Nemzetiségi Óvoda felújítási munkálatai és eszközbeszerzései, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	8 000 000 Ft
Fazekasboda Német Nemzetiségi Önkormányzata	A fazekasbodai közösségi színtér (hrsz. 94/3) kialakítása	5 000 000 Ft

Fővárosi Német Önkormányzat	A Holczinger-Molnár Duó a Stuttgartban megrendezésre kerülő magyarországi németek elűzetésének és elhurcolásának megemlékezésén való fellépésének támogatása	450 000 Ft
Gánt Község Német Nemzetiségi Önkormányzata	A helyi német nemzetiségi közösség hitélete szempontjából jelentős szerepet betöltő Gánti Római Katolikus Plébánia felújítása, illetve a Szent Vendel Római Katolikus templom orgonájának felújítása	5 000 000 Ft
Gávavencsellő Nagyközség Német Nemzetiségi Önkormányzata	A helyi német közösség részére kialakítandó sváb közösségi ház kialakításának befejezése	4 000 000 Ft
Györkönyi Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Györkönyi Német Nemzetiségi Általános Iskola tornaterem építésének I. üteme, eszköz és egyéb oktatási segédanyagok beszerzése, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	24 000 000 Ft
Gyula Város Német Nemzetiségi Önkormányzata	A Gyula Város Egyesített Óvodája Németvárosi Tagóvodája felújítási munkálatai és eszközbeszerzései, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	15 000 000 Ft
Hajósi Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Hajósi Óvoda és Bölcsőde felújítási munkálatai és eszközbeszerzései, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	3 000 000 Ft
	A Hajósi Szent Imre Általános Iskola fűtőkorszerűsítése, egyéb felújítási munkálatai és eszközbeszerzései	35 000 000 Ft
Harta Nagyközség Német Nemzetiségi Önkormányzata	A Hartai Hétszínvirág Óvoda csoportszobáihoz tartozó vizesblokkok felújítása, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	5 000 000 Ft
	A Hartai Ráday Pál Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola tornatermének felújítási munkálatai, egyéb fejlesztései és eszközbeszerzései	35 000 000 Ft
Komló Város Német Nemzetiségi Önkormányzata	A helyi német nemzetiségi közösség hitélete szempontjából jelentős szerepet betöltő kálvária felújításának II. üteme	9 700 000 Ft
Kőszegi Evangélikus Egyházközség	A helyi nemzetiségi közösségek hitéletének támogatása keretében a Kőszegi Evangélikus Egyházközség templomának tetőfelújítása	7 000 000 Ft
Magyarországi Német Fiatalok Közossége	A 2019. évi Nemzetiségi Ifjúsági Találkozó megrendezése	2 500 000 Ft
Magyarországi Német Színház	A nemzetiségi identitást megerősítő színházi előadások megvalósítása, valamint a színházi tevékenységhez kapcsolódó eszközbeszerzések támogatása	19 000 000 Ft

Magyarországi Németek Általános Művelődési Központja Intézményfenntartó és Működtető Közalapítvány	A bajai Magyarországi Németek Általános Művelődési Központjához tartozó tornacsarnok építésének befejező munkálatai	140 000 000 Ft
Magyarországi Németek Országos Önkormányzata	2019. évi kulturális illetménypótlék	4 073 000 Ft
	A Nemzetiségi pedagógus tanulmányi ösztöndíj program támogatása 2019/2020 tanévben (10 hónap)	260 000 000 Ft
	A pécsi Koch Valéria Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda, Kollégium és Pedagógiai Intézet tanterembővítése II. ütemének támogatása	110 000 000 Ft
Magyarpolányi Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Hosszú-Hegyi Német Nemzetiségi Óvoda–Bölcsőde csoportszobáinak padlózat cseréje, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	2 300 000 Ft
Mányi Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Mányi német közösségi ház befejezése, felszerelése II. ütem	33 000 000 Ft
Máriakéméndi Német Önkormányzat	A helyi német nemzetiségi közösség hitélete szempontjából jelentős szerepet betöltő Máriakéméndi kegytemplom, zarándokhely részleges felújítása	60 000 000 Ft
Mecseknádasd Önkormányzata	A helyi német nemzetiségi közösség hagyományainak megőrzését biztosító Mecseknádasdi Tájház állagmegóvásának, felújításának támogatása	3 500 000 Ft
Mosonmagyaróvári Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Mosonmagyaróvári Móra Ferenc Általános Iskola felújítási munkálatai és eszközbeszerzései, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	22 000 000 Ft
Nagykanizsai Tankerületi Központ	A német nemzetiségi oktatás szempontjából jelentős szerepet betöltő szepetneki Királyi Pál Általános Iskola felújítási munkálataira, eszközök beszerzésére, működési kiadásainak finanszírozás	7 000 000 Ft
Nagymányok Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Nagymányoki Német Nemzetiségi Tájház karbantartási, felújítási, fejlesztési munkálatai	1 000 000 Ft
Nagytevel Német Nemzetiségi Önkormányzat	A német nemzetiségi közösség számára nyelvük, kultúrájuk, hagyományaik megismerését és megőrzését biztosító tájház vásárlása és kialakítása	10 000 000 Ft
Német Nemzetiségi Egyesület	A helyi német nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő közösségi színtér kialakítása és korszerűsítése	6 500 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Biatorbágy	A Bechtold Sváb Tájház informatikai fejlesztésének támogatása	930 000 Ft

Német Nemzetiségi Önkormányzat Kismaros	A helyi német nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő Sváb Emlékezet Centrum kialakítása	30 000 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Márkó	A Márkói Német Nemzetiségi Óvoda felújítási munkálatai, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	3 000 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Perbál	A helyi német nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő perbáli Szent-Anna templom helyreállítási munkálatainak támogatása	12 000 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Solymár	A Lustige Zwerge Német Nemzetiségi Óvoda bejáratának, udvarának felújítási munkálatai és eszközbeszerzései, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	8 000 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Szakadát	A helyi nemzetiségi közösségek hitélete szempontjából jelentős szakadati Jézus Szíve Templom felújítása	10 000 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Taksony	A Német Nemzetiségi Óvoda felújítási munkálatai és eszközbeszerzései, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	5 000 000 Ft
	A Taksony Vezér Német Nemzetiségi Általános Iskola új vizesblokkjainak kialakítása, padlócsereje, egyéb felújítási munkálatai és eszközbeszerzései	15 000 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Újhartyán	Az Újhartyáni Német Nemzetiségi Általános Iskola bővítése, felújítási munkálatai és eszközbeszerzései, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	7 000 000 Ft
Német Önkormányzat Mecseknádasd	A helyi német nemzetiségi közösség hagyományápolása szempontjából jelentős 13. Magyarországi Németek Országos Borversenyének megvalósítása	700 000 Ft
	A Mecseknádasdi Schlossgarten Óvoda és Bölcsőde külső homlokzati hőszigetelése, további felújítási munkálatai és eszközbeszerzései	27 000 000 Ft
Német Önkormányzat Nemesnádudvar	Nemesnádudvar-Érsekhalma Német Nemzetiségi Általános Iskola épületének tetőfelújítása	40 000 000 Ft
	Nemesnádudvari Német Nemzetiségi Óvoda karbantartási, állagmegóvási munkálatainak, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	5 000 000 Ft

Német Önkormányzat Ófalu	A helyi német nemzetiségi közösség hagyományainak megőrzését biztosító Német Nemzetiségi Tájház állagmegóvásának, felújításának támogatása	1 500 000 Ft
Német Önkormányzat Székelyszabar	A székelyszabari német közösségi épület felújítása, közösségi ház kialakítása	20 000 000 Ft
Német Önkormányzat Törökbálint	A Csupaszív Kétnyelvű Óvoda részére történő tornaszoba kialakítás és eszközbeszerzés támogatása	75 000 000 Ft
Ófalui Óvodai Társulás	Az Ófalui Német Nemzetiségi Kétnyelvű Óvoda felújítási munkálatai és eszközbeszerzései, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	5 000 000 Ft
Pécsi Egyházmegye	A Mecsekjánosi Római Katolikus Plébánia felújításának támogatása	25 000 000 Ft
Pécsváradai Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Pécsváradai Szivárvány Német Nemzetiségi Óvoda és Bölcsőde felújítási munkálatai és eszközbeszerzései, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	17 000 000 Ft
Piliscsaba Német Nemzetiségi Önkormányzata	A helyi német nemzetiségi közösség hitélete szempontjából jelentős piliscsabai katolikus templom felújításának támogatása	50 000 000 Ft
	A helyi német nemzetiségi közösség hitélete szempontjából jelentős piliscsabai katolikus templom felújításának támogatása (II. ütem)	50 000 000 Ft
	A Hauck János Német Nemzetiségi Általános Iskola tornaszoba kiszolgáló helyiségeinek befejezése, tetőszerkezet cseréje	6 000 000 Ft
Pilisvörösvár Német Nemzetiségi Önkormányzata	A Pilisvörösvári Német Nemzetiségi Általános Iskola felújítási munkálatai és eszközbeszerzései	30 000 000 Ft
Pusztavámi Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Pusztavámi Német Nemzetiségi Általános Iskola felújítási munkálatai és eszközbeszerzései	15 000 000 Ft
	A Zengő Óvoda Egységes Óvoda–Bölcsőde Pusztavámi Tagóvoda–Bölcsőde udvarának felújítási munkálatai és eszközbeszerzései, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	10 000 000 Ft
Rajkai Német Önkormányzat	A Békefi Ernő Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola felújítási munkálatai és eszközbeszerzései, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	16 000 000 Ft
Rátkai Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Sváb Kultúra és Hagyományok Háza közösségi színtér felújítása és eszközbeszerzései	4 000 000 Ft

Rátkai Német Nemzetiségi Települési Önkormányzat	A Rátkai Gyermekkert Egységes Óvoda, Mini Bölcsőde és Konyha külső akadálymentesítésének támogatása	3 500 000 Ft
	A Rátkai Gyermekkert Egységes Óvoda–Bölcsőde és konyha bővítési, felújítási munkálatai és eszközbeszerzései	30 000 000 Ft
Római Katolikus Egyházközség	A helyi német nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő Vállaji Római Katolikus Plébánia számára kiállító terem kialakítására és berendezésére	10 000 000 Ft
Római Katolikus Plébánia Hivatal Baja-Belváros	A helyi német nemzetiségi közösség hitélete szempontjából jelentős Szent Péter és Szent Pál apostolok templom felújítása	90 000 000 Ft
Rudabánya Város Német Nemzetiségi Önkormányzat	A helyi német nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő rudabányai Evangélikus Templom felújítása	10 000 000 Ft
Soproni Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Soproni Német Nemzetiségi Általános Iskola tornaterem padlójának cseréje, egyéb felújítási munkálatai és eszközbeszerzései	15 000 000 Ft
Szajki Német Önkormányzat	A Szajki Óvoda elektromos hálózatának, tálaló konyhájának felújítása, egyéb felújítási munkálatai, eszközbeszerzései	8 000 000 Ft
Szekszárdi Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Wunderland Kindergarten – a Szekszárdi Német Nemzetiségi Önkormányzat Óvodája felújítási munkálatai és eszközbeszerzései	10 000 000 Ft
Szendehelyi Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Szendehelyi Meserét Óvoda, Szendehelyi Német Nemzetiségi Általános Iskola és a Berkenyei Wilhelm Hauff Tagiskola felújítási munkálatai és eszközbeszerzései, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	21 000 000 Ft
Szombathely Megyei Jogú Város Német Önkormányzata	A Szombathelyi Reguly Antal Nyelvoktató Nemzetiségi Általános Iskola felújítási munkálatai és eszközbeszerzései, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	10 000 000 Ft
Tatabányai Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Felsőgallai Széchenyi István Általános Iskola felújítási munkálatai és eszközbeszerzései, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	25 000 000 Ft
Tatai Német Nemzetiségi Önkormányzat	A helyi német nemzetiségi közösség hitélete szempontjából jelentős szerepet betöltő tatai Kálvária felújítása	25 000 000 Ft
Úrkút Német Nemzetiségi Önkormányzat	A helyi német nemzetiségi közösség hitéletében és nemzetiségi céljainak megvalósításában jelentős szerepet betöltő gyermek- és ifjúsági táborthely létrehozása	5 000 000 Ft
	A Hauser Lajos Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola felújítási munkálatai és eszközbeszerzései, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	10 000 000 Ft

		Az Úrkúti Német Nemzetiségi Óvoda felújítási munkálatai és eszközbeszerzései, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	3 000 000 Ft
	Vállaj Község Német Nemzetiségi Önkormányzata	A Római Katolikus Templom orgonájának és a Plébánia épülete tetőszerkezetének felújítása	20 000 000 Ft
	Városlódi Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Városlódi Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola és a Városlódi Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola Kislódi Róthy Mihály Tagintézménye felújítási munkálatai és eszközbeszerzései, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	10 000 000 Ft
		A Városlódi Német Nemzetiségi Óvoda felújítási munkálatai és eszközbeszerzései, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	12 000 000 Ft
	Vaskúti Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Vaskút-Bátmonostor Német Nemzetiségi Óvoda vizesblokkok felújítása, eszközbeszerzései, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	3 000 000 Ft
		A Vaskúti Német Nemzetiségi Általános Iskola sportsarnok ablakainak cseréje, egyéb felújítási munkálatai és eszközbeszerzései	17 000 000 Ft
	Vecsés Város Német Nemzetiségi Önkormányzata	A Grassalkovich Antal Német Nemzetiségi és Kétnyelvű Általános Iskola ebédlőjének bővítése, eszközbeszerzései	60 000 000 Ft
	Vémémedi Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Vémémedi Óvoda felújítási munkálatai, eszközbeszerzései, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	14 000 000 Ft
	Vértesboglári Német Nemzetiségi Önkormányzat	A vértesboglári Német Nemzetiségi Tájház beruházási és fejlesztési támogatása	1 200 000 Ft
német összesen:			2 434 675 000 Ft
össz-nemzetiségi	"Bérbaltaváriak Szülőfalujukért " Egyesület	A Bérbaltaváron élő nemzetiségek számára kiemelt jelentőségű Szent Miklós római katolikus templom felújítása	12 000 000 Ft
	Alsódabasi Római Katolikus Plébánia	A helyi nemzetiségi közösségek hitélete szempontjából kiemelt szerepet betöltő alsódabasi plébánia épület felújításának támogatása	10 000 000 Ft
	Apor Vilmos Katolikus Főiskola	A nemzetiségi óvodapedagógus képzés fejlesztése	6 200 000 Ft
	Békés Megyei Önkormányzat	A helyi német nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában	1 000 000 Ft

		jelentős szerepet betöltő negyedik békés megyei "Megyenap" című rendezvény nemzetiségi programjainak támogatása	
	Debreceni Egyetem	A nemzetiségi óvodapedagógus képzés fejlesztése	12 300 000 Ft
	Eötvös József Főiskola	A nemzetiségi óvodapedagógus képzés fejlesztése	13 700 000 Ft
	Eötvös Lóránd Tudományegyetem	A nemzetiségi óvodapedagógus képzés fejlesztése	19 100 000 Ft
	Pilisszentléleki Szentlélek Plébánia	A Pilisszentléleki Szentlélek Plébánia renoválásának befejező munkálataira	14 000 000 Ft
	Gál Ferenc Főiskola	A nemzetiségi óvodapedagógus képzés fejlesztése	11 200 000 Ft
	Magyar Néprajzi Társaság	A magyarországi nemzetiségek néprajza című tanulmánykötet szlovák, német és magyar nyelvű válogatáskötetének megjelentetése	1 300 000 Ft
	Magyarországi Németek Országos Önkormányzata	Az "Ösztöndíjas Nemzetiségi Pedagógushallgatók I. Országos Konferenciája" című rendezvény támogatása	3 833 500 Ft
	Oktatási Hivatal Nemzetiségi Pedagógiai Oktatási Központ	Az Országos Általános Iskolai Nemzetiségi Tanulmányi Versenyek díjazottjai számára szervezett tábor támogatása	4 310 000 Ft
	Országos Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetsége	A Barátság című folyóirat 25. éves fennállása alkalmából rendezett ünnepség és a folyóirat kiadásának 2019. évi kiegészítő támogatása	3 000 000 Ft
	Pázmány Péter Katolikus Egyetem	A nemzetiségi óvodapedagógus képzés fejlesztése	7 000 000 Ft
	Pécsi Tudományegyetem	A nemzetiségi óvodapedagógus képzés fejlesztése	9 500 000 Ft
	Rudabánya Város Önkormányzata	A helyi nemzetiségi hitéletben fontos szerepet betöltő, természetben 3733 Rudabánya, Arany János utca, hrsz.: 777 alatt található kegyhely felújítási munkálatainak támogatása	1 200 000 Ft
	Soproni Egyetem	A nemzetiségi óvodapedagógus képzés fejlesztése	21 000 000 Ft
	Vaskút Nagyközségi Önkormányzat	A helyi nemzetiségi közösségek hitélete szempontjából jelentős "Mária-szoborvívők Felső-Bácskai találkozója" című rendezvény megvalósításának támogatása	400 000 Ft
össznemzetiségi összesen:			151 043 500 Ft
román	Historia Ecclesiastica Hungarica Alapítvány	A magyarországi román ortodox püspökség című tanulmánykötet elkészítésének támogatása	400 000 Ft
	Magyarországi Román Ortodox Egyházmegye	A Battonyai Román Ortodox Egyházközség részére új szolgálati lakás és közösségi tér kialakítása, illetve a meglévő egyházi épületek, templom felújítása	20 000 000 Ft
	Magyarországi Románok Kutatóintézete	A Magyarországi Románok Kutatóintézete 2019. évi működési támogatása	10 000 000 Ft
	Magyarországi Románok Országos Önkormányzata	A battonyai Magdu Lucian Általános Iskola számára az iskolához tartozó bekötőút befejező munkálataihoz	1 000 000 Ft

		A gyulai Románvárosi Óvoda bővítésének támogatása	6 000 000 Ft
		A gyulai Románvárosi Óvoda elektromos hálózatának korszerűsítése és belvív elvezetésének kialakítása	6 000 000 Ft
		A gyulai Románvárosi Óvodában tűzjelző rendszer kialakítása	4 000 000 Ft
		A Nicolae Bălcescu Román Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium számára sporteszközök beszerzésére	2 000 000 Ft
		A battonyai Magdu Lucian Román Általános Iskola és Óvoda részére történő nyelvi labor és multimédia rendszer kialakítása és a kapcsolódó eszközbeszerzések	3 000 000 Ft
		A kétegyházi Román Nemzetiségi Általános Iskola és Óvoda elektromos hálózatának korszerűsítése, valamint játékok és bútorok beszerzése	8 000 000 Ft
		A kétegyházi Román Nemzetiségi Általános Iskola és Óvoda fejlesztése	50 000 000 Ft
		A körösszakáli Bihar Román Nemzetiségi Kéttannyelvű Általános Iskola és Óvoda részére történő mobilgarázs építése	1 500 000 Ft
		A Magyarországi Románok Országos Önkormányzata Dokumentációs és Információs Központ informatikai eszközeinek cseréje	6 000 000 Ft
		A Magyarországi Románok Országos Önkormányzata Hivatala informatikai eszközeinek cseréje	2 500 000 Ft
		A Nicolae Bălcescu Román Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium nyílászárócseréje II. ütemének finanszírozása	25 000 000 Ft
		A Pocsaj-Kismarja Óvoda részére udvari játékok és bútorok beszerzése	1 000 000 Ft
		A román hagyományörző néptáncsoport részére történő népviseleti ruházat beszerzése	2 000 000 Ft
	Méhkerék Község Román Nemzetiségi Települési Önkormányzat	A Méhkeréki Román Nemzetiségi Óvoda szakmai program és tananyagfejlesztése, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	3 000 000 Ft
román összesen:			151 400 000 Ft
ruszin	Geszteréd Község Önkormányzata	A helyi ruszin nemzetiség hitéletében jelentős szerepet betöltő geszterédi kápolna előtti kereszt felállítása, harang vásárlása és a kápolna környezetének rendezése	4 000 000 Ft
	Görögkatolikus Metropólia	Tivadar Mihály papi munkájának támogatása	4 000 000 Ft
	Máriapócs Település Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	Boldog Gojdic Péter Pál mozaik létrehozása	1 500 000 Ft

	Múcsony Nagyközség Ruszin Nemzetiségi Önkormányzata	A helyi ruszin nemzetiségi hitélet támogatása keretében a múcsonyi kőkereszt felállításának támogatása	900 000 Ft
	Országos Ruszin Önkormányzat	A helyi ruszin nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő fatemplom megépítéséhez	25 000 000 Ft
		2019. évi kulturális illetménypótlék	669 000 Ft
		A debreceni Görögkatolikus Közösségi Ház 2019. évi működési kiadásainak finanszírozása	5 000 000 Ft
		A Fedinecz Atanáz Magyarországi Ruszinok Közérdekű Muzeális Gyűjteménye és Kiállítóhelye részére történő kiállítási tárgyak beszerzése és kiállíthatóvá tétele	5 000 000 Ft
		A Hodinka Antal Ruszin Tudományos Intézet részére anyanyelvi könyvek beszerzése	1 000 000 Ft
		A ruszin közösség számára kiemelt jelentőségű, ruszin nyelvtani kódex megírása és megerősítése	5 000 000 Ft
		A ruszin nemzetiségi hitélet támogatása keretében a Tetra evangélium reprint kiadása	1 000 000 Ft
		A Magyarországi Ruszinok Háza című projekt keretében az Országos Ruszin Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények integrált közösségi szolgáltató szintérbé történő szervezésének támogatása és az épület tetőterének átalakítása	17 000 000 Ft
		Ruszin népdalgyűjtemény szerkesztése, lektorálása, nyomdai kivitelezése	2 000 000 Ft
		Sajópálfala Község Ruszin Nemzetiségi Önkormányzata	A helyi ruszin nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő sajpálfalai görögkatolikus kegytemplom felújítása
ruszin összesen:			97 069 000 Ft
szerb	"Magyarországi Szerb Színház" Nonprofit Közhasznú Kft.	A nemzetiségi identitást megerősítő színházi előadások megvalósítása, valamint a színházi tevékenységhez kapcsolódó eszközbeszerzések támogatása	21 000 000 Ft
	Bánát Szerb Kulturális Közhasznú Egyesület	A „Bánát” Szerb Kulturális Közhasznú Egyesület 2019. évi kiegészítő működési támogatása	3 500 000 Ft
	Deszki Szerb Ortodox Egyházközség és Parókia	A helyi szerb nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő deszki parókia közösségi helyiségének felújítása	4 995 000 Ft
	KRUG Művészeti Egyesület	A „Város RTV” internetes kulturális hírportál működéséhez szükséges eszközök beszerzése	2 000 000 Ft
	Magyarországi Szerb Színház Nonprofit Kft.	A 2019. évi Jelen/Lét Nemzetiségi Színházi Fesztivál megrendezésének támogatása	10 000 000 Ft
	Szerb Országos Önkormányzat	A Baranya megyei Majs községben található szerb ortodox templom oltárának restaurálása	10 000 000 Ft
		A Baranya megyei Siklós városában található szerb ortodox templom oltárának restaurálása	10 000 000 Ft

		A Battonyai Két Tanítási Nyelvű Szerb Általános Iskola és Óvoda fejlesztése, tornaszoba kialakítása	16 000 000 Ft
		A budapesti Nagymező utca 49. szám alatti telephely bővítése keretében a szomszédos ingatlan megvásárlásának és felújításának finanszírozása	30 000 000 Ft
		A Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Könyvtár által festőtábor megrendezésére	1 000 000 Ft
		A Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Könyvtár Rózsák terei épülete tetőterében új tantermek és vizesblokkok kialakítása, valamint a meglévők felújítása	30 000 000 Ft
		A Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Könyvtár szegedi tagintézmény épületének épületbiztonsági felújítása	6 000 000 Ft
		A szerb történelmi egyházgyűjtemény méltó elhelyezése céljából a pomázi volt felekezeti szerb iskola épületeinek felújítása és bővítése	20 000 000 Ft
		Az 1285/2019. (V. 15.) Korm. határozat végrehajtása keretében a Battonyai Két Tanítási Nyelvű Szerb Általános Iskola és Óvoda bővítése új tornaterem építésével	30 000 000 Ft
		Az 1285/2019. (V. 15.) Korm. határozat végrehajtása keretében a Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium Rózsa utcai Telephelye kollégiumi épületének felújítása	63 000 000 Ft
		Az 1285/2019. (V. 15.) Korm. határozat végrehajtása keretében a Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium homlokzati felújítása	215 000 000 Ft
		Az 1285/2019. (V. 15.) Korm. határozat végrehajtása keretében a Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium Lórévi Általános Iskolája és Lórévi Óvodája épületének átalakítása és bővítése	200 000 000 Ft
		Az 1285/2019. (V. 15.) Korm. határozat végrehajtása keretében a szegedi szerb oktatási központ létrehozása keretében bejegyzett Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Könyvtár Szegedi Általános Iskolája intézmény támogatása	68 000 000 Ft

	Tabán Szerb Folklórcentrum Egyesület	A Tabán Szerb Folklórcentrum Egyesület számára – Milorad Dodik elnök úr meghívásának eleget téve – a Bosznia-Hercegovinában megrendezésre kerülő kulturális rendezvényen való részvétel támogatása	800 000 Ft
szerb összesen:			741 295 000 Ft
szlovák	Cervinus Teátrum Művészeti Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	A nemzetiségi identitást megerősítő színházi előadások megvalósítása, valamint a színházi tevékenységhez kapcsolódó eszközbeszerzések támogatása	20 000 000 Ft
	CSABA300 Alföldi Szlovák Gasztronómiai és Turisztikai Egylet	A keresztény alföldi szlovák értékeken alapuló nemzetiségi-turisztikai program kidolgozásának támogatása	2 000 000 Ft
	Csorvási Szlovák Önkormányzat	A helyi szlovák nemzetiségi közösség számára nyelvük, kultúrájuk, hagyományaik megismerését és megőrzését biztosító Csorvási Szlovák Közösségi Ház felújításának támogatása	4 000 000 Ft
	Gerendási Szlovákok Egyesülete	A gerendási Szlovák Emlékház felújítása	1 000 000 Ft
	Kiskőrös Város Szlovák Nemzetiségi Önkormányzata	A Kiskőrös Város Szlovák Nemzetiségi Önkormányzata feladatellátását segítő eszközbeszerzéseinek finanszírozása	1 500 000 Ft
	Magyarországi Szlovákokért Közhasznú Alapítvány	A "Tehetséges Tanulókért ösztöndíjprogram" 2019. évi támogatása	7 000 000 Ft
		A Budapesti Szlovák Szakkollégium 2019. évi működési költségének támogatása	6 000 000 Ft
	Miskolc Megyei jogú Város Szlovák Nemzetiségi Önkormányzata	A Bükkszentlászlói Közösségi Ház felújítási munkálatainak támogatása	5 000 000 Ft
	Nézsai Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	A nézsai Mikszáth Kálmán Szlovák Nemzetiségi Általános Iskola felújítási munkálatai, eszközbeszerzései, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	10 000 000 Ft
	Oroszlányi Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	Az oroszlányi Szlovák Tájház eszközbeszerzései támogatása	700 000 Ft
	Országos Szlovák Önkormányzat	2019. évi kulturális illetménypótlék	722 000 Ft
A sátoraljaújhelyi Magyar-Szlovák Két Tanítási Nyelvű Nemzetiségi Általános Iskola és Kollégium felújítása keretében szaktanterem kialakítása, bővítése		26 500 000 Ft	

		A sátoraljaújhelyi Magyar-Szlovák Két Tanítási Nyelvű Nemzetiségi Általános Iskola és Kollégium számára interaktív tábla és digitális fényképezőgép beszerzésére 3.500.000 Ft, a békéscsabai Szlovák Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium számára bútorzat cserére 6.000.000 Ft, valamint a budapesti Szlovák Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és kollégium tantestülete számára kihelyezett tantestületi ülés megtartásához 500.000 Ft	10 000 000 Ft
		A szarvasi Szlovák Általános Iskola, Óvoda és Diákotthon részére informatikai fejlesztésekre, udvari játékok beszerzése és felújítása	6 000 000 Ft
		A tótkomlói Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda sportudvarának felújítása	35 000 000 Ft
		Az Olvasótábor a Szlovák Paradicsomban elnevezésű program támogatása	1 150 000 Ft
		Az Országos Szlovák Önkormányzat részére köznevelési feladatok ellátását segítő kisbusz beszerzése	20 000 000 Ft
	Szent László Plébánia	A helyi szlovák nemzetiségi közösség hitélete szempontjából jelentős szerepet betöltő kálvária felújítása	3 000 000 Ft
	Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat Mátrászentimre	A szlovák nemzetiségi oktatás szempontjából jelentős szerepet betöltő Felső-mátrai Zakupszky László Általános Iskola és Óvoda felújítási munkálatainak támogatása	5 000 000 Ft
		A Felső-Mátrai Zakupszky László Általános Iskola felújítási munkálatai, eszközbeszerzései, valamint az intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzat működési költségeinek kiegészítő támogatása	1 000 000 Ft
	Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat Pilisszántó	A pilisszántói Szlovák Közösségi Ház és Tájház kialakítása	15 000 000 Ft
	Szügyi Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	A szügyi Kézműves Ház kialakításának támogatása	1 000 000 Ft
	Tárnok Római Katolikus Plébánia	A Tárnok Római Katolikus Plébánia tulajdonát képező Rózsafüzér Királynéja Templom, valamint a Szent Rókus kápolna felújítási munkálatainak befejezése	15 000 000 Ft
	Terényi Község Szlovák Nemzetiségi Önkormányzata	A terényi Szlovák Tájház felújítási, beruházási munkálatainak támogatása	1 000 000 Ft
	Tótkomlói Evangélikus Egyházközség	A helyi szlovák nemzetiségi közösség életében jelentős szerepet betöltő közösségi tér kialakítása keretében történő ingatlanvásárlás, felújítás és eszközbeszerzés támogatása	14 000 000 Ft
	Vertigo Szlovák Színház	A nemzetiségi identitást megerősítő színházi előadások megvalósítása, valamint a színházi tevékenységhez kapcsolódó eszközbeszerzések támogatása	4 000 000 Ft
szlovák összesen:			215 572 000 Ft

szlovén	Alsószölnök Község Önkormányzata	A helyi szlovén nemzetiségi közösség hitélete szempontjából jelentős szerepet betöltő alsószölnöki Nagyboldogasszony templom felújítása	14 000 000 Ft
	Országos Szlovén Önkormányzat	2019. évi kulturális illetménypótlék	146 000 Ft
		A felsőszölnöki Kossics József Kétnyelvű Általános Iskola és Óvoda felújítása és eszközbeszerzései	40 000 000 Ft
		A helyi szlovén nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő apátistvánfalvi Harding Szent István-templom rekonstrukciós tervének elkészítése	3 000 000 Ft
		A helyi szlovén nemzetiségi közösség hitéletében központi szerepet betöltő felsőszölnöki Keresztelő Szent János-templom felújítása	37 000 000 Ft
		A kiemelt munkahelyeken dolgozók szakirányú nyelvi képzése	500 000 Ft
		A szlovén nemzetiségi nevelésben részt vevő nemzetiségi óvodapedagógus hallgatók tanulmányi támogatása	1 125 000 Ft
	Rába-vidéki Szlovén Kulturális és Turisztikai Egyesület	Az orfalui Tájház felújítása	6 000 000 Ft
	Szentgotthárdi Nagyboldogasszony Plébánia	A helyi szlovén nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő Szentgotthárdi Nagyboldogasszony Plébániatemplom hangosításának és világítástechnikájának kiépítésére	30 000 000 Ft
szlovén összesen:			131 771 000 Ft
ukrán	Görögkatolikus Metropólia	Az ukrán nyelvű nemzetiségi hitélet támogatása	4 500 000 Ft
	Magyarországi Ukrán Kulturális Egyesület	A Hromada című újság 2019. évi megjelentetése	1 500 000 Ft
	Pro Rekreatio Kft.	2019. évi velencei ukrán gyermektábor	35 000 000 Ft
	Ukrán Országos Önkormányzat	A 2019. évi balatoni ukrán gyermektábor kiadásainak támogatása	4 000 000 Ft
		Az Önkormányzat szervezésében megvalósuló gyermek tehetségkutató verseny és gála megrendezése, illetve az rendezvényekhez szükséges kellékek beszerzése	1 900 000 Ft
		Az Önkormányzat szervezésében megvalósuló ukrán napközis tábor szervezése	4 000 000 Ft
		Az ukrán vasárnapi iskola részére könyvek és munkafüzetek beszerzésének finanszírozása	100 000 Ft
ukrán összesen:			51 000 000 Ft
2019. évi támogatások összesen: 4 590 047 500 Ft			

Egyedi támogatások 2020-ban

Nemzetiség	Szervezet	Támogatási kérelem tárgya	Támogatási összeg	
bolgár	Bolgár Kulturális Fórum	A 2020. évi programok megvalósításának támogatása	700 000 Ft	
		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 990 000 Ft	
	Bolgár Országos Önkormányzat	A Bolgár Művelődési Ház kapacitás bővítése céljából szükséges személyi és dologi feltételek biztosítása	26 500 000 Ft	
		Az Önkormányzat Budapest, VI. kerület, Bajza utca 44. szám alatti székház épülete portaszolgálatának kiépítése és működtetése, valamint az épület egyéb felújítási munkálatai és a kapcsolódó beszerzések támogatása	27 100 000 Ft	
		A 2020. évben megrendezésre kerülő bolgár nemzetiségi táborok és közösségi célú programok támogatása	10 473 444 Ft	
		A "Bulgária Nemzeti Ünnepe" című rendezvény támogatása	1 500 000 Ft	
		A jogviszony-átalakulással érintett kulturális foglalkoztatottak támogatására	696 600 Ft	
		A Bolgár Országos Önkormányzat köznevelési és kulturális célú beruházásainak támogatása (1578/2020. (IX. 10.) Korm. határozat)	2 600 000 000 Ft	
		Kecskemét MJV Bolgár Települési Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 990 000 Ft
	Magyarországi Bolgárok Egyesülete	A Bolgár Művelődési Ház bővítésének pótmunkái, illetve az épület magas homlokzatának és bádagozásának javítása	31 900 000 Ft	
		A Budapesti Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Ortodox Templom környezetének parkosítása, Borisz nevrokopi metropolita, bolgár főpap szobrának elkészítése, állíttatása és egyéb felújítási munkálatok	24 500 000 Ft	
		A Budapest IX. kerület Vágóhid u. 62. szám alatt található vendégház és étterem gépészeti és egyéb belső átalakítási munkálatainak támogatása	30 000 000 Ft	
		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	2 000 000 Ft	
	bolgár összesen:			2 759 350 044 Ft

görög	"KARIATIDÁK" Görög-Magyar Nők Kulturális Egyesülete	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi kölségvetési támogatása	500 000 Ft
	Beloianisz Görög Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi kölségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Ferencvárosi Görög Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi kölségvetési támogatása	2 000 000 Ft
	Fővárosi Görög Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi kölségvetési támogatása	2 000 000 Ft
	Görög Intézet	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi kölségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Hellasz Görög- Magyar Kulturális (Közhasznú) Egyesület	Budaörsön és Gyöngyösön állítandó emlékkeresztek támogatása	2 000 000 Ft
	Kecskemét Megyei Jogú Város Görög Települési Nemzetiségi Önkormányzata	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi kölségvetési támogatása	500 000 Ft
	Magyarországi Görögök Kulturális Egyesülete	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi kölségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Magyarországi Görögök Országos Önkormányzata	A 2020. évben megrendezésre kerülő görög nemzetiségi táborok és közösségi célú programok támogatása	14 124 165 Ft
		Az önkormányzat tulajdonában álló Görögség Házának tetőszigetelésének és kapu beszerzésének támogatása	1 250 000 Ft
		2020. évi kulturális illetménypótlék	891 000 Ft
		A jogviszony-átalakulással érintett kulturális foglalkoztatottak támogatására	813 046 Ft
		A Görögség Háza – Oktatási és kulturális központ továbbfejlesztésének I. üteme	70 000 000 Ft
Manolisz Glezosz 12 Évfolyamos Kiegészítő Görög Nyelvoktató Iskola	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi kölségvetési támogatása	2 000 000 Ft	
Nikosz Beloianisz Általános Iskola és Óvoda	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi kölségvetési támogatása	1 000 000 Ft	
görög összesen:			100 078 211 Ft
horvát	"KULTURNO DRUŠTVO KERESTUR" Közművelődési Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi kölségvetési támogatása	1 500 000 Ft

	Murakeresztúr		
	Aranyosgadányi Horvát Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	2 000 000 Ft
	August Šenoa Horvát Klub	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	2 000 000 Ft
	Bácsbokodi Horvát Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 400 000 Ft
	Barcsi Római Katolikus Egyházközség	A helyi horvát nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő Barcs – Drávaszentesi Jézus Szíve Templom beruházás III. ütemének támogatása	6 000 000 Ft
	Bezenyei Horvát Helyi Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	2 000 000 Ft
	Csikériai Horvát Nemzetiségi Önkormányzat	A Bibic kereszt felújítása	590 000 Ft
	Felsőcsatár Horvát Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Fővárosi Horvát Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	2 000 000 Ft
	Horvát Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	2 200 000 Ft
	Horvát Nemzetiségi Önkormányzat Fertőhomok	A horvát nyelvű óvodapedagógiai tevékenységet folytató Hegykői Tündérrózsa Óvoda Fertőhomoki Tagintézménye oromdiszének pótlása	270 000 Ft
		A Fertőhomokon lévő út menti keresztek felújítása és áthelyezése	1 500 000 Ft
	Horvát Nemzetiségi Önkormányzat Kátoly	A Kátolyi kereszt felújítása	482 000 Ft
	Horvát Nemzetiségi Önkormányzat Szentpéterfa	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 800 000 Ft
	Horvát Önkormányzat Horvátlövő	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Horvát Önkormányzat Ólmod	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	2 000 000 Ft
	Katymár Község Horvát Nemzetiségi Önkormányzat	Út menti keresztek felújítása	1 450 000 Ft
		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 990 000 Ft
	Kecskemét Megyei Jogú Város Horvát	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi	1 500 000 Ft

Települési Nemzetiségi Önkormányzat	költségvetési támogatása	
Kópháza Horvát Nemzetiségi Önkormányzata	A Nakovich Mihály Általános Iskola és Óvoda felújítási és állagmegóvási munkálatai	15 000 000 Ft
Kópházi Horvát Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 950 000 Ft
Közép-Pesti Tankerületi Központ (Hosig)	A Horvát Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium által rendezendő Horvát Kultúra Hete című program megvalósításához szükséges eszközök beszerzésének támogatása	1 500 000 Ft
Lothárdi Horvát Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
Mohácsi Sokacok Olvasóköre	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	2 000 000 Ft
Molnári Horvát Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	500 000 Ft
Nakovich Mihály Általános Iskola és Óvoda	Horvát emlékhely – Nakovich kántortanító keresztjének felújítása	500 000 Ft
Nardai Plébánia	A helyi horvát nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő nardai templom nyílászárói felújításának támogatása	3 000 000 Ft
Olaszi Horvát Önkormányzat	Út menti keresztek felújítása	862 500 Ft
	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	2 000 000 Ft
Országos Horvát Önkormányzat	Az anyaországok/nyelv nemzetek közreműködésével megvalósuló nemzeti pedagógus-továbbképzések megvalósítása	3 500 000 Ft
	A hercegszántói horvát iskolaközpont fejlesztése I. ütemének támogatása	70 000 000 Ft
	A magyarországi horvátok rövid története (Kratka povijest Hrvata u Mađarskoj) című kétnyelvű történelmi kötet kiadása	1 900 000 Ft
	A 2020. évben megrendezésre kerülő horvát nemzetiségi táborok és közösségi célú programok támogatása	21 294 077 Ft
	Az Országos Horvát Önkormányzat által fenntartott köznevelési intézmények működése biztosításának támogatása	15 000 000 Ft
	2020. évi kulturális illetménypótlék	1 997 000 Ft
	A jogviszony-átalakulással érintett kulturális foglalkoztatottak támogatására	1 145 088 Ft

		Az Országos Horvát Önkormányzat által fenntartott köznevelési intézmények működése biztosításának II. üteme	20 000 000 Ft
		A Miroslav Krleža Horvát Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium bővítésének II. üteme	280 000 000 Ft
		A bajai Bácskai Horvátok Kulturális Központja épületének funkcionálissá tétele érdekében végzett felújítások, beszerzések	40 000 000 Ft
		A Magyarországi Horvátok Kulturális, Képzési és Szabadidő Központja Vlačićiban lévő telephelyének állagmegóvása	6 100 000 Ft
		Nemzetiségi intézmények fejlesztése (1. Hercegszántói Horvát Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Kollégium fejlesztése – II. ütem 429.446.080 Ft/ 2. Josip Gujaš Džuretin Horvát Kulturális és Sport Központ fejlesztése - 73.025.000 Ft) 1975/2020. (XII. 22.) Korm. határozat	502 471 080 Ft
	Páduai Szent Antal Plébánia (Baja)	A bajai horvát nemzetiség letelepedését, templomuk felépítését, az egyházközség létrejöttét bemutató könyv támogatása	700 000 Ft
	Pécsudvardi Horvát Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Petrivente Horvát Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Semjénháza Horvát Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Siklói Horvát Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Sokac Horvátok Országos Szervezete	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	2 000 000 Ft
	Szalánta Horvát Nemzetiségi Önkormányzat	A Horvát nyelvű emléktábla elhelyezése a központi temetői kereszten	721 000 Ft
		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Székesfehérvári Horvát Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	800 000 Ft
	Szentborbás Horvát Nemzetiségi Önkormányzat	A szentborbási horvát közösség hitéletének kiemelkedő színteret adó helyi katolikus templom felújításának támogatása	10 000 000 Ft
	Szentlőrinci Horvát Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft

	Tótszerdahelyi Kulturális és Sportegyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	2 000 000 Ft
	Tótújfalu Horvát Nemzetiségi Önkormányzat	Horvát ház kialakításának céljából történő ingatlanvásárlás és annak funkcionálissá tételének támogatása	2 500 000 Ft
	Versendi Horvát Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	VIZIN Kulturális és Hagyományörző Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	500 000 Ft
horvát összesen:			1 053 122 745 Ft
össz-nemzetiségi	Ajka IV. Római Katolikus Plébánia	A helyi német nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő Ajka-Tósokberéndi katolikus templom felújításának támogatása	60 000 000 Ft
	Bátaszéki Római Katolikus Plébánia	A helyi német nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő bátaszéki római katolikus kápolna és kálvária felújításának támogatása	40 000 000 Ft
	Békés Megyei Önkormányzat	A Békés megyei nemzetiségek kultúrájának, hagyományaik ápolásának szempontjából kiemelkedő jelentőségű Megyenap támogatása	1 000 000 Ft
	Biharkeresztesi Református Egyházközség	A helyi nemzetiségi közösségek hitéletében jelentős szerepet betöltő biharkeresztesi református templom felújításának támogatása	4 000 000 Ft
	Budakeszi Református Egyházközség	A helyi nemzetiségek hitélete szempontjából jelentős szerepet betöltő budakeszi Határon Túli Magyarok Emléktemploma felújításának támogatása	10 000 000 Ft
	Csömör-Nagytarcsai Református Misszió Egyházközség	A helyi szlovák nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő csömöri református templom festett kazettás mennyezet felújításának támogatása	5 000 000 Ft
	Garai Római Katolikus Plébánia	A helyi nemzetiségek hitélete szempontjából jelentős szerepet betöltő Szent László Király Római Katolikus Plébániatemplom (Gara) ólomüveg ablakai felújításának támogatása	3 300 000 Ft
	Körösszakáli Református Egyházközség	A helyi nemzetiségi közösségek hitéletében jelentős szerepet betöltő körösszakáli református templom tetőfelújításának fűthetővé tételének és a kiállítótér kialakításának támogatása	4 000 000 Ft
	Magyar Néprajzi Társaság	"A magyarországi nemzetiségek néprajza" c. tanulmánykötet szerb és német nyelvű válogatáskötet megjelentetésének támogatása	1 300 000 Ft
	Magyarországi Szlovák Fiatalok Szervezete	5. Nemzetiségi Ifjúsági Találkozó támogatása	2 500 000 Ft

	Nógrádi Római Katolikus Egyházközség	A helyi nemzetiségi közösségek hitéletében jelentős szerepet betöltő nógrádi Nagyboldogasszony Plébániatemplom felújításának támogatása	10 000 000 Ft	
	Pécsi Egyházmegye	A helyi nemzetiségek hitélete szempontjából jelentős szerepet betöltő Szigetvári Segítő Szűz Mária kegytemplom felújításának támogatása	20 000 000 Ft	
	Pilisszentléleki Szentlélek Plébánia	A helyi nemzetiségi közösségek hitéletében jelentős szerepet betöltő pilisszentléleki Szentlélek-templom felújításának támogatása A helyi nemzetiségi közösségek hitéletében jelentős szerepet betöltő pilisszentléleki Szentlélek-templom és Plébániaépület felújításának támogatása	14 000 000 Ft	
	Szent László Római Katolikus Domonkos Plébánia (Debrecen)	A helyi nemzetiségi közösségek hitéletében jelentős szerepet betöltő debreceni Szent László Domonkos Plébánia templom átalakításának támogatása	14 000 000 Ft	
	Szent Rókus Plébánia	A helyi nemzetiségi közösségek hitéletében jelentős szerepet betöltő szegedi Szent Rókus Plébánia felújításának támogatása	50 000 000 Ft	
össznemzetiségi összesen:			239 100 000 Ft	
lengyel	Árpád-házi Szent Kinga Kulturális Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	300 000 Ft	
	Budapest I. Kerület Budavári Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat	„Trianon 100 éve, gyógyul-e már Európa nyílt sebe” című kötet kiadásának támogatása	300 000 Ft	
	Emőd Város Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	2 000 000 Ft	
	Lengyel Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	900 000 Ft	
	Magyarországi Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesülete	„A Függetlenség Szentje” című könyv megjelentetésének támogatása	6 000 000 Ft	
		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	2 000 000 Ft	
	Múcsonyi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	2 000 000 Ft	
	Országos Lengyel Önkormányzat		A 2020. évben megrendezésre kerülő lengyel nemzetiségi táborok és közösségi célú programok támogatása	15 500 000 Ft
			A Lengyel Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola légkondicionáló rendszerének kiépítése	1 500 000 Ft
			A Lengyel Kutatóintézet és Múzeum felújítási munkálatai, beszerzései	1 500 000 Ft

		A Lengyel Közművelődési Központ szögligeti és Nádor utcai telephelyeinek fűtéskorszerűsítése	1 000 000 Ft
		A Balatonboglári Oktatási Központ fejlesztésének III. üteme	36 000 000 Ft
		A Balatonboglári Oktatási Központ kápolnájának bővítésére, áthidalók tervezésére és kiváltására, illetve a kápolnához kapcsolódó helyiség fűtési, festési munkái megvalósítására	3 000 000 Ft
		Az Országos Lengyel Önkormányzat és intézményeinek székhelyén lévő kapu és külső folyosók felújításának támogatása	1 800 000 Ft
	Székesfehérvári Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 600 000 Ft
	Veszprémi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Zalabér Római Katolikus Plébánia	A batyki kőkereszt felújítása	750 000 Ft
lengyel összesen:			77 650 000 Ft
német	"Branauer Musikanten" Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Ágfalvi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Az Ágfalvi Váci Mihály Általános Iskola infrastrukturális fejlesztése	65 000 000 Ft
		Az Ágfalvi Napsugár Óvoda számára történő óvodai bútorok beszerzése	1 000 000 Ft
	Alsógalla Hagyományaiért Közhasznú Alapítvány	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
	Aranyosgadányi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
	Babarci Német Nemzetiségi Hagyományok Megőrzéséért Alapítvány	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
	Babarci Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Babarci keresztek felújítása	690 000 Ft
	Bácsbokodi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Út menti keresztek felújítása	1 420 000 Ft
		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
	Bácskai Németekért Közalapítvány	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft

Baji Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Baji Szent István Német Nemzetiségi Általános Iskola állagmegóvási munkálatai	5 000 000 Ft
Bakonynánai Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Bakonynánai Aprónépek Német Nemzetiségi Óvoda felújítási, bővítési munkálatai és az oktatási-nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzése	2 000 000 Ft
	A Bakonynánai Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola felújítási, bővítési munkálatai és az oktatási-nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzése	9 000 000 Ft
Bakonypölöske Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 430 000 Ft
Bakonyrákányi Német Nemzetiségi Önkormányzat	A helyi német nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő nemzetiségi terem kialakításának támogatása	6 000 000 Ft
	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
Balatoncsicsói Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Nivegy-völgyi Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola állagmegóvási, felújítási munkálatai	8 000 000 Ft
Barnag Jövőjéért Alapítvány	A Barnagi műemlék Kálvária megújítása	280 000 Ft
Berhidai Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
Berkenyei Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Birjáni Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Bólyi Német Önkormányzat	A Bólyi Óvoda, Bölcsőde és Mini Bölcsőde részére óvodai eszközök beszerzése	5 000 000 Ft
	A Bólyi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola felújítási, állagmegóvási munkálatai	10 000 000 Ft
	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Bólyi Római Katolikus Plébánia	A helyi német nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő Bólyi Római Katolikus Templom felújításának támogatása	15 000 000 Ft
Bonyhádi Német Önkormányzat	A Bonnharder Nachrichten című újság megjelentetésének támogatása	250 000 Ft

		A magyarországi német nemzetiséget bemutató dokumentumfilm megvalósításának támogatása	2 500 000 Ft
Budajenő Község Önkormányzata		A Budajenői Általános Iskola és a Budajenői Óvoda felújítási munkálatainak és eszközbeszerzéseinek támogatása	19 000 000 Ft
		A budajenői műemlék Magtár 2020. évi működési kiadásainak támogatása	8 000 000 Ft
		A helyi német nemzetiségi önkormányzat számára irodahelyiség kialakítására és a helyi sváb hagyományokon és kultúrán alapuló tájház megvalósítása	15 000 000 Ft
		Budajenő község két évtizedes településfejlesztési beruházásait bemutató kiadvány megjelentetésének támogatása	950 000 Ft
Budakeszi Hagyományőrző Kör Egyesület		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Budakeszi Szépítő Egyesület		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	500 000 Ft
Budakeszi Város Német Önkormányzata		A Tarkabarka-Kunterbunt Óvoda fűtőkorszerűsítése	20 000 000 Ft
		A Budakeszi Német Nemzetiségi Általános Iskolának helyet biztosító ingatlan átalakításának, felújításának támogatása	25 000 000 Ft
		Az önkormányzat által fenntartott Budakeszi Német Nemzetiségi Általános Iskola pedagógus átvételéhez kapcsolódó munkabér és járulék kifizetés támogatása	13 500 000 Ft
Budaörs Német Nemzetiségi Önkormányzat		2020. évi kulturális illetménypótlék	2 173 000 Ft
		A jogviszony-átalakulással érintett kulturális foglalkoztatottak támogatására	2 103 811 Ft
		Bleyer Jakab Helytörténeti Gyűjtemény, Heimatmuseum épületének megvétele (Miniszteri keretből)	90 000 000 Ft
		A Jakob Bleyer Heimatmuseum eszközbeszerzéseinek és működtetési kiadásainak támogatása	2 500 000 Ft
Budapest Főváros II. Kerületi Német Önkormányzat		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Ceglédberceli Német Nemzetiségi Ifjúsági Egyesület		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	700 000 Ft
Ceglédberceli Zeneegyesület		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	700 000 Ft

Császártöltési Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Császártöltési Bánáti Miklós Német Nemzetiségi Általános Iskola felújítási munkálatai és az oktatási-nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzése	20 000 000 Ft
	Út menti kereszt állítása Császártöltésen	1 500 000 Ft
	A Császártöltési Német Nemzetiségi Óvoda tetőfelújítása, további állagmegóvási bővítési munkálatai, és az oktatási-nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzése	5 000 000 Ft
Csolnoki Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Csolnoki Kálvária kereszt felújítása	1 500 000 Ft
	A Csolnoki Német Nemzetiségi Általános Iskola épületének homlokzatszigetelése, a belső nyílászárók cseréje és a burkolat felújítása	50 000 000 Ft
	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Dombóvári Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Döbrönte Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Dunabogdány Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Egyesület a Magyarországi Német Gyerekekért Verein für ungardeutsche Kinder	Az egyesület 2020. évi működési kiadásainak támogatása	2 800 000 Ft
Eleki Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
Érd Város Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Pumukli Német Nemzetiségi Óvoda eszközbeszerzései és egyéb üzemeltetési költségeinek támogatása	4 000 000 Ft
Érdi Német Kultúr Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Érdligeti Református Egyházközség	A helyi német nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő érdi református Templom homlokzat felújításának támogatása	15 000 000 Ft
Etyeki Német Nemzetiségi Önkormányzat	A sváb házban kialakítandó tárlat megvalósításának és a melléképület felújításának támogatása	33 000 000 Ft
Etyeki Németek Egyesülete	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft

	Fazekasboda Német Nemzetiségi Önkormányzata	Út menti kereszt felújítása	950 000 Ft
	Fazekasboda Német Nemzetiségi Önkormányzata	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
	Fejér megyei Német Önkormányzatok Szövetsége Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	500 000 Ft
	Fejér Megyei Német Területi Nemzetiségi Önkormányzat	A IX. Fejér Megyei Sváb-bál megrendezése	400 000 Ft
	Fekedi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Gannai Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	900 000 Ft
	Gánt Község Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Gávavencsellő Nagyközség Német Nemzetiségi Önkormányzata	Képoszlop állítása Gávavencsellőn a "Sváb-faluban"	1 450 000 Ft
	Gávavencsellő Nagyközség Német Nemzetiségi Önkormányzata	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Gödöllői Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Gödöllői Német Nemzetiségi Önkormányzat működésének helyet biztosító ingatlan felújításának támogatása	4 000 000 Ft
	Gödrei Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Görcsönydobokai Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Gyomai Evangélikus Egyházközség	A helyi német nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő Gyomai Evangélikus Templom állagmegóvásának támogatása	14 000 000 Ft
	Györköny-Bikács Társult Egyházközség	A helyi német nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő Györkönyi Evangélikus Templom szigetelési munkálatainak támogatása	15 000 000 Ft
	Györkönyi Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Györkönyi Német Nemzetiségi Általános Iskola tornatermének kialakítása	22 000 000 Ft
	Gyula Város Német Nemzetiségi Önkormányzata	A Németvárosi Óvoda felújítási, állagmegóvási munkálatai és az oktatási-nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzése	10 000 000 Ft

		A helyi német nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő Máriás Schiffert Ház felújításának támogatása	50 000 000 Ft
		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Gyula Város Önkormányzata	A helyi nemzetiségek hitéletében fontos szerepet játszó gyulai németvárosi Szent József templom tetőfelújításának támogatása	30 000 000 Ft
	Gyulafirátóti Német Nemzetiségi Kulturális Egyesület	Út menti kereszt felújítása	1 400 000 Ft
	Hajósi Német Nemzetiségi Önkormányzat	A hajósi német nemzetiségi közösség hitéletét erősítő út menti kereszt felújítása	1 500 000 Ft
		A hajósi Szent Imre Általános Iskola vizesblokkjainak és udvarának felújítási munkálatai	23 000 000 Ft
		A hajósi Óvoda és Bölcsőde állagmegóvási munkálatai és a nevelést segítő eszközök cseréje, beszerzése	6 000 000 Ft
		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
	Harkai Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Hárskúti Hársfa Német Nemzetiségi Egyesület	Út menti kereszt felújítása	580 000 Ft
	Harta Nagyközség Német Nemzetiségi Önkormányzata	A hartai Ráday Pál Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola felújítása és az udvar rendezésének munkálatai	16 000 000 Ft
		A hartai Hétszínvirág Óvoda és Mini Bölcsőde fűtőkorszerűsítése és az óvodai eszközök cseréje	6 000 000 Ft
	Hercegekút Község Önkormányzata	A Gyöngyszem Német Nemzetiségi Általános Iskola felújítási munkálatainak finanszírozása	30 000 000 Ft
	Hercegekúterti Közalapítvány	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Hercegekúti Német Nemzetiségi Önkormányzat	Hercegekút út menti keresztjeinek felújítása és a helyi német nemzetiségi közössége hitéletét erősítő út menti kereszt állítása	2 738 000 Ft
		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Hetvehelyi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Út menti kereszt felújítása Hetvehelyen	500 000 Ft

Himesháza Német Önkormányzata	Keresztek felújítása Himesházán	1 250 000 Ft
Isztiméri Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Jánossomorjai Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Katymár Község Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Keceli Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Kecel Város külterületén található "Herczeg Kereszt" felújítása	1 470 000 Ft
	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Kecskemét MJV Német Települési Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Kerecsendi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Királyi Pál Kulturális Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Kiskassáért Német Egyesület	Keresztfelújítások Kiskassán	1 180 000 Ft
Kiskassai Német Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	500 000 Ft
Kocsola Község Német Nemzetiségi Önkormányzata	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Komló Város Német Nemzetiségi Önkormányzata	Kisbattyáni kereszt és környéke felújításának támogatása	8 500 000 Ft
Köszegi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
KULTURÁLIS HÍD A TÉRSÉGEK KÖZÖTT Alapítvány	Bácsalmás településen lévő keresztek felújítása	2 700 000 Ft
Kuny Domokos Múzeum	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Lánycsói Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	800 000 Ft
Lippói Magyar-Német Kulturális Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft

Liptódi Német Nemzetiségi Önkormányzat	A liptódi kereszt felújítása	640 000 Ft
	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Mágocsi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	500 000 Ft
Magyar–Német Baráti Klub Székelyszabar	Temetői kereszt felújítása	900 000 Ft
Magyarországi Németek Országos Önkormányzata	A Nemzetiségi Pedagógus Tanulmányi Ösztöndíjprogram 2020/2021. tanévre eső kiadásainak támogatása (eredeti támogatás: 380 000 000 Ft, amelyből visszautalásra került: 99 265 321 Ft)	280 734 679 Ft
	A 2020. évben megrendezésre kerülő német nemzetiségi táborok és közösségi célú programok támogatása	149 148 000 Ft
	A pécsi Koch Valéria Iskolaközpont Szőnyi utcai óvodája komplex felújítása (II. ütem)	20 000 000 Ft
	2020. évi kulturális illetménypótlék	3 550 000 Ft
	A jogviszony-átalakulással érintett kulturális foglalkoztatottak támogatására	5 192 904 Ft
	A pécsi Koch Valéria Iskolaközpont Szőnyi utcai óvodájának komplex felújítása	300 000 000 Ft
	A Veszprémi Német Ház komplex felújítása	250 000 000 Ft
	A Magyarországi Németek Országos Önkormányzata székház épületének vízesedését megszüntető munkálatok finanszírozása	40 000 000 Ft
	A pécsi Lenau Ház teljes körű felújításához szükséges koncepció és tervdokumentáció elkészítése	10 000 000 Ft
	A Lenau-ház felújításának támogatása (1992/2020. (XII. 23.) Korm. határozat)	498 221 000 Ft
Magyarországi Németek Pécs Baranyai Nemzetiségi Köre	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Magyarpolányi Német Nemzetiségi Egyesület	A Nemzetiségi jelentőségű kereszt felújítása Magyarpolányban	1 490 000 Ft
Magyarpolányi Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Magyarpolányi Német Nemzetiségi Óvoda és Mini Bölcsőde részére történő tornaszoba építés, egyéb felújítási munkálatok és a nevelést segítő eszközök cseréje, beszerzése	31 000 000 Ft
Majsi Magyar-Német Kulturális Egyesület	Az "Amerikai kereszt" helyreállítása	1 400 000 Ft
	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft

	Majsi Német Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 200 000 Ft
	Mányi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Mányi kökeresztek felújítása	2 270 000 Ft
		A Mányi Német Nemzetiségi Önkormányzat számára, a helyi német nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő mányi Német Közösségi Ház és Képzőközpont létrehozása (II. ütem)	11 400 000 Ft
		A Hársfadombi Nyelvoktató Német Nemzetiségi Általános Iskola vizesblokkjainak felújítása	12 000 000 Ft
		A helyi német nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő mányi Német Közösségi Ház és Képzőközpont létrehozása	40 000 000 Ft
	Máriaalom Község Német Nemzetiségi Önkormányzata	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
	Máriakémendi Német Önkormányzat	A helyi német nemzetiségi közösség hitélete szempontjából jelentős szerepet betöltő Máriakémendi kegytemplom, zarándokhely részleges felújításán (II. ütem)	8 000 000 Ft
		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
	Mázai Német Nemzetiségi Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Mérk Nagyközség Német Nemzetiségi Önkormányzata	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Mezőberényi Német Hagományápoló Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Mezőfalvi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Út menti keresztek felújítása Mezőfalván	2 900 000 Ft
		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
	Mohácsi Német Önkormányzat	Mohácsi Német Nemzetiségi Ház külső udvarának fejlesztése	5 000 000 Ft
	Mohácsi Németek Egyesülete	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
	Mosonmagyaróvári Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Mosonmagyaróvári Móra Ferenc Általános Iskola felújítási és állagmegóvási munkálatai	35 000 000 Ft
	Mőzsi Német Nemzetiségi Klub	A Tolnai utcai kereszt felújítása	1 180 000 Ft

Nagyesztergár Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Nagyhajmási Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Nagykovácsi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Nagymányoki Német Nemzetiségi Önkormányzat	A helyi német nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő nagymányoki tájház közösségi terének kialakításának és eszközbeszerzéseinek támogatása	2 800 000 Ft
Nagymarosi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Nagynyárad-Grossnaarad Magyar Német Baráti Kör	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Nagynyárádi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Út menti keresztek felújítása	1 200 000 Ft
	A helyi német nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő német nemzetiségi tájház kialakítása keretében történő ingatlanvásárlás és felújítás támogatása	14 000 000 Ft
	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Nagypall Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Német Hagyományörző Egyesület Kunbaja	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Német Kisebbségi Önkormányzat Vöröstó	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Német Klub Kulturális Barátsági Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Német Nemzetiségi Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Német Nemzetiségi Egyesület Aldebrő-Tófalú	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Német Nemzetiségi Egyesület Üröm	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft

Német Nemzetiségi Hagymányörző Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	900 000 Ft
Német Nemzetiségi Kulturális Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Német Nemzetiségi Kulturális Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Német Nemzetiségi Kultúregyesület Szigetújfalu (új német nyelvű elnevezése: Donauschwäbischer Kulturverein Ujfluch	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Német nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Alsószőlők	Az alsószőlői nemzetiségek hitéletében kiemelkedő szerepet betöltő Nagyboldogasszony Római Katolikus Templom felújítás folytatásának támogatása	15 000 000 Ft
	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Bakonykoppány	Út menti keresztek felújítása Bakonykoppányban	1 430 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Bakonyszentiván	Nemzetiségi közösségek hitéletét erősítő út menti kereszt felújítása	1 370 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Bakonyszücs	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Béb	Keresztek felújítása	1 480 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Biatorbágy	2020. évi kulturális illetménypótlék	157 000 Ft
	A jogviszony-átalakulással érintett kulturális foglalkoztatottak támogatására	351 179 Ft
	A Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskola köznevelési céljai megvalósításának I. üteme	21 500 000 Ft
	A Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskola felújítási, bővítési munkálatai és az oktatási-nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzése	25 000 000 Ft
	A Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskola tetőszerkezetének felújítása	1 800 000 Ft

Német Nemzetiségi Önkormányzat Diósberény	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Dunaszentmiklós	Út menti kökeresztek felújítása	300 000 Ft
	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Iklad	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Jánossomorja	Jánossomorjai út menti keresztek felújítása	1 430 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Kimle	A Kimlei Nemzetiségi Általános Iskola gázkazánjainak cseréje és a kapcsolódó felújítási munkálatok elvégzése	18 400 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Kismaros	A helyi német nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő Sváb Emlékezet Centrum kialakításának II. üteme	14 000 000 Ft
	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Márkó	A Márkói Német Nemzetiségi Óvoda bővítési és felújítási munkálatai	22 000 000 Ft
	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Mór	A Móri német tájszótár című mű kiadásának támogatása	250 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Nagykozár	A Pécsi úti kökereszt felújítása	1 350 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Nagytevel	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Nagyvázsony	A nagyvázsonyi Szent Ilona templom külső felújításának I. üteme	5 500 000 Ft
	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Olaszfalu	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Perbál	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Pilisszentiván	Út menti kereszt felújítása Pilisszentivánon	736 000 Ft

Német Nemzetiségi Önkormányzat Solymár	A solymári német egyházi énekek orgonakíséretes archiválása	800 000 Ft
	A Lustige Zwerge Német Nemzetiségi Óvoda felújítási, állagmegóvási munkálatai és a nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzése	7 000 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Szár	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Szepetnek	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Szigetsép	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Szigetszentmárton	Út menti keresztek állítása és felújítása	2 980 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Szigetújfalu	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Szomor	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Taksony	A Taksony Vezér Német Nemzetiségi Általános Iskola fűtőkorszerűsítése	20 000 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Ugod	Ugodi kereszt felújítása	1 480 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Újbarok	Temetői keresztek felújítása és újraállítása	1 450 000 Ft
	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	800 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Újhartyán	A "Gyermekvár" Német Nemzetiségi Óvoda részére a nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzése	5 000 000 Ft
	Az Újhartyáni Német Nemzetiségi Általános Iskola hagyományörző közösségi alkotóműhelyének kialakítása	11 000 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Üröm	A helyi német nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő német nemzetiségi tájház létrehozásának támogatása	9 000 000 Ft
	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Német Nemzetiségi Önkormányzat Vasszentmihály	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft

	Német Nemzetiségi Önkormányzat Vokány	A Vokányi Szentháromság kereszt restaurálása	1 400 000 Ft
		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Német Önkormányzat Fertőrákos	A Fertőrákosi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola kerítésének (alsó és felső tagozat) felújítása a Fertőrákosi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola alsó tagozatának helyet biztosító épület villamoshálózatának felújítási munkálatainak támogatása	15 000 000 Ft
	Német Önkormányzat Gara	Út menti kereszt felújítása Garán	1 240 000 Ft
	Német Önkormányzat Geresdlak	Keresztek felújítása Geresdlakon	1 450 000 Ft
		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Német Önkormányzat Mecseknádasd	Kereszt felújítása Mecseknádasdon	1 500 000 Ft
		A Mecseknádasdi Schlossgarten Óvoda és Bölcsőde felújítási, bővítési munkálatai és a nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzése	30 000 000 Ft
		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
		Német Önkormányzat Nemesnádudvar	Keresztek és hitéleti szobrok felújítása és pótlása
A Nemesnádudvar-Érsekhalma Német Nemzetiségi Általános Iskola felújítási és állagmegóvási munkálatai			27 000 000 Ft
A Nemesnádudvari Német Nemzetiségi Óvoda felújítási, állagmegóvási munkálatai és a nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzése			8 000 000 Ft
Német Önkormányzat Székelyszabar		A Kálvária-dombon lévő kereszt újjáépítése	900 000 Ft
		A helyi német nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő székelyszabari tájház interaktív kiállítása kialakításának támogatása	3 500 000 Ft
		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Német Önkormányzat Szentlőrinc		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Német Önkormányzat Törökbálint		A Törökbálinti Csupaszív Kétnyelvű Óvoda kerítés felújítása és a nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzése	6 000 000 Ft

		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Német Önkormányzat Udvar	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	500 000 Ft
	Német Önkormányzat Vaskeresztes	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Németkéri Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Népek Barátsága Egyesület Himesháza	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	500 000 Ft
	Óbányai Német Olvasókör Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Ófalu Baráti Köre Közhasznú Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	500 000 Ft
	Ófalui Német Nemzetiségi Önkéntes Közhasznú Tűzoltó Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	500 000 Ft
	Ófalui Óvodai Társulás	Az Ófalui Német Nemzetiségi Kétnyelvű Óvoda és Mini Bölcsőde felújítási, állagmegóvási munkálatai és a nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzése	8 000 000 Ft
	Olaszi Német Önkormányzat	Út menti keresztek felújítása	1 440 000 Ft
	Országos Német Kultúregyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Palotabozsok Község Önkormányzata	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
	Palotabozsoki Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Szentháromság szobor és a Kiskápolna helyreállítása és felújítása	1 500 000 Ft
		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Pécsváradi Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Pécsváradi Szivárvány Német Nemzetiségi Óvoda és Bölcsőde felújítási, állagmegóvási munkálatai és a nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzése	18 000 000 Ft
	Piliscsaba Német Nemzetiségi Önkormányzata	A Hauck János Német Nemzetiségi Általános Iskola felújítási és állagmegóvási munkálatai	4 900 000 Ft

	Piliscsaba-Klotildliget Római Katolikus Plébánia	A helyi német nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő klotildligeti Jézus Szíve-templom felújítási munkálatainak és a hangosítás korszerűsítésének támogatása	5 000 000 Ft
	Pilisvörösvár Német Nemzetiségi Önkormányzata	A Pilisvörösvári Német Nemzetiségi Általános Iskola építészeti terveinek elkészítése, felújítási, állagmegóvási munkálatai és az oktatás-nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzése	33 000 000 Ft
	Pilisvörösvári Hagyományörző Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
	Pilisszentkereszt Német Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Pomázi Német Nemzetiségi Kulturális Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
	Pornóapáti Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
	Porvai Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
		Út menti kereszt felújítása Pusztavámon	920 000 Ft
	Pusztavámi Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Pusztavámi Német Nemzetiségi Általános Iskola felújítási és állagmegóvási munkálatai és az oktatás-nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzése	14 000 000 Ft
		A Pusztavámi Szivárvány Óvoda-Mini Bölcsőde felújítási, állagmegóvási munkálatai és a nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzése	8 000 000 Ft
	Rajkai Német Önkormányzat	A Békefi Ernő Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola felújítási, állagmegóvási munkálatai és az oktatás-nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzése	21 000 000 Ft
	Rátka Német Nemzetiségi Települési Önkormányzat	A helyi német nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő Sváb Kultúra és Hagyományok Háza tetőfelújításának támogatása	14 000 000 Ft
	Rátka Római Katolikus Plébánia	A rátkai Szent Anna templom felújítása	5 000 000 Ft
	Rátka Német Nemzetiségi Települési Önkormányzat	A Rátka Gyermekekert Óvoda, Mini Bölcsőde és Konyha felújítási, állagmegóvási munkálatai és az oktatás-nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzése	15 000 000 Ft

Római Katolikus Egyházközség	A helyi német nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő Vállaji Római Katolikus Plébánia közösségi terének kialakítása	4 000 000 Ft
Római Katolikus Plébánia Nagybörzsöny	A helyi német nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő nagybörzsönyi Szent Miklós Templom külső felújításának támogatása	11 000 000 Ft
Romonyai Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Rudabánya Város Német Nemzetiségi Önkormányzat	A helyi német nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő "Bányásznapi" megrendezésének támogatása	350 000 Ft
	A helyi német nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő rudabányai kápolna helyreállításának támogatása	1 000 000 Ft
	A rudabányai német közösség hitéletében jelentős szerepet játszó rudabányai evangélikus templom felújításának támogatása	6 000 000 Ft
Saarer Grundschule Alapítvány	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Sarlós Boldogasszony Plébánia (Elek)	Út menti fészületek felújítása a négy nemzetiségű Eleken	990 000 Ft
Sároki Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Sátoraljaújhely Város Német Nemzetiségi Önkormányzata	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Siklói Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Soltvadkerti Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Soproni Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Soproni Német Nemzetiségi Általános Iskola – Deutsche Nationalitätenschule Ódenburg felújítási, állagmegóvási munkálatai és az oktatás-nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzése	110 000 000 Ft
	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Soroksári Német Nemzetiségi Önkormányzat	A soroksári Sváb Tájház tetőfelújításának támogatása	3 390 000 Ft

Sóskúti Fúvószenesi Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Süttő Község Német Nemzetiségi Önkormányzata	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Szajki Német Önkormányzat	A Szajki Óvoda felújítási és állagmegóvási munkálatai és a nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzése	43 000 000 Ft
Szár Községért Baráti Kör	Út menti keresztek felújítása	1 410 000 Ft
	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Szári Örökség Közhasznú Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Szászvári Német Nemzetiségi Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Szederkényi Német Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Szederkényi Szabadidős és Kulturális Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Székesfehérvári Egyházmegye	A bicskei német nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő bicskei plébániatemplom tornya felújításának támogatása	40 000 000 Ft
Szekszárdi Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Wunderland Kindergarten a Szekszárdi Német Nemzetiségi Önkormányzat Óvodája felújítási, állagmegóvási munkálatai és a nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzése	15 000 000 Ft
Szendehegyi Német Nemzetiségi Önkormányzat	A német feliratú kőkeresztek felújítása	1 500 000 Ft
	A Szendehegyi Német Nemzetiségi Önkormányzat működési költségeinek támogatása (Miniszteri keretből)	2 077 855 Ft
	A Szendehegyi Német Nemzetiségi Meserét Óvoda felújítási munkálatai és eszközbeszerzései	3 000 000 Ft
	A Szendehegyi Német Nemzetiségi Általános Iskola felújítási, állagmegóvási munkálatai és az oktatás-nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzése	12 000 000 Ft
	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	600 000 Ft
Szent Anna Plébánia (Rátka Római Katolikus)	A Szent Keresztek megújítása Rátkán	1 330 000 Ft

Plébánia)		
Szent Imre Jézus Szíve Plébánia (Gyomaendrőd)	A helyi német nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő Gyomaendrődi Jézus Szíve Katolikus templom tetőfelújítása	11 500 000 Ft
Szentháromság Plébánia (Kétegyháza)	Út menti feszület állítása az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus tiszteletére és út menti feszületek felújítása	990 000 Ft
Szerencs Német Nemzetiségi Közösségért Alapítvány	Keresztfelújítások Szerencsen és környékén	1 500 000 Ft
	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
Szerencs Város Német Nemzetiségi Önkormányzat	Út menti keresztek felújítása a kistérségben	1 500 000 Ft
Szigetcsépi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Új út menti kereszt állítása	500 000 Ft
Szilágy Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Szombathely Megyei Jogú Város Német Önkormányzata	A Szombathelyi Reguly Antal Nyelvoktató Nemzetiségi Általános Iskola vizesblokkjainak felújítása	50 000 000 Ft
Szomód Német Nemzetiségi Önkormányzat	Tájház kialakítás és telekvásárlás támogatása	5 000 000 Ft
Szuloki Német Nemzetiségi Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
Tarjáni Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Tatabányai Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Felsőgallai Széchenyi István Általános Iskola udvarának felújítása és rendezése	12 000 000 Ft
	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
Tolna Megyei Német Önkormányzatok Szövetsége Egyesület	Regionális elüzetési emlékmű létrehozásának támogatása	15 000 000 Ft
Tolna Város Német Nemzetiségi Önkormányzata	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Tótvázsonyi Német Nemzetiségi Egyesület	Temetői kereszt felújítása	550 000 Ft

	Újpetrei Német Nemzetiségi Hagyományörző Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Úrkúti Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Hauser Lajos Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola felújítási, állagmegóvási munkálatai és az oktatás-nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzése	8 000 000 Ft
		A Csodafa Német Nemzetiségi Óvoda Úrkút felújítási és állagmegóvási munkálatai	12 000 000 Ft
	Vállaj Község Német Nemzetiségi Önkormányzat	A helyi nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő vállaji Római Katolikus Templom padozata felújítására, valamint orgonája felújításának befejező munkálataira	7 000 000 Ft
		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Városlódi Német Nemzetiségi Kulturális Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
	Városlódi Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Városlódi Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola és a Városlódi Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola Kislódi Róthy Mihály Tagintézménye felújítási és állagmegóvási munkálatai	1 500 000 Ft
		A Városlódi Német Nemzetiségi Óvoda felújítási és állagmegóvási munkálatai	14 500 000 Ft
	Vaskúti Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Vaskúti Német Nemzetiségi Általános Iskola sportsarnokának aljzat cseréje	34 000 000 Ft
		Keresztek felújítása Vaskúton	400 000 Ft
		A Vaskút-Bátmonostor Német Nemzetiségi Óvoda részére a nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzése	1 000 000 Ft
	Vecsés Város Német Nemzetiségi Önkormányzata	A Grassalkovich Antal Német Nemzetiségi és Kétnyelvű Általános Iskola fűtéskorszerűsítése a Grassalkovich Antal Német Nemzetiségi és Kétnyelvű Általános Iskola étkezőbővítésének, tetőcseréjének és a vízelvezető csatornarendszer bővítésének támogatása	36 000 000 Ft
	Véméendi Német Nemzetiségi Önkormányzat	A Véméendi Óvoda felújítási, állagmegóvási munkálatai és a nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzése	16 000 000 Ft
	Vértesacsáért Egyesület	Az egyesület és a német nemzetiségi táncsoport munkájának helyet biztosító ingatlan megvásárlásának és átalakításának támogatása	28 000 000 Ft

	Vértesacsai Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Vértesboglári Német Nemzetiségi Önkormányzat	Út menti keresztek felújítása és környezetük rendezése	1 490 000 Ft
		A helyi német nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő vértesboglári Német Nemzetiségi Tájékoztató felújításának és fejlesztése (II. ütem)	800 000 Ft
		A helyi német nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő vértesboglári Német Nemzetiségi Tájékoztató felújításának és fejlesztésének támogatása	2 000 000 Ft
	Vértessomló Német Nemzetiségi Önkormányzata	Vértessomló területén új út menti kereszt állítása	1 500 000 Ft
	Vértestolna Községi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
	Veszprémfajsz Község Német Nemzetiségi Önkormányzata	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
	Veszprémi Főgyűlési Levéltár	A Veszprém megyei német falvak anyakönyveinek elektronikus adatbázisának létrehozásával kapcsolatos tevékenységek I. és II. szakaszának támogatása	3 000 000 Ft
	Zajta Község Német Nemzetiségi Önkormányzata	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
	Zengővárkonyi Német Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
	Zirci Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
	Zsámbéki Német Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
	Zsámbéki Nyakashegy Regionális Táncsoport és Ifjúsági Kulturális Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 475 000 Ft
német összesen:			3 593 343 428 Ft
román	Battonyai Románok Nemzetiségi Egyesülete	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	500 000 Ft

Bedői Helyi Román Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
Berekböszörmény Község Román Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
Biharkeresztes Város Román Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
Eleki Román Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
Körösszakál Helyi Román Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
Magyarországi Románok Kulturális Szövetsége	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Magyarországi Románok Kutatóintézete	A Magyarországi Románok Kutatóintézete 2020. évi működésének támogatása	10 000 000 Ft
Magyarországi Románok Országos Önkormányzata	A "Szaknyelvi továbbképzés közismereti tárgyakból" című továbbképzéshez, valamint "Anyanyelvi, szakmai módszertani továbbképzés" című továbbképzések megvalósítása	2 300 000 Ft
	A Battonyai Román Ortodox Egyházközség részére új közösségi tér kialakítása	90 000 000 Ft
	A 2020. évben megrendezésre kerülő román nemzetiségi táborok és közösségi célú programok támogatása	27 014 000 Ft
	A Nicolae Bălcescu Román Gimnázium Általános Iskola és Kollégium nyílászárói cseréjének támogatása	5 000 000 Ft
	A battonyai Román Tájház villamos hálózatának korszerűsítése és a Tájház melléképületének állagmegóvási munkálatai	5 000 000 Ft
	A "Cronica" Román Lap- és Könyvkiadó Nonprofit Kft. iroda épületének felújítása	8 000 000 Ft
	Az Eleki Román Általános Iskola új épületrésszel történő bővítése	70 000 000 Ft
	A Magyarországi Románok Országos Önkormányzata Dokumentációs és Információs Központ részére kisbusz beszerzése	11 000 000 Ft
	A battonyai Magdu Lucian Román Általános Iskola és Óvoda részére mikrobusz beszerzése	11 000 000 Ft
	A körösszakáli Bihar Román Nemzetiségi Kéttannyelvű Általános Iskola és Óvoda részére udvari játékok beszerzése	5 000 000 Ft

	Magyarországi Románok Országos Önkormányzata Dokumentációs és Információs Központ	Magyarországi Románok Országos Önkormányzata Dokumentációs és Információs Központ épület hőszigetelésének támogatása	2 000 000 Ft
	Makói Román Nemzetiségi Önkormányzat	A makói Szent István Király Plébániatemplom felújításának támogatása	35 000 000 Ft
		Nemzetek Találkozója elnevezésű program támogatása	690 000 Ft
		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Méhkeréki Román Nemzetiségi Önkormányzat	A méhkeréki román közösség 250 éves fennállásának alkalmából szervezett rendezvény támogatása	1 000 000 Ft
		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	2 000 000 Ft
	Méhkeréki Románok Egyesülete	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Mezőgyáni Református Missziói Egyházközség	A Békés megyei román nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő mezőgyáni református templom külső és belső felújításának, korszerűsítésének támogatása	14 000 000 Ft
	Múcsonyi Román Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Nagylaki Román Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	2 000 000 Ft
	Összefogás a Magyarországi Románokért Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 900 000 Ft
	Pocsaj Román Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Pusztatollaka Román Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 990 000 Ft
	Román Nemzetiségi Önkormányzat Battonya	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
román összesen:			320 894 000 Ft
ruszin	Abodi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	800 000 Ft
	Baskói Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	Út menti keresztek felújítása	1 000 000 Ft
		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 375 000 Ft

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Területi Ruszin Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	2 000 000 Ft
Edelényi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	2 000 000 Ft
Erdőhorváti Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	2 000 000 Ft
Görögkatolikus Metropólia	Tivadar Mihály ruszin hívek körében végzett pasztorális munkájának támogatása	2 500 000 Ft
Homrogi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 300 000 Ft
Komlóscai Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	A Komlóscai Ruszin Nemzetiségi Általános Iskola és a Komlóscai Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat működésének támogatása	4 000 000 Ft
Máriapócs Települési Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	II. János Pál pápa köztéri emlékművének állítására és emlékkonferenciára	4 500 000 Ft
	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Múcsonyi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Országos Ruszin Önkormányzat	A Fedinecz Atanáz Magyarországi Ruszinok Közérdekű Muzeális Gyűjteménye és Kiállítóhelye feladatköre bővüléséből eredő többletkiadások	5 200 000 Ft
	A ruszin helységnevek szótárának elkészítése és kiadása	6 100 000 Ft
	A ruszin-magyar, magyar-ruszin szakszavak szótárának elkészítése és kiadása	5 400 000 Ft
	Az anyanyelvi hitéleti tevékenység keretében megvalósuló búcsúk, zárándoklatok szervezése	3 500 000 Ft
	Az Udvari István Magyarországi Ruszinok Könyvtára számára új olvasó-kutató terem kialakítása	5 800 000 Ft
	A Hodinka Antal Ruszin Tudományos Intézet bővítésével kapcsolatos kiadások	5 600 000 Ft
	A 2020. évben megrendezésre kerülő ruszin nemzetiségi táborok és közösségi célú programok támogatása	12 740 000 Ft
	A ruszin anyanyelvi hitélet szempontjából kiemelkedő jelentőségű Debrecen-Józsán építendő görögkatolikus fatemplom II. ütemének támogatása	25 000 000 Ft
	2020. évi kulturális illetménypótlék	646 000 Ft

		A jogviszony-átalakulással érintett kulturális foglalkoztatottak támogatására	330 660 Ft
		A Budapest, Gyarmat utca 85/B szám alatti székház tetőszerkezetének felújítása	9 400 000 Ft
		Az Önkormányzat és intézményei közfeladatellátását segítő többfunkciós gépjármű beszerzése	9 000 000 Ft
	Református Egyházközség Szikszó	A helyi ruszin nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő szikszói Gótikus Műemlék Templom ablakcseréjének támogatása	15 000 000 Ft
	Sajópálfa Község Ruszin Nemzetiségi Önkormányzata	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	2 000 000 Ft
	Timár Ruszin Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 600 000 Ft
	Váci Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	A „Manajló András - Jubileumi képzőművészeti kiállítás” támogatása	500 000 Ft
	Vámosújfalui Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 700 000 Ft
ruszin összesen:			132 991 660 Ft
szerb	"Bánát" Szerb Kulturális Közhasznú Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Budakalászi Szerb Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
		A budakalászi volt szerb iskolaépület felújításának támogatása	6 000 000 Ft
	Csobánka Község Szerb Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Deszki Szerb Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Hercegszántói Szerb Nemzetiségi Önkormányzat	Új út menti ortodox kereszt állítása	1 500 000 Ft
		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	KRUG Művészeti Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
Magyarbólyi Szerb Nemzetiségi Önkormányzat	A Magyarbólyi Szerb Nemzetiségi Önkormányzat székhelyének kialakítása céljából a 7775 Magyarbóly, Kossuth u. 42. szám alatti ingatlan felújítása	10 000 000 Ft	

		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Magyarországi Szerb Színház Nonprofit Közhasznú Kft.	A JELEN/LÉT Nemzetiségi Színházi Fesztivál megrendezése	10 000 000 Ft
	Mohácsi Szerb Olvasókör Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Mohácsi Szerb Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Nemzetiségi Hagyományörző Kulturális Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 990 000 Ft
	Pomázi Szerb Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Százhalombatta Város Szerb Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Szegedi Helyi Szerb Közösség	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Szegedi Szerb Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Székesfehérvári Szerb Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Szerb Fővárosi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Szerb Helyi Önkormányzat Battonya	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Szerb Országos Önkormányzat	A Siklósi Szent Demeter-templom 7800 Siklós, Tánacsics utca 2. szám alatti templomkertjében melléképület kialakítása	3 000 000 Ft
		A 2020. évben megrendezésre kerülő szerb nemzetiségi táborok és közösségi célú programok támogatása	29 451 000 Ft
		A Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Könyvtár Lórévi Tagiskola infra fűtési rendszer telepítésének támogatása	7 000 000 Ft
		A Velencei-tónál megszervezésre kerülő szerb gyermektábor támogatása	1 500 000 Ft

		A Budapest Nagymező utca 49. szám alatti ingatlan fennmaradó részének megvásárlása, biztonságtechnikai rendszer kiépítése és az ingatlan berendezéséhez szükséges tárgyi eszközök beszerzése	38 000 000 Ft
		A budapesti Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Könyvtár tetőszerkezetének javítása	45 000 000 Ft
		A budapesti Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Könyvtár főzőkonyhája fejlesztéséhez szükséges eszközbeszerzések	34 000 000 Ft
		A Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Könyvtár szegedi tagintézményében két óvodai csoportszoba kialakítása	50 000 000 Ft
		A budapesti Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Könyvtár Rottenbiller utcai óvodájának beszerzései	15 000 000 Ft
		A Battonya, Hunyadi utca 48. és 50. szám alatti ingatlon lebontása, az építési törmelékek elszállítása és a telek körbekerítése	3 000 000 Ft
		Az Önkormányzat székhelyéül szolgáló ingatlan állagmegóvási munkálatai, eszközbeszerzései	10 000 000 Ft
		A Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Könyvtár budapesti, lórévi és deszki és szegedi telephelyeinek fűtőkorszerűsítése	48 000 000 Ft
		A Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Könyvtár lórévi telephelyén a tornaterem pótmunkáinak támogatása	12 000 000 Ft
		A Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Könyvtár budapesti, lórévi, deszki és szegedi telephelyei tantermeinek interaktív táblákkal történő felszerelése	12 000 000 Ft
		A magyarországi szerb nemzetiség köznevelési fejlesztési céljainak támogatásáról szóló 1285/2019. (V.15.) Korm. határozat 1. mellékletében foglaltaknak megfelelően a Battonyai Két Tanítási Nyelvű Szerb Általános Iskola és Óvoda új tornaterem építésével történő bővítése	300 000 000 Ft

		A magyarországi szerb nemzetiség köznevelési fejlesztési céljainak támogatásáról szóló 1285/2019. (V.15.) Korm. határozat 1. mellékletében foglaltaknak megfelelően a Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Könyvtár Lórévi Általános Iskolája és Lórévi Óvodája épületének átalakítása és bővítése	122 000 000 Ft
		A Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Könyvtár szegedi tagintézményében két óvodai csoportszoba kialakítása II. ütem	20 000 000 Ft
		A Szegedi Szerb Óvoda működési engedélyének megszerzéséhez szükséges feltételek biztosításának támogatása (a budapesti Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Könyvtár Rottenbiller utca 14. szám alatt kialakított közösségi tér berendezése	10 000 000 Ft
		A Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Könyvtár felújítása (1998/2020. (XII. 23.) Korm. határozat)	475 000 000 Ft
	Szerb Pedagógiai és Módszertani Központ	A Szerb Pedagógiai és Módszertani Központ számára, az anyaországi nemzetiségi pedagógus-továbbképzés kiadásainak támogatása	800 000 Ft
	Szerbek Siklói Önkormányzata	Göntéri kereszt felújítása	1 405 000 Ft
	Szigetcsépi Szerb Nemzetiségi Önkormányzat	Szerb kereszt újjáépítése	500 000 Ft
		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Újszentiván Szerb Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
szerb összesen:			1 290 646 000 Ft
szlovák	Békéscsaba Megyei Jogú Város Szlovák Önkormányzata	A helyi szlovák nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő békéscsabai Szlovák Tájház közösségi tere kialakítási munkálatainak, valamint a kapcsolódó felújítási munkálatoknak és eszközbeszerzéseknek támogatása	10 000 000 Ft
	Békéscsabai Baptista Gyülekezet	A helyi szlovák nemzetiség hitéletében fontos szerepet játszó békéscsabai baptista templom részleges felújításának támogatása	15 000 000 Ft

Békéscsabai Evangélikus Egyházközség	A helyi szlovák nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő békéscsabai Evangélikus Kistemplom felújításának támogatása	60 000 000 Ft
Csabai Szlovákok Szervezete	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
Csorvási Szlovák Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Csömör Nagyközség Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	A helyi szlovák nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő Csömöri Tót Hagyományaink Háza felújítási és bővítési munkálatainak támogatása	15 000 000 Ft
Dunaegyháza Község Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
Ecseri Szlovák Önkormányzat	A helyi szlovák nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő Ecseri Szlovák Tájház kocsiszínnel történő bővítésének támogatása	700 000 Ft
Eleki Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
Első Nyírségi Fejlesztési Társaság	A nyíregyházi Tirpák nap megrendezésének támogatása	1 000 000 Ft
Felsőpetény Községi Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
Fővárosi Szlovák Önkormányzat	A 2020. évi működés és a programok megvalósításának támogatása	2 000 000 Ft
Gerendási Szlovákok Egyesülete	A helyi szlovák nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő Szlovák Emlékház udvarán kemence felállításának támogatása	1 000 000 Ft
Isaszegi Református Egyházközség	A helyi szlovák nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő Isaszegi Református Templom külső felújításának támogatása	15 000 000 Ft
Jásd Római Katolikus Plébánia	A helyi szlovák nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő Jásdi Római Katolikus Templom felújításának támogatása	15 000 000 Ft
Jásd Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	A helyi szlovák nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő jásdi Szlovák Tájház felújításának támogatása	8 000 000 Ft

	Kerepesi Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Kesztlöci Szlovák Önkormányzat	A Temető utcai kereszt felújítása	1 500 000 Ft
	Kétsopronyi "Horenska" Szlovák Hagyományörző Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	500 000 Ft
	Legéndi Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	A helyi szlovák nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő Szlovák Tájház vásárlása	4 000 000 Ft
	Maglód Város Szlovák Nemzetiségi Önkormányzata	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	500 000 Ft
	Magyarországi Szlovák Fiatalok Szervezete	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	500 000 Ft
	Magyarországi Szlovákok Kulturális Intézete	A Zemléni Szlovákok Néprajzi Gyűjteményben közösségi színtér kialakításának támogatása	8 000 000 Ft
	Magyarországi Szlovákokért Közhasznú Alapítvány	A "Tehetséges tanulókért ösztöndíj program" 2020. évi költségeinek támogatása	9 000 000 Ft
		A Budapesti Szlovák Szakkollégium 2020. évi működésének támogatása	6 000 000 Ft
	Malá Furmicska Néptánc Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Medgyesegyházi Szlovákok Nemzetiségi Önkormányzata	A helyi szlovák nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő medgyesegyházi Szlovák Ház korszerűsítése és bővítése	4 000 000 Ft
	Mezőberényi Szlovákok Szervezete	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Nézsai Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	A Szent János szobor felújítása	629 000 Ft
		A Nézsai Mikszáth Kálmán Szlovák Nemzetiségi Általános Iskola felújítási, állagmegóvási munkálatainak és az oktatás-nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzésének támogatása II. ütem	2 000 000 Ft
		A Nézsai Mikszáth Kálmán Szlovák Nemzetiségi Általános Iskola felújítási, állagmegóvási munkálatai és az oktatás-nevelési feladatok ellátását segítő tárgyi eszközök beszerzése	20 000 000 Ft
		Tájház kialakításának céljából történő ingatlanvásárlás és annak funkcionálissá tételének támogatása	4 000 000 Ft

		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Nógrád Község Szlovák Nemzetiségi Önkormányzata	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Oroszlányi Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	A helyi szlovák nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő oroszlányi Szlovák Tájháza felújítási munkálatainak támogatása	1 500 000 Ft
	Országos Szlovák Önkormányzat	A Magyarországi Szlovákok Közösségi és Jogi Támogató Irodája létrehozása és működtetése	11 500 000 Ft
		Az anyaországok/nyelvnemzetek közreműködésével megvalósuló nemzeti pedagógus-továbbképzések megvalósítása	2 400 000 Ft
		A 2020. évben megrendezésre kerülő szlovák nemzetiségi táborok és közösségi célú programok támogatása	40 561 000 Ft
		2020. évi kulturális illetménypótlék	734 000 Ft
		A jogviszony-átalakulással érintett kulturális foglalkoztatottak támogatására	1 063 584 Ft
		A Magyarországi Szlovákok Közösségi és Jogi Támogató Irodája számára történő eszközbeszerzések	10 000 000 Ft
		A Budapesti Szlovák Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium nyílászáróinak cseréje	160 000 000 Ft
		A békéscsabai Szlovák Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium sportpályája kialakításának I. üteme	58 000 000 Ft
		A sátoraljaújhelyi Magyar-Szlovák Két Tanítási Nyelvű Nemzetiségi Általános Iskola és Kollégium udvarának felújítása	17 000 000 Ft
		A tótkomlói Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda tantermeinek felújítása	8 000 000 Ft
		Az Országos Szlovák Önkormányzat beruházásának támogatása (1542/2020. (VII. 17.) Korm. határozat)	765 429 000 Ft
	Önkéntes Tűzoltó Egyesület Párháza	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Ósagárd Községi Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft

Piliscsévi Szlovák Önkormányzat	A helyi szlovák nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő piliscsévi Szlovák Tájház korszerűsítésének és bővítésének támogatása	4 500 000 Ft
Pilisszántói Római Katolikus Plébánia	A helyi szlovák nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő pilisszántói plébániatemplom tetőfelújításának támogatása	15 000 000 Ft
Pilisszentkeresztért Kulturális Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Pilisszentkeresztzi Iskoláért Alapítvány	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	500 000 Ft
Pilisszentlászlói Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	Az Új kereszt állítása és környezetének rendezése Pilisszentlászlón	1 492 000 Ft
Répáshuta Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	A helyi szlovák nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő szlovák közösségi ház létrehozásához szükséges ingatlanvásárlásának, felújításának, valamint keresztút kiépítésének támogatása	12 000 000 Ft
	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Római Katolikus Plébánia	A helyi szlovák nemzetiség hitéletében fontos szerepet betöltő Nógrádszakáli Szent Kereszt Felmagasztalása templom felújítás I. ütemének támogatása	29 900 000 Ft
Római Katolikus Plébánia (Pilis)	A helyi szlovák nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő Pilisi Krisztus Király Római Katolikus Templom sekrestye átépítésének támogatása	14 000 000 Ft
Sámsonházi Szlovák Nemzetiségi Óvoda	A Sámsonházi Szlovák Nemzetiségi Óvoda csoportszoba és nevelői szoba felújításának támogatása	5 000 000 Ft
Sári Szlovák Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
Sárisápi Szlovák Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Szápári Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	500 000 Ft
Szarvas Város Szlovák Nemzetiségi Önkormányzata	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft

Szent István Király Plébánia (Kétsoprony)	A helyi szlovák nemzetiségi közösség hitéletében jelentős szerepet betöltő Kétsopronyi Szent István Király Templom tetőszerkezet felújításának támogatása	15 000 000 Ft
Szlovák Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium	Az intézmény számítástechnikai fejlesztésének támogatása	3 000 000 Ft
Szlovák nemzetiségi Önkormányzat Acsa	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat Mátraszentimre	A mátraszentimrei Szent Imre Plébániatemplom felújításának támogatása	20 000 000 Ft
	A helyi szlovák nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő mátraszentimrei Közösségi Ház felújításának támogatása	30 000 000 Ft
	Az Önkormányzat számára történő ingatlanvásárlás közösségi tér kialakítása céljából	57 000 000 Ft
	A Felső-Mátrai Zakupszky László Általános Iskola felújítási és állagmegóvási munkálatai	2 000 000 Ft
	A helyi szlovák nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő mátraszentimrei Szlovák Tájház felújításának és bútorai restaurálásának támogatása	2 000 000 Ft
Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat Vágáshuta	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Szügyi Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	A helyi szlovák nemzetiségi közösség kultúrájának és hagyományainak ápolásában jelentős szerepet betöltő szügyi Kézműves Ház felújításának támogatása	9 000 000 Ft
	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Tárnok Római Katolikus Plébánia	A Tárnok Római Katolikus Plébánia, valamint a Szent Rókus kápolna felújítási munkálatainak befejezése (II. ütem)	12 000 000 Ft
Tatabánya-Bánhidai Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
Tótkomlói Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	A tótkomlói Szlovák Regionális Kulturális Központ épületének bővítési és felújítási munkálatainak támogatása	9 000 000 Ft
	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft

	Újpesti Szlovák Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
szlovák összesen:			1 551 408 584 Ft
szlovén	Magyarországi Szlovének Szövetsége	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Országos Szlovén Önkormányzat	A helyi szlovén közösség számára jelentős, síremlékekből álló emlékfal elkészítése és Apátistvánfalván történő felállítása	2 300 000 Ft
		Az Apátistvánfalvi Kéttannyelvű Általános Iskola és Óvoda tornatermének bővítése, valamint felújítási, állagmegóvási munkálatai és eszközbeszerzései	39 250 000 Ft
		Az Országos Szlovén Önkormányzat Hivatala szennyvíztisztító rendszer létesítésének és a szlovén nyelvoktatás tárgyi feltételeinek javításához hozzájáruló eszközök beszerzésének támogatása	8 557 660 Ft
		A felsőszölnöki világháborús emlékmű újjáépítésének támogatása	2 000 000 Ft
		A szlovén nemzetiségi nevelésben részt vevő nemzetiségi hallgatók tanulmányi támogatása	1 125 000 Ft
		A 2020. évben megrendezésre kerülő szlovén nemzetiségi tábor és közösségi célú program támogatása	1 663 000 Ft
		Szlovén nyelvvizsga segédkönyv összeállításának és megjelentetésének támogatása	1 500 000 Ft
		2020. évi kulturális illetménypótlék	142 000 Ft
		A jogviszony-átalakulással érintett kulturális foglalkoztatottak támogatására	106 200 Ft
		A Kossics József Kéttannyelvű Általános Iskola és Óvoda számára szlovén nyelvi terem kialakítása, valamint egyéb felújítási, állagmegóvási munkálatok és eszközbeszerzések támogatása	24 500 000 Ft
		A Szlovén Rádió Közhasznú Nonprofit Kft. Műszaki fejlesztése	5 000 000 Ft
		A Kühár Emlékház fejlesztéséhez kapcsolódó munkálatok elvégzése	7 450 000 Ft
	Szakonyfalu Község Önkéntes Tűzoltó Egyesülete	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
Szentgotthárd-Rábatótfalu Szlovén Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft	

	Szlovén Nemzetiségi Önkormányzat Alsószölnök	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Szlovén Nemzetiségi Önkormányzat Apátistvánfalva	A nemzetiségi közösségek hitéletét erősítő út menti keresztek felújítása	1 500 000 Ft
		Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 500 000 Ft
	Szlovén Nemzetiségi Önkormányzat Felsőszölnök	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	2 000 000 Ft
	Szlovén Nemzetiségi Önkormányzat Kétvölgy	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
szlovén összesen:			104 593 860 Ft
ukrán	Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Ukrán Önkormányzata	A 2020. évben megrendezésre kerülő ukrán nemzetiségi tábor és közösségi célú program támogatása	2 000 000 Ft
	Csepeli Ukrán Önkormányzat	A 2020. évben megrendezésre kerülő ukrán nemzetiségi tábor és közösségi célú program támogatása	2 000 000 Ft
	Dunaujváros Megyei Jogú Város Ukrán Nemzetiségi Önkormányzata	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	2 000 000 Ft
	Kispesti Ukrán Nemzetiségi Önkormányzat	A 2020. évben megrendezésre kerülő ukrán nemzetiségi tábor és közösségi célú program támogatása	1 871 260 Ft
	Kőbányai Ukrán Önkormányzat	A 2020. évben megrendezésre kerülő ukrán nemzetiségi tábor és közösségi célú program támogatása	2 000 000 Ft
	Magyarországi Sajtójogú Metropolitai Egyház	Haboriy Petro-Demian atya magyarországi hitéleti tevékenységének támogatása	6 000 000 Ft
	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Ukrán Nemzetiségi Önkormányzata	"Tarasz Sevcenko, híres ukrán költőre emlékezünk" című rendezvény megvalósításának támogatása	300 000 Ft
	Ukrán Országos Önkormányzat	A 2020. évben megrendezésre kerülő ukrán nemzetiségi tábor és közösségi célú program támogatása	2 000 000 Ft
	Várpalota Város Ukrán Nemzetiségi Önkormányzat	A 2020. évben megrendezésre kerülő ukrán nemzetiségi tábor és közösségi célú program támogatása	2 000 000 Ft
ukrán összesen:			20 171 260 Ft
ukrán – horvát	Pro Rekreazione Közhasznú Nonprofit Kft.	A Velencei tónál megszervezésre kerülő ukrán és horvát gyermektábor kiadásaira	90 000 000 Ft

ukrán – horvát összesen:			90 000 000 Ft
horvát – német	Eötvös József Főiskola	A Főiskola szervezésében megvalósuló német és horvát szaknyelvi továbbképzések finanszírozása	4 500 000 Ft
	Nagykozár Községi Önkormányzat	A Tájház felújítása, kialakítása	17 500 000 Ft
horvát – német összesen:			22 000 000 Ft
örmény	Arménia Népe Kulturális Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Belváros-Lipótváros Örmény Nemzetiségi Önkormányzat	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 000 000 Ft
	Budapesti Örmény Katolikus Lelkészség Hitéleti Működését Támogató Alapítvány	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	900 000 Ft
	Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	1 900 000 Ft
	Győr Megyei Jogú Város Örmény Nemzetiségi Önkormányzata	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	120 000 Ft
	Országos Örmény Önkormányzat	A 2020. évben megrendezésre kerülő örmény nemzetiségi táborok és közösségi célú programok támogatása	8 192 000 Ft
	Örmény Ifjúsági Egyesület	Nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2020. évi költségvetési támogatása	900 000 Ft
örmény összesen:			14 012 000 Ft
2020. évi támogatások összesen:			11 369 361 792 Ft

Nemzetiségi pályázatok

A „Nemzetiségi támogatások” fejezeti kezelésű előirányzat terhére meghirdetett 2019. évi pályázati döntések					
Nemzetiség	NEMZ-CISZ-19	NEMZ-KUL-19	NEMZ-PED-19	NEMZ-TAB-19	Összesen (Ft)
bolgár	13 000 000	8 500 000		5 950 000	27 450 000
görög	16 150 000	25 490 000		20 600 000	62 240 000
horvát	70 400 000	83 690 000	4 500 000	47 400 000	205 990 000

lengyel	20 000 000	28 582 000		12 000 000	60 582 000
német	228 737 000	155 600 000	5 547 000	200 150 000	590 034 000
örmény	14 650 000	18 010 000		2 800 000	35 460 000
román	26 000 000	43 118 000	2 200 000	23 300 000	94 618 000
ruszin	11 363 000	18 200 000		12 500 000	42 063 000
szerb	30 500 000	62 800 000	464 000	23 300 000	117 064 000
szlovák	57 900 000	32 500 000	2 289 000	42 000 000	134 689 000
szlovén	5 000 000	5 600 000			10 600 000
ukrán	6 300 000	17 910 000		10 000 000	34 210 000
Összesen (Ft):	500 000 000	500 000 000	15 000 000	400 000 000	1 415 000 000

A „Nemzetiségi támogatások” fejezeti kezelésű előirányzat terhére meghirdetett 2020. évi pályázati döntések		
Nemzetiség	NEMZ-CISZ-20	Összesen (Ft)
bolgár	14 000 000	14 000 000
görög	17 512 000	17 512 000
horvát	57 098 000	57 098 000
lengyel	16 490 000	16 490 000
német	245 623 000	245 623 000
örmény	14 500 000	14 500 000
román	24 978 000	24 978 000
ruszin	12 000 000	12 000 000
szerb	30 899 000	30 899 000
szlovák	54 000 000	54 000 000
szlovén	5 000 000	5 000 000
ukrán	7 900 000	7 900 000
Összesen (Ft):	500 000 000	500 000 000

Forrás: Miniszterelnökség, Nemzetiségi Főosztály

Települési és területi nemzetiségi önkormányzatok támogatásai (2019-2020)

A <u>területi</u> nemzetiségi önkormányzatok működési és feladatalapú költségvetési támogatásnak alakulása												
Nemzetiség	Területi nemzetiségi önkormányzatok száma 2019. január 1-jén	Működési költségvetési támogatás 2019-ben (Ft)	Feladatalapú költségvetési támogatásra jogosult területi nemzetiségi önkormányzatok száma 2019-ben	Feladatalapú támogatásban részesült területi nemzetiségi önkormányzatok száma 2019-ben	Feladatalapú költségvetési támogatás összege 2019-ben (Ft)	2019. évi működési és feladatalapú költségvetési támogatás (Ft)	Területi nemzetiségi önkormányzatok száma 2020. január 1-jén	Működési költségvetési támogatás 2020-ban (Ft)	Feladatalapú költségvetési támogatásra jogosult területi nemzetiségi önkormányzatok száma 2020- ban	Feladatalapú költségvetési támogatásban részesült területi nemzetiségi önkormányzatok száma 2020- ban	Feladatalapú költségvetési támogatás összege 2020-ban (Ft)	2020. évi működési és feladatalapú költségvetési támogatás (Ft)
Bolgár	1	2 080 000	1	1	1 607 892	3 687 892	1	2 080 000	1	1	1 297 780	3 377 780
Görög	1	2 080 000	1	1	2 631 096	4 711 096	1	2 080 000	1	1	1 156 204	3 236 204
Horvát	7	7 800 000	7	7	21 730 904	29 530 904	7	7 800 000	7	7	11 137 312	18 937 312
Lengyel	1	1 040 000	1	1	3 020 888	4 060 888	1	1 040 000	1	1	1 462 952	2 502 952
Német	13	20 280 000	13	13	29 331 848	49 611 848	15	21 320 000	14	14	15 856 512	37 176 512
Örmény	1	2 080 000	1	1	2 972 164	5 052 164	1	2 080 000	1	1	1 439 356	3 519 356
Román	5	3 640 000	5	5	9 013 940	12 653 940	5	4 680 000	5	5	4 884 372	9 564 372
Ruszin	2	2 080 000	2	2	6 577 740	8 657 740	2	2 080 000	2	2	3 445 016	5 525 016
Szerb	2	2 080 000	2	2	2 777 268	4 857 268	2	2 080 000	2	2	1 746 104	3 826 104

Szlovák	6	7 280 000	6	6	11 450 140	18 730 140	6	7 280 000	5	5	6 323 728	13 603 728
Szlovén	0	-	0	0	-	-	0	-	0	0	-	-
Ukrán	1	520 000	1	1	2 728 544	3 248 544	1	1 040 000	1	1	1 675 316	2 715 316
Összesen:	40	50 960 000	40	40	93 842 424	144 802 424	42	53 560 000	40	40	50 424 652	103 984 652

A települési nemzetiségi önkormányzatok működési és feladatalapú költségvetési támogatásnak alakulása

Nemzetiség	Települési nemzetiségi önkormányzatok száma 2019. január 1-jén	Működési költségvetési támogatás 2019-ben (Ft)	Feladatalapú költségvetési támogatásra jogosult települési nemzetiségi önkormányzatok száma 2019-ben	Feladatalapú támogatásban részesült települési nemzetiségi önkormányzatok száma 2019-ben	Feladatalapú költségvetési támogatás összege 2019-ben (Ft)	2019. évi működési és feladatalapú költségvetési támogatás (Ft)	Települési nemzetiségi önkormányzatok száma 2020. január 1-jén	Működési költségvetési támogatás 2020-ban (Ft)	Feladatalapú költségvetési támogatásra jogosult települési nemzetiségi önkormányzatok száma 2020-ban	Feladatalapú költségvetési támogatásban részesült települési nemzetiségi önkormányzatok száma 2020-ban	Feladatalapú költségvetési támogatás összege 2020-ban (Ft)	2020. évi működési és feladatalapú költségvetési támogatás (Ft)
Bolgár	32	31 720 000	32	30	24 363 942	56 083 942	34	33 280 000	33	33	26 238 752	59 518 752
Görög	35	32 240 000	33	33	26 569 938	58 809 938	34	31 720 000	34	34	28 952 292	60 672 292
Horvát	112	107 120 000	111	111	152 458 476	259 578 476	116	111 280 000	112	112	151 155 976	262 435 976
Lengyel	41	38 480 000	41	41	44 413 950	82 893 950	44	41 600 000	39	39	41 906 496	83 506 496
Német	404	392 080 000	399	396	540 884 429	932 964 429	406	394 160 000	396	393	549 716 012	943 876 012
Örmény	32	26 000 000	31	31	26 006 182	52 006 182	32	26 000 000	31	31	25 153 336	51 153 336
Román	54	53 560 000	51	51	49 169 092	102 729 092	65	63 440 000	56	54	53 421 344	116 861 344

Ruszin	44	31 720 000	43	42	37 330 272	69 050 272	42	30 680 000	40	40	36 573 800	67 253 800
Szerb	43	40 560 000	43	43	38 359 736	78 919 736	46	43 160 000	45	45	42 614 376	85 774 376
Szlovák	110	110 760 000	110	109	127 530 781	238 290 781	112	113 360 000	107	106	129 046 524	242 406 524
Szlovén	10	8 840 000	10	10	11 569 198	20 409 198	10	8 840 000	10	10	11 255 292	20 095 292
Ukrán	15	14 040 000	14	14	14 584 054	28 624 054	32	29 120 000	22	20	16 540 796	45 660 796
Összesen:	932	887 120 000	918	911	1 093 240 050	1 980 360 050	973	926 640 000	925	917	1 112 574 996	2 039 214 996

Forrás: Miniszterelnökség, Nemzetiségi Főosztály

4. sz. melléklet

2019. és 2020. január 1-jén működő nemzetiségi önkormányzatok

A 2019. január 1-jén működő <i>települési</i> nemzetiségi önkormányzatok száma (db)													
Megye	bolgár	görög	horvát	lengyel	német	örmény	román	ruszin	szerb	szlovák	szlovén	ukrán	Összesen:
Bács-Kiskun	1	1	12	1	25	1			2	3			46
Baranya	1	1	34	1	101	1		1	4				144
Békés				1	10		15		1	17			44
Borsod-A-Z.	2	1		8	12	1	1	20		11		1	57
Budapest	21	21	14	15	22	21	17	13	18	14	1	9	186
Csongrád	1	1	1	1	2	1	6		4	3		1	21
Fejér		1	3	2	15	1		1	2	1			26
Győr-M-Sopron	1		9	1	16	1					1		29
Hajdú-Bihar	1	1			3	1	9	1					16
Heves		1		1	5			2		2			11
Jász-N-Szolnok		1		1									2
Komárom-Esztergom		1		3	24					8			36
Nógrád					2					20			22
Pest	4	5	3	3	48	1	5	1	11	28		1	110

Somogy			13	1	7	1							22
Szabolcs-Sz-Bereg				1	10	1	1	5		1		1	20
Tolna			1		40				1				42
Vas			11		9						8		28
Veszprém				1	48	1				2		2	54
Zala			11		5								16
Összesen:	32	35	112	41	404	32	54	44	43	110	10	15	932

A 2019. január 1-jén működő <i>területi</i> nemzetiségi önkormányzatok száma (db)												
Megye	bolgár	görög	horvát	lengyel	német	örmény	román	ruszin	szerb	szlovák	ukrán	Összesen:
Bács-Kiskun			1		1							2
Baranya			1		1							2
Békés					1		1			1		3
Borsod-A-Z.					1			1		1		3
Budapest	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Csongrád							1					1
Fejér					1							1
Győr-M-Sopron			1		1							2
Hajdú-Bihar							1					1
Heves												0
Jász-N-Szolnok												0
Komárom-Esztergom					1					1		2
Nógrád										1		1
Pest					1		1		1	1		4
Somogy			1		1							2
Szabolcs-Sz-Bereg					1							1
Tolna					1							1
Vas			1									1

Veszprém					1								1
Zala			1										1
Összesen:	1	1	7	1	13	1	5	2	2	6	1	40	

A 2020. január 1-jén működő <i>települési</i> nemzetiségi önkormányzatok száma (db)													
Megye	bolgár	görög	horvát	lengyel	német	örmény	román	ruszin	szerb	szlovák	szlovén	ukrán	Összesen:
Bács-Kiskun	1	1	13		25	1			2	3		1	47
Baranya	1	1	34	1	99	1		1	6			1	145
Békés				1	10		17		1	17		1	47
Borsod-A-Z.	2	1		8	11	1	1	19		11		3	57
Budapest	22	21	17	17	23	22	18	12	19	16	1	14	202
Csongrád	1	1	1	1	2	1	7		4	3		1	22
Fejér		1	3	2	16	1		1	2	1		2	29
Győr-M-Sopron	1		9	1	16	1	1				1		30
Hajdú-Bihar	1	1		1	3	1	10	1				1	19
Heves		1		1	5			2		2			11
Jász-N-Szolnok		1		1								1	3
Komárom-Esztergom		1		3	24					10			38
Nógrád					2					19			21
Pest	5	4	3	4	48	1	10	1	11	27		2	116
Somogy			13	1	8								22
Szabolcs-Sz-Bereg				1	10	1	1	5		1		2	21
Tolna			1		41				1				43
Vas			11		9						8		28
Veszprém				1	48	1				2		2	54
Zala			11		6							1	18
Összesen:	34	34	116	44	406	32	65	42	46	112	10	32	973

A 2020. január 1-jén működő <i>területi</i> nemzetiségi önkormányzatok száma (db)												
Megye	bolgár	görög	horvát	lengyel	német	örmény	román	ruszin	szerb	szlovák	ukrán	Összesen:
Bács-Kiskun			1		1							2
Baranya			1		1							2
Békés					1		1			1		3
Borsod-A-Z.					1			1		1		3
Budapest	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Csongrád							1					1
Fejér					1							1
Győr-M-Sopron			1		1							2
Hajdú-Bihar							1					1
Heves												0
Jász-N-Szolnok												0
Komárom-Esztergom					1					1		2
Nógrád										1		1
Pest					1		1		1	1		4
Somogy			1		1							2
Szabolcs-Sz-Bereg					1							1
Tolna					1							1
Vas			1		1							2
Veszprém					1							1
Zala			1		1							2
Összesen:	1	1	7	1	15	1	5	2	2	6	1	42

Forrás: Miniszterelnökség, Nemzetiségi Főosztály

A nemzetiségi nevelés, oktatás adatai

Statisztikai adatok a beszámolási időszak végén – 2020/2021. tanév

Nemzetiségi óvodák

Nemzetiség	Feladat-ellátási helyek száma	Gyermekek száma
Német	250	14.662
Szlovák	47	1905
Horvát	29	1113
Román	8	303
Szerb	7	216
Szlovén	4	71
Ruszin	1	8
Görög	1	29
Bolgár	1	17
Összesen:	348	18.324

Nemzetiségi általános iskolák

Nemzetiség	Feladat-ellátási helyek száma	Gyermekek száma
Német	398	49.410
Szlovák	47	3375
Horvát	35	2011
Román	17	1324
Szerb	10	343
Szlovén	4	121
Ruszin	2	27
Görög	2	308
Bolgár	3	138
Lengyel	1	190
Összesen:	519	57.247

Nemzetiségi gimnáziumok

Nemzetiség	Feladat-ellátási helyek száma	Gyermekek száma
Német	17	2843
Szlovák	2	105
Horvát	2	191
Román	1	197
Szerb	2	333
Szlovén	1	13
Összesen:	25	3682

Nemzetiségi szakgimnáziumok

Nemzetiség	Feladat-ellátási helyek száma	Gyermekek száma
Német	1	102
Szlovén	1	3
Összesen:	2	105

Forrás: EMMI, Oktatásért Felelős Államtitkárság

A Nemzetiségi Pedagógiai Oktatási Központ szervezésében megvalósult pedagógus továbbképzések a beszámolási időszakban:

- Mesék feldolgozása a kétnyelvű óvodákban – klasszikus és modern módszerek
- Tájnyelv helye az óvodában és az általános iskolák kezdő szakaszában
- Nemzetiségi nyelven folyó munka megerősítése – a tanórán kívül
- A kreativitás és a kreatív módszerek alkalmazása a horvát nyelvoktatásban /Nyelvgyakorlatok a horvát nyelvoktatásban

- Fejezetek a magyarországi horvátok irodalmából
- A „víz” témakör feldolgozása, tantárgyközi keretek között
- Demokratikus nevelés és nyitott oktatási formák
- Pedagógia mérés, értékelés
- Múzeumpedagógia
- IKT eszközök és módszerek megismerése és játékos használata az oktatásban
- Projektmunka, játékállomások a nemzetiségi tartalmak közvetítésére
- Népismeret tanítás módszertana felső tagozaton
- Pedagógiai program elkészítése, bevezetése, módosítása
- A német nyelvű szaktárgyi oktatás elméleti és gyakorlati ismeretei a nyelvi kompetenciák fejlesztése mentén
- DSD I vizsgára való felkészítés, szóbeli kommunikáció
- Az intézmény nemzetiségi jellegének kialakítása” című magyar nyelvű képzés
- Színes népdalok a múltból
- Faluprojekt, német nyelvű műhelymunka
- Hagyományörzés – Német nemzetiségi gyermektáncok
- Interaktív és multimédiás tankockák helye a nyelvoktatásban
- Tanulás állomásokon (Stationarbeit)
- Korszerű módszerek a nemzetiségi nyelvoktatásban
- Megújító módszerek a német nemzetiségi nyelvoktatásban
- Korszerű vezetők kelléktára
- Tehetség felismerése óvodás korú gyermekeknél, tehetség fejlesztése és kibontakoztatása
- Szaktárgyi oktatás német nyelven (DFU) Történelem tanításának módszertana
- Rendszerszerű oktatásfejlesztés – Együttműködve tanulni, tanítani
- Modern tanítási módszerek alkalmazása és a tanulók felzárkóztatása a román nyelvi órákon
- Az információs és kommunikációs technológia szerepe és szükséglete a román nyelvi órákon
- Nemzetiségi nyelvoktatás kis létszámú tanulócsoportok esetén – Nyelvoktatás a kiegészítő nemzetiségi iskolákban, összevont csoportok oktatása
- Projektmunkák tervezése és megvalósítása a német népismeret tantárgy oktatásában
- IKT alkalmazása a nemzetiségi óvodai nevelésben
- Interaktív és multimédiás tankockák helye a nemzetiségi nyelvoktatásban
- Szlovák népismeret tanítása – Az identitás és a nyelvismeret erősítése
- Játékos nemzetiségi nyelvtanulás versekkel, mesékkel, mondókákkal az óvodában
- Pedagógiai program elkészítése, bevezetése, módosítása
- „Falusi élet régen és ma” – Német népismeret tanítása általános iskola 2. osztályában
- Szaktárgyi oktatás német nyelven (DFU) – Matematika tanításának módszertana

Forrás: NPOK

A nemzetiségi felsőoktatás adatai

Hallgatói létszám nemzetiségi képzésen, nemzetiségi képzési szakirányon

Meghirdethető képzés	Képzés nyelve	Intézmény kód	Alapképzés (BA/BSc)			Mesterképzés (MA/MSc)			Osztatlan képzés		
			Állami ösztöndíjas	Ön-költséges	Összesen	Állami ösztöndíjas	Ön-költséges	Összesen	Állami ösztöndíjas	Ön-költséges	Összesen
germanisztika (német nemzetiségi)	magyar	ELTE	14	3	17						
germanisztika (német nemzetiségi)	magyar	PTE	3		3						
germanisztika (német nemzetiségi)	magyar	SZTE	4		4						
osztatlan tanári (10 félév: angol nyelv és kultúra tanára; német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	ELTE							1		1
osztatlan tanári (10 félév: angol nyelv és kultúra tanára; német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	PTE							6		6
osztatlan tanári (10 félév: biológiatanár [egészségtan] [természettudományi gyakorlatok]; német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	PTE							1		1
osztatlan tanári (10 félév: földrajztanár; német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	SZTE							1		1
osztatlan tanári (10 félév: magyartanár; német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	ELTE							1		1
osztatlan tanári (10 félév: magyartanár; német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	PTE							2		2

osztatlan tanári (10 félév: magyartanár; német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	SZTE							2		2
osztatlan tanári (10 félév: matematika-tanár; német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	ELTE								1	1
osztatlan tanári (10 félév: matematika-tanár; német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	PTE							1	1	2
osztatlan tanári (10 félév: matematika-tanár; német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	SZTE							4		4
osztatlan tanári (10 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára; hon- és népismerettanár)	magyar	PTE							1	1	2
osztatlan tanári (10 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára; könyvtárostanár)	magyar	PTE							2		2
osztatlan tanári (10 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára; könyvtárostanár)	magyar	SZTE							1		1
osztatlan tanári (10 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára; média-, mozgókép- és kommunikációtanár)	magyar	PTE								1	1
osztatlan tanári (10 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára; természetismeret-környezettan tanár [természettudományi gyakorlatok])	magyar	SZTE							1		1
osztatlan tanári (10 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára; testnevelő tanár)	magyar	PTE							2		2
osztatlan tanári (10 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára; testnevelő tanár)	magyar	SZTE							4		4

osztatlan tanári (10 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára; történelemtanár és állampolgári ismeretek tanára)	magyar	PTE							3		3
osztatlan tanári (10 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára; történelemtanár és állampolgári ismeretek tanára)	magyar	SZTE							2		2
osztatlan tanári (11 félév: angol nyelv és kultúra tanára; szerb és nemzetiségi szerb nyelv és kultúra tanára)	magyar	SZTE							1		1
osztatlan tanári (11 félév: földrajztanár; horvát és nemzetiségi horvát nyelv és kultúra tanára)	magyar	PTE							1		1
osztatlan tanári (11 félév: matematika-tanár; német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	ELTE							1		1
osztatlan tanári (11 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára; ének-zene tanár)	magyar	SZTE							3		3
osztatlan tanári (11 félév [német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára; könyvtárostanárr)	magyar	SZTE							2		2
osztatlan tanári (11 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára; rajz- és vizuáliskultúra-tanár)	magyar	SZTE							4		4
osztatlan tanári (11 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára; testnevelő tanár)	magyar	PTE							1		1
osztatlan tanári (11 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára; testnevelő tanár)	magyar	SZTE							3		3
osztatlan tanári (11 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára; történelemtanár és állampolgári ismeretek tanára)	magyar	ELTE							1		1

osztatlan tanári (11 félév: történelem-tanár és állampolgári ismeretek tanára; román és nemzetiségi román nyelv és kultúra tanára)	magyar	SZTE							1		1
osztatlan tanári (11 félév: történelem-tanár és állampolgári ismeretek tanára; szlovák és nemzetiségi szlovák nyelv és kultúra tanára)	magyar	SZTE							2		2
osztatlan tanári (12 félév: angol nyelv és kultúra tanára; horvát és nemzetiségi horvát nyelv és kultúra tanára)	magyar	ELTE							1		1
osztatlan tanári (12 félév: angol nyelv és kultúra tanára; horvát és nemzetiségi horvát nyelv és kultúra tanára)	magyar	PTE							1		1
osztatlan tanári (12 félév: angol nyelv és kultúra tanára; német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	ELTE							16		16
osztatlan tanári (12 félév: angol nyelv és kultúra tanára; német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	PTE							2		2
osztatlan tanári (12 félév: angol nyelv és kultúra tanára; német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	SZTE							1		1
osztatlan tanári (12 félév: angol nyelv és kultúra tanára; szlovák és nemzetiségi szlovák nyelv és kultúra tanára)	magyar	ELTE							1		1
osztatlan tanári (12 félév: biológiateanár [egészségtan] [természettudományi gyakorlatok]; német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	ELTE							1		1
osztatlan tanári (12 félév: biológiateanár [egészségtan] [természettudományi gyakorlatok]; német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	PTE							1		1

osztatlan tanári (12 félév: földrajztanár; német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	ELTE							1		1
osztatlan tanári (12 félév: földrajztanár; német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	ME							1		1
osztatlan tanári (12 félév: földrajztanár; német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	PTE							1		1
osztatlan tanári (12 félév: földrajztanár; német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	SZTE							1		1
osztatlan tanári (12 félév: magyartanár; horvát és nemzetiségi horvát nyelv és kultúra tanára)	magyar	ELTE							1		1
osztatlan tanári (12 félév: magyartanár; német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	ELTE							13		13
osztatlan tanári (12 félév: magyartanár; német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	PTE							2		2
osztatlan tanári (12 félév: magyartanár; német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	SZTE							3		3
osztatlan tanári (12 félév: magyartanár; román és nemzetiségi román nyelv és kultúra tanára)	magyar	SZTE							1		1
osztatlan tanári (12 félév: magyartanár; szlovák és nemzetiségi szlovák nyelv és kultúra tanára)	magyar	SZTE							1		1
osztatlan tanári (12 félév: matematika-tanár; német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	ELTE							4		4

osztatlan tanári (12 félév: matematika-tanár; szlovén és nemzetiségi szlovén nyelv és kultúra tanára)	magyar	ELTE							1		1
osztatlan tanári (12 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára; francia nyelv és kultúra tanára)	magyar	ELTE							1		1
osztatlan tanári (12 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára; japán nyelv és kultúra tanára)	magyar	ELTE							1		1
osztatlan tanári (12 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára; latin nyelv és kultúra tanára)	magyar	ELTE							1		1
osztatlan tanári (12 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára; olasz nyelv és kultúra tanára)	magyar	ELTE							2		2
osztatlan tanári (12 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára; orosz nyelv és kultúra tanára)	magyar	ELTE							2	1	3
osztatlan tanári (12 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára; portugál nyelv és kultúra tanára)	magyar	ELTE							1		1
osztatlan tanári (12 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára; testnevelő tanár)	magyar	PTE							2		2
osztatlan tanári (12 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára; történelemtanár és állampolgári ismeretek tanára)	magyar	ELTE							19		19
osztatlan tanári (12 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára; történelemtanár és állampolgári ismeretek tanára)	magyar	PTE							2		2
osztatlan tanári (12 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára; történelemtanár és állampolgári ismeretek tanára)	magyar	SZTE							2		2

osztatlan tanári (12 félév: történelem-tanár és állampolgári ismeretek tanára; horvát és nemzetiségi horvát nyelv és kultúra tanára)	magyar	ELTE							1		1
osztatlan tanári (12 félév: történelem-tanár és állampolgári ismeretek tanára; lengyel és nemzetiségi lengyel nyelv és kultúra tanára)	magyar	ELTE								1	1
osztatlan tanári (12 félév: történelem-tanár és állampolgári ismeretek tanára; szerb és nemzetiségi szerb nyelv és kultúra tanára)	magyar	SZTE							1		1
osztatlan tanári (12 félév: történelem-tanár és állampolgári ismeretek tanára; szlovák és nemzetiségi szlovák nyelv és kultúra tanára)	magyar	ELTE							1		1
osztatlan tanári (12 félév: történelem-tanár és állampolgári ismeretek tanára; ukrán és nemzetiségi ukrán nyelv és kultúra tanára)	magyar	ELTE							1		1
óvodapedagógus [nemzetiségi óvodapedagógus (horvát)]	magyar	EJF	6	2	8						
óvodapedagógus [nemzetiségi óvodapedagógus (német)]	magyar	AVKF	8	1	9						
óvodapedagógus [nemzetiségi óvodapedagógus (német)]	magyar	EJF	42	3	45						
óvodapedagógus [nemzetiségi óvodapedagógus (német)]	magyar	ELTE	47	1	48						
óvodapedagógus [nemzetiségi óvodapedagógus (német)]	magyar	GFE	1	1	2						
óvodapedagógus [nemzetiségi óvodapedagógus (német)]	magyar	PPKE	17	1	18						
óvodapedagógus [nemzetiségi óvodapedagógus (német)]	magyar	PTE	31	5	36						

óvodapedagógus [nemzetiségi óvodapedagógus (német)]	magyar	SOE	75	3	78					
óvodapedagógus [nemzetiségi óvodapedagógus (román)]	magyar	GFE	10	1	11					
óvodapedagógus [nemzetiségi óvodapedagógus (szlovák)]	magyar	GFE	5	1	6					
óvodapedagógus [nemzetiségi óvodapedagógus (szlovák)]	magyar	PPKE	3		3					
szlavisztika (bolgár)	magyar	ELTE	1		1					
szlavisztika (bolgár)	magyar	SZTE	2		2					
szlavisztika (horvát nemzetiségi)	magyar	ELTE	1		1					
szlavisztika (horvát)	magyar	ELTE	9		9					
szlavisztika (horvát)	magyar	PTE	4	1	5					
szlavisztika (lengyel)	magyar	ELTE	17	2	19					
szlavisztika (lengyel)	magyar	PPKE	3		3					
szlavisztika (szerb)	magyar	ELTE	14	1	15					
szlavisztika (szerb)	magyar	SZTE	9	2	11					
szlavisztika (szlovák nemzetiségi)	magyar	ELTE	1		1					
szlavisztika (szlovák nemzetiségi)	magyar	SZTE	1		1					
szlavisztika (szlovák)	magyar	ELTE	4		4					
szlavisztika (szlovén nemzetiségi)	magyar	ELTE	1		1					
szlavisztika (szlovén)	magyar	ELTE	1		1					
szlavisztika (ukrán)	magyar	ELTE	6	2	8					
szlavisztika (ukrán)	magyar	NYE	15	2	17					
tanári (2 félév: román és nemzetiségi román nyelv és kultúra tanára)	magyar	ELTE				1		1		
tanári (2 félév: román és nemzetiségi román nyelv és kultúra tanára)	magyar	SZTE				1		1		
tanári (2 félév: szlovák és nemzetiségi szlovák nyelv és kultúra tanára)	magyar	SZTE				1		1		

tanári (4 félév: horvát és nemzetiségi horvát nyelv és kultúra tanára)	magyar	ELTE				1		1			
tanári (4 félév: horvát és nemzetiségi horvát nyelv és kultúra tanára)	magyar	PTE				1		1			
tanári (4 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	ELTE				1		1			
tanári (4 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	PTE				1	1	2			
tanári (4 félév: német és nemzetiségi német nyelv és kultúra tanára)	magyar	SZTE				3	1	4			
tanári (5 félév: földrajztanár; román- és nemzetiségi román-tanár)	magyar	SZTE				1		1			
tanári (5 félév: szlovák és nemzetiségi szlovák nyelv és kultúra tanára)	magyar	SZTE				2		2			
tanító [nemzetiségi tanító (horvát)]	magyar	EJF	10	3	13						
tanító [nemzetiségi tanító (német)]	magyar	AVKF	6		6						
tanító [nemzetiségi tanító (német)]	magyar	EJF	27	9	36						
tanító [nemzetiségi tanító (német)]	magyar	ELTE	24		24						
tanító [nemzetiségi tanító (német)]	magyar	GFE	4	1	5						
tanító [nemzetiségi tanító (német)]	magyar	PPKE	10		10						
tanító [nemzetiségi tanító (német)]	magyar	PTE	19	2	21						
tanító [nemzetiségi tanító (német)]	magyar	SZTE	3		3						
tanító [nemzetiségi tanító (román)]	magyar	GFE	6		6						
tanító [nemzetiségi tanító (román)]	magyar	SZTE	2		2						
tanító [nemzetiségi tanító (szerb)]	magyar	ELTE	2		2						
tanító [nemzetiségi tanító (szlovák)]	magyar	GFE	4	2	6						
újlatin nyelvek és kultúrák (román nemzetiségi)	magyar	SZTE	2	1	3						
Összesen:			474	50	524	11	3	14	146	6	152

Forrás: Felsőoktatási Információs Rendszer, 2020 ősz

Felsőoktatási intézmények által létesített szakirányú továbbképzések

Szakirányú továbbképzés neve	Szakirányú továbbképzés szakképzettsége	Képzési terület	Képzést létesítő intézmény(ek)	Képzést folytató intézmény(ek)
a német nemzetiségi és a kétnyelvű iskolai nevelés-oktatás korszerű módszertani kultúrája	a német nemzetiségi és a kétnyelvű iskolai nevelés-oktatás tanácsadója	pedagógus-képzés	EJF	EJF
a német nemzetiségi és a kétnyelvű óvodai nevelés korszerű módszertani kultúrája	a német nemzetiségi és a kétnyelvű óvodai nevelés tanácsadója	pedagógus-képzés	EJF	EJF
horvát nemzetiségi mentorpedagógus pedagógus-szakvizsgára felkészítő	szakvizsgázott pedagógus horvát nemzetiségi mentorpedagógus szakterületen	pedagógus-képzés	EJF	EJF
német nemzetiségi mentorpedagógus pedagógus-szakvizsgára felkészítő	szakvizsgázott pedagógus német nemzetiségi mentorpedagógus szakterületen	pedagógus-képzés	EJF	EJF
német nemzetiségi oktatási referens	német nemzetiségi oktatási referens	pedagógus-képzés	ELTE	ELTE
nemzetiségi szakember	nemzetiségi szakember	társadalom-tudomány	KEE	KEE
nemzetiségi szakértő	nemzetiségi szakelőadó	társadalom-tudomány	KEE	KEE
nemzetiségi-kisebbségi közösségek társadalmi integrációját segítő szakember	nemzetiségi-kisebbségi közösségek társadalmi integrációját segítő szakember	társadalom-tudomány	EKF	EKF
óvodáskori német nemzetiségi kétnyelvűség	óvodáskori német nemzetiségi kétnyelvűségre felkészítő pedagógus	pedagógus-képzés	NYME	SOE, PTE
szaktárgyak oktatása idegen/nemzetiségi nyelven	idegen/nemzetiségi nyelven (nyelvmegjelöléssel) oktató (megjelölve az alapképzési oklevél szerinti tanári szakképzettséget) szakos tanár	pedagógus-képzés	NYME	ELTE, SOE, PTE, PE, SZTE

Szakirányú továbbképzési szakok, amelyek megfelelnek adott alapképzési szakok önálló szakképzettséget eredményező szakirányának

A szakirányú továbbképzési szak neve	Szakképzettség megnevezése (a 15/2006. OM rendelet alapján)	Képzési terület	Képzést folytató intézmények
tanító alapképzési szak – nemzetiségi horvát tanító szakirányú továbbképzési szak	nemzetiségi tanító (horvát)	pedagógus-képzés	EJF

tanító alapképzési szak – nemzetiségi német tanító szakirányú továbbképzési szak	nemzetiségi tanító (német)	pedagógus-képzés	ELTE, AVKF, PPKE, EJF, PTE
tanító alapképzési szak – nemzetiségi szerb tanító szakirányú továbbképzési szak	nemzetiségi tanító (szerb)	pedagógus-képzés	ELTE
tanító alapképzési szak – nemzetiségi szlovák tanító szakirányú továbbképzési szak	nemzetiségi tanító (szlovák)	pedagógus-képzés	PPKE
óvodapedagógus alapképzési szak – nemzetiségi horvát óvodapedagógus szakirányú továbbképzési szak	nemzetiségi óvodapedagógus (horvát)	pedagógus-képzés	EJF
óvodapedagógus alapképzési szak – nemzetiségi német óvodapedagógus szakirányú továbbképzési szak	nemzetiségi óvodapedagógus (német)	pedagógus-képzés	AVKF, ELTE, EJF, PPKE, PTE, SOE
óvodapedagógus alapképzési szak – nemzetiségi szerb óvodapedagógus szakirányú továbbképzési szak	nemzetiségi óvodapedagógus (szerb)	pedagógus-képzés	ELTE
óvodapedagógus alapképzési szak – nemzetiségi szlovák óvodapedagógus szakirányú továbbképzési szak	nemzetiségi óvodapedagógus (szlovák)	pedagógus-képzés	PPKE

Akkreditált nemzeti pedagógusképzési programok

Program név	Alapító neve	Óraszám	Érvényesség dátuma
Kooperatív tanulásszervezés az iskolai lemorzsolódás megelőzése érdekében (online kontaktforma)	Pécsi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar	30	2025. 12. 15.
A pedagógusok kompetenciáinak fejlesztése a hazai román nemzetiségi oktatásban	Nicolae Balcescu Román Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium	35	2023. 04. 03.
Anyanyelv és irodalom továbbképzési program az 5-12. évfolyamon tanító szlováktanárok számára	Szegedi Tudományegyetem Tanárképző Központ	60	2021. 04. 27.
Nemzeti öntudat, nemzeti identitás	Eszterházy Károly Egyetem Pedagógusképző Központ	30	2021. 08. 10.
A Szlovák népismeret tantárgy tanításának elméleti és módszertani ismeretei a köznevelési intézmények 1.-8. évfolyamain	ELTE BTK Szláv és Balti Filológiai Intézet	30	2021. 11. 21.
A Szlovák népismeret tantárgy tanításának elméleti és módszertani ismeretei a köznevelési intézmények 9-12. évfolyamain	ELTE BTK Szláv és Balti Filológiai Intézet	30	2021. 11. 21.

Forrás: Innovációs és Technológiai Minisztérium

**Nemzetiségekért Díj és Pro Cultura Minoritatum Hungariae díj
(2019-2020)**

A 2019. évi Nemzetiségekért Díj kitüntetettjei:

- Ábel János – a komlói és baranyai német közösségben végzett tanítói és közösségépítő munkája, valamint a helyi, a megyei és az országos német nemzetiségi közéletben betöltött tevékenysége elismeréseként;
- Batyi Róbert – a klasszikus zene területén végzett tevékenységével a roma tehetségek felkarolásáért és társadalmi szerepvállalásáért;
- Bonev Jordán – a hazai bolgár oktatásban, hitéletben, valamint a bolgár katonasírok megőrzése révén a Bulgária és Magyarország közötti kapcsolat megerősítéséért végzett fáradhatatlan munkájáért;
- Dechandt Antal – képzőművészeti alkotásain keresztül a hazai német nemzetiség történelmi múltjának bemutatásáért és a magyar-német közösségi együttélésben vállalt szerepéért;
- Gáspárné Kerner Anna – a nemzetiségi közéletben és nemzetiségi pedagógusként végzett munkájáért és emberséges, példamutató magatartásáért;
- Jónás Judit – a hazai színházművészet területén elért sikereivel a roma kultúra és közösségi élet megismertetéséért és társadalmi elfogadásáért;
- Kimpián Péter – a Magyar Rádió szerkesztőjeként a hazai románság életének, néprajzi hagyományainak, történelmi múltjának bemutatása révén nemzetisége kulturális önazonosságának megőrzéséért;
- Nagy Mária – a piliscsévi folklórhagyományok megőrzéséért, a Komárom-Esztergom megyei és az országos szlovák közösség kulturális fennmaradásáért, valamint közéleti szerepvállalásáért.
- Papageorgiu Andrea – a hazai görögök kulturális teljesítményének hírnevét erősítő festőművészetben elért sikereiért;
- Tabán Szerb Folklórcentrum Egyesület – a magyarországi szerb néptánc- és népdalkincs bemutatásával és népszerűsítésével nemzetiségi hagyományaik megőrzésében vállalt negyedszázados teljesítményéért;
- Taragyia Györgyné Klaics Emilia – a dél-magyarországi horvátok vallási és közösségi életében betöltött jelentős szerepéért;
- Varga Erika – a roma viseleti hagyományok megismertetéséért, megőrzéséért, valamint hazánkban és külföldön történő népszerűsítéséért;
- Wolfart Jánosné – a hazai német középfokú és felsőfokú oktatásban vállalt közel öt évtizedes elévülhetetlen érdemeiért

A 2020. évi Nemzetiségekért Díj kitüntetettjei, akik elismerésüket – a pandémia okán – 2021. júniusában vehették át ünnepélyes keretek között:

- dr. Erb Maria – a hazai német nemzetiségi felsőfokú képzési tervek fejlesztése és a nemzetiségi nyelvjárások kutatása terén, valamint a németek nyelvatlaszának elkészülésében szerzett érdemeiért;
- Fodor Sándorné – pedagógusként a szlovén kultúra megismertetéséért, valamint hagyományörzőként a szlovén népdalkincs és az egyházi énekek bemutatásáért és megőrzéséért;
- Hollósy Tiborné – pedagógusként a koreográfusképzés megszervezése révén a szlovák néptánc hagyományok és népdalkincs átadásáért, illetve a nemzetiségi közéletben betöltött több évtizedes tevékenységéért;
- Kalla Éva – a roma képzőművészet bemutatásában, valamint szerkesztőként, riporterként és filmesként a cigányok társadalmi képének formálásában végzett kiemelkedő tevékenységéért;
- Kozsuharov Ognjan – képzőművészeti alkotásaival a hazai bolgár kultúra hírnevének öregbítéséért, valamint a felsőfokú képzőművészeti oktatásban végzett oktatói tevékenységéért;
- Magyarországi Ruszinok/Rutének Országos Szövetsége – a ruszin nemzetiségi kultúrában, valamint anyanyelvük, néphagyományuk és egyházi értékeik megőrzésében vállalt szerepéért;
- Marlokné Cservényi Magdolna – pedagógusként a német nemzetiségi nyelvoktatás és a hagyományápolás iskolai bevezetésében, illetve a területi és országos német önkormányzatban végzett munkája révén a nemzetiségi kultúra megőrzésében szerzett elvülhetetlen érdemeiért;
- Osztrogonác József – horvát nemzetiségi pedagógusi életpályája elismeréseként, valamint az oktatás területén a nemzetiségi nyelv és kultúra megőrzésében és fejlesztésében, és az országos nemzetiségi közéletben végzett példaértékű tevékenységéért;
- Polonia Nova Közhasznú Kulturális Egyesület (megosztva) – a lengyel anyanyelv, az irodalom és a színház népszerűsítésével a hazai lengyelség identitásának megőrzéséért, valamint az anyaországhoz fűződő kapcsolatuk erősítéséért, és
- dr. Csúcs Lászlóné (megosztva) – a Bem József Lengyel Kulturális Egyesületben vállalt fél évszázados munkájával a lengyel kultúra megismertetéséért, valamint a hazai lengyel közéletben betöltött szerepéért;
- Rusz Boriszláv – pedagógusi munkája mellett, szerkesztőként a hazai szerbek néprajzának bemutatásával, valamint országos és fővárosi közéleti szereplőként a szerb nemzetiségi kultúra megőrzésével önazonosságuk megerősítéséért;
- Simon Istvánné – román nemzetiségi pedagógusként a hazai közigazgatás nemzetiségi szakterületén az oktatás és nevelés jogi, szakmai feltételeinek kialakításában végzett kitartó és példamutató munkájáért;
- Szűcs Csaba – társadalmi megbízatású alpolgármesterként a kiskunhalasi romák szociális helyzetének javítása, valamint köznevelésben való részvételük fejlesztése révén közösségük felzárkózási esélyeinek javításában vállalt szerepéért;

- Vlahopoulos Zsuzsanna (megosztva, a döntési eljárás alatt elhunyt) – Beloianisz vezetőjeként a görög kultúra, anyanyelv és hagyományok megőrzéséért, valamint vallásgyakorlásuk biztosításáért, valamint
- Raptis Ioannis és Vlahos Haralambosz (megosztva) – a hazánkban élő görög diaszpóra letelepedésének történetét és hétköznapjait bemutató archívumuk létrehozásával közösségi emlékezetük megőrzésében vállalt pótolhatatlan szerepükért.

A 2019. évi Pro Cultura Minoritatum Hungariae díjazottak:

- Bangó Margit (roma nemzetiség)
- Bárkányi Zoltán (szlovák nemzetiség)
- Fünfkirchen – Leőwey Táncgyűttes (német nemzetiség)
- Gáspár Lászlóné (szlovén nemzetiség)
- Hévízi Pál (szlovák nemzetiség)
- Kiss Adél (román nemzetiség)
- Lakatos László (roma nemzetiség)
- Németh Csaba Gábor (bolgár nemzetiség)
- Rozmaring Szerb Táncgyűttes (szerb nemzetiség)
- Telenkó Bazil Mihály (ruszin nemzetiség)
- Trojan Tünde (lengyel nemzetiség)
- Városlódi Pergő Rozmaring Táncgyűttes (német nemzetiség)
- Veseli Gradiscanci" Egyesület (horvát nemzetiség)

A 2020. évi Pro Cultura Minoritatum Hungariae díjazottak:

- Balkán Táncgyűttes és Kulturális Egyesület (bolgár nemzetiség)
- Marica Kulturális Egyesület (horvát nemzetiség)
- Drenka Polska Hagyományőrző Együttes (lengyel nemzetiség)
- Wágner Lászlóné (német nemzetiség)
- Jónás Géza (roma nemzetiség)
- Lakatos Mónika (roma nemzetiség)
- Szenes Andrea (román nemzetiség)
- Bródy András (ruszin nemzetiség)
- Komáromy-Hiller Julianna (szerb nemzetiség)
- Furmicska Néptánc Egyesület (szlovák nemzetiség)
- Bajnokné Képes Gyöngyi (szlovák nemzetiség)
- Magyarországi Szlovének Szövetsége felsőszölnöki népdalköre (szlovén nemzetiség)
- Sikk Józsefné (ukrán nemzetiség)

Forrás: Miniszterelnökség, Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság

Az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala által kiadott, jelentősebb nemzetiségi vonatkozású szakmai dokumentumok

A bolgár, görög, horvát, lengyel, német, örmény, román, ruszin, szerb, szlovák, szlovén és ukrán nemzetiség valamelyikét érintő ügyek:

- Az alapvető jogok biztosa és a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes közös jelentése 672/2020. számú ügyben egy megyei jogú város német nemzetiségi önkormányzatát érintő, nemzetiségi nevelési-oktatási intézményvezetői megbízásához szükséges egyetértési jogának gyakorlásával összefüggésben.
- 1/2020. számú elvi állásfoglalás a zsámbéki Sváb Öregtemető (Neufriedhof) nemzetiségi kulturális értékének megőrzésével kapcsolatban
- 2/2020. számú elvi állásfoglalás a 2021. évi népszámlálás előkészítését és végrehajtását érintő, nemzetiségi jogi vonatkozású kérdésekről
- 4/2020. számú elvi állásfoglalás a világhárvány nemzetiségi közösségekre gyakorolt hatásairól
- 5/2020. számú elvi állásfoglalás a német nemzetiségi közösséget sértő kijelentésekről, a gyűlöletbeszéd elleni fellépés szükségességéről és a videómegosztó platformokon megjelenő sérelmes tartalmak elleni fellépés lehetőségeiről

Forrás: Az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala

Európai Unió Fejlesztések: Támogatott projektek, szervezetek

Szerződés száma	Kedvezményezett/konzorciumi tag neve	Projekt címe	Konzorciumi tagság jellege	Szerződés hatálybalépés dátuma	Támogatás összege	Konzorciumi tag szerződött támogatás	Projekt megvalósításának kezdete	Projekt fizikai befejezésének határideje
EFOP-1.2.1-15-2016-00034	NASI LJUDI NEMZETISÉGI EGYESÜLET	VÉDŐHÁLÓ – A család társadalmi szerepének megerősítése az Ormánságban	Nem konzorcium	2017.03.21	39 865 440	39 865 440	2017.04.01	2019.04.01
EFOP-1.2.1-15-2016-00074	Szarvasi Gazdák Nemzetiségi Hagyományörző Egyesület	Védőháló a családokért Szarvason, a külterületekben élők aktív bevonásával	Nem konzorcium	2017.03.21	24 735 726	24 735 726	2017.04.01	2019.05.31
EFOP-1.3.5-16-2016-00096	Ófalui Német Nemzetiségi Önkéntes Közhasznú Tűzoltó Egyesület	Kortárs közösségek társadalmi felelősségvállalásának növelése Ófalu községben és térségében	Nem konzorcium	2017.06.08	24 933 560	24 933 560	2017.06.01	2021.08.29
EFOP-1.3.5-16-2016-00353	NASI LJUDI NEMZETISÉGI EGYESÜLET	Társadalmi szerepvállalás erősítése a Pécsi Kistérségben	Nem konzorcium	2017.05.31	24 998 871	24 998 871	2017.04.01	2020.09.30
EFOP-1.3.5-16-2016-00448	Német Nemzetiségi Egyesület	Társadalmi szerepvállalás erősítése a közösségek fejlesztésével	Nem konzorcium	2017.04.05	24 999 759	24 999 759	2017.05.01	2020.07.30
EFOP-1.3.5-16-2016-00818	Szarvasi Gazdák Nemzetiségi Hagyományörző Egyesület	„Közös nevező” Társadalmi szerepvállalás erősítése közösségek fejlesztésével	Nem konzorcium	2017.05.18	22 981 222	22 981 222	2017.06.01	2020.09.28
EFOP-1.3.5-16-2016-00944	Nemzetiségi Szövetség	Szegedi nemzetiségi közösségek fejlesztése	Nem konzorcium	2019.04.03	24 999 597	24 999 597	2019.05.01	2023.07.29
EFOP-1.3.9-17-2017-00028	Bihar Román Nemzetiségi Kéttannyelvű Általános Iskola és Óvoda	„Együtt könnyebb” – Iskolaközpontú helyi együttműködések Körösszakálon	Fő tag	2017.11.30	50 000 000	29 000 000	2017.11.01	2020.04.30
EFOP-1.3.9-17-2017-00096	Német Nemzetiségi Egyesület Aldebrő-Tófalva	Helyi együttműködések az Aldebrői Tarnavölgye Általános Iskolában	Konzorciumi tag	2017.11.24	74 839 344	2 088 500	2018.01.01	2019.12.31
EFOP-1.5.3-16-2017-00018	Méhkerék Község Önkormányzata	Minőségi humán közszolgáltatások a hátrányos helyzetűek támogatására	Konzorciumi tag	2018.03.22	499 620 211	22 722 608	2018.02.01	2021.04.30
EFOP-1.5.3-16-2017-00052	Josip Gujaš Džuretin Horvát Kulturális és Sport Központ	Szövétnek V. – Humán szolgáltatások fejlesztése az Ős-Dráva Program területén, Felsőszentmárton központtal	Konzorciumi tag	2018.02.09	244 772 420	38 821 708	2018.02.01	2020.10.29

EFOP-1.5.3-16-2017-00114	Rátkai Német Nemzetiségi Települési Önkormányzat	Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben - Mád és környéke településein	Konzorciumi tag	2020.06.30	234 835 315	20 950 806	2020.07.01	2022.10.31
EFOP-1.8.5-17-2017-00005	"A sátoraljaújhelyi szlovák iskolásokért" Alapítvány	Menő menza kialakítása a sátoraljaújhelyi Szlovák Iskolában	Nem konzorcium	2017.11.10	17 355 178	17 355 178	2018.01.01	2019.06.30
EFOP-1.8.5-17-2017-00323	Gyermekeinkért a Bükkszentkereszti Szlovák Nemzetiségi Általános Iskolában és Óvodában Alapítvány	Egészséges táplálkozás egészséges környezetben	Nem konzorcium	2017.12.24	13 145 660	13 145 660	2018.01.01	2019.08.31
EFOP-3.1.8-17-2017-00161	Magyarországi Románok Országos Önkormányzata	Iskolaközi szemléletformáló programok Kétegyházán	Nem konzorcium	2017.10.25	15 000 000	15 000 000	2017.11.01	2019.10.31
EFOP-3.1.8-17-2017-00182	Magyarországi Románok Országos Önkormányzata	„Együtt, testvérként” Battonya és Körösszakál iskolái között	Nem konzorcium	2017.10.27	15 000 000	15 000 000	2017.11.01	2019.10.31
EFOP-3.3.5-17-2017-00017	Györkönyi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazását segítő Iskolai Közösségi Program kísérleti megvalósítása a Szekszárdi Tankerületi Központ köznevelési intézményeiben	Konzorciumi tag	2018.03.08	109 000 000	1 999 310	2018.02.01	2019.07.31
EFOP-3.3.7-17-2017-00063	Szlovák Általános iskola, Óvoda és Kollégium	Módszertani megújulás a jövő iskolájáért	Nem konzorcium	2017.12.14	65 663 916	65 663 916	2018.03.01	2020.02.28
EFOP-3.9.2-16-2017-00021	Rátkai Német Nemzetiségi Települési Önkormányzat	Humán kapacitások fejlesztése térségi szemléletben – kedvezményezett térségek	Konzorciumi tag	2017.12.22	247 256 125	29 802 480	2018.01.01	2020.03.31
EFOP-3.9.2-16-2017-00050	Muramenti Nemzetiségi Területfejlesztési Társulás	Humán kapacitások fejlesztése a Mura Nemzeti Program nyugati térségében	Konzorciumi tag	2018.01.02	499 999 995	69 366 000	2018.02.01	2022.05.01
EFOP-4.1.5-16-2017-00096	Ágfalvi Német Nemzetiségi Önkormányzat	Infrastruktúra-fejlesztés az Ágfalvi Váci Mihály Általános Iskolában	Nem konzorcium	2019.04.15	498 486 875	498 486 875	2019.05.16	2022.08.13
EFOP-4.1.5-16-2017-00100	Magyarországi Románok Országos Önkormányzata	A Kétegyházi Román Nemzetiségi Általános Iskola és Óvoda fejlesztése	Nem konzorcium	2019.02.26	414 000 000	414 000 000	2019.01.01	2021.09.30
EFOP-4.1.5-16-2017-00159	Baji Német Nemzetiségi Önkormányzat	Infrastrukturális fejlesztés a Baji Szent István Német Nemzetiségi Iskolában	Nem konzorcium	2020.01.14	112 217 685	112 217 685	2020.01.15	2021.09.30
EFOP-5.2.2-17-2017-00049	Zala megyei Horvát Nemzetiségi Önkormányzat	A szomszéd rétje – jó példák, módszerek határok nélkül	Konzorciumi tag	2017.11.03	49 552 900	21 563 800	2018.03.01	2021.08.31.

Forrás: EMMI Egészségügyért Felelős Államtitkárság

Nemzetiségi vonatkozású kutatási projektek

Azonosító	Vezető kutató	Kutatóhely	Cím	Projekt kezdete	Projekt vége	Támogatás (millió Ft)
111871	Miskolczy Ambrus	Eötvös Loránd Tudományegyetem (Romanisztikai Intézet)	Felekezeti és nemzetépítés a magyar és román történelemben a reformációtól a kommunizmusig (különös tekintettel a magyar-román-német kulturális transzferzónákra)	2015.01.01	2019.12.31	18,268
112335	Fazakas Gergely Tamás	Debreceni Egyetem (BTK Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet)	A nemzeti és vallási emlékezet helyei a kora újkori és újkori Magyarországon	2015.02.01	2019.01.31	8,842
112448	Eiler Ferenc	Társadalomtudományi Kutatóközpont (Kisebbségkutató Intézet)	A magyarországi német szervezetek helyi és regionális szintű aktivitása 1924 és 1945 között	2015.01.01	2019.12.31	11,074
112700	Dánél Mónika	Eötvös Loránd Tudományegyetem (Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet)	A másság terei. Kulturális tér-képek, érintkezési zónák a kortárs magyar és román filmben és irodalomban	2014.10.01	2019.03.31	33,994
113004	Szarka László	Bölcsészettudományi Kutatóközpont (Történettudományi Intézet)	Kelet-közép-európai nacionalizmusok az első világháború éveiben	2014.09.01	2019.04.30	20,702
114468	Hajdú Zoltán	Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont (Regionális Kutatások Intézete)	Változás és folytonosság a magyar térképekben: nemzet, területiség, fejlesztés és határpolitika	2015.09.01	2019.08.31	29,947
116116	Fazakas István	Eötvös Loránd Tudományegyetem (Történeti Intézet)	Katolikus iskoláztatás a kora újkori Magyarországon: a győri, nagyszombati, pozsonyi jezsuita gimnázium tanulói a 17–18. században	2015.09.01	2019.08.31	32,888
116131	Pap Zoltánné	Debreceni Református Hittudományi Egyetem (Gyakorlati Teológiai Tanszék)	Egyházi emlékek felmérése és kutatása a Kárpát-medencében	2016.02.01	2020.09.30	29,128

116168	Dobos Balázs	Társadalomtudományi Kutatóközpont (Kisebbségkutató Intézet)	A személyi elvű autonómiák belső dinamikája Közép- és Délkelet-Európában: öt ország összehasonlító elemzése	2015.09.01	2019.02.28	3,399
116209	Tóth Ágnes	Társadalomtudományi Kutatóközpont (Kisebbségkutató Intézet)	Németek Magyarországon 1950-1990	2015.09.01	2020.08.31	9,535
117057	Richter Pál	Bölcsészettudományi Kutatóközpont (Zenetudományi Intézet)	A vallás emlékei népzenei archívumokban	2016.01.01	2019.03.31	32,994
125169	Papp Ingrid	Bölcsészettudományi Kutatóközpont (Irodalomtudományi Intézet)	Vita in Hungaria: Hungarus-tudat a 17. századi multietnikus Felső-Magyarországon	2017.09.01	2020.08.31	15,219
128151	Miskolczi Ambrus	Eötvös Loránd Tudományegyetem (Romanisztikai Intézet)	Magyar, román történetek szembesítése (A nagy történelmi viták anatómiája)	2018.11.01	2022.10.31	26,114
135322	Fajt Anita	Szegedi Tudományegyetem (Magyar Irodalmi Tanszék)	Német barokk költőtársaságok magyar kapcsolatai és magyarországi tagjai	2020.09.01	2023.08.31	25,182

Forrás: Innovációs és Technológiai Minisztérium

11. sz. melléklet

A Kisebbségkutató Intézet kutatásai

A beszámolási időszakban az intézet munkatársai által a magyarországi nemzetiségekkel kapcsolatban megjelentetett publikációk listája

- Cserniczkó István; **Fedinec Csilla**: A "magyar-oroszok" kérdése. In: Fedinec Csilla; Cserniczkó István (szerk.): „*Ruszin voltam, vagyok, leszek...*”: *Népismereti olvasókönyv*. Budapest: Gondolat Kiadó, Charta XXI Egyesület (2019) 316 p. pp. 147-177., 31 p. <http://real.mtak.hu/94543/1/ruszin-magyar-oroszok.pdf>
- **Dobos Balázs**: *A személyi elvű kisebbségi autonómiák Kelet-Közép-Európában*. Budapest: Társadalomtudományi Kutatóközpont, Kalligram Kiadó (2020), 248 p. <http://real.mtak.hu/116781/>
- **Dobos Balázs**: The Elections to Nonterritorial Autonomies of Central and South Eastern Europe. *NATIONALITIES PAPERS*, 48:2 pp. 289-306., 18 p. (2020). <https://www.cambridge.org/core/journals/nationalities-papers/article/abs/elections-to-nonterritorial-autonomies-of-central-and-south-eastern-europe/240CEB8A7ABE5156706353F8B597F1AD>

- **Dobos Balázs**; Molnár Sansum Judit: Cultural Autonomy in Hungary: Inward or Outward Looking? *NATIONALITIES PAPERS*, 48:2 pp. 251-266., 16 p. (2020). <https://www.cambridge.org/core/journals/nationalities-papers/article/cultural-autonomy-in-hungary-inward-or-outward-looking/8513B2BCBA002002D948CA2CD2FA23DF>
- **Dobos Balázs**: Német nemzetiségi önkormányzatiság Magyarországon (1994–2014). In: Eiler Ferenc; Tóth Ágnes (szerk.): *A magyarországi németek elmúlt 100 éve: Nemzetiségpolitika és helyi közösségek*. Budapest: Társadalomtudományi Kutatóközpont, Argumentum Kiadó (2020) 312 p. pp. 272-295., 25 p. <http://real.mtak.hu/108163/>
- **Dobos Balázs**: Magyarországi nemzetiségek a kommunista rendszer kiépülésétől a rendszerváltásig. In: L. Balogh Béni; Majtényi György; Mikó Zsuzsanna; Szabó Csaba (szerk.): *Az együttélés történelme: Nemzetiségi kérdés Magyarországon*. Budapest: Magyar Nemzeti Levéltár (2020) pp. 289-308., 21 p. <http://real.mtak.hu/118030/>
- **Dobos Balázs**: Minority Governance Of Whom, By Whom, For Whom? Non-Territorial Autonomies in Central and South East Europe. *JAHRBUCH FÜR OSTRECHT*, 60:1 pp. 31-54., 24 p. (2019). <https://www.ostrecht.de/publikationen/jahrbuch-fuer-ostrecht.html>
- **Dobos Balázs**: Ruszin nemzetiségi önkormányzatiság a rendszerváltás utáni Magyarországon. In: Fedinec Csilla; Csernicskó István (szerk.): „*Ruszin voltam, vagyok, leszek...*”: *Népismereti olvasókönyv*. Budapest: Gondolat Kiadó, Charta XXI Egyesület (2019) 316 p. pp. 208-227., 20 p. http://real.mtak.hu/93585/1/Ruszinolvasokonyv2019_final.pdf
- **Dobos Balázs**: A magyarországi ukrán kisebbség, 1988-2018. In: Fedinec Csilla (szerk.): *"Kijevi csirke": (Geo)politika a mai Ukrajnában*. Budapest: MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont, Kalligram Kiadó (2019) 296 p. pp. 265-280., 16 p. <http://real.mtak.hu/93176/>
- **Dobos Balázs**: Ukrán kisebbségi önkormányzatiság Magyarországon. In: Fedinec Csilla (szerk.): *"Kijevi csirke": (Geo)politika a mai Ukrajnában*. Budapest: MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont, Kalligram Kiadó (2019) 296 p. pp. 237-263., 27 p. <http://real.mtak.hu/93175/>
- **Dobos Balázs**: A nemzetiségi önkormányzati rendszer nemzetközi összehasonlításban: Személyi elvű autonómiák Közép- és Délkelet-Európában. In: Kovács Kálmán Árpád (szerk.): *Nemzetiségek és törvényhozás Magyarországon*. Budapest: Országház Könyvkiadó, (2019) pp. 299-315., 17 p. <http://real.mtak.hu/104780/>
- **Eiler Ferenc**: *A magyarországi német szervezetek helyi és regionális szintű aktivitása 1924 és 1945 között*. Kereshető térképes adatbázis (2020). <https://kisebbségkutato.tk.hu/magyarorszagi-nemet-szervezetek-aktivitasa-1924-1945>
- **Eiler Ferenc; Tóth Ágnes** (szerk.): *A magyarországi németek elmúlt 100 éve: Nemzetiségpolitika és helyi közösségek*. Budapest: Társadalomtudományi Kutatóközpont, Argumentum Kiadó (2020), 312 p. <http://real.mtak.hu/113064/>
- **Eiler Ferenc**: Magyarország nemzetiségpolitikája (1918-1989). In: Eiler Ferenc; Tóth Ágnes (szerk.): *A magyarországi németek elmúlt 100 éve. Nemzetiségpolitika és helyi közösségek*. Budapest: Társadalomtudományi Kutatóközpont, Argumentum Kiadó (2020) 312 p. pp. 11-46., 36 p. <http://real.mtak.hu/113064/>
- **Eiler Ferenc** (Az interjút adta): "Természetesen Magyarország is a nemzetiesítő államok közé tartozott a 20. században". In: Filep Tamás Gusztáv (szerk.): „*Azt hittem egykor,*

hogy csapatmunkában veszek részt”: Beszélgetések kisebbségkutatókkal. Kolozsvár: Kriterion Könyvkiadó (2019) 426 p. pp. 339-368., 30 p.

- **Fedinec Csilla:** Paragrafusok a vártán: amiből sosem lehet túl sok: (Miran Komac – Vizi Balázs (szerk.): *Bilaterális kisebbségvédelem: A magyar–szlovén kisebbségvédelmi egyezmény háttere és gyakorlata.* L'Harmattan Kiadó: Budapest, 2019. 352 oldal). *KISEBBSÉGI SZEMLE*, 5: 3 pp. 89-93., 5 p. (2020). <https://bgazrt.hu/wp-content/uploads/2021/01/7.Fedinec.pdf>
- **Fedinec Csilla;** Szakál, Imre; Csernicskó, István: *A magyarországi ruszinok és ukránok.* Budapest: Magyar Nemzeti Levéltár (2020), 274 p. <http://real.mtak.hu/118876/>
- **Fedinec Csilla;** Csernicskó István (szerk.): „*Ruszin voltam, vagyok, leszek...*”: *Népismereti olvasókönyv.* Budapest: Gondolat Kiadó, Charta XXI Egyesület (2019), 316 p. http://real.mtak.hu/93585/1/Ruszinolvasokonyv2019_final.pdf
- Komac, Miran; **Vizi Balázs** (szerk.): *Bilaterális kisebbségvédelem: A magyar-szlovén kisebbségvédelmi egyezmény háttere és gyakorlata.* Budapest: L'Harmattan Kiadó (2019), 352 p. http://real.mtak.hu/105073/1/BILATERALIS_SLO_HU_magyar_1111_press.pdf
- Komac, Miran; **Balázs Vizi** (szerk.): *BILATERALNI SPORAZUMI KOT OBLIKA UREJANJA VARSTVA NARODNIH MANJŠIN: Primer Sporazuma o zagotavljanju posebnih pravic slovenske narodne manjšine v Republiki Madžarski in madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji.* Budapest: L'Harmattan Kiadó (2019). http://real.mtak.hu/105075/1/BILATERALNISPORAZUMI_SLO191031.pdf
- **Marchut Réka:** A helyi közigazgatás viszonya a helyi német kisebbségi törekvésekhez (1920-1940). In: Eiler Ferenc; Tóth Ágnes (szerk.): *A magyarországi németek elmúlt 100 éve: Nemzetiségpolitika és helyi közösségek.* Budapest: Társadalomtudományi Kutatóközpont, Argumentum Kiadó (2020) 312 p. pp. 31-49., 19 p. <http://real.mtak.hu/113064/>
- **Marchut Réka:** Politika, publicisztika, történetírás az önazonosság jegyében: Paál Vince: A politika és a publicisztika vonzásában. Gratz Gusztáv pályafutása. Budapest: Wolters Kluwer Hungary, 2018. 485 p. *REGIO: KISEBBSÉG KULTÚRA POLITIKA TÁRSADALOM*, 27: 4 pp. 87-92., 6 p. (2019). https://regio.tk.mta.hu/index.php/regio/article/view/293/pdf_271
- **Morauszki András;** Letenyei László: Who Reaps The Benefits Of Permeable Borders? Mental Maps, Networks and Language Skills in the Hungarian-Slovakian Border-Region. In: Laszló Letenyei; Judit Dobák (szerk.): *Mental Mapping: The Science of Orientation: New Approaches to Location – Spatial Patterns of the Global Economy Conference.* Passau: Schenk Verlag (2020) 238 p. pp. 71-92., 22 p. <http://real.mtak.hu/118400/>
- **Morauszki András:** Nemzetiségi szervezetek pályázati támogatása Magyarországon. Az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő nemzetiségi pályázatainak elemzése (2012–2017). *REGIO: KISEBBSÉG KULTÚRA POLITIKA TÁRSADALOM*, 27:1 pp. 292-324., 33 p. (2019). https://regio.tk.mta.hu/index.php/regio/article/view/251/pdf_229
- **Morauszki András:** *Kisebbségi szervezetrendszerek strukturális és működési sajátosságai Közép-Európában.* 240 p. Megjelenés/ Fokozatszerzés éve: 2019. https://www.academia.edu/43145849/Kisebbs%C3%A9gi_servezetrendszerek_struktur%C3%A1lis_%C3%A9s_m%C5%B1k%C3%B6d%C3%A9si_saj%C3%A1toss%C3%A1g_ai_K%C3%B6z%C3%A9p_Eur%C3%B3p%C3%A1ban_P%C3%A9cs_Kassa_%C3%A9s_Temesv%C3%A1r_kisebbs%C3%A9gi_servezetei

- **Tóth Ágnes:** *Németek Magyarországon 1950-1970.* Budapest: Argumentum Kiadó (2020). <http://real.mtak.hu/113060/>
- **Tóth Ágnes;** Vékás János: Nationalitäten in Ungarn 2001 - 2011. Ethnodemographische Prozesse im Spiegel der Volkszählungen. *SPIEGELUNGEN: ZEITSCHRIFT FÜR DEUTSCHE KULTUR UND GESCHICHTE SÜDOSTEUROPAS*, 15: 1 pp. 49-60., 12 p. (2020). <https://spiegelungen.net/1-20-ungarndeutsche>
- **Tóth Ágnes:** Diplomatische Anstrengungen zur Freilassung internierter deutschstämmiger Kriegsgefangener (1951-1955). *UNGARN-JAHRBUCH: ZEITSCHRIFT FÜR INTERDISZIPLINARE HUNGAROLOGIE*, 35 pp. 151-170., 20 p. (2020). <http://real.mtak.hu/113062/>
- **Tóth Ágnes:** Emberek - sorsok - hivatalok - eljárási módok: A magyarországi németek családgyejesítésének és/vagy visszahonosításának lehetőségei (1948-1953). In: Eiler Ferenc; Tóth Ágnes (szerk.): *A magyarországi németek elmúlt 100 éve: Nemzetiségpolitika és helyi közösségek.* Budapest: Társadalomtudományi Kutatóközpont, Argumentum Kiadó (2020) 312 p. pp. 212-246., 35 p. <http://real.mtak.hu/113063/>
- **Tóth Ágnes:** Zwangsmigration und Machtumstrukturierung in Ungarn 1944-1948. In: Beer, Mathias (szerk.): *Krieg und Zwangsmigration in Südosteuropa 1940-1950. Pläne, Umsetzung, Folgen.* Stuttgart: Franz Steiner Verlag (2019) pp. 243-261., 19 p. http://real.mtak.hu/99699/1/190917_Zwangsmigration_Machtumstrukturierung_megjelent.pdf
- **Tóth Ágnes:** Erfahrung von Internierung und Zwangsarbeit in der Vojvodina 1944-1947: Aus dem Tagebuch einer schwäbischen Bäuerin. In: Eisch-Angus, K; Scholl-Schneider, S.; SpiritovaM. (szerk.): *Jahrbuch kulturelle Kontexte des östlichen Europa.* Münster: Waxmann Verlag GmbH, (2019) pp. 124-148., 25 p. <http://real.mtak.hu/113065/>
- **Tóth Ágnes:** Die Schulen für die deutsche Nationalität Ungarn in den 1950er Jahren. In: Gerhard, Seewann (szerk.) *Diversität und Konflikt im 19. und 20. Jahrhundert.* Regensburg: Verlag Friedrich Pustet (2019) pp. 151-188., 38 p. <http://real.mtak.hu/106104/>
- **Vizi Balázs:** International Standards on the Right to Participation of Minorities in Public Life and Representation of Minorities in the Hungarian and the Italian Parliaments. *DIRITTO PUBBLICO COMPARATO ED EUROPEO*, 39: 2 pp. 1667-1683., 17 p. (2019). http://real.mtak.hu/100959/1/ITA_HUN_ParliamentMinorities.pdf
- **Vizi Balázs:** Anyaállami felelősség és kétoldalú kisebbségvédelmi szerződések a nemzetközi jogban. In: Miran, Komac; Vizi Balázs (szerk.): *Bilaterális kisebbségvédelem: A magyar-szlovén kisebbségvédelmi egyezmény háttere és gyakorlata.* Budapest: L'Harmattan Kiadó (2019) 352 p. pp. 49-69., 21 p. http://real.mtak.hu/105073/1/BILATERALIS_SLO_HU_magyar_1111_press.pdf
- **Vizi Balázs:** Odgovornost matične države in dvostranski sporazumi o varstvu manjšin v mednarodnem pravu. In: Miran, Komac; Balázs Vizi (szerk.): *BILATERALNI SPORAZUMI KOT OBLIKA UREJANJA VARSTVA NARODNIH MANJŠIN: Primer Sporazuma o zagotavljanju posebnih pravic slovenske narodne manjšine v Republiki Madžarski in madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji.* Budapest: L' Harmattan Kiadó, (2019) pp. 48-67., 20 p. http://real.mtak.hu/105075/1/BILATERALNISPORAZUMI_SLO191031.pdf

A hazai nemzetiségekhez kapcsolódó ortodox egyházak egyházi terület által kezelt költségvetési támogatásai (2019-2020)

Év/ Előirányzat	Összeg (Ft)
Konstantinápolyi Egyetemes Patriarchátus – Magyarországi Ortodox Exarchátus	
2019	
Az 5000 lakosnál kisebb településeken és szórványban szolgálatot teljesítő egyházi személyek jövedelempótléka – Bevett egyházak	748 800
Egyházi alapintézmény-működés, Szja rendelkezés és kiegészítése	6 799 674
Egyházi közgyűjtemények és közművelődési intézmények támogatása	12 344 800
Hittanoktatás támogatása	52 603
Egyházi közösségi célú programok és beruházások támogatása	
Keresztény hidak	1 000 000
Budapesti Patriarchális Centrum épületének működési költségei	30 000 000
<i>Szent Miklós Görögkeleti Egyházközség</i>	
A Szent Miklós Görögkeleti Egyházközség épületének hőszigetelése	2 000 000
Összesen a 2019. évben:	52 945 877
2020	
Az 5000 lakosnál kisebb településeken és szórványban szolgálatot teljesítő egyházi személyek jövedelempótléka – Bevett egyházak	748 800
Egyházi közösségi célú programok támogatása - Kiegészítő jövedelempótlék	449 280
Egyházi alapintézmény-működés, Szja rendelkezés és kiegészítése	8 637 168
Egyházi közgyűjtemények és közművelődési intézmények támogatása	12 690 400
Hittanoktatás támogatása	361 361
Egyházi épített örökség védelme és egyéb beruházások	
A Konstantinápolyi Egyetemes Patriarchátus Magyarországi Ortodox Exarchátus Dialógus Központ, Lelkiségi, Kulturális és Tudományos Akadémiája kialakításának előkészítése és megvalósítása	1 000 000 000
Konstantinápolyi Egyetemes Patriarchátus Magyarországi Ortodox Exarchátus Dialógus Központ, Lelkiségi, Kulturális és Tudományos Akadémiája kialakításának előkészítése és megvalósítása	1 000 000 000
Összesen a 2020. évben:	2 022 887 009
Konstantinápolyi Egyetemes Patriarchátus összesen:	2 075 832 886
Magyarországi Román Ortodox Egyházmegye	
2019	
Az 5000 lakosnál kisebb településeken és szórványban szolgálatot teljesítő egyházi személyek jövedelempótléka – Bevett egyházak	3 923 400
Egyházi alapintézmény-működés, Szja rendelkezés és kiegészítése	8 439 942

Egyházi közgyűjtemények és közművelődési intézmények támogatása	15 431 000
Hittanoktatás támogatása	3 749 418
Egyházi épített örökség védelme és egyéb beruházások	
A battonyai román ortodox templom felújítása.	8 000 000
<i>Magyarcsanádi Román Ortodox Parókia</i>	
Magyarcsanádi Román Ortodox Templom felújítása 2019	8 000 000
Összesen a 2019. évben:	47 543 760
2020	
Az 5000 lakosnál kisebb településeken és szórványban szolgálatot teljesítő egyházi személyek jövedelempótléka – Bevett egyházak	3 923 400
Egyházi közösségi célú programok támogatása – Kiegészítő jövedelempótlék	2 354 040
Egyházi alapintézmény-működés, Szja rendelkezés és kiegészítése	10 160 480
Egyházi közgyűjtemények és közművelődési intézmények támogatása	15 863 000
Hittanoktatás támogatása	3 700 907
Egyházi épített örökség védelme és egyéb beruházások	
A battonyai román ortodox templom felújítása	6 834 126
Összesen a 2020. évben:	42 835 953
Magyarországi Román Ortodox Egyházmegye összesen:	90 379 713
Budai Szerb Ortodox Egyházmegye	
2019	
Átadásra nem került ingatlanok utáni járadék	112 991 427
Az 5000 lakosnál kisebb településeken és szórványban szolgálatot teljesítő egyházi személyek jövedelempótléka – Bevett egyházak	2 802 800
Egyházi alapintézmény-működés, Szja rendelkezés és kiegészítése	13 697 975
Egyházi fenntartású intézményekben foglalkoztatottak bérkompenzációja	699 866
Egyházi közgyűjtemények és közművelődési intézmények támogatása	64 810 200
Hittanoktatás támogatása	3 693 461
Egyházi közösségi célú programok és beruházások támogatása	
Támogatás a Budapest 23960/0/A/13 hrsz-ú, ténylegesen 1056 Budapest V. Váci u. 66. szám alatti ingatlan megvásárlásához	128 366 000
Összesen a 2019. évben	327 061 729
2020	
Átadásra nem került ingatlanok utáni járadék	117 908 035
Az 5000 lakosnál kisebb településeken és szórványban szolgálatot teljesítő egyházi személyek jövedelempótléka – Bevett egyházak	2 802 800
Egyházi alapintézmény-működés, Szja rendelkezés és kiegészítése	17 532 718
Egyházi közgyűjtemények és közművelődési intézmények támogatása	66 624 600
Hittanoktatás támogatása	4 093 598
Egyházi fenntartású intézményekben foglalkoztatottak kompenzációja	467 628

Egyházi közösségi célú programok támogatása	
Kiegészítő jövedelempótlék	1 681 680
2020. évi egyházi táborok és közösségi célú projektek támogatása - Hercegszántói Kisboldog Asszony Búcsúja	350 000
Összesen a 2020. évben:	211 461 059
Budai Szerb Ortodox Egyházmegye összesen:	538 522 788
Magyarországi Bolgár Ortodox Egyház	
2019	
Egyházi alapintézmény-működés, Szja rendelkezés és kiegészítése	8 394 542
Összesen a 2019. évben:	8 394 542
2020	
Egyházi alapintézmény-működés, Szja rendelkezés és kiegészítése	10 273 826
Összesen a 2020. évben:	10 273 826
Magyarországi Bolgár Ortodox Egyház összesen:	18 668 368

Forrás: Miniszterelnökség